

ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟΜΟΣ 64

2011

† ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ζ. ΣΟΦΙΑΝΟΣ

ΜΑΝΟΛΗΣ Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ 666
ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΕΤΕΩΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

2011

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ 666
ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΕΤΕΩΡΟΥ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΥΚΟΥΤΡΗΣ

13.6653 / 2011

ISBN: 978-960-404-213-5

† ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ζ. ΣΟΦΙΑΝΟΣ

ΜΑΝΟΛΗΣ Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ 666
ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ
ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΕΤΕΩΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προλεγόμενα	9
Είσαγωγικά.....	11
α. Περιγραφή του κώδικα	11
β. Γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα	15
γ. Ἡ ἑλληνικὴ μαγικὴ καὶ μαντικὴ παράδοση καὶ τὰ κείμενα τοῦ χειρογράφου μας.....	16
Τὰ κείμενα: Λαογραφικά τοῦ κώδικα 666 τῆς Ἱ. Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου	23
Σχόλια.....	131
Βασικὴ Βιβλιογραφία - Βραχυγραφίες	187
Γλωσσάριο δημοδῶν καὶ λογίων λέξεων	193
Πίνακες.....	203

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

Όταν, τὸν Ἰανουάριο τοῦ 2007, ἄρχισαν οἱ πρῶτες συζητήσεις τοῦ γράφο-
ντος μὲ τὸν ἀείμνηστο καθηγητὴ Δ. Ζ. Σοφιανὸ γιὰ τὴν δημοσίευση καὶ τὸν σχο-
λιασμό τῶν λαογραφικῶν κειμένων τοῦ κώδικα 666 τῆς Μονῆς Μεγάλου Μετεώ-
ρου, δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ φανταστοῦμε ὅτι τὴν ὥρα τῆς ἀποστολῆς τοῦ κειμέ-
νου στὸ τυπογραφεῖο τὰ προλεγόμενα θὰ γράφονταν ἀπὸ τὸν ἓνα ἐκ τῶν δύο
συγγραφέων, λόγῳ τοῦ ἀδοκῆτου θανάτου τοῦ πρώτου ἐξ αὐτῶν.

Ὁ Δ. Ζ. Σοφιανὸς μετέγραψε καὶ ἐτοίμασε γιὰ ἔκδοση ὅλο τὸ κείμενο καὶ
συνέταξε τὰ δύο πρῶτα μέρη τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τὸν πίνακα λέξεων, πὸν δημοσι-
εῦεται στὸ τέλος. Ὁ γράφων συνέταξε τὸ τρίτο μέρος τῆς εἰσαγωγῆς καὶ τὰ σχό-
λια, πὸν συνοδεύουν καὶ ὑπομνηματίζουν τὸ κείμενο. Ἡ κοινὴ αὐτῆ ἐργασία μας
εὐελπιστοῦμε ὅτι θὰ ἀποτελέσει μικρὴ συμβολὴ στὴν μελέτη τῶν λαογραφικῶν
στοιχείων πὸν σώζονται στὴν ἑλληνικὴ χειρόγραφη παράδοση.

Θεσμὲς εὐχαριστίες ὀφείλονται στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, πὸν περιέλαβε τὸ
βιβλίον αὐτὸ στὴ σειρά τῶν «Πραγματειῶν» τῆς. Τὸ βιβλίον ἀφιερώνεται στὴν
μνήμη τοῦ Δημητρίου Ζ. Σοφιανοῦ, μὲ τὴν παρατήρηση ὅτι γιὰ τὸν γράφοντα ἡ
φιλία καὶ ἡ συνεργασία του ὑπῆρξε πάντοτε μεγάλη τιμὴ, καὶ ὅτι ἡ κορυφαία
στιγμὴ αὐτῆς τῆς πνευματικῆς σχέσης ὑπῆρξε ἡ ἀπὸ κοινοῦ σύνθεση καὶ συγ-
γραφή τοῦ μετὰ χειρὸς τόμου.

Ἀθήνα, Ἀπρίλιος 2010

Μ.Γ.Β.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

α'. Περιγραφή τοῦ κώδικα

Χαρτί Διαστ. 0,21 x 0,17 Αἰὼν XVIII (μέσα ἢ β' μισό) φφ. Α-Ε, σ. 462

Σύμμεικτος κώδικας ρουμανικῆς προελεύσεως.

- 1 (σ. 1-26) «Καλεντάριον τὰ νῦν πρῶτον εἰς ἀπλήν τῶν Βλαχῶν γλῶσσαν τύπω δοθέν ἀπὸ τῆς σλωβανικῆς γλώττης μεταφρασθέν [...]· δεικνύων ἀπὸ ἀψλ^{ον} ἔτος μέχρι χρόνων ἑκατόν [...]». – Μετάφραση ἀπὸ τὸ ρουμανικὸ *Calendar*, ἔκδ. Petcu Șoanu, Βρασοῦ 1733 (I. Bianu – N. Hodoș, Bibliografia Românească veche 1508-1830, τ. 2: 1716-1808, Βουκουρέστι 1910, σ. 48).
- 2 (σ. 27-51) «Καλεντάριον παντοτινὸν μεταγλωττισθέν ἐκ τῆς λατινίδος φωνῆς εἰς πεζὴν διάλεκτον· δηλοῦν τι μέλλει γενέσθαι εἰς τὰ κάτωθεν σημειωθέντα ἔτι [sic] καὶ καθ' ἑξῆς: 1722, 1750, 1778, 1806, 1834, 1862, 1890 καὶ 1918».
- 3 (σ. 52-70) «Βιβλίον διὰ κάθε συλλογισμὸν τοῦ ἀνθρώπου ὅπου ἤθελε ἀγαπήση νὰ ἐγνωρίση κακὸν ἢ καλὸν κατὰ τὴν φανέρωσιν τῶν τριῶν ζαριῶν».
- 4 (σ. 71-74) «Φυσιογνωμικὸν διὰ νὰ ἐγνωρίση τινὰς τὸν ἄνθρωπον».
Ἄρχ.: Ὅποιος ἔχει σημάδι εἰς τὰ χίλη λέγουν πὼς εἶναι ψεύτης [...].
- 5 (σ. 75-77) «Περὶ τῶν 12 ζωδίων καὶ περὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου ὅπου μερίζεται κατὰ τὰ 12 ζώδια».
Ἄρχ.: Μάρτιος. Ὁ Κριὸς κυριεῦει κεφαλῆς· εἶναι ζώδιον ἀρσενικόν [...].
- 6 (σ. 78-103) «Περὶ τῶν 12 ζωδίων καὶ τῶν γενηθέντων ἀρσενικὸν ἢ θηλυκὸν εἰς τὸ κάθε ζώδιον καὶ τί δηλοῖ».
Ἄρχ.: Μάρτιος· Κριός. Ὁ γενηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Κριοῦ, ἐτῶν τριῶν ἀπὸ τῆς γενήσεως αὐτοῦ ἔσται φιλάσθενος [...].
- 7 (σ. 104-116) «Περὶ τῶν ἡμερῶν τῆς εὐδομάδος καὶ ἐν ποῖα ἡμέρα γενηθῆ ἀρσενικὸν ἢ θηλυκὸν τί δηλοῖ».
Ἄρχ.: α': Ἐὰν γενηθῆ παιδίον ἀρσενικὸν τὴν κυριακὴν ἔστι πολυζώητον, φιλόξενον, ἀνοικτοπρόσωπον [...].
- 8 (σ. 116-122) «Περὶ βροντῆς τοῦ κάθε μηνός, εἰς ὅποιαν ἡμέραν τύχη, τί δηλοῖ».
Ἄρχ.: Μάρτιος. α': 2: 3: ἐὰν βροντίσει σίτος πολὺς καὶ εὐθυμία γενήσεται. 4: 5: 6: καρπὸς πολὺς καὶ εὐκαρπία σίτου [...].
- 9 (σ. 123-128) «Περὶ σεισμοῦ· ὅταν γίνεται εἰς τὸν μῆναν ἢ ἡμέραν ἢ νύκτα, τί δηλοῖ».

Ἄρχ.: Μάρτιος. Ἐάν σεισμός γίνη ἐν ἡμέρα, ἔππων καὶ βοῶν καὶ τετραπόδων πάντων φθορὰν σημαίνει [...].

- 10** (σ. 129-136) «Περὶ τῆς βασιλείας τῶν 12 ζωδίων, καὶ ποῖον βασιλεύει τὸν κάθε χρόνον, καὶ τί μέλλει γενέσθαι».

Ἄρχ.: Κριὸς ὅταν βασιλεύει, ὁ χρόνος ἐκεῖνος γήνεται ἡμερος καὶ γλυκὺς, εἰρήνην εἰς τοὺς βασιλεῖς· σπορὰ γίνεται σίτου καλὴ [...].

- 11** (σ. 136-137) «Διὰ σπαρτά, κόψιμον δενδρόν, καὶ πότε νὰ κόπτουν ἢ μητέρας τὰ παιδία ἀπὸ τὸ βυζί».

Ἄρχ.: Ὅταν εἶναι ἡ αὐξίσις τοῦ φεγγαρίου, εἰς τὴν ἀπαλὴν γῆν νὰ σπαρθοῦν τὰ ξηρὰ ὄσπρη [...].

- 12** (σ. 138-140) «Τοῦ σοφωτάτου Γαληνοῦ δίατα ἀκρηβῆς περὶ τῶν τέσσαρων στοιχείων τοῦ χρόνου, καὶ περὶ καταστάσεως ὑγείας ἀνθρώπου, καὶ τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ».

Ἄρχ.: Πάσι τοῖς ἐθέλουσι ὑγευνῶς διάγειν, ταῦτα φυλακταῖον ἀκριβός· ἀνθρωπος ἐστὶ λογικὸν ζῶον θνητὸν ὀρθοπεριπα<τη>τικόν [...].

- 13** (σ. 141-146) «Ἀστραμψύχου, ὄνειροκριτικὸν κατὰ ἀλφάβητον διὰ στίχων ἱαμβικῶν».

Ἄρχ.: Α. Ἄνδραξ τε βαίνειν, ἐχθρικὴν δηλοῖ βλάβην [...] Β. Βαίνων κεράμοις, δυσμενῶν βλάβην φύγοις [...].

Τελ.: Ω. Ὡὰ κρατεῖν ἔσθην τε, σημαίνει λύπας.

- 14** (σ. 147-159) «Ἔτερον ὄνειροκριτικὸν κατὰ ἀλφάβητον διὰ στίχων ἱαμβικῶν, Νικυφόρου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως».

Ἄρχ.: Ἄρχη προπάντων, καὶ παθῶς [sic] καὶ κοιλίας
καὶ δάκρυα στέναξον ἐκ τῶν ὀμμάτων εὐχὰς
προπέμπων ἐξ ὅλης τῆς καρδίας:

.....

Α. Ἄετὸν ἰδὼν ἄγγελον θεοῦ νόει.

Ἄετὸν βλέποντας ἄγγελον τοῦ θεοῦ νόησον [...].

- 15** (σ. 160-193) «Ὀνείρων κρίσεις σύντομος καὶ ἀληθεὶς λίαν, ἃς φησὶν εἶναι Γερμανοῦ τοῦ ἀγιοτάτου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἐφευρέματα. κατὰ ἀλφάβητον».

Ἄρχ.: Ἄνθρακας πυρὸς εἰσήλθες πρᾶσιμος ἐστὶ καὶ δεῖ φυλάτεσθαι.

Ἄρτον δυσώδει ἐσθῆεις κακὸν σημαίνει [...].

- 16** (σ. 194-202) «Ἴσον ἀπαράλακτον τοῦ προτοτύπου χατσιριφίου τοῦ σουλτάν Σελήμ διὰ τὸν ἀνακινισμὸν τοῦ μοναστηρίου Ξηροποτάμου καὶ διὰ τὰ λοιπὰ προνόμια καὶ ἀσυνδοσίας ὅπου ἐχάρισεν ὅταν ἐκυρίευσεν τὴν Αἴγυπτον».

Ἄρχ.: Ἡγεμῶν τῶν ἐνδόξων ἡγεμόνων, μεγάλα τῶν συνετῶν μεγάλων, ἐξουσιαστὴς δινάμεως καὶ δόξης, καὶ τῆ τοῦ ὑψίστου Θεοῦ βοήθεια [...]. Ἐρχομένου τοῦ παρόντος βασιλικοῦ καὶ ὑψηλοῦ μας ὀρισμοῦ γνωστὸν ἐστὶ πᾶσιν ἡμῖν [...].

- 17 (σ. 205-266) «Διήγησις τῶν συμβάντων τῶτε Βεφᾶ, καὶ Μιχρῆ, βασιλέων παισὶ. Συγγραφείσα καὶ μεταγλωττισθεῖσα ἐκ τῆς Ὀθωμανῶν γλώττης διὰ στίχων πολιτικῶν πρὸς χάριν τῶν ἀναγινωσκόντων, ὑπ' ἀνωνύμου τινός».

Ἄρχ.: ὦ φίλε μου μὴ βαρεθῆς ἐτοῦτην τὴν φυλλάδα,
νὰ τὴν διαβάσης μὰ φορὰ ὅτ' ἔχει νοστιμάδα.

Ἔκδοση: Δημ. Ζ. Σοφιανός, «*Διήγησις Βεφᾶ καὶ Μιχρῆς. Ἀνωνύμου ἀνέκδοτο στιχοῦργημα ΙΖ αἰ.*», *Μεσαιωνικά καὶ Νέα Ἑλληνικά* 6 (2000) σ. 37-110.

- 18 (σ. 267-424) «Ἴδου σημειώνομαι καὶ μερικὰ τραγούδια». Ἀκολουθεῖ συλλογὴ 175 φαναριώτικων στοιχοῦργημάτων, κατὰ τὸ πλεῖστον ἄγνωστων καὶ ἀνέκδοτων (ἢ ἀρίθμηση τῶν στιχοῦργημάτων 1-175 ἔγινε ἀπὸ ἐμένα).

Ἄρχ.: 1. Μία συμφορὰ μὲ ἦλθεν ἓνα μεγάλο κακό,
στέκω καὶ βλέπω τὸ πουλί μου μελαγχολικό.

Βιβλιογραφία: Βλ. Δημ. Ζ. Σοφιανός, «Συλλογὴ φαναριώτικων στιχοῦργημάτων σὲ κώδικα τῶν μέσων τοῦ ΙΗ' αἰώνα», *Ὁ Ἑραριστῆς* 21 (1997) σ. 44-71, ὅπου παρουσίαση τοῦ κώδικα καὶ τῶν στιχοῦργημάτων αὐτῶν μὲ ἀλφαβητική ἀναγραφή τῶν ἀρκτικῶν στίχων (initia), καὶ ἀναλυτικὴ περιγραφή τοῦ χειρογράφου, καὶ «Οἱ κώδικες 665-668 τῆς Μονῆς Μεταμορφώσεως τῶν Μετεώρων (Μεγάλου Μετεώρου)», *Τρικαλινὰ* 24 (2004) σ. 8-12.

Ὁλόκληρος ὁ κύριος κώδικας γραμμένος μὲ τὸ ἴδιο χέρι ἀπὸ ἀνώνυμο γραφέα (σελ. 1-424). Γραφὴ σταθερὴ, λεπτόγραμμη, ἢ συνηθισμένη τῆς ἐποχῆς. Ὄρθογραφικὰ σφάλματα ἀρκετά. Ὄρθογραφικὲς ἰδιορρυθμίες ἐπίσης τῆς ἐποχῆς. Μελάνι ζωηρό, ὑπόξανθο, χρώματος κίτρου. Στίχοι 24. Διαστάσεις γραμμένης ἐπιφάνειας τῶν φύλλων 0,175 x 0,120. Ἄγραφα εἶναι τὰ φύλλα: Β^v, Γ^{r-v} καὶ Ε^r, καθὼς καὶ οἱ σελίδες 203-204, 428-429, 432, 435-451, 454 καὶ 457. Ἡ σελιδαρίθμηση 1-424 ἔχει τεθεῖ μὲ τὸ χέρι τοῦ ἀγνωστοῦ κωδικογράφου. Ἐχουν ἐκπέσει οἱ σελίδες 357 καὶ 358, ὑπάρχει δηλαδὴ χάσμα ἑνὸς φύλλου.

- φφ. Α^r-Β^r: Πίναξ περιεχομένων (μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα τοῦ κώδικα).
- φ. Δ^{r-v}: Ἐκτενὴς ἐνθύμησις τοῦ ἔτους 1825 περὶ ἀφίξεως δύο «πραγματευτῶν ἀπὸ “Φοξάνι” (μὲ χέρι μεταγενέστερο ἀπὸ τὸν γραφέα τοῦ κώδικα).

Ἄρχ.: Τῷ 1825 κατὰ μῆνα Ἰούνιον ἦλθον δύο πραγματαὶ ἀπὸ Φοξάνι, ὁ μὲν ῥῶσος, ὁ δὲ Γραικός [...].

- σ. 425-427, 431 καὶ 458: φαναριώτικα τραγούδια (μὲ μεταγενέστερο χέρι).
- σ. 433-434: «Νουθεσία τοῦ στρατηγοῦ Ὀδυσσέως πρὸς τοὺς σύμπαντας κατ' αὐτ(όν) στρατιῶτας».

Ἄρχ.: Ἄνδρες γεναῖοι Ἕλληνες! ἐμὲ ἡ πατρίς ἐκλεξεν ἱκανὸν εἰς τὴν παροῦσαν περίστασιν διὰ νὰ ἐκδουλεύσω διὸ καὶ ἀρκετὰ χρήματα μοὶ ἔδωσε [...].

- σ. 455-456, 459-462: μουσικά.

Στις ἀρχές τῶν διαφόρων κεφαλαίων-κεμένων ὑπάρχουν περιπλεκόμενα γραμμικά-γεωμετρικά ἐπίτιπλα, μὲ τὸ ἴδιο μελάνι πού εἶναι γραμμένος ὁ κώδικας καί μὲ τὸ χέρι τοῦ γραφέα τοῦ κώδικα.

Ὁ χάρτης τῶν φύλλων τοῦ κώδικα φέρει καί ὑδατόσημο, πού παρουσιάζεται σὲ δύο τμήματα, σὲ δύο διπλωνόμενα φύλλα, καί παριστάνει εἶδος διακοσμητικοῦ στέμματος ἢ θυρεοῦ.

Στὴ σ. 424, μετὰ τὸ τέλος τῶν φαναριώτικων σιχουρηγημάτων, τὸ κτητορικό σημεῖωμα: *Θεοδωράκης Ἰουλιανὸς | καὶ τότε σὺν τοῖς ἄλλοις Θεοδωράκη Ἰουλιανοῦ.*

Ὅπως δείχνει τὸ εἶδος τῆς γραφῆς καί τὸ διαφορετικό μελάνι, ὁ κτήτορας τοῦ κώδικα, πού δὲν εἶναι πρόσωπο γνωστὸ καί ἀπὸ ἄλλου, δὲν ταυτίζεται μὲ τὸν κωδικογράφο.

Στὴ σ. 129: *Εἰς τοὺς 1808 εἶναι ἀπὸ κτίσεως 7316.* Ἔχομε λοιπὸν ἐδῶ, κατ' ἀρχὴν, τὸ ἔτος 1808 ἀσφαλὲς terminus ante quem γιὰ τὸν χρόνον πού γράφτηκε ὁ κώδικας. Στὴ σελ. 10 (κάτω ὦα) τὸ σημεῖωμα: *τὸ ζῶδιον διὰ τὰ 1827.* Ἀφοῦ ὅμως τὸ καλενδάριο (σ. 27) «δηλοῖ τί μέλλει γενέσθαι», ἀναφέρεται δηλαδὴ σὲ προβλέψεις μετεωρολογικῶν φαινομένων καί ἀστρολογικῆς προφητείας, μὲ βία τὰ ζῶδια, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1722 καί ἔξης, θὰ πρέπει ὁ κώδικας νὰ ἔχει συνταχθεῖ κατὰ τὸ ἔτος αὐτὸ ἢ λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ 1722. Στὴ σελ. 132 τοῦ κώδικα ἀναγινώσκουμε: «Λοιπὸν τὸν παρόντα χρόνον 1759 τὸν βασιλεύει ὁ Ταῦρος», πράγμα πού σημαίνει ὅτι, ὅταν γράφεται τὸ κείμενο τῆς σελίδας αὐτῆς, βρισκόμαστε στὸ ἔτος 1759. Ὅμως ὁ σύμμεικτος αὐτὸς κώδικας ἀποτελεῖ, ὅπως συνάγεται ἀπὸ ἐσωτερικά του στοιχεῖα, ἀντίγραφο ἄλλου, καί μὲ μεγάλη πιθανότητα μπορεῖ νὰ χρονολογηθεῖ στὸ πρῶτο ἢ στὸ δεύτερο μισὸ τοῦ ΙΗ' αἰώνα.

Στὸ παράφυλλο τὸ ἐπικολλημένο στὸ ἐσωτερικὸ τῆς πρόσθιας πινακίδας τῆς στάχωσης διαβάζομε τὴν ἐνθύμησιν: *12 Ἰανουαρίου 826 ἐσμφονίσασμεν τὴν δούλαν Μαριόραν.* Τὸ βαπτιστικὸ τῆς ἀναφερόμενης ἐδῶ ὑπηρετρίας εἶναι τυπικὸ καί συνηθισμένο φαναριώτικο ὄνομα. Στὴ σελ. 10 (κάτω ὦα) τὸ σημεῖωμα: *τὸ ζῶδιον διὰ τὰ 1827.*

Βέβαιη πάντως ἡ ρουμανικὴ προέλευσις τοῦ κώδικα, ὅπως ἀποδεικνύει, στὸ ἐπάνω μέρος τοῦ φ. Α', ὅπου ἀρχίζει ὁ πίνακας περιεχομένων, σφραγίδα τοῦ γνωστοῦ ἰατροφιλόσοφου-γυναικολόγου, πού ἔζησε καί ἔδρασε στὴν Κωνσταντινούπολιν τῆς Ρουμανίας κατὰ τὸ πρῶτο μισὸ τοῦ Κ' αἰώνα Ἐκτορα Σαραφίδη: *Dr. HECTOR SARAFIDI / GINECOLOGIE FACERI / Constanta, Str. Negru-Vodă No. 8. / - Consult 9-12 -.* Ὁ Σαραφίδης ἔχει δημοσιεύσει καί εἰδικὴ διατριβή, τὸ 1940, γιὰ τὴν πολὺπλευρὴ δράση καί τὴν προσφορά, κοινωνικὴ καί πνευματικὴ, τῶν Ἑλλήνων γιατρῶν τῆς Ρουμανίας κατὰ τὴ φαναριώτικη, κυρίως, καθὼς καί τὴ μετέπειτα περίοδο.

Στάχωση μὲ πινακίδες ἀπὸ πεπιεσμένο χαρτί, ντυμένο μὲ δέρμα καστανόχρωμο. Ἐπὶ τοῦ δέρματος, μέσα σὲ ὀρθογώνιο πλαίσιο, φυτόσχημη ἔντυπη διακόσμηση. Μέσα σὲ

ρομβοειδές διακοσμητικό πλαίσιο, στην πρόσθια ὄψη, ἢ Σταύρωση τοῦ Χριστοῦ, ἐνώσθην πίσω ὄψη καθήμενος ἡγεμόνας-πρίγκιπας (τῆς Μολδοβλαχίας προφανῶς, ἀφοῦ ὁ κώδικας προέρχεται ἀπὸ τὴ Ρουμανία) μὲ στέμμα στὸ κεφάλι. Διατήρηση τοῦ κώδικα πολὺ καλή.

Ὁ κώδικας περιῆλθε στὴν κατοχή μου ἀπὸ δωρεὰ τοῦ ἀείμνηστου Καθηγητῆ Ἀκαδημαϊκοῦ Ἡλία Μαριολόπουλου († 1991). Ἀργότερα τὸν δώρησα στὴ Μονὴ Μεταμορφώσεως τοῦ Μεγάλου Μετεώρου, ὅπου καὶ ἐντάχθηκε στὴ συλλογὴ τῶν κωδίκων τῆς μὲ τὸν ἀριθμὸ 666.

β'. Γραμματικά καὶ συντακτικά φαινόμενα

Ὁ συντάκτης τῶν κειμένων τοῦ κώδικα (ὅπωςδῆποτε τῶν λαογραφικῶν), πού φαίνεται νὰ εἶναι τὸ ἴδιο πρόσωπο, παρουσιάζει ἀρκετὲς γραμματικὲς καὶ συντακτικὲς ιδιομορφίες, πού ξεφεύγουν ἀπὸ τοὺς κλασικοὺς κανόνες καὶ καθιερωμένους τύπους.

Δείγματος χάριν ἐπισημαίνομε καὶ παρουσιάζομε ὀρισμένες ἀπ' αὐτὲς τὶς ιδιορρυθμίες. Ἀναλυτικότερα παρουσιάζεται τὸ πρᾶγμα, ὡς πρὸς τοὺς γραμματικὸς κυρίως τύπους, στὸ παρατιθέμενο, στὸ τέλος, Γλωσσάριο δημοδῶν καὶ λογίων τύπων.

Ἔτσι, ὁ συντάκτης τοῦ κειμένου χρησιμοποιεῖ ἀδιακρίτως λόγιους καὶ δημῶδεις τύπους: *βρονταὶ πολλαὶ* ἀλλὰ καὶ *βρονταῖς πολλαῖς*, *βροχή*, *παράλληλα* ὁμως καὶ *ὑετὸς* καὶ *ἄμβρος*, λόγιες λέξεις ὅπως *σπάνις*, *κλύδων*, *ἐκφεύζονται*, *ἀπολοῦνται*, *πεσοῦνται* κ.ἄ. Ἐς σημειωθεῖ ὅτι ἡ χρῆση τοῦ μέλλοντος εἶναι συχὴ, λόγῳ τῆς φύσεως τῶν κειμένων (προφητικά, προβλέψεις): *ἔσται*, *ἔσονται*, *γενήσεται*, *τιμηθήσεται*, *ἐπαινεθήσεται*, *φεύζονται* κ.π.ἄ.

Χρῆση λέξεων σὲ ἰδιωματικούς καὶ ἀσυνήθιστους τύπους, κυρίως ὡς πρὸς τὸν τονισμό τους, ὅπως: *παγωνία*, *ἀρρωστία*, *ξεστερία*, *ζηλεία*, *ἄχρειος*, *ἄγροικος*, *δυχονοῖες*, *ἀσθενεῖς*, *εὐηθές* κ.ἄ.

Ἐπίσης, *στερέωσες*, *σύγχυσες*, *θλίψες*, *δένδρη*, *τά*, ἢ *συναναστροφαί*, *ἀγαποῦσα* (ἀντὶ *ἀγαπῶσα*), *ἐπιθυμᾶς*, *ἐπιθυμοῦμαι* (ἀντὶ *ἐπιθυμῶ*), *ἐξέβη* (ἀντὶ *ἐκβῶ*), *ισθάσθω* ἀντὶ *ιστάσθω*, *καρτέριε*, *θάριε*.

Χρησιμοποίηση συχνὰ τοῦ θέλω + ἀπαρέμφ. ρηματικὸ τύπο, γ' ἐνικὸ πρόσ., πού ἰσοδυναμεῖ μὲ ἀπαρέμφατο: *θέλει εἶσθαι*, *θέλουν εἶσθαι*, *θέλει χαλάσει*, *θέλει γένει*, *θέλουν αὐξήσει*, *θέλουν συνέβη*, *θέλουν ἐπιχειρισθῆ*, *θέλουν φανῆ* κ.π.ἄ. ἀντὶ μέλλοντος.

Ἀρκετὲς γραμματικὲς παραβιάσεις, ὅπως: *ἐν θλίψαις* (ἀντὶ *ἐν θλίψεσι*), *ψευδεῖς* (ἀντὶ *ψευδέσιν*) *ὄνειροις*, *θηρῶν πεσοῦσῶν* (ἀντὶ *πεσόντων*), *ἀπὸ πᾶσαν* (ἀντὶ *πᾶν*) *κακόν*, *τὴν κυρίεον* (ἀντὶ *τὴν κυριεύουσαν*) κ.π.ἄ. Πολλὲς ἐπίσης εἶναι καὶ οἱ ἀσυνταξίες.

Κατά την έκδοση διορθώνομε σιωπηρά τὰ πολλὰ ὀρθογραφικὰ σφάλματα καὶ ἀποκαθιστοῦμε τὴ στίξη. Διατηροῦμε ὅμως ὀρισμένες ὀρθογραφικὲς ἰδιορρυθμίες τῆς ἐποχῆς, ὅπως *Ἰαννουάριος*, *Φευρουάριος*, *Ἀπριλλίος*, *Ἰούλλιος*, τὴν ὑποτακτικὴ τῶν ρημάτων μὲ -η, τὴν περισπωμένη λόγῳ μακρᾶς συλλαβῆς (*πεῖνα*, *μοῖρα* π.χ.). Διορθώνομε ὅμως καὶ γράφομε *τὲς βροχῆς*, *τὲς στραῖτες* ἀντὶ *ταῖς βροχαῖς*, *ταῖς στραταῖς* κ.ἄ. Οἱ ἀριθμοὶ στὸ περιθώριον τῆς ἐκδοσης παραπέμπουν στὶς σελίδες τοῦ κώδικα.

γ'. Ἡ ἑλληνικὴ μαγικὴ καὶ μαντικὴ παράδοση καὶ τὰ κείμενα τοῦ χειρογράφου

Τὰ κείμενα ποὺ δημοσιεύονται καὶ σχολιάζονται στὴ συνέχεια, ἀπὸ τὸν κώδικα 666 τῆς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Μετεώρου, ἀνήκουν στὰ πλαίσια τῆς λαϊκῆς μαγικῆς καὶ μαντικῆς παράδοσης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ὅπου καὶ πρέπει νὰ ἐνταχθοῦν γιὰ νὰ γίνουν κατανοητά. Ἡ παράδοση αὐτὴ, ποὺ περιλαμβάνει ἀρχαῖα ἑλληνικὰ καὶ ἀρχαῖα αἰγυπτιακὰ καὶ βαβυλωνιακὰ στοιχεῖα¹, διαμορφώθηκε ἀρχικὰ κατὰ τὰ ἑλληνορωμαϊκὰ χρόνια², ἐμπλουτίστηκε καὶ μορφοποιήθηκε κατὰ τὴν βυζαντινὴ περίοδο³ καὶ ἔλαβε τὴν ὀριστικὴ τῆς μορφή στὰ χρόνια τῆς ὀθωμανικῆς κυριαρχίας⁴, γιὰ νὰ καταλήξει στὶς ἀντιλήψεις, τὶς νοοτροπίες καὶ τὶς μαγικῆς-μαντικῆς πρακτικῆς ποὺ ἀποτυπώνονται στὰ κείμενα τοῦ χειρογράφου μας.

Πρέπει ἐξαρχῆς νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἐνῶ ἡ θέση τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας στὸ ζήτημα τῆς μαγείας καὶ τῆς μαντείας εἶναι καθέτως ἀπορριπτικὴ, καθὼς ὅλα

1. Πρὸβλ. M.-F. Auzèry, «Constantin, Théodore et le dragon», στὸ K. Nicolaou (ἐκδ.), *Toleration and Repression in the Middle Ages. In Memory of Lenos Mavrommatis*, Athènes 2002, σ. 87-96, ὅπου καὶ ἀνάλογες παρατηρήσεις.

2. Βλ. σχετικὰ G. Dagron, «Jamais le dimanche», *EYΨΥΧΙΑ. Mélanges offerts à Hélène Ahrweiler* (Byzantina Sorbonensia, 16) 1, Paris 1998, σ. 165-175, μὲ σχετικὴ βιβλιογραφία. Ἐπίσης Ἰω. Πετρόπουλος, «Ἡ μαγεία στὴν ἑλληνικὴ ἀρχαιότητα», *Ἀρχαιολογία* 70 (1999), σ. 6-7. M. Winkelmann, «Magic: a theoretical reassessment», *Current Anthropology* 23:1 (1997), σ. 37-66. D. Jordan, «Τὸ “τρισάθλιο θέμα” τῆς ἑλληνικῆς μαγείας», *Ἀρχαιολογία* 70 (1999), σ. 8-11. N. Μαρινάτου, «Ἡ μαγεία, τὰ φυλαχτὰ καὶ ἡ Κίρκη», *Ἀρχαιολογία* 70 (1999), σ. 12-15.

3. Πρὸβλ. G. Vikan, «Μαγεία καὶ εἰκαστικὴ ἔκφραση στὴν ὕστερη ἀρχαιότητα», *Ἀρχαιολογία* 71 (1999), σ. 17-20. Γ. Καλόφωνος, «Ὁ μάγος Βιγρίνος καὶ τὸ θῆμα του. Ἐνα ἐπίσῳδιο μαγείας ἀπὸ τὸν Βίο τοῦ Ἀνδρέου τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ», *Ἀρχαιολογία* 71 (1999), σ. 25-30. A. Kazhdan, «Holy and Unholy Miracle Workers», στὸ H. Maguire (ἐκδ.), *Byzantine Magic*, Washington D. C. 1995, σ. 73-82, ὅπου σχετικῆς παρατηρήσεις.

4. Ἰω. Πετρόπουλος, «Ἡ μαγεία στὴ νεότερη Ἑλλάδα», *Ἀρχαιολογία* 72 (1999), σ. 6-7. Ἐπίσης βλ. R. Greenfield, «A contribution to the study of Paleologan Magic», στὸ H. Maguire (ἐκδ.), *Byzantine Magic... ὁ.π.*, σ. 117-153. M. W. Dickie, «The Fathers of the Church and the Evil Eye», στὸ H. Maguire (ἐκδ.), *Byzantine Magic... ὁ.π.*, σ. 9-34, μὲ παραδείγματα. Θ. Παραδέλλης, «Ἡ ἐρωτικὴ καὶ γονιμικὴ μαγεία στὸ λαϊκὸ πολιτισμὸ τῆς νεότερης Ἑλλάδας», *Ἀρχαιολογία* 72 (1999), σ. 36-41.

αυτά θεωρούνται και έρμηνεύονται ως σατανολατρεία⁵, στον λαό, συμπεριλαμβανομένου και ενός τμήματος του απαιδέυτου θεολογικά κατώτερου κλήρου των παλαιότερων εποχών⁶, θρησκεία και μαγεία θεωρούνται ως αναπόσπαστα δεμένα συγγενικά ζητήματα⁷. Η βασική αυτή αντιμετώπιση έξηγει, βεβαίως, την ύπαρξη χειρογράφων όπως αυτό που τώρα εκδίδουμε σε μεγάλες μοναστηριακές συλλογές έπιφανών μοναστικών κέντρων, όπως η περιώνυμη Μονή της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος Μετεώρων, ή γνωστή και ως Μεγάλο Μετέωρο.

Όπωςδήποτε, σε σχέση με τα αρχαία έλληνικά και τα ρωμαϊκά πρότυπα, όρισμένες πρακτικές έχουν εξασθενήσει ή έγκαταλειφθεί⁸, νέες δέ έχουν εισαχθεί από την ευρωπαϊκή μαγική παράδοση⁹, ή από την τρέχουσα πρακτική και έπικαιρότητα της έποχής κατά την όποια γράφτηκαν τα κείμενα που εκδίδουμε εδώ. Από την άποψη αυτή μάλιστα, το χειρόγραφο μας αποτελεί σημαντική μαρτυρία, δεδομένου ότι εν μέρει αποτυπώνει αυτήν ακριβώς την μετασηματιστική διαδικασία, περιλαμβάνοντας λ.χ. ξένα κείμενα μεταφρασμένα στα έλληνικά. Αυτός ήταν ό ένας από τους λόγους που μάς όδήγησε στην απόφαση να προβοΰμε στην παρούσα έκδοση.

Ό δεύτερος λόγος, που ώθησε στην μελέτη, στον σχολιασμό και στην δημοσίευση των κειμένων αυτών, ήταν ή διαπίστωση ότι, αν εξαιρέσει κανείς όρισμένες παλαιότερες εκδόσεις, όπως αυτές του Α. Delatte, ή βιβλιογραφία μας λίγο έχει ασχοληθεί με την συστηματική άξιοποίηση των ύπαρχουσών σε χειρόγραφους

5. Βλ. σχετικά Ch. Stewart, «Μαγεία και Όρθοδοξία», *Αρχαιολογία* 72 (1999), σ. 8-13. M. Herzfeld, «Closure as Cure: Tropes in the Exploration of Bodily and Social Disorder», *Current Anthropology* 27 (1986), σ. 107-120. C. Mango, «Diabolus Byzantinus», *Dumbarton Oaks Papers* 46 (1992), σ. 215-223. V. Limberis, «The eyes infected by evil: Basil of Caesarea's Homily On Envy», *Harvard Theological Review* 84:2 (1991), σ. 163-184.

6. Βλ. τις σχετικές παρατηρήσεις του Kallistos Ware, «The Church: A time of transition», στο R. Clogg (έκδ.), *Greece in the 1980's*, London 1983, σ. 217.

7. Πρβλ. Α. Gurevich, *Medieval Popular Culture: Problems of Belief and Perception*, Cambridge 1988, σ. 74. Επίσης βλ. Χρ. Βέικου, «Τελετουργικός λόγος και συμβολική μετατόπιση στο ξεμάτιασμα», *Αρχαιολογία* 72 (1999), σ. 14-21. Βασ. Χρυσανθοπούλου-Farrington, «Τό κακό μάτι στους Έλληνες της Αυστραλίας: ταυτότητα, συνέχεια, νεοτερικότητα», *Αρχαιολογία* 72 (1999), σ. 22-30, με έκτενη σχετική βιβλιογραφία.

8. W. Brashear, «Άμπρα Κατάμπρα στην έλληνορωμαϊκή Αΐγυπτο», *Αρχαιολογία* 70 (1999), σ. 29-33. F. Graf, *La magie dans l'antiquité gréco-romaine*, Paris 1994 και Arpad M. Nagy, «Αρχαίοι μαγικοί πολύτιμοι λίθοι», *Αρχαιολογία* 70 (1999), σ. 34-37, με αναφορά σε παρόμοιες μαγικές πρακτικές. Επίσης βλ. S. Giannobile, «Medaglioni magico-devozionali della Sicilia tardoantica», *Jahrbuch für Antike und Christentum* 45 (2002), σ. 170-201. T. Matantséva, «Les amulettes byzantines contre le mauvais oeil du Cabinet des Médailles», *Jahrbuch für Antike und Christentum* 37 (1994), σ. 110-121.

9. Όστορικές αναφορές στην παράδοση αυτή βλ. στον Δημ. Μπενέκο, «Ό Καζανόβα και ή τελετουργική μαγεία του 18ου αιώνα», *Ήπειρωτικό Ήμερολόγιο* 27 (2005), σ. 119-136. Ό ίδιος, «Ή αυτοβιογραφία του Μπενβενούτο Τσελλίνι ως πηγή για τη μαγεία του 16ου αιώνα», *Ήπειρωτικό Ήμερολόγιο* 15-16 (1994), σ. 127-146, όπου και προγενέστερη σχετική βιβλιογραφία.

κώδικες μαγικῶν πηγῶν μας¹⁰. Ἡ παρούσα λοιπὸν ἔκδοση σχεδιάστηκε ὥστε καὶ νὰ προσφέρει ἓνα σημαντικό ὕλικὸ καὶ νὰ παρακολουθήσει, μέσω τῶν σχολίων ποὺ συνοδεύουν τὰ κείμενα, τὴν πορεία, τὴν καταγωγή, τὸν ἐμπλουτισμὸ καὶ τοὺς τυχόν μετασχηματισμοὺς τῆς σχετικῆς λαϊκῆς παράδοσης, ἀντιμετωπίζοντάς τὴν ὡς ἱστορικὸ φαινόμενο, στὶς ἱστορικὲς διαστάσεις της.

Βασικὴ συνισταμένη ὄλων τῶν κειμένων αὐτῶν, ζωδιολογίων, ὠροσκοπίων, βροντολογίων, σεισμολογίων, ὄνειροκριτικῶν κ.λπ., εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς πρόγνωσης. Ἡ μαντεία, μαζί μὲ τὴν προφύλαξη ἀπὸ τὸ κακὸ καὶ τὴν προσπάθεια ὑπερφυσικῆς –καλοποιοῦ ἢ κακοποιοῦ– ἐπίδρασης στὴ ζωὴ τοῦ ἴδιου τοῦ ἀσκοῦντος τίς μαγικὲς πράξεις ἢ τῶν γύρω του, ἀποτελοῦν τοὺς τρεῖς βασικοὺς στόχους τῆς ἑλληνικῆς λαϊκῆς μαγείας¹¹. Τὰ κείμενά μας εἶναι μαντικά, τὰ περισσότερα μάλιστα συναρτοῦν τὴν μαντικὴ παρατήρηση ἀπὸ δῆθεν φυσιοκρατικὲς ἢ «ἐπιστημονικὲς» πρακτικὲς, ὑπὸ τοὺς ὅρους πάντοτε τῆς λαϊκῆς τεχνολογικῆς καὶ ἐπιστημονικῆς γνώσης.

Ἀμφισβητοῦν λοιπὸν, σὲ σημαντικό βαθμὸ, τὸ ὑπερφυσικὸ μαγικὸ στοιχεῖο, χωρὶς ὡστόσο νὰ παύσουν νὰ ἀποτελοῦν τμήματα τῆς ἑλληνικῆς μαγικῆς παράδοσης. Διακρίνουμε σὲ αὐτὰ τὴν ἀγωνία, τὸ κυριαρχικὸ ἄγχος τοῦ λαϊκοῦ ἀνθρώπου ἀπέναντι στὸ ἄγνωστο μέλλον, στὴν ἀσθένεια, στὴν φτώχεια, στὰ καταστρεπτικὰ φυσικὰ φαινόμενα, στὴν πιθανὴ καταστροφὴ τῆς σοδειᾶς, στὸν πόλεμο καὶ στὴν δυστυχία. Εἶναι ἄλλωστε οἱ ἴδιες αὐτὲς βασικὲς αἰτίες ποὺ καὶ σήμερα ὠθοῦν πολλοὺς ἀνθρώπους στὸν ἀποκρουφισμό, στὴν μαγεία καὶ στὸν πνευματισμὸ, ἀκόμη καὶ στὴν καρδιά ἀμιγῶς βιομηχανικῶν¹² καὶ δῆθεν ἐκλογικευμένων κοινωνιῶν¹³.

10. Πρβλ. ἐνδεικτικὰ S. Giannobile, «Un dialogo tra l'arcangelo Michele eil demone Abyzou in un'iscrizione esorcistica cipriota», *Mediterraneo Antico* 7:2 (2004), σ. 727-750. Ἐπίσης, D. Frankfurter, «Narrating Power: The theory and practice of the Magic *Historiola* in Ritual Spells», στὸ M. Meyer-P. Mirecki (ἐκδ.), *Ancient Magic and Ritual Power*, Leyden–New York–Cologne 1995, σ. 457-476 καὶ M. Patera, «Gylou, démon et Sorcière du Monde byzantin au Monde néogrec», *Revue des Études Byzantines* 64-65 (2006-2007), σ. 311-327.

11. Βλ. σχετικὰ Δ. Μπενέκος, *Δοξασίαι τελετουργικῆς μαγείας ἐκ Καστοριάς*, Ἰωάννινα 1971, μὲ παραδείγματα. Ὁ ἴδιος, «Die Mondmagie in Epiros», *Ἡπειρωτικὰ Χρονικά* 30 (1992), σ. 31-43. Ἰω. Πετρόπουλος, «Ἡ θεωρία τῆς μαγείας», *Ἀρχαιολογία* 73 (1999), σ. 6-7. R. Gordon «Μιλώντας γιὰ τὴ μαγεία», *Ἀρχαιολογία* 73 (1999), σ. 8-17 μὲ ἐκτενὴ βιβλιογραφία. Ἐλ. Σκουτέρη-Διδασκάλου, «Ἡ μαγεία ὡς σημεῖο ἀναφορᾶς στὴν ἀνθρωπολογικὴ θεωρία», *Ἀρχαιολογία* 73 (1999), σ. 18-25. Κ. Μαντᾶς, «Μαγεία, φύλο καὶ κοινωνικὸς "ρατσισμὸς"», *Ἀρχαιολογία* 73 (1999), σ. 37-39.

12. D. Benekos, «Magie und Okkultismus in der Industriegesellschaft», *Delphi. Zweisprachige Zeitschrift* 10:1 (1999), σ. 28-29.

13. Πρβλ. Δ. Μπενέκος, «Ὁ ἀποκρουφισμὸς καὶ ἡ κοινωνικὴ του διάσταση», *Ὁρθόδοξη Παρουσία–Orthodoxe Gegenwart* 46 (1992), σ. 98-99. Ὁ ἴδιος, «Ἡ ἀναβίωση τῆς μαγείας καὶ τοῦ πνευματισμοῦ», *Ὁρθόδοξη Παρουσία–Orthodoxe Gegenwart* 37-38 (1990), σ. 74-78 καὶ 39-40 (1991), σ. 17-20. Ὁ ἴδιος, «Οἱ ἐπιδράσεις τῆς λαϊκῆς πίστεως καὶ τῶν μεταφυσικῶν ἀντιλήψεων στὴ γλώσσα», *Ἐξώπολις* 20 (2006), σ. 169-177.

Ἡ ἱστορική καὶ λαογραφική προσέγγιση πού ἐπιχειρεῖται στὰ σχόλια, τὰ ὁποῖα συνοδεύουν τὰ κείμενά μας, ἀποδεικνύει ὅτι πολλές ἀπὸ τὶς νοοτροπίες καὶ τὶς πρακτικὲς αὐτὲς κατάγονται ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ βυζαντινὰ χρόνια, καὶ ἔχουν διατηρηθεῖ ἀναλλοίωτες – ἢ μὲ μικρὲς παραλλαγές καὶ προσαρμογές – ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἀναλλοίωτες ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ οἱ ψυχολογικὲς αἰτίες πού τὶς προκάλεσαν καὶ τὶς δημιούργησαν¹⁴. Ἡ ἀνάγκη ἀποτροπῆς τοῦ κακοῦ καὶ προσέγγισης τοῦ καλοῦ, μὲ τὴν τελετουργικὴ ἀπομάκρυνση τῶν κακοποιῶν καὶ τὴν ἀντίστοιχη προσέλκυση τῶν καλοποιῶν πνευμάτων¹⁵ βρίσκεται, στὴν οὐσία, στὴν βάση ὅλων αὐτῶν τῶν δοξασιῶν καὶ τῶν πρακτικῶν. Φυσικά, δίπλα στὶς συνέχειες διαπιστώνονται καὶ εὐδιάκριτες ἀσυνέχειες, πού ὀριοθετοῦν ἀλλαγές καὶ διαφοροποιήσεις σὲ κοινωνικὲς δομές καὶ ὕλικές συνθήκες: ἐκεῖ ὅπου ἡ τεχνολογικὴ πρόοδος καταφέρει νὰ δημιουργήσῃ στὸν λαϊκὸ ἄνθρωπο αἰσθήματα σχετικῆς ἀσφάλειας, ἡ ἀντίστοιχη μαγικὴ πρακτικὴ ἐγκαταλείπεται, ὡς κατ' οὐσίαν ἀχρηστῆ¹⁶.

Ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου, λοιπόν, μίας εὐδιάκριτης κοινωνικῆς διάστασης στὴν ἄσκηση τῆς μαγείας¹⁷, ἡ ὁποία διαφαίνεται πίσω ἀπὸ τὰ κείμενά μας. Εἶναι αὐτὴ ἡ διάσταση πού στηρίζει τὴν σύγχρονη μας ἀναβίωση τῆς μαντείας, γιὰ τὴν ὁποία ἔγινε λόγος καὶ προηγουμένως. Αὐτὴ πού ἐπιβάλλει τὴν ὑπαρξὴ τελετῶν μυήσεως¹⁸, πού συνδέει τὴν μαντικὴ πρόγνωση μὲ τὶς ἀσθένειες πού ταλαιπωροῦν καὶ φοβίζουσιν τὸν ἄνθρωπο¹⁹, αὐτὴ ἐπίσης πού ξεχωρίζει τοὺς μάντεις καὶ τοὺς μάγους ὡς ἄτομα μὲ ιδιαίτερες ἰκανότητες, ἔμφυτες ἢ καλλιεργημένες²⁰. Πρέπει δὲ νὰ σημειωθεῖ ὅτι πολλὲς μαντικὲς πρακτικὲς, ὅπως περιγράφονται στὰ κείμενα πού ἐκδίδονται ἐδῶ, σχετίζονται μὲ τὸν κλάδο τῆς ἀρχαίας νεκρομαντείας²¹, καθὼς ἐπισημαίνονται στὰ ἐπιμέρους σχόλια πού συνοδεύουν τὰ κείμενά μας.

14. Σχετικὰ παραδείγματα βλ. M. Djeribi, «Le Mauvais oeil et la lait», *L'Homme* 105 (1988) σ. 35-47.

15. Πρβλ. V. Foskolou, «The Virgin, the Christ-child and the evil eye», στὸ M. Vassilaki (ἐκδ.), *Images of the Mother of God. Perceptions of the Theotokos in Byzantium*, Aldershot 2005, σ. 251-262.

16. Βλ. σχετικὰ A. Gell, «Τεχνολογία καὶ μαγεία», *Αρχαιολογία* 73 (1999), σ. 26-31.

17. Πρβλ. Στρ. Ψάλτης, «Ἡ κοινωνικὴ διάσταση τῆς μαγείας», *Αρχαιολογία* 73 (1999), σ. 32-36, μὲ βιβλιογραφία.

18. D. Benekos, «The initiation into magic according to the epirotic folk tradition», *Ἡπειρωτικὸ Ἡμερολόγιο* 12 (1990), σ. 139-144.

19. Δ. Μπενέκος, «Δαμμονικὲς ἀσθένειες στὶς ἠπειρωτικὲς λαϊκὲς δοξασίες», *Ἡπειρωτικὸ Ἡμερολόγιο* 21 (1999), σ. 193-203.

20. D. Benekos, «Eigenschaften und Fähigkeiten der Magier und Hexen nach dem epirotischen Volksglauben», *Λαογραφία* 35 (1987-1989), σ. 223-234. Ὁ ἴδιος, «Die Erwerbung der magischen Fähigkeiten nach den epirotischen Volksvorstellungen», *Ἡπειρωτικὰ Χρονικά* 31 (1994), σ. 187-195, μὲ σχετικὰ παραδείγματα.

21. Sarah I. Johnston, «Ἡ μαγεία καὶ οἱ νεκροὶ στὴν κλασικὴ Ἑλλάδα», *Αρχαιολογία* 70 (1999), σ. 16-21, μὲ σπουδαῖες παρατηρήσεις γιὰ τὸ ζήτημα αὐτό. Πρβλ. καὶ G. Dagron, «Rever du Dieu et parler de soi. Le reve et son interpretation d'après les sources byzantines», στὸ T. Gregory (ἐκδ.), *Isogni nel medioevo*, Roma 1985, σ. 37-55.

Όπωςδήποτε, τὸ θέμα τῆς μελέτης τῆς νεοελληνικῆς λαϊκῆς μαντείας δὲν ἐξαντλεῖται ἐδῶ. Ὡστόσο, δίνονται στὴν παρούσα ἐκδοση τόσο πρωτογενῆ κείμενα γιὰ παραπέρα μελέτη, ὅσο καὶ ἱστορικὲς καὶ τυπολογικὲς παρατηρήσεις, γιὰ τὴν πληρέστερη κατανόηση καὶ τεκμηρίωση τῶν μαρτυριῶν τους. Ὁ Μ. Γ. Μερακλῆς²², σχολιάζοντας τὶς ἐπιμέρους μορφὲς νεοελληνικῆς λαϊκῆς μαντείας ποὺ ἀπομονώθηκαν ἀπὸ τὸν Γ. Ἀ. Μέγα, γράφει γιὰ τὸν «ἀνορθόλογο καταρχὴν ἀποκρυφισμό» τῆς ἀστρολογίας, γιὰ τὴν ἄσκηση τοῦ ὁποίου, καθὼς προϋποτίθεται ἕνας «ὑψηλὸς βαθμὸς ἐξειδικευμένης γνώσης», δημιουργήθηκαν καὶ κυκλοφοροῦνται πρακτικὰ καὶ ἐκλαϊκευτικὰ ἐγχειρίδια²³. Στὰ κείμενα ποὺ ἐδῶ ἐκδίδονται καὶ σχολιάζονται μποροῦμε νὰ δοῦμε τοὺς προγόνους τῶν λαϊκῶν αὐτῶν ἀστρολογικῶν ἐκδόσεων, ποὺ καταλαμβάνουν μάλιστα ἰδιαίτερη θέση σὲ τηλεοπτικὲς ἐκπομπές, ἐφημερίδες καὶ περιοδικά.

Βεβαίως, τόσο ἡ ἀστρολογία, διαχρονικά, ὅσο καὶ ἡ μαντικὴ γενικότερα ἔχουν πολλὲς λειτουργικότητες στὰ πλαίσια μίας παραδοσιακῆς κοινωνίας. Εἶναι ἀπολύτως χαρακτηριστικὸ τὸ ἀκόλουθο ἀπόσπασμα ἀπὸ τὴν ἀναφορά στὴν ἀστρολογία τοῦ Μ. Γ. Μερακλῆ, ὅπου ἀποκαλύπτεται καὶ ἡ διασκεδαστικὴ πλευρὰ τοῦ ὄλου ἐγχειρήματος²⁴:

«Εἶναι μία γνώση ἐπενδυμένη σὲ μία ματαιότητα, προφανῶς. Τὸ πράγμα αὐτὸ ἔχει τὴν πολιτισμικὴ σημασία του. Ἀλλὰ ἰδιαίτερη πολιτισμικὴ σημασία ἔχει καὶ τὸ γεγονός ὅτι τεράστιες μάζες κοινῶν συμμετέχουν (μὲ τὸ ρόλο τοῦ καταναλωτῆ) στὴ διαδικασία παραγωγῆς καὶ διάδοσης αὐτῆς τῆς ιδιόρρυθμης γνώσης, ποὺ ἀπὸ πολὺ νωρὶς ἔγινε ἐμπορεύσιμο προϊόν.»

Μ' αὐτὸν τὸ δευτερογενῆ ὄρο τῆς ὑπαρξῆς της ἡ κάθε εἶδους πρόγνωση τοῦ μέλλοντος ἔχασε καὶ τὴν ἐνκαιρία νὰ εἶναι, ὅπως νομίζω ὅτι πρέπει νὰ ὑποθέσουμε ὅτι ἦταν ἄλλοτε, καὶ ἕνα παιχνίδι. Δὲν χρειάζεται νὰ θεωροῦμε τοὺς "παλαιούς" ἀνθρώπους παντοτινὰ συνοφρωμένους καὶ τρομοκρατημένους· πολλὲς φορὲς καὶ ἀπὸ τὸ φόβο ἀντλοῦσαν τὴν ἀφορμὴ ἑνὸς παιχνιδιοῦ. Δὲν μπορῶ νὰ δῶ τίποτ' ἄλλο ἀπὸ ἕνα παιχνίδι, μία διασκέδαση ποὺ σίγουρα θὰ κατέληγε σὲ ἐκρήξεις γέλιων, στὴν ἀκόλουθη περίπτωση «ἀλεκτορομαντείας» ἀπὸ τὴ Σάμο, ποὺ ἀναφέρει ὁ Μέγας: "τὴν παραμονὴν τοῦ νέου ἔτους δίνουν στὸν κόκορα κεχρὶ νὰ φάγη. Ἐὰν φάγη ὄλους τοὺς κόκκους, θὰ ἐξακολουθήσῃ διὰ τὴν οἰκογένειαν ἢ αὐτὴ κατάστασις, ἢ ὁποία καὶ κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος. Ἐὰν ἀφήσῃ ζυγὸ ἀριθμὸν κόκκων σημαίνει πλοῦτο, ἐὰν μονόν, σημαίνει πενίαν καὶ ἀφορίαν". Δὲν ἦταν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀφνέστεροι ἀπὸ ὄλους ἐκείνους ποὺ

22. Μ. Γ. Μερακλῆς, *Ἑλληνικὴ Λαογραφία*, Ἀθήνα 2004, σ. 115.

23. Βλ. γιὰ παράδειγμα τὴν ἐκδοση *Πρακτικὴ Ἀστρολογία*, Ἀθήνα 1971, στὴ σειρά *Πρακτικὴ Ἐγκυκλοπαίδεια* τῶν ἐκδόσεων «ΒΙΠΕΡ», ποὺ ἔχει βεβαίως ἀνάλογά της καὶ στὸ ἐξωτερικόν· βλ. Μ. Γ. Μερακλῆς, *Ἑλληνικὴ Λαογραφία...* ὁ.π., σ. 491 σημ. 40, 41.

24. Μ. Γ. Μερακλῆς, *Ἑλληνικὴ Λαογραφία...* ὁ.π., σ. 115-116.

ὀνόμασαν τὴ δοκιμασία τῆς τύχης τους μὲ τὰ “τραπουλόχαρτα” χαρτοπαίγνιο».

Μία ἀκόμη ἀκροτελεύτεια παρατήρηση: στὰ κείμενα πού δημοσιεύονται καὶ σχολιάζονται ἐδῶ φαίνεται καθαρὰ ἡ δημιουργικὴ λαϊκὴ φαντασία, ἡ ὁποία μὲ λίγα συστατικὰ στοιχεῖα δημιουργεῖ ἀτελεύτητες παραλλαγές θεμάτων καὶ μοτίβων. Ὁ πλοῦτος αὐτὸς χαρακτηρίζει γενικότερα τὴν ἑλληνικὴ λαϊκὴ μαντικὴ παράδοση. Θυμίζω, γιὰ παράδειγμα, τὰ εἶδη λαϊκῆς μαντείας πού διέκρινε ὁ Γ. Ἀ. Μέγας στὰ *Ζητήματα Ἑλληνικῆς Λαογραφίας*, ὡς ἐπιμέρους περιπτώσεις «τεχνητῆς μαντείας»²⁵.

«σπλαγνοσκοπία, ὠμοπλατοσκοπία, πυρομαντεία καὶ ἐμπυροσκοπία, κλήδονας, ἀβγομαντεία, μολυβδομαντεία καὶ κηρομαντεία, ὕδρομαντεία καὶ λεκανομαντεία, κναμομαντεία, τεφρομαντεία, ἀλευρομαντεία, βιβλιομαντεία καὶ ψαλτηρομαντεία, κοσκινομαντεία, εἰκονομαντεία, ἐλαιομαντεία (μὲ τὸ λάδι), καφεμαντεία, χαρτομαντεία, κατοπτρομαντεία, δακτυλιομαντεία, κριθαρομαντεία, ὄνειρομαντεία, ἀγγορομαντεία, φυλλομαντεία καὶ ἀνθομαντεία, κυναρομαντεία (μὲ τὸ καψάλισμα τῆς ἀγκινάρας), καρνομαντεία, ἀρτομαντεία, ἀλεκτορομαντεία, σκιομαντεία, μαντικὴ μὲ τὸ “γκάρδιο”, ἓνα ἐξάρτημα τοῦ ἀργαλειοῦ, ραβδομαντεία, μαντικὴ μὲ σπορὰ σιταριοῦ, μαντικὴ μὲ διάφορα ἄλλα ἀντικείμενα».

Ἡ ἐπάλληλη παράθεση κεμένων τοῦ ἴδιου εἴδους μαντείας, μὲ διαφορετικὰ ὅμως μαντεύματα κατὰ περιπτώσεις, πού κατὰ κόρον παρατηρεῖται στὰ κείμενα τοῦ χειρογράφου κώδικα 666 τῆς Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου, ὀφείλεται σὲ αὐτὸ τὸ χαρακτηριστικό. Καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος πού τὰ κείμενα δημοσιεύονται πλήρως, μὲ λεπτομερῆ σχόλια κατὰ περιπτώσεις, ὥστε νὰ ἀναδειχθεῖ ἡ δυναμικὴ αὐτῶν τῶν δομικῶν συνθέσεων, ἡ ὁποία βρίσκεται στὴν βάση ὁλόκληρου τοῦ οικοδομήματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

Τέλος, ἡ δημοσίευση τῶν κεμένων αὐτῶν ἀποδεικνύει τὴν ἱστορικὴ βάση τῆς ἀνάπτυξης καὶ διάδοσης τῆς ἀστρολογίας²⁶, τῶν διαφόρων κατηγοριῶν μαντικῆς²⁷ καὶ τῆς γενικότερης μαγικῆς προσπάθειας γιὰ τὴν πρόγνωση τοῦ μέλλοντος²⁸, πού γνωρίζουν ἰδιαίτερη διάδοση στὴν ἐποχὴ μας. Τὰ ὠροσκόπια πού σήμερα δημοσιεύονται σὲ ἐφημερίδες καὶ περιοδικά²⁹, πού ἀνακοινώνονται ἀπὸ

25. Κατὰ τὸν Μ. Γ. Μερακλή, *Ἑλληνικὴ Λαογραφία...* ὅ.π., σ. 115.

26. Πρβλ. Ch. P. Berger, «Verbirgt sich hinter Klein 22 ein Horoskop? Neue Untersuchungen zum Geburtsdatum Oswalds von Wolkenstein», *Der Schlern* 70 (1996), σ. 165-188. Enn. Kasak, «Back to the past. Some aspects of the history of astrology in Estonia», στὸν τόμο *Contemporary folklore. Changing world view and tradition*, Tartu 1996, σ. 234-239.

27. Βλ. σχετικὰ H. Knoblauch, «Vom Wünschelrutengehen zur Radiästhesie. Die Modernisierung der Magie», *Jahrbuch für Volkskunde* 19 (1996), σ. 221-240.

28. P. Lysaght, *The Banshee, the Irish supernatural death messenger* 2, Dublin 1996, σ. 203-210.

29. H. Meyer, «Das Horoskop. Kosmische Prinzipien», στὸν τόμο *Krank warum? Vorstellungen der Völker, Heiler, Mediziner*, Otsfildern 1995, σ. 70-77. Βλ. ἐπίσης J. Salman, «Context of the use of animal metaphors in astrological predictions in the 17th century», *De zeventiende eeuw* 11:1 (1995), σ. 103-114.

τήν τηλεόραση και απασχολούν καθημερινές, πρωινές κατά κανόνα τηλεοπτικές εκπομπές, έχουν την ρίζα τους στην αστρολογική παράδοση³⁰, δείγματα της οποίας αποτελούν τα κείμενα που έδω δημοσιεύονται. Άλλα και τα καλεντάρια³¹ και τα λαϊκά προγνωστικά του καιρού και των ποικίλων μετεωρολογικών φαινομένων³², των σεισμών³³ και των κοσμολογικών συνθηκών και αλλαγών³⁴, αποτελούν τις ρίζες των κειμένων του κώδικα της μονής Μεγάλου Μετεώρου, τα όποια έδω δημοσιεύονται και σχολιάζονται.

Για όλους αυτούς τους λόγους η παρούσα έκδοση εντάσσεται στην παράδοση της μελέτης της ελληνικής λαϊκής μαγείας, και αποτελεί μέρος της επιστημονικής λαογραφικής έρευνας της ελληνικής μαντικής παράδοσης, στις ποικίλες εκδοχές της.

30. Seb. Robron-Lamanche, «Island Carib mythology and astronomy», *Latin American Indian Literature Journal* 6:1 (1990), σ. 36-54.

31. Βλ. Man. Blechschmidt (έκδ.), *Der Hundertjahrige Kalender für das Erzgebirge und Vogtland*, Chemnitz 1995. ΕΙ. Zenker, «Unwetterabwehr im bäuerlichen Lebensraum», *Die Kärntner Landsmannschaft* 1 (1989), σ. 27-30.

32. J. P. Chassany, *Dictionnaire de météorologie populaire*, Paris 1989. P. Simon, *Dictons et météo*, Dijon 1988. H. Malberg, *Bauern-Regeln. Ihre Deutung aus meteorologischer Sicht*, Berlin 1989.

33. Πρβλ. A. S. Ermolov, *The popular weatherknowledge*, Moskva 1995, όπου και σχετική βιβλιογραφία.

34. Βλ. J. Balys, «The vault of heaven», *Liaudies Kultura* 2 (1995), σ. 6-11. A. Borst, *Wie kam die arabische Sternkunde ins Kloster Reichenau?*, Konstanz 1988, με την προγενέστερη βιβλιογραφία.

Καλεντάριον¹ τὰ νῦν πρῶτον εἰς ἀπλήν τῶν Βλαχῶν γλῶσσαν τύπῳ δοθέν, ἀπὸ τῆς σλοβανικῆς γλώττης μεταφρασθέν, δεικνῦον ἀπὸ ἀψλ^{ov} ἔτος μέχρι χρόνων ἑκατόν².

1

Ποίημα ἑνὸς ἀστρολόγου ὄντος εἰς Κίεβον, μεγάλου ἱατροῦ Μοσχόβου. Ἐτυπώθη δὲ εἰς Μπράσοβον³, ἐν ἔτει ἀπὸ χριστογονίας⁴ ἔτει 1733
 ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου⁵ ἔτει 7241
 καὶ ἀπὸ Σοδόμων ἔτει 3816
 καὶ ἀρχῆθεν τῶν 4 μοναρχιῶν
 ἀπὸ Βαβυλωνίας ἔτει 4368
 ἀπὸ Περσίας ἔτει 2241
 ἀπὸ Γραιζίας ἔτει 2060
 ἀπὸ Ῥωμανίας ἔτει 1805
 ἀπὸ ἐξόδου τῶν Ἰσραηλιτῶν ἔτει 3450
 ἀπὸ πρωτοφανείας τοῦ φεκίου παρὰ Γερμανοῦ μοναχοῦ ἔτει 3503
 ἀφ' οὗ ἐγένετο ἡ τυπογραφία ἔτει 293
 ἀπὸ πυργοποιίας ἔτει 4505
 ἀπὸ κτίσεως Κωνσταντινουπόλεως ἔτει 1415
 καὶ ἀπὸ ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως ἔτει 280
 καὶ ἀπὸ καταποντισμοῦ ἔτει 4999

1 Εἰς τὸ παρὸν κανόνιον εἰς ὅσα ἔτη εἶναι, εἰς ὅλα κυριεύει ὁ πλανήτης ὁ Σατοῦρνος, ἦγουν ὁ Κρόνος⁶ καὶ φανερόν τι θέλει εἶσθαι εἰς τὸν κάθε χρόνον⁷, ὅπου κάτωθεν φαίνονται ὡς ἔμπροσθεν λεπτομερῶς δεικνύει.

2

Σατοῦρνος ὁ α^{ος} πλανήτης, δηλαδή ὁ Κρόνος.

Σατοῦρνος ὁ α^{ος} πλανήτης.
 δηλαδή ὁ Κρόνος.

		h			
κύριοι ἡμέρας	ἡμέρας	2 ^{ος}	3 ^{ος}	4 ^{ος}	5 ^{ος}
β	β	1735	1763	1791	1819
αδ	β	1740	1768	1796	
β	β	1746	1774	1802	
γ	β	1757	1785	1813	

Ὡς ἄνωθεν δεικνύει ὁ παρὼν πλανήτης, ὁμοίως καὶ εἰς τοὺς ἔμπροσθεν ἐπομένους πλανήτας ἀκολουθεῖ. Πρῶτον φανερώνει τὴν κυρίεον [sic] τοῦ πλανήτου ὅπου κυριεύει τοὺς σημειωθέντας χρόνους, εἶτα φανερώνει τὸν χρόνον ἐν συντομῇ, πῶς θέλει εἶσθαι ἢ αὐξησις καὶ ὁ καιρὸς, καὶ τί βλάβες θέλουν ἀκολουθήσει, εἶτα τοὺς μῆνας τί καιρὸς θέλει εἶσθαι εἰς τὰς ἡμέρας τοῦ μηνός⁸.

3

Ἄ Ὁ πλανήτης ὁ Κρόνος εἶναι ἀρριζικός.

Οἱ γεννηθέντες ἄνθρωποι εἰς τὸν παρόντα πλανήτην εἶναι ἐργαστικοί, λαίμαργοι, πανοῦργοι, σκεπτικοί, σιωπηλοί, οὐκ ἀληθεῖς. Ἐραστὲς πλούτου, ἀλλοίθωροι, κακιωμένοι, ἔχοντες σκοπὸν κακίας, οὐκ ἐπιθυμοῦνται γυναῖκας, πτωχοί, ἀκριβοί, φυλακταὶ μυστηρίων, φιλάργυροι⁹. Ὁ αὐτὸς διορίζει πλανήτην εἰς τὸ δεξιὸν αὐτίον, εἰς μεγάλα κόκκαλα, καὶ εἰς μελαγχολικὴν σπλήναν, ἀπὸ τὴν ὁποία παρακινεῖται ἀσθένειαν δυσεντερίας καὶ ποδαλγίας, καὶ βήχας, καὶ πρῆσμα· βλάπτει τὸν ἀέρα πυρετός, ἀρρωστία¹⁰.

Εἰς τὸν χρόνον, ὅπου κυριεύει ὁ παρὼν πλανήτης, εἶναι ὁ χρόνος βροχερός, κρυώδης, ἄκαρπος. Ἡ ἀνοιξις κρυώδης, τὸ ἀνθισμα, καὶ ἡ χλόη γίνεται ἀργά, χάλασα. Τὸ καλοκαίρι κρυώδες μὲ λάπες, ἄκαρπον, ἀνεμῶδες, καὶ τὸν Ἰούλιον μῆνα μὲ ζέστην καὶ εὐμορφον καιρὸν. Τὸ φθινόπωρον κρυώδες μὲ λάπες, καὶ ὁ Νοέμβριος μὲ ζέστην. Ὁ χειμὼν εἰς τὴν ἀρχὴν μὲ βροχὴν, καὶ τὸ μέσον μέτριον, καὶ ἀνεπιπίστως χιόνι πολὺ¹¹. Καὶ τὸν Ἀπρίλλιον, τὴν ἀνοιξιν δὲν πρέπει νὰ εἶναι τὰ σπαρτὰ πρῶμα. Εἰς τόπον παχὺν κριθάρι πολὺ θέλει γένει, εἰς τὸ λινάρι καννάβι καλόν, κρασι ὀλίγον, ὁ τρύγος πρῶμος, βροντὲς, ἀστραπὲς πολλὲς, τὸ ψάρι τὴν ἀνοιξιν εὐτηνόν, καὶ τὸ καλοκαίρι ἀκριβόν¹². Εἰς τὰ παιδιὰ τὴν ἀνοιξιν εὐλογιά, βήχας, παροξυσμοί, σεληνιασμοί, καὶ δυσεντερία.

4

Ἄ Ἡ ἀρχὴ τοῦ πλανήτου εἶναι ἀπὸ α¹⁵ Ἰαννουαρίου.

Ἰαννουάριος.

Ἐως εἰς τὲς 4 κρύον, ἕως εἰς τὲς 8 ὀλίγη ζέστη, ἕως εἰς τὲς 16 ἀνακατωμένος καιρὸς. Ἀπὸ τὲς 21 ἕως εἰς τὲς 23 χειμὼν, εἶτα ἀνακατωμένος καιρὸς, εἰς τὲς 28 ζέστη, εἰς τὸ τέλος ὄχι παρακαλά.

Φεβρουάριος.

Ἐως εἰς τὲς 4 ἄνεμος ἀπὸ τὸν βορρᾶ, εἶτα βροχὴ καὶ χιόνι ἀνακατωμένον, 14 ἄηρ ὑγρός, 19 κρύον διὰ χιόνι, 28 ἄνεμος μέγας, τὸ τέλος λασπερόν.

Μάρτιος.

Ἐως εἰς τὲς 2 ἀνακατωμένος καιρὸς, ἄνεμος κρύος, βροχὴ ἢ χιόνι, 12, 13 καλά, 14 ἀπαλὸς ἀέρας, 23 ἄνεμος μέγας μὲ φουρτοῦνες καὶ ἔτζι τελειώνει.

Ἀπρίλλιος.

Κρυάδα ἕως εἰς τὲς 8, εἶτα χιόνι, ψιγάλισμα, ἄνεμος, βροντή, 19 τὴν νύκτα κρυάδα καὶ βροχή, εἰς τὲς 23 καλύτερα καὶ τὸ τέλος μὲ βροχὴν.

Μάιος.

Ἔως εἰς τὲς 4 βροχή, εἰς τὲς 5, 6 καὶ 8 ἄνεμος κρύος, ἀπὸ τὲς 9 ἕως εἰς τὲς 15 καιρὸς ἀνακατωμένος, 19 ἄνεμος σφοδρὸς ἕως εἰς 23, 24 βροχή, 27 βροχή, ἄνεμος, εἰς τὸ τέλος συννεφιά.

Ἰούνιος.

Εἰς τὴν ἀρχὴν κατεκ<ν>ιά, εἶτα ἥλιος, εἰς τὲς 28 ἄνεμος ὑγρὸς, | 12 ζέστη, 19 ἀνακατωμένος καιρὸς, 20 ἀλλαγμένος, 22 καὶ 23 ἄνεμος καλὸς, 29 εἶτα ὀλίγη κρυάδα.

Ἰούλλιος.

Καλὸς εἰς τὴν ἀρχὴν, ὀλίγη βροντή, εἰς τὲς 5 συννεφιά, εἰς τὲς 7 ξεστεριά, εἰς τὲς 8 ἄνεμος, 10, 12 ἀνακατωμένος καιρὸς, εἶτα βροντὲς καὶ ἀστραπές, ἄνεμος, εἶτα καλύτερος, εἰς τὲς 28 τὴν νύκτα βροχές.

Αὐγουστος.

Ἄνεμος ζεστός, 9 κρυάδα, 13, 19 ζέστη πολλή, ἀστραπές, βροχὴ ὀλίγη, ἄνεμος, 22 συννεφιά, 23 ἄνεμος σφοδρὸς καὶ χάλαζα εἰς τὸ τέλος.

Σεπτέμβριος.

Ἔως 8 ἄνεμος δυσικός, εἰς τὲς 9 ἀνακατωμένος καιρὸς, 11, 12 βροχὴ μεγάλη, 13 ἄνεμος κρύος, 25 φορτοῦνα εἰς τὴν θάλασσαν, εἰς τὸ τέλος ὀλίγον ἀλλάζεται ὁ καιρὸς.

Ὀκτώβριος.

Ἔως 10 ἀνακατωμένος καιρὸς, κρῶν μὲ ἀπαλότητα, εἶτα ἥλιος, 14 ζέστη, 17 ἀνακατωμένος, 19, 20, 21 βροχὴ μὲ χιόνι, εἶτα ἄνεμος καὶ κρυάδα, 26 τὸ τέλος μὲ ἄνεμον.

Νοέμβριος.

3, 4, 5, 6, 7 ἀνακατωμένος καιρὸς, 8 ὄχι καλά, κρυάδα μὲ ὑγρότητα, 10, 11 κρυάδα, 12, 13 βροχὴ μὲ χιόνι, 21 ὑγρότης, 24 ζέστη ὀλίγη, 29 χιόνι, τὸ τέλος ἀχαμνόν.

| Δεκέμβριος.

Εἰς τὴν ἀρχὴν βροχὴν ἢ χιόνι, 2 καλὸς καιρὸς ἕως εἰς τὲς 8 καὶ ἥσυχος, 10, 11

ζέστη, 16 άνεμος κρύος, 17 συννεφιά με ήλιον, 20, 21 ζέστη, εἶτα ἀνακατωμένος καιρός, 28 καλά, 29 χιόνι και άνεμος δυσικός¹³.

Γιούπιτερ ὁ β^{ος} πλανήτης δηλαδή ὁ Ζεὺς¹⁴.

γιοβύλης ὁ β^{ος} δαυήλης
 δαυήλης ὁ β^{ος}

χ

	αὐτῆσι ἡρίσι	ἴλιος	ἴλιος	ἴλιος	ἴλιος
-13:	7	1733	1761:	1789:	1817:
-3:	7	1739	1767:	1795:	
-8:	7	1744	1772:	1800:	
6:	7	1750:	1778	1806	

Μεγάλον ῥιζικόν, με ἀγάπην φανερώνει θρόνον τῆς τιμῆς εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ὁ γεννηθεὶς ἐν τῷ παρόντι πλανήτῃ ἔσται δίκαιος καὶ ἀληθινὸς ἄνθρωπος, ἐπιθυμητός, ἐμπιστευμένος, εὐλαβής, ἐλεημονητικὸς, θεόφοβος, ἐντροπιακός, σύμβουλος εἰς ὑποθέσεις μεγάλας, ἰκαλορριζικός, εἰς τὸ κακὸν οὐ χαίρει, ἐξουσιάζει τὸ στήθος καὶ τὰ πλευρὰ καὶ τὸ σηκώτι, τὸν στύλον τοῦ σώματος. Εἰς τὸ ἀρσενικὸν μέρος ποιεῖ βλάβην περισσότερα, μάλιστα εἰς τὸ τέλος τοῦ χειμῶνος θέρμες καὶ καῦσες εἰς τὴν κοιλίαν.

Ὁ χρόνος εἶναι με ἀπαλότητα, εὐκαρπος, πωρικὰ καλά, ἡ ἀνοιξὶς ψυχρὰ με ἀπαλότητα πολλήν, ἐὰν γένη ἐκ<λ>ειψὶς τοῦ ἡλίου τὸν Μάρτιον, τὸν Ἀπρίλιον ἢ τὸν Μάιον. Τὸ ψωμί θέλει εἶσθαι ἀκριβόν.

Τὸ καλοκαίρι εἰς τὲς ἀρχὰς με κρύον, εἶτα με ἀπαλότητα καὶ μετὰ ταῦτα ζέστη, πολλὰς βροντὰς, τὸ τέλος με ζέστη καὶ ξηρασία. Τὸ φθινόπωρον με βροχὰς ἀνακατωμένον. Ὁ χειμῶνας με ψύχραν πολλήν καὶ χιόνι, τὸ μέσον με άνεμον, εἶτα με γαλήνην μετρίαν. Εἰς τὰ περιβόλια μάζαρη, κριθάρι, βρόμη, λινάρι, καννάβι, σιτάρι, βρίζα θέλουν γένει πολλά. Τὰ σπαρτὰ νὰ σπαρθοῦν πρῶμα, πωρικὰ πολλά, τὸ κρασί μετρίον καὶ με τὸν τρύγον νὰ μὴν βιάζονται.

Ἄνεμος πολὺς ἀπὸ τὴν δύσιν καὶ ἀπὸ τὸ βόρειον μέρος καὶ βρονταὶ πολλαὶ χωρὶς ζημίαν, ψάρια μετρία. Ἐξουσιάζει ὁ παρὼν πλανήτης ἀνθρώπους φρονί-

μους, πνευματικούς και γραμματισμένους, και λίθους σμαράγδι, ζαμφείρι και ἀμέθυσσον, και θηρίον ἑλέφαντα, βόας, αἴγας και ἑλάφια, παγώνια και ἀηδόνια, περιστέρια, σαφράνι και ἀμύγδαλα. Αὐτός ὁ χρόνος εἶναι καλὸς διὰ στερέωσες και διὰ συνδροφίες.

| Ἡ ἀρχὴ τοῦ πλανήτου ἀπὸ α¹⁵ Ἰαννουαρίου ἀρχεται.

8

Ἰαννουάριος¹⁵

Ἡ ἀρχὴ μὲ ἀνεμον και παγωνία, ἀπὸ 14 ἡλιος ἕως 20 και χιόνι, εἶτα ἕως εἰς τὸ τέλος μὲ χιόνι, μὲ συννεφιά και μὲ κατεκνία.

Φεβρουάριος.

Δυνατὸς χειμῶνας, ἀνεμος και συννεφιά, 19, 20 ὁμοίως, τὸ τέλος χιόνι και ἀνεμος.

Μάρτιος.

Συννεφιά και λάμψις ἡλίου, ὀλίγη κατεκνία, 11 παγωνιά ξηρά, ἕως 19, 20 παγωνιά και λάμψις ἡλίου, 27 καλά, τὸ τέλος ὄχι πάρα καλόν.

Ἀπρίλλιος.

Εἰς τὴν ἀρχὴν φουρτούνα, καιρὸς χαλαζωμένος, 6 καλὸς καιρὸς, 12 βροχὴ τὸ πουρνόν, ἕως 16 ἀέρας ἀπαλὸς και βροχὴ, ζέστη και βροντές, 22, 25 ὀλίγον κρύον, και ἔτσι τελειώνει.

Μάιος.

Καρπερός, οἱ νύκτες κρύες, ἕως 15 ἀνεμος και ὀλίγη βροχὴ, ἀηρ ζεστός, ἕως 23, 28 λάμψις τοῦ ἡλίου και τὸ τέλος.

Ἰούνιος.

Ἄνεμος, χάλαζα και ὄχι παρακαλά, ἕως 9 ξηρὸς ἡλιος, καλοκαίρι ἀρεστόν, 22, 23, 24 σύννεφα βροχερά, 26 ἡλιος, 29 καιρὸς χαλαζωμένος και τὸ τέλος.

| Ἰούλλιος.

Ἀπὸ τὲς 3 ζεστὸς ἀηρ, ἕως 9 λάμψις ἡλίου και βροντή, 10 καλὰ ἕως 16, εἶτα ὀλίγον κατάψυχον, 17 καλὰ, 21, 22 ἀνεμος, βροχὴ, 26, 27 ἀνεμος, τὸ τέλος ξηρόν.

9

Αὐγουστος.

Ζέστη, λάμψις ἡλίου, εἰς τὲς 5 συννεφιά σκοτεινή, 10 πολλὴ ζέστη, εἶτα κατάψυχος, 14 ἀνεμος, 15, 16, 17 βροχὴ μεγάλη μὲ χάλαζαν, 22 καλὰ, 24 ζέστη και ἀνεμος, 28 ὄχι παρακαλά.

Σεπτέμβριος.

Άνεμος με φουρτούνα, 3 καλύτερος καιρός με ήλιον και βροχήν, 7 ξεστεριά και άνεμος, 11 βροχή κρύα και οί νύκτες με κρύον, 24, 25, 26, 27 κρυάδα, 28 άνεμος ζεστός και τὸ τέλος.

Ὀκτώβριος.

Ἡλιος, 4 καιρός σκοτεινός, 6, 7 βροχή, 10 κρυάδα, τὴν νύκτα παγωνιά, ἕως 15, 22 ὄχι παρακαλά, 23 καλά, 27, 28 βροχή ἢ χιόνι, 30, 31 ἀλλάζει ὁ καιρός.

Νοέμβριος.

Κρυαδίτσα ὄχι παρακαλή ἕως 7, εἶτα ὀλίγη ζέστη και πάλιν κρυάδα και άνεμος ἕως 19, εἶτα άνεμος με χιόνι, 24 λάμπις ἡλίου, εἶτα άνεμος σκοτεινός, κρυάδα και τὸ τέλος.

Δεκέμβριος.

Ἔως 9 συννεφιά, ζέστη, εἶτα ξεστεριά, 16 καλά, εἶτα παγωνιά και άνεμος, 18 κρυάδα, χιόνι, 21 ζέστη, 25 κρυάδα και τὸ τέλος.

10

Ἰ Μαρή ὁ γ^{ος} πλανήτης, δηλαδή ὁ Ἄρης¹⁶.

μαρῆ ὁ γ^{ος} πλανήτης
δηλαδή

Ἄρης ὁ Ἄρης.

εἰς τὴν ἡμέραν		ἔτος.	ἔτος.	ἔτος.	ἔτος.
21.	ε	1737	1769	1793	1821
ε.	ε	1748	1776	1804	
10.	ε	1754	1782	1810	
27.	ε	1743	1771	1799	

Ἐξουσιάζει τοὺς κακιωμένους, ἢ κάκητα ἀρ<ρ>ίζικη και εἰς τοὺς πολεμάρχας πολέμου ἐναντίωσις διὰ ὅ,τι λογῆς τέχνην ἐργάζεται διὰ τοῦ πυρός¹⁷.

Ὁ γεννηθεὶς ἐν τῷ παρόντι πλανήτῃ ἔσται θυμώδης, φονεύς, αἱματοχύτης, ἀδιάντροπος, ἀκάθαρτος, γελαστής, ψεύστης, προκάτορος, ξεραγγινός, ἀνυπόφορος, ἄστατος, θάνατος ἀνέλπιστος κατὰ τύχην, με τοὺς καλοὺς δὲν συναναστρέφεται, γυναικῶν οὐκ ἐπιθυμεῖ.

Ὁ χρόνος κλίνει περισσότερο εἰς ξηρασίαν παρά εἰς βροχὴν ζεστήν. Ἡ ἀνοιξὶς μὲ τάξιν, καλὴν ξηρασίαν διὰ ἀμπέλια καὶ διὰ δένδρα νὰ φυτεύσῃ τινὰς εἰς αὐτὴν τὴν ἀνοιξὶν εἶναι ἐναντία. Τὸ καλοκαίρι μὲ ζέστην, τὰ νερὰ μικρά, χάλαζα καὶ φωτιά πολλή. Τὸ φθινόπωρον ἀπαλὸν καὶ κρυῶδες, ὁ χειμῶνας ξηρὸς καὶ μὲ κρυάδα καὶ ἰ μὲ ἄνεμον, εἶτα χιόνι πολὺ¹⁸.

11

Ὁ σπόρος τῆς ἀνοιξέως νὰ σπαρθῆ εἰς τὸν καιρὸν, νὰ μὴν ἀργοπορήσῃ, καὶ δὲν θέλουν εἶσθαι εὐκαρπα τὰ σπαρτά, πλὴν σιταρίου μόνον, κραοὶ ἀρκετόν. Τὴν ἀνοιξὶν τὰ κλήματα τῶν ἀμπελιῶν θέλουν ἔχει ἐναντιότητα. Κτήνη καὶ ποντίκια πολλά, ἄνεμος, βρογχή, χάλαζα καὶ νερὸν πολὺ βλαβερόν. Ἀρρωστίες, παροξυσμοὶ τῆς καρδίας, θέρμες. Πονοκέφαλον καὶ ἄλλαξις φρενῶν κυριεύει τὸ ἀριστερόν ὠτίον καὶ τὴν χολήν, τὰ νεύρα, τὰ σκέλη ὅπου εἶναι χωρὶς αἷμα.

Ἄπὸ α^{ης} Ἰαννουαρίου ἄρχεται ὁ χρόνος.

Ἰαννουάριος.

Μὲ σφοδρὰν παγωνίαν καὶ ἄνεμον ξηρὸν ἕως εἰς τὲς 20, εἶτα ἀνακατωμένος καιρὸς καὶ τὸ τέλος χιόνι ἀρκετόν¹⁹.

Φεβρουάριος.

Ἄνεμος δυνατὸς καὶ ξηρὸς ἕως τέλος φεγγαρίου, εἶτα καλὸς καιρὸς μὲ κρῦον ἕως 20, εἰς τὸ τέλος ζέστη.

Μάρτιος.

Ἔως 9 συννεφιά, 10-11 ψύχρα, εἶτα ἕως 19 ἄνεμος, 20 ξέρη, τὸ τέλος ψύχρα καὶ μεταβολή.

Ἀπρίλλιος.

1, 2, 3, 4 κρυάδα καὶ ἄνεμος ἀνατολικός, εἰς τὲς 5 μεταβολή, ἀπὸ 8 ἕως 11 κρυάδα, 14 ἄνεμος, 17 εἰς μερικὸς τόπους βρογχή, 18 ψιχαλίζει, εἰς 19 τὴν νύκτα κρυάδα, 30 ἀέρας ἀπὸ βροχὴν.

Ἰ Μάιος.

Ἄπὸ τὲς 2 ἕως 5 ἀπαλότης καὶ ἄνεμος μεταβάλλεται, ἀπὸ 18 ἕως 20 φορτούνα μὲ βοήν, 21, 22, 23 ὄχι παρακαλά, 24 καλύτερα, τὸ τέλος ἄστατον.

12

Ἰούνιος.

Ἔως 6 καλά, εἶτα ὄχι παρακαλά, 8 θέρισμα ἀπαλόν, 20 σύννεφον μὲ ἄνεμον, 23 γαλήνη, 29 ἀπαλότης, ἔτζι καὶ τὸ τέλος.

Ἰούλλιος.

Ἐὰν λάξη εἰς τὲς 2 ἀπαλὸς καιρὸς, ἕως εἰς 20 ἔτζι θέλει εἶσθαι, 20 γαλήνη, 21 ἄνεμος, 25, 26 ἀπὸ τὰ μεσάνυκτα ἄνεμος, 28 ὀλίγη βροχή, εἶτα μεταβολή.

Αὔγουστος.

Ἀπαλότης εἰς τὲς 3, ζέστη καὶ ἀνακατωμένος καιρὸς, 7 κατάφυχος, 9 ἀπαλότης καὶ ἀστραπή, 13 ζέστη, 19 βροχή με ἄνεμον καὶ ἀστραπήν, ἀπὸ 20 ἕως 23 φόβος ἀπὸ βροντὲς καὶ εἰς τὸ τέλος φύλαξις ἀπὸ ἀστραπήν καὶ βροντήν.

Σεπτέμβριος.

Ἄνεμος δυσικός, 11, 12, 13 ἄνεμος μεγάλος, 15, 17, 19 φόβος χειμῶνος καὶ ἄνεμος, 20 ἀέρας, ἄστατος καὶ ὀλίγη λάμπις ἡλίου καὶ τὸ τέλος.

Ὀκτώβριος.

Ἔως 8 ὄχι παρακαλά, ἀπὸ 10 ἕως 15 καλά, 18, 19 καὶ 21 ὄχι παρακαλά, με βροχήν, 26 χιόνι καὶ βροχή καὶ ἄνεμος καὶ τέλος.

13

Ἰ Νοέμβριος.

Ἄχαμνὲς ἡμέρες, 3 ἀπαλότης, 5, 8 βροχή κρύα, 10 διὰ τὸν λαμὸν τῆς χήνας γνωρίζεται ὁ χειμῶνας, 12 βροχή, χιόνι, 14, 15, 16, 24 ὄχι παρακαλά καὶ τέλος.

Δεκέμβριος.

Διὰ χιόνι καιρὸς, 2 καλά, 6 βροχή, 8 χειμῶνας σφοδρὸς, 10 ζεστότερος, 15 ἄνεμος, 16, 17 ἀπαλότης, ἕως 19, 20 συννεφιά, ἕως 28 καλά, εἶτα χιόνι καὶ ἄνεμος.

Ὁ 8^{ος} πλανήτης, δηλαδή ὁ Ἥλιος²⁰.

ἡλίου κίνηση	ο:δ:	ο:δ:	ο:δ:	ο:δ:
14:	γ	1790:	1798:	1786:
29:	γ	1741:	1769:	1797:
3:	γ	1747:	1779:	1809:
8:	γ	1792:	1780:	1808:

Με μέγαν ῥιζικὸν ἐξουσιάζει τοὺς κραταιοὺς καὶ ῥηγάδες καὶ ὄλας τὰς ἡγεμονίας, καὶ ἀπὸ τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ τοὺς ἀετοὺς καὶ γεράκια, καὶ ἀπὸ τὰ θηρία τὸ λεοντάρι καὶ τὴν πάρδαλιν· πετήγηρ διατάττει εἰς τὰ ὀμμάτια, εἰς τὴν καρδίαν, εἰς τὰ μυελά, εἰς τὰ νεῦρα | καὶ εἰς τὸ δεξιὸν μέρος τοῦ κορμίου.

14

Ἄγάπην εἰς ἰσοτίμους ἀνθρώπους, ποιεῖ εἰς τοὺς ἀνθρώπους μεγάλους λογισμοὺς καὶ ὑψηλὰ νοήματα. Οἱ γεννηθένες ἐν τῷ παρόντι πλανήτη εἰσὶ εὐγενικοί, τιμητικοί, μετὰ τῆν καλὴν δικαίωνοντες, πρόσχαροι, ἄξιοι τιμῆς, κακιομένοι, καλορρίζικοι, τὸ κακὸν ἀποστρεφόμενοι, ἢ συννααστροφαὶ αὐτῶν μετὰ μεγάλων ἀνθρώπων²¹.

Ὁ χρόνος ξηρὸς, μέτριος, ζεστός, εὐκαρπὸς· ζωῦφια ὀλίγα, μύγες βλαβερεῖς εἰς τὰ δένδρη, ψάρια μέτρια, καραβίδες πολλῆς, βρονταὶ συχναί, δαμάσκηνα πολλὰ καὶ ἀπίδια καὶ μήλα μέτρια. Ὁ καρπὸς τοῦ χινοπωρίου παρακαλός, τὰ λαθύρια καὶ ἡ βροχὴ νὰ σπαρθοῦν εἰς τόπον καλὸν καὶ ὑγρὸν, χορτάρια πολλὰ, κριθάρι καὶ κρασί πολύ. Ἡ ἀνοιξὶς μετὰ ἐλπίδα ἀπαλοῦ καιροῦ καὶ τὸν Ἀπρίλλιον ἀνακατωμένος καιρὸς. Τὸν Μάιον κρῦνον ὄχι τόσον πρῶτα, πλὴν καρπερὸν καὶ εἰς τὸ τέλος ὀλίγη ἐλπίς χιονίου. Τὸ καλοκαίρι πρῶτον ὄχι παρακαλά, εἶτα ἀλλάζει ὁ καιρὸς μετὰ βροχὴν, τὴν ἡμέραν ζέστη καὶ τὴν νύκτα κρυάδα. Ὁ Ἰούλλιος ὄχι παραζεστός. Τὸ φθινόπωρον ξάστερον, καλόν, ἐλπίδα χιονός, κρυάδα μετὰ ἥλιον. Ὁ χειμὼν ξηρὸς, εἰς τὴν ἀρχὴν μετὰ κρυότητα, τὸ μέσον μετὰ ζέστην, τὸ τέλος μετὰ κατάψυχον.

Ἰαννουάριος²².

Ἀπὸ πρῶτην Ἰαννουαρίου ἀρχεται ὁ χρόνος μετὰ ἄνεμον ἕως 3, εἰς τὰς 4, 5 χιόνι, εἰς τὰς 10 κρυάδα μετρία, ἀπὸ 13 | ἕως 18 καλύτερα, 19, 20 συννεφιά σκοτεινή, 22 ἀπαλότης, 26 τὸ τέλος μετὰ ψύχραν καὶ μετὰ ἄνεμον.

15

Φεβρουάριος.

Χιόνι καὶ ξεστεριά, εἰς τὰς 6 καὶ 7 ἀέρας χειμωνώδης καὶ ἄνεμος ἕως 10, εἶτα συννεφιά, 11 βροχὴ ἢ χιόνι καὶ ἄνεμος ἀπαλός, 18 καλύτερα, μετὰ ταῦτα ψύχρα, 21 ἄνεμος, τὸ τέλος μετὰ ξεστεριάν, ἄνεμον καὶ χιόνι.

Μάρτιος.

Ἐως 7 ἄνεμος ἀρεστός, εἶτα κρυάδα καὶ ξεστεριά, 11, 12 κατεκνιά καὶ βροχὴ μεγάλη, 13 καλύτερα, ἀπὸ 15 ἕως 20 ὄχι παρακαλά, τὸ τέλος ἀνακατωμένος καιρός.

Ἀπρίλλιος.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἄνεμος ἄστατος, 3, 4 ξεστεριά, 5 βροχὴ, 6 ξεστεριά, 11 ἄνεμος, 12 παγωνιά, 16 βροχὴ ἕως 19, εἶτα καλά, 20 βροχὴ κρύα, ἕως 25 ξέρη, καλὸς καιρός, ἥλιος καὶ κρῦνον.

Μάιος.

Έως 2 άνεμος, εἶτα καλύτερα, ζέστη, βροχή· εἰς τὰς 8, 9 ἀπαλότης· εἰς τὰς 10 ζέστη καὶ ἀρεστός άνεμος, 17, 18 κλίνει πρὸς άνεμον καὶ εἰς βροντές· 21, 23 ὀλίγον καλύτερα· 24 ζέστη, ἀπὸ 29 ἕως τέλος ἀλλαγμένος καιρός.

Ἰούνιος.

Ζέστη εἰς βροχὴν καὶ εἰς άνεμον ἀρεστόν, 6, 7, 10 κρυάδα, 11, 12 ἀπαλότης, εἶτα ξηστεριά, 17, 19 άνεμος κρύος, 22, 27 ζεστότερος καιρός, εἶτα βροντές, 29, 30 βροχὴ καὶ βροντές.

16

Ἰούλλιος.

Άνεμος, 5 ξηστεριά, 7, 10 βροχὴ, 11 κρύον ἕως 14 ὄλον ἔτζι, 15, 18 λάμπις ἡλίου, ξηστεριά, 19, 20 ἀπαλότης, ὀλίγον κατάψυχος, 21, 25, 26, 29 καλύτερα, εἰς 30, 31 βροχὴ μεγάλη.

Αὐγουστος.

Ξηστεριά, εἰς τὲς 2 χαλασμένος καιρός, 10 βροντή, 11, 15 καλά, 16 άνεμος μέγας, 19 ἄστατος καιρός, 21 κατεκνιά, 24 ὄχι παρακαλά, 28, 29 βροχὴ, εἰς τὸ τέλος ἀλλάζει ὁ καιρός.

Σεπτέμβριος.

Εἰς τὲς 2 καλά, εἶτα τὴν νύκτα κρυάδα, 13, 15 ὄχι παρακαλά, 16 κρυάδες, 19 ξέρη, 20, 22 καλὰ μέτρια, 23 χαλασμένος καιρός, ἀπὸ 29 ἕως τέλους χιόνι μὲ βροχὴ.

Ὀκτώβριος.

1, 2, 3 ζέστη, ξηστεριά, 4, 5 σφοδρὸς άνεμος, 11 τὴν νύκτα παγωνιά, 16 ψιχάλισμα, 17 καλά, 19 κλίνει εἰς χιόνι, 20 ἀπαλότης, 24 ἀνακατωμένος καιρός, τὴν νύκτα ξηστεριά καὶ άνεμος, καὶ τὸ τέλος μὲ ψύχρες.

Νοέμβριος.

Πρῶτον άνεμος, ἀπαλότης, εἰς τὲς 2 ψιχάλισμα ἀνάρεστον, 7 ζέστη, 9 χιόνι ἄστατον, 10, 14, 16 παγωνιά, 19 ψιχάλισμα καὶ ζέστη, 22 χιόνι ἢ βροχὴ ἕως 28, τὸ τέλος κρύον.

Δεκέμβριος.

Έως 5 άνεμος ἀνατολικός, εἶτα παγωνιά, ψιχάλισμα, 18 ἀπαλότης, 19, 20 πάλιν ἔτζι, 21, 22 καὶ περισσότερον, εἶτα ξέρη, τὸ τέλος κλίνει πρὸς παγωνιά καὶ χιόνι.

Ι Βένους ὁ ε^{οs} πλανήτης, δηλαδή ἡ Ἀφροδίτη²³.

17

Βένουs ο ε^{οs}
δυναμία
♀
δυναμία
ἢ ἀφροδίτη

μηνὶs ἢ ἡμέρᾱs 		ἔτος	ἔτος	ἔτος	ἔτος
18:	α	1734:	1762:	1790:	1818:
1	α	1746:	1773:	1801:	
7	α	1751:	1779:	1807:	
12	α	1756:	1784:	1812	

Ἡ νατούρα δροσερή, ὅλα εἰς τὸν καιρὸν, εὐπρόσδεκτη ὀνομάζεται καλορρίζικη, καλὴ εἰς τὸ γύναιον ἦθος. Ὁ γεννηθεὶς ἐν τῷ παρόντι πλανήτῃ εἶναι εὐμορφος, καλλίζωος, εὐσπλαχνος, ἐλεήμων, ἐραστής γυναικῶν, ἄτεκνος, μὲ καλὰ ἦθη, πρόσχαρος καὶ ἐπιμελητὴς μουσικῶν.

Ὁ χρόνος κρυώδης καὶ νοτερός καὶ ζέστη μετρία, χορτάρι πολὺ, τὰ σπαρτὰ τῆς ἀνοίξεως ὅλα φθασμένα, μάλιστα σιτάρι πολὺ, πωρικὰ εἰς τὰ περιβόλια πολλὰ, χαμεῖ καὶ κρασί πολὺ, βρονταὶ πολλαί, νερὰ πολλὰ, κτήνη πολλὰ, ψάρια πολλὰ. Προσφέρει ἀσθένειες, πόνους εἰς τὴν καρδίαν, διατάττει εἰς τὲς γυναῖκες πόνον εἰς τὸν λάρυγγα, εἰς τὰ νεφρὰ καὶ τὰ ἔξῃs.

Ἡ ἀνοίξις διὰ τὰ δένδρα καὶ διὰ τὰ κλήματα παρὰ εὐμορφα, ἐκλειψὶς τοῦ ἡλίου, εἶτα δροσερὴ καὶ βροχερὴ, διὰ τὰ σπαρτὰ καλὴ. Ἰ Τὸ φθινόπωρον μὲ ζέστην καὶ ξεστεριάν ἕως εἰς τὸ μέσον, εἶτα μὲ κρυάδα. Διὰ τοῦτο ὁ σπόρος νὰ σπαρθῆ πρώιμα καὶ τὰ κλήματα νὰ παραχωθοῦν ὀγλήγορα. Ὁ χειμῶνας ἄρχεται ξηρός, εἶτα μὲ ἀπαλότητα καὶ ζέστη²⁴.

18

Ἀπὸ α^{οs} Ἰαννουαρίου ἄρχεται ὁ πλανήτης.

Ἰαννουάριος.

Ἐως 4 ξέρη καὶ ὀλίγος ἄνεμος, 7 ἄνεμος ἀπαλός, 12 χιόνι, 13 κρυάδα, 14 χιόνι ἄστατον, 16, 17, 18, 19 ἄνεμος, 20 κρυάδα, 22 συννεφιά, 27 χιόνι καὶ παγωνιά, καὶ τὸ τέλος.

Φεβρουάριος.

Πάλιν παγωνιά, 4 ψιχάλισμα, ἀπὸ 7 ἀέρας μὲ ἀπαλότητα, 12 συννεφιά, 16, 17

ἄστατος, 18 φουρτούνα, 23 κρυάδα, 25, 26, 27 ἄνεμος, βροχή, τὸ τέλος καλύτερα.

Μάρτιος.

Ξερή κρυάδα, 7 ζέστη ἀνακατωμένη, 15, 16 πάλιν ἔτζι, 18, 19 καιρὸς βροχερός, 21, 23 παγωνιά, τὸ τέλος ὁμοίως.

Ἀπρίλλιος.

Ἄσχετο παρακαλά, ἀπὸ 3 ἕως 6 ξεστεριά καὶ κρυάδα, ἀπὸ 7 ἕως 10 χαλνᾶ ὁ καιρὸς, 16 εὐκαρπη ἡμέρα, 23, 24 καλά, συννεφιά, τὸ τέλος καλόν.

Μάιος.

Ἔως 6 ἄστατος καιρὸς, 7 κρυάδες, 11 ἄνεμος, 13 ζέστη μὲ βροχὴν, 16 κατάψυχος, ὄχι καλά, ἀπὸ 22 παρὰ ζέστη καὶ φόβος διὰ βροντὲς εἰς τὲς 25, εἶτα ξέρη, 29 σφοδρὸς ἄνεμος, καὶ τέλος.

19

Ἰούνιος.

Ἄρχεται μὲ βροχὴν καὶ καλά, 6, 8 μέτρια, 12 ζέστη εἶτα βροχὴ, 19 χαλνᾶ ὁ καιρὸς, 20 ὄχι καλά, 23, 24 βροχὴ, τὸ τέλος καλὸς καιρὸς.

Ἰούλλιος.

Καλά, 9 βροχὴ, 15 ζέστη, 17 βροχὴ, 20 καλά, 24 ἄνεμος, τὸ τέλος μὲ συννεφιά.

Αὐγουστος.

Κλίνει πρὸς φουρτούναν καὶ καῦσιν, 6 ὄχι καλά, 10 ἀνακατωμένος καιρὸς, 15, 19 ὄχι καλά καὶ βροντὲς, 20, 24 κατάψυχος, 29 ἄνεμος καὶ συννεφιά.

Σεπτέμβριος.

Ἄρχεται μὲ κρυάδα τὴν νύκτα καὶ ξεστεριά, 8 ἄνεμος μέγας ἕως 14 καὶ κλίνει εἰς βροντὲς, 16, 17, 18 ὁμοίως, 24 κατάψυχος, 25 ἀπαλότης, 26 κρυάδα, 28 ξεστεριά, καὶ τέλος.

Ὀκτώβριος.

Ἔως 12 ξεστεριά καὶ ζέστη κλίνουσα εἰς βροχὴν, 13, 14, 15 συννεφιά καὶ καλόν, 17, 19 κρυάδα καὶ ὄχι καλόν, 20 λάμψις ἡλίου καὶ ἄνεμος, 26 συννεφιά, τὸ τέλος μὲ λάμψιν ἡλίου.

Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος.

Τοὺς φανερώνει ὁ χειμώνας πῶς θέλουν εἶσθαι.

| Μερκούριος ὁ 5^{ος} πλανήτης, δηλαδή ὁ Ἑρμῆς²⁵.

20

μερκούριος, ο. 5^{ος}
 δι-κεδών ♀
 θανίλις
 ὁ 5^{ος}

πύργος ☉		2 ^{ος}	2 ^{ος}	2 ^{ος}	2 ^{ος}
16:	5:	1732:	1760:	1788:	1816:
22:	5:	1738:	1766:	1794:	
8:	5:	1749:	1777:	1805:	
11:	5:	1755:	1783:	1811:	

Ὁ γεννηθεὶς ἐν τῷ παρόντι πλανήτῃ ἔχει ἰδίωμα ἄστατον. Εὐτακτος πρὸς μάθησιν ὄλων τῶν βαρέων [sic] ὑποθέσεων, δηλαδή μαθηματικός, φιλόσοφος, ἐνθυμητικός, πραγματευτής, καὶ εἰς ἄλλας τέχνas ἐπιτήδειος.

Κυριεύει τὴν φαντασίαν, τὴν χολὴν καὶ τὸν θυμὸν, τὸ διάργυρον καὶ ἄλλα μέταλλα καὶ πολυτίμους λίθους. Ἀσθενεῖς προσφέρει, ζαλισμούς, μελαγχολίαν, συλλογισμούς, βλάβην νοός, βήχαν περισσότερον τὴν ἀνοιξιν, βλάπτει τὰ ζῶα καὶ τὰ ὄψαρια²⁶.

Ὁ χρόνος ξηρός, ἀνεμώδης, ὄχι τόσον εὐκαρπος. Ἡ ἀνοιξις ἄρχεται μὲ κρυάδα, εἶτα μὲ ξηρασία καὶ ζέστην καὶ ἄνεμον, εἶτα μὲ καλὸν καιρὸν. Τὸ καλοκαίρι ἀπὸ καμμίαν φορὰν μὲ ἀπαλότητα, εἶτα πρόσχαρον, τὰ πωρικὰ καὶ τὸ χορτάρι νὰ συναχθοῦν ὀγλήγορα, ὅτι τὸ τέλος βροχὴ πολλή. | Τὸ φθινόπωρον ἄρχεται εἰς τὸ μέσον τοῦ Ὀκτωβρίου μὲ κρυότητα, εἶτα καλύτερα καὶ μὲ λάμπην ἡλίου, τὸ τέλος μὲ βροχὴν. Ὁ χειμῶνας δὲν εἶναι ἀκριβὸς εἰς τὰς φουρτούνας καὶ εἰς τοὺς κρύους ἀνέμους καὶ εἰς τὰς παγωνίας. Τὸν παρόντα χρόνον πωρικὰ πολλὰ, κραισι ὀλίγον, σιτάρι τῆς ἀνοιξεως καὶ ἄλλα ὄσπρια ὀλιγοστά.

21

Ἡ ἀρχὴ τοῦ πλανήτου ἀπὸ Ἰαννουάριον ἄρχεται.

Ἰαννουάριος²⁷.

Ἡ ἀρχὴ μὲ παγωνιὰ ἕως 10, εἶτα κλίνει πρὸς χιόνι, 15 ἀπαλότης καιρός, 20, 22, 23 λάμπη ἡλίου, 29, 30 καλὰ.

Φεβρουάριος.

Ἄρχεται ἄστατος· 3, 4, 5, 6 χειμῶν καὶ ἄνεμος, 10 ἄστατος, 17 ἀπαλὸς καιρός, 20 κλίνει εἰς χιόνι, τὸ τέλος μὲ ἀπαλότητα καὶ ἄνεμον.

Μάρτιος.

Έως 4 όχι καλά, 15 κρουάδα, 18, 21 ζεστότερος και οι νύκτες με κρουάδα, εἶτα ἐλπίδες βροχῆς, καὶ τὸ τέλος πρὸς ἀνοιξιν.

Ἀπρίλλιος.

1, 2, 3, 4 κρουάδα διὰ βροχὴν με̄ χάλαζαν, εἶτα κρουάδα καὶ ἄνεμος, 17 τὴν νύκτα κρουάδα, 24 ψιχάλισμα, 27 βροχὴ, 28 ξεστεριά ἕως τέλους.

Μάιος.

1, 2, 3 ξεστεριά καὶ βροχὴ καλή, 9 ψιχάλισμα, 13, 14 ξεστεριά ζεστὴ ὀλίγον, ἄστατη, 17 τὴν νύκτα κατάψυχος, εἶτα κλίνει εἰς βροχὴν καὶ ἄνεμον καὶ κατάψυχον, 24 ψιχάλισμα, 27 βροχὴ, 28 ξεστεριά, καὶ τὸ τέλος.

22

Ἰούνιος.

Έως 5 καλά, εἶτα κλίνει εἰς βροχὴς με̄ βροντές, 8 κρουάδα, 10 καλά, ἀλλάζει 13 ζέστη, 17 βροχὴ μεγάλη καὶ χειμῶνας καιρὸς, 21, 22 ὄχι καλά, 24 ἕως τέλος βροχῆ, βρονταὶ καὶ ἀστραπές.

Ἰούλλιος.

Πρῶτον ὄχι καλά, 6 πρόσχαρος, ἀπὸ 12 ἄνεμος ξηρὸς ἕως 28, εἶτα ὄχι καλά, βροχὴ καὶ βροντές, τὸ τέλος πρόσχαρον.

Αὐγουστος.

Πρῶτος καλὸς καὶ ὀγλήγορα ἀλλάζει, 3, 4, 5, 10, 12 ὄχι καλά καὶ βροντές, 14, 19 βροχὴ δυσάρεστος, 20 ἀνεμώδης, 22, 23 ξεστεριά, τὴν νύκτα κατάψυχος, ἀπὸ 24 ἕως τέλος ἄνεμος καὶ κρουάδα.

Σεπτέμβριος.

Έως 7 κρουάδα καὶ κλίνει εἰς βροχὴν, 17, 18, 19, 20, 23 ξεστεριά καὶ τὴν νύκτα κατάψυχος, ἀπὸ 24 ἕως τέλος ἄνεμος καὶ κρουάδα.

Ὀκτώβριος.

Ἄρχεται τὴν νύκτα με̄ παγωνιάν, 7 ἀπαλότης, 11 ζέστη καὶ ἄνεμος ξηρὸς, 18, 19 τὴν νύκτα βροχὴ κρουώδης, 20 κρουάδα, εἶτα ζέστη, 27, 28 εἰς βροχὴν κλίνει, 30 ἀπαλότης με̄ ἄνεμον.

Νοέμβριος.

Ἄπαλότης, βροχὴ, ἄνεμος μέγας, 6 ὄχι καλά, 10, 11 χιόνι ἢ βροχὴ, ἀπὸ 12 ἕως 18 ἀρεστὸς καιρὸς, 19 βροχὴ ἢ χιόνι, 20 καλύτερον, τὸ τέλος με̄ παγωνιάν καὶ κατεκνιάν.

Δεκέμβριος.

Παγωνιά, χιόνι, βροχή και ξεστεριά, έως 10, 11 άπαλότης, 19, 20 | παγωνιά και 23
 άνεμος, τὸ τέλος μὲ ἡμέρες ἄστατες καὶ μὲ παγωνιὰν καὶ ἄνεμον.

Ἐξὸς πλανήτης, δηλαδὴ ἡ Σελήνη²⁸.

πύρρος ἡλίου	ἡλίου	ἡλίου	ἡλίου	ἡλίου
18:	δ	1739:	1767:	1787:
20:	δ	1736:	1764:	1772:
26:	δ	1742:	1770:	1778:
9	δ	1783:	1781:	1807:

Ἡ σελήνη ἐστὶ κεφαλὴ πάντων τῶν ὑδάτων καὶ πηγῶν καὶ ῥευμάτων, διορίζει εἰς τὰ μυελὰ καὶ εἰς ὅλον τὸ εὐώνυμος [γρ. εὐώνυμον] μέρος, μὲ τὸ ζερβὸν ὀμμάτι εἰς τὸν στόμαχον, εἰς τὸν συλλογισμὸν συντροφιάζεται μὲ ὅλους τοὺς πλανήτας.

Οἱ γεννηθέντες ἐν τῇ παρόντι πλανήτῃ εἶναι ὀλιγότοιμοι, ἄστατοι, ψεῦται, ὑπερήφανοι, ἄπονοι, δολοευλαβεῖς, μὲ ὀλίγον ῥιζικόν, μὲ μαλώματα, ἀποθνήσκουν μὲ ἔξαφνον θάνατον.

Ἐξὸς χρόνος μὲ ἀπαλότητα, μὲ κρύον καὶ μὲ χιόνι. Ἡ ἄνοιξις ἄρχεται μὲ κρούδα, εἶτα μὲ ζέστην καὶ ἀπαλότητα ἄστατον. Τὸ καλοκαίρι περισσότερον μὲ κρούδα ἢ μὲ ἀπαλότητα ἄστατον. | Τὸ φθινόπωρον παρακρύον καὶ ἀπαλότης ἄστατος. Ἐξὸς χρόνος ὄχι παρακαλὸς διὰ ἐλπίδες μὲ ἀπαλότητα καὶ κρύον. Ἀσθένειες τὴν ἄνοιξιν, ζάλαι, φουσκώματα, κίτρινα, ἔχτικας, πόνος εἰς τὰ νεφρὰ καὶ εἰς τὰ πλευρά, καὶ εἰς τὸν ἀνδρικὸν σπέρμα ἀσθένεια. Εἰς τὰ ζῶα καὶ εἰς τὰ πρόβατα φθορά, οἱ μύγες, τὰ ποντίκια, τὰ σκουλήκια δὲν παραβλάπτουν εἰς τὰ περιβόλια καὶ εἰς τοὺς κάμπους. Ψάρια, καραβίδες, χιβάδες μέτρια, χάλκωμα πολὺ, παρικὰ πολλὰ, χορτάρια πολλὰ, κρασί ὀλίγον.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ πλανήτου ἀπὸ Ἰαννουάριον²⁹.

Ἰαννουάριος.

Ἡ ἀρχὴ ὀλίγον κρύον καὶ χιόνι, εἰς τὲς 5 φουρτούνα, 7 βροχή, 15 ὄχι καλά, ἄνεμος, 20, 27 χιόνι, τὸ τέλος μὲ παγωνιά.

Φεβρουάριος.

3 ὄχι καλά, ἄνεμος, ψιγάλισμα, 12 κρυάδα καὶ ξεστεριά, 19, 20 ἀπαλότης, 23 χιόνι, 26 ξεστεριά, 28 ὄχι καλά, καὶ τὸ τέλος.

Μάρτιος.

Ἀνάρεστος, 4 ἀπαλότης καὶ ἄνεμος, 5 βροχή μεγάλη, 7, 8 κρυάδα, 11, 15 ἀνάρεστος ἄνεμος, καὶ τέλος.

Ἀπρίλλιος.

Ξεστεριά, ἀπαλότης, 15 ὄχι πρόσχαρος, εἶτα ἀρεστός, 18 κλίνει εἰς βροχήν, 20 κρυάδα, ἄνεμος ὄχι ἀρεστός, 25 ξεστεριά καὶ βροχή.

Μάιος.

Ξεστεριά, 5, 6 πάρα ζέστη [γρ. παραζέστη], 8 ἄνεμος, 10 μέτριος, 17 βροχή μεγάλη, 18, 19 βροχή, βροντές, τὸ τέλος μὲ λάμψιν ἡλίου καὶ μὲ βροχήν μὲ βροντές.

25

Ἰούνιος.

5 συννεφιά, ξέρη, 9 ἄστατος, 12 μεταβάλλεται, 13 ἀρεστός, 18 ὄχι καλά ἕως 27, τὸ τέλος ὀλίγον μεταβάλλεται.

Ἰούλλιος.

Ἀρεστός ὡσάν καὶ τὸν Μάιον, 7 ξεστεριά, 23 ὄχι παρακαλά, 28 ὁμοίως, καὶ τὸ τέλος καλύτερα.

Αὐγουστος.

Ἀρεστός, μεταβολή, βροχή, βροντές, 11, 12 ὁμοίως, 15 χειρότερα, 16 βροχή, 19, 23 ξεστεριά, οἱ νύκτες κρύες, τὸ τέλος ἀπαλότης.

Σεπτέμβριος.

Φουρτούνα, κρυάδα, 3 ἄνεμος, βροχή, 7, 8 ἄστατος, ἕως 14 μέτρια, 24, 25, 26 ἀνάρεστος μὲ χάλασαν, 28 ἄνεμος κρύος ἀπὸ τὸν βορέα, 29, 30 βροχή ἢ χιόνι.

Ὀκτώβριος.

Κρύος, 6, 7 ἄνεμος, βροχή, 14 ὄχι καλά, 17, 18 βροχή ἢ χιόνι, 21 ἄστατον, 22, 23, 26 ἀπαλότης ὄχι ἀρεστή, 27 ὄχι καλά, 30 ὁμοίως.

Νοέμβριος.

Πρῶτον κρυάδες, ὄχι καλά, 3, 4 κρυάδα μισητή, 6, 7 βροχερή καὶ λάμψις ἡλίου, 9 παγωνιά, εἶτα ὀλίγη ζέστη, 18 ἄστατη, 19 ζέστη, ἀπὸ 20 παγωνιά, 27 ἄστατος.

Δεκέμβριος.

3 ἀνακατωμένη μεταβολή, κρυάδα ἀρεστή, εἰς τὰς 13 ἀπαλότης, 16, 18 ὄλα χαροποιά, 19, 20 ἄνεμος μέγας, 23 πάλιν ἄνεμος, εἶτα ὀλίγον ἀλλάττεται, καὶ χειμῶν. 26

Τέλος τῶν ἑπτὰ πλανητῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 27 | Καλεντάριον παντοτινὸν μεταγλωττισθὲν ἐκ τῆς λατινίδος φωνῆς εἰς πεζὴν διάλεκτον, δηλοῦν τί μέλλει γενέσθαι εἰς τὰ κάτωθεν σημειωθέντα ἔτη καὶ καθ' ἑξῆς.

1722 : 1750 : 1778 : 1806 : 1834 : 1862 : 1890 καὶ 1918 :

Ἐπικυριεύων τοῦ χρόνου εἶναι ὁ πλανήτης τῆς Σελήνης³⁰, μετὰ τὸ ζῶδιον τοῦ Τοξότου κατοικία τοῦ Διός³¹. Ὁ χρόνος θέλει εἶσθαι εὐκαρπος καὶ καλός, ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μετρία, τὸ μέσον βροχερὸν καὶ ἀνεμῶδες, τὸ τέλος μετὰ βροχές. Θέλουν ἀυξήσῃ πολλὰ τὰ νερὰ καὶ θέλουν κάμει μεγάλην βλάβην, θέλουν εἶσθαι χαλάζια καὶ ὕστερα ἀπὸ τὸν Σεϊριὸν θέλουν εἶσθαι ζέστες καὶ μετὰ ἀρρωστίες. Εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον θέλουν εἶσθαι σεισμοὶ καὶ εἰς τὰ μικρὰ ζῶα θέλει εἶναι εὐτυχία, ἀμὴ εἰς τὰ μεγάλα δυστυχία, μάλιστα εἰς τὰ βόδια.

- 28 Εἰς τὸν ἡθιθέντα χρόνον, μετὰ τὸ νὰ εὐρίσκειται ὁ Κρόνος εἰς τὸν δέκατον οἶκον καὶ ἡ οὐρὰ τοῦ δράκοντος ἐνωμένη μετὰ τὸν Ἄρη, διὰ τοῦτο σημαίνει μεγάλους πολέμους καὶ θανάτους, οἱ βασιλεῖς ἀκόμη καὶ ἡγεμόνες θέλουν εὐγάλει πολλὰ χαράτσια καὶ πολλὰ δοσίματα καὶ θέλουν πειράζει τὸ ὑπῆκοον. Θέλουν φανεῖ ἀκόμη πολλοὶ κλέπται καὶ οἱ στράτες δὲν θέλουν εἶσθαι σίγουρες καὶ οἱ φυλακὲς θέλουν ἀνοιχθῆ μετὰ δυναστείαν καὶ θέλουν φύγει οἱ φυλακωμένοι. Καὶ εἰς τὸ τέλος σημαίνει πῶς οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι καὶ οἱ πραγματευταὶ θέλουν ξεπέσει ἀπὸ τὸ στάσιμόν τους.

1723 : 1751 : 1779 : 1807 : 1835 : 1863 : 1891 : 1919 :

Ἐπικυριεύει μετὰ τὸ ζῶδιον τοῦ Αἰγοκέρου, κατοικία τοῦ Κρόνου. Ὁ χρόνος θέλει εἶσθαι εὐκαρπος, εἰς τὸν χειμῶνα θέλουν εἶσθαι πολλὲς βροχές καὶ πλῆθος ἀκρίδων. Καὶ ὅλος ὁ Κρόνος κλίνει εἰς βόρεια καὶ εἰς μερικὸς τόπους θέλει εἶσθαι καὶ πανούκλα³², καὶ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἰσημερίαν τῆς ἀνοιξέως θέλουν εἶσθαι πολλὲς βροχές καὶ τὰ ποτάμια θέλουν μεγαλώσει, μάλιστα εἰς τὸν μῆνα τοῦ Μαρτίου.

- 29 Τὸ καλοκαίρι θέλει εἶσθαι μετρίον καὶ σωτηριῶδες, τὸ φθινόπωρον ἀνεμῶδες καὶ μετὰ ζέστες. Καὶ θέλουν εἶσθαι ἀρρωστίες καὶ θέλουν ἀκουσθῆ καὶ μεγάλοι σεισμοί. Τὰ κραισία εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον θέλουν εἶσθαι καλά καὶ θέλουν βαστάξει καλά, καὶ εἰς τὸ θέρος διὰ τὰ | πολλὰ νερὰ κάμει χρεῖα νὰ εἴμεσθον ὀγλήγοροι καὶ εἰς τὰ πωρικὰ θέλει γένει μεγάλη ζημία.

Μετὰ τὸ νὰ εὐρίσκειται εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον ὁ Κρόνος εἰς τὴν γωνίαν καὶ εἰς τὸν ἕβδομον οἶκον τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τοῦτο σημαίνει μεγάλους πολέμους καὶ θανάτους. Καὶ διατὶ ὁ αὐτὸς Κρόνος εἶναι ἐνωμένος μετὰ τὴν Ἀφροδίτη, σημαίνει διὰ τοῦτο θάνατον μεγαλωτάτης κυρίας, θέλουν ἀποθάνει ἀκόμη πολλοὶ ἄξιοι καὶ τίμιοι ἄνθρωποι. Εὐρισκόμενος ἀκόμη ὁ ἥλιος εἰς τὸν ἕνατον οἶκον τοῦ οὐρανοῦ, σημαίνει πῶς βασιλεὺς θέλει κάμει στράταν.

1724 : 1752 : 1780 : 1808 : 1836 : 1864 : 1892 : 1920 :

Ἐπισημαίνεται ὅτι ὁ ἔρμης μετὰ τὸ ζῳδιὸν τοῦ Αἰγοκέρου κατοικία τοῦ Κρόνου. Ὁ χρόνος σημαίνει ἀκαρπίαν καὶ φέρει θάνατον εἰς τὰ μεγάλα ζῶα. Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μετὰ κρυάδες, τὸ μέσον μέτριον καὶ τὸ τέλος ἀνεμῶδες. Ἡ ἀνοιξὶς θέλει εἶσθαι μετὰ βροχάς, μετὰ κρυάδες καὶ μετὰ πάχνης, τὸ καλοκαίρι μετὰ ἀνέμους καὶ μετὰ μεγάλας βροχάς καὶ μετὰ πλημμύραν τῶν ποταμῶν, καὶ τὰ σιτάρια θέλουν χαλασθῆ. Τὸ φθινόπωρον ἀνεμῶδες, μετὰ βροχάς καὶ μετὰ πάχνης καὶ τὰ σταφύλια θέλουν χαλάσει³³. Καὶ νὰ παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ μᾶς γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν πανούκλαν, ἀπὸ τοὺς σεισμοὺς καὶ ἀπὸ τὰ ἀστροπελέκια.

Εἰς τὸν ἄνωθεν χρόνον, μετὰ τὸ νὰ | εὕρισκεται ὁ ἥλιος εἰς τὸν οἶκον τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τοῦτο κλίνει εἰς μεγάλας ἀρρωστίαις καὶ θανατικὸν εἰς τὰ ζῶα. Ἐπισημαίνεται ὅτι ὁ ἔρμης ὁ ἀνατολικὸς εὕρισκόμενος ἐνωμένος μετὰ τὸν Κρόνον, σημαίνει διὰ τοῦτο μέγαν κακὸν καὶ ζημίας εἰς τοὺς βασιλεῖς καὶ εἰς τοὺς λογοθέτας τους. Ἡ Ἀφροδίτη, εὕρισκομένη εἰς τὸν ἕβδομον οἶκον, σημαίνει μεγάλην εὐτυχίαν εἰς τὰς γυναῖκες καὶ εἰς τοὺς γυναικῶδεις ἀνθρώπους, πλὴν εἰς τὰς ἐγκαστρωμένους θέλει φέρει κίνδυνον καὶ θανατικὸν, καὶ εἰς τὸν κοινὸν λαόν, καθὼς τὸ ἀποδείχνει ὁ Κρόνος εἰς τὸν πέμπτον οἶκον τοῦ οὐρανοῦ. Σημαίνει ἀκόμη μέγαν πόλεμον καὶ αἱματοχυσίας καὶ πολλοὶ φυλακωμένοι θέλουν φύγει.

30

1725 : 1753 : 1781 : 1809 : 1837 : 1865 : 1893 καὶ 1921 :

Ἐπισημαίνεται ὅτι ὁ ἔρμης μετὰ τὸ ζῳδιὸν τοῦ Αἰγοκέρου κατοικία τοῦ Κρόνου. Ὁ χρόνος θέλει εἶσθαι πολλὰ εὐκαρπία εἰς τὸ σιτάρι, εἰς τὸ λάδι καὶ τὸ κρασί, εἰς τὸ μετὰξι καὶ εἰς ὅλα τὰ πωρικά. Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μετὰ κρυάδες καὶ χαλάζια, τὸ μέσον μέτριον, τὸ τέλος εὐάρεστον. Ἡ ἀνοιξὶς μετὰ κρυάδες, τὸ καλοκαίρι μετὰ βροχάς καὶ μετὰ βροντές. Τὸ φθινόπωρον θέλουν πληθύνει τὰ ποτάμια καὶ οἱ βρῦσες καὶ θέλουν ἔλθει καὶ ἀρρωστίαις καὶ ἅς παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ μὴ μᾶς στείλῃ καὶ πανούκλαν.

Εἰς τὸν ἕκτον χρόνον σημαίνει ὅτι ὁ βασιλεὺς θέλει παιδεύσει | τοὺς ἄρχοντας του, θέλει τοὺς δώσει θάνατον καὶ θέλει τοὺς εὐγάλει ἀπὸ τὴν ἀξίαν τους³⁴. Σημαίνει ἀκόμη μέγαν πόλεμον καὶ θέλουν συνέβῃ αἰφνίδιοι θάνατοι εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ βασιλεὺς θέλει εὐγεία διὰ τὸν πόλεμον ἀπὸ τὸν τόπον του καὶ θέλει κάμει στράτευμα. Ὁ λαὸς θέλει πάθει ζημίας ἀπὸ τοὺς ἡγεμόνας του, καὶ τέλος θέλει ἔλθει εἰς τὸν κόσμον πείνα, πανούκλα καὶ ἄλλες πολλὰς ἀρρωστίαις καὶ θανατικὸν εἰς τὰ ζῶα.

31

1726 : 1754 : 1782 : 1810 : 1838 : 1866 : 1894 καὶ 1922 :

Ἐπισημαίνεται ὅτι ὁ Κρόνος μετὰ τὸ ζῳδιὸν τοῦ Ὑδροχόου, ὅπου εἶναι κατοικία ἰδία του, κυριεύει τὸν αὐτὸν χρόνον, ὁ ὁποῖος θέλει εἶσθαι μέτριος εἰς ὅλα. Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μετὰ ἀνέμους, τὸ μέσον μέτριον, τὸ τέλος μετὰ παγωνίας καὶ μετὰ ἀνέμους. Ἡ ἀνοιξὶς θέλει εἶσθαι μετὰ μετρία, μετὰ μικρὰς βροχάς, τὸ καλοκαίρι μέτριον, τὸ φθινόπωρον

μέ αρρωστίες, και ὁ Θεὸς νὰ μᾶς γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν πανούκλαν. Σημαίνει ἀκόμη θανατικὸν εἰς τὰ ζῶα καὶ θάνατον εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ φίλοι του, ὅπου εἶναι μαζί του ἑνωμένοι, θέλουν ἔλθει εἰς μεγάλους συλλογισμοὺς καὶ εἰς μεγάλες ἔννοιες. Ὁ λαὸς λαμβάνει μεγάλα βάσανα καὶ μεγάλες τιμωρίες ἀπὸ τοὺς ἡγεμόνας του.

32 Ἔτι ὁ Ζεὺς μὲ τὴν οὐρὰν τοῦ δράκοντος εἰς κακὸν τόπον βαλμένος, σημαίνει ὄχι μόνον ἀρρωστίες καὶ φόνους, ἀλλὰ καὶ κακὴν πίστιν καὶ ἰ πτωχείαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος³⁵. Καὶ τέλος, μὲ τὸ νὰ εὗρισκεται ὁ Ἑρμῆς εἰς τὸν ἑνδέκατον οἶκον τοῦ οὐρανοῦ, σημαίνει πὼς ὁ βασιλεὺς θέλει κρᾶξει εἰς τοὺς λόγους του τοὺς σοφοὺς ἀνθρώπους καὶ θέλει τοὺς τιμῆσει.

1727 : 1755 : 1783 : 1811 : 1839 : 1867 : 1895 καὶ 1923 :

Ἀπὸ τὲς δέκα τοῦ Μαρτίου ἀρχινᾷ ὁ χρόνος, τοῦ ὁποίου ὁ κυριεῦων εἶναι ὁ πλανήτης ὁ Ἥλιος μὲ τὸ ζῶδιον τοῦ Ὑδροχόου, ὅπου εἶναι κατοικία τοῦ Κρόνου³⁶. Θέλει εἶναι εὐκαρπὸς ὁ χρόνος ἀπὸ σιτάρι, ἀπὸ κρασί καὶ ἄλλα πράγματα μικρῆς τιμῆς καὶ ἐπιτήδειος διὰ τὸ φύτευμα. Θέλουν πέσει πολλὲς βροχὲς καὶ πλημμύρα ποταμῶν θέλει γένει, καὶ διὰ τοῦτο χρειάζουμενον εἶναι νὰ ὀγληγορεύσωμεν ὅσον ἤμποροῦμεν εἰς τὸ θέρος καὶ εἰς τὸ ἀλώνισμα. Ἔτι θέλουν ψοφήσει μεγάλα ζῶα καὶ εἰς τὴν θάλασσαν θέλουν συνέβῃ μεγάλες φουρτουῖνες.

33 Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον θέλουν φανῆ πολλοὶ κλέπται καὶ εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος θέλει χαθῆ ἡ εὐσέβεια. Οἱ στρατιῶται θέλουν ἔλθει εἰς μαλώματα ἀναμεταξὺ τους καὶ θέλουν μετατοπίσει ἀπὸ ἕναν τόπον εἰς ἄλλον. Βασιλεὺς θέλει στρατεύσει καὶ θάνατος κραταιῶν θέλει συνέβῃ, ὁμοίως καὶ καινούριοι βασιλεῖς θέλουν φανῆ, οἱ ὅποιοι μὲ δυναστείαν θέλουν γυρεύσει διὰ νὰ ἀρπάξουν τόπους ἄλλωνῶν. Ζημία θέλει ἔλθει ἀπὸ τὸν βασιλέα εἰς τὸν λαὸν καὶ ἀπὸ τὸν λαὸν εἰς τὸν βασιλέα καὶ μεγάλοι ἰ προεστοὶ τῆς βασιλείας βάσανα καὶ πάθη θέλουν λάβει.

1728 : 1756 : 1784 : 1812 : 1840 : 1868 : 1896 καὶ 1924 :

Ἀπὸ τὲς 10 τοῦ Μαρτίου ἀρχινᾷ ὁ χρόνος, τοῦ ὁποίου ὁ κυριεῦων εἶναι ὁ πλανήτης τῆς Σελήνης εἰς τὸ ζῶδιον τῶν Ἰχθύων κατοικία τοῦ Διός. Θέλει εἶσθαι ὁ χρόνος εὐκαρπὸς ἀπὸ σιτάρι, ἀπὸ κρασί, ἀμὴ πολλὰ εὐκαρπὸς ἀπὸ λάδι. Εἰς τοὺς ὄρεινους τόπους θέλουν πέσει πολλὰ χαλάζια καὶ τὰ ποτάμια θέλουν πλημμυρίσει³⁷.

Ἐπιθυμῆς θέλει εἶσθαι αὐτὸς ὁ χρόνος, ἀμὴ τὸ φθινόπωρον θέλει συνέβῃ θάνατος εἰς τὸ θηλυκὸν γένος. Οἱ ἄνδρες, μάλιστα οἱ νέοι, διὰ τὴν ὑγίαν τους πρέπει τὴν ἀνοιξιν νὰ μὴν πίνουν νερὸν ἀλλὰ κρασί. Ὁ ῥηθεὶς χρόνος σημαίνει καλορριζικίαν καὶ εὐτυχίαν. Εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἀμὴ μὲ ὅλον τοῦτο, δὲν θέλουν λείψει πόλεμοι.

1729 : 1757 : 1785 : 1813 : 1841 : 1869 : 1897 καὶ 1925 :

Ἀπὸ τὰς 10 τοῦ Μαρτίου ἀρχινᾷ ὁ χρόνος, τὸν ὁποῖον κυριεῖται ὁ Ἑρμῆς,

εύρισκόμενος εἰς τὸν Ὑδροχόον κατοικία τοῦ Διός. Θέλει εἶσθαι εὐκαρπος ὁ χρόνος πολλά εἰς τὸ σιτάρι, ἀμὴ βλαβερός εἰς τὰ πωρικά καὶ θέλει φέρει ψόφον εἰς τὰ μελίσια³⁸ καὶ πανούκλαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον ἰ γένος.

34

Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μὲ βροχές, μὲ βροντὲς καὶ μὲ κρυάδες, τὸ μέσον μέτριον καὶ τὸ τέλος μὲ μεγάλες παγωνιᾶς καὶ κρυάδες καὶ βροχές. Ἡ ἀνοιξὶς θέλει εἶσθαι μὲ βροχές καὶ βλαβερὴ εἰς τὰ δένδρη, καὶ εἰς πολλοὺς τόπους θέλουν πέσει καὶ χαλάζια. Τὸ καλοκαίρι μὲ βροντὲς καὶ σύννεφα, τὸ φθινόπωρον μὲ ἀνέμους, τὸ ὁποῖον θέλει εἶσθαι ὑγιεινὸν καὶ θέλει γένει πολὺ κρασί.

Εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον, μὲ τὸ νὰ εὐρίσκεται ἐνωμένος ὁ Κρόνος μὲ τὴν Ἀφροδίτην, διὰ τοῦτο σημαίνει θανατικὸν εἰς μεγάλας καὶ πλουσίας γυναῖκας, πλὴν οἱ ἄνδρες θέλουν εἶσθαι ἐλεύθεροι ἀπὸ ἀρρωστιᾶς. Θέλουν συνέβη πόλεμοι καὶ σφαγμοί, μάλιστα καὶ εἰς τοὺς βασιλεῖς, καθὼς τὸ φοβερίζει ὁ Κρόνος εἰς τὴν γωνίαν καὶ ὁ Ἄρης εἰς τὸν ὄγδοον οἶκον τοῦ οὐρανοῦ.

1730 : 1758 : 1786 : 1814 : 1842 : 1870 : 1898 καὶ 1926 :

Ἄπο τὲς 21 τοῦ Μαρτίου ἀρχινᾷ ὁ χρόνος, ὁ κυριεύων εἶναι ὁ Ζεὺς εἰς τὸ ζῳδιὸν τοῦ Κριοῦ, κατοικία τοῦ Ἄερος [γρ. Ἄρεως]. Σημαίνει εὐκαρπίαν καὶ εὐθηνίαν εἰς τὸ σιτάρι, εἰς τὸ κρασί, εἰς τὸ μέλι, εἰς τὸ λινάρι, εἰς τὸ λάδι, εἰς τὸ μετάξι καὶ εἰς τὰ ὀψάρια.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μὲ κρυάδες καὶ χαλάζια, τὸ μέσον μὲ ζέστην καὶ τὸ τέλος μέτριον. Ἡ ἀνοιξὶς ψυχρά, τὸ καλοκαίρι μὲ βροχές καὶ μὲ βροντὲς καὶ θέλουν ψοφήσει πολλά βόδια. Τὸ φθινόπωρον θέλουν ἰ πλημμυρίσει τὰ ποτάμια καὶ θέλουν ἔλθει καὶ ἀρρωστιᾶς, ἐνδέχεται νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ πανούκλα. Ὅθεν πρέπει τὸ φθινόπωρον νὰ φυλαχθῇ ὁ καθ' εἷς ἀπὸ τὸ πολὺ φαγητὸν καὶ ἀπὸ τὸ νερόν³⁹.

35

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον ὁ βασιλεὺς τῶν Τουρκῶν θέλει ἔχει ἐνόκλησον καὶ θλίψιν, ἴσως λάβει καὶ θάνατον μὲ σφαγὴν τῶν στρατιωτῶν. Θέλουν λάχει ἀκόμη μεγάλοι πόλεμοι αὐτὸν τὸν χρόνον, διὰ τοὺς ὁποίους θέλουν πέσει εἰς μεγάλην λύπην οἱ ἄνθρωποι. Σημαίνει καὶ κίνδυνον βασιλέως καὶ ζημίαν εἰς τοὺς πραγματευτάς.

1731 : 1759 : 1787 : 1815 : 1843 : 1871 : 1899 καὶ 1927 :

Ἄπο τὲς 21 τοῦ Μαρτίου ἀρχινᾷ ὁ χρόνος, ὁ κυριεύων εἶναι ὁ πλανήτης τῆς Ἀφροδίτης εἰς τὸ ζῳδιὸν τοῦ Κριοῦ κατοικία τοῦ Ἄερος [γρ. Ἄρεως] καὶ σημαίνει εὐθηνίαν εἰς κάθε πρᾶγμα.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος εἶναι ψυχρά μὲ χαλάζια, τὸ μέσον μὲ ζέστες καὶ τὸ τέλος μέτριον. Ἡ ἀνοιξὶς μὲ κρυάδες, τὸ καλοκαίρι μὲ μεγάλες κάψες, τὸ φθινόπωρον μὲ παγωνιᾶς καὶ βροχές. Θέλουν χαθῇ τὰ κρασία καὶ θέλουν εἶσθαι ἀρρωστιᾶς καὶ ἐνδέχεται νὰ ἀκολουθήσουν σεισμοί⁴⁰.

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον θέλουν ἀκολουθήσει μεγάλοι πόλεμοι καὶ φόνοι εἰς τὸ

36 ἀνθρώπινον γένος. Οἱ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες θέλουν εὐγάλοι μεγάλα δοσίματα εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ πολλές ἀδικίες καὶ πολλὰ ἄνομα πράγματα θέλουν ἀκολουθήσει, κακὸν καὶ ἀχρεῖοι ἄνθρωποι θέλουν ἔλθει εἰς ἄξιαν. Ἀποστασίες θέλουν γένει, θέλει ἐρημωθῆ ἓνα ὄρηγᾶτον, καὶ εἰς τὸ τέλος θέλομεν ἰδεῖ μεγάλες φιλονικεῖες [γρ. φιλονικίαις] ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, εἰς τὰ ἀδέλφια καὶ ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς ἐδικοὺς καὶ φίλους.

1732 : 1760 : 1788 : 1816 : 1844 : 1872 : 1900 καὶ 1928 :

Ἐπὶ τῆς 21 τοῦ Μαρτίου ἀρχινᾷ ὁ χρόνος. Ὁ κυριεῦων εἶναι ὁ πλανήτης Κρόνος εἰς τὸ ζῳδιον τοῦ Κριοῦ, κατοικία τοῦ Ἄερος [γρ. Ἄρεως]. Ἡ εὐκαρπία τοῦ χρόνου θέλει εἶσθαι μετρία, πλὴν εἰς τὰ πρόβατα θέλει εἶσθαι εὐθηνία καὶ εἰς τὰ ψάρια στέρησις.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μὲ ἀνέμους, τὸ μέσον μέτριον καὶ τὸ τέλος μὲ βροχῆς καὶ παγωνιῆς. Ἡ ἀνοιξις θέλει εἶσθαι μετρία, τὸ καλοκαίρι μέτριον, τὸ φθινόπωρον μὲ ἀρρωστίας, καὶ μάλιστα εἰς τὰς πόρναις γυναῖκας, καὶ ἐνδέχεται νὰ ἀκολουθήσει καὶ πανούκλα.

Εἰς τὸν ὀρθέντα χρόνον πολλοὶ κλέπται θέλουν φανῆ, μεγάλοι πόλεμοι θέλουν σηκωθῆ, θάνατος σημαίνει εἰς περιφήμους καὶ πλουσίους ἀνθρώπους. Καὶ μὲ τὸ νὰ εὐρίσκειται ἡ Ἄφροδίτη εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ἐβδόμου οἴκου σημαίνει μεγάλην εὐτυχίαν εἰς τὰς γυναῖκας καὶ εἰς τοὺς γυναικοφίλους ἀνθρώπους⁴¹.

1733 : 1761 : 1789 : 1817 : 1845 : 1873 : 1901 καὶ 1929 :

37 Ἐπὶ τὰς 22 τοῦ Μαρτίου ἀρχινᾷ ὁ χρόνος, τοῦ ὁποῦ εἶναι ὁ κυριεῦων ὁ πλανήτης τῆς Σελήνης εἰς τὸ ζῳδιον τοῦ Ταύρου, κατοικία τῆς Ἄφροδίτης. Εὐκαρπος φαίνεται αὐτὸς ὁ χρόνος καὶ οὐδὲ τὰ μελίτσια χάνονται οὐδὲ τὰ πρόβατα.

Ὁ χειμὼν εἶναι μέτριος, μετρία καὶ ἡ ἀνοιξις, τὸ καλοκαίρι μὲ βροχῆς καὶ ἀρρωστίας. Τὸ φθινόπωρον ἀκόμη μὲ βροχῆς καὶ διὰ τοῦτο τὰ σιτάρια εἰς μερικὸς τόπους θέλουν χαλασθῆ⁴², ἀμὴ τὰ περισσότερα πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἀνατολῆς παρὰ πρὸς τὸ μέρος τῆς Δύσεως.

Εἰς τὸν ὀρθέντα χρόνον πάλιν σημαίνει μεγάλους πολέμους καὶ θάνατον, δοσίματα πολλὰ καὶ βάρητα εἰς τὸ ὑπήκοον. Κλέπται πάντοθεν, ὅπου οἱ στράτες νὰ μὴν εἶναι σίγουρες. Οἱ φυλακῆς δυναστικῶ τῶ τρόπῳ θέλουν ἀνοιχθῆ καὶ πολλοὶ φυλακωμένοι θέλουν φύγει. Οἱ πραγματευταὶ καὶ οἱ σοφοὶ ἄνθρωποι θέλουν ξεπέσει ἀπὸ τὸ στάσιμόν τους καὶ ἀπὸ τὴν τιμὴν τους.

1734 : 1762 : 1790 : 1818 : 1846 : 1874 : 1902 καὶ 1930 :

Ὁ Ἄρης πλανήτης κυριεῦει εἰς τὸ ζῳδιον τοῦ Ταύρου. Ὁ αὐτὸς χρόνος θέλει εἶσθαι εὐκαρπος εἰς τὸ σιτάρι καὶ μέτριος εἰς τὸ κρασί καὶ εἰς τὸ λάδι, εἰς τὸ μέταξι καὶ εἰς τὰ πωρικά. Ὀλίγον ὅμως θέλουν καρπίσει τὰ πρόβατα, τὰ μελίτσια καὶ τὰ λινάρια. Ἡ ἀνοιξις θέλει εἶσθαι ὑγρὰ, ὁμοίως καὶ τὸ καλοκαίρι, τὸ φθινόπωρον

άνυδρον και ὁ χειμῶνας ἀνεμῶδης⁴³ και σεισοι μεγάλοι θέλουν ἀκουσθῆ. Εἰς τὸν ἄνωθεν χρόνον μεγάλοι ἰ πόλεμοι και φόνοι θέλουν συνέβη, θάνατος μεγάλων και ἀξίων ἀνθρώπων θέλει ἀκουσθῆ και βασιλεὺς θέλει κάμει στρατάν.

38

1735 : 1763 : 1791 : 1819 : 1847 : 1875 : 1903 και 1931 :

Ἐρμῆς πλανήτης κυριεύει εἰς τὸ ζῳδιον τῶν Διδύμων και εἶναι ἡ ἰδία του κατοικία. Διὰ τοῦτο σημαίνει ἀκαρπία και θάνατον εἰς τὰ μελίσια και θανατικὸν ἢ πανούκλα εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι με κρυάδες, τὸ μέσον μέτριον και τὸ τέλος με παγωνιές και βροχές. Ἡ ἀνοιξις με βροχές και βλαβερὴ εἰς τὰ πωρικὰ και εἰς τὰ δένδρα και εἰς τὸ τέλος τῆς ἀνοίξεως εἰς πολλοὺς τόπους θέλει πέσει χαλάζι. Τὸ καλοκαίρι με κάψες και σύννεφα, τὸ φθινόπωρον με ἀνέμους και θέλει εἶσθαι ὑγεινὸν και θέλει γένει και πολὺ κρασί. Οὗτος ὁ χρόνος εἶναι ὠφέλιμος διὰ τὸ φύτευμα και διὰ τὸ φυλλίασμα.

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον θέλει συνέβη πολὺ κακὸν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος και μεγάλη φθορὰ εἰς ἕνα ῥηγᾶτον και εἰς πολλὰς χῶρες και τόπους σημαίνει και θάνατον μυριάδων ἀνθρώπων. Θέλει πολυπλασιασθῆ ἢ πονηρία εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἀμὴ ὅποιος εἰς τοῦτον τὸν χρόνον σκάψει λάκκον διὰ ἄλλον, ἀτός του θέλει πέσει εἰς αὐτὸν τὸν λάκκον μέσα. Πολλοὶ πόλεμοι θέλουν συνέβη και πολλὴ σκλαβία θέλει γένει εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Πανουργίες και τραϊτουργίες και ψεύτικες συμβουλίες θέλουν ἐπιχειρισθῆ, εἰς τόπον ὅπου νὰ μὴ γνωρίζεται ὁ πιστὸς ἀπὸ τὸν ψεύτικον ἢ φίλον⁴⁴, διὰ τὸ ὅποιον εἰς πολλοὺς τόπους θέλει ἀκολουθήσει μεγάλη ζημία και μεγάλη φθορὰ θέλει γένει.

39

1736 : 1764 : 1792 : 1820 : 1848 : 1876 : 1904 και 1932 :

Ὁ Ζεὺς ὁ πλανήτης κυριεύει εἰς τὸ ζῳδιον τῶν Διδύμων, κατοικία τοῦ Ἑρμοῦ. Ἐμποροῦμεν νὰ εἰποῦμεν πὼς εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον θέλει εἶσθαι πλέον εὐθηνία παρά ἀκρίβεια, διατὶ κλίνει εἰς πολυκαρπία, πλὴν εἰς τὸ κρασί, εἰς τὰ λινάρια θέλει εἶσθαι ὀλίγη ἀκρίβεια⁴⁵.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι με βροχές, τὸ μέσον με ἀνέμους, τὸ τέλος ὑγρὸν με πάχνης. Τὸ καλοκαίρι θέλει εἶσθαι ὡσάν και ἡ ἀνοιξις, ἦγουν και τὰ δύο μέτρια, πλὴν ἡ ἀνοιξις θέλει εἶσθαι ἀρχὴ ἀρρωστιῶν. Τὸ φθινόπωρον ὑγρὸν με ἀρρωστιές. Αὐτὸς ὁ χρόνος θέλει φέρει εἰς κίνδυνον τὰς ἐγκαστροφόμενας γυναῖκας και πρέπει νὰ φυλάγονται.

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον, με τὸ νὰ εὐρίσκειται ὁ ἥλιος εἰς τὸν δωδέκατον οἶκον μαζί με τὸν Ἄρη, διὰ τοῦτο σημαίνει πὼς ὁ βασιλεὺς ὁ Τοῦρκος θέλει κακοπάθει και θέλει ἔχει μεγάλα βάσανα και ἐνδέχεται νὰ λάβη και θάνατον και θέλει ἔχει μεγαλωτάτην σφαγὴν εἰς τοὺς στρατιώτας του. Ὁμοίως ὁ Κρόνος εἰς τὴν τετραγωνίαν τοῦ Διὸς ὄψιν, σημαίνει μεγάλους πολέμους, διὰ τοὺς ὁποίους θέλει συνέβη μεγάλη θλίψις εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὸ μέρος τῶν ἡγεμόνων και θέλει φέρει εἰς

κίνδυνον τὸν βασιλέα. Προξενᾶ ἀκόμη ὁ ἄνωθεν χρόνος, φιλονεΐαιες, διχονοΐες καὶ ζημίαν εἰς τοὺς πραγματευτάς. Ὁ χρόνος εἶναι μέτριος καὶ θέλει κυριεύσει.

40

| 1737 : 1765 : 1793 : 1821 : 1849 : 1877 : 1905 καὶ 1933 :

Ὁ κυριεύων εἶναι ὁ Κρόνος εἰς τὸ ζῳδίου τοῦ Ζυγοῦ, κατοικία τῆς Ἀφροδίτης καὶ σημαίνει μέσον τῆς εὐκαρπίας. Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι ἀνεμῶδης, τὸ μέσον μέτριον, τὸ τέλος μὲ παγωνίες καὶ μὲ ἀνέμους. Ἡ ἀνοιξὶς καὶ τὸ καλοκαίρι θέλουν εἶσθαι καὶ αὐτὰ μέτρια, διατὶ θέλουν φυσήσει γλυκοὶ ἀνεμοὶ τὰ δὲ ὑπωρικὰ θέλουν φθαρθῆ. Τὸ φθινόπωρον κλίνει εἰς ἀσθένειες, περισσότερον εἰς τὰς ἀσώτους γυναῖκας, ἀπὸ τὰς ὁποίας πολὺ μέρος θέλει ἀποθάνει. Ὁ Δημόκριτος εἶναι εἰς γνώμην πὼς εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον θέλουν πέσει χαλάζια⁴⁶, ὅπου νὰ δώσουν μεγάλην ζημίαν, καὶ πρέπει νὰ παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ μὴ συνέβη ἢ πανούκλα.

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον πολλοὶ κλέπται θέλουν φανῆ καὶ ὀλίγη πίστις καὶ εὐσέβεια εἶναι εἰς τοὺς κρονικούς καὶ μελαγχολικούς ἀνθρώπους. Ὁμοίως καὶ μεγάλοι πόλεμοι εἰς μεγάλους καὶ πλουσίους ἀνθρώπους θέλει συνέβη. Ἔτι σημαίνει καὶ μεγάλην εὐτυχίαν εἰς τὰς εὐτυχισμένας γυναῖκας καὶ εἰς τοὺς φιλογύναιους ἀνθρώπους.

1738 : 1766 : 1794 : 1822 : 1850 : 1878 : 1906 καὶ 1934 :

41

Ὁ ἥλιος μὲ τὸ ζῳδίου τοῦ Καρκίνου, ὅπου εἶναι κατοικία τῆς Σελήνης, κυριεύει τὸν αὐτὸν χρόνον⁴⁷ καὶ σημαίνει πολλὴν εὐκαρπίαν καὶ εὐθηνίαν εἰς κάθε πρᾶγμα καὶ ὅλος ὁ χρόνος θέλει εἶσθαι ὑγιέστατος καὶ ἰλαρός. Ὁ χειμῶνας θέλει εἶσθαι ζεστός, ἢ ἀνοιξὶς βροχερὴ, τὸ καλοκαίρι καὶ τὸ φθινόπωρον ἀνεμῶδες. Εἶναι μεγάλη καρποφορία εἰς τὸ μέλι, εἰς τὸ κρασί, εἰς τὰ ὄσπρια, εἰς τὸ λάδι, εἰς τὸ μέταξι, εἰς τὸ ψάρευμα καὶ εἰς τὰ πωρικά, πλὴν τὰ πωρικά, ὅπου εἶναι εἰς τὰ περιβόλια, θέλουν χαθῆ καὶ θάνατος βρεφῶν θέλει ἔλθει.

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον εἰς τοὺς στρατιώτας θέλει συνέβη διχόνοια, τοὺς ὁποίους θέλουν μετοικίσει ἀπὸ ἓναν τόπον εἰς ἄλλον. Πολλοὶ ἀνθρώποι θέλουν φονευθῆ ἀπὸ σπαθί, βασιλεὺς θέλει κάμει στρατάν⁴⁸. Θάνατος θέλει συνέβη μεγάλων ἀνθρώπων, καινούριοι βασιλεῖς θέλουν φανῆ, ὅπου μὲ δυναστείαν θέλουν νὰ βασιλεύσουν καὶ νὰ ἀρπάξουν ἄλλου ἡγεμονίαν. Σημαίνει ἀκόμη μεγάλην βλάβην τοῦ λαοῦ ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ βασιλέως καὶ ἐξ ἐναντίας μεγάλην βλάβην τοῦ βασιλέως ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ λαοῦ. Ἄμῃ τὸ περισσότερον βᾶρος τῆς ζημίας θέλει πέσει ἀπάνω εἰς τοὺς βασιλικούς ὀφφικιάληδες. Ἀκόμη θέλουν συνέβη κλέπται καὶ εὐσέβεια δὲν θέλει εἶσθαι εἰς τοὺς ἀνθρώπους.

1739 : 1767 : 1795 : 1823 : 1851 : 1879 : 1907 καὶ 1935 :

Ὁ κυριεύων τὸν χρόνον εἶναι ὁ πλανήτης τῆς Σελήνης, ὁ ὁποῖος μὲ τὸ νὰ εὐρίσκεται εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἰς τὸ ζῳδίου τοῦ Λέοντος, κατοικία τοῦ ἥλιου, διὰ τοῦτο ἠμποροῦμεν νὰ εἰποῦμεν τὸν αὐτὸν χρόνον εὐκαρπον (καὶ ἔξω

ἀπὸ τὸ φθινόπωρον ὑγιεινόν). Ὁ αὐτὸς χρόνος ὁμοίως θέλει εἶσθαι πολλὰ βλαβερὸς εἰς τὸ ἰκαλοκαίρι καὶ κρύος πολλὰ καὶ συννεφώδης εἰς τὸν χειμῶνα. Ὁ Δημόκριτος εἶπε πὼς εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον θέλουν εὐγεί γύρωθεν τοῦ στόματος κακὰ σπυρία, καὶ διὰ τοῦτο κάμνει χρεῖα ὅτι οἱ νέοι τὴν ἀνοιξιν νὰ μὴν ἐπιχειρίζωνται τὸ κρασί⁴⁹.

42

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον σημαίνει πὼς νὰ γίνωνται μεγάλοι πόλεμοι καὶ θάνατοι καὶ μεγάλα δοσιμάτα καὶ χαράτζια, ὅπου οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ δυνάσται θέλουν βάλει ἀπάνω εἰς τὸ ὑπήκοον, τοῦ ὁποίου θέλει κάμει καὶ ἄλλες πολλὰ ἀδικίες. Σημαίνει ἀκόμη πλῆθος κλεπτῶν, ὡς τόσον ὅπου οἱ στράτες δὲν θέλουν εἶσθαι σίγουρες, ἀλλὰ ἐμποδισμένες ἀπὸ τοὺς κλέπτας. Ἔτι δηλοῖ ὅτι οἱ φυλακὲς θέλουν ἀνοιχθῆ με δυναστείαν καὶ πολλοὶ φυλακωμένοι θέλουν φύγει. Καὶ εἰς τὸ τέλος οἱ πραγματευταὶ καὶ οἱ σοφοὶ ἄνθρωποι θέλουν ξεπέσει ἀπὸ τὸ στάσιμόν τους.

1740 : 1768 : 1796 : 1824 : 1852 : 1880 : 1908 καὶ 1936 :

Ὁ κυριεύων τὸν χρόνον εἶναι ὁ πλανήτης Ἄρης μετὰ τὸ ζῶδιον τοῦ Λέοντος, κατοικία τοῦ ἡλίου. Ὁ χρόνος θέλει εἶσθαι εὐκαρπος. Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος μετὰ κρυάδες, μετὰ ἀνέμους καὶ μετὰ νερὰ καὶ ἀπὸ τοὺς ἀνέμους θέλουν ξεροζωθῆ πολλὰ δένδρα. Τὸ μέσον τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μέτριον καὶ τὸ τέλος μετὰ κρυάδες. Ἡ ἀνοιξὶς καὶ τὸ καλοκαίρι μετὰ βροχὲς καὶ τὸ φθινόπωρον, διατὶ κλίνει εἰς ζέστες, διὰ τοῦτο θέλει εἶσθαι μετὰ ἀρρωστίας. Ὅθεν κάμνει χρεῖα ὅτι εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν νὰ τρώγουσι ὀλίγον ψωμί ἢ καὶ νὰ πίνουν ὀλίγον κρασί οἱ ἄνθρωποι. Θέλουν ψοφήσει πολλὰ ζῶα μεγάλα καὶ ἀπὸ ἀγρίμα θέλει φανῆ πολὺ πλῆθος εἰς τοὺς λόγγους⁵⁰ καὶ εἰς τὰ πωρικά θέλει συνέβη μεγάλη ζημία.

43

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον σημαίνει πολέμους καὶ σφαγὲς εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ θάνατος μιᾶς μεγάλης καὶ περιφήμου γυναικός. Ἔτι ὁ πλανήτης τῆς Σελήνης, ἐνωμένος μετὰ τὴν κεφαλὴν τοῦ δράκοντος, θέλει φέρει θάνατον μεγάλων καὶ ἀξίων ἀνθρώπων. Σημαίνει ἀκόμη στράταν βασιλέως καὶ μεγάλοι σεισμοὶ θέλουν ἀκουσθῆ.

1741 : 1769 : 1797 : 1825 : 1853 : 1881 : 1909 καὶ 1937 :

Κυριεύει τὸν αὐτὸν χρόνον ὁ πλανήτης τοῦ Διὸς μετὰ τὸ ζῶδιον τοῦ Λέοντος, κατοικία τοῦ Ἡλίου. Σημαίνει μεγάλην εὐκαρπίαν εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον, ἦγον σιτάρι πολὺ καὶ πολὺ πλῆθος τοῦ λαδίου, μεταξίου, ὄψαριου, κρασίου καὶ ὄλων τῶν καρπῶν.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι κρύα μετὰ χαλάζια, τὸ μέσον ζεστὸν καὶ τὸ τέλος μέτριον. Ἡ ἀνοιξὶς θέλει εἶσθαι κρύα μετὰ βροχὲς ἕως εἰς τὴν ἰσημερίαν τοῦ καλοκαιρίου, ὅπου εἶναι εἰς τὸν μῆνα τοῦ Ἰουλίου⁵¹. Εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον ὄχι μόνον ἔχει βροχὲς ἀλλὰ καὶ βροντὲς καὶ ἀστροπελέκια. Θέλει λείπει τὸ νερὸν ἀπὸ τῆς βρύσσης καὶ θέλουν ψοφήσει πολλὰ βόδια. Εἰς τὸ φθινόπωρον θέλουν πλημμυ-

44 ρίσει τὰ ποτάμια καὶ θέλουν ἔλθει ἀρρωστίες καὶ πανούκλα καὶ πρέπει εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν τὸ φαγὶ μας ἰ νὰ εἶναι ὀλίγον καὶ τὸ ποτόν μας νὰ εἶναι πολὺ.

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον θέλουν ἔλθει συγχύσεις εἰς τὴν Τουρκίαν μὲ μεγαλωτάτην σφαγὴν τῶν στρατιωτῶν καὶ ἐνδέχεται νὰ λάβῃ θάνατον ὁ βασιλεὺς ὁ Τοῦρκος. Σημαίνει ἀκόμη μεγάλους πολέμους, κίνδυνον βασιλέως, θλίψιν καὶ στενοχωρίαν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἀπὸ τὸ μέρος τοῦ βασιλέως καὶ μαλώματα καὶ διχόνοιες καὶ ἀφανισμὸνπραγματευτῶν.

1742 : 1770 : 1798 : 1826 : 1854 : 1882 : 1910 καὶ 1938 :

Κυριεύει ὁ πλανήτης Ἀφροδίτης μὲ τὸ ζῶδιον τῆς Παρθένου, κατοικία τοῦ Ἑρμοῦ. Ὁ χρόνος θέλει εἶσθαι πολλὰ ἄκαρπος, ἀμὴ τὸ κρασί θέλει εἶσθαι ὀλίγον καὶ θέλει χαλασθῆ, ὅθεν κάμει χρεία, διὰ νὰ φύγωμεν τὸν χαλασμὸν τοῦ κρασίου, νὰ τρυγήσωμεν ὅσον ἤμποροῦμεν ἀργά⁵².

45 Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μὲ βροχές, τὸ μέσον μὲ συννεφία καὶ τὸ τέλος μὲ κρυάδες. Ἡ ἀνοιξις θέλει εἶσθαι μὲ βροχὴ, τὸ καλοκαίρι ἔχει πολλὰς καυσοῦς. Τὸ φθινόπωρον κρυάδα μὲ ἀρρωστίες, μάλιστα εἰς τοὺς νέους, καὶ ἐκείνη ἢ ἀρρωστία θέλει εἶναι τῶν ὀφθαλμῶν. Ὁ αὐτὸς χρόνος διὰ τοὺς θαλαττεύοντας θέλει εἶσθαι πολλὰ καλὸς. Ὁ Δημόκριτος λέγει πὼς εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον θέλουν γένει πολλὰ χαλάζια ὅπου νὰ φέρουν μεγάλην βλάβην καὶ θέλουν φυσῆσει μεγάλοι καὶ δυνατοὶ ἄνεμοι ὅπου θέλουν φέρει σεισμούς. Εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον ἰ θέλουν συνέβη πόλεμοι καὶ σφαγαί. Οἱ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες θέλουν βαρύνει τὸ ὑπήκοόν τους μὲ δοσίματα καὶ ἀδικίες. Θέλουν ὑψωθῆ πολλοὶ κακοὶ καὶ οὐτιδανοὶ ἄνθρωποι. Σημαίνει αὐτὸς ὁ χρόνος ἀνυποταξίαν τοῦ ἡγαθῆ εἰς τὸν βασιλέα καὶ ἀφανισμὸν μιᾶς βασιλείας. Θέλουν τύχει καὶ αἰχμαλωσίες ἀνάμεσα εἰς τὰ ἀδελφία καὶ εἰς τοὺς καλοὺς φίλους.

1743 : 1771 : 1799 : 1827 : 1855 : 1883 : 1811 καὶ 1839 :

Ὁ κυριεύων τοῦ χρόνου θέλει εἶσθαι ὁ Κρόνος μὲ τὸ ζῶδιον τῆς Παρθένου, κατοικία τοῦ Ἑρμοῦ. Ὁ χρόνος εἰς εὐκαρπίαν κλίνει μὲ κινδύνους εἰς τὴν θάλασσαν⁵³. Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μὲ κρυάδες καὶ μὲ χαλάζια, τὸ μέσον μὲ ζέστες καὶ τὸ τέλος μέτριον. Ἡ ἀνοιξις μὲ κρυάδες ἕως εἰς τὴν ἰσημερίαν τοῦ καλοκαιρίου ὅπου εἶναι ὁ Ἰούλλιος μῆνας. Τὸ φθινόπωρον θέλουν πλημμυρίσει τὰ ποτάμια καὶ θέλουν συνέβη πολλοὶ πειρασμοί.

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον ὁ Κρόνος εἰς τὸν ἕνατον οἶκον τοῦ οὐρανοῦ φέρει πλῆθος κλεπτῶν μὲ ὀλίγην πίστιν καὶ εὐσέβειαν εἰς τοὺς κρονικούς καὶ μελαγχολικούς ἀνθρώπους. Ἐπι σημαίνει πολέμους καὶ θάνατον μεγάλων καὶ περιφήμων ἀνθρώπων. Καὶ ἡ Ἀφροδίτη εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ἑβδόμου οἴκου τοῦ οὐρανοῦ ὑποκρίνεται εἰς τὰς γυναῖκας καὶ εἰς τοὺς γυναικοφίλους ἀνθρώπους μεγάλην εὐτυχίαν.

| 1744 : 1772 : 1800 : 1828 : 1856 : 1884 : 1912 και 1940 :

46

Ἐπισημαίνεται ὁ χρόνος εἶναι ὁ πλανήτης ὁ Ἥλιος μετὰ τὸ ζώδιον τοῦ Ζυγοῦ, κατοικία τῆς Ἀφροδίτης. Ὁ χρόνος θέλει εἶσθαι πολλὰ εὐκαρπος εἰς τὸ σιτάρι, εἰς τὸ λάδι, εἰς τὸ κρασί καὶ εἰς τὸ μετάξι. Τὰ πωρικά τελείως θέλουν χαθῆ.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μετὰ κρυάδες, ἡ ἀνοιξις θέλει εἶσθαι κρύα ἕως τὸν Ἰούνιον μῆνα καὶ θέλει φέρει βροχὴς καὶ βροντὴς καὶ ἀνυδρίες καὶ θέλουν ψοφήσει πολλὰ βόδια. Ὁ αὐτὸς χρόνος ἰκανὸς διὰ φύτευμα ἀμπελίων, ὁμοίως θέλομεν ἔχει καὶ πλῆθος ἀκριδῶν⁵⁴.

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον θέλουν συνέβη πολλές ἐρημώσεις καὶ πολλοὶ πόλεμοι, πολλαὶ πυρκαϊαὶ καὶ πολλαὶ διχόνοια καὶ πολλὰ κακά. Σημαίνει ἀκόμη δυστυχίες καὶ σύγχυσις εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸ στάσιμον τῶν ἐκκλησιαστικῶν. Καὶ εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος πολλαὶ καὶ διάφοραι [sic] θλίψεις, καὶ αὐτὸ τὸ ἀποδείχνει ἡ μεγάλη ἔνωσις τοῦ Κρόνου μετὰ τὸν Δία. Ἡ αὐτὴ ἔνωσις δείχνει ἀκόμη ἔχθρητες ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἡγεμόνας, διὰ τὰς ὁποῖες θέλουν συνέβη μεταβολὴς εἰς τοὺς τόπους των. Καὶ διατὶ ἡ Φραντζα εὐρίσκεται ὑπὸ τὴν κυριότητα τοῦ Διὸς, διὰ τοῦτο αὐτὴ εἶναι περισσότερον ἀπὸ τὰς ἄλλας ἐπαρχίας ὑποκειμένη εἰς πολλὰ κακά καὶ ζημίας. Ἐπισημαίνεται μετὰ τὸ νὰ εὐρίσκεται ὁ Ἄρης εἰς τὸν πρῶτον οἶκον τοῦ οὐρανοῦ, σημαίνει διὰ τοῦτο μεγάλες αἱματοχυσίαι. Καὶ διατὶ ὁ πλανήτης τῆς Σελήνης ὀρμίζει πρὸς τὸν Κρόνον, διὰ τοῦτο ἀκόμη σημαίνει θάνατον μᾶς μεγάλης | κυρίας. Εἰς τὸ τέλος, ἐπὶ ἀληθείας, μεγάλοι πόλεμοι μᾶς φοβερίζουν. Εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον μεγάλα κακά, μεγάλες δυστυχίες καὶ ἀσθένειαι θέλουν συνέβη ἀνάμεσα εἰς τοὺς βασιλεῖς καὶ ἀνάμεσα εἰς τὸν κοινὸν λαὸν καὶ καθὼς ἀκόμη καὶ θυμὸν μεγαλώτατον λαοῦ προξενούσι.

47

1745 : 1773 : 1801 : 1829 : 1857 : 1885 : 1913 και 1941 :

Ἐπισημαίνεται ὁ χρόνος εἶναι ὁ πλανήτης ὁ Ἄρης μετὰ τὸ ζώδιον τοῦ Ζυγοῦ, κατοικία τῆς Ἀφροδίτης. Ὁ χρόνος εἶναι εἰς εὐκαρπίαν καὶ εἰς μεγαλωτάτην ἀνυδρίαν. Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι μετὰ κρυάδες, μετὰ βροχὴς καὶ μετὰ ἀνέμους τόσον πολλοὺς, ὅπου νὰ ξεριζώσουν πολλὰ δένδρα εἰς τὰ δάση, τὸ μέσον μέτριον, τὸ τέλος μετὰ κρυάδες. Ἡ ἀνοιξις θέλει εἶσθαι βροχερὴ, τὸ καλοκαίρι θέλουν ξηρανθῆ τὰ ποτάμια καὶ θέλουν χαθῆ τὰ νερά. Τὸ φθινόπωρον θέλει εἶσθαι μετὰ πολλὰς βροχὴς καὶ πάχνης καὶ θέλουν ψοφήσει πολλὰ ζῶα μεγάλα. Θέλει ἔλθῃ πολλὴ ἀρρωστία καὶ ἂς παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ μὴ μᾶς στείλῃ καὶ σεισμούς.

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον θέλομεν ἰδεῖ τὸν Κρόνον εἰς τὸν δωδέκατον οἶκον τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἰς τὸ τέταρτον ἀνάβλημα τοῦ Ἥλιου. Θέλομεν ἰδεῖ ἀκόμη τὴν Σελήνην⁵⁵ ἠνωμένην μετὰ τὸν Ἄρην εἰς τὸν τρίτον οἶκον. Ὅθεν μετὰ τὸ νὰ εἶναι αὐτοὶ οἱ πλανῆται δυστυχεῖς, πολλὰ κακά καὶ δυστυχίες προξενούσιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ δὲν θέλει εἶσθαι εἰς τοὺς ἀνθρώπους οὔτε ἀγάπη | οὔτε εὐσέβεια, οὐδὲ ἀλήθεια, ἀλλὰ κοινὴ φθορά. Καὶ διατὶ εἰς τὰς 12 τοῦ Ὀκτωβρίου θέλει γένεαι ἔκλειψις τοῦ ἡλίου καὶ ὁ Ἥλιος καὶ ἡ Σελήνη κινουῦνται πρὸς τὸν ὄγδοον οἶκον τοῦ

48

οὐρανοῦ καὶ ἀπὸ τὸ ζώδιον τοῦ Ζυγοῦ, διὰ τοῦτο σημαίνει θάνατον μεγάλου καὶ δυνατοῦ βασιλέως, καὶ ἀκόμη θέλει ἔλθει πείνα καὶ πανούκλα εἰς ὅλον τὸν κόσμον. Διὰ τοῦτο ἐσεῖς οἱ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες, ὅπου εἴσθε γεννημένοι ἀπὸ τὸ ζώδιον τοῦ Ζυγοῦ καὶ τοῦ Κριοῦ, θέλετε παιδευθῆ περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους καὶ θέλετε λάβει μεγαλώτατα κακὰ καὶ βάσανα.

1746 : 1774 : 1802 : 1830 : 1858 : 1886 : 1914 καὶ 1942 :

Ἐκ κυριεύων εἶναι ὁ Ἑρμῆς πλανήτης μαζί με τὸ ζώδιον τοῦ Ζυγοῦ. Ὁ χρόνος εἶναι εὐκαρπος, πλὴν κρασί θέλει γένει πολύ, τὰ μελίσσια θέλουν χαθῆ καὶ πανούκλα θέλει κυριεύσει. Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι με κρυάδες, τὸ μέσον μέτριον καὶ τὸ τέλος με παγωνιές καὶ με βροχές καὶ τὰ ποτάμια θέλουν πλημμυρίσει. Ἡ ἀνοιξις θέλει εἶσθαι με βροχές καὶ θέλει φέρει βλάβην εἰς τὰ δένδρη καὶ εἰς τὰ πωρικά καὶ τὸ τέλος τῆς ἀνοιξεως εἰς πολλοὺς τόπους θέλει φέρει χαλάζια. Τὸ καλοκαίρι θέλει εἶσθαι με βροχές καὶ με σύννεφα, εἰς τὸ ὅποιον ὅσον ἤμποροῦμεν νὰ εἴμεσθεν ὀγλήγοροι εἰς τὸ θέρος, διὰ νὰ μὴν χαλασθοῦν τὰ σιτάρια. Τὸ φθινόπωρον θέλει εἶσθαι με βροχές καὶ δείχνει ἀρρωστίες.

49

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον θέλει συνέβη διχόνοια ἀναμεταξὺ εἰς τοὺς βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνας⁵⁶ καὶ καταποντισμὸς μιᾶς ἐπαρχίας ἢ μιᾶς πόλεως με θάνατον μυριάδων πολλῶν ἀνθρώπων καὶ πολλὰς ἄλλες ζημίας καὶ κακὰ εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, καθὼς ἀκόμη θέλει συνέβη φυλακὲς καὶ σκλαβιὲς πλέον παρὰ ἄλλες φορὲς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Διάφοροι πόλεμοι θέλουν ἐνωθῆ ἀνάμεσα εἰς ἄλλους δυνάστας καὶ πολλὰς πανουργίας καὶ ψεύτικες βουλὰς θέλουν εἶσθαι εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον, διὰ τίς ὅποιες θέλει εἶσθαι εἰς πολλοὺς τόπους ζημία.

1747 : 1775 : 1803 : 1831 : 1859 : 1887 : 1915 καὶ 1943 :

Ἐκ Ζεὺς πλανήτης κυριεύει αὐτὸν τὸν χρόνον με τὸ ζώδιον τοῦ Καρκίνου, κατοικία τοῦ Ἄερος [γρ. Ἄρεως]. Ὁ χρόνος εἶναι εὐκαρπος εἰς τὸ σιτάρι, εἰς τὸ λάδι, εἰς τὸ μετάξι καὶ εἰς τὰ ὀψάρια. Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι με πολλὰ χιόνια, τὸ μέσον με ἀνέμους καὶ τὸ τέλος βροχερὸν καὶ με πάχνες, συννεφιές καὶ θέλουν ψοφήσει καὶ ζῶα, ὅπου βόσκονται εἰς τὰς μάνδρας καὶ θέλει εἶσθαι καὶ ἀρρωστία. Ἡ ἀνοιξις ἀμὴ θέλομεν ἔχει καὶ πολλὰς βροντὲς καὶ τὸ φθινόπωρον θέλει εἶσθαι με πολλὰς βροχές⁵⁷. Καὶ αὐτὸς ὁ χρόνος εἶναι βλαβερός εἰς τὰ δένδρη καὶ εἰς τὰ πωρικά.

50

Εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον θέλουν εἶσθαι πόλεμοι μεγάλοι καὶ θάνατοι διὰ τὰς πολλὰς ἀρρωστίες καὶ ὀλίγη ἐμπιστοσύνη εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Σημαίνει ἀκόμη θάνατον βασιλέως, οἱ πραγματευταὶ εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον δὲν θέλουν σταθῆ εἰς μίαν γνώμην καὶ θανατικὸν θέλει συνέβη | εἰς τὰ μικρὰ παιδιά καὶ οἱ ἐγκαστρωμένες γυναῖκες θέλουν ἔλθει εἰς κίνδυνον καὶ ὁ λαὸς θέλει δοκιμάσει βάσανα ἀπὸ τοὺς ἡγεμόνας καὶ ἡ γῆ δὲν θέλει εὐκαρπίσει καλά.

1748 : 1776 : 1804 : 1832 : 1860 : 1888 : 1916 και 1944 :

Ἡ Ἀφροδίτη θέλει κυριεύσει εἰς τὸ ζῳδῖον τοῦ Καρκίνου, κατοικία τοῦ Ἄερος [γρ. Ἄρεως]. Ὁ χρόνος θέλει εἶσθαι πολλὰ εὐκαρπος εἰς κάθε πρᾶγμα. Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι κρυῶδες [γρ. κρυώδης] ἕως τὸν Ἰούνιον μῆνα. Τὸ καλοκαίρι μὲ βροντὲς καὶ μὲ βροχές, καὶ ὕστερα θέλει χαθῆ τὸ νερὸν ἀπὸ τῆς βρύσεως, διὰ τὸ ὁποῖον θέλουν ψοφήσει πολλὰ βόδια⁵⁸. Τὸ φθινόπωρον θέλουν αὐξήσει τὰ ποτάμια καὶ θέλουν ἔλθει ἀρρωστίες καὶ νὰ παρακαλοῦμεν τὸν Θεὸν νὰ μὴν μᾶς ἔλθῃ καὶ πανούκλα. Ὁ Δημόκριτος λέγει πὼς εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ χειμῶνος πολλὰ χιόνια καὶ πολλὰ νερὰ πλέον παρὰ ἄλλες φορὲς.

Εἰς τὸν ῥηθέντα χρόνον θέλομεν ἔχει πολλὰς ἀρρωστίες καὶ πολλοὺς θανάτους εἰς τοὺς γέροντας καὶ εἰς τὰ βρέφη. Θέλουν συνέβῃ πόλεμοι καὶ διχόνοιες ἀπὸ μερικῶν ἐναντίον εἰς τὸν βασιλέαν τους καὶ εἰς τοὺς βασιλικοὺς ἄρχοντας θέλει ἔλθει μέγαν κακὸν καὶ μεγάλην ζημίαν. Θέλουν συνέβῃ ἀκόμη διαφορὲς καὶ μαλώματα ἀνάμεσα εἰς τοὺς ἀδελφοὺς καὶ εἰς τοὺς φίλους καὶ εἰς τὸ τέλος θέλουν κυριεύσει πολλὰ ψεύματα, πολλὰς τέχνες καὶ πολλὰς μηχανὰς εἰς τοὺς γραμματικοὺς καὶ εἰς τοὺς ἰπραγματευτὰς, διὰ τὰ ὁποῖα θέλει τοὺς ἔλθει μεγάλη ζημία.

51

1749 : 1777 : 1805 : 1833 : 1861 : 1889 : 1917 και 1945 :

Ὁ Ἥλιος μὲ τὸ ζῳδῖον τοῦ Τοξότου, κατοικία τοῦ Διός, κυριεύει τὸν αὐτὸν χρόνον, ὁ ὁποῖος θέλει εἶσθαι πολλὰ εὐκαρπος. Ἡ ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος θέλει εἶσθαι βροχερὴ καὶ μετρία, ἤγουν μῆτε ζέστην μῆτε κρυάδα, εἰς τὴν μέσην τοῦ χειμῶνος τὰ ποτάμια θέλουν πλημμυρίσει καὶ τὸ τέλος θέλει εἶναι μὲ ἀνέμους καὶ κρυάδες. Ἡ ἀνοιξὶς νοτικὴ καὶ βροχερὴ, τὸ καλοκαίρι μέτριον καὶ δροσερόν, τὸ φθινόπωρον μέτριον, τὸ τρύγον βαστᾶ γερὸν καὶ πολλὰ ἀρκετὸν διὰ φύτευμα. Ἡ θάλασσα θέλει εἶναι μὲ πολλὰς φουρτοῦνες καὶ θέλει εἶναι θάνατος εἰς τὰ παιδιά καὶ ζῶα μεγάλα θέλουν ψοφήσει.

Εἰς τὸν αὐτὸν χρόνον, μὲ τὸ νὰ εὐρίσκεται ὁ Κρόνος μὲ τὴν οὐρὰν τοῦ δράκοντος εἰς τὸν πρῶτον οἶκον τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τοῦτο σημαίνει μεγάλες αἵματοχυσίαι καὶ κίνδυνον βασιλέως. Σημαίνει ἀκόμη διχόνοιες καὶ ζημίαι εἰς τοὺς πραγματευτὰς καὶ διατὶ ὁ Ἐρμῆς εὐρίσκεται εἰς τὸν τρίτον οἶκον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ Σελήνη εἰς τὸν ἕνατον οἶκον τοῦ οὐρανοῦ, διὰ τοῦτο σημαίνει πὼς οἱ ἄνθρωποι θέλουν πασχίσει νὰ κάμουν μεγάλα καὶ μακριὰ ταξίδια⁵⁹ διὰ αἰτίαν μερικῶν πραγματευτῶν.

- 52 | Βιβλίον διά κάθε συλλογισμόν τοῦ ἀνθρώπου ὁποῦ ἤθελε ἀγαπήσει νὰ ἐγνωρίσῃ κακὸν ἢ καλὸν κατὰ τὴν φανέρωσιν τῶν τριῶν ζαριῶν⁶⁰.

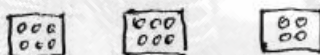

Ἀπέρασαν οἱ ἀστέρες καὶ ὁ ἥλιος ἐσκοτίσθη καὶ πάλιν ἐγένετο ξηστεριά. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Λύτρωσαί με, Κύριε, ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ»⁶¹, ὁμοίως καὶ ἐσένα ἄνθρωπε, λυτρώσει σε ὁ Κύριος ἀπὸ παντὸς κακοῦ καὶ εὖ σοι γενηθήσεται κατὰ τὸν συλλογισμόν σου.

Συλλογίσου ἕναν συλλογισμόν καλὸν καὶ εἰς χεῖράς σου ἐκεῖνο θέλει ἔλθει. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ἐκ θλίψεως τῆς παρούσης ζωῆς λύτρωσαί με, Κύριε, καὶ ἀπὸ παντὸς κακοῦ»⁶². Διὰ τοῦτο καὶ ἐσένα, ἄνθρωπε, θέλει λυτρώσει σε ὁ Θεὸς ἐκ παντὸς κακοῦ καὶ θέλει σοῦ δώσει ἐκεῖνο ὁποῦ στοχάζεσαι καλὸν πρᾶγμα εἶναι. |

53

Γενέσθω σοι τιμονιοῦχος Κύριος ὁ Θεὸς σου, πλὴν μὴν ξεμακραίνῃς ἀπὸ αὐτόν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ προφήτης Δαβὶδ λέγει «Ἐπὶ σοί, Κύριε, ἤλπισα ἵνα μὴ κατασχυνθῶ εἰς τὸν αἰῶνα»⁶³. Ὁμοίως καὶ σύ, ἄνθρωπε, ἤλπισον [γρ. ἔλπισον] ἐπὶ τὸν Θεόν σου καὶ οὐ μὴ αἰσχυνθῆς καὶ λυτρώσει σε ὁ Θεὸς ἐκ κακοῦ καὶ θέλεις ἔχει καλόν.

Ὅτι ἐσυλλογίσθῃς ἐκεῖνο θέλει σοῦ ἐτομασθῆ καὶ εἰς χεῖράς σου θέλει ἔλθει⁶⁴. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Λύτρωσαί με, Κύριε, ἀπὸ παντὸς κακοῦ»⁶⁵, ὁμοίως καὶ ἐσένα, ἄνθρωπε, θέλει λυτρώσει ὁ Θεὸς ἐκ παντὸς κακοῦ, μόνον παρακάλει Κύριον Θεὸν τὸν ζῶντα.

Ἀπλῶσον τὴν χεῖραν σου εἰς τοὺς ἐχθ<ρ>οὺς σου καὶ ἐλέησον καὶ τὸν Θεὸν παρακάλεσον. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Εὐφρανθήσονται δίκαιοι ἐν Κυρίῳ»⁶⁶, τοιούτης λογῆς καὶ ἐσύ, ἄνθρωπε, θέλεις εὐφρανθῆ διὰ τὸν συλλογισμόν αὐτόν ὁποῦ συλλογίζεσαι.

Ἀπὸ τὸ φῶς εἰς τὸ σκότος θέλεις πηγαίνει, ὁποῦ καὶ καμμίαν τιμὴν | δὲν θέλεις ἔχει, ἀλλὰ πολλὴν κακοσύνην, διὰ τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Φύλαξόν με, Κύριε, ὡς ἐφύλαξες [γρ. ἐφύλαξας] τοὺς τρεῖς παῖδας ἐκ φλογὸς τῆς καμίνου»⁶⁷. Οὕτως καὶ σύ, ἄνθρωπε, ἢ καὶ συμβουλεύσει σε τινὰς ἐκεῖνο ὁποῦ συλλογίζεσαι, ὁμῶς σὲ ἐπιβουλεύεται, διὰ τοῦτο ἄφες αὐτό, ὅτι ὕστερον θέλεις μετανοήσει εἰς ἐκεῖνο ὁποῦ ἔκαμες.

54

Ἐκεῖνο ὁποῦ συλλογίζεσαι καλὸν πρᾶγμα ἐπιθυμᾶς καὶ θέλεις ἀποκτήσει τιμὴν εἰς τὸ χέρι. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ, Κύριε, καὶ ἐλέησόν με»⁶⁸, ἔτζι καὶ ἐσύ, ἄνθρωπε, παρακάλεσον τὸν Θεὸν καὶ ἐλεήσει σε καὶ ἐκεῖνο ὁποῦ πρέπει νὰ ἀρχίσῃς, νὰ τὸ κάμῃς.

Τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὁποῦ ἐσυλλογίσθῃς εἶναι βαρὺ καὶ μέγαν, πλὴν στοχάσου τὸν συλλογισμόν αὐτόν, ἂν εἶναι τῆς στρατᾶς κάμε τον, εἰ δὲ καὶ δὲν εἶναι τῆς στρατᾶς, νὰ μὴν τὸν συλλογίσθῃς περισσότερον. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Μακρυνθήσεται ἡ ζωὴ μου ἐπὶ σοί, Κύριε»⁶⁹, οὕτω καὶ σύ, ἄνθρωπε, ἂν ἀφεθῆς ἀπὸ αὐτὸν τὸν συλλογισμόν, μακρόβιος θέλεις γένει καὶ καρτέρεσον νὰ μὴν ἔλθῃς εἰς ζημίαν ἢ εἰς κακόν. |

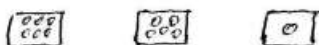

Ἄγαπᾶς νὰ πιάσῃς λάφι ἄγριον ἀπὸ τὰ κέρατα καὶ αὐτὸ μακριὰ εἰς τὸν λόγγον ἐσέβῃ. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ἐπὶ σοὶ ἤλπισα, Κύριε, ἵνα μὴ κατασυχνηθῶ εἰς τὸν αἰῶνα»⁷⁰. Ἔτζι καὶ σύ, ὦ ἄνθρωπε, ἤλπισον [γρ. ἔλπισον] ἐπὶ Κύριον καὶ ἄφες αὐτὸν τὸν συλλογισμόν, ἵνα μὴ ἐντραπῆς, ὅτι ὁ κόπος σου εἶναι μέγανος.

55

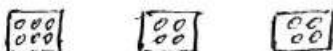

Μὴ ξεμακραίνῃς ἀπὸ τὸν συλλογισμόν ἐκεῖνον ὁποῦ ἐσυλλογίσθῃς, ὅτι θέλεις τὸν ἀποκτήσει καὶ θέλεις χαρῆ, μόνον τὸν Θεὸν παρακάλεσον μετὰ δικαιοσύνης, ὅτι ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ἀγαλλιάσου καὶ θέλει σοῦ ἔλθει ἀγαλλίασις ἀπὸ τὸν συλλογισμόν σου»⁷¹, καλὰ λέγει καὶ τώρα ὀγγήγορα.

Αυτήν τὴν ὑπόθεσιν ἠμπορεῖς νὰ τὴν κατορθώσῃς, ὁμῶς μὲ πολὺν κόπον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ὅλοι οἱ δυνατοὶ καὶ ἄρχοντες ἐν πᾶσι εἰσὶν ἐπαινετοί»⁷², ὁμῶς καὶ σύ, ἄνθρωπε, παρακάλεσον τὸν Θεὸν μετὰ δικαιοσύνης καὶ θέλεις ἔχει τὸν συλλογισμὸν ὅπου ἐστοχάσθῃς. |

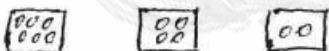
56

Νὰ μὴ σὲ κακοφανῇ ἀπὸ ἓνα πρᾶγμα ὅπου δὲν χρειάζεται, ἀλλὰ ξεμακραίνου ἀπ' αὐτὸν τὸν συλλογισμὸν. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ἡ κακὴ γλῶσσα χειρότερα κακὰ κάμνει»⁷³, διὰ τοῦτο καὶ εἰς ἐσένα, ἄνθρωπε, κακὰ θέλουν κάμει οἱ ἀνθρώποι σου καὶ οἱ φίλοι καὶ κατὰ σοῦ κακὰ συμβουλευόνται, διὰ τοῦτο φυλάξου ἀπὸ τέτοιον συλλογισμὸν.

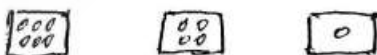

Ὡσὰν ἓνας ἄνθρωπος μέσα εἰς μίαν λούντραν⁷⁴ νὰ κυματίζεται εἰς ὄριμα νερὰ καὶ νὰ γυρίζῃ ἢ λούντρα, τοιούτης λογῆς καὶ οἱ συλλογισμοὶ σου, ἂν ἀνεβοκατεβαίνουν, δὲν εἶναι τόσον ὁ συλλογισμὸς σου καλός. Καὶ ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ἡ καρδιά μου ἐταράχθη ἐν ἐμοί»⁷⁵, ἔτσι καὶ εἰς ἐσένα, ἄνθρωπε, δειλιάζει ἢ καρδιά σου καὶ δὲν ἔχεις πίστιν, διὰ τοῦτο ἄφες τὸν συλλογισμὸν ὅπου ἐπιθυμᾷς.

57

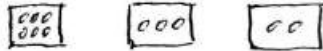
Ἐσυλλογίσθῃς διὰ κανένα κέρδος, ὁμῶς ὁ γείτονάς σου στέκει ἐνάντιος, ὁ ὁποῖος παντοτεινὰ ὁμιλεῖ μὲ τοῦ λόγου σου λόγια γλυκὰ καὶ σοῦ γίνεται καλὸς φίλος. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Λύτρωσαί με, Κύριε, ἀπὸ ἀνθρώπου πονηροῦ»⁷⁶, τοιούτης λογῆς καὶ ἐσύ, | ἄνθρωπε, φυλάξου ἀπὸ ἀνθρώπου πονηροῦ· ἐγὼ σὲ συμβουλεύω, διὰ νὰ μὴν εἶσαι εἰς ταραχὴν.

Ὁ πόθος σου καὶ ὁ συλλογισμὸς σου δὲν εἶναι τόσον ἀναγκαῖον πρᾶγμα, μόνον εἶναι σφόδρα κακόν. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Λύτρωσαί με, Κύριε, ἀπὸ τῶν διαλαμβανόντων [γρ. διαβαλλόντων] με»⁷⁷. Ἐτσι καὶ σύ, ἄνθρωπε, τέτοιον πρᾶγμα νὰ μὴν δοκιμάσῃς νὰ κάμῃς, διὰ νὰ μὴν καταποντισθῇς εἰς ξηρὸν τόπον, ὡσὰν εἰς νερὸν ὅπου τρέχει μὲ ὄριμν, ἀπὸ κακοὺς ἀνθρώπους.

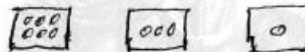

Δι' εκείνο όπου συλλογίζεσαι από πολλ<ο>ύς έτοιμάσθη ή υπόθεσίς σου να έλθη εις χείράς σου. 'Ο βασιλεύς Δαβίδ λέγει «Ου πλησιάσουσι έν έμοι γόγητες [γρ. γόγητες]⁷⁸, ώσαύτως και εις του λόγου σου, άνθρωπε, δέν θέλει προσεγγίσει κανένα κακόν, αλλά μέ χαράν θέλει έλθει εις έσέ. Παρακάλει λοιπόν τον Θεόν σφόδρα μετά δικαιοσύνης και καλόν σοι έσται.

"Ηκουσεν ό Θεός της δεήσεώς σου δι' εκείνο όπου συλλογίζεσαι και ποθείς και εις όλίγον καιρόν χωρίς άργοποριάν θέλει έλθει εις τό χέρι σου, πλην τον Θεόν παρακάλεσον μέ δικαιοσύνη. 'Ο βασιλεύς | Δαβίδ λέγει «Πλήρωσον, Κύριε, την έπιθυμίαν της καρδιάς μου»⁷⁹, όμοίως και ή έπιθυμία της καρδιάς σου πληρώσει θέλει ό Θεός και καλόν σοι έσται.

58

'Ο παρών σκοπός σου μάταιός σοι έσται, λάβε άλλον σκοπόν και καλόν σοι έσται. 'Ο βασιλεύς Δαβίδ λέγει «'Ο ουρανός και ή γη αινείτε τον Κύριον»⁸⁰. 'Ομοίως και σύ, άνθρωπε, θέλεις επαινεθῆ από άλλο μέσον, πλην άπεχε από αυτόν τον σκοπόν σου και ό Θεός πληρώσει την έπιθυμίαν σου.

Είς τουτο δέν είναι αναγκαϊον πράγμα, όμως θέλεις πληρώσει κύριος την έπιθυμίαν σου. 'Ο βασιλεύς Δαβίδ λέγει «Στερέωσον, Κύριε, τον ουρανόν και την γην και από παντός καρπού»⁸¹. 'Ομοίως και εις έσένα θέλει δώσει ό Θεός ειρήνην και πάν αγαθόν.

Τουτος ό συλλογισμός ώσαν ένα λουλούδι εϋμορφον άνθισμένον. 'Ο βασιλεύς Δαβίδ λέγει «Πλήρωσον, Κύριε, την έπιθυμίαν της καρδιάς μου»⁸². 'Ομοίως και ή έπιθυμία της καρδιάς σου θέλει πληρωθῆ εκ Θεου μέ πάν αγαθόν και θέλεις ευφρανθῆ και πολλήν αγάπην θέλεις έχει από αυτόν τον συλλογισμόν όπου έστοχάσθης. |

59

Όταν εἰς τράπεζα κάθεσαι καὶ τὰ φαγητὰ περισσεύουν εἰς τὸ σπίτι σου, κάθε ἄνθρωπος τότε εὐφραίνεται. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Εὐφρανθήσεται Κύριος ἐν ποιήμασι τῶν χειρῶν αὐτοῦ»⁸³. Ὁμοίως καὶ σύ, ἄνθρωπε, διὰ αὐτὸν τὸν συλλογισμὸν θέλεις εὐφρανθῆ ὀγλήγορα.

Ὁ συλλογισμὸς ὅπου συλλογίζεσαι καλὸν πρᾶγμα εἶναι καὶ θέλει γένει κατὰ τὸ θέλημα τοῦ συλλογισμοῦ σου, μόνον παρακάλει τὸν Θεόν. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Γενηθήτω ἡ καρδία μου ἐπὶ τὸ καλόν»⁸⁴. Ὁμοίως καὶ σύ, ἄνθρωπε, θέλεις εὐφρανθῆ ἐπὶ τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὅπου ἐσυλλογίσθης.

Διὰ αὐτὸ ὅπου ἐσυλλογίσθης σοῦ ἐτοιμάσθη καὶ θέλει ἔλθει εἰς χειρὰς σου καὶ ἡ δόξα σου εἰς ἄλλους θέλει ὑψωθῆ. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Λύτρωσαί με, Κύριε, ἀπὸ ἀνθρώπου πονηροῦ»⁸⁵. Ὁμοίως καὶ ἐσένα, ἄνθρωπε, θέλει σὲ λυτρώσει ὁ Θεὸς ἀπὸ ἀνθρώπους πονηροῦς.

60

Μὴ φοβάσαι ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς σου ὅπου σηκώνονται κατὰ σοῦ, ἵ ὅτι θέλεις νικήσει αὐτούς. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Κραταίωσόν με, Κύριε, καὶ συνέτιόν με»⁸⁶. Ὁμοίως καὶ ἐσένα, ἄνθρωπε, θέλει σὲ δυναμώσει ὁ Θεὸς καὶ θέλει σοῦ δώσει σύνεσιν κατὰ τῶν ἐχθρῶν σου, θέλεις κερδέσει.

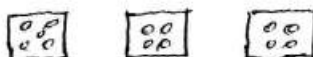

Συλλογίζεσαι ἐρημίαν διὰ ἓνα πρᾶγμα ὅπου δὲν ἔχεις κανένα διάφορον, μόνον ὀφίδια⁸⁷, δράκοντας⁸⁸ καὶ θηρία εἰς τὴν ἐρημον, διὰ τοῦτο ἄφες αὐτὸν τὸν συλλογισμὸν καὶ θέλεις εὐφρανθῆ. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Δεῖξον, Κύριε, τὸ ἔλεός σου ἐπ' ἐμὲ καὶ ἐλέησόν με»⁸⁹. Ὁμοίως καὶ ἐσύ, ἄνθρωπε, ἂν ἀφεθῆς ἀπὸ αὐτὸν τὸν συλλογισμὸν θέλει σὲ ἐλεήσει ὁ Θεὸς καὶ φυλάξου ὅτι κακὸν ἐστί.

Ἐσυλλογίσθης δι' ἓνα πρᾶγμα κακὸν διὰ τὸ ὅποιον σφόδρα νὰ ἀπέχης ἀπὸ τέτοιον συλλογισμὸν καὶ νὰ μὴν δοκιμάσῃς νὰ τὸν κάμῃς. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει

«Ακούσατέ μου πραεῖς καὶ ὀκνηροί»⁹⁰. Ὅμοιος καὶ ἐσύ, ἄνθρωπε, ἂν ἀκούσης καὶ ἂν ἀφεθῆς ἀπὸ αὐτὸν τὸν συλλογισμόν ὅπου εἶναι βαρὺς καὶ ἄχρηστος, θέλεις κάμει καλά.

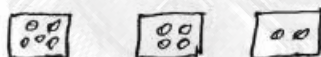

Δὲν πρέπει νὰ ἀκούσης τὸν φιλάργυρον, ὅτι ὁ φιλάργυρος δὲν ἰ θέλει νὰ ἀκούσῃ καμμίαν φορὰν τὰ κάλλη τοῦ παραδείσου. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ προφήτης Δαβὶδ λέγει «Ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν»⁹¹. Διὰ τοῦτο καὶ σύ, ἄνθρωπε, ἔκκλινον ἀπὸ κακοῦ, ὅτι δὲν ἀγαπᾷ ὁ Θεὸς τὴν πονηρίαν καὶ ἄφες αὐτὸν τὸν συλλογισμόν.

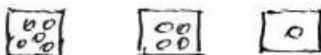
61

Μακάρι καὶ νὰ εἶναι εἰς τοῦ λόγου σου αὐτὸς ὁ συλλογισμὸς καλὸς ὅπου ἐσυλλογίσθης, ὅμως ἀπὸ αὐτὸν τὸν συλλογισμόν ἀφήσου. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ἦδειάσεν [γρ. Ἐδειάσεν] ἡ καρδία μου ἐν ἐμοὶ καὶ φόβος θανάτου ἦλθεν ἐπ' ἐμέ»⁹². Ὅμοιος καὶ σύ, ἄνθρωπε, θέλεις ἔχει μεγάλον φόβον καὶ δειλίαν καὶ ἂν ἠμπορέσῃς νὰ τελειώσῃς τὸ πρᾶγμα τοῦτο, εἰς τὸ κεφάλι σου θέλει ἔλθει.

Κατευθύνει Κύριος τὰς ὁδοὺς σου καὶ τὸ θέλημά σου γενηθήσεται, ἐκεῖνο ὅπου λογιάζεις καλὸν πρᾶγμα εἶναι. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Αἰνεῖτε οὐρανοὶ καὶ γῆ τὸν Κύριον»⁹³. Ὅμοιος καὶ σύ, ἄνθρωπε, θέλεις ἀποκτήσῃς κατὰ τὸν συλλογισμόν σου, ὅμως τὴν γῶσιν.

Ὁ πόθος τοῦ συλλογισμοῦ σου ὅπου ἐπιθυμᾷς μὲ χαρὰν καὶ ἰ εὐφροσύνην θέλει ἔλθει καὶ θέλει χαροποιηθῆ τὸ θέλημά σου. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ἐλέησόν με ὁ Θεὸς κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος»⁹⁴, καὶ μὲ εὐφροσύνην θέλεις τὸ ἀποκτήσῃς.

62

Ὁ καιρὸς εἶναι καλὸς, ἐὰν θέλῃς νὰ κάμῃς κανένα πρᾶγμα. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Πλήρωσον, Κύριε, πᾶσαν τὴν ἐπιθυμίαν μου»⁹⁵. Ὅμοιος καὶ τὴν ἐπιθυμίαν σου θέλει πληρώσῃ ὁ Θεὸς καὶ θέλεις ἔχει θησαυρὸν καὶ καλὸν σοι ἔσται.

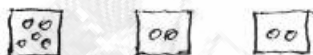

Τὸ πρᾶγμα ὁποῦ συλλογίζεσαι κακὸν ἐστίν. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει, καθὼς τὸ ἀγριόγιδον πηδᾶ εἰς τὸν κάμπον καὶ τὸ πιάνει ὁ κυνηγός, ὁμοίως καὶ σύ, ἄνθρωπε, ἀφήσου ἀπὸ αὐτὸν τὸν συλλογισμόν, διὰ νὰ μὴν πιασθῆς καὶ ἐσύ, ὅτι εἶναι κακὸν πρᾶγμα καὶ ἀνωφελές.

Ἐπιβλέψει ὁ Θεὸς ἐπὶ σέ εἰς ὅλην σου τὴν ζωὴν, καλὸν πρᾶγμα εἶναι αὐτὸ ὁποῦ συλλογίζεσαι. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Δόξασόν με, Κύριε, ἐν πάσῃ τὴν ζωὴν [γρ. τῇ ζωῇ] μου»⁹⁶. Ὅμοίως, ἄνθρωπε, καὶ ἐσένα θέλει δοξάσει ὁ Θεὸς μὲ πολὺν ἔπαινον καὶ σφόδρα καλὸν σοι ἔσται. |

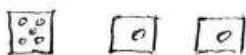
63

Τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὁποῦ συλλογίζεσαι κακὸν ἐστί. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Πρὸς τοὺς πόδας σου, Κύριε, θέλει δρᾶμει ἀπὸ τὴν φωνὴν τῆς βροντῆς σου, ὅτι ἐδειλίασεν ἡ ψυχὴ μου»⁹⁷. Ὅμοίως καὶ σύ, ἄνθρωπε, θέλεις δρᾶμει καὶ θέλεις φοβηθῆ, διὰ τοῦτο εἶναι καλὰ νὰ ἀφηθῆς ἀπὸ τέτοιον συλλογισμόν, νὰ μὴν τὸν κάμης οὔτε νὰ δοκιμάσης εἰς κανένα.

Ἀπὸ τὴν θλίψιν εἰς χαρὰν θέλεις ἔλθει καὶ θέλεις εὐφρανθῆ. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει τοῦ [γρ. τὸ] «Κατὰ τὸν θυμόν σου παιδεύσεις με, Κύριε»⁹⁸. Ὅμοίως καὶ σύ, ἄνθρωπε, παρακάλεσον τὸν Θεὸν μετὰ δικαιοσύνης καὶ θέλει σέ βοηθήσει κατὰ τὸν συλλογισμόν σου καὶ τὸν πόθον σου, γενήσεται τὸ θέλημά σου μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ.

Θέλεις εὐφρανθῆ διὰ τοῦτο τὸ πρᾶγμα, μὲ ὅλον ὁποῦ θέλουν σέ ἐπιβουλευθῆ ἄλλοι διὰ αὐτό, πλήν σοῦ κακοφανῆ, ἀλλὰ παρακάλεσον τὸν Θεόν. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Περιπαίξωσιν τὴν ψυχὴν μου, λαλῶν ἄδικα καὶ μάταια»⁹⁹. Ὅμοίως καὶ εἰς ἐσένα πολλοὶ θέλουν σέ ἐναντιωθῆ, ἀμὴ ὕστερον θέλουν ἐντροπιασθῆ ἀπὸ λόγου σου.

Πολὺν καιροσὺν ἔχε ἄπανω σου καὶ οἱ ἔχθροὶ πολλαὰ κακὰ σὲ ἐπιβουλεύον-
 ται, πλὴν τῆς φοβῆσαι, οὐ μὴ ἀποθάης. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Πολλοὶ ἐπαν-
 σταναὶ ἐστὶν ἐμὲ»¹⁰⁴, πολλοὶ λέγουσι καὶ μὲ ζηλεύουσιν, ὅπως ἐστὶν ἡλπίσων [γρ. ἔλατι-
 σον] ἐπιτὸν Θεὸν καὶ θέλεις νικῆσαι τοὺς ἐχθροὺς καὶ κἀμὲ αὐτὸ τὸ πρῶγμα.

Μάγιστρος θέλουν εἶσθαι οἱ υἱοὶ σου, ὅτι κἀνὸν πρῶγμα εἶναι αὐτὸ ὅπου συλ-
 λογίζεσαι. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Εὐφρανθήσονται τὰ ὀσῶ ἡμῶν»¹⁰³. Ὅμοιος
 καὶ σὺ, ἀνθρῶπε, θέλεις εὐφρανθῆ δια αὐτὸν τὸν συλλογισμὸν καὶ θέλεις σοὺ βοη-
 θῆσαι καὶ ὁ Θεός.

Αὐτὸ τὸ πρῶγμα αὐτὸ εἶναι μέγος φαίνεται φανερόν καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μυστικόν,
 καὶ τὸ μὲν φανερόν εἶναι εἰς κἀνὸν, τὸ δὲ ἰ μυστικόν εἶναι εἰς κακόν. Ὁ βασιλεὺς
 Δαβὶδ λέγει «Ἐζηλώσαμην τῶν ἐργῶν σου»¹⁰². Ὅμοιος καὶ εἰς ἐσένα, ἀνθρῶπε,
 κακὰ συμβουλεύονται καὶ σὲ ζηλεύουσιν, πλὴν ὁ Θεός θέλει σοὺ βοηθῆσαι εἰς τὸ
 φανερόν, εἰ δὲ εἰς τὸ μυστικόν, καθὼς συλλογίζεσαι νὰ κἀμῆς, κακόν ἐστὶ.

Αὐτὸ ὅπου ἐσυλλογιθῆς δὲν θέλεις ὠφελῆθῆ, ἀνίσως καὶ τὸ ἐπιχειρηθῆς,
 μόνον μὴν τὸ ἐπιχειριζέσαι, ὅτι ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει, κἀνὸν ἦτον, ὅπως ἡ κακία
 ἀναικατώθηκε, δια τοῦτο καὶ σὺ ἀφήσου ἀπὸ τῆτοιον συλλογισμὸν.

Αὐτὸ ὅπου ἐσυλλογιθῆς πάλιν ἐστίν, ὅπως μὲ κόπον θέλεις κερδέσαι αὐτὸ
 ὅπου συλλογίζεσαι. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ἴδον ἐδειλίασεν ἡ καρδία ἡμῶν ἐν
 ἐμοί»¹⁰¹. Ὅμοιος καὶ σὺ, ἀνθρῶπε, πολλὴν φόβον ἔχεις ἄπανω σου καὶ ἂν δὲν
 κλίνης, θέλεις καταθάει, μόνον κλίνε καὶ θέλεις εὐφρανθῆ.

Πήγαive ὅπου ὁ Θεός σοὺ ἔδωκε βουλήν, ὅτι θέλεις ἔχει ἐκεῖνο ὅπου συλλογι-
 ζεσαι. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Εὐφρανθήσονται δίκαιοι ἐν Κυρίῳ»¹⁰⁰. Ὅμοιος
 καὶ σὺ, ἀνθρῶπε, θέλεις εὐφρανθῆ ἀπὸ αὐτὸν τὸν συλλογισμὸν μὲ πολλὴν κέρδος,
 κἀνὸν πρῶγμα εἶναι τοὺ λόγου σου.

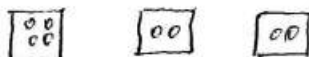

65

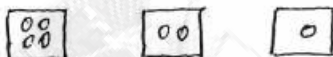
64

- 66 Τώρα σηκώνεται σύγχυσις άπάνω σου, όμως άπό θλίψιν είς χαράν θέλεις έλθει. 'Ο βασιλεύς Δαβίδ λέγει «Θλίψις και όδύνη έηγκατέλιπόν με, ότι τόν Κύριον έπεκαλεσάμην»¹⁰⁵. 'Ομοίως και έσύ, άνθρωπε, παρακάλεσον τόν Θεόν και λυτρώσει σε άπό τούς έχθρούς.

Είμαι με άγαλλίασιν και χαράν ό συλλογισμός σου και θέλεις εύφρανθή είς εκείνο όπου έσυλλογίσθης και ποθείς. 'Ο βασιλεύς Δαβίδ λέγει «Άγαλλιάσεται ή καρδιά μου έν Κυρίω»¹⁰⁶. 'Ομοίως και έσύ, άνθρωπε, θέλεις εύφρανθή διά αυτόν τόν συλλογισμόν.

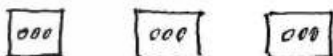

Τό όσπίτιόν σου είναι είς τήν γήν είς καλόν τόπον, μόνον νά πάρης λογαριασμόν νά ίδης εάν ήλθεν ή ώρα νά αρχίσης και σν όσπίτι. 'Ο βασιλεύς Δαβίδ λέγει «Χαρήσονται τά παιδιά και πάντα όσα είσιν έν αυτοίς»¹⁰⁷. 'Ομοίως και σύ, άνθρωπε, άπό θλίψιν είς χαράν θέλεις έλθει και θέλεις εύφρανθή.

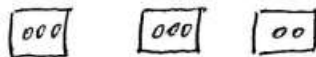

Θέλει σηκωθή καταπάνω σου πολν κακόν, πλην μη φοβοϋ, με όλον όπου θέλεις έχει πολν φόβον και κόπον, ήλπισον [γρ. έλπισον] επί Κύριον τόν Θεόν. 'Ο βασιλεύς Δαβίδ λέγει «'Ελπίς μου σν εί, Κύριε»¹⁰⁸. 'Ομοίως και σύ, άνθρωπε, παρακάλεσον τόν Θεόν και θέλεις νικήσει τούς έχθρούς σου και καλόν σοι εστα. |

67

Τό πράγμα αυτό όπου συλλογίζεσαι κακόν εστι και με πολν κακόν θέλημα. Καθώς λέγει και ό βασιλεύς Δαβίδ «Οί φίλοι μου και οί πλησίον μου άπό μακρόθεν εστησαν και έμυκτηρίζον με»¹⁰⁹. 'Ομοίως και σύ, άνθρωπε, τίποτες μη κατορθώνεις ότι πολλοί οί μυκτηρίζοντές σε και περιπαίζοντες, μόνον άπό αυτόν τόν συλλογισμόν αφήσου.

'Ο χειμών περνά και έγγίζει ή άνοιξις, τότε όλα τά θηρία χαιρόνται. 'Ο βασιλεύς Δαβίδ λέγει «'Επί σοί, Κύριε, ήλπισα»¹¹⁰. 'Ομοίως και σύ, άνθρωπε, ήλπισον [γρ. έλπισον] επί τόν Θεόν και διά αυτόν τόν συλλογισμόν θέλεις εύφρανθή.

ooo ooo o

Ἐκεῖνο ὅπου συλλογίζεσαι δὲν θέλει γένει κατὰ τὸ θέλημά σου ὀγλήγορα, καθὼς ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Πέτρα καταφυγὴ τοῖς λαγωοῖς»¹¹¹. Ἔτσι καὶ σύ, ἄνθρωπε, ἄφες αὐτὸν τὸν συλλογισμὸν, ὅτι δὲν θέλει σοῦ ἔλθει εἰς τὸ χέρι.

| ooo oo oo

Θέλει ἔλθει εἰς χεῖράς σου ἐκεῖνο ὅπου συλλογίζεσαι καὶ θέλεις νὰ τὸ ἔχῃς. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Δεῖξον, Κύριε, τὸ ἔλεός σου ἐπ' ἐμέ»¹¹². Ὁμοίως καὶ ἐσένα, ἄνθρωπε, θέλει σοῦ βοηθήσει ὁ Θεός, μόνον παρακάλεσον αὐτὸν μὲ ὄλην σου τὴν καρδίαν καὶ θέλει σοῦ δώσει ὁ Θεός ἐκεῖνο ὅπου ἀγαπᾷς καὶ στοχάζεσαι.

ooo oo o

Δὲν εἶναι αὐτὸ σήμερον ὅτι ἐπῆγεν εἰς ἄλλο μέρος. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Λύτρωσαί με, Κύριε, ἀπὸ παντὸς κακοῦ»¹¹³. Ὁμοίως καὶ σύ ἄφες τὸν συλλογισμὸν αὐτὸν ὅτι κακὸν ἐστί.

ooo o o

Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ ἀποθάνῃ, ὅτι ἂν ζῆ εἰς τὸν κόσμον ἔπρεπε νὰ ζήσῃ, ὅμως κατὰ τὴν προσταγὴν τοῦ Θεοῦ, καθὼς λέγει ἡ Γραφή «Γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύση»¹¹⁴. Ὁμοίως καὶ σύ, ἄνθρωπε, φυλάξου ἀπὸ αὐτὸν τὸν συλλογισμὸν, διὰ νὰ μὴ μετέβῃς ἄκαιρα εἰς τὸν θάνατον ἀπὸ τὴν ζωὴν.

oo oo oo

Αὐτὸς ὁ συλλογισμὸς ὅπου στοχάζεσαι εἶναι ὡσὰν τὸ λουλουδί τὸ | εὐμορφον ὅταν ἀνθίξῃ καὶ ὡσὰν ἓνα γλυκὺ πωρικόν. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Τὰ λόγια σου, Κύριε, γλυκύτατα ὑπὲρ μέλι»¹¹⁵. Ἔτσι καὶ ἐσύ, ἄνθρωπε, θέλεις ἔχει μέγαν ὄφελος ἀπὸ αὐτὸν τὸν συλλογισμὸν.

oo oo o

Αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ὅπου στοχάζεσαι κακὸν ἐστί καὶ λυτρωμένον ἀπὸ τὰ χέρια σου, καθὼς καὶ τοῦ λαγωνικοῦ ὅπου τοῦ γλυτώνει τὸ κυνήγι, ὁμοίως καὶ ὁ συλλογισμὸς σου εἶναι μάταιος. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ἄνῃρ κακὸς βουλευέται κακὰ κατὰ ἀνδρὸς δικαίου»¹¹⁶. Ὁμοίως καὶ σύ, ἄνθρωπε, κατὰ σοῦ συμβουλευόνται κακὰ, ἀλλὰ ἄφες αὐτὸν τὸν συλλογισμὸν.

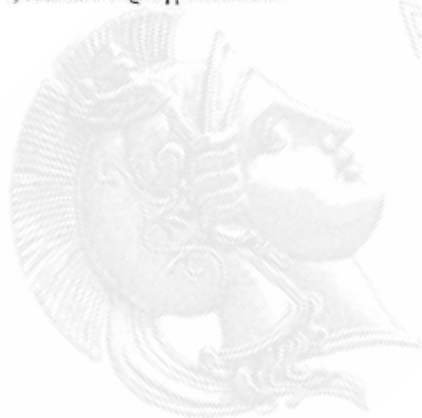
⊠ ⓪ ⊠

Μὴ φοβᾶσαι τίποτες καμμίας λογῆς κακόν, καθὼς συλλογίζεσαι καλὸν πράγμα εἶναι ὁ συλλογισμὸς σου. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν»¹¹⁷. Ἔτσι καὶ σύ, ἄνθρωπε, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἔξῃς κάμε καλά καὶ θέλεις ἀποκτήσει καὶ ἐσὺ καλά.

70

| ⊠ ⊠ ⊠

Ἐστοχάσθης ἓνα συλλογισμὸν καὶ θέλεις κερδίσει. Ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ λέγει «Μακρυνθήσεται ἡ ζωὴ μου ἐπὶ τὸν Κύριον»¹¹⁸. Ὁμοίως καὶ σύ, ἄνθρωπε, παρακάλεσον τὸν Θεὸν μὲ δικαιοσύνην καὶ γνῶθι σαυτὸν, κατὰ τὸν συλλογισμὸν ὅπου στοχάζεσαι καὶ ἀγαπᾶς¹¹⁹, καλὸν πράγμα εἶναι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

| Φυσιογνωμικὸν διὰ τὴν ἐγνωρίσιν τινὰς τὸν ἄνθρωπον.

71

- "Οποῖος ἔχει σημάδι εἰς τὰ χεῖλη λέγουσιν πὺς εἶναι ψεύτης¹²⁰.
 "Οποῖος ἔχει σημάδι εἰς τὰ ὀμμάτια εἶναι φθονερός¹²¹.
 "Οποῖος ἔχει τρίχες εἰς τὸν στάγον εἶναι σοφός.
 "Οποῖος ἔχει γένεια μακριὰ εἶναι τρελός.
 "Οποῖος δὲν ἔχει γένεια εἰς τὸ σαγόνι εἶναι πονηρός.
 "Οποῖος ἔχει λαϊμὸν χοντρὸν καὶ κοντὸν εἶναι ἀνδρειωμένος.
 "Οποῖος ὁμοιάζει τοὺς εὐνοῦχους, νὰ φεύγῃς ἀπ' αὐτόν.
 "Οποῖος ἔχει αὐτὰ μεγάλα εἶναι ἀληθινὸς ἄνθρωπος, κἀντε ἀνὴρ κἀν γυνή.¹²²
 "Οποῖος ἔχει κοντὰ χέρια εἶναι φιλάργυρος.
 "Οποῖος ἀνὴρ ἢ γυνή συχνοκοιτάζει εἶναι πόρνος.
 "Οποῖος ἔχει σῶμα, πλάτη καὶ δόντια μικρὰ εἶναι γνωστικός.
 "Οποῖος ἔχει χέρια μακριὰ εἶναι ἀνδρειωμένος.
 "Οποῖος ἀνὴρ ἢ γυνή ἔχει πατοῦνες πλατεῖες εἶναι ἀληθινὸς καὶ καλῆς ψυχῆς ἄνθρωπος.
 "Οποῖος ἔχει πατοῦνες καμαρωτὲς εἶναι ἀνυπότακτος καὶ ὑπερήφανος.
 "Οποῖος ἔχει μύτην πλατεῖαν εἶναι πόρνος.
 | "Οποῖος ἄνθρωπος εἶναι παχὺς εἶναι ἄγνωστος.
- "Οποῖος ἔχει μάτια μεγάλα καὶ μελανὰ εἶναι γνωστικός καὶ καλῆς προαιρέσεως.
 "Οποῖος ἔχει μάτια ξανθὰ ἀγαπᾷ τὴν ἡσυχίαν.
 "Οποῖος ἔχει μάτια γαλάζια εἶναι ὀκνηρός.
 "Οποῖος ἔχει κεφάλι μέγαλον καὶ μακρουλὸν εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ ἀγνωσίαν¹²³.
 "Οποῖος εἶναι κοντὸς εἶναι ὑπερήφανος.
 "Οποῖος εἶναι σπανόφρυδος εἶναι ἄγροικος καὶ ἄχρειος ἄνθρωπος.
 "Οποῖος ἔχει τὰ φρύδια πυκνὰ εἶναι ἄνθρωπος εἰρηνικὸς καὶ ἀγαθῆς προαιρέσεως¹²⁴.
 "Οποῖος ἔχει τὰ μάτια του ἀνοικτὰ καὶ κοιτάζει ἄγρια εἶναι κακῆς φύσεως ἄνθρωπος.
 "Οποῖου ἀνθρώπου τὰ μάτια συχνοκοιτάζουν εἶναι σημάδι ἀκαταστασίας.
 "Οποῖου εἶναι τὰ φρύδια ὑψηλὰ εἶναι κενόδοξος καὶ ὑπερήφανος.
 "Οποῖος ἔχει τὰ μάτια του ἀλλοίθωρα ἐκ γεννήσεως, δείχνουν τὸν ἄνθρωπον ἀνδρειωμένον.
 "Οποῖος ἔχει τὰ μάτια του καμμινοῖ εἶναι ὀκνηρὸς καὶ ἀμελής.
 "Οποῖος ἔχει μύτην κοντὴν εἶναι ὑπερήφανος.
 "Οποῖος ἔχει τὰ μάγουλά του χωρὶς γένεια εἶναι πονηρός.
 "Οποῖος ἔχει μύτην σουβλερὴν εἶναι ἀγαθὸς καὶ ἄκακος.
 "Οποῖος ἔχει τὴν μύτην ἀπάνω γυρισμένην εἶναι φιλόνηκος καὶ κοντὸς εἰς τὸν νοῦν, ἢ δὲ γυνὴ ὁμοίως καὶ ἀγαπᾷ τὴν πορνείαν.
 "Οποῖος ἔχει χεῖλη γλυπτὰ εἶναι ἐμπιστευμένος καὶ καλῆς γνώμης ἄνθρωπος.

72

“Οποιος συντυχαίνει και ὄλον γελᾷ εἶναι ὀλιγόγνωμος.

73 | “Οποιος ἔχει τὸ ἀπάνω χεῖλι μεγαλύτερον ἀπὸ τὸ κάτω, ἐπιχειρίζεται δουλειῆς ὅπου δὲν ἤμπορεῖ νὰ τὲς κάμη.

“Οποιος ἔχει τρίχες ὀρθές εἰς τὰ φρύδια και ἄγριες εἶναι τρελὸς και ὑπερήφανος¹²⁵.

“Οποιος ἔχει φρύδια πολλὰ εἶναι λωλός, ὀγλήγορα ὀργίζεται και εὐκόλος εἰς τὴν μάνιταν.

Οὔτε ὄλοι οἱ φαλακροί, οὔτε ὄλοι οἱ σπανοὶ εἶναι φρόνιμοι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Περὶ ἐλαίας ὅπου ἔχει ὁ ἄνθρωπος εἰς κάθε μέλος του τί σημαίνει¹²⁶.

Ἐὰν ἡ ἐλαία εἶναι εἰς τὸ μέτωπον τοῦ ἀνδρός, θέλει ἀποκτήσει πολλὰ καλά, ἐὰν δὲ εἰς τῆς γυναικός, θέλει γένει βασίλισσα ἢ θέλει γένει εἰς τὴν τιμὴν μεγάλην.

Ἄν εἶναι ἡ ἐλαία ἀπ' ἔξω τῶν ὀφρυδίων τοῦ ἀνδρός, ἔχει νὰ πάρη καλὴν γυναικα καὶ εὐμορφην, εἰ δὲ εἶναι ἡ ἐλαία ἔξω τῶν ὀφρυδίων τῆς γυναικός καὶ ἡ ὄψις τῆς εἶναι κόκκινη, παίρνει ἄνδρα πλούσιον καὶ εὐμορφον.

Ἄν εἶναι πάλιν ἐπάνω εἰς τὰ ὀφρύδια τοῦ ἀνδρός, δὲν πρέπει νὰ ὑπανδρευθῆ, διότι ἔχει νὰ πάρη πέντε γυναικας. Τὸν ὅμοιον ἢ τρόπον γίνεται καὶ εἰς τὴν γυναῖκα.

74

Ἐὰν εἶναι εἰς τὴν μύτην τοῦ ἀνδρός καὶ τὸ χρῶμα του εἶναι κόκκινον, δὲν χορταίνει ποτέ του τὴν συνουσίαν, διότι ἔχει ἐλαίαν καὶ εἰς τὸ κρύφιόν του μέλος. Ἄν εἶναι εἰς τὴν μύτην ἢ εἰς τὸ ὄμματι τῆς γυναικός, τὰ ὅμοια θέλει πάθει ὡσάν καὶ τὸν ἄνδρα, διότι ἔχει καὶ αὐτὴ εἰς τὸ κρύφιον μέλος ἐλαίαν.

Ἄν εἶναι εἰς τὸ πλάγιον μέρος τῆς μύτης τοῦ ἀνδρός, θέλει ξενιτευθῆ ἀπὸ χώραν εἰς χώραν, εἰς δὲ τὴν γυναῖκα θέλει εἶσθαι κακορρίζικη, ὅτι τὴν ἔχει καὶ εἰς τὸ κρύφιον μέλος τῆς.

Ἐὰν εἶναι εἰς τὸ μάγουλον τοῦ ἀνδρός, θέλει γένει πλούσιος, εἰς δὲ τὴν γυναῖκα εἰς τὸ κάτω μέρος τοῦ μαγούλου θέλει εἶσθαι ἀχόρταστη τῆς συνουσίας, διότι ἔχει ἐλαίαν καὶ ὑποκάτω εἰς τὴν κοιλίαν τῆς.

Ἐὰν δὲ εἰς τὴν γλῶσσαν τοῦ ἀνδρός, θέλει πάρει γυναῖκα πλουσίαν καὶ καλὴν.

Ἄν εἶναι τὰ χεῖλη τοῦ ἀνδρός, θέλει εἶσθαι πολυφάγος, ὁμοίως καὶ εἰς τὰς γυναῖκας.

Ἐὰν ἔχη ὁ ἄνδρας εἰς τὰ γένηια ἐλαίαν, θέλει εἶσθαι πλούσιος εἰς χρυσάφι καὶ ἀσήμι, ὁμοίως γίνεται καὶ εἰς τὰς γυναῖκας, ὅτι ἔχουν καὶ εἰς τὴν σπλῆναν.

Ἐὰν ἔχη εἰς τὰ αὐτία ὁ ἄνδρας, θέλει γένει πλούσιος καὶ εὐλογημένος, ὁμοίως καὶ εἰς τὴν γυναῖκα, ὅτι ἔχει καὶ εἰς τὸ μερί τῆς.

Ἐὰν ἔχη εἰς τὸν τράχηλόν του ὁ ἄνδρας, θέλει πλουτήσῃ πολλά.¹²⁷

75

Ἰ Περιὶ τῶν 12 ζωδίων¹²⁸ καὶ περιὶ τοῦ σώματος τοῦ ἀνθρώπου
ὁποῦ μερίζεται κατὰ τὰ 12 ζώδια.

Μάρτιος.

Ὁ Κριὸς κυριεύει κεφαλῆς, εἶναι ζώδιον ἀρσενικόν, ἐστὶ γαληνός, ταπεινός, ἀγαθός, εὐτυχῆς ἀλλὰ θυμώδης.

Ἀπρίλλιος.

Ὁ Ταῦρος κυριεύει τραχήλου καὶ λαιμοῦ, εἶναι θηλυκόν, εὐτυχῆς καὶ φιλόξενος ἀλλὰ θυμώδης καὶ φιλεῖ τὴν σάρκαν.

Μάιος.

Ὁ Δίδυμος κυριεύει ὤμους, πλάτες, βραχίονας, ἐγκῶνας καὶ ὄλας τὰς χούρας [γρ. χώρας?], εἶναι ἀρσενικόν καὶ θηλυκόν, ἐστὶν ὀλιγόψυχος, συγκαταβατικὸς καὶ ὀγλήγορος.

Ἰούνιος.

Ὁ Καρκίνος κυριεύει μαστοὺς καὶ στήθος, εἶναι θηλυκόν, ἐστὶ δὲ ἀλλόπιστον [γρ. ἀλλόπιστος] καὶ ἀπρόκοπος.

76

Ἰούλλιος.

Ὁ Λέων κυριεύει καρδίαν καὶ τὰ πλησίον αὐτῆς, εἶναι ἀρσενικόν, ἐστὶν ἀπόκρυφος καὶ θυμώδης καὶ εὐτυχῆς, ἀπὸ δὲ τοὺς τριάντα χρόνους καὶ ὕστερα εὐτυχέστατος.

Αὐγουστος.

Ἡ Παρθένος κυριεύει τὴν κοιλίαν, ἔντερα, ὀμφαλόν, εἶναι θηλυκόν, ἐστὶ δὲ πάναγνη σώφρων καὶ σπλαχνική.

Σεπτέμβριος.

Ὁ Ζυγὸς κυριεύει γνόφους [γρ. γκόφους?] καὶ γλότους, πλευρὰ καὶ τὸ ὑπογάστριον, ἐστὶν ἀρσενικόν, εἶναι δίκαιος καὶ μεταδοτικός.

Ὀκτώβριος.

Ὁ Σκορπιὸς κυριεύει τὰ αἰδοῖα, εἶναι θηλυκόν, ἐστὶν ὀργίλος, θυμώδης, καταδοτικὸς καὶ ἄδικος.

Νοέμβριος.

Ὁ Τοξότης κυριεύει μηρούς, εἶναι ἀρσενικόν, ἐστὶ δυνατὸς ἐν πολέμῳ καὶ εὐτυχής.

Δεκέμβριος.

Ὁ Αἰγόκερως κυριεύει γόνατα, εἶναι θηλυκόν, ἐστὶ δὲ ζηλόφθονος, ἄρπαξ καὶ ἀνελεήμων.

Ἰαννουάριος.

77

Ὁ Ὑδροχόος κυριεύει κνήμας, ἄντζες καὶ πεξῶνες μέχρι ἀστραγάλων, εἶναι ἀρσενικόν. Ἐστὶ δὲ τοῖς πᾶσιν ἐλεημονητικὸς καὶ εὐμενῶς βλέπων, ἀγαθὸς καὶ καλός, ὅταν δὲ θυμωθῆ, φείσαι, Κύριε, ὅτι φόνον ποιεῖ.

Φεβρουάριος.¹²⁹

Ὁ Ἰχθὺς κυριεύει πατοῦνες, ὄνυχας καὶ πλέματα (γρ. πέλματα), εἶναι θηλυκόν, ἐστὶ γλυκύς, ἀγαθός, μεταδοτικὸς καὶ φιλόξενος.

♈ Κριός Μάρτιος	♉ Ταῦρος Ἀπρίλιος	♊ Δίδυμος Μάιος	♋ Καρκίνος Ἰούνιος
♌ Λέων Ἰούλιος	♍ Παρθένος Αὐγουστος	♎ Ζυγός Σεπτέμβριος	♏ Σκορπιός Ὀκτώβριος
♐ Τοξότης Νοέμβριος	♑ Αἰγόκερως Δεκέμβριος	♒ Ὑδροχόος Ἰαννουάριος	♓ Ἰχθὺς Φεβρουάριος

78

Ἰ Περιὶ τῶν 12 ζωδίων καὶ τῶν γεννηθέντων ἀρσενικῶν ἢ θηλυκῶν
εἰς τὸ κάθε ζωδιον καὶ τί δηλοῖ.

Μάρτιος. Κριός Ὑ

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Κριοῦ¹³¹, ἐτῶν τριῶν ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἔσται φιλάσθενος, ἀναφειλδός, τὰ χεῖλη αὐτοῦ συνεσταλμένα, ἀπ' αὔξει τοῦ βίου. Ἔσται φρόνιμος, ἀποδημητικός, εἰς πάντας δρυμύς, εὖτυχος εἰς τὸ ἐπιμελεῖσθαι ἀγρούς. Ἐλαίαν ἔξει ἐπὶ τοῦ στήθους καὶ τοῦ προσώπου καὶ τοῦ κρυπτοῦ, ἃς προσέχη ἀπὸ ὕψος καὶ ἀπὸ τετράποδα. Ἐκ τῶν ἰδίων χωρισθήσεται, ὀφθαλμοὺς πονέσει. Ἔσται ἀνὴρ αὐστηρὸς καὶ καθαρὸς, πράσα μὴ ἐσθιέτω, μήποτε δώσει λόγον πονηρὸν τοῖς τέκνοις αὐτοῦ καὶ λυπηθήσεται, εἰς τὴν εὐχὴν κατέδραμεν.

79

Ἔστιν ἀπλός, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θήσει ὑπὲρ τοῦ φίλου αὐτοῦ καὶ εὐχαριστηθήσεται. Μυστήριον ἀνθρώπου ἔξω τῆς ἰδίας ψυχῆς μὴ παρίτω καὶ βάλωσι εἰς πονηρὸν τὸ ἀγαθὸν καὶ μένει ἐν θλίψει (διότι σὺ ἀγαθὸς καὶ οἱ λόγοι σου ἐν ἀγαθοῖς, καὶ πάντα μένει αὐτῇ ἀγάπη καὶ ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ καὶ οὐ λήφεται ἢ ἀπὸ σοῦ ἢ ἐλεημοσύνη) καὶ ὑπὸ τέκνων μεγάλως δοξάσει τὸν Θεόν. Ἄλλ' εἰς τὰ κτήνη ζημία πάθη ἐκ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἐπιλαλούντων μήποτε δώσει ὀφειλὴν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Προσεχέτω ἐπὶ ὀλίγαις ἡμέραις, θεωρήσει ὄνειρον καὶ φανήσεται αὐτῷ πονηρὸν καὶ μὴν εἴπη αὐτὸ ἀνθρώποις, ἀλλὰ ἃς ποιήση μετανοίας πενήντα καὶ ἤξει τὸ ὄνειρον εἰς ἀγαθὸν καὶ δοξάσει τὸν Θεόν.

Εἰς τὰ ἔσχατα αὐτοῦ ὑπηρετήσεται καὶ μετὰ ταῦτα πτωχείαν δουλεύσει. Ἐν τῷ κοιμηθῆναι εἰς ἀμπελῶνα βλαβήσεται μεγάλως, ἀπὸ κυνηγίου σκοπήσει, πόδας πονέσει, ἀπὸ πυρὸς φόβον ἔξει καὶ ἀπὸ ζεστοῦ ἃς στοχάζεται. Ἔσται εὐειδῆς τῇ ἡλικίᾳ, πολλῶν πραγμάτων κύριος ἀκουσθήσεται. Εἰς ὑπανδρον γυναῖκα καταπλανήσεται καὶ ζημιωθήσεται καὶ πόνον ἐν τῷ κρυπτῷ λάβει καὶ ξενιτεύσει ἀλλ' εἰς τὰ ἴδια στραφήσεται. Ἔσται νοστιμοσύνητος καὶ πυκνάζων τὰς ἀσθενείας καὶ τὰς ἀρρωστίας. Πόνον ἔξει ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, ἐτῶν 7 : 19 : 28 : 30 : καὶ 42 : Ταῦτα διελθὼν, ζήσεται ἔτη 86. Ἡ ἀγαθὴ του ἡμέρα ἐστὶ Τρίτη, προσεχέτω τὴν Παρασκευὴν¹³². Ἀργυροῦν δακτυλίδιον νὰ βαστᾷ καὶ τοῦ κριοῦ τὸ ξύγγι καύσας καὶ τρίψας ἀλειφθήτω. Ὅταν ἀρρωστήσῃ, ἃς λειτουργῇ τὸν ἅγιον Στέφανον καὶ οὐ κινδυνεύσει.

80

Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ τοῦ Κριοῦ ζωδίου γίνεται χαροποιά, λευκόχροη, μοσὴλικη, εὐθαλὴς τὸ πρόσωπον. Ἀπὸ ἔρωτος ἀγαπηθήσεται, τρανὴ τῷ φρονήματι, ἀπ' αὔξει τοῦ βίου, σημεῖον ἔξει εἰς [γρ. ἐν] τοῖς κρυπτοῖς μέλεσι αὐτῆς. Εἰς τὴν ἔξοδον αὐτῆς ἢ ἔσται ἐλεημονήτρια, ἐὰν δὲ διαβάσῃ 25 χρόνια, ζήσεται ἔτη πολλά. Εἰς ἄνδρα λυπηθήσεται καὶ οὐ κερδέσει αὐτὸν καὶ μετὰ ἄλλου συνοικήσει καὶ πολλὰ χαροποιήσεται καὶ δοξάσει τὸν Θεόν. Ἔσται γυνὴ θεοσεβήτρια καὶ εἴ τι ἐκ Θεοῦ ζητήσῃ, εὐρήσει. Εὐτυχεστάτη ἔσται εἰς ἀπάντησιν, ὅστις γὰρ συνα-

παντήσῃ αὐτήν, εὐδοοῦται, κᾶντε ἀνήρ κᾶντε γυνή. Καταπολεμηθήσεται ἀδίκως, ἐν πονηραῖς γυναῖκαις [γρ. γυναίξι] διὰ τὴν κακομηχανίαν αὐτῶν. Εἰς πενθεράν οὐκ εὐχαριστηθήσεται, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἔσται ὀξύς πρὸς ὄραν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. Ἔσται ἐπιδέξια, πολύτριχη. Ἐν τῇ γέννῃ λυπήσει ἰδίους καὶ ἀπὸ κακῶν ὀφθαλμῶν τὸ γάλα αὐτῆς λειφθήσεται. Ἀπὸ πυρὸς ἃς στοχάζεται καὶ ἃς τηρῆ φυλακτῆριον λόγους Θεοῦ καὶ ἐν τῇ Παρασκευῇ ἡμέρᾳ μηδαμῶς δοκιμαζέτω ἐσθίειν μῆτε ἐργάζεσθαι καὶ οὐ λυπηθήσεται.

Ἐν τῇ ζωῇ αὐτῆς θλίψις οὐ μένει ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς πώποτε ἐν τῷ βίῳ, μῆτε ἐν οἰκείῳις μῆτε ἐν ἀποδημίᾳ καί, ἐὰν ἐν θλίψεσι [γρ. θλίψεσι] ἔσται, ἐπιρριψάτω ἐπὶ Κύριον τὴν μέριμναν αὐτῆς καὶ αὐτὸς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς ἐν ἀγαθοῖς. Ποιήσει παιδιὰ καλά, ἕνα δὲ ἐξ αὐτῶν ἔσται ὀλιγόψυχον, μικρόλογον, ἀπὸ φάρμακον οὐκ ἀναλωθήσεται. Γυνὴ ἀπὸ ζηλείας πολεμήσει αὐτήν, μέσα πονέσει γαστέρα καὶ μαστόν. Πρῶτον ἄνδρα θάψει ἢ χωρισθήσεται, ἀρρωστίαν ἔξει ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτῆς ἔτων 3 : 8 : 15 : 25 : 36 : Ταῦτα διελθῶν [γρ. διελθοῦσα], ζήσει ἔτη 76: Ὅταν ἀρρωστήσῃ, ἃς λειτουργῆ τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ οὐ κινδυνεύσει¹³³.

Ἰ Ἀπρίλλιος. Ταῦρος Ὑ

81

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Ταύρου, ἐὰν διέλθῃ ἔτη τρία, ζήσει πολλά. Γίνεται ἀνὴρ ἔσταλμένος καὶ ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου αὐτοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον αὐτοῦ. Ἐπὶ κρίματι οὐδαμῶς, εἰ μὴ τοῦ ἑαυτοῦ ἔργου, καὶ ὁ Θεὸς οὐ λυπήσει αὐτὸν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ. Οἱ πάντες αὐτὸν ἔχουσι πρὸς ὠφέλειαν καὶ αὐτὸς ἔχει τὸν Θεὸν βοηθὸν καὶ βοηθήσει αὐτῷ ὁ Θεὸς εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν. Καὶ εἴ τι ἔργον τοῦ οἴκου ἐπιχειρησθῆ, εἰς αὐξήσιν ἔσται. Ἀπὸ ἀνθρώπων οὐ μὴ λάβῃ τι καὶ ὄσους κεράσει οὐκ εὐχαριστηθήσονται. Ἐὰν δανείσῃ, οὐ λάβῃ αὐτὸ ἀκέραιον, ἐὰν θέλῃ, δοκιμασάσθω καὶ ζημιούται. Προσεχέτω ἀπὸ οἴνου καὶ μέθης, ἐν ᾧ ἔστιν ἀσωτία, μᾶλλον ἐκ τοῦ οἴνου θλίψιν λάβῃ. Ἀπὸ χειρᾶ ἀλλογενῶν εἰς ἀνάγκην θλιβήσεται, ἀλλὰ τάχιον σωθήσεται. Πινωσκέτω ὅτι ἀπὸ ἀνθρώπων ἔλαβεν καὶ ἐκ τοῦ Θεοῦ δόξα ἀπέλθῃ ἐπ' αὐτὸν ἐπὶ ὀλίγον καιρὸν καὶ δοξάσει αὐτόν¹³⁴.

Ὅταν πληρωθῶσιν ἔτη 35, ἔξει ἡμέραν ἀγαθὴν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ εὐχαριστηθήσεται. Πόδας πονέσει, ἔσται ἀνὴρ γυναικομανὴς [γρ. γυναικομανῆς], τρανός, φιλόκαλος, οἰνοπότης. Κοιλίαν πονέσει καὶ εἰς πᾶσαν τέχνην εὐμαθῆς, τέλειος τῇ ἡλικίᾳ. Εἰς γυναῖκα λυπηθήσεται, ἀγαπήσει καὶ οὐ λάβῃ αὐτήν. Φυλασσεσθῶ ἑαυτὸν ἀπὸ τοῦ τρέχειν καὶ παλεῦειν καὶ εἰς ὕψος μὴ ἀναβαίνειν. Ἄλλοτρίαν χώραν περιπατήσει, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θήσει ὑπὲρ φίλον [γρ. φίλου] καὶ οὐκ εὐχαριστηθήσεται. Εἰς ὑπανδρον γυναῖκα παλλακισθήσεται καὶ ὀρφανίαν δουλεύσει καὶ ὑπομενεῖ. Ἔσται ἐρωτικός, γράμματα ἰμάθει, ὅταν δὲ γηράσῃ τελειούται, ὑπὸ μεγάλων ἀνθρώπων τιμηθήσεται. Ἔσται ἐλεημονητικός, ἐλαίαν ἔξει ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ ἐν τῷ κρυπτῷ.

82

Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Ταύρου ἔσται εὐμορφη, πολύτεκνη, οἰκονομητική, θεοσεβήτρια καὶ φρόνιμη, ἔχουσα τὰ μέλη μετρία [γρ. μέτρια]. Ἐλαίαν ἔξει μέσον τῶν δύο μαστῶν καὶ τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ προσώπου. Ὑπὸ πολλῶν ζηλευθήσεται καὶ ὕστερον ἀρμωσθήσεται ἄνδρα χρήσιμον καὶ πολλὰ χαροποιηθήσεται. Ἀλλὰ δι' ἑνὸς λόγου καὶ ψόγου ταραχθήσεται ὁ οἶκος αὐτῆς ἐν κακοῖς καὶ λυπηθήσεται ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ ὕστερον ἢ λύπη εἰς χαρὰν μεταστραφήσεται. Ὅταν ἀρρωστᾷ, ἅς λειτουργᾷ τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ ἅς ἀλείφεται ἔλαιον ἐκ τῆς κανδήλας αὐτῆς καὶ ἰαθήσεται¹³⁵.

83 Φυλασσοσέθω ἑαυτὴν ἀπὸ ἄγριον θηρίον καὶ ἀνήμερον, ἀπὸ βροντῆς καὶ ἀστραπῆς. Ἄς προσέχη ἀπὸ μαῆς γυναικὸς μελαχροινῆς τὸ πρόσωπον ἀπὸ τὸ δεξιὸν μέρος, μήτε ἐν καθίσματι μήτε ἐν ἐργασίᾳ, ἢ εἰς μυστήριον ὃ ἔχει ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῆς, μὴ δώση πίστιν εἰς αὐτὴν καὶ μενεῖ ἀνευ λύπης καὶ βλάβης. Ἐκ τῶν ἰδίων λυπηθήσεται, παιδία καλὰ ποιήσει, ἀλλ' εἰς ἓνα λυπηθήσεται καὶ ἕτερον ἀποβαλεῖται καθαρᾷ τῇ ψυχῇ. Καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς διὰ αὐτῆς πλουτίσει καὶ εὐτυχήσει. Τὸ γάλα αὐτῆς λειφθήσεται, φυλασσοσέθω ἑαυτὴν ἀπὸ ἀνθρώπων ἐπιλαλούντων. Ἔσται ἐρωτική, ἀκατάδεκτη. Ἄς φορῇ φυλακτήριον λόγον Θεοῦ¹³⁶ καὶ οὐ κινδυνεύσει. Πρῶτον τέκνον θάψει, πλὴν χαροποιηθήσεται καὶ μετ' ἑτέρου εἰς τὴν γένναν αὐτῆς λυπήσει ἰδίους καὶ κίνδυνον διαβάσει. Κινδυνεύσει ἐτῶν 30, ἀλλὰ σωθήσεται, καθαρὰν ἀσθένειαν ἔχει ἀπὸ γεννήσεως αὐτῆς. Ἐτῶν 5 : 8 : 19 : 25 : 35 :, ταῦτα διελθὼν [γρ. διελθοῦσα], ζήσει ἔτη 79. Ὅταν ἀρρωστᾷ, ἅς ἀλείφεται ταύρου ὀξύγγιον καὶ ὅταν εἰς ἀνάγκην ἔλθῃ, ἅς λειτουργῇ τὰς ἀγίας εἰκόνας καὶ οὐ κινδυνεύσει ἀλλὰ σωθήσεται.

Μάιος, Δίδυμος ♊

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Διδύμου, ἡ ἀγαθὴ του ἡμέρα Παρασκευὴ εἶναι. Ἄς προσέχη τὴν ἕκτην τῆς Σελήνης εἰς ἄνδρὸς πρόσωπον, εἰς δὲ κρίσιν δεξιὰ ἰσθάσθω. Ἄς φορῇ δακτυλίδιον σιδηροῦν¹³⁷, ζῶα μαῦρα ἅς φυλάττῃ. Ἄνῆρ ἔσται μικρόφθαλμος, πλατυπώγωνος, προγνωστικός, ὑπερώδυνος, θυμώδης, ἐπίορκος, φιλοτραπέζης, ἐρωτικός, ἀπὸ πολλῶν ἀγαπώμενος γυναικῶν καὶ γυναῖκα οὐ κερδίσει. Ἐκ τῶν ἰδίων πολεμηθήσεται, ἀπὸ ξίφους φόβον ἔξει καὶ ἀπὸ ἀστραπῆς καὶ βροντῆς καὶ ἀπὸ ποταμῶν. Ξενιτεύσει ἀλλ' εἰς τὰ ἴδια στραφήσεται, γράμματα μάθει καὶ κύριος ἀκουσθήσεται πολλῶν πραγμάτων. Εἰς τοὺς ἰδίους ἔσται ὀξύς καὶ εἰς τοὺς ξένους καλός, ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλευροῦ ἔσται. Σταυρίον καὶ κεφαλῆς καὶ ὀφθαλμοῦς καὶ ὀδόντας πονέσει. Ἐὰν δανείσῃ, χαρίσει αὐτά, σημεῖον ἔξει ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ στήθους καὶ τοῦ πώγωνος. Ἀπὸ γεννήσεως αὐτοῦ ἐτῶν 5 : 9 : 18 : 25 : 35 : ἔστω φυλασσοσόμενος. Ἐὰν ταῦτα διέλθῃ, ζήσει ἔτη 85. Ὅταν ἀρρωστήσῃ, βοτάνι αὐτοῦ ἐστὶ δίδυμος ἄνθρωπος¹³⁸, ἵνα πιάσῃ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ, καὶ ἅς λειτουργῇ τὸν ἅγιον Γεώργιον καὶ οὐ κινδυνεύσει ποτέ.

Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Διδύμου ἔσται λυγιοδάκτυλη, φιλόκαλη, χαροποιά, ἐλεημονητικὴ καὶ θεοσεβὴς καὶ ἐπιδέξια. Καταπλανήσεται ἀδίκως πολλά. Γοργὴ ἔσται πρὸς τοὺς ἰδίους καὶ ξένους, ἀλλὰ ἀπὸ ἀνθρώπων χάριν <οὐ μὴ> λάβη εἰμὴ ἀπὸ Θεοῦ. Φυλασσεσθῶ ἀπὸ ποταμῶν ἑαυτὴν καὶ πλησθήσεται πλούτου καὶ δόξης πολλῆς. Μία γυνὴ λαλεῖ ῥήματα πάντα πονηρὰ κατ' αὐτῆς, ἐπὶ νυκτὸς πρὶν ἀλέκτωρ φωνήσῃ καὶ οὐ γινώσκει. Ἐπικαλεσάσθω τὴν Θεοτόκον καὶ ἐκλείψει ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς πᾶν κακόν, πλοῦτος δὲ καὶ δόξα ἔσται ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς καὶ νὰ δοξάσῃ τὸν Θεόν. Ποιησάτω τὸ ἔργον ὃ βούλεται ποιεῖν καὶ μὴ δειλιάσῃ, ὅτι ὁ Θεὸς βοηθὸς αὐτῆς ἔστιν καὶ ὀδηγήσει αὐτὴν εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν.

Σημεῖον ἔχει ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ προσώπου καὶ τοῦ στήθους, ἐν τῷ γένει αὐτῆς λυπήσει ἰδίους. Πόνον ἔξει ἀπὸ καρδίας καὶ στομάχου, μαστὸν πονέσει πολλά καὶ κεφαλὴν. Ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτῆς ἕως ἐτῶν 8 ἔσται φιλασθενὴ [γρ. φιλασθενής], πολλά πάθη. Φυλασσεσθῶ ἑαυτὴν ἀπὸ πυρὸς καὶ ἀπὸ ἀνθρώπων ἐπιλαλούντων. Εἰς ἄνδρα λυπηθήσεται, ἀγαπήσει καὶ οὐ λάβῃ αὐτόν, ἢ χηρεύσει ἢ χωρισθήσεται καὶ ἀπόχηρον λαμβάνει καὶ ἔσται πικρὴ εἰς τὸν ἄνδρα¹³⁹. Ἐλάφου κρέας μὴ ἐσθιέτω, τὰ πατρικὰ οὐ κληρονομήσει, παιδιά ποιήσει καλὰ καὶ ἐν παιδίον κοιλιωθήσεται καὶ νὰ δοξάσῃ τὸν Θεόν. Ἀρρωστίαν ἔξει ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτῆς ἐτῶν 8 : 12 : 29 καὶ 34 :, ταῦτα διεθλῶν [γρ. διελθοῦσα], ζήσει ἔτη 85. Ἡ ἀγαθὴ τῆς ἡμέρας ἕκτη εἶναι καὶ ἄς τὴν προσέχη. Ὅταν ἀρρωστήσῃ, ἄς λειτουργᾷ τὸν ἅγιον Κωνσταντῖνον καὶ οὐ κινδυνεύσει.

Ἰούνιος. Καρκίνος 69

85

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Καρκίνου ὁ θάνατος αὐτοῦ ἐν μετανοίᾳ γενήσεται. Θάνατον πατρὸς πρῶτον ἴδει. Ἡ ἀγαθὴ του ἡμέρα Κυριακὴ εἶναι, προσεχέτω τῇ ἕκτη ἡμέρᾳ τῆς Σελήνης. Εἰς ἄνδρὸς πρόσωπον καὶ εἰς κρίσιν δεξιὰ ἰσθιάσθω, ροῦχα ἄσπρα ἄς φορῇ καὶ δακτυλίδι ἀργυροῦν¹⁴⁰. Ἔσται ἄνθρωπος ἐλεημονητικὸς καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θήσει ὑπὲρ τῶν φίλων καὶ ξένων καὶ πτωχῶν καὶ πολλὴν εὐχαριστίαν λαμβάνει ἐκ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Ἔσται ἀπλὸς καὶ καθαρὸς, ὀλίγα ἐργάζεσθαι [γρ. ἐργάζεσθαι], πολλά κερδέσει, διότι ἐν κακίᾳ οὐ μένει. Γράμματα μάθει καὶ ὑπὸ πολλῶν ζηλευθήσεται καὶ πολλῶν ἰκανῶν πραγμάτων ἐμπλησθήσεται καὶ ὑπὸ μεγάλων ἀνθρώπων τιμηθήσεται ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ δοξάσει τὸν Θεόν καὶ ἐπὶ τέκνοις λυπηθήσεται καὶ ἐκ τῆς λύπης ἐκείνης γενηθήσεται ἀσθενής.

Ἄς φορῇ φυλακτῆριον λόγους Θεοῦ καὶ θέλει ἀντισταθῆ τοὺς ἀντιδίκους αὐτοῦ πάντας¹⁴¹. Προσεχέτω ἀπὸ ἀνθρώπων ἀδίκους, ὅτι λαλοῦν λόγους πονηροὺς κατ' αὐτοῦ καὶ οὐ γινώσκει αὐτούς. Θέλει ἐμπλακῆ ἀπ' αὐτῶν ὀλίγες ἡμέρες, ἀλλὰ σωθήσεται ἐξ αὐτῶν. Ἐτῶν 18 ταράξει τὴν πατρικὴν αὐτοῦ οἰκίαν διὰ γυναικὸς καὶ ἐκ τῶν ἰδίων χωρισθήσεται. Ἔσται μεσοήλικος, λευκόχροος, ἀναφάλανδρος, μηδενὸς ἐντραπόμενος. Ἄσκνος, καθάριος λυπήσει ἰδίους, χρήματα ἀλλότρια κτήσει, ἀλλότρια βήματα καὶ μεγάλα ἔξει. Πόδας πονέσει καὶ

86 νεφρά και ἦπαρ και στόμαχον. Ἐλάφου κρέας μὴ ἐσθιέτω μήτε κρομμύδια. Ἐλαίαν ἔξει ἐπὶ τοῦ τραχήλου, τοῦ στήθους και τοῦ κρυπτοῦ. Ἔσται ἰδιόπεισμος, γυναικομανής. Μετοικήσει τοὺς γονεῖς αὐτοῦ ἐκ τῆς ἰδίας πόλεως και πάλιν εἰς τὰ ἴδια στραφήσεται. Ἀπὸ χειμῶναν κίνδυνον διαβάσει, ἀπὸ δένδρον φόβον ἔξει, εἰς δικαστήριον οὐ νικηθήσεται. Φυλασσέσθω ἑαυτὸν ἀπὸ ποταμοῦ, ἀπὸ ξίφους και φαρμάκου¹⁴². Διγαμήσει, εἰς ὑπανδρον γυναικα καταπαλλακίσεται και ζημωθήσεται, ὄρκον ζητήσας αὐτὸν ἢ γυναικα και ὑπομενεῖ γυναικὸς πόνον. Ἀρρωστίαν ἔξει ἀπὸ γεννήσεως αὐτοῦ. Ἐτῶν 3 : 12 : 42 : 52 :, ταῦτα διελθὼν ζήσει ἔτη 82. Ὄταν ἀρρωστήσῃ, ἅς ἀλείφεται μετὰ ἐλαίου και ὄξυγγίου και ἅς λειτουργῇ τοὺς ἁγίους Ἀναργύρους και τοὺς ἁγίους Ἀποστόλους Πέτρον και Παῦλον και οὐ κινδυνεύσει.

87 Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Καρκίνου ἔσται διορθωμένη τῷ σώματι, τρανὴ τῷ φρονήματι, περιχαρής, μεσαία τῇ ἡλικίᾳ, ξανθότριχη, ἐλεημονητική, θεοσεβήτρια. Θόρυβον δὲν ἀγαπᾷ, ἀλλὰ τὴν ἀλήθειαν πάντα ἀγαπᾷ και λαμβάνει ἐκ Θεοῦ πλῆθος ἀγαθῶν και λαμβάνει εὐχαριστίαν ἐξ ἀνθρώπων. Οὐ λείπει ἢ ἐλεημοσύνη τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς, εἰς τὸν τόπον ὅπου ἐγεννήθη οὐ τελευτῆσει¹⁴³. Ὁ θάνατος αὐτῆς ἐκ τοῦ πλευροῦ ἔσται, μυστήριον τῆς ἰδίας ψυχῆς εἰς ἄνθρωπον μὴ θαρρεῖτω. Ἐλάφου κρέας μὴ ἐσθιέτω, Κυριακὴ οὐ φάγη ἕως λειτουργίας ὥραν και οὐ λυπηθήσεται. Τὰ κτήνη αὐτῆς ὀφθαλμόκαυστα διὰ τὴν ζηλείαν τῶν ἀνθρώπων¹⁴⁴. Ὁ Θεὸς δώσει αὐτῆς πλοῦτον και δόξαν, ὅθεν οὐκ ἐννοεῖ. Τὰ ὄμματα αὐτῆς μηδενὸς ἀποδείξει, μήτε εἰς ἰδικὸν μήτε εἰς ξένον. Προσεχέτω ἀπὸ ὑψους, μὴ ποτε πεσὼν λίθος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς και λυπηθήσεται. Ἄς θυσιάσῃ ἢ θυσίαν εἰς τὸν Τίμιον Σταυρὸν και λυτρωθήσεται ἀπὸ παντὸς κακοῦ και δοξάσει τὸν Θεόν. Εἰς γονικὴν μοιρασίαν τοὺς ἀδελφούς αὐτῆς οὐκ ἐλεήσει. Εἰς πολλοὺς ἄνδρας προξενηθήσεται, γυνὴ κακὴ ἔξωθεν πολεμήσει αὐτήν. Ἀπὸ κακὸν ὀφθαλμὸν πονέσει ἄρμον και ἀπὸ ζηλείαν πονέσει ἦπαρ, φυλασσέσθω ἀπὸ πυρὸς και ἀπὸ ἀνθρώπων καταλαλούντων¹⁴⁵. Τὸ ἔργον τοῦ οἴκου αὐτῆς αὐξησιν ἔχει. Ἔστι ἐρωτική, καταπλακίνα, ἄδικος πολλὰ και εἰς μεγάλην ἀνάγκην ἐμπέσει ἀλλὰ σωθήσεται. Ἀπογνώσονται αὐτήν πάντες, ὁ δὲ Κύριος οὐ<κ> ἐγκαταλείψει αὐτήν, ἅς φορῇ φυλακτήριον λόγους Θεοῦ και οὐ κινδυνεύσει. Ἀρρωστίαν ἔξει ἐκ τῆς γεννήσεως αὐτῆς, ἐτῶν 6 : 7 : 15 : 19 : 36 : 42 :, ταῦτα διελθὼν [γρ. διελθοῦσα], ζήσει ἔτη 82. Ὄταν ἀρρωστήσῃ, ἅς λειτουργῇ τὸν ἅγιον Θεόδωρον και οὐ κινδυνεύσει.

Ἰούλλιος. Λέων δ

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Λέοντος, ἡ ἀγαθὴ του ἡμέρα Παρασκευὴ ἐστὶ, προσεχέτω τὴν Τρίτην τῆς Σελήνης. Εἰς ἄνδρὸς πρόσωπον και εἰς κρίσιν δεξιὰ ἰσθάσθω και εἴ τι εἰπή νικᾷ. Ἐτῶν 6 ἀρρωστήσει ἀλλὰ σωθήσεται,

γενήσεται ἀνήρ σιγηρὸς καὶ καθάριος, περίχαρος εἰς πράξιν, μηδὲν ἀποστελλόμενος [γρ. ὑποστελλόμενος], ἄσκνος, βαρύθυμος, ἀποδημητικὸς καὶ ὑπ' οὐδενὸς ἀνθρώπου βαστάζεται καὶ ἐν κακίᾳ οὐ μένει. Ἐλαίαν ἔξει ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ στήθους καὶ τοῦ κρυπτοῦ. Οὐκ ἐλεηθήσεται ὑπὸ τινος εἰμὴ ἀπὸ Θεοῦ, ἐκ τῶν ἰδίων ἢ πολεμηθήσεται, ξενιτεύσει καὶ εἰς ἄλλην χώραν ἀπέλθῃ καὶ πάλιν εἰς τὰ ἴδια στραφήσεται¹⁴⁶. Πολλῶν πραγμάτων καὶ ἀπὸ ἐνὸς ἀνθρώπου θεοσεβοῦς δόξαν καὶ χαρὰν λάβῃ, εἰς ὕψος μὴ ἀναβῆ, ἀπὸ πυρὸς φόβον ἔξει. Προσεχέτω, ὅταν περιπατῇ νυκτός, ὕδωρ μὴ πινέτω ὅτι θλιβήσεται. Ἐπὶ τέκνοις λάβῃ δόξαν καὶ πάλιν λυπηθήσεται, νεφρὰ πονέσει καὶ ὀδόντας καὶ σταυρίον καὶ πόδας καὶ κεφαλὴν. Τὸ ὄνειρον αὐτοῦ μηδενὶ ἐξηγε<ί>τω, εἰς τὴν ξηρὰν γῆν, ἐὰν ἔλθῃ, οὐ στραφήσεται κενός, εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ οὐκ εὐχαριστηθήσεται. Φυλασσέσθω ἑαυτὸν ἀπὸ σκορπίου καὶ ὄφως. Ἐὰν στρατεύσῃ, ἔξει καλῶς, αὐτὴν περιπατήσει βασιλικὴν, γράμματα μάθη, γυναῖκας πολλὰς ἀγαπήσει ἀλλὰ σωθήσεται. Μυστήριον ἀνθρώπου μὴ θαρρείτω, ὑπὸ μεγάλων ἀνθρώπων τιμηθήσεται, ὑπὸ σκύλου δαγκασθήσεται, ὑπὸ δαιμονικῶν καὶ ἐπιδρομῆν ἔσται ἐπίφοβος¹⁴⁷. Χεῖρας καὶ πόδας ἐκκάψει, ἀρρωστίαν ἔξει ἀπὸ γεννήσεως αὐτοῦ, ἐτῶν 6 : 8 : 14 : 25 : 32 : 48 :, ταῦτα διελθὼν ζήσει ἔτη 86. Ὅταν ἀρρωστήσῃ βοτάνι ἐστὶ ζυγοῦ ἀπόξυσμα καὶ ἄς λειτουργῇ τὸν ἅγιον Μερκούριον καὶ οὐ κινδυνεύσει.

88

Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Λέοντος γίνεται νοστιμοσύντυχη, ἐπιδέξια, μεγαλόφθαλμος, μελαχρινὴ τῷ προσώπῳ. Καὶ διὰ τὸ μετριάζειν περὶ πάντας λυπηθήσεται, ἐναποβάλλεται, μαστὸν πονέσει, τὸ γάλα τῆς λειφθήσεται. Ἐλαίαν ἔξει ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ προσώπου, γυνὴ κακὴ ἀπὸ ζηλείας ἢ πολεμήσει αὐτὴν καὶ ποιῆσαι χρόνον ἀρρωστήσαι. Εἰς βουλὰς γυναικῶν μὴ ἐμφαίνῃ καὶ κινδυνεύσῃ, ἀπὸ σκύλου δαγκασθήσεται, ἄς φορῇ λόγους Θεοῦ καὶ οὐ κινδυνεύσει. Παιδιά χάσει καὶ οὐ λυπηθήσεται¹⁴⁸, ἄνδρα ἀπόχηρον λάβῃ καὶ οὐ<κ> εὐχαριστηθήσεται. Ἀρρωστίαν ἔξει ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτῆς, ἐτῶν 5 : 14 : 25 : 44 :, ταῦτα διελθὼν [γρ. διελθοῦσα], ζήσεται ἔτη 84. Ὅταν ἀρρωστήῃ, ἄς λειτουργῇ τὴν ἁγίαν Μαρίναν καὶ οὐ κινδυνεύσει.

89

Αὐγουστος. Παρθένος ♀

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τῆς Παρθένου, ἡ ἀγαθὴ του ἡμέρα Δευτέρα εἶναι, ἄς προσέχη τὴν Τετάρτην τῆς Σελήνης. Εἰς ἀνδρὸς πρόσωπον καὶ εἰς κριτήριον δεξιὰ ἰσθάσθω, δακτυλίδι ἀργυροῦν ἄς φορῇ. Γίνεται ἀνήρ λευκόχροος, ἀναφάλανδρος, φρόνιμος, μακρόθυμος, θόρυβον οὐκ ἀγαπᾷ, καλοσύντυχος, καλοσύμβουλος, καλόφιλος, ἐρωτικὸς, ἀνεσταλμένος, δυνατός, ἀγαπώμενος ὑπὸ πάντων. Ἐπίορκος, ὄρκον ζητήσει αὐτὸν ἢ γυνὴ καὶ ταχὺ ἀπογνώσεται. Ἐὰν ὑπανδρευθῇ, καλῶς ἔξει, ἐτῶν 12 κινδυνεύσει, κτήματα πολλὰ ποιήσει καὶ ὕστερον μετὰ ἀρπαγῆς κτήσει βίον¹⁴⁹, εἰς πενθερικά οὐκ εὐχαριστηθήσεται. Τὸν βίον

90 αὐτοῦ ἀνόμοις δώσει καὶ λυπηθήσεται, ὅθεν ἀπ' οὐδενὸς ἀπέλθη αὐτῷ πλοῦτος καὶ δόξα, πάντες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ δοξασθήσονται, ἐτῶν 12 ἀρρωστήσει ἀλλὰ σωθήσεται¹⁵⁰. Μετοικίσει τοὺς γονεῖς αὐτοῦ ἐκ τῆς πόλεως, δάνειον δώσει καὶ οὐ λάβη αὐτό, πολλὴν χώραν περιπατήσει καὶ κακοπαθήσει, σπλάχνα πονέσει, ἰ ὀφθαλμούς, κοιλίαν, πόδας. Ἔς φυλάττεται ὑπὸ [γρ. ἀπὸ] ἐρπετῶν, ὑπὸ σκύλου δαγκασθήσεται, αὐλὴν βασιλικὴν περιπατήσει καὶ ὑπὸ μεγάλων ἀνθρώπων τιμηθήσεται, γράμματα μάθη. Τὴν πρώτην γυναῖκα αὐτοῦ θάψει ἢ χωρισθήσεται καὶ μετὰ ἄλλης συνοικήσει, ἐν δικαστηρίῳ οὐ νικηθήσεται. Ἐτῶν 5 : 8 : 14 : καὶ 53 κινδυνεύσει, ταῦτα διελθὼν, ζήσεται ἔτη 85. Ὅταν ἀρρωστήσῃ, ἄς λειτουργῇ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον καὶ οὐ κινδυνεύσει.

Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ ζωδίου τῆς Παρθένου γίνεται νοστιμοσύντυχη, εὐμορφη, εὐλαλη, ὑπορρόδινη τὸ πρόσωπον, λιγνή, ἐρωτική, γελασσοδεσάτη, ἐρωτική, ὑπὸ πάντων ἀγαπωμένη, εἰς τοὺς ἰδίους ὀξεῖα καὶ εἰς τοὺς ξένους προσφιλῆς¹⁵¹. Παιδιά εὐφημα ποιήσει καὶ χαροποιθήσεται καὶ δοξάσει τὸν Θεὸν ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας καὶ ὁ Θεὸς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῆς ἐν ἀγαθοῖς. Ἐπὶ τραχήλου ἔξει ἐλαίαν, ἀπὸ κοιλίαν ἀρρωστήσει μῆνα καὶ ἀπὸ δαμονικὸν ἐμφύσημα τὸν πατρικὸν οἶκον ἀνατρέψει καὶ γυνὴ κακὴ ἀπὸ ζῆλον πολεμήσει αὐτήν. Ἡ νόσος αὐτῆς ἀπὸ κεφαλῆς καὶ ἀπὸ στομάχου ἄρμους πονέσει, σταυρίον κεφαλῆν, ὀφθαλμούς, ὀδόντας καὶ μαστούς. Ἐτῶν 20 εὐτυχήσει, ἄνδρα χρήσιμον ἀπὸ χήριον [γρ. ἀπόχηρον] λάβη. Ἔσται εὐμετάδοτη, εἰς ἄνδρα λυπηθήσεται καὶ εἰς παῖδας καὶ ἔσται θλιβερή. Ἐτῶν 6 : 9 : 16 : 34 : 42 : κινδυνεύσει, ταῦτα διελθὼν [γρ. διελθοῦσα], ζήσεται ἔτη 80. Ὅταν ἀρρωστήσῃ, καρκίνον λυώσας [γρ. λυώσασα], ἄς ἀλείφῃ τὸν πόνον καὶ ἄς λειτουργῇ τὸν Τίμιον Σταυρὸν καὶ τὴν ἁγίαν Βαρβάραν καὶ ἰᾶται.

91

Ἰ Σεπτέμβριος, Ζυγὸς ♎

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Ζυγοῦ, ἡ ἀγαθὴ τοῦ ἡμέρα Τετάρτη εἶναι, ἄς προσέχῃ τὴν Τρίτην τῆς Σελήνης¹⁵². Εἰς γυναικὸς πρόσωπον εἰς τὴν κρίσιν ζερβά ἰστάσθω, προσεχέτω ἀπὸ ἄνθρωπον στρογγυλοπρόσωπον. Γίνεται ἄνθρωπος μελίχροος, ἐπιδέξιος, ἐλεημονητικός, ἀνεσταλμένος, φρόνιμος, ἀγαπητικός. Νεφρὰ πονέσει καὶ πόδας καὶ ἄρμους, ὄρκον ζητήσῃ αὐτὸν γυνή, ἐλαίαν ἔξει ἐν τοῖς κρυπτοῖς μέλεσι ἢ ὑπὸ ἀμασχαλῶν. Ὑπὸ μεγάλων ἀνθρώπων τιμηθήσεται καὶ ὑπὸ πολλῶν εὐχαριστηθήσεται, προσεχέτω ἀπὸ θηρίον ἀνήμερον εἰς χρόνους 32, ἵνα μὴ λάβῃ θλίψιν. Γυναῖκα πρώτην χάσει καὶ μετ' ἄλλης συνοικήσει, παιδιά εὐφημα ποιήσει καὶ χαροποιθήσεται. Ἐν τῷ τόπῳ οὐ ἐγεννήθη οὔτε τελευτήσῃ καὶ ἀπὸ ταραχῆς καὶ κυνηγίου προσεχέτω μὴ λάβῃ θλίψιν. Ἐπ' ὀλίγας ἡμέρας περιπατήσει μόνος ἐν ἀποδήμῳ τόπῳ καὶ ἀκούσει λαλίαν μίαν καὶ δύο φορὲς καὶ μὴ ἀποκριθῇ, εἰ δὲ καὶ τρεῖς ἀκούσῃ, ἀποκριθῆτω καὶ ἔξει

ἡμέρας ἀγαθᾶς. Εἰς χώραν ἀπέλθῃ ξένην, ἀλλ' εἰς τὰ ἴδια στραφήσεται, εἰς μεγάλα καὶ ἰκανὰ πράγματα ἐμπιστευθήσεται. Ἀπὸ τετράποδον κοίλωμα λάβῃ, ἀπὸ σιδήρου φόβον ἔξει, ἐὰν δὲ <μῆ> ἐπιστραφῇ πρὸς τὸν Θεὸν διὰ μετανοίας καὶ ἀληθινῆς ἐξομολογήσεως, ἔχει νὰ λάβῃ μέγα κακόν. Ἐτῶν 5 : 13 : 20 : 36 : 41 :, κινδυνεύσει, ταῦτα διελθὼν, ζήσεται ἔτη 84. Ὄταν ἀρρωστήσῃ, κόρης παρθένου ζώνην ἃς θέσῃ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ ἃς λειτουργῇ τὸν ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον ἢ τὸν Τίμιον Σταυρὸν καὶ οὐ κινδυνεύσει.

| Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Ζυγοῦ ἔσται γυνὴ συνεσταλμένη, διορθωμένη τῷ σώματι, τρανὴ τῷ φρονήματι, μεσότριχη, εὐθαλή<ς> τὸ πρόσωπον, τρανὴ τῇ ἡλικίᾳ, φιλόκαλη, ἀγαπητικὴ εἰς ξένους καὶ εἰς τοὺς ἰδίους πικρῇ, ἔχουσα πάντοτε μέριμνα τοῦ βίου. Διὰ πατρικὴν μοιρασίαν θλιβήσεται σφόδρα καὶ ἐπὶ τέκνοις θλίψεις ἔχει. Καταπαλλακίσειται ἀδίκως πολλὰς καὶ εἰς πολλοὺς ἄνδρας, εἰς πεθερικά οὐ<κ> εὐχαριστηθήσεται, γυνὴ κακὴ πολεμήσει αὐτὴν ἀπὸ ζηλείαν¹⁵³. Γαστέρα καὶ μαστὸν πονέσει, παῖδας ἀποβάλλεται καὶ ἕτερον ἀποθάνειται, εἰς χώραν ἀπέλθῃ ξένην, ἀλλ' εἰς τὰ ἴδια στραφήσεται. Πόνον κρυπτὸν λάβῃ εἰς ὅλα τὰ μέλη. Ἐτῶν 4 : 13 : 21 : 26 : 27 : 41 : κινδυνεύσει, ταῦτα διελθὼν [γρ. διελθοῦσα], ζήσεται ἔτη 78. Ὄταν ἀρρωστήσῃ, βοτάνι αὐτῆς ἐστὶ τὸ λεγόμενον παρθενούδι νὰ τὸ τρώγῃ νηστικὴ καὶ τὸν ζουμὸν ἃς λούζεται¹⁵⁴ καὶ ἃς λειτουργῇ τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ τὴν ἁγίαν Ἐλένην καὶ οὐ κινδυνεύσει.

92

Ὀκτώβριος, Σκορπιὸς εὐ

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Σκορπίου, ἡ ἀγαθὴ του ἡμέρα Τρίτη εἶναι, προσεχέτω τὴν ς^η τῆς Σελήνης. Εἰς ἄνδρὸς πρόσωπον εἰς κρίσιν δεξιὰ ἰστάσθω. Γίνεται ἀνὴρ μισοῦλικος, μελίξανθος, εἰς τὸν πόρον εὐτυχος καὶ εἰς ἀπάντησιν ὀκνηρός, παραζηλωτής, εἰς τοὺς φίλους ἀπαλός. Ἐτῶν 3 ἀσθενήσει καὶ ἐτῶν 18 κίνδυνον διαβάσει ἀπὸ κακῶν ὀφθαλμῶν, ἔσται εὐλογημένος ὁ οἶκος αὐτοῦ. Προσεχέτω τόπον ὃν ἐργάζεται ἢ ἄμπελον, ὅτι θησαυρὸς ἐστὶ καὶ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ λαμβάνει αὐτὸν εἰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ φανήσεται | ἐν ἡμέρᾳ Παρασκευῆ καὶ δοξάσει τὸν Θεόν. Εἰς τὰ κτήνη ζημίαν πάθει, φυλασσέσθω ἀπὸ τοῦ τρέχειν, πολλῶν πραγμάτων κύριος ἀκουσθήσεται¹⁵⁵. Ὁ θάνατος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ πλευροῦ ἔσται, ὀδόντας ἀπὸ ῥεύσεως χάσει, χηρεύσει ἢ χωρισθήσεται τὴν πρώτην γυναῖκα, ἀλλὰ μετὰ ἄλλης συνοικίσει. Νεφρὰ πονέσει, ἐὰν λαλήσῃ τις μετὰ τὸ καλόν, ἐκέρδιση αὐτόν, ὄρκον ποιήσει μετὰ γυναικὸς καὶ ἐκ τῶν ἰδίων ζηλευθήσεται, ἀπὸ ὄφρεως δαγκασθήσεται καὶ ἀπὸ θερμοῦ φόβον ἔξει. Παιδίον μέγα χάσει καὶ λυπηθήσεται, ἐτῶν 8 : 15 : 23 : 28 : 35 : 49 : κινδυνεύσει, ταῦτα διελθὼν ζήσεται ἔτη 78. Ὄταν ἀρρωστή ἃς λειτουργῇ τὴν ἁγίαν Κυριακὴν καὶ τὸν ἅγιον Εὐστάθιον Πλακίδα¹⁵⁶.

93

Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Σκορπιοῦ ὥρα καλὴ ἐγεννήθη καὶ

94 πάντα εἶναι δοξασμένη καὶ τρανή καὶ φρόνιμη. Πλατυπρόσωπος, ῥοιδινή ἢ ὄψις καὶ θέλει κάμει σημάδι ἀπὸ φωτῖαν καὶ σκότωμα εἰς τὸ κεφάλι καὶ ἔχει ἓνα ῥηγάτον εἰς τὸ χέρι καὶ εἰς τὰ ποδάρια. Σημεῖον εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εἶναι ἐπιδέξια καὶ πρόσχαρη καὶ φιλόξενη καὶ στητικὴ ἀπὸ καρδίας ἢ ἀγάπης καὶ εὐστομεριῶσα καὶ βιοτικὴ ἀπὸ τὰ παιδιὰ της. Θέλει γένει ἄσπρη εἰς τὴν ὄψιν καὶ νέα θέλει χηρεύσει καὶ ἄς φυλάγεται ἀπὸ βροντὴν καὶ ἀστραπὴν καὶ τὴν Παρασκευὴν μὴ δουλεύσει, τὸ φίδι θέλει τὴν κυνηγήσει. Ὁ ἄνδρας της ὅπου θέλει πάρει εἶναι χολομανῆς ἄνθρωπος, ἄς εἶναι ἀπὸ Θεοῦ φοβουμένη καὶ θεοσεβήτρια, πονέσει της ἢ καρδιά καὶ τὸ συκῶτι | καὶ τὰ ὀμμάτια¹⁵⁷. Ἐλαίαν κάμει εἰς τὸ δεξιὸ μέρος, μέλλει ἔσται ἐξάστερη καὶ πεισματαγέα καὶ οἱ ἄρμοι τὴν πονέσουν. Ἀπὸ ἐξωτικὸν ἔχει φόβον καὶ νὰ φορῆ φυλακτήριον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ πίστις θέλει ἔλθει εἰς τοῦ λόγου της ἀπὸ ἐκεῖ ὅπου δὲν ἐλπίζει.

Σκύλος τὴν δαγκάσει καὶ ἄλλη γυναῖκα θέλει τὴν ζηλεύσει καὶ ἂν ἠμπορέση νὰ τὴν συκοφαντήσῃ, ἀμὴ δὲν τῆς ἔρχεται ἀπὸ χέρι καὶ θέλει νὰ τὴν συκοφαντήσῃ ἄδικα καὶ αὐτὴ δὲν ἠξεύρει ἀπὸ ἐκείνην τὴν αἰτίαν καὶ ἀπὸ ἐκείνην τὴν κακοσύνην ὁ Θεὸς νὰ τὴν φυλάξῃ, θέλει καὶ νὰ τῆς δώσῃ πολὺ καλὸν εἰς τὸ ὀσπίτιόν της. Καὶ ἄς φυλαχθῆ εἰς τὰ μνήματα νὰ μὴν περιπατήσῃ, ὅτι ἔχει φόβον ἀπὸ φάντασμα. Καὶ ὁ θάνατός της ἔξαφνος, τὴν πονέσει γαστέρα καὶ παιδί της σκοτώνεται καὶ ἄλλο ἀποθάνει. Καὶ εἰς τὸν ὕπνον της παραλαλήσει πολλὰ καὶ ὕστερον τῆς ἔρχεται καὶ τῆς πέφτει βάρος καὶ ἄς εἶναι εἰς τὸ στήθος της ὡσὰν μοῦρα καὶ ἂν θέλῃ νὰ λείψῃ αὐτὸ τὸ κακὸν ἀπὸ αὐτὴν, νὰ κάμῃ θυσίαν τὸν Σταυρὸν καὶ θέλει τῆς βοηθήσει ὁ Τίμιος Σταυρὸς ἀπὸ κάθε κακόν. Καὶ θέλει κινδυνεύσει εἰς θάνατον ἀπὸ τὴν γέννησίν της ἕως χρόνων 3 : 5 : 12 : 17 : 20 : 25 : 30 : 36 : 39 : 41 : 78 : καὶ ταῦτα διελθῶν [γρ. διελθοῦσα] ζήσεται χρόνους 89. Καὶ ἄς λειτουργῆ τὴν ἁγίαν Ἀνάστασιν καὶ ἂν τὴν πονέσῃ τὸ κορμί, ἄς πάρῃ ἀπὸ τὲς κανδηλες ἅγιον ἔλαιον καὶ ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας ἁγίασμα¹⁵⁸ καὶ ἄς ψάλλῃ παράκλησιν καὶ πῖη καὶ νηπάτω καὶ ἐλαφρῶνεται.

95

| Νοέμβριος. Τοξότης ♎

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Τοξότου, ἢ ἀγαθὴ του ἡμέρα Κυριακὴ εἶναι. Ἄς προσέχῃ τὴν Τρίτην τῆς Σελήνης, εἰς ἄνδρὸς πρόσωπον καὶ εἰς κρίσιν δεξιὰ ἰσθάσθω, ἄς προσέχῃ ἀπὸ κακὸν ἄνθρωπον ξανθόν. Γίνεται ἀνὴρ μεστός, εἰς τὸ πρόσωπον ὑπορρόδιος, τοὺς γονεῖς αὐτοῦ οὐ δουλεύσει. Ἔσται σεραπετός, κακοανάτροφος, ἀπλός, καλός, σημεῖα ἔξει ἐν τοῖς δεξιοῖς μέλεσι τοῦ μηροῦ¹⁵⁹. Ἔσται πολύτεκνος, τὰ τέκνα αὐτοῦ ὀφθαλμόκαυστα, ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ αὐλῇ αὐτοῦ θησαυρὸς ἐστὶ κεκρυμμένος¹⁶⁰ καὶ ἐπάνω αὐτοῦ λίθος. Εἰς πόδας πόνον λάβῃ, ἀπὸ ξύλου ἐστὶν εὐτυχος, εἰς δὲ τὰ κτήνη ζημίαν πάθη. Εἰς πᾶσαν τέχνην εὐμαθής, εἰς δικάσιμον νὰ μὴ σεβαίνῃ ὅτι ζημιοῦται, κύριος ἀκουσθήσεται πολλῶν πραγμάτων, ὑπὸ μεγάλων ἀνθρώπων τιμηθήσεται. Διγαμήσει,

Ξενιτεύσει, εἰς τὰ ἴδια ὅμως στραφήσεται, παιδίον μέγα χάσει, ἀπὸ δένδρον φόβον ἔξει¹⁶¹, ὑπὸ μεγάλων ἀνθρώπων γυναικῶν ἀγαπώμενος. Ἔσται ἐτῶν 5 : 16 : 22 : 31 : 46 : κινδυνεύσει, ταῦτα διελθὼν ζήσεται ἔτη 83. Ὄταν ἀρρωστήσῃ, παλαιοῦ δοξαρίου ἀπόξυσμα ἃς λούεται, εἰς δὲ τὴν ἀνάγκην ἃς ἐπικαλῆται τοὺς Ἀσωμάτους Μιχαὴλ καὶ Γαβριήλ, Οὐραήλ καὶ Ῥαφαήλ καὶ οὐ κινδυνεύσει.

Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Τοξότου ἔσται γυνὴ εὐάγορη, τῇ ἡλικίᾳ μικρὴ, καματερὴ, μεγαλόφθαλμος, | ξανθότριχη, ἐπιδέξια, φρόνιμη, γοργόλογος, ἀκατάδεκτη, πολυζώητη, εἰς τοὺς ἰδίους πικρὴ καὶ εἰς τοὺς ξένους πρόσφιλη. Ὑπὸ πολλῶν ζηλευθήσεται, ἐν τῷ τόπῳ οὐ ἐγεννήθη οὐ τελευτήσῃ, ὁ θάνατος αὐτῆς ἀπὸ καρδίας ἔσται. Χηρεύσει ἢ χωρισθήσεται τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ἀπὸ εὐλογίαν κίνδυνον διαβάσει, τὸ γάλα αὐτῆς λειφθήσεται¹⁶². Ζημία τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς προσφέρει, εἰς γονικὴν μοιρασίαν τοὺς ἀδελφούς αὐτῆς οὐκ ἐλεήσει, ἀρμούς πονέσει, εἰς παιδιά λυπηθήσεται, ἀγαπήσει ἄνδρα καὶ οὐ λάβει αὐτόν, ἐλαίαν ἔξει ἐπὶ τοῦ ὄμου αὐτῆς καὶ ἐπὶ τοῦ προσώπου. Ἔτῶν 5 : 6 : 17 : 29 : 39 : κινδυνεύσει, ταῦτα διελθὼν [γρ. διελθοῦσα] ζήσεται ἔτη 80. Ὄταν ἀρρωστήσῃ, βοτάνι αὐτῆς ἐστὶ παλαιοῦ τοξαρίου ἀπόπλυμα¹⁶³ καὶ ἃς λειτουργῇ τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν καὶ τὴν ἁγίαν Μαρίναν.

96

Δεκέμβριος. Αἰγόκερος ♈

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Αἰγοκέρου, ἡ ἀγαθὴ του ἡμέρα Σάββατον εἶναι. Ἄς προσέχη τὴν πρώτην τῆς Σελήνης¹⁶⁴, εἰς ἀνδρὸς πρόσωπον εἰς τὴν κρίσιν δεξιὰ ἰστάσθω. Γίνεται ἀνὴρ μεσόχροος, ἰσόγνωμος, ἰσοκάρδιος, ἀνεσταλμένος, εἰς πάντας γλυκὺς, καλόφιλος, ἄθλιβος, εἰς πραγματείαν εὐτυχος, κολακευτικός, μελωδικός, φιλογνήσιος, εὐπορος, θυμώδης, αὐστηρός¹⁶⁵. Γράμματα μάθη καὶ εἰς φῶς ἔξει, πάντας ὠφελήσει, ἐὰν διέλθῃ ἔτη 8, μακρόβιος γενήσεται. Ἄς προσέχη ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ μέχρι ἐτῶν 23, ἀπὸ πυρὸς καὶ σιδήρου φόβον ἔξει, ἀπὸ σκύλου δαγκασθήσεται, φυλασσέσθω ἀπὸ φαρμάκου ἐτῶν 18. Ταράξει τὸν πατρικὸν | αὐτοῦ οἶκον διὰ γυναῖκα, τοίνυν ἀγριοῦται, τὴν πρώτην γυναῖκα ἀποβάλλεται καὶ μετ' ἄλλης συνοικίσει. Ξενιτεύσει, ἀλλ' εἰς τὰ ἴδια στραφήσεται, ἱερεὺς μέλλει γενέσθαι, ἐκφεύξεται ψηφιζόμενος, ἐτῶν 30 ἐκφεύξει τοὺς κινδύνους. Γυναῖκας πολλὰς μνηστευθῆναι ἢ παραπόνεση, ποδαλγήσει, σημεῖον ἔξει ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ τοῦ κρυπτοῦ, κόκκαλον μουδιάσει. Ἔτῶν 3 : 5 : 8 : 13 : 21 : 42 : κινδυνεύσει, ταῦτα διελθὼν ζήσει ἔτη 83. Ὄταν ἀρρωστήῃ, ἃς κάψῃ τὸν ἀστράγαλον καὶ τὸ κέρας τῆς αἰγας¹⁶⁶ καὶ ἃς ἀλείφεται, ἐπικαλούμενος τὸν ἅγιον Ζαχαρίαν καὶ τὸν πρωτομάρτυρα Στέφανον καὶ τὸν ἅγιον Δημήτριον καὶ οὐ κινδυνεύσει.

97

Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Αἰγοκέρου ἔσται γυνὴ καλοήλικη,

98 ξανθότριχη, ἄσπρη εἰς τὸ πρόσωπον, πρόσφιλη εἰς τοὺς ἰδίους, εἰς τὴν καρδίαν πάντοτε θλιβερή, ἐλεημονητικὴ εἰς τοὺς ξένους καὶ πτωχοὺς. Κτήματα πολλὰ ποιήσει καὶ ὕστερα ποιήσει καλὸν βίον, εἰς τὰ κτήνη εὐτυχεῖ, ἐλεημοσύνη τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ χέρι της καὶ εἰς τὸν οἶκον της. Ἐπὶ τέκνοις μεγάλως δοξάσει τὸν Θεόν, γράμματα μάθη καὶ ὑπὸ πολλῶν τιμηθήσεται. Ἄς προσέχη ἀπὸ ἀστραπὴν καὶ βροντὴν ἵνα μὴ λάβῃ θλίψιν. Εἰς τεκνοποίησιν ἀποκλαύσσονται αὐτήν, ἀλλ' ὅταν τίκτη ἅς θυσιάσῃ θυσίαν εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον¹⁶⁷. Ἐτῶν 20 κίνδυνον διαβάσει, ἐκ πρώτης ἡλικίας ἀγαπήσει ἄνδρα καὶ οὐ λάβει αὐτὸν ἢ ἄνδρα λάβῃ καὶ πάλιν χάσει αὐτόν, ὕστερον ἄνδρα γλωσσώδη λάβῃ, ἓνα της παιδι κοιλ<ι>ωθήσεται. Μαστὸν πονέσει, καρδίαν, στόμαχον, κεφαλὴν καὶ γόνατα, ἢ ὑπὸ σκύλου δαγκασθήσεται, σημεῖον ἔχει ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ μέσον τῶν δύο μαστῶν. Ἐτῶν 5 : 7 : 13 : 29 : 38 : 42 : κινδυνεύσει, ταῦτα διελθῶν [γρ. διελθοῦσα] ζήσεται ἔτη 79. Ὅταν ἀρρωστῆ, ἅς ἐπικαλῆται τὴν ἁγίαν Ἐλισάβετ, μητέρα τοῦ Προδρόμου, καὶ ἅς λειτουργῇ τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν καὶ οὐ κινδυνεύσει.

Ἰαννουάριος, Ὑδροχόος ♒

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Ὑδροχόου, ἢ ἀγαθὴ του ἡμέρα Σάββατον εἶναι. Ἄς προσέχη τὴν 5^η τῆς Σελήνης, εἰς ἄνδρὸς πρόσωπον εἰς κρίσιν δεξιὰ ἰστάσθω. Γίνεται ἄνθρωπος μεσοήλικος, λευκόχροος, βαρύθυμος, ἔνδημος, ἐντροπιακός, δρομεύς, θεοσεβής, φρόνιμος. Ὑπὸ μεγάλων ἀνθρώπων τιμηθήσεται, ἅς προσέχη ἀπὸ ποταμῶν, ἔσται γυναικομανής, εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ὀξὺς πρὸς ὦραν. Κτήματα πολλὰ ποιήσει καὶ διὰ κακὸν ἄνθρωπον ἀφήσει αὐτά, παρθένον γυναῖκα λάβῃ¹⁶⁸, εἰς ξηρὰν γῆν ἐπανέλθη καὶ οὐ στραφῇ κενός. Σύκα μὴ τρώγῃ μήτε ἀλάφου κρέας, ὄμματα καὶ ἄρμους πονέσει, κεφαλὴν καὶ σπλάχνα, ἀλλ' εἰς ἀγαθὸν προβαίνει καὶ μηδαμῶς εἴπη αὐτὸ τινὸς ἕως ἐπιτελέσει μετανοίας εἴκοσι κατὰ ἀνατολάς.

99 Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Ὑδροχόου ἔσται πολύξευρη, ὁ ἀνήρ αὐτῆς ἀπωθεῖται καὶ μενεῖ χήρα. Ἄς προσέχη ἀπὸ νερόν ἵνα μὴ λάβῃ βλάβην, γίνεται καὶ ταπεινὴ εἰς τὸ πρόσωπον καὶ ἀψία καὶ ἐντροπιάρα, εὐμορφη εἰς τὴν ὄψιν καὶ ἀνδροφεύτρα ἢ καὶ καλοήλικη καὶ παρὰ πάντων ἀγαπημένη, διότι ἀπὸ Θεοῦ ἔχει τὴν χάριν¹⁶⁹. Καὶ θέλει κάμει πολλὰ παιδιά, εἶναι καὶ πολύζωη καὶ πολλὰ θέλει χαρῆ ἀπὸ τὰ παιδιά της καὶ βίον καλὸν θέλει ἀποκτήσει, μόνον ἔχει νὰ πικρανθῇ ἀπὸ μίαν γυναῖκαν πονηρὴν. Καὶ ἐλαφικὸν κρέας μὴ τρώγῃ, ὅτι εἶναι διὰ τὴν καρδίαν της ἄτυχον καὶ βλαβερόν, καὶ κάθε μῆνα θέλει ἰδεῖ ὄνειρον καὶ ἅς μὴ φοβᾶται, μόνον ἅς σηκώνεται καὶ ἅς κἀνῆ εἴκοσι μετάνοιες στρωτὲς ἀνατολικά καὶ ὁ Θεὸς ὅπου τὸν παρακαλεῖ θέλει γυρίσει τὸ ὄνειρόν της εἰς καλὸν καὶ ἀπὸ ὀφθαλμῶν κακῶν θέλει κρατηθῇ τὸ γάλα της. Καὶ Κυριακὴ ἡμέρα ἅς φυλάγεται, μὴ δουλεύῃ οὐδὲ ποσῶς ἕως ὅπου ζῆ, ὁ θάνατος εἶναι καλός, ἅς φυλάγεται ἀπὸ πυρός.

Εἰς τὸ ὀσπίτιόν της εἶναι παραπονιάρα καὶ τὸν πρῶτον ἄνδρα οὐ κερδέσει ἢ τὸν μνηστευθῆ καὶ χαλνᾷ ἢ τὸν παίρνει καὶ χωρίζεται ἢ τὸν θάπτει ἢ καὶ ἄλλον παίρνει καὶ μὲ αὐτὸν συνοικίσει καὶ ἔσται κακογεννήτρα καὶ εἰς τὴν πρώτην γένναν θέλουν λυπηθῆ οἱ ἔδικοί της καὶ εἰς ἓνα παιδί πολλά θέλει πικρανθῆ καὶ ἄλλο σκοτωθήσεται καὶ θέλει συκοφαντηθῆ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς¹⁷⁰. Ὀμματα, στήθος, γαστέρα καὶ τράχηλος πονέσει, ὁμοίως μαστοί, γόνατα. Γίνεται ἀκατάδεκτη καὶ τὴν νύκτα μὴ περιπατῆ εἰς τὰ μνήματα, ὅτι ἔχει φόβον ἀπὸ φάντασμα, καὶ ἄς φυλάγεται ἀπὸ ἀστραπὴν καὶ βροντὴν, κεφαλὴν πονέσει καὶ ἀπὸ κακὴν ὥραν θέλει τὴν ἔλθει ἀρρωστίαν ἀλλὰ σωθήσεται. Ἐλαίαν ἔξει εἰς τὸν τράχηλον, ξενιτεύσει ἀλλ' εἰς τὰ ἴδια στραφήσεται, εἰς θάνατον κινδυνεύσει ἀπὸ τῆς γεννήσεως αὐτῆς¹⁷¹. Εἰς ἔτη 3 : 8 : 12 : 22 : 24 : 30 : 32 : 38 : 40 : 47 : 72 καὶ 75 :, ταῦτα διελθῶν [γρ. διελθοῦσα] ζήσεται ἔτη 83. Καὶ ἄς λειτουργῆ τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον, τὸν ἅγιον Βασίλειον καὶ τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν καὶ νίψου ἀγίασμα αὐτὸν καὶ οὐ κινδυνεύσει.

100

Φευρουάριος. Ἰχθύς >C

Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου τοῦ Ἰχθύος, δηλαδή ὅταν εἰς τὰς 7 τοῦ Φευρουαρίου, ὅταν ὁ ἥλιος εἰσέρχεται εἰς τὸ ζῶδιον τοῦ Ἰχθύος. Ἔστιν ὑπερήφανος, τολμηρὸς, ἀπόκοτος, διδομένος εἰς μάθησιν. Ἡ ἀγαθὴ του ἡμέρα ἐστὶ Πέμπτη, φυλαστέσθω ἑαυτὸν γυναικὸς πρόσωπον, ὕστερον τῆς Σελήνης καὶ εἰς κρίσιν δεξιὰ ἰστάσθω καὶ νικήσεις. Ἐὰν πιασθῆς ἀπὸ χωράφια εἰς τὴν νεότητά σου, θέλεις πιάσει πολλά ἄσπρα καὶ ἐν τῷ γήρατι τὸν βίον ἔχεις. Γίνεται ὀγλήγορος καὶ πεισματάρης, ἀπὸ ἀδελφούς χαρῆ καὶ ὕστερα χάνει αὐτοὺς καὶ πικρανθῆ. Ἔσται ἐμπαθῆς καὶ ὀγλήγορος, πραγματευτῆς καὶ ξάστερος, φήμην ἔχει, τὴν ἀλήθειαν ἀγαπήσει. Χήρας κόρη ἀγαπήσει σε καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀρνηθῆ καὶ συκοφαντήσεται αὐτὸν μὲ γυναῖκα καὶ ὄρκον κάμει διὰ αὐτὸν, ἀλλὰ φυλάσσεσθε τὸν κακὸν λόγον τοῦ πατρός¹⁷². Θάνατος θέλει συνέβη τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ἔσται ἄνθρωπος φρόνιμος, ὑποτακτικὸς, γηροκομῆτης, γλυκοσύντυχος, ὁ νοῦς του ἔσται συγκοινωνεῖς [sic, γρ. συγκοινωνός ?] μὲ μικροὺς καὶ μεγάλους, εἰς τὸ καλὸν ἀγαπήσει φίλους πολλὰ καὶ φιλόξενος ἔσται. Εἰς στερεάν γῆν ἀπέλθῃ καὶ ἐκεῖ μένει καὶ ξένον βίον κληρονομήσει καὶ πολλὰ ἀγαθὰ καὶ δοξάσει τὸν Θεόν. Ἔσται στρογγυλοκέφαλος, στρογγυλοπρόσωπος καὶ ροιδινὸς τὴν ὄψιν. Φυλαστέσθω τὸ ὄνειρον αὐτοῦ ἵνα μὴ | εἴπῃ καθ' ἐνὸς καὶ δανεισάσθω τοὺς πτωχοὺς ἵνα πληθυνθῆ ὁ βίος αὐτοῦ¹⁷³. Ἀπὸ σκύλου δαγκασθήσεται, φυλαστέσθω ἀπὸ πέτραν ἵνα μὴ κτυπήσῃ.

101

Τοὺς γονεῖς αὐτοῦ πικρίαν δώσει, εἰς ξένους γλυκὺς καὶ εἰς συγγενεῖς πικρὸς καὶ παραπονιάρης. Κεφαλὴν, καρδίαν καὶ νεφρὰ πονέσει, πρώτην γυναῖκα οὐ κερδίσει, παιδιά καλὰ ἔξει καὶ πάντα χαρήσεται. Ξενιτεύσει εἰς πολλὰς χώρας ἀλλ' εἰς τὰ ἴδια στραφήσεται καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ τιμήσει καὶ θέλει κερδίσει ἀπὸ Θεοῦ τὰ ἴδια. Τοὺς γονεῖς αὐτοῦ θάψει, εἰς δὲ τὸ ὕστερον ψαρὰς δοκιμάσει,

ἀρρωστήσει καὶ σωθήσεται, ἀπὸ ξύλον δένδρου φόβον ἔξει. Ἀπὸ νερὸν καὶ ἀπὸ τετράποδον κλωτζίσει αὐτὸν καὶ συντρίψει ἐν πλευρὸν αὐτοῦ. Ξενιτεύσει καὶ ὁ δρόμος αὐτοῦ μὲ κέρδος, εἰς βασιλικὴν αὐλὴν δουλεύσει, ἐὰν γράμματα μάθη, πολλὰ τιμηθήσεται¹⁷⁴, πνίξιμον νεροῦ θέλει ἔχει φόβον, εἰς τὰ κτήνη κέρδος, σημεῖον ἔχει τοῦ τραχήλου αὐτοῦ καὶ εἰς τὰ δῆμα. Παιδιά ἀλλοίθωρα τέξει, εἰς δικαστήριον φόβον ἔξει, ἄνθρωπος ξανθὸς καὶ πολυλογὰς ζηλεύσει αὐτὸν ἢ μὴ κακὸν οὐ λάβει, ἕτερον φιλεύσει καὶ αὐτὸς ἐχθρὸς ἐστί. Ἀπὸ ξίφους καὶ μάχαιραν φόβον ἔξει, ἀπὸ ὑψηλά φόβον ἔχει, νύκτα οὐ περιπατήσει καὶ ἄς βαστᾶ ἅγιον ἔλαιον¹⁷⁵ καὶ ὕψωμα τῆς Μεγάλης Πέμπτης. Θέλει ἀρρωστήσει θανάσιμα ἐτῶν 3 : 8 : 12 : 15 : 17 : 25 : 27 : 30 : 35 : 40 : 42 : 49 : 53 : καὶ ταῦτα διελθὼν ζήσεται 92 ἔτη. Καὶ ἄς λειτουργῇ τὸν Τίμιον Πρόδρομον, τὸν ἅγιον Γεώργιον καὶ ἅγιον Τρύφων καὶ ἄς ἀλείφεται ἔλαιον ἀπὸ τὰς κανδήλας αὐτῶν¹⁷⁶ καὶ οὐ κινδυνεύσει.

- 102 | Ἡ γεννηθεῖσα κόρη ἐν καιρῷ ζωδίου, δηλαδὴ εἰς τὰς 7 τοῦ Φευρουαρίου, ὅταν εἰσέρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζωδίου τοῦ Ἰχθύας [sic], ἐστὶν ὀργίλη, θυμώδης, φυλάττει κακίαν ἐν ἑαυτῇ, ἐμπαθὴς τὴν σάρκα, τοὺς ἄνδρας ἀγαπᾶ, φυλάργυρη ἀλλὰ φιλόξενη, πιστὴ καὶ ἐπαινεθήσεται εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ ὑπὸ πάντων ἀγαπημένη καὶ πλουσία. Παιδί της σκοτώνεται καὶ ἄλλο κάμει καὶ ἀπὸ ἐκεῖνο προκοπὴν οὐ μὴ ἴδει [γρ. ἴδη], ἀγαπᾶ πτωχοὺς, ἀπὸ τοὺς ἰδίους χωρισθήσεται. Ἀπὸ δύο ἄνδρας θέλει ζητηθῆ καὶ τρίτος λάβει αὐτήν, φυλασσέσθω τὴν νύκτα ἀπὸ πέτραν καὶ λιθοβολισμό, εἰς δένδρον μὴ ἀναβάτω οὐδὲ εἰς ἐκκλησίαν κοιμηθῆ¹⁷⁷. Γυνὴ τις κακὴ θέλει ἐνεργήσῃ κακὸν καὶ τὸ γάλα αὐτῆς κρατηθῆ, γίνεται παραπονιάρα καὶ καταδεκτικὴ, ἐλαίαν ἔξει ἐπὶ τοῦ τραχήλου, προσώπου, στήθους καὶ μηρίων [γρ. μηρίου]. Φυλασσέσθω ἀπὸ ποταμοῦ, ἀπὸ ὕψος, ἀνεμοζάλην, ἀπὸ πυρὸς καὶ ἀπὸ θερμόν, φυλασσέσθω ἔτι ἀπὸ τὴν πρώτην καὶ ὕστερινὴν τοῦ μηνός, ταχὺ καὶ βράδν, μὴ βλασφημίση καὶ θέλει ἔχει πολὺ καλὸν εἰς τὸν βίον της καὶ εἰς τὰ παιδιά¹⁷⁸. Τὸ ὄνειρον αὐτῆς οὐ μὴ εἴπη ἵνα μὴ ἔλθῃ εἰς πίκραν, οὔτε πῶς εἶναι ἐγκαστρομένη ὅταν ἀρχίζῃ νὰ φουσκῶνῃ τὸ ὑπογάστριον, ὅτι γίνεται ὡσὰν ἀφρὸς καὶ ὡσὰν ἄνεμος καὶ λείπει ἀπὸ τὴν κοιλίαν αὐτῆς. Φυλασσέσθω ἐν νυκτί, ὅτι ἔρχεται φωνὴ καὶ οὐ<κ> ἀπολογεῖ [sic], ἐὰν δὲ ἀπολογηθῆ, πολὺ κακὸν ἔσται ἐν αὐτῇ, ἄνδρα ἀγαπήσει ἀλλ' οὐ κερδίσει καὶ ἕτερον πάρει καὶ χαροποιθήσεται εἰς παιδί καὶ δοξάσει τὸν Θεόν, ὁ ἄνδρας αὐτῆς εἰς κριτήριον ἔρχεται μετὰ τῶν συγγενῶν της καὶ ὄρκον πάρει¹⁷⁹. Ἀπὸ κοιλίπονον κινδυνεύσει | εἰς θάνατον, καρδίας, γαστήρ, βυζιά, ὀδόντας, ὄμματα, σῶμα πονέσει καὶ ἀπὸ ἐν βλαθήσεται, ἀπὸ φόνον θέλει χάσει βίον, χορτάτη ἔσται ἐπὶ ζωῆς¹⁸⁰. Κινδυνεύσει ἐτῶν 3 : 5 : 7 : 13 : 20 : 23 : 25 : 27 : 30 : 32 :, ταῦτα διελθὼν [γρ. διελθοῦσα] ζήσεται χρόνους 89. Καὶ ἄς λειτουργῇ τὴν ἁγίαν Παρασκευὴν καὶ ἁγίαν Ἀναστασίαν καὶ οὐ κινδυνεύσει.
- 103

| Περί τῶν ἡμερῶν τῆς ἐβδομάδος¹⁸¹ καὶ ἐν ποίᾳ ἡμέρᾳ
γεννηθῆ ἄρσενικόν ἢ θηλυκόν τί δηλοῖ.

104

α^α: Ἐὰν γεννηθῆ παιδίον ἄρσενικόν τὴν Κυριακὴν, ἐστὶ πολυζώητον, φιλόξε-
νον, ἀνοικτοπρόσωπον εἰς βασιλεῖς καὶ αὐθέντας καὶ ἄρχοντας. Εὐτυχές, φρόνι-
μον, γλυκύ, καλοσύντυχον, ἐλεύθερον, εὐγενῆς [γρ. εὐγενές], ἐμπεληρομένον, ἢ δὲ
ὁδὸς αὐτοῦ μαθήματα, γράμματα καὶ φιλοσοφίας μέγας ἄξιος, γενήσεται καὶ καλὸς
ἄρχων.

Ἐὰν γεννηθῆ θηλυκόν τὴν Κυριακὴν, ἔσται θεοσεβής, τιμητικὴ, ἐμπεληρομένη
παντὸς ἀγαθοῦ, προκομμένη, καρδιακὴ, χαριέστατη, ὀλίγον ἀψύθυμη καὶ χολια-
κὴ¹⁸².

β^α: Ἐὰν γεννηθῆ ἄρσενικόν τὴν Δευτέρα, ἐστὶν ἄθλιβος ἀνὴρ μετὰ χαρᾶς τὴν
τύχην καὶ οὐ βλάβη τὴν τιμὴν του, ἄξιος, φιλόξενος, ταξιδιάρης, πραγματευτῆς
μεγάλος, πλούσιος, πολλὰ ὀγλήγορος, κατευοδουμένος καὶ χορτασμένος.

Ἐὰν γεννηθῆ θηλυκόν τὴν Δευτέρα, ἔσται γυνὴ ἐρωτικὴ, γαληνὴ, | ἐντροπιακὴ,
πικρά, ἀναγελάστρια μετὰ τῶν ἄλλων γυναικῶν, πιστὴ εἰς τὸν ἄνδρα της, οἰκονό-
μος, θεοσεβής εἰς τὸν Θεὸν καὶ καλὴ γυναῖκα.

105

γ^α: Ἐὰν γεννηθῆ ἄρσενικόν τὴν Τρίτην, ἔσται ἀνὴρ αἵματοπότης, ἀψύς, αὐστη-
ρός, πικρός, ὀξύς, καταματωμένος, κλέπτης, φιλόπορνος, ἀδιάντροπος, ἀπρόσω-
πος, καμινάρης, βαφεύς, ἄσπλαχνος, ἀνελεήμων, οὐδέποτε Θεὸν ὀνομάσει, κατη-
ραμένος, ἀπαίδευτος, κρασοποῦλος, ἔμπειρος, χολῆς γέμων, ἄρὰν καὶ ἀνάθεμα
λαμβάνει ἐκ τῶν γονέων αὐτοῦ καὶ ἀρχιερέων καὶ ἱερέων.

Ἐὰν δὲ γεννηθῆ θηλυκόν τὴν Τρίτην, ἔσται γυνὴ οἰνοπότισσα, μέθυσος, καπή-
λισσα, κλέπτισσα, μοιχὴ, ψεύτρια, καταλαλήτρια, ἄθεα, ἀνελεήμονη, μονοφάγισσα,
δολία, πονηρὴ, μηχανὴ, ἀδιάντροπη, γογγύστρια, κακὴ καὶ καταραμένη ὑπὸ
πάντων¹⁸³.

δ^α: Ἐὰν γεννηθῆ ἄρσενικόν τὴν Τετάρτην, ἔσται ἀνὴρ δυνατός, φρόνιμος, γρα-
φεύς, βιβλιογράφος, ἐξηγητῆς, ὠραῖος, ὠραιογένης, τιμημένος, χορτασμένος, ὁ
λόγος αὐτοῦ πρακτικὸς καὶ στερεὸς καὶ ἀληθινός, ἀλλ' ἔσται ὀλίγον πόρνος.

Ἐὰν γεννηθῆ θηλυκόν τὴν Τετάρτην, ἔσται γυνὴ τιμητικὴ, εὐγενικὴ, θεοσεβής,
καλὴ χορτασμένη, ἀρχόντισσα, χολιακὴ, κινητικὴ εἰς ἀτιμίαν τοῦ ἀνδρός της.

ε^α: Ἐὰν γεννηθῆ ἄρσενικόν τὴν Πέμπτην, ἔσται φιλόσοφος βαθύς | εἰς βάθος
σοφίας, ἱερεὺς, ἀρχιερεὺς, οὐδεὶς εὐρεθήσεται αὐτὸν νικῆσαι, καλοπρόσωπος, τιμη-
τικὸς, εἰς τέχνας τιμητικὸς.

106

Ἐὰν γεννηθῆ θηλυκόν τὴν Πέμπτην, ἔσται γυνὴ ἀξιωματικὴ καὶ τιμῆς ἄξια,
καλοθεώρητη, θεοσεβής, ἐλεήμονη, πλουσία εἰς χρήματα πολλά, ὀρθόπιστη, ἀλη-

θινή και ἀψευδής εἰς τὸν Θεὸν καὶ ἀνθρώπους, καλὴ καὶ ἐπαινετὴ εἰς τὸν ἄνδρα τῆς καὶ εἰς τὴν γενεάν τῆς καὶ εἰς τοὺς ξένους.

ς: Ἐάν γεννηθῆ ἀρσενικὸν τὴν Παρασκευὴν, ἔσται μετεωριστὴς, παιγνιώτης, ἄθλιβος, καλόκαρδος, ἀνέγνοιαστος, θλίψιν ἢ χολὴν οὐ γινώσκει, πάντα παιγνίδια καὶ ἀγάπην ἔξει.

Ἐάν γεννηθῆ θηλυκὸν τὴν Παρασκευὴν, ἔσται γυνὴ καταμιτωμένη, ἀγαπᾷ νὰ ἀκούῃ παιγνίδια, εἰς φωνὴν τρέχει, εἰς τὸν ἄνδρα αὐτῆς σφαλερὴ καὶ ἀγαπήσει αὐτὴν εὐμορφος¹⁸⁴.

ζ: Ἐάν γεννηθῆ ἀρσενικὸν τὸ Σάββατον, ἔσται πολυζώητος, εἰς τὸν πρῶτον καὶ εἰς τὸν δεύτερον χρόνον ἔχει φόβον θανάτου, ἀλλ' οὐ θνήσκει. Χορτασμένος πολλά, στρατιώτας ἀγαπᾷ καὶ γέροντας, ἀγαθὸς γεωργὸς καὶ ἀπὸ ὅλων τὸν κόσμον περισσότερος εἰς τὴν ἐνέργειαν τῆς γῆς καὶ ἄξιος.

Ἐάν γεννηθῆ θηλυκὸν τὸ Σάββατον, ἔσται γυνὴ ἐμπεπλησμένη παντὸς ἀγαθοῦ, χολιακὴ, ἀκριβή, ξερὴ, πονηρά, εἰς τὸ τέλος αὐτῆς καλογραῖα γενήσεται μεγάλῳ-σημη καὶ ἀγαποῦσα τὸν Θεόν.

| Περί τῆς Σελήνης ὅταν πρωτοφανῆ πλάγια ἢ ὀρθή τί δηλοῖ¹⁸⁵.

107

Ἰαννουάριος.

Ἐάν ἡ Σελήνη ὀρθή φανῆ ☽, ψύχρα πολλή θέλει γένει καὶ καρπῶν πλήθος. Εἰ δὲ πлагία ☾ φανῆ, βροχὴ πολλή καὶ θάνατον κατὰ τόπου¹⁸⁶.

Φευρουάριος.

Ἐάν ὀρθή φανῆ, ψύχρα πολλή, σίτος καὶ οἶνος πολὺς, εἰ δὲ πлагία φανῆ, ἀσθένειαν δηλοῖ πολλὴν ἐν τῷ κόσμῳ.

Μάρτιος.

Ἐάν ὀρθή φανῆ, ψύχρα καὶ σίτος πολὺς γενήσεται, εἰ δὲ πлагία φανῆ, βροχὴ πολλή καὶ νοσήματα τοῖς ἀνθρώποις.

Ἀπρίλιος.

Ἐάν φανῆ ὀρθή, ψύχρα, βροχὴ καὶ χαλάζι καὶ μεγάλων ἀνθρώπων θάνατον δηλοῖ, εἰ δὲ πлагία, καλὸς χρόνος ἐν ὅλῃ τῇ γῇ καὶ ἀγαθὸς ὑετὸς γενήσεται.

Μάιος.

Ἐάν ὀρθή φανῆ, ὑετὸς πολὺς ἔσται καὶ θάνατος γλυκὺς, εἰ δὲ | πлагία, χάλαζαι καὶ σίτος πολὺς καὶ οἶνος γενήσεται.

108

Ἰούνιος.

Ἐάν ὀρθή, θέλουν φυσῆσαι ἄνεμοι πολλοὶ καὶ δυνατοί, πλὴν ἄβλαβοι καὶ εἰς καρποὺς καὶ εἰς ἀνθρώπους. Εἰ δὲ πлагία, ἀέρων πλήθος βλαβερῶν, οἴνου λειψῆς καὶ ὀσπρίων, ἀπώλεια καὶ βλάβη εἰς τοὺς ἀνθρώπους¹⁸⁷.

Ἰούλλιος.

Ἐάν ὀρθή φανῆ, εὐθηνίαν σίτου καὶ ἀσθένειαν πολλὴν δηλοῖ, εἰ δὲ πлагία, κατεχνιές πολλές καὶ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις.

Αὐγουστος.

Ἐάν ὀρθή φανῆ, σίτου γέννησιν δηλοῖ καὶ ὅσα γένουν εἰς καλὸν θέλουν ἐξέβη, εἰ δὲ πлагία, ἐναντίον εἰς ὅσα καὶ ἂν γένουν.

Σεπτέμβριος.

Ἐάν ὀρθή, καρπῶν πλήθος ἔσται καὶ καῦσις πολλή καὶ καλοσύνην εἰς πάντα καὶ χειμῶν καλός, εἰ δὲ πлагία, κρυότης, κατεκνιές, βροχὴ πολλή ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ῥύσεις ποταμῶν.

Ὀκτώβριος.

Ἐάν ὀρθή φανῆ, ψύχρα ὀλίγη, χειμῶν καλός, καρπὸς πολὺς, εἰ δὲ πλαγία, βροχὴ πολλή, πικρὸς χειμῶν καὶ χιονῶδες [γρ. χιονώδης] ἔσται.

Νοέμβριος.

Ἐάν ὀρθή, χειμῶν πολὺς καὶ ψύχρα καὶ χιόνι πολὺ, εἰ δὲ πλαγία, χειμῶν καλός καὶ καιρὸς ἀγαθὸς καὶ ἄνεμοι πολλοί¹⁸⁸.

Δεκέμβριος.

- 109 Ἐάν ὀρθή φανῆ, καρπὸς καλός καὶ πολὺς καὶ εἶναι καλὸν διὰ τὰ ἄλογα ζῶα, εἰ δὲ πλαγία, ψύχρα γῆς, παγωνία πολλή, ἀέρων πλῆθος καὶ καρπῶν εὐφορίαν.

Περὶ βροντῆς τοῦ κάθε μηνὸς τί δηλοῖ¹⁸⁹.

Μάρτιος. Κριός.

Ὁ Κριὸς ὁρίζει τὴν Χαλκηδὸνα, τὴν Ἀφρικήν, τὴν Κιτωνίαν, τὴν Προνούαν, τὴν Ἄνισταν ἢ Ἄνιτζαν, τὴν Καμπούναν, τὴν Τρωάδα καὶ τὴν Καρταζίαν.

Ἐὰν Κριὸς βροντήσῃ, εἰς Αἴγυπτον ἐξάκουστον χώραν ὀφθαλμόπονος πολὺς ἔσται, νόσος καὶ ξεσχισμός τοῖς ἀνθρώποις καὶ θάνατος. Σίτου, οἴνου καὶ ἐλαίου πλῆθος πολὺ καὶ πάντων τῶν καρπῶν, χειμῶν ἐπίκοιλος καὶ ἐν τοῖς βοσκήμασι καὶ λύκοις φθορὰ καὶ σωματῶν ἀπώλεια ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ, ἦγγουν σκλάβοι θέλουσι χαθῆ, εἰ δὲ γένηται καὶ σεισμός, πείνα καὶ ταραχὴ πολλή ἔσται¹⁹⁰.

Ἀπρίλλιος. Ταῦρος.

Ὁ Ταῦρος ὁρίζει τὴν Κατελουσίαν ἢ Κατελωνίαν, τὴν Καλαβρίαν, τὴν Καλιάρην, τὴν Γρανάτα, τὴν Φαμαγόσταν, τὴν Τζορούμ, | τὴν Σικελίαν, τὴν Κοσόβην, τὴν Πραζήτην, τὴν Ἀμασειάν, τὴν Δαμασκόν, τὴν Λύττην, τὴν Τραπένην, τὴν Βαβυλῶνα, τὴν Δούκατον, τὴν Περάντζο.

110

Ἐὰν Ταῦρος βροντήσῃ, σίτου φθορὰ εἰς τὴν χώραν ἐκείνην ἔσται καὶ ἐν τῇ βασιλικῇ αὐτῇ χαρὰ καὶ εὐτυχία καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν λιμὸς καὶ ἀλληλοσφαγία καὶ ἐκκοπὴ βασιλέων καὶ χαμὸς μεγάλων ἀνθρώπων. Νόσος ὀλίγη εἰς τὴν Δύσιν καὶ νόσος τετραπόδων, εἰ δὲ γένηται καὶ σεισμός, μέγιστα κακὰ δηλοῖ καὶ πείναν¹⁹¹.

Μάιος. Δίδυμος.

Ὁ Δίδυμος ὁρίζει τὴν Πέτζαν, τὴν Κάφην, τὴν Ἀρμενίαν, τὴν Μπαρμπαρίαν, τὴν Καπλαδοκίαν, τὴν Καραμπογδανίαν, τὴν Καραμανίαν, τὴν Μετιλήνην, τὴν Ἀθήνα, τὴν Φερεντζίαν, τὴν Ἀρπανίαν, τὴν Ἀκκούλα, τὴν Φράντζαν, τὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Ταρταρίαν.

Ἐὰν Δίδυμος βροντήσῃ, ἀρρωστία εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἔσται, σίτου φθορὰ, ζώων ἀπώλεια καὶ περὶ τὴν οἰκουμένην ὄχλησις εἰς ὀλίγον τόπον καὶ κάποιος πασιὰς ἢ ἐξουσιαστὴς θέλει σηκώσει κεφάλι. Καὶ κριῶν καὶ ἐρπετῶν ἀπώλεια ἔσται, εἰ δὲ γένηται καὶ σεισμός, ἀχαμνὸν δηλοῖ¹⁹².

Ἰούνιος. Καρκίνος.

Ὁ Καρκίνος ὁρίζει τὴν Ἐντέτρον, τὴν Ρωμανίαν, τὴν Ἐγχετέραν, τὴν Σαβοῖαν, τὴν Μαλάνγκαν, τὴν Βυζόν, τὴν | Ἀκερμανίαν, τὴν Μάλταν, τὴν Χίον, τὴν Αὐγουσταν καὶ τὴν Λήμμον.

111

Ἐὰν Καρκίνος βροντήσῃ, ἀνέμων πλῆθος ἔσται, ἔθνῶν χαμὸς, χειμώνας πολὺς, ὄσπριων ἀπώλεια, οἴνου πλῆθος [γρ. πλῆθος] καὶ σίτου καὶ κριθοῦ. Πρὸς δὲ τὴν Ἀνατολικὴν πόλιν καὶ ξανθικὴν ρήγας γενήσεται καὶ βοῶν ἀπώλεια καὶ ὀλιγοκαρπία καὶ ἠγεμόνος τινὸς ἐπιφάνεια ἔσται καὶ ὄχλησις πολλή καὶ κίνδυνος περισσός, εἰ δὲ σεισμός γένηται, συνελεῖν [γρ. συνοχήν] ἔθνῶν δηλοῖ καὶ φθοράν¹⁹³.

Ἰούλλιος. Λέων.

Ὁ Λέων ὀρίζει τὴν Γαλλίαν, τὴν Πούλιαν, τὴν Λουμπαρδίαν, τὴν Τζιτζιλίαν, τὴν Ἀλεξάνδρειαν, τὴν Περσίαν, τὴν Ἀτζεμίαν, τὴν Μαμούπολιν, τὴν Καστελίαν, τὴν Μπαρκά, τὴν Κασώπη, τὴν Ἀστήρη, τὴν Κουμπερίαν καὶ τὴν Παλαιόπολιν.

Ἐάν Λέων βροντήσῃ, ὅλων τῶν καρπῶν φθορά ἔσται, ἐν τῇ Δύσει ἔθνῶν κινήσεις, λεχίνα καὶ ψώρα καὶ φθορά λοιμικὴ καὶ αἰφνίδιοι θάνατοι. Χειμῶνας πολὺς, σίτου καὶ οἴνου πλῆθος, εἰς τὰ ὄρη καρπὸς πολὺς καὶ εἰς τὰ ὄσπρια ἀπώλεια, ἀνέμων πλῆθος καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ φουρτούνα μεγάλη, εἰ δὲ καὶ γένηι καὶ σεισμός, ἄνδρες ἀπολοῦνται¹⁹⁴.

Αὐγουστος. Παρθένος.

Ἡ Παρθένος ὀρίζει τὴν Εἰρηκόν, τὴν Αὐλῶνα τὴν Μανταμαρίαν, τὴν Καραποσάβερον, τὴν Κορίντα Σάντα, τὴν Ἀξίαν, τὴν Ἀρτανέλον ἤγουν τὴν Πρέβεξαν, τὴν Καρνανίαν ἤγουν τὴν Ἄρταν, τὴν Κρήτην, τὴν Οὐγκαρίαν, τὴν Λαβωρίαν, τὴν Κάρλην, | τὴν Μενόρκαν, τὴν Πάβον, τὴν Δωδεκάνησον.

Ἐάν ἡ Παρθένος βροντήσῃ, φίλων καὶ ἐχθρῶν καὶ Ρωμαίων χαμὸς ἔσται καὶ βασιλέων ἀπώλεια καὶ εἰς τὴν Αἴγυπτον πόλεμοι καὶ ταραχαὶ καὶ τὰ πλοῖα τῆς θαλάσσης κινδυνεύσουσι. Κατὰ δὲ τὸ Δυτικὸν μέρος κίνδυνος, σίτος καὶ κρίθος πολὺς καὶ πάντων τῶν ὄσπριων εὐθηνίαν, εἰς δὲ τὰ ὄψαρια ἀκρίβεια. Τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ φθαρήσονται, ἄνεμοι ἀκατάστατοι καὶ ὁ χειμῶν ἔσται ὄψιμος καὶ ψυχρὸς καὶ τοῖς ἀνθρώποις θάνατος, εἰ δὲ καὶ σεισμός γένηι, πολλὰ νοσήματα καὶ φθορὰν δηλοῖ¹⁹⁵.

Σεπτέμβριος. Ζυγός.

Ὁ Ζυγὸς ἤγουν ὁ Τριητῆς [γρ. Τρυγητῆς] ὀρίζει τὴν Καστρίαν, τὴν Κοντουρίαν, τὴν Τζιτονίαν, τὴν Μαρμορίαν, τὴν Βέρναν, τὴν Μοθώνην, τὴν Κορώνην, τὴν Ροντάμου, τὴν Βέρροϊαν, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Προτογιάλη ἢ Προγαλιά, τὸν Μωρέαν, τὴν Λιούνην, τὴν Ζάκυνθον, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Πόσσα.

Ἐάν Ζυγὸς βροντήσῃ, πόλεμοι καὶ σφαγαὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ πλήθη πληγῶν ἔσσονται καὶ πάντων τῶν καρπῶν φθορά, ἐν ταῖς παιδίαις [γρ. τοῖς πεδίοις] ἔσται ὑστερον εὐφορίαν. Καὶ σεισμός ἔσεσθαι δύο νυκτῆμερα ἐπάνω τοῦ βορέως, φόφος τῶν θηρίων, εἰς τοὺς λύκους καὶ σκύλους λύσσα καὶ εἰς τὰ ἔρπετά, ποταμοὶ ρεύσονται, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἀπώλεια καὶ εἰς τὸν τόπον αἰχμαλώτισις. Καὶ εἰς τὴν Δύσιν λοιμὸς καὶ φόβος ἔθνῶν καὶ κάποιος μέγας ἄνθρωπος χάνεται, εἰ δὲ καὶ σεισμός γένηι, θανατικὸν δηλοῖ | εἰς τὸν κόσμον καὶ ἀρρωστίες πολλὰ καὶ σοφοὶ ἄνθρωποι τελευτήσουσι ἐν δικαιοσύνη¹⁹⁶.

Ὀκτώβριος. Σκορπιός.

Ὁ Σκορπιὸς ὀρίζει τὴν Κεφαλονίαν, τὴν Λευκάδα, τὴν Μαρτιμίαν, τὴν Τετο-

νίαν, τὴν Περσίαν, τὴν Καππαδοκίαν, τὴν Ἡράκλειαν, τὴν Ποπέλειαν, τὴν Ρωσίαν, τὴν Λεχίαν, τὴν Τζέχ, τὴν Θελμώνην.

Ἐὰν Σκορπιὸς βροντήσῃ, λοιμὸν καὶ ἀλληλοσφαγίαν καὶ μάχην σημαίνει καὶ ἐν τῇ Δύσει λοιμὸς πολὺς γενήσεται. Καρπῶν ὄσπριων φθορὰ καὶ εἰς τὴν οἰκουμένην καταδρομὰς καὶ πρὸς τὸν βορρᾶ κούρση καὶ διαρπαγαὶ ἀπὸ παντοῦ καὶ θάνατος. Καὶ βασιλεὺς θέλει προδοθῆ καὶ ἄλλος θέλει φανῆ καὶ ἀλλήλων περιστασίαι ὥσπερ νέφη ἐπέχειν αὐτούς. Εἰ δὲ καὶ σεισμὸς γένηι, χάλαζα πολλὴ ἔσται καὶ καρποφορίαν καὶ οἶνος πολὺς¹⁹⁷.

Νοέμβριος. Τοξότης.

Ἐὸ Τοξότης ὀρίζει τὴν Τερνίαν, τὴν Καλτικίαν, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Ἀραβίαν, τὴν Σκούταρην, τὴν [sic] Δυρράχιον, τὴν Σκλαβονίαν, τὴν Γκιουρτζίαν, τὴν Τραπεζοῦντα, τὴν Κουσκάναν, τὴν Κολώνη, τὴν Σαλμάκαν.

Ἐὰν τοξότης βροντήσῃ, ἀρρωστία, ἐνόχλησις καὶ ταραχὴ ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ καὶ μετοίκισις ἐν τοῖς ὄρεινοῖς, σίτων καὶ πάντων τῶν καρπῶν φθορὰ, πείνα ἢ λ<ο>ιμική, ὀλίγη δὲ ἐν τοῖς πεδινοῖς τετραπόδων ζώων | ἀπώλεια. Καρπὸς ἔνδοξος, ὄσπρια πολλὰ, σιταρίου αὐξησις, χαμὸς ὄψαριων καὶ ἀκρίδων ἐπιφάνεια, χειμῶν ὄψιμος καὶ χάλαζα πεσεῖται καὶ χαρὰ πολλὴ τῇ οἰκουμένῃ, θέλει ἐρημάξει κάποιος τόπος, εἰ δὲ καὶ σεισμὸς γένηι, θανατικὸν ἔσται ἢ πείνα¹⁹⁸.

114

Δεκέμβριος. Αἰγόκερως.

Ἐὸ Αἰγόκερως ὀρίζει τὴν Βηθανίαν, τὴν Ἀντέκην, τὴν Ἀραβαν, τὴν Βάρην, τὴν Τέτζαρην, τὴν Καλθοτζίαν, τὴν Φοινίκιαν, τὰ Σόδομα, τὰ Γόμορα, τὴν Μωτακίαν, τὴν Βασκονίαν, τὴν Κῶς, τὴν Καλινερίαν, τὴν Ἀντιβερίαν, τὴν Πέτραν.

Ἐὰν ὁ Αἰγόκερως βροντήσῃ, μεγάλων ἀνθρώπων ταραχὴ ἔσται, ὄμβρος ἡμέραν μίαν, ἀστραπαὶ πολλαί, εἰς τὴν Ἀνατολὴν ξεσχιμὸς τόπου ἀπὸ ἔθνους, μαλακισμὸς ἤγουν πόνος καὶ δαρμὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Χειμῶν ἔνδοξος, καρπὸς μεσιακός, τὰ δὲ σπαρτὰ καλὰ ἔσσονται εἰς τοὺς κάμπους καὶ κατὰ τόπους χάλαζα καὶ ἀκρίδα θέλει φανῆ καὶ φάγει τὸν καρπὸν, ὕστερον θέλει πέσει εἰς τὴν θάλασσαν. Καρπῶν φθορὰ καὶ ὀλίγη πείνα καὶ ἀρρωστίαί πολλαί καὶ ὅπου δὲν ἐβρόντησε θάνατος ἔσται καὶ εἰς τὴν θάλασσαν φουρτούνα μεγάλη καὶ ὄμβριαν σημαίνει. Ἀπὸ ἡμερῶν τριῶν ἕως τεσσαράκοντα καὶ ἡμετέρου βασιλέως ἐπιφάνεια ἔσται καὶ χαρὰ γενήσεται ἐν τῇ οἰκουμένῃ καὶ στερέωμα εἰς τὴν πόλιν καὶ νὰ ἐξουσιάσουν οἱ ἄνδρες, ἤγουν οἱ μεγάλοι ἄνθρωποι. Εἰ δὲ γένηι σεισμὸς, αὕτη ἡ χώρα χάνεται ἢ ἀπὸ θανατικὸν ἢ ἀπὸ πείναν¹⁹⁹.

Ἰαννουάριος. Ὑδροχόος.

Ἐὸ Ὑδροχόος ὀρίζει τὴν Ἱερουσαλήμ, τὴν Φιλάνδραν, τὴν Ἀνατολὴν, τὴν Βενετιάν, τὴν Ἀλαμανίαν, τὴν Σαλέρο, τὴν Βασιλείαν, τὴν Ἰάφο, τὴν Πικάρδιαν, τὸ Ραούζι, τὴν Ἀγκώνην, τὸ Πριντίσι, τὴν Μαφροδοκίαν, τὴν Μπάδοβαν, τὴν Ρόδον.

115

Ἐὰν Ὑδροχόος βροντήσῃ, πόλεμον δηλοῖ καὶ χαρὰν πρὸς τὸ γένος τῶν Παφλαγόνων, ἀπὸ τὴν θάλασσαν νόσος, ἀχαμνοσύνη καὶ ζαλισμὸς καὶ θάνατος εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ἀκρίβεια σίτου, οἴνου καὶ ἐλαίου καὶ εἰς τὰ σπαρτὰ εὐθηνία, ἐρπετῶν καὶ ἀκριδῶν ἀπώλεια, βροχὲς καὶ ἀστραπὲς πολλὰς ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐν τῇ βασιλικῇ αὐλῇ ἔσται συνέλευσις, πλάνος θέλει γένει εἰς τὸ βασιλείον καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν ξεσχισμὸς καὶ πολέμου κίνησις. Εἰ δὲ καὶ σεισμὸς γένει, στενοχωρία καὶ φυγὴ ἀνθρώπων ἀρχόντων ἔσται καὶ ποιμένων φθορά²⁰⁰.

Φευρουάριος. Ἰχθύς.

Ὁ Ἰχθύς ὁρίζει τὴν Πάμφος, τὴν Καρπὼ ἤγουν τὸ σύνορον τῆς Κύπρου, τὴν Ρούμελην, τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὴν Ἀραγῶνα, τὴν Ἀντιόχειαν, τὴν Πέτρην, τὴν Ἀπρότζον καὶ τὴν Προῦσαν, τὴν Φρυγίαν καὶ τὴν Μεγάλην Πάτραν, τὸ Ζητούνι, τὰ Φέρσαλα, τὴν Δαμασκόν, τὸν Λόγον, τὴν Λιβαδίαν, τὸν Ἀρμυρὸν καὶ Κιβελιστανόν.

116 Ἐὰν Ἰχθύς βροντήσῃ, σίτου εὐφορίαν δηλοῖ, πάντων δὲ τῶν ἀνθρώπων κίνδυνος καὶ ἀπώλεια τῇ οἰκουμένῃ ἔσται καὶ φυγὴ | τῶν ἀνθρώπων εἰς τὰς πόλεις καὶ λιμὸς, εἶτα πάλιν ἐνωθήσονται. Χειμῶνας ἰσχυρὸς, βοῶν καὶ ἐρπετῶν καὶ τετραπόδων ἀπώλεια καὶ ψόφος πολὺς, εἰς τὰ ὄρια ἀκαρπία, εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν φθορά, ὁμοίως καὶ μεγάλων ἀνθρώπων καὶ αὐθεντάδων φθορά καὶ εἰς τὴν Ἀνατολὴν χαρὰ βασιλέως. Εἰ δὲ καὶ σεισμὸς γένει, ἀρρωστίαις πολλὰς θέλουν εἶσθαι²⁰¹.

Περὶ βροντῆς τοῦ κάθε μηνὸς εἰς ὅποιαν ἡμέραν τύχη τί δηλοῖ.

Μάρτιος

- α : 2 : 3 : Ἐὰν βροντήσῃ σῖτος πολὺς καὶ εὐθηνία γενήσεται.
 4 : 5 : 6 : Καρπὸς πολὺς καὶ εὐκαρπία σίτου.
 7 : 8 : 9 : 10 : 11 : Γεννήματα πολλά.
 12 : 13 : 14 : 15 : 16 : Νόσον δηλοῖ ὁ χρόνος.
 17 : 18 : Σημασίαν καὶ ἀφροσύνην.
 19 : 20 : Ἐπὶ βασιλέως.
 21 : 22 : 23 : Ὑπὸ μέρμιναν πολλήν.
 24 : 25 : 26 : Πτώσις καὶ φόνοι πολλοὶ ἔσονται
 | 27 : Πόλεμον δηλοῖ.
 28 : 29 : 30 : 31 : Κλονισμὸν ἀνθρώποις ἦτοι ταραχὴν²⁰².

117

Ἀπρίλιος

- 1 : 2 : 3 : Ἐὰν βροντήσῃ, εὐκαρπία δηλοῖ σίτου.
 4 : 5 : 6 : Κάκωσιν ἀνθρώπων σημαίνει.
 7 : 8 : 9 : Ἀγαθωσύνην τοῖς ἀνθρώποις.
 10 : 11 : 12 : Ἐρήμωσιν πόλεως.
 13 : 14 : 15 : 16 : Λοιμὸν ἐν Αἰθιοπία.
 17 : 18 : 19 : Βασιλέων ἐπιβουλή.
 20 : 21 : 22 : 23 : Εὐκαρπία ξύλων.
 24 : 25 : Ἀγαθὰ σίτου.
 26 : Χάλαζαν.
 27 : 28 : Ἀγαθὰ σίτου καὶ εὐπραΐαν καὶ εὐποιάν.
 29 : Φρυγμὸν καὶ φθοράν.
 30 : Εἰρήνη²⁰³.

Μάιος

- 1 : Ἐὰν βροντήσῃ, γεννήματα πολλά γενήσονται.
 2 : Ἀρρωστίαν σημαίνει.
 3 : 4 : 5 : Πόλεμον δηλοῖ.
 6 : Πείναν δηλοῖ.
 7 : 8 : 9 : Θάνατον δηλοῖ.
 10 : 11 : Σίτον πολύν.
 12 : 13 : Ἀρρωστίαν σημαίνει.
 | 14 : 15 : Ἡ θανατικὸν ἢ πείναν ἐν Αἰθιοπίαν [sic].
 16 : 17 : 18 : Ἐχθρῶν ἔφοδον δηλοῖ.
 19 : Εὐθηνίαν καὶ πολυτεκνίαν ἀνθρώπων.
 20 : Ἀγριμικῶν πλήθος.

118

- 21 : Χάλαζαν δηλοῖ.
 22 : Φθοράν ἀκριδῶν.
 23 : 24 : 25 : 26 : 27 : 28 : Φθοράν σίτου δηλοῖ.
 29 : 30 : 31 : Ψόφος εἰς τὲς μυῖες δηλοῖ²⁰⁴.

Ἰούνιος

- α : Ἐάν βροντήση, γεννήματα πολλά δηλοῖ.
 2 : Ἐπο<μ>βροὶ γενήσονται.
 3 : Ἐχθρῶν ἐπανάστασιν σημαίνει.
 4 : Ληστὰὶ καὶ κλέπται πολλοὶ φανήσονται.
 5 : 6 : Ποιμνίων δαψίλειαν δηλοῖ.
 7 : 8 : Λομὸν ἐν Αἰγύπτῳ.
 9 : Ἐφοδὸν στρατοπέδων καὶ εὐθηνία σίτου.
 10 : 11 : Γυναικῶν θάνατον.
 12 : Βασιλέως ἐπιφάνεια.
 13 : Οἶνος πολὺς.
 14 : Λομὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.
 15 : Θηρίων πλῆθος.
 16 : Εὐκαρπία πολὺν.
 17 : Πλημμύρα δηλοῖ.
 119 | 18 : 19 : 20 : 21 : Λομὸν ἐν Αἰθιοπία.
 22 : 23 : 24 : 25 : Ἀπώλεια ἀνθρώπων.
 26 : Ἀκριδῶν γέννησις.
 27 : Συμπόσιον δηλοῖ.
 28 : 29 : Πρόφασιν ἐχθρῶν.
 30 : Σκυθρωπία βασιλέως²⁰⁵.

Ἰούλλιος

- α : Ἐάν βροντήση, νοσερὸν τὸ ἔτος ἔσται.
 2 : Θόρυβος εἰς τὴν παραθαλασσίαν.
 3 : 4 : Εὐκαρπία δηλοῖ.
 5 : 6 : Οἴνου φθορά.
 7 : Λομὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ.
 8 : 9 : Χαλαζοκοπία, σίτου καὶ ἐλαίου φθορά.
 Εἰς τὸ ἐπίλοιπον τοῦ μηνὸς γίνεται ὡσάν καὶ τοῦ Ἰουνίου²⁰⁶.

Αὐγουστος

- 1 : 2 : Ἐάν βροντήση, καλοσύνη ἔσται.
 3 : 4 : Ἐπομβρία πρῶμη.
 5 : 6 : Σκυθρωπία βασιλέων.

- 7 : 8 : Φθορά τῶν καρπῶν.
 9 : 10 : Ἄνδρόγυνον φθείρει.
 11 : 12 : Προσφιλεία βασιλέως δηλοῖ.
 13 : 14 : Λοιμοὶ ἔσσονται.
 15 : 16 : 17 : Φθορά τῶν καρπῶν.
 | 18 : 19 : 20 : 21 : Θανατικά πολλά ἔσσονται.
 22 : 23 : 24 : Βασιλέως ἰσχὺν δηλοῖ.
 25 : 26 : 27 : Φθορά σημαίνει καὶ φόβον.
 28 : 29 : Εὐκαρπίαν ξύλων.
 30 : 31 : Σίτου καὶ κτηνῶν φθορὰ δηλοῖ²⁰⁷.

120

Σεπτέμβριος

- α : Ἐὰν βροντήσῃ, βασιλέως πρὸς φίλους αὐτομανίαν νικᾷ.
 2 : Γυναικῶν ἐγγὺς θάνατος ἔσται.
 3 : 4 : 5 : Βασιλέως κίνησις.
 6 : 7 : Γεννήματα πολλά.
 8 : 9 : 10 : Σκυθρωπία βασιλέως.
 11 : 12 : 13 : Φεύξονται πλουτήρες [sic].
 14 : 15 : 16 : 17 : 18 : Γεννημάτων πλῆθος ἔσται.
 19 : 20 : 21 : 22 : 23 : 24 : Οἴνου φθορὰ πολλή.
 25 : 26 : 27 : 28 : Σκύλευμα βοῶν.
 29 : Σίτου φθορὰ πολλή καὶ κριθοῦ.
 30 : Θόρυβος ἐν τῇ χώρᾳ²⁰⁸.

Ὀκτώβριος

- 1 : 2 : 3 : Πλῆθος γεννημάτων ἔσται.
 4 : 5 : Λοιμὸς ἐν Αἰθιοπία.
 6 : 7 : 8 : 9 : 10 : Σίτος πολὺς.
 11 : Βία Θεοῦ ἐπισυμβαίνει.
 12 : Μετοικισμὸς ὄχλου.
 | 13 : 14 : 15 : 16 : 17 : Γεννήματος εὐθηνία.
 18 : 19 : 20 : 21 : 22 : 23 : 24 : Λοιμὸς τῶν μεγιστάνων.
 25 : 26 : 27 : Κίνημα λαοῦ.
 28 : 29 : 30 : Φοβερισμὸς βασιλέων²⁰⁹.

121

Νοέμβριος

- α^η : 2 : 3 : Ἐλαίου πλῆθος.
 4 : 5 : 6 : 7 : 8 : 9 : Εὐπορίας ἀγορά, τιμωρία καὶ κουφαλισμὸς ἐστί.
 10 : 11 : 12 : 13 : 14 : 15 : 16 : Γεννήματα πλῆθος καὶ θανατικόν.
 17 : 18 : 19 : Β<ρ>ασμὸς ἐν ἀνθρώποις.
 20 : 21 : Μετάβασις σίτου.

22 : 23 : 24 : 25 : 26 : Ὁφεισ θάνατος καὶ ἀπειθείας.
 27 : 28 : 29 : 30 : Ἀγρμικῶν καὶ πετεινῶν φθορά²¹⁰.

Δεκέμβριος

α^η : 2 : Ἐάν βροντήση, γεννημάτων βλάβην δηλοῖ.
 3 : 4 : 5 : Πόλεμον δηλοῖ.
 6 : 7 : Κεραινὸς ἀνθρώπων ἢ θάνατος ἀγρμικῶν.
 8 : 9 : 10 : Γεννήματα πολλά.
 11 : 12 : 13 : 14 : Ὅμοίως καὶ ἀργυρίου σπάνις.
 15 : Ταραχὴ ἐν Βαβυλῶνι ἔσται.
 16 : Ὅμοίως καὶ βασιλέων ἐπιφάνεια.
 17 : Ἀρρωστία δηλοῖ.
 18 : 19 : 20 : 21 : 22 : 23 : Χάλαζαν.
 122 | 24 : 25 : 26 : Γεννήματα πολλά.
 27 : 28 : Κτηνῶν θάνατος.
 29 : 30 : 31 : Ἀγρμικῶν ἀπώλεια²¹¹.

Ἰαννουάριος

α^η : 2 : 3 : 4 : Ἐάν βροντήση, γεννημάτων εὐθηνία ἔσται.
 5 : 6 : 7 : Χιόνι πολὺ καὶ φθορά σίτου.
 8 : 9 : 10 : 11 : 12 : Εὐθηνίαν σίτου καὶ θανατικὸν πολὺ.
 13 : 14 : Λύκων πλῆθος καὶ γεννημάτων ἀπώλεια.
 15 : 16 : 17 : Κλύδων θαλάσσης ἔσται.
 18 : 19 : 20 : Σίτος πολὺς.
 21 : 22 : 23 : Βασιλέως ἐπὶ βασιλέων.
 24 : 25 : 26 : Σίτου σπάνις.
 27 : 28 : 29 : 30 : 31 : Καρποὶ πολλοί²¹².

Φεβρουάριος

α^η : 2 : 3 : 4 : Ἐάν βροντήση, γεννήματα πολλά.
 5 : 6 : 7 : Λοιμὸς βοῶν.
 8 : 9 : Γεννημάτων φ<θ>οραί.
 10 : Ἀργυρίων σπάνις.
 11 : 12 : 13 : Ἀδυναμίαν ἐπὶ ἀνθρώπων καὶ ἀπώλειαν.
 14 : 15 : 16 : 17 : 18 : 19 : 20 : 21 : 22 : 23 : 24 : Βασιλέως ἐχθρῶν κρότησιν δηλοῖ.
 25 : 26 : 27 : 28 : Ἀνθρώπων εὐλάβεια καὶ γεννημάτων πλῆθος²¹³.

| Περί σειсмоῦ ὅταν γίνεται εἰς τὸν μῆναν ἢ ἡμέραν ἢ νύκτα τί δηλοῖ²¹⁴. 123

Μάρτιος.

Ἐάν σεισμός γένη ἐν ἡμέρα, ἵπων καὶ βοῶν καὶ τετραπόδων πάντων φθορὰν σημαίνει, τὰ δὲ ἐσθιόμενα ζῶα ἀξηνηθήσονται καὶ τὰ ὀψάρια καὶ οἱ καρποὶ ἐν τοῖς δένδροις εὐφορήσουσι καὶ ἀγάπη εἰς τὸν κόσμον. Ἐάν νυκτὶ γένη σεισμός, ἐν πάσαις ταῖς πόλεσι θόρυβοι καὶ ταραχαὶ καὶ στάσις ἀνδρῶν ἔσται, τόποι δὲ πολλοὶ ἐρημωθήσονται καὶ εἰς Ἀνατολὴν νόσος μεγάλη καὶ πολλὴ ἔσται. Καὶ τὰ θαλάσσια καὶ ποταμιαῖα ζῶα ἀξηθήσονται καὶ αἱ πόλεις μεταβάλλουσι ἀκαταστασίες καὶ ἄλλος ἔσται ἐπιμελητῆς τῶν πραγμάτων καὶ ἀπὸ ταραχῆς εἰς χαρὰν ἐλεύσονται²¹⁵.

Ἀπρίλλιος.

Ἐάν σεισμός γένη ἐν ἡμέρα, Αἰγυπτῶν τοὺς βασιλεῖς ἐπιβουλεύονται ἀλλήλοις οἱ Αἰγύπτιοι καὶ Αἰγυπτίων ἡ πόλις ταραχθήσεται μεγάλως καὶ ἡ εἰρηνικὴ θόρυβον ἔξει καὶ ἀνὴρ ἐνδοξος ἀπόλλυται καὶ οἱ περὶ αὐτὸν κινδυνεύουσιν. Ὁμβρος πολὺς ἔσται καὶ οἱ καρποὶ καὶ τὰ δένδρα εὐφορήσουσι, πόλεμοι δυνατοὶ | καὶ οἱ ἄπιστοι νικοῦν. Εἰ δὲ ἐν νυκτὶ γένη, ἀντιλογήσει<ς> ἔσονται πρὸς τοὺς δήμους καὶ εἰς τοὺς τυράννους, δηλαδὴ πασάδες, οἱ στρατηγοὶ αὐτῶν ἀποστήσονται ἀπ' αὐτῶν καὶ ἐναντίον αὐτῶν φόνος ἔσται καὶ τῷ οἰκείῳ βασιλεῖ ὅμοια αὐτῶν ἔσται. Ἐριδες καὶ ἀκαταστασίες ἐπὶ τοὺς δήμους, εἰς τὴν Δύσιν οἴκων τύραννος ἀπόλλυται καὶ ὄμβρος πολὺς ἔσται καὶ ὁ σπόρος πληθυνθήσεται. Καὶ ἐν Αἰγύπτῳ λοιμός ἔσται καὶ τὸν Ἰούλιον ἐκλειψις γίνεται, ἤγγουν ὁ καιρὸς θέλει εἶσθαι ὄλο σκοτεινιασμένος καὶ συννεφιασμένος καὶ βαρὺς²¹⁶.

124

Μάιος.

Ἐάν σεισμός γένη ἐν ἡμέρα, πόλεως καὶ χουρῶν [γρ. χωρῶν] ταραχαὶ καὶ πόλεμοι ἔσονται καὶ οἱ περιήλοι [sic ?] πλούσιοι ἀπολοῦνται καὶ οἱ πένητες πλουτήσουσι καὶ ὑπερβιασθήσονται καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Δύσιν ἡγεμόνες ἀποβληθήσονται ἤγγουν θέλουν γένει μαζίληδες καὶ πάση τῇ γῇ ἀφορία ἔσται. Ἐν [γρ. Εἰ] δὲ τῇ πόλει γένει ὁ σεισμός, πᾶσα νόσος καὶ ὄργη φεύξεται, εἰ δὲ ἐν νυκτὶ γένει σεισμός, πολλὰ ἀγαθὰ σημαίνει καὶ πᾶσαν νόσον καὶ ὄργην Θεοῦ ἐκφεύξονται οἱ ἄνθρωποι καὶ ἡ χώρα ἐκείνη ἀντιστήσεται τοῖς ἐχθροῖς αὐτῆς καὶ τὰ ὄρνια τοῦ οὐρανοῦ πληθυνθήσονται καὶ ὄμβροι ὀλιγοστοὶ ἔσονται καὶ σίτου πλῆθος²¹⁷.

Ἰούνιος.

Ἐάν σεισμός γένη ἐν ἡμέρα, οἱ βασιλεῖς ἔτοιμοι ἔσονται καὶ οἱ ἡγεμόνες καταβιασθήσονται καὶ ἀπολοῦνται οἱ περὶ τὸν ρήγα καὶ ἐντελεῖς προβιασθήσονται καὶ τὸ γέννημα πολὺ ἔσται. Εἰ δὲ ἐν νυκτὶ γένει ὁ σεισμός, μετοικισμός ἔσται κατὰ τόπους καὶ καταδρομαὶ καὶ αἰχμαλωσίαι, ἀλλ' οἱ τόποι ἐκεῖνοι ἔσονται καὶ φήμη μεγάλη καὶ μετεωρισμοὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου βραδύσουσιν²¹⁸.

125

Ἰούλλιος.

Ἐάν σεισμός γένῃ ἐν ἡμέρᾳ, βαρβάρων κινήσεις ἔσται [γρ. ἔσσονται] καὶ στάσις καὶ ἀπόγνωσις κακούργων ἀνθρώπων καὶ πτώσις πανούργων καὶ ἀρχόντων ἀπώλεια καὶ ἔθνος ἐπὶ ἔθνος ἀναστήσεται ἐν πολέμῳ καὶ πολλοὶ πεσοῦνται καὶ τὸ γέννημα βλαβήσεται. Εἰ δὲ ἐν νυκτὶ γένει, κακία ἔσται τῇ πόλει ἐκείνῃ καὶ βαρβάρων ἔθνῶν ἀποκίνησις σὺν τοῖς περιφανεστάτοις αὐτῶν καὶ ζημίαι καὶ εὐπραγία καὶ ὄμβρος βραδὺς πρῶτον, εἶτα πολλοὶ καὶ γέννημα περισσόν καὶ ἀκρίδες θέλουν φανῆ καὶ φαντασία πολλή ἔσται ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις καὶ τὰ μικρὰ ζῶα παντοῦ φθαρήσονται²¹⁹.

Αὐγουστος.

Ἐάν γένῃ σεισμός ἐν ἡμέρᾳ, λύπη, πένθος καὶ κλαυθμὸς ἔσται ἐν τῷ τόπῳ ἐκείνῳ καὶ συνοχή καὶ θλίψις, τὰ δὲ πόλεις [γρ. πόλεων] καὶ τῶν λαῶν ἅπαντα καθέξει καὶ νόσοι ἔσσονται ἐπὶ τοῖς ἀνθρώποις καὶ πόλεις μεγάλαι ἐρημωθήσονται καὶ τὰ δένδρα πληγήσονται καὶ ἱερὸν μέγα καταπατηθήσεται καὶ ἡ σταφυλὴ οὐ πονεῖ τὸ ὕδωρ αὐτῆς | καὶ ὄργη τοῦ Θεοῦ ἔσται κατὰ τόπους. Ἐάν δὲ νυκτὶ γένῃ, τὰ μικρὰ ζῶα ἀπολοῦνται, αἱ δὲ πηγὰι τῶν ὑδάτων ἀυξηθήσονται καὶ οἱ ὄμβροι καὶ τὸ γέννημα πληθυνθήσεται καὶ πολλὰ καλὰ ἔσσονται τῇ πόλει ἐκείνῃ²²⁰.

Σεπτέμβριος.

Ἐάν σεισμός γένῃ ἐν ἡμέρᾳ, καρπῶν ἀπόλειψις ἐστὶ καὶ ἀφάνισις καὶ στενοχωρία καὶ ἀφορία καὶ πόλεμοι κατὰ τόπους καὶ φόβος πολὺς εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἔσται καὶ φῆμαι μεγάλαι ἔσσονται καὶ ὄμβροι πολλοὶ καὶ ἰχθύων ὀλιγόστευσις. Εἰ δὲ ἐν νυκτὶ γένει σεισμός, οἱ περὶ τὸν τόπον ἄρχοντες κινδυνεύουσι, ἐπ' ἀναστήσονται ἐπ' ἀλλήλων καὶ τοῖς ἀνθρώποις νόσοι πολλοὶ [γρ. πολλαί], τὰ πλοῖα τῆς θαλάσσης κινδυνεύουσι καὶ ἀπολοῦνται²²¹.

Ὀκτώβριος.

Ἐάν σεισμός γένῃ ἐν ἡμέρᾳ, πόλεμοι ἔσσονται ταραχαί, πτώσεις καὶ μάχαι εἰς πολλοὺς πεσοῦνται καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων ἀπολοῦνται. Ὅμβροι πολλοὶ ἔσσονται καὶ τὰ γεννήματα πληθυνθήσονται, κοιλίον<οι> εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ τραγὰ ὀλιγοστά ἔσσονται. Εἰ δὲ ἐν νυκτὶ γένει σεισμός, καρπῶν φθορὰν δηλοῖ καὶ στενοχωρίαν καὶ πείναν καὶ θανατικὸν καὶ σωμάτων ἀνθρώπων ἐλάττωσιν. Καὶ ἀκρις φανήσεται καὶ καταφθαρεῖ τὰ γεννήματα, ὄμβροι πολλοὶ ἔσσονται, εἰς τὰ πάντα ἀστοχῆσουσι ἤγουν γίνονται ἀστιχημένα²²².

Νοέμβριος.

Ἐάν σεισμός γένῃ ἐν ἡμέρᾳ, τῆς πόλεως ἐκείνης οἱ ἄρχοντες, | τὰ ταμεῖα καὶ τὰ σκῆπτρα αὐτῶν ἀφέντες φυγήσονται. Μᾶλλον εἰς τὸ ἔθνος καὶ ἀναχωρήσει εἰς ἄλλους τόπους καὶ ἐτέρους βασιλεῖς καὶ ἄλλοι τὴν βασιλείαν αὐτῶν σπεύσουσι

λαβεῖν καὶ ναοὶ ἐρημωθήσονται καὶ κακὴ αἴρεσις εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἔσται. Καὶ β<ρ>οχὴ πολλὴ καὶ τὰ ἄγρια καὶ μεγάλα ζῶα ἀπολοῦνται καὶ τὰ βρέφη. Εἰ δὲ ἐν νυκτὶ γένηται σεισμός, ἀπὸ πολέμων καὶ μάχης θανατωθήσονται πολλοὶ καὶ εἰς ἄλλους τόπους φυγήσονται καὶ βασιλεὺς διασχεθήσεται καὶ ναοὶ ἐρημωθήσονται καὶ ὄμβροι ἔπονται καὶ τὰ γεννήματα ζητηθήσονται, ὕστερον δὲ πάντων διορθωθήσονται καὶ τὰ ζῶα τῆς θαλάσσης ἀυξηθήσονται²²³.

Δεκέμβριος.

Ἐὰν σεισμός γένηται ἐν ἡμέρᾳ, καρπῶν ἀπώλεια ἔσται καὶ ὄμβροι πολλοὶ καὶ αἱ πληγαὶ πληθυνθήσονται καὶ τὰ δένδρα εὐφορήσουσι καὶ εὐθηνίαν πολλὴν ἔσται. Καὶ εἰς τὸ κάστρον ἐκεῖνο ὁ βασιλεὺς θέλει τζαλαπατηθῆ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ θέλουν λυπηθῆ καὶ θέλουν ἀναχωρήσει εἰς ἄλλους τόπους καὶ ἄλλοι τὴν βασιλείαν αὐτῶν διαδέχονται καὶ ἐκκλησίας θέλουν ἐρημάξει καὶ τὰ ἄγρια ζῶα θέλουν ψοφήσει. Εἰ δὲ ἐν νυκτὶ θέλει γένηται σεισμός, ἀπὸ μάχης καὶ πολέμου θάνατος πολὺς ἔσται καὶ βασιλέων σκῆπτρα καταλιπόντα ἀπὸ τῆς ἰδίας πατρίδος φεύγονται καὶ εἰς ἄλλους ἀφίστασθαι τόπους νεύσουσι, ὄμβροι πολλοὶ ἔσονται καὶ οἱ καρποὶ καὶ τὰ δένδρα εὐφορήσουσι²²⁴.

Ἰαννουάριος.

Ἐὰν σεισμός γένηται ἐν ἡμέρᾳ, πόλεμοι ἐμφύλιοι καὶ φόνοι | καὶ ἀκριδῶν ἐπιφάνεια ἔσται καὶ ἀσθένεια καὶ καρπῶν φθορὰ. Τὰ πηγὰδια θέλουν γεμίσει καὶ οἱ βρύσες θέλουν χάσει τὰ νερά, ὄμβροι πολλοὶ ἔσονται καὶ τὰ ἀμπέλια καὶ τὰ δένδρα θέλουν κάμει καρπὸν πολὺν καὶ εὐθηνία εἰς πάντα ἔσται. Εἰ δὲ ἐν νυκτὶ γένηται σεισμός, ἐμφύλιοι πόλεμοι ἔσονται καὶ στάσις δήμου καὶ φόνοι καὶ δάκρυα καὶ στεναγμοί. Τὰ δένδρα εὐφορήσουσι καὶ τὰ γεννήματα πολλὰ καὶ χειμῶν μέγας, χῶρες μεγάλες κινδυνεύσουσι, τὰ ὄψαρια θέλουν χαθῆ²²⁵.

128

Φεβρουάριος.

Ἐὰν σεισμός γένηται ἐν ἡμέρᾳ, πολλὰ κακὰ σημαίνει τῶν προεστῶν τοῦ τόπου ἐκεῖνου καὶ ἡγουμένου ἢ ἐπισκόπου καὶ πόλεως ἀπώλειαν καὶ ἐπιβουλὰ καὶ ταραχαὶ πλήθους καὶ κρότον δηλοῖ. Καὶ ἡ χώρα ἐκ φορήσει [γρ. εὐφορήσει] καὶ μετὰ βουλῆς καλῆς ἔσται τῇ πόλει καὶ καλὰ εὐφημίαι γίνονται καὶ ὄμβροι πολλοὶ καὶ τὸ γέννημα ἀυξηθήσεται καὶ νόσοι ἔσονται τοῖς ἀνθρώποις. Ἐὰν δὲ νυκτὶ, στάσεις καὶ ταραχὴ καὶ κακοβουλία κακίστων ἀνθρώπων ἔσται καὶ πολλῶν πτώσις καὶ οἶτος πολὺς καὶ βροχαὶ πολλὰ καὶ χαλάξι²²⁶.

- 129 | Περί τῆς βασιλείας τῶν 12 ζωδίων, καὶ ποῖον βασιλεύει τὸν κάθε χρόνον καὶ τί μέλλει γενέσθαι²²⁷.

Κριὸς ὅταν βασιλεύη, ὁ χρόνος ἐκεῖνος γίνεται ἡμερος καὶ γλυκύς, εἰρήνη εἰς τοὺς βασιλεῖς, σπορὰ γίνεται σίτου καλή. Τὸ καλοκαίρι βροχὴ καλή, χόρτα πολλά, αὐγάτιοις εἰς τὰ πρόβατα καὶ εἰς τὰ μελίσσια καὶ ἀγρίων θηρίων θάνατος.

Ταῦρος ὅταν βασιλεύη, αὐτὸν τὸν χρόνον γίνεται χειμῶνας δίκαιος. Τὰ γεννήματα πλήθια, τὸ καλοκαίρι ἄνεμοι περισσοί, τῶν μελισσῶν χαμός.

Δίδυμος ὅταν βασιλεύη, γίνεται ὁ χρόνος ἐπίβροχος, χειμῶνας τρανὸς καὶ βαρὺς, προβάτων χαμός, ποταμῶν πλημμύρα, γεννήματα πολλά, καρπὸς πολὺς καὶ ἀρχόντων ἐπιβουλία διὰ κακὸν κατὰ τοῦ αὐθέντου αὐτῶν²²⁸.

- 130 Καρκίνος ὅταν βασιλεύη, αὐτὸν τὸν χρόνον γίνεται θάνατος πολὺς καὶ σπορὰ πολλή, ξυλοκαρπία ὀλιγοστή, ταραχαὶ | κόσμου καὶ αἰχμαλωσία εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ αὐθεντῶν ζημία εἰς τοὺς ἀνθρώπους του καὶ βασιλεὺς θέλει στείλει σπαθὶ διὰ νὰ χύση αἷμα.

Λέων ὅταν βασιλεύη, αὐτὸν τὸν χρόνον γίνεται χειμῶνας ξηρὸς, σπορὰ σπανία ἐν τῷ κόσμῳ καὶ θερμασία ὀλιγοστή καὶ βασιλέως σπαθίου αἱμάτωσις, ἀγρίων χαμός καὶ ἀκρίδες πολλὲς καὶ ἄβλαβες.

Παρθένος ὅταν βασιλεύη, αὐτὸν τὸν χρόνον γίνεται χειμῶνας γλυκύς, εἰρήνη εἰς τὸν κόσμον, σπορὰ πολλή, ἀρρωστία καὶ ἀνθρώπων γερόντων θάνατος καὶ ἀρραβωνιάσματα πολλά²²⁹.

Ζυγὸς ὅταν βασιλεύη, αὐτὸν τὸν χρόνον γίνεται χειμῶνας μεσιακός, σπορὰ μεσιακή, οἶνος πολὺς, μέλι πολὺ, βοδίων θάνατος καὶ ἀδικηταὶ θέλουν κρίνει καὶ δίκαιοι ἀποφανήσουσι καὶ ἐπὶ βασιλέων ὁμοίως.

Σκορπιὸς ὅταν βασιλεύη, αὐτὸν τὸν χρόνον γίνεται ἀρχὴ καλή καὶ πρὸς τὸ τέλος κακόν, χειμῶν ἐλαφρὸς καὶ πρὸς τὰ νησία ἀκρίβεια καὶ βασιλέως μεγάλου θάνατος καὶ ἀρρωστίαι εἰς τὸν κόσμον καὶ πονηροὶ κριταὶ θέλουν γένει²³⁰.

- 131 Τοξότης ὅταν βασιλεύη, αὐτὸν τὸν χρόνον γίνεται | χειμῶνας μὲ ἄνεμον, ἄνοιξις καλή καὶ βροχερή, ἀκριδῶν χαμός, κυνηγῶν εὐτυχία καὶ γέννησις ἀνδρῶν²³¹.

Αἰγόκερως ὅταν βασιλεύη, αὐτὸν τὸν χρόνον γίνεται χειμῶνας ξηρὸς καὶ σεισμοὶ θέλουν γένει καὶ ποντικοὶ πολλοί, ξυλοκαρπία πολλή καὶ ὀλίγος θάνατος, ὄσπρια ὀλίγα καὶ σπορὰ δὲν γίνεται.

Ἵδροχόος ὅταν βασιλεύη, αὐτὸς ὁ χρόνος γίνεται ἡμερος καὶ χιόνι πολὺ θέλει γένει καὶ βροχὴ γλυκεῖα καὶ εἰς ὅλα εὐθηνία καὶ εἰρήνη καὶ οἶνος πολὺς καὶ ὀφθαλμόπονος²³².

Ἰχθύς ὅταν βασιλεύη αὐτὸν τὸν χρόνον γίνεται εἰρήνη καὶ γαλήνη εἰς τὸν κόσμον, χειμῶν μὲ νερά καὶ τὰ ἀμπέλια θέλουν χαλαζωθῆ καὶ ὀλίγα θέλουν λάβει βλάβην²³³.

Ἐάν θέλῃς νὰ ἤξεύρῃς ποῖον ζῴδιον βασιλεύει τὸν κάθε χρόνον ὁποῦ ζητᾶς, στρώσε τὰ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτη καὶ πρόσθετες καὶ ἔνδεκα καὶ ἀπὸ αὐτὰ εἴφιλον (γρ. ἀφείλον ?) τὰς χιλιάδας τῶν χρόνων καὶ ὅσα μείνουν ἔβγαλε ὅλα τὰ δώδεκα καὶ ἂν μείνῃ ἓνα, βασιλεύει τὸ πρῶτον ζῴδιον ἧτοι ὁ Κριός. Ἐάν δύο ὁ Ταῦρος, ἔαν τρία οἱ Δίδυμοι καὶ τὰ ἐξῆς ἕως εἰς τὰ ἔνδεκα. Εἰ δὲ καὶ δὲν μείνει τίποτας, βασιλεύει τὸ δωδέκατον ζῴδιον, ἧτοι ὁ Ἰχθύς. Θετέον τὸν παρόντα χρόνον 1759 ἀπὸ Χριστοῦ, ἀπὸ δὲ κτίσεως κόσμου 7267, προσθέτομεν καὶ ἔνδεκα, γίνονται | 7278. Ἀπὸ αὐτὰ εἰφίλομεν [γρ. ἀφείλομεν] τὰς χιλιάδας καὶ μένουν 278. Ἀπὸ αὐτὰ ἔβγαζομεν ὅλα τὰ δώδεκα καὶ μένουν 2. Λοιπὸν τὸν παρόντα χρόνον 1759 τὸν βασιλεύει ὁ Ταῦρος, ὁμοίως ἀκολούθα καὶ τὸ ἐρχόμενον²³⁴.

Φανέρωσις τοῦ ἡλίου, πότε εἰσέρχεται εἰς τὸ κάθε ζώδιον καὶ εἰς τὰς πόσας τοῦ μηνὸς καὶ τί μέλλει γενέσθαι²³⁵.

Ἰαννουάριος.

Εἰς τὰς 8 ἡμέρας ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζώδιον τοῦ Ὑδροχόου. Εἰς τὴν α'ῆν καὶ γ'ῆν ἡμέραν, ἂν λάξη ξεστεριά, ὁ χρόνος θέλει εἶσθαι εὐκαρπος, ὅστις γεννηθῆ εἰς τὰς 8 ἡμέρας τοῦ Ἰαννουαρίου εἶναι καλόγνωμος, σκυθρωπός, συλλογιζόμενος, ἢ μάθησις τοῦ ἀρέσκει, ἢ ὅποια τοῦ προξενεῖ πλουσιότητα. Τὰ δὲ γεννηθέντα κοράσια θέλουν εἶσθαι πολυγροίκητα, ἀπὸ νερὰ νὰ φυλάττωνται, οἱ ἄνδρες αὐτῶν θέλουν ἀποθάνει. Ἐάν λάξη εἰς τὰς 14 τοῦ Ἰαννουαρίου ξεστεριά, ὁ χρόνος εἶναι καλός, εἰ δὲ καὶ λάχει ἄνεμος, πόλεμος ἀκολουθεῖ, εἰ δὲ καὶ λάχει ἢ θολὸς καιρὸς, ἀρρωστία θέλει εἶσθαι εἰς τὰ ζῶα, εἰ δὲ καὶ λάχει βροχὴ ἢ χιόνι, ἀκρίβεια θέλει εἶσθαι²³⁶.

Φεβρουάριος.

Εἰς τὰς 7 ἡμέρας ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζώδιον τοῦ Ἰχθύος. Ὁ γεννηθεὶς εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν εἶναι ὑπερήφανος, ἀνυπότακτος, δεδομένος εἰς μάθησιν, τὰ δὲ γεννηθέντα κοράσια κακωμένα. Εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν, ἂν λάξη βροχὴ, ζημίαι εἰς τὰ χωράφια, ἂν δὲν λάξη αὐτὸς ὁ μήνας μὲ κρυάδες, τὸ Πάσχα χωρὶς ἄλλο εἶναι καὶ καθὼς λάχει εἰς τὰς 11 τοῦ Φεβρουαρίου ἢ ἡμέρα, ἔτζι θέλει ἀκολουθήσει καὶ ὅλη ἡ Μεγάλῃ Σαρακοστή²³⁷.

Μάρτιος.

Εἰς τὰς 9 ἡμέρας ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζώδιον τοῦ Κριοῦ. Ὁ γεννηθεὶς αὐτὴν τὴν ἡμέραν εἶναι ἀπόκοτος, ἐντροπιακός, ἐραστής τῆς ἀγάπης. Ἐάν λάξη ὁ Μάρτιος ξηρός, ὁ Ἀπρίλλιος μὲ ἀπαλότητα, ἂν λάξη τὸν Μάρτιον βροντὴ, ὁ χρόνος εἶναι ἄκαρπος, εἰς τὰς 25 ἂν λάξη χαροποιὰ ἡμέρα καὶ ἡ νύκτα μὲ ξεστεριά, ὁ χρόνος εὐκαρπος καὶ ἂν λάξη τὴν Μεγάλῃν Παρασκευὴν, καλύτερα²³⁸.

Ἀπρίλλιος.

Εἰς τὰς 9 ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζώδιον τοῦ Ταύρου. Ἐάν εἶναι ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρᾶς μὲ ἀπαλότητα, θέλει εἶσθαι ἢ ἀκρίβεια καὶ ξέρεν εἰς αὐτὸν τὸν χρόνον, εἰ δὲ καὶ εἶναι ἡ ἡμέρα εὐμορφῆ, εἶναι ἄκαρπος ὁ χρόνος καὶ ξηρός. Δέκα ἑβδομάδες μετὰ τὸ Πάσχα ἂν δὲν εἶναι πρασινάδα, θέλει εἶναι πολλὰ ἄκαρπος ὁ χρόνος, ἂν λάχουν λουλούδια ἀνθήσεως πολλὰ καὶ καλὰ εἰς τὰ βίσκα, εἶναι ἐλπίδες καὶ διὰ κρασι²³⁹.

Μάιος.

Εἰς τὰς 12 ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζώδιον τῶν Διδύμων. Ἐάν εἶναι ὁ καιρὸς μὲ ἀπαλότητα εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ μηνὸς, θέλει εἶσθαι ἀκρίβεια εἰς τὸ

ψωμί και εις τὸ κρασί, εἰ δὲ καὶ λάχουν βρονταὶ συχναί, ὁ χρόνος εἶναι εὐκαρπος, ἂν λάχη εις τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς ἀπαλότης καὶ ξεστεριά, κακὸν θέλει εἶσθαι²⁴⁰.

Ἰούνιος.

Εἰς τὰς 10 ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζῳδιὸν τοῦ Καρκίνου, ὁ γεννηθεὶς εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν εἶναι φρόνμιος, καλοσυνηθισμένος καὶ μὲ ξεμακρυσμένον ριζικόν²⁴¹.

Ἰούλλιος.

Εἰς τὰς 12 ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζῳδιὸν τοῦ Λέοντος καὶ ἔρχονται ἡμέραι κυνικαί, ἦγουν διὰ καμμίαν δουλείαν δὲν εἶναι καλαὶ καὶ τελειώνουν αὐταὶ αἱ ἡμέραι τὸν Αὐγουστον, ὅμως ἠμπορεῖ εἰς αὐτὰς τινὰς νὰ ἀγοράσῃ ἀμπέλια καὶ χωράφια κήπου καὶ νὰ βάζῃ εἰς κτήρια θεμέλια. Ὁ γεννηθεὶς εἰς αὐτὸν καιρὸν ἴσται δίκαιος καὶ καλόεργος²⁴².

135

Αὐγουστος.

Εἰς τὰς 12 ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζῳδιὸν τῆς Παρθένου. Ὁ γεννηθεὶς εἰς αὐτὸν τὸν καιρὸν εἶναι ἠγαπημένος, ἐπιτήδειος εἰς γράψιμον καὶ εἰς ὅλας τὰς χρείας τῆς ψυχῆς καλορρίζικος, ἀπὸ μεγάλους ἀνθρώπους νὰ φυλάγεται²⁴³.

Σεπτέμβριος.

Εἰς τὰς 12 ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζῳδιὸν τοῦ Ζυγοῦ, διὰ τοὺς γάμους καὶ ὁδοιπόρους εἶναι καλά. Ὁ γεννηθεὶς ἐν τῷ παρόντι ζῳδίῳ ἐστὶν ἐραστής τῆς φρονήσεως, ἀπὸ τὰς 11 ἕως 18 νὰ βάλῃ εἰς γῆν ὅ,τι λογιῆς σπορὰν καὶ ἂν εἶναι²⁴⁴.

Ὀκτώβριος.

Εἰς τὰς 12 ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζῳδιὸν τοῦ Σκορπίου καὶ εἶναι ἡμέρα ἐναντία διὰ ἰατρικά. Ὁ γεννηθεὶς ἐν τῷ παρόντι ζῳδίῳ εἶναι παρήκους, μελανχολικός, λαίμαργος, ἄφρων, ἀκριβής. Εἰς τὰς 28 ἂν λάχη καταχνιά, βλάπτει τὰ ζῶα, καὶ βούτυρον ὀλίγον²⁴⁵.

Νοέμβριος.

Εἰς τὰς 11 ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζῳδιὸν τοῦ Τοξότου. Καλὸν εἶναι διὰ πραγματείαν καὶ ὅσα δουλεύονται διὰ μέσου τῆς φωτίας, ὁ γεννηθεὶς ἐν τῷ παρόντι ζῳδίῳ εἶναι φιλόθεος, φρόνμιος καὶ πόνον κεφαλῆς ἔχει²⁴⁶.

Ἰ Δεκέμβριος.

Εἰς τὰς 11 ἔρχεται ὁ ἥλιος εἰς τὸ ζῳδιὸν τοῦ Αἰγοκέρου. Ἄν τύχη ἡ ἡμέρα τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως πρὶν νὰ γεμισθῇ ἡ Σελήνη, ὁ χρόνος εἶναι εὐκαρπος. Ἄν λάχη ἡ ἡμέρα τῆς παραμονῆς τῶν Χριστουγέννων χαροποιὰ καὶ μὲ ξεστεριάν, ψωμί,

136

κρασί, ὀψάρια, κρέας, ἄρκετὰ θέλουν εἶσθαι. Εἰ δὲ καὶ λάχει βροχὴ ἢ ἄνεμος, σημεῖον πανούκλας. Ὁ γεννηθεὶς ἐν τῷ παρόντι ζωδῖω πολυσυλλόγιστος, ληστής, καλόμεργος καὶ καλὸς ἄνθρωπος²⁴⁷.

Διὰ σπαρτά, κόψιμον δενδρῶν,
καὶ πότε νὰ κόπτουν οἱ μητέρες τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ βυζί²⁴⁸.

Ὅταν εἶναι ἡ αὐξησης τοῦ φεγγαρίου, εἰς τὴν ἀπαλὴν γῆν νὰ σπαρθοῦν τὰ ξηρὰ ὄσπρια. Ὅταν ξεπέφτη τὸ φεγγάρι, εἰς τὴν ἀπαλὴν γῆν νὰ σπαρθοῦν τὰ πολλὰ ὄσπρια, δηλαδὴ λινάρι, καννάβι καὶ τὰ τοιαῦτα. Τὸ λινάρι καὶ τὸ καννάβι ἂν σπαρθοῦν ὅταν αὐξάνη ἡ Σελήνη, θέλει γένει πολλὰ ὑψηλόν, εἰ δὲ σπαρθῆ ὅταν ξεπέφτη ἡ Σελήνη, θέλει γένει χαμηλότερον, ὅμως πυκνόν.

137 Τὰ δὲ σπαρτά ὅπου σπείρονται τὸ φθινόπωρον, αὐταὶ αἱ ἡμέραι εἰσὶ καλαί, Σεπτεμβρίος [γρ. Σεπτεμβρίου] 5 : 6 : 7 : 8 : 12 : 14 : 20 : 22 : 29 : τὸν Ὀκτώβριον 3 : 4 : 12 : 22 : 26 : 27 : | Τὰ δὲ σπαρτά ὅπου κάμνουν τὸν καρπὸν εἰς τὴν γῆν μέσα, νὰ σπαρθοῦν εἰς τὸ τέλος τῆς Σελήνης, δηλαδὴ κρομμύδια, ρεπάνια καὶ τοιαῦτα. Τὰ δὲ σπαρτά ὅπου κάμνουν τὸν καρπὸν ἔξω τῆς γῆς, νὰ σπαρθοῦν ὅταν ἡ Σελήνη εἶναι νέα, δηλαδὴ σιτάρι, βρόμη, κριθάρι, κουκιά, ρεβύθια καὶ τὰ τοιαῦτα.

Διὰ νὰ κόπτουν οἱ μητέρες τὰ παιδιὰ ἀπὸ τὸ βυζί, εἶναι καλὸ τὸν Μάιον, τὸν Αὐγουστον, τὸν Νοέμβριον καὶ τὸν Ἰαννουάριον ἢ πρὶν νὰ γεμίση ἡ Σελήνη καὶ γένη σωστὴ μὲ μίαν ἡμέραν ἀρχύτερα, ἢ ἀφ' οὗ γεμίση ἡ Σελήνη μὲ μίαν ἡμέραν ὑστερότερα.

Διὰ τὴν ξυλὴν τῆς οἰκοδομῆς οἴκου, εἶναι καλὰ νὰ κόπτεται τὸν Αὐγουστον, τὸν Σεπτέμβριον, τὸν Νοέμβριον καὶ τὸν Δεκέμβριον, εἰς τὰ τέλη τῆς Σελήνης τῶν αὐτῶν μηνῶν. Διὰ τὴν κοπὴν τῆς γοριτζᾶς διὰ νὰ αὐξάνη, εἶναι καλὰ νὰ κόπτεται ὅταν εἶναι ἡ Σελήνη νέα²⁴⁹.

Ἰ Ἀστραμφύχου ὄνειροκριτικὸν κατὰ ἀλφάβητον
διὰ στίχων ἰαμβικῶν²⁵⁰.*

141

Α

Ἄνδραξ [γρ. ἀνθραξι] βαίνειν, ἐχθρικὴν δηλοῖ βλάβην.
Ἄπιν κρατῶν τις ἀστοχεῖ τῶν ἐλπίδων.
Ἄργῶς κινεῖσθαι, δυστυχεῖς ποιεῖ τρίβους.
Ἄρθεις νόον, γίνωσκε γῆν ναίειν ξένην.
Ἄστρα βλέπειν, κάλλιστον ἀνθρώποις πέλει.

Β

Βαίνων κεράμοις, δυσμενῶν βλάβην φύγεις [γρ. φύγης].
Βόας θεωρεῖν, εἰς κακὴν προᾶξιν φέρει.
Βότρυν κατέσθειν, ὄμβρικὴν δηλοῖ κλύσιν.
Βρονταὶ καθ' ὕπνου, ἀγγέλων εἰσὶ λόγοι.
Βρωῖσις σῦκων δείκνυσι φληνάφους λόγους.

Γ

Γάλα γαληνῶν πρόξενον πέλει τρόπων.
| Γάλα σκεδάζει δυσμενῶν συμβουλίας.
Γελῶν καθ' ὕπνου, δυσφόρους ἔξεις τρόπους.
Γέροντα παντᾶν [γρ. σαυτὸν] εἰ βλέπεις, ἔξεις γέρας.
Γυμνὸς καθεσθεις, σῶν ὑπεκοστῆ [γρ. ὑπεκοστῆς] πραγμάτων²⁵¹.

142

Δ

Δυσωδίαν νόμιζε τὴν ἀηδίαν.

Ε

Εἰ θυμιάσαι [γρ. θυμᾶ σέ] τις, πικρὸν τ' ὄναρ τόδε.
Ἐκδηλὸς ἐστι βόρβορος ψυχῆς ὄυπος.
Ἐχθροῖς συνέστειν [γρ. συνέσθειν], εἰς καταλλαγὰς φέρει.
Εὔχρηστον ἀνδρὶ συμπλακῆναι φιλάτῳ.
Ἐκκλησίαις ἐστῶσιν [γρ. ἐστῶς τις] ἔγκλησιν φέρει.

* Τὴν ἔκδοσιν τῶν ὄνειροκριτικῶν Ἀστραμφύχου καὶ Γερμανοῦ (σελ. 101-129), ἐπιμελήθηκε ὁ καθηγητὴς Γεώργιος Ἄ. Χριστοδοῦλου, φίλος καὶ ὁμότεχνος τοῦ ἐκλιπόντος. Στὴν ἀποκατάστασιν τῶν κεμένων πολὺτιμη ὑπῆρξε ἡ βοήθεια τῶν ἐξῆς μελετῶν τοῦ Franz Drexl, «Das Traumbuch des Patriarchen Nikephoros», *Beiträge zur Geschichte des christlichen Altertums und der Byzantinischen Literatur. Festgabe Albert Ehrhard*, Bonn & Leipzig 1922, 94-118, «Das Traumbuch des Patriarchen Germanos», *Λαογραφία* 7 (1923), 428-448, καὶ «Das anonyme Traumbuch des cod. Paris. gr. 2511», *Λαογραφία* 8 (1921), 347-375.

Ζ

Ζώνη κοπέισα τὴν ὁδὸν λύει ταχύ²⁵².

Η

Ἦλους κρατῶν, τὰ κέντρα τῶν ἐχθρῶν βλέπεις.

Θ

Θάλατταν ἰδεῖν μειδιῶσαν εὐθετον.

Θανὼν καθ' ὕπνου, δυσφόρους ἔξεις τρόπους.

143 | Θριδάκας ἔσθην σωματῶν δηλοῖ νόσον.

Ι

Ἴλυν πεπλοκῶς [γρ. πεπλευκῶς], τοῦ νοὸς νόει βλάβην.

Ἴππους μελαίνας οὐ καλὸν πάντως βλέπειν.

Ἴππους [γρ. ἵππων] δὲ λευκῶς [γρ. λευκῶν] ὄψεις [γρ. ὄψις] ἀγγέλων φράσεις [γρ. φάσις].

Κ

Καλὸν πέτεσθαι, πράξεως καλῆς τόδε.

Κερδῆ [γρ. κερδοῖ] συνῶν, τὴν κερδοσύνην προσδόκη [γρ. προσδόκα].

Κύρνους [γρ. κίρκους] κατασχών, οὐ [γρ. οὐ] θέλεις πάντως τύχης [γρ. τύχοις].

Κλαίων καθ' ὕπνου, παγχαρῆς πάντως ἔση.

Κλασθεῖσα ῥάβδος οὐ καλὸν φέρει πέρας.

Κλειδάς κρατεῖν δὲ σύνθεσιν δηλοῖ τρόπων.

Κλῆμα κρατήσας, ἐγκαλεῖσθαι προσδόκη [γρ. προσδόκα]

Κόπρω καθεσθεις, ζημίας ἔξεις τρόπους.

Κρημνοῦ πεσόντα, δυστυχῆ δηλοῖ τύχην.

Κυνῶν ὑλαγμὸς ἐχθροικῶν [γρ. ἐχθροικῆν] δηλοῖ βλάβην²⁵³.

Λ

Λάκκῳ καθεῖναι, σαυτὸν οὐ καλὸν τόδε.

Λαλεῖν καθ' ὕπνου, νητρεκὲς τοῦναρ τόδε.

Λέοντας ἰδεῖν, δυσμενῶν δηλοῖ μάχην [γρ. μάχας]²⁵⁴.

Λευκάς ὄραῖν τὰς σάρκας, εὐθετον λίαν.

144 | Λευκὴν στολὴν κάλλιστον εἶν' [γρ. ἐν] ὕπνῳ φορεῖν.

Λύκος κεχηνῶς, φληνάφους δηλοῖ λόγους.

Μ

Μάχην μάχαιρα ζωγραφεῖ κρατουμένη.

Μητροῖ πλακῆναι, καλὸν εἰς ὄναρ τόδε.

Μῦς δ' ἂν φανείς [γρ. ἀναφανείς], ἐνδηλος ἐν τρόποις πέλει.

Ν

Νεκροὶ βόες δηλοῦσι τοὺς λιμοὺς [γρ. λιμοῦ] χρόνους.
 Νεκροὺς ὄρω, νέκρωσιν ἔξεις πραγμάτων.
 Νηνησμένα κρατῶν δὲ προσδόκα λύπας.
 Νῆξις θαλάσσης ἀγρίας δηλοῖ λύπας.
 Νῆξις θαλάσσης ἡμέρας [γρ. ἡμέρου] ὄναρ καλόν²⁵⁵.

Ξ

Ξηρῶν φανέντων δενδρέων, κενοὶ κόποι.

Ο

Οἱ μάργαροι δηλοῦσι δακρύων ῥόων [γρ. ῥόον].
 Οἶνος κενωθεὶς ἀγγείων πάνει [γρ. παύει] λύπας.
 Οἶνος ῥυπώδης οὐ τρανοῖ [γρ. ἐκτρανοῖ] πολλὰς [γρ. πολλάς] λύπες [γρ. λύπας].
 Οἶνου μετασχών, προσδόκα δεινὰς μάχας.
 Ὀλμιον [γρ. ὄλόν] καθαίρειν φροντίδων δηλοῖ πᾶσιν [delendum] λύσιν.
 Ὀρη [γρ. ὄρει] προσφέρειν [γρ. προσέρπειν] πραγμάτων δηλοῖ βίαν.
 Ὀφεις πατεῖν, τὰ κέντρα τῶν ἐχθρῶν λύει.

145

Π

Πᾶσαι δὲ μίξεις, πρόξενοι μακρῶν πόνων.
 Πέδας [γρ. παιδας] κρατῶν, κίνδυνον ἐλθεῖν προσδόκα.
 Περιστερὰς βλέπειν δέ [γρ. τε] προξενεῖ βλάβας.
 Πέτρας [γρ. πέτρα] καθεσθεὶς, ἐλπίδας χρηστὰς ἔχε.
 Πηγὴ διαυγής, τὰς νοοὺς λύει λύπας.
 Πόδας καθαίρειν, φροντίδων δηλοῖ λύσιν.
 Πόδας πλατεῖς ἔχοντα, σημαίνει λύπας.
 Ποδῶν κοπέντων, μηδὲως ἄρχου τρίβου.
 Πρήθων [γρ. βρήθων] τὸ σῶμα, δυσκλεῆς ἔση λίαν.
 Πῶλον [γρ. πόλον] βλέπειν τρέχοντα, μυστικὸν τόδε.

Σ

Σάρκας μελαίνειν, οὐ καλὸν πεσεῖν [γρ. πᾶσιν] τόδε.
 Στολὴν φορεῖν μέλαιναν, οὐ καλὴ θέα.
 Στολὴν δ' ἄλουργόν, οὐ [γρ. εἰς] μακρὰν νόσον φέρει²⁵⁶.
 Στολὴν δ' ἐρυθρὰν, εἰς καλὴν προᾶξιν φέρει.
 Στολὴν φορεῖν ἀνακτὰς [γρ. ἀνακτος], ἐλπίδων λύσις²⁵⁷.
 Στρουθὸν κρατῶν φεύγοντα, προσφύδα [γρ. προσδόκα] βλάβην.
 Στύλον κρατῶν, ἤλπιζε [γρ. ἔλπιζε] τὴν θεῖαν χάριν.

Συνθλῶν [γρ. συνθλᾶν] μάχαιραν, δυσμενῶν δηλοῖ θλάσιν.
Σφήρες φανέντες [γρ. φανείσαι] δυσμενῶν εἰσι βλάβαι.

Τ

- 146 | Τεύχει [γρ. τείχει] καθεσθεις, εὐτυχῆς πέλειν δόκει.
Τρέχειν καθ' ὕπνου, εὐσθενεῖς ποιεῖ τύχας.
Τρίχας καρῆναι, πραγμάτων δηλοῖ βλάβην.
Τρίχας πεσεῖν δέ, κίνδυνον φέρει μέγαν.
Τρώγων γλυκεῖα [γρ. γλυκερά], πικρίας ἔξεις τρόπους.
Τυφλὸν φανέσθαι [γρ. φέρεσθαι], πάγκαλον λίαν ἔφν.

Υ

Ὑδωρ βλύων [γρ. βλύζον] κάτωθεν, ἐχθροὺς μηνύει²⁵⁸.
Ὑδωρ δια<υ>γές, μηνύει χρηστὸν τόδε.
Ὑδωρ πίνων πηλῶδες, ἐν λύπαις ἔση.

Φ

Φανεῖς λαγῶς, δυστυχεῖς ποιεῖ τρίβους.
Φιλεῖν ἐγείρει δυσμενῶν μακρὰς μάχας.
Φλοῖσβος θαλάσσης πραγμάτων δηλοῖ κλῶνον [γρ. κλόνον].
Φωστῆρες [γρ. φωστῆρας] ἰδεῖν, πραγμάτων δηλοῖ φέος [γρ. φάος].

Χ

Χεῖρας καθαίρειν, φροντίδων δηλοῖ λύσιν.
Χειρὸς πετασθεις κίρκος ἄρχουσι βλάβη.
Χιτῶν ῥαγεις ἔρηξε φροντίδων βάρος.
Χιῶν φανείσα δυσμενῶν ἐχθράς φέρει.
Χρυσὸν κρατῶν, ἄπρακτος ὧν θέλεις ἔση.
Χύσις ποταμῖα, δυσμενῶν λύει χαράν²⁵⁹.

Ω

ᾠὰ κρατεῖν ἔσθαι τε σημαίνει λύπας.

| Ἔτερον ὄνειροκριτικὸν κατὰ ἀλφάβητον διὰ στίχων ἰαμβικῶν
Νικηφόρου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως²⁶⁰.

147

Ἄρχη [γρ. ἄρχε] προπάντων καὶ παθῶς [γρ. παθῶν] καὶ κοιλίας
καὶ δάκρυα στέναξον ἐκ τῶν ὀμμάτων,
εὐχὰς προπέμπων ἐξ ὅλης τῆς καρδίας
καὶ χειρᾶς αἴρων τῷ Θεῷ καὶ δεσπότῃ,
ὅταν πρὸς ὕπνον ὡς βροτὸς νεῦσαι θέλεις,
οὕτω γὰρ ὄψει καὶ σαφῶς καὶ συντόμως
αὐτῶν ὄνειρων τὰς σκιώδεις ἐμφράσεις [γρ. ἐμφάσεις],
ψευδεῖς ὄνειροις [γρ. ὄνειρους] κοιλίας δηλοῖ γόμος,
πολλὴ πόσις τε καὶ κάρωσις ἀκράτου
καὶ φροντίδων ζόφωσις καὶ φρενῶν γνόφος²⁶¹.

A

Ἄετὸν ἰδὼν, ἄγγελον Θεοῦ νόει.

Ἄετὸν βλέποντες [γρ. βλέποντας] , ἄγγελον τοῦ Θεοῦ νοήσων [γρ. νόησον].

| Ἄληθές ἔστ' ὄναρ τοῦ ἀλεκτρονόου.

148

Ἄληθὸν [γρ. ἀληθινόν] τὸ ὄνειρον τοῦ πετεινοῦ.

Ἄρτους ζέοντας ἐσθίειν δηλοῖ νόσον.

Ψωμῖα ζεστά ἂν τρώγῃς, φανερώνουν ἀρρωστίαν.

Ἄπιν κρατῶν τις ἀστοχεῖ τῶν ἐλπίδων.

Ἄργῶς κινεῖσθαι, δυστυχεῖς ποιεῖ τρίβους.

Ἄνακτος προλαλῶν τις, ἄπρακτος μένει.

Ἄνδρὶ πλακεῖς φιλοῦντι, εὐθροτον νόει.

Ἄνθρακας βλέπειν, ἐχθρικὴν δηλοῖ βλάβην.

Ἄρθεις νόον, γίνωσκε τὴν [γρ. γῆν] γαῖαν [γρ. ναίειν] ξένην.

B

Βίβλων κρατῶν, νόμιζε τιμὴν λαμβάνειν.

Βιβλία κρατώντας, λογίαζε τιμὴν πὼς λαμβάνεις.

Βρονταὶ καθ' ὕπνον, ἀγγέλων εἰσὶ λόγοι.

Βρονταὶ εἰς τὸν ὕπνον, ἀγγέλων εἶναι λόγος [γρ. λόγοι]²⁶².

Βαίνων καθ' ὕπνου, δυσμενῶν κλίσεις νόει.

Περιπατῶντας εἰς τὸν ὕπνον, ἐχθροὶ σου κλίνουν.

| Βότρυς ἐσθίειν, ὀμβρικὴν δηλοῖ κλίσειν [γρ. κλύσειν].

149

Σταφύλια ἂν τρώγῃς, βροχὴν φανερώνει.

Βήθων [γρ. βρίθων] τὸ σῶμα, δυσκλεῖς ἔση λίαν.

Βαίνων κεράμοις, δυσμενῶν φύγεις [γρ. φύγῃς] βλάβην.

Περιπατῶντας εἰς τὰ κεραμίδια, ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ σου φύγεις [γρ. φύγῃς] τὴν
ζημίαν.

Βυθῶ κρατεῖσθαι, δεινὸν εἰς ἅπαν πέλει.
Βασιλέως φίλημα τιμὴν σημαίνει.

Γ

Γέροντα σεαυτὸν εἰ βλέπει<ς>, ἔξεις γέρας.
Γάλα σκεδάζει δυσμενῶν δυσβουλίας.
Γλυκεῖα βρωσίς πικρίαν σοι μηνύει.
Γελῶν ἐν ὕπνῳ, δυσφορήσεις ἐξ ὕπνῳ [γρ. ἐξ ὕπνου]²⁶³.
Γυναῖκα γήμας, τοῦ βίου τροπὴν νόει.
Γρήγορος [γρ. γρήγοροις] ὑπνώττουσα, νητρεκῆς πέλει.

Δ

- 150 | Δῶρον [γρ. δώρων] μετασχόν, οὐ μακρὰν κέρδος [γρ. κέρδους] ἔση.
Δηλοῦσι κλήσεις των ὀρωμένων τρόπους.
Δηγμὸς κυνὸς δείκνυσιν ἐχθίστην βλάβην.
Δόμου πεσών, νόμιζε τούτου ζημίαν.
Δυσωδίαν νόμιζε τὴν ἀηδίαν.
Δαμάσκηνα βρωθέντα, μηνύει νόσον.
Δεξάμενος γράμματα κόκκινα τάχα
δόξαν τιν' εὐρεῖν ἢ θάνατον προσδόκη [γρ. προσδόκα].

Ε

- Ἐχθοῖς συνέσθαι, πρὸς καταλλαγὴν φέρε [γρ. φέρει]²⁶⁴.
Ἐκδηλὸς ἐστὶ βόρβορος ψυχῆς ὄψος.
Ἐκκλησίαις ἐστώς τις, ἐκκλήσεις [γρ. ἐγκλήσεις] ἔχει
Εὐνοῦχον ἰδεῖν κατ' ὄναρ, χρηστὸν πάνυ.
Ἐχίςφυγοῦσα, δυσμενῶν δηλοῖ βλάβην.
151 | Εἰ θυμῶ τις, πικρὸν ἐστὶν εἰς ὄναρ²⁶⁵.
Ἐσθῶν [γρ. Ἐσθων] ῥοιάς, νόμιζε παλαίειν νόσφ.
Ἐχειν μεγάλους ὄπας, εἰς κέρδος φέρει.

Ζ

Ζώνη κοπεῖσα, τὴν ὀδὸν λύει ταχύ.

Η

Ἥλους κρατῶν, τὰ κέντρα τῶν ἐχθρῶν νόει.

Θ

Θριξ τῆς κεφαλῆς εἰ κομᾶ, τιμὴν νόει.
Θανῶν καθ' ὕπνους, φροντίδων ἔση δίχα.
Θεώμενος βοῦς εἰς κακὴν πράξιν φέρει.

Θάλασσαν ἰδεῖν μειδιῶσαν, εὖ ἔχει.
 Θριδάκας ἔσθειν, σώματος δηλοῖ νόσον.
 Θλασθεῖσα ῥάβδος οὐ καλὸν φέρει πέρας.
 | Θηρῶν [γρ. θυρῶν] πεσουσῶν, τοῖς ἔχουσιν ἢ βλάβη. 152

I

Ἰχθύας ἔσθειν, οὐκ εὐηθές [γρ. εὐηθές] σοι τόδε.
 Ἴππους μελανοὺς οὐ καλὸν πάντας [γρ. πάντως] βλέπειν.
 Ἴππου πεσῶν καθ' ὕπνους, εἰς πτώσιν ἴεις [γρ. ἴης].
 Ἴλυν ὑποδές [γρ. ὑποδύς], τῆς ψυχῆς βλάβην <νόει>.
 Ἰομαηλίταις συσχεθείς, καλὸν νόει.

K

Κλειδας κατέχειν [γρ. κατασχεῖν], σύνθεσιν ἔχει τόπων.
 Καρποὺς ἐλαιῶν εἰσορᾶν, καλὸν τόδε.
 Κλημα κρατήσας, ἐγκαλῆσαι [γρ. ἐγκαλεῖσθαι] προσδόκα.
 Κυνῶν ὑλαγμὸς ἐχθρικὸν δηλοῖ κρότον.
 Κόπρω καθεσθείς, ζημίαν προσκεδέχου [γρ. προσεκδέχου].
 | Κόρακας ἰδῶν, δαίμονας τούτους νόει. 153
 Κρέα βιβρώσκειν, οὐ καλὸν πᾶσι τόδε.
 Κηροὺς κρατεῖν ἄπτοντας, εὐχρηστον τόδε.
 Κάρα κενωθὲν ἔλαιον, χρηστὸν νόει.
 Κλοιὸν φορῶν τις, οὐ μακρὰν τοῦ κινδύνου.
 Κοπέντα δένδρα, πτώσις [γρ. πτώσιν] ἀνδρῶν σημαίνει²⁶⁶.
 Κρατεῖν ῥομφαίαν πᾶσι καλὸν τυγχάνει.

Λ

Λύκους [γρ. λύκος] κεχηνώς, φληνάφους δηλοῖ λόγους.
 Λευκάς ὄρων [γρ. ὄρᾶν] τὰς σάρκας, εὐθετον νόει.
 Λέοντα [γρ. Λέοντας] ἰδῶν [γρ. ἰδεῖν] δυσμενῶν δηλοῖ στίφε [γρ. στίφη].
 Λευκάς τρίχας [γρ. λευκαὶ τρίχες] δηλοῦσι πράξεις εὐθέτους.

M

Μῦς ἀναφανείς, δῆλον ἐμποιεῖ τρόπον.
 | Μητρὶ πλακεῖς, κάλλιστον εἰς ὄναρ νόει. 154
 Μάχην μάχαιρα ζωγραφεῖ κρατουμένη.
 Μαργαρίται δηλοῦσι δακρύων ῥόον.
 Μέλαν πρόσωπον, εἰς μακρὰς λύπας <φέρει>.
 Μέλας φανείς τις, ἄγγελος πέλει νόσου²⁶⁷.
 Μῆλα κρατῶν, ἔρωτι συνεῖναι δόκει.

Ν

Νεεοὺς [γρ. Νεκροὺς] ὄρων, νέκρωσιν ἕξειςπραγμάτων.

Ξ

Ξηρῶν φανέντων δένδρων ἐν κενοῖς πόνοις [γρ. πόνοι].
Ξηροὶ δρύες φανέντες, εὐχρηστον τόδε.

Ο

- 155 | Ὅρων ἔλαιον, ἐκφύγεις [γρ. ἐκφύγοις] πᾶσαν βλάβην.
ἽΟφεις ἀναιρῶν [γρ. ἀναιρεῖν], τοὺς ἐναντίους νόει.
| ἽΟφισ θεαθεῖς, ἐν κλίνας εὐπραγία.
Οἴνου μετασχών, σχεῖν θορύβους προσδόκα.
ἽΟρη βατῶν [γρ. ὄρειβατεῖν], πράγμασι σημαίνει βίαν.
ἽΟνω καθεῖσθαι [γρ. καθῆσθαι], δυσπραγεῖς δηλοῖ τρόπους.
Οἶκον θεωρεῖν πυρπολούμενον, καλόν²⁶⁸.
Οἶνον [γρ. οἶκον] δὲ καπνίζοντα μὴ βλέπειν θέλε.
ἽΟδόντας ἐκριφέντας οὐ καλὸν βλέπειν.
ἽΟδόντα ῥίψας καὶ πάλιν ἄλλον φῦναι
παριστᾶ κέρδος καὶ χαρὰν παρ' ἐλπίδα.
ἽΟναρ ὄνειρους [γρ. ὄνειροις] νητρεκὲς πέλει λέγειν.
ἽΟρωμένη πορφύρα σημαίνει νόσον.
ἽΟμιχλοειδῆς ὄψις ἐμποιεῖ ζάλην.

Π

- 156 | Ποδῶν κοπέντων, μηδαμῶς ἄρχε [γρ. ἄρχου] βίου [γρ. τριβου].
| Πόδες πλατεῖς δηλοῦσι λύπας ἀθρόας.
Περιοτεράν βλέπων τις χαρὰν μηνύει.
Πηγὴ διαυγῆς ψυχικὰς λύει λύπας.
Πέδας φέρων, νόμιζε κινδύνους ἔχειν.
Πέτρα καθεσθεῖς, ἐλπίδας χρηστὰς ἔχε.
Πύργος πεσῶν δείκνυσιν ἀρχόντων μόροι [γρ. μόρους].
Πίπτων οὐρανὸς οὐκ ἀγαθὰ μηνύει.
Πετᾶν καθ' ὕπνον, μηνυτικὸν ἀξία²⁶⁹.
Πέρδικα κρατῶν, θῆλυ κατέχων νόει.
Πράσα δὲ καὶ κρόμμουα δηλοῦσι λύπας.

Ρ

ἽΡαφή [γρ. ῥαφίς] πρὸς οἶκον [γρ. ὕπνον?] φαρμάκων δηλοῖ δόσιν.

Σ

Στολὴν φορῶν [γρ. φορεῖν] μέλαιναν οὐ καλὴ θέα.

| Στολή δὲ λευκὴ πρὸς καλὸν πέρας φέρει. 157
 Στολή δ' ἄλουργίς οὐ μακρὰν δηλοῖ νόσον.
 Στρουθοὺς κρατῶν φεύγοντας, ἐκδέχου βλάβην.
 Στύλον κρατῶν πᾶς, ἐκδέχου θεῖαν χάριν.
 Συνθλᾶν μαχαίρας, δυσμενῶν δηλοῖ θλάσιν.
 Σύκα βιβρώσκων, φληνάφους δηλοῖ λόγους.
 Σφήκες φανεῖσαι δυσμενῶν εἰσὶ βλάβη²⁷⁰.
 Σκόληκας [γρ. Σκόληκες] ἱστοροῦσιν ἐχθρικὴν βλάβην.
 Σηπίαν ἔστειν [γρ. ἔσθειν] εἰς νόσον μακρὰν φέρει.
 Σεισμός ταραχῆς ἄγγελος πᾶσι πέλει.
 Σαυτὸν βλέπεις [γρ. βλέπειν] πλούσιον, ὑπάρξεις πένης.

Τ

Τρίχας καρῆναι δυσφορωτάτη θέα.
 | Τριχῶν πεσουσῶν, κίνδυνον μέγαν νόει²⁷¹. 158
 Τυφλὸν φέρεσθαι πάγκαλον τ' ὄναρ [γρ. τοῦναρ] νόει.

Υ

“Υμνους ἀκούων, γειτόνων μάχας νόει.

Φ

Φανείς λαγωγός, δυστυχεῖς δηλοῖ τρόπους.
 Φωστήρες [γρ. Φωστήρας] ἰδεῖν, πραγμάτων δηλοῖ φέος [γρ. φάος].
 Φλοῖσβος θαλάσσης, πραγμάτων δηλοῖ κλόνον.
 Φθειρας φέρειν συνοῦσι δηλοῖ τὸν τρόπον.
 Φωνάς [γρ. φωνῆς?] ἀκούειν, πιστὸν ὄναρ τυγχάνει²⁷².

Χ

Χιῶν φανεῖσα δυσμενῶν ἐχθρας φέρει.
 Χεῖρας καθαίρειν, φροντίδων δηλοῖ λύσιν.
 Χιτῶν ῥαγείς ἔρρηξε φροντίδων βάρος.
 | Χιτῶν μέλας ἔδειξεν αἰσχύνης τρόπον. 159

Ψ

Ψευδεῖς ὄνειρους φροντίδων ποιεῖ σκότος.
 Ψύλλας θεωρεῖν, δυσμενεῖς ὄραῖν δόκει.
 Ψευδεῖς ὄνειρους κοιλίας δηλοῖ γόμος.
 Ψευδεῖς ὄνειρους, ἀκράτου ποιεῖ πόσις²⁷³.

Ω

Ῥὰ κρατεῖν ἔψειν τε, σημαίνει λύπας.
 Ῥὰ δὲ φαγεῖν ὀρθά [γρ. ὀπτά], τοῦτο πρὸς πλοῦτον φέρει.

160

Ἰ'Ονειρων κρίσεις σύντομοι καὶ ἀληθεῖς λίαν, ἃς φησὶν εἶναι
Γερμανοῦ τοῦ ἀγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως²⁷⁴
ἐφευρέματα· κατὰ ἀλφάβητον.

Α

Ἄνθρακας πυρὸς εἰσηλθες, πειρασμὸς ἐστὶ καὶ δεῖ φυλάττεσθαι.

Ἄρτον δυσώδη ἐσθίεις, κακὸν σημαίνει.

Ἄρτον ἔχων καὶ φάγεις αὐτὸν ὅλον ἢ ἔλειψε οὐκ ἔτι ἔμεινε ὡς φαγεῖν ὅλον, ταχέως ἀποθνήσκεις, ὅτι ἐτελειώθη ἡ ζωὴ σου.

Ἄστρες πολλοὺς εἶδες, εἰς καλὸν σου ἐστίν.

Ἄρνας ἴδης, καλὸν σημαίνει.

Ἄργος κάθη, οὐκ ἔστι σοι καλόν.

Ἄνθρωποι κακοὶ κατέχουσί σε, κακὸν σημαίνει.

Ἄστρες ἀπ' οὐρανοῦ ἔπεσαν, κακὸν σημαίνει.

Ἄνθρώπῳ παρατεθνηκότα [γρ. παρατεθνηκότι] εἶ, ἢ ἀπ' αὐτοῦ ἀνάπτεις τὴν
λυχνίαν σου, ζωὴν δηλοῖ καὶ καλοσύνην²⁷⁵.

Ἄλογον ἄσπρον καβαλικεύεις, μακρόβιον ζωὴν δηλοῖ.

161 | Ἄλογον ἄσπρον καβαλικεύεις καὶ σὲ κατεβάζουν καὶ τὸ παίρνουν, εἰς αὐτὸν τὸν
χρόνον πάντως ἀποθνήσκεις.

Ἄλογον ψωρὸν καβαλικεύεις, παραγγελίαν ἔρχεταιί σοι μετὰ ζημίας.

Ἄλογον κόκκινον καβαλικεύεις, ὁδοιπορήσεις μετὰ κέρδους.

Ἄλογον μαῦρον καβαλικεύεις, μάχας καὶ κρίσεις ἔξεις.

Ἄγγελον ἴδης, μήνυμα φανερώνει.

Ἄετὸν ἴδης, θέλεις ὁμιλήσει μὲ μέγαν ἄνθρωπον.

Ἄγίους ἴδης, καλὸν σημαίνει.

Ἄετὸν συνομιλοῦντα ἴδης, ἄγγελος εἶναι.

Ἄνθρώπους πολλοὺς ἴδης, πλοῦτον σημαίνει.

Ἄγριο μέλι τρώγωντας ἴδης, θέλεις πέσει εἰς κακόν.

Ἄγριοὺς κάμπους ἴδης, θλίψις [γρ. θλίψεις] δηλοῖ.

Ἀηδόνι ἴδης καὶ κιλαϊδεῖ, θρηῆνος καὶ ἄλλα πολλά.

Ἀπὸ ὑψηλά κοιτάζεις κάτω, ζωὴν μακρὰν δηλοῖ²⁷⁶.

Ἀγκαλιάζεις φίλον ἴδης, χαρὰν δηλοῖ.

Ἄν ἴδης πὼς πηγαίνει καὶ κινᾷς ἀργά, δυστυχημένη εἶναι ἢ στράτα σου.

Ἄν ἔχης σιτάρι εἰς τὸ χέρι σου, διάφορον δηλοῖ.

Ἄν μὲ ἀγκάθια περιπλεχθῆς, θέλεις πλεχθῆ μὲ φροντίδες.

Ἄρκουδι ἢ ἀπὸ βόδι ἴδης καὶ φάγης, κίνδυνον θέλεις περάσει.

Ἀὐγά ἴδης καὶ βαστᾶς εἰς τὰ χέρια σου, κέρδος δηλοῖ.

Ἀποθαμένον ἴδης καὶ παίρνεις τίποτα πρᾶγμα, φιλονεικίαν δηλοῖ.

Ἀδελφὸν ἢ ἀδελφὴν ἀπεθαμένον ἴδης, καλὸν δηλοῖ.

162 | Ἄρρωστον ἴδῃ τινὰς τὸν ἑαυτὸν του, ὀκνηρίαν δηλοῖ.

Ἄλας ἰδῆς πὼς τρώγεις, πλοῦτον δηλοῖ.
 Ἄμμον ἰδῆς πὼς συμμαζώνεις, εὐρήσεις πλῆθος πλούτου.
 Ἄρνια καὶ κατζίκια ἰδῆς, κέρδος δηλοῖ.
 Ἄσπρα πολλὰ ἰδῆς, καλὸν εἶναι εἰς τοὺς ἀνθρώπους.
 Ἄρκοῦδες ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ.
 Ἄστρον ἰδῆς, κέρδος δηλοῖ.
 Ἄετοῦ λαλήματα ἰδῆς, μαντατοφόρου λόγια εἶναι.
 Ἄπεθαμένους ἰδῆς καὶ περπατοῦν, μήνυμα καλὸν δηλοῖ.
 Ἄπὸ καράβι ἰδῆς καὶ ἐβγαίνεις, τὸν τόπον θέλεις ἀλλάξει.
 Ἄρματωμένους ἰδῆς καὶ εἶσαι, γλήγορα τιμὴ σου ἔρχεται.
 Ἄν ἰδῆς πὼς τρέχει αἷμα ἀπὸ τὴν μύτη, θάνατον δηλοῖ.
 Ἄπεθαμένον λούεις ἢ κτενίζεις, καλὸν δηλοῖ.
 Ἄλογον ἄσπρον ἰδῆς καὶ καβαλικεύεις, κέρδος δηλοῖ.
 Ἄλογον μαῦρον καβαλικεύεις, ζημίαν δηλοῖ καὶ λύπην.
 Ἄλογον πορφυρὸν καβαλικεύεις, ἀποδημίαν εἰς τὰ πράγματά σου.
 Ἄγκάθια περιπατεῖς, θέλεις πέσει εἰς ξένον κάστρον.
 Ἄνήφορον ἀναβαίνεις, βίαν δηλοῖ πραγμάτων²⁷⁷.
 Ἄγγειοῦ κτύπημα ἀκούσεις, μαντάτου ἐλευθερίαν.
 Ἄποθένεις ἰδῆς, εἶσαι χωρὶς φροντίδες.
 Ἄλογον γεωργᾶς καὶ καβαλικεύεις, στράταν μὲ κέρδος.
 Ἄλογον ψωρὸν ἰδῆς καὶ καβαλικεύεις, ζημία δηλοῖ.
 Ἄμάξι ἰδῆς καὶ κάθεσαι, ἀρῶστίαν δηλοῖ καὶ ἔχθραν.
 Ἄστροπελέκι ἰδῶν, τοὺς δούλους καλὸν, τοὺς ἐλευθέρους κακόν.
 Ἄρματα ἰδῆς καὶ κρατεῖς, στερέωσιν καὶ καλοσύνην.
 Ἄνδρα ἰδῆς ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, ἀνωμαλίαν τοῦ κόσμου.
 Αὐγὰ ὀρνιθίτικα ἰδῆς, καλὸν κέρδος δηλοῖ.
 Ἄποθένεις ἰδῆς, πολλὰ καλὸν εἶναι.
 Αὐγὰ πολλῶν λογίων ἰδῆς, ἀρῶστίαν.
 Ἄπεθαμένους ἀκολουθᾶς περιπατώντας, καλὸν δηλοῖ.

163

B

Βούτυρον ἐσθίεις, λόγον ἀγαθὸν ἀκούση.
 Βαλάνους ἐσθίειν ἢ συνάγεις αὐτούς, ἐλευθεροῦσαι ἀπὸ παντοίου κακοῦ.
 Βώλους ἐν ταῖς χερσί σου βαστάζων καὶ πίπτοντες ἐκ τῶν χειρῶν σου, ἀπολέσεις
 μέρος τοῦ πλούτου σου.
 Βόας παίζοντας ἰδῆς, κέρδος προσγενήσεται σοι.
 Βρώματα γλυκερὰ ἐσθίεις, πολλὰ κακὰ ἐλεύσονται σοι.
 Βρῦσιν ἰδῆς ἢ ἔξ αὐτῆς πίνεις νερόν, κέρδος δηλοῖ²⁷⁸.
 Βότρυν μέγαν ἢ καὶ ὄριμον ἰδῆς, αἴφνης λύπη ἐπελεύσεται σοι.
 Βότρυες τρυγᾶς, καλὸν σημαίνει.

Βασανίζεσαι ἀπὸ τεθνηκότος ἀνθρώπου, τὸ ἔργον ὃ βούλει ποιεῖν οὐ γίνεται.
 Βοῦς σὲ διώκει καὶ σπεύδει τύψαι σε, νικήσει σε ἰσχυρὸς ἀνὴρ.
 Βάρος ἐδέξω, νέους φίλους δηλοῖ.
 Βαστάζουσί σε ἰδῆς καὶ οὐ δύνασαι, ἀδυναμίαν δηλοῖ καὶ χαυνότητα ἐν σοί.
 Βροντὴ οὐρανοῦ ἰδῆς, λόγον ἀγαθὸν ἀκούσῃ²⁷⁹.
 Βόδια ἰδῆς πὼς καβαλικεύεις, τιμὴ καὶ ἀγάπη εἶναι.

- 164 | Βόδια ἰδῆς καὶ πιλαλοῦν, ὁμοίως.
 Βασιλέα ἰδῆς, χαρὰν ἀπαντέχαινε.
 Βυζὶ ἰδῆς καὶ βυζαίνεις, διάφορον καρτέρησε.
 Βαρέλι ἰδῆς καὶ κρατεῖς, κακὰ δηλοῖ.
 Βρύνειν ἰδῆς εἰς τὸ σπίτι σου, κέρδος δηλοῖ.
 Βόλια καὶ πέτρες ἰδῆς καὶ πέφτουν ἀπὸ τὰ χέρια σου, τὸν πλοῦτον σου χάνεις.
 Βρύνη [γρ. βρύσιν] ἰδῆς καὶ παίρνεις κρύον νερόν, μακρινὴ ζωὴ εἶναι.
 Βρύσιν γλυκαίαν [γρ. γλυκέαν] ἰδῆς πὼς πίνεις, κέρδος δηλοῖ.
 Βρῶμα ἰδῆς, ἀνορεξίαν καὶ λύπην δηλοῖ.
 Βυθίζεσαι ἰδῆς, ἀπὸ κίνδυνον γλυτώνεις²⁸⁰.
 Βάρος ἰδῆς πὼς ἔχεις εἰς τὸ κορμί σου, ἐντροπὴ εἶναι.
 Βασιλέα ἰδῆς καὶ σὲ φιλεῖ, τιμὴν καὶ ἀξίαν δηλοῖ.
 Βάρκαν ἰδῆς πὼς ἔχεις, καλὸν εἶναι.
 Βουνὸν ἰδῆς καὶ πλησιάζεις, δὲν εἶναι καλόν.
 Βόδι ἰδῆς πτωχὸν καὶ ψόφιον, πτωχείαν δηλοῖ.
 Βιβλία ἰδῆς καὶ ἀναγνώθεις, τιμὴν δηλοῖ καὶ εὐτυχίαν.
 Βάϊα ἰδῆς καὶ σοῦ δίδουν, τιμὴν δηλοῖ.
 Βόδια παλαιὰ ἰδῆς, εὐθηνίαν εἰς τὸν κόσμον.
 Βόδια καλὰ ἰδῆς, δῶρον δηλοῖ.
 Βρύσιν καθαρὴν ἰδῆς, ἀπὸ τοὺς λογισμοὺς ἐβγαίνεις.
 Βοδινὸν κρέας ἰδῆς καὶ τρώγεις, πίκραν καὶ λύπην.
 Βόδια ἰδῆς καὶ ὀργώνουν, ὁμόνοιαν καὶ ἀσφάλειαν.
 Βόδια ἰδῆς καὶ βόσκουν, χαρὰν καὶ κέρδος δηλοῦσι.
- 165 | Βασταγμένον ἰδῆς τοῦ λόγου σου, πράγματα ἐντροπιασμένα δηλοῖ καὶ ἀφανισμὸς
 [γρ. ἀφανισμὸν] πραγμάτων.
 Βασιλέα ἰδῆς πὼς ἐδέχθης, χρόνος εὐτυχισμένος εἶναι.
 Βρύσιν λαμπρὰν ἰδῆς, θέλεις ἐλευθερωθῆ ἀπὸ πᾶσαν λύπην.

Γ

Γάλα βοῶν λαμβάνεις ἢ τοῦ βοῦς ἐπιβαίνεις, γίνεται σοι καλοκαγαθία καὶ χρη-
 σιότης καὶ τιμὴ.
 Γηράσκεις ἰδῆς, ἀγάπην σημαίνει καὶ ζωὴν πολλήν.
 Γράμματα εἰς τὸ σῶμά σου βαστάζεις, ἀδημονίαν καὶ λύπην ἔχεις.

Γάλα ἐν τῷ ἀγγεῖῳ βαστάζεις, ἢ πίνεις καὶ ἐσθίεις γάλα, πικρανθήση λίαν, οἱ δὲ ἐχθροί σου κατὰ σοῦ συμβούλιον κακὸν ποιήσουσι.

Ἡράσκεις ἰδῆς καὶ ὁ πῶγων σου λευκὸς γίνεται καὶ αἰ τῆς κεφαλῆς σου τρίχες, τιμὴν ἔξεις.

Γυμνὸς ὑπάρχεις, ζημίαν μεγάλην ἔξεις ἐξ οἰκείου σου πράγματος.

Γοργῶς τρέχεις, ἡ καρδία σου δυνατὴ ἐστί.

Πυναῖκα πόρνην ἰδῆς καὶ μετ' αὐτῆς ἡμαρτες, αἴφνης ταραχὴν [γρ. ταραχή] ἐπελεύσεταιί σοι.

Γλυκέα ἐσθίεις, πικρίαν ἔξεις.

Γάμψ ὀμλεῖς, ἐνόηλῃσιν καὶ πειρασμὸν ἔξεις.

Γέρων ἰδῆς τοῦ λόγου σου, τιμὴν καὶ ἀξίαν δηλοῖ.

Γένεια σου ἰδῆς μοιρασμένα, μὲ ἄνθρωπον θέλεις κριθεῖ.

Γένεια σου ἰδῆς ξουρισμένα ἢ πέφτουν, κακὸν δηλοῖ.

Γαῖδούρας γάλα ἰδῆς καὶ παίρνεις, κακὸν δηλοῖ.

| Γεράκι ἰδῆς καὶ ἀπετάξει ἀπὸ τὰ χέρια σου, τινὸς ἀρχόντου βλάβη γίνεται²⁸¹.

166

Γράμματα κόκκινα ἰδῆς καὶ δέχεσαι, θάνατον καρτέρειε.

Γαῖδαρον ἰδῆς καὶ καβαλικεύεις, τιμὴ σου ἔρχεται.

Γυμνά τὰ ποδάρια σου ἰδῆς, ζημίαν δηλοῖ.

Γελαῖς ἰδῆς, πίκραν δηλοῖ.

Γράμματα ἰδῆς καὶ βαστάζεις, λύπην δηλοῖ.

Γάλα ἰδῆς καὶ σκορπίζεις, διασκεδαζεις τὰς βουλάς τῶν ἀνθρώπων.

Γένεια ἰδῆς λερωμένα καὶ παραπέσει, εἰς κριτήριον βάνεις τὸν ἑαυτὸν σου.

Γῆν ἰδῆς πὼς βαστάζεις, ζημίαν καὶ στενοχωρίαν δηλοῖ.

Γυμνὸς ἰδῆς καὶ ἀναμένεις, στερεώσον τὰ ὑπάρχοντά σου καὶ τὴν ἐξουσίαν σου.

Πυναῖκα ἰδῆς πὼς παίρνεις εἰς γάμον, καρτέρειε ἀβροχίαν καὶ ἀποξύματα [γρ. ἀποξύματα?] τῆς ζωῆς σου.

Πυναῖκα γνώριμον ἰδῆς πὼς ἐσμίχθης, καλὸν δηλοῖ.

Γράμματα ἰδῆς πὼς ἔχεις εἰς τὸ κορμί σου, ραβδιὰς μαντᾶτων δηλοῖ.

Γράμματα χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ ἰδῆς, εἰς τεχνίτην ἄνθρωπον καλόν, εἰ δὲ εἰς ἄλλους κακόν.

Γαυγίζοντας σκύλους ἰδῆς, πτωχείαν δηλοῖ.

Γαῖδ(αρ)ον ἰδῆς καθήμενον, δυστυχίαν δηλοῖ.

Δ

Δακτύλους πολλοὺς ἔχεις, πλοῦτον πολὺν πονήσει.

| Δακτύλιον φορεῖς, λίαν καλὸν σοι ἐστίν.

167

Δένδρα ξηρὰ ἰδῆς ἢ ἐκρίζωμένα, τὸ ἔργον ὃ βούλει οὐ γίνεται²⁸².

Δένδρα κομμένα ἰδῆς, εἰ μὲν αἰχμάλωτος εἶ ἐλευθεροῦται [γρ. ἐλευθεροῦσαι], εἰ δὲ ἐλεύθερος, κακὸν σημαίνει· δένδρα γὰρ κεκομμένα καὶ ἐκρίζωμένα, πόλεμον καὶ ἀφανισμόν καὶ θάνατον ἀνθρώπων.

Δραμεῖν οὐκ ἰσχύεις, ἐμπόδιον σημαίνει.

Δράκοντα διώκοντά σε ἰδῆς, πρῶτον μὲν λήψη φόβον, ὕστερον δὲ τιμηθήση.
Δαίμονα ἰδῆς, στενοχωρίαν [γρ. στενοχωρία] ἐπιλεύσεται [γρ. ἐπελεύσεται] σοι καὶ
πειρασμός.

Δράκοντα ἰδῆς εἰσιόντα ἐν τῷ οἴκῳ σου, λίαν καλόν σοι ἔσται τοῦτο²⁸³.

Δίκτυα πλέκεις, κακόν καὶ διάστροφον ἐστί.

Δυνατὸς ὑπάρχεις, κέρδος ἔξεις ὑπὸ τῆς πραγματείας σου.

Διαθήκην ἀναγινώσκεις, εὐτυχίαν δηλοῖ.

Διωδηκῶς ὑπάρχεις ἤτοι πρησμένος, εἰς πολὺν [γρ. πολὺ] κακόν πεσεῖ.

Δένδρον ἔκοψες, ὁ υἱός σου θανεῖται, ὁμοίως καὶ ἂν ἔκοψες φιδάνι τοῦ δένδρου.

Δεῦρο κἀκεῖσε πορεύεσαι, στενοχωρίαν δηλοῖ.

Δράκον ἰδῆς πὼς σὲ κυνηγᾷ, τὸ πρῶτον φόβον, ὕστερον τιμή.

Δακτυλίδιον ἰδῆς πὼς φορεῖς, ἀπὸ ὅλα εἶσαι εὐτυχιώμενος καὶ ἐλευθερωμένος²⁸⁴.

Δακτυλίδια πολλὰ ἰδῆς πὼς φορεῖς, πλοῦτον δηλοῖ.

168 | Δοξάρι φορεῖς, λύπην καὶ στενοχωρίαν δηλοῖ.

Δένδρον ξηρὸν ἰδῆς, δυστυχίαν καὶ ἡ δουλειά σου δὲν γίνεται.

Δένδρα ξε<ρ>ριζωμένα ἰδῆς, δυστυχίαν πραγμάτων.

Δένδρα κομμένα, τὰ κόφτει ἄνθρωπος ἔξεπεσμὸν δηλοῖ.

Δένδρα καρποφόρα, εὐτυχίαν δηλοῖ.

Δαμάσκηνα ἰδῆς πὼς τρώγεις, ἀσθένειαν δηλοῖ.

Δακτυλίδι ἰδῆς σιδηρένιον πὼς φορεῖς καὶ τὸ δώσεις ἄλλον, χαρὰν ἀπὸ φίλον σου.

Δελφίνια ἰδῆς, νέα μαντάτα δηλοῖ.

Δίκτυα ἰδῆς, ἐμπερδέματα καρτέρειε.

Δάκτυλα ἰδῆς πολλὰ πὼς ἔχεις ἀπὸ τὴν γυναῖκά σου, ἀπεθαίνει κανεῖς.

Δεκανίκι σου ἰδῆς καὶ τζακισθῆ, κακόν σοι ἔσται.

Δεμένον ἰδῆς τοῦ λόγου σου, ἐμπόδιον.

Δύο ἡλίους ἰδῆς, πολλὰ καλόν σοι εἶναι.

Διαθήκην ἰδῆς πὼς κάμνεις, θέλει<ς> χάσει τίποτες ἀπὸ τὰ πράγματά σου.

Δόσιμον ἰδῆς, στέλνοντας εἰς τινά, ζημίαν δηλοῖ.

Δράκοντα ἰδῆς πὼς ἐμπαίνει εἰς τὸ σπίτι σου, εἰς ὅλους καλὰ εἶναι.

Δόντια σου ἰδῆς πὼς πέφτουν καὶ πάλιν τὰ βάνεις εἰς τὸν τόπον, κέρδος δηλοῖ²⁸⁵.

Δόντι σου ἰδῆς πὼς πέφτει, θάνατος [γρ. θάνατον] δηλοῖ.

Δόντι σου ἰδῆς πὼς πέφτει καὶ δὲν σὲ πονεῖ, ἀμερμνίαν δηλοῖ.

Δόντι σου ἰδῆς πὼς καθαρίζεις, ξένον κόπον θέλεις φύγει.

Δόντια σου ἰδῆς πὼς εἶναι μαῦρα, ἀσθένεια<ν> δηλοῖ.

Δοξάρι ἰδῆ τινὰς πὼς ἐτζακίσθη, θάνατος [γρ. θάνατον] δηλοῖ.

169

| Ε

Ἐνηγκαλίσω τινά ἄνθρωπον, καλόν σημαίνει.

Ἐσθῆτα ἔχειν, τὸ ἔργον ὃ βούλεσαι οὐ γίνεται.

Ἐλαίῳ περιεχύθης ἢ ἔπιασες ἔλαιον, καλοὺς καιροὺς ἔξεις.

Ἐλαίαν τρυγᾶς, καλοὺς καιροὺς σημαίνει.
 Ἐλαιον ἔπιες, νοσεύσεις νόσον²⁸⁶.
 Ἐσθίοντας ἰδῆς, καλωσύνην σημαίνει.
 Ἐρημον τόπον οἰκεῖς, ἄλλην γῆν τόπου σημαίνει.
 Ἐπλεες εἶδες, πολλὰ καλὸν σοι ἔσται.
 Ἐκοψαν τὰ χέρια σου ἰδῆς, κακὸν εἶναι.
 Ἐορτάς ἰδῆς, ἀπὸ Θεοῦ εἶναι τὸ ὄνειρόν σου.
 Ἐξεγυμνωμένον ἰδῆς τοῦ λόγου σου καὶ ἀσθενῆ, ὑγίαν καὶ καλωσύνην δηλοῖ.
 Ἐτρεχες καὶ ἀπὸ τὸ κορμί σου ἰδῆς καὶ τρέχει αἷμα, σμὰ εἶναι ὁ θάνατός σου.
 Ἐπιστολὰς ἰδῆς καὶ ἀναγνώθεις, χαρὰν δηλοῖ.
 Ἐνδύματα καλὰ ἰδῆς καὶ φορεῖς, κέρδος δηλοῖ.
 Ἐλ<λ>α<μ>ψιν ἰδῆς ἡλίου, κέρδος δηλοῖ.
 Ἐπεσες ἰδῆς εἰς βάθος, κακὸν δηλοῖ.
 Ἐρίφια ἰδῆς πὺς τρώγεις ἢ ἔσφαξες, καλὸν εἶναι.
 Ἐκδύνεσαι ἰδῆς, ζημίαν δηλοῖ.
 Ἐχθρῶ σοι ἰδῆς πὺς τρώγεις μαζί, θέλει νὰ σοῦ φέρῃ ἀνάπαυσιν.
 Εἰκόνας ἰδῆς δίλυπος[?], ἔχεις λάβειν [γρ. λαβεῖν] ἐπιστολήν.

I Z

170

Ζωὴν σου ἰδῆς ὅτι ἐκόπη ἢ ἐλύθη, μεγίστην τιμὴν ἀπολέσεις.
 Ζωσμένος ἰδῆς καὶ εἶσαι, κάποιον κέρδος δηλοῖ.
 Ζῶον ἰδῆς καὶ χάσεις, κάποιος ἀπὸ τὸ γένος σου θέλει ἀποθάνει²⁸⁷.
 Ζῶον ἰδῆς καὶ εἶναι δεμένον καὶ τὸ ἀπολύσεις, τίποτα ἀπὸ τὴν τιμὴν σου θέλεις χάσει.
 Ζωνάρι ἰδῆς καὶ χάσεις, ζημίαν καὶ πίκραν δηλοῖ.
 Ζωνάρι ἰδῆς καὶ ἐκόπη, φοβοῦ τὴν ζωὴν σου.
 Ζωντανὸν ἰδῆς τὸν πατέρα σου, χαρὰν δηλοῖ.

H

Ἡλιον ἰδῆς πὺς ἀνατέλλει, πάντα καλὸν δηλοῖ.
 Ἡλιον ἰδῆς πὺς πέφτει ἀπὸ τὸν οὐρανόν, κακόν.
 Ἡλιον ἰδῆς καὶ τὸ φεγγάρι πὺς τρέχουν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, χαμὸς [γρ. χαμὸν] ἀνδρογύνου καὶ μάχην.
 Ἡλιον ἰδῆς ὑπὸ τῶν συννέφων τρέχοντα, καλὸν εἶναι.
 Ἡλιον κόκκινον ἰδῆς, ζημίαν δηλοῖ²⁸⁸.
 Ἡλιον μεγάλον ἰδῆς εἰς τὴν ἀνατολήν, κακὸν εἶναι.
 Ἡλίους δύο ἰδῆς, μακροὺς χρόνους βίωσι.
 Ἡλους εἶδες, ἐχθροὶ σπεύδουσι κακοποιῆσαι σοι, εἰ δὲ συνάξεις ἡλους ζημιωθήσι.
 Ἡλιον εἶδες ἀπὸ ἀνατολὰς ἔξορμώμενος [γρ. ἔξορμώμενον], καλωσύνην καὶ ὑγίαν σημαίνει.

- 171 | Ἡλιον ἀπ' οὐρανοῦ πεσόντα εἶδες, πολὺ κακὸν ἔσται, ὄχλησιν γὰρ ἐχθρῶν δηλοῖ.
| Ἡμιθούστα [γρ. ἡμιθανόντα?] ἐῶσιν σε εἶδες, τήρει σεαυτὸν ἀπὸ κακῶν ἀνθρώπων.

Θ

Θηρία νενίκηκας, τοὺς ἐχθροὺς σου ποιήσεις φίλους.
Θεὸν τῆς οἰκίας σου ἐξερχόμενον, ἐκ πολλῶν τόπων ἀμέριμνος ἔση.
Θύραν ἰδῆς ὅτι λαμβάνουσι τινὲς ἐκ τῆς οἰκίας σου, γυνὴ ἀπολείφεται τὴν οἰκίαν σου καὶ ἀναχωρήσει.
Θάλασσαν γαληνῶσαν εἶδες, καλὸν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὅταν γαλήνη πνίγεται, καλὸν σημαίνει²⁸⁹.
Θυματὸν ἰδῆς, κακὸν καὶ πίκραν.
Θάλασσαν ἰδῆς, μέγα κακὸν ἐστίν.
Θηρία ἰδῆς καὶ τρέχουν, ταραχὴν δηλοῖ.
Θεὸν ἰδῆς καὶ προσκυνᾷς ἢ τὸν ὑπηρετᾷς, ἀπὸ κάθε σου πρᾶγμα εἶσαι ἐλεύθερος.
Θάλασσαν ἰδῆς καὶ μεγάλα κύματα, στενοχωρίαν.
Θερίζεις ἰδῆς ἢ μαζώνεις στάχυα, τιμὴν δηλοῖ²⁹⁰.
Θηρία ἰδῆς καὶ πολεμοῦν, οἱ ἐχθροὶ σου φιλιώνονται.
Θάλασσαν ἰδῆς ξηρὰν, τὸ κακὸν παύει.
Θυμιάζεις ἄλλον ἰδῆς, τὸ μυστήριόν σου τὸ πιάσει.
Θυμιάζεις τοῦ λόγου σου ἰδῆς, μυστήρια ἄλλου ἀκούσει.
Θεωρεῖς ἄνθρωπον εὐμορφον ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ.
Θηρία ἰδῆς πὼς συναναστρέφεται, συμμιάζωξιν τῶν ἐχθρῶν σου δηλοῖ.
Θάλασσαν ἐνδομένην [?] ἰδῆς, κακὲς καὶ βαριὲς λύπες δηλοῖ.
Θάλασσαν ἰδῆς καὶ πλύνεται, καλὸν δηλοῖ.

Ι

- 172 | Ἰστασθαι εἰς τόπον δυνατὸν, κέρδος ἔξεις.
| Ἰμάτιόν σου ἐκδύνουσαι, ζημίαν μεγάλην ἀποστήσει²⁹¹.
| Ἰμάτια καλὰ ἔῃς, καλωσύνην δηλοῖ.
| Ἰμάτιά σου πλύνεις, ἄπεχε ἀπὸ τοῦ μάχεσθαι, ἵνα μὴ ποτε μεγάλην ἐντροπὴν πάθῃς.
| Ἰμάτια μεταξωτὰ φορεῖς, φθόνον δηλοῖ.
| Ἰμάτια βορβορώδη φορεῖς ἢ λασπωμένα, καλόν.
| Ἰμάτιον βραχὺ ἦτοι κοντὸν ἐκδύνουσαι, κέρδος διὰ γυναικὸς σημαίνει.
| Ἰμάτια λευκὰ φορεῖς, κέρδος ἔξιν σε, τὸ γὰρ λευκὸν ἔνδυμα αἰεὶ καλωσύνην καὶ κέρδος σημαίνει τῷ φοροῦντι.

Κ

Κρέας βοὸς ἐσθίεις, λύπην ἔξεις.
Κεράμων ἐπιβαίνεις, ἐλευθεροῦσαι ἀπὸ τὸν ἐχθρόν σου.
Κεφαλὰς δύο ἔχεις, φιλιώνουσαι μὲ ἀνθρώπους καλοῦς²⁹².

Κουνάδι ἐθήρευσας, πολλά καλόν σοι ἔσται.

Κυμ<αι>νομένην θάλασσαν ἰδῆς, ἄνθρωπος ἀπὸ τοὺς φίλους σου ἢ ἀπὸ τοὺς οἰκίους σου ἀποθνήσκει.

Κολοκύνθην ἐσθίεις, ἀρῶστίαν σημαίνει.

Κρέας προβάτειον ἐσθίεις, οὐκ ἔστι καλόν.

Κόρακα ἐπίασες ἢ εἶδες, οὐκ ἔστι καλόν.

Κώνωπας εἶδες καὶ σπεύδουσι δῆξαί σοι [γρ. σε] καὶ σὺ ἀποδιδράσκεις ἐξ αὐτῶν, ἐχθρούς μεγάλους καὶ στράτευμα καὶ αἰχμαλωσίαν σημαίνει.

| Κόρακα ἢ κορώνην κράζοντας εἶδες, κέρδος προσμηνύσεται [γρ. προσμηνύσεται] σοι. 173

Κηρίον ἄνηψες [γρ. ἤναψες], καλόν καιρὸν σημαίνει.

Κρέας ἀνθρώπου μαλάζεις, μετὰ ἄλλοτρίας γυναικὸς ποιήσεις ἁμαρτίαν.

Κοιμᾶσαι, κέρδος ἔξεις.

Κεφαλὴν σου ἐξυρισμένην, ζημίαν πείσει.

Κεφαλὴν σου ἔπλυνες, ἀπὸ κακοσύνης ἐλευθεροῦσαι.

Κύνες ὑλακτοῦσι, καλόν σημαίνει.

Κύων ἔγινες, καλόν χρόνον σημαίνει ἔξεις.

Κρέας γυναικῆσιον, σημαίνει κέρδος.

Κράββατον καλόν καὶ μαλακὸν εἶδες, ζωὴν καλὴν καὶ εὐτυχισμένην δηλοῖ²⁹³.

Κόρην μικρὰν εἰς γυναῖκα ἔλαβες, αὐξάνει ἡ τιμὴ σου.

Κλαίεις ἰδῆς, ἐκείνην τὴν ἡμέραν χαρὰν ἔξεις.

Κρέας ὠμὸν ἐσθίεις, πορνεύσεις.

Κλάδους ἔκοψες, ἢ φίλος ἢ συγγενὴς ἀποθνήσκει.

Κρέας ὠμὸν πάλιν, δηλοῖ ζημίαν.

Κάθεσαι βλέπεις, καλὸν εἶναι.

Κρέας χοιρινὸν ἔφαγες ἢ ἐπώλησες, μήνυμα καλὸν σημαίνει.

Κάταντες ὀδεύεις, καλωσύνην σημαίνει.

Κάστρον ἰδῆς καὶ εἶσαι σφαλισμένος, καλὸν δηλοῖ.

Κῆπον ἰδῆς καὶ περιπατεῖς, ἢ ὑπερησία [γρ. ὑπερησία] σου ἀργεῖ νὰ γένη.

Κάρβουνα ἰδῆς καὶ περιπατεῖς ἀπάνω, θέλεις βλαφθῆ ἀπὸ τοὺς ἐχθρούς σου²⁹⁴.

Κεραμίδια ἀναβάνεις ἀπάνω, θέλεις φύγει ἀπὸ πονηρίαν ἐχθρῶν καὶ γλυτώνεις.

Κανίσκλα [γρ. κανίσκια?] ἰδῆς πὼς κάμνεις, ἡμερότητα τῆς ζωῆς σου.

| Κορώναν ἰδῆς καὶ φορεῖς, ὑγείαν καὶ ἀνάπαυσιν τῆς ζωῆς σου δηλοῖ. 174

Κεφάλια ἰδῆς καὶ ἔχεις πολλά, φίλον καλὸν δηλοῖ.

Κουκία ἰδῆς πὼς τρώγεις, εἰς κρίσιν θέλεις πέσει.

Κόρην μικρὰν ἰδῆς πὼς παίρνεις, αὐξάνει ἡ ζωὴ σου.

Κόρην μεγάλην ἰδῆς, κάνεις καλὴν πρᾶξιν.

Κλαδία κόπτεις, θάνατον τοῦ υἱοῦ σου ἢ συγγενοῦς σου.

Κοπρίαν ἰδῆ τινὰς καὶ κάθεται, ζημίαν καὶ βλάβην²⁹⁵.

Κλάδον ἰδῆς καὶ κρατεῖς, ἀσυμφωνία εἶναι.

Κρημνὸν ἰδῆς πὼς πέφτεις, δυστυχίαν δηλοῖ.

- Κριάρια ἰδῆ τινάς, εὐτρεπισμὸν καὶ καλὸν δρόμον.
 Κρέας ἀνθρώπινον τρώγει τινάς ἢ ψηλαφᾷ, ξένον πλοῦτον θέλει κερδέσει.
 Κρέας γυναικῆσιον τρώγεις, νικᾷς τὸν ἐχθρόν σου.
 Κρέας λεονταρίου ἰδῆς, κέρδος ἀνέλπιστον.
 Κορμί σου ἰδῆς ἄσπρον, καλὸν χρόνον δηλοῖ.
 Κρασι κόκκινον πίνεις, ἡμερότητα δηλοῖ.
 Κρασι ἐχύθη ἀπὸ ἀγγεῖον, παῦσιν μὲ λύπην.
 Κρασι πολλῶν λογιῶν, ζημίαν καὶ λύπην.
 Κρασι μαῦρον καὶ βρωμερὸν ἰδῆς πὼς πίνεις, ἀρῶστίαν καὶ πίκραν δηλοῖ.
 Κρασι μεταγγίζεις, μνηστριάν δηλοῖ.
 Καίεται ἰδῆ τινάς, τιμὴ τοῦ ἔρχεται.
 Κόκκαλα ἰδῆς καὶ διαλέγεις ἀπὸ κανένα μέρος, φίλον στερεὸν δηλοῖ²⁹⁶.
 Κῆπον ἰδῆς καὶ εὐρίσκεσαι, εὐτυχίαν δηλοῖ.
 Κόκκινον τίποτε ἰδῆς, καλὸν εἶναι.
 Καράβι ἰδῆς καὶ ἐμβαίνεις, κίνδυνον καὶ ταραχὴν εἶναι.
 175 | Καράβι ἰδῆς εἰς τὸ σπίτι σου, λύπην δηλοῖ.
 Καράβι ῥιγμένον ἰδῆς, δὲν εἶναι καλόν.
 Καράβι ἰδῆς καὶ καίγεται, θόρυβον καὶ ταραχὴν.
 Κορμί σου ἰδῆς μελανόν, ζημίαν δηλοῖ.
 Κρέας καμήλας τρώγεις, ζημίαν δηλοῖ.
 Κρέας ἐλάφου ἰδῆς, καλὸν σοι ἔσται²⁹⁷.
 Κριαρίου κρέας, πάλιν κακόν.
 Κρέας χήνας, λύπην δηλοῖ.
 Κρέας ζῶων τρώγεις ἢ τὸ πιάνεις, τιμὴ μεγάλη εἶναι.
 Κράζεις ἰδῆς καὶ κάθεσαι, κρῖμα εἰς τὸν κόπον σου.
 Κόκκαλα τρώγεις, κακὸν δηλοῖ ἀκούσειν.
 Κλήματα κρατεῖς, μέλλεις νὰ χαρῆς.
 Κόρακας πιάνεις, ἀρῶστίαν δηλοῖ.
 Κοιλίαν ἰδῆς καὶ ἔχεις προσημένην, θέλεις πέσει εἰς πειρασμούς.
 Κάτω ἰδῆς καὶ ἔπεσες καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ σηκωθῆς, κακὸν εἶναι.
 Κεράσια ἐσθίεις, νοσήσεις.

Λ

- Λουτρὸν κτίζεις, στενοχωρίαν καὶ θλίψεις ἔξεις.
 Λόγον πέμπεις τινά, ἔρχεσαι εἰς πειρασμόν.
 Λόγον ἐν τῷ οἴκῳ σου παραγγεῖλλης, τὰ πράγματα ἅπερ βούλει ποιεῖν οὐ ποιήσεις.
 Λύραν παίζεις, νοσήσεις λίαν.
 Λαλοῦσί σε καὶ οὐ δύνασαι λαλεῖν, οὐκ ἔστι καλόν, εἰ δὲ ἀποκρίνεσαι, δὲν εἶναι κακόν.

- | Λύκον ἐφορμῶντα κατὰ σοῦ, οὐκ ἔστι καλόν.
 Λίμνη εἶδες καὶ ἐφύρανε, κέρδος σοῦ γίνεται²⁹⁸.
 Λάχανα ἐσθίεις, κρύφιά σου φανερωθήσονται.
 Λάσπην ἰδῆς καὶ περνᾶς κακὸν εἶναι.
 Λάσπη ἰδῆς καὶ εὐρέθης, καθαρότητα δηλοῖ εἰς τὴν ψυχὴν σου.
 Λάδι ἰδῆς καὶ πίνεις, ἀρῶστίαν δηλοῖ.
 Λάδι ἰδῆς καὶ λούεσαι ἢ ἀνάπτεις, καλοὺς καρπούς δηλοῖ.
 Λάκκον ἰδῆς λασπερὸν πὼς ἔπεσες, ζημίαν καὶ κακὸν δηλοῖ.
 Λάδι ἰδῆς πὼς σὲ κυνηγᾷ, δυνατοὺς ἀνθρώπους καταπονέσεις.
 Λουρὶ ἰδῆς ὅπου φορεῖς εἰς τὸ ποδάρι σου, μαντείαν ἀπὸ τινὰ δηλοῖ καὶ θέλεις εὖρει θλίψιν.
 Λούεσαι ἰδῆς, κέρδος δηλοῖ.
 Λάκκον ἰδῆς πὼς κάθεσαι, κακὸν δηλοῖ.
 Λαγῶν ἰδῆς, δρόμον κακὸν καὶ δυστυχιομένον.
 Λάσπην ἰδῆς πὼς ἔπεσες, ζημίαν δηλοῖ.
 Λύκον ἰδῆς τὸ στόμα του ἀνοικτόν, φλυαρήματα ἀνθρώπων δηλοῖ.
 Λύκον ἰδῆς ἔξαφνα ἐρχόμενον κατὰ σοῦ, ἐχθρὸν καταπάνω σου νόει.
 Λάχανα ἰδῆς πὼς τρώγεις, δὲν εἶναι καλόν.
 Λυχνάρι ἰδῆς πὼς ἀνάπτεις, καλὴν ζωὴν εἶναι.
 Λαρδὶν πολὺ τρώγεις, πλοῦτον πολὺν εὐρίσκεις.
 Ληστὰς ἢ κακοὺς ἀνθρώπους ἰδῆς, κέρδος δηλοῖ.
 Λευκά πράγματα ἰδῆς, κέρδος δηλοῖ.
 Λάφι ἰδῆς καὶ διώξεις, φόβον δηλοῖ.
 | Λεοντάρι ἰδῆς καὶ κάθεται, μεγάλην τιμὴν²⁹⁹.
 Λεοντάρι ἰδῆς καὶ ἔφυγε, δύναμιν θέλεις ἔχει.
 Λεοντάρι ἰδῆς καὶ περιπατεῖς μετ' αὐτό, κακὸν εἶναι.
 Λεοντάρι ἰδῆς καὶ ζῆς μετ' αὐτό, φυλάγου νὰ μὴν πέσης εἰς κακόν.

176

177

Μ

- Μυριστικόν τι μυρίζεις, κακὸν σημαίνει.
 Μνημεῖον εἰσῆλθες καὶ ἐκλείσθης μέσα, εἰς ἐξέτασιν μέλλεις ἔρχεσθαι καὶ φανε-
 ροῦνται πολλὰ πράγματα κρύφια.
 Μάχαιραν κρατεῖς, καλωσύνην σημαίνει.
 Μητέρα σου ἐνηγκαλίσω καὶ ἐφίλησες αὐτήν, καλὸν σημαίνει.
 Μῆλα ἐν τῇ ὁδῷ εἶδες ἢ ὅτι συνάγεις αὐτά, οὐκ ἔστι σοι καλόν.
 Μεθυσμένος ἄνθρωπος ἰδῆς καὶ σὲ χαιρετήσει, καλὸν δηλοῖ.
 Μάτια μεγάλα ἰδῆς καὶ ἔχεις, κέρδος δηλοῖ.
 Μαλλία μεγάλα ἰδῆς καὶ ἔχεις εἰς τὸ κεφάλι σου, πολλὰ θέλεις ἐνθυμηθῆ.
 Μαρούλια ἰδῆς καὶ τρώγεις, ἀσθένειαν δηλοῖ.
 Μελίσσια ἰδῆς καὶ ἔχεις, ἐπανάστασιν ἀνθρώπων δηλοῖ.

- Μελίσσια ἰδῆς καὶ κάθονται, κακὸν δηλοῖ³⁰⁰.
 Μαῖμου ἰδῆς καὶ κρατεῖς, εἰς ἀγάπην θέλεις πέσει.
 Μέλι ἰδῆς καὶ τρώγεις, πίκραν δηλοῖ.
 Μαγαρισμένον ἰδῆς τοῦ λόγου σου, ξένα πράγματα θέλεις κερδίσει.
 Μητέρα σου εἶναι ἀπεθαμένη καὶ τὴν ἰδῆς ζωντανή, καλὸν δηλοῖ.
 Μαύρους ἀνθρώπους ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ.
 Μητέρα σου ἰδῆς καὶ πορνεύεται, κακὸν δηλοῖ.
 178 | Μαυροφορεμένος ἰδῆς καὶ εἶσαι, δὲν εἶσαι εὐτυχοσιμένος εἰς τὰ πράγματά σου.
 Μαλώνεις μὲ κανέναν ἰδῆς, κέρδος σου εἶναι.
 Μεθυσμένον ἰδῆς τοῦ λόγου σου, ἀσθένειαν δηλοῖ.
 Μῆλα ἰδῆς καὶ μαζώνεις ἢ κόπτεις, καλὸν δηλοῖ.
 Μύρον ἰδῆς καὶ πίνεις, δὲν εἶναι καλόν.
 Μαχαίρι φορεῖς, καλὸν δηλοῖ.
 Μαῦρον ἰδῆς τὸ πρόσωπόν σου, πίκραν δηλοῖ.
 Μέλι ἰδῆς, μένεις ἄπρακτος ἀπὸ τὴν δουλειάν σου.
 Μνημεῖον ἰδῆς πὼς εἰσεβαίνεις καὶ κλείεσαι μέσα, κριτήριον ἀπάντεχε³⁰¹.
 Μαλλία ἰδῆς καὶ ἔχεις εἰς τοῦ λόγου σου, εἰς τοὺς πραγματευτὰς καλόν, ἀμὴ εἰς
 κριτὰς κακόν.
 Μάτια ἰδῆς μακριά, ζημίαν δηλοῖ.

N

- Νέφη τρέχουσιν εἶδες, φόβον καὶ δειλία θέλεις ἔχει.
 Νύμφη ἔβγαλες ἀπὸ τὸ σπίτι σου, θάνατος θέλει ἀκολουθήσει εἰς τὸ ἴδιον σπίτι.
 Ναοὺς ἰδῆς καὶ ἐμβαίνεις, αὐξήσει ἡ ζωὴ σου.
 Νερὸν ἰδῆς καὶ ἀναβαίνει εἰς πηγὴν, ἐχθρὸν δηλοῖ.
 Ναύτας ἰδῆς, κάτι χάνεις ἀπὸ τὰ πράγματά σου.
 Νερὸν ἰδῆς καὶ πλύνεις τὰ χέρια σου, ἀμερμνίαν καὶ ἐλευθερίαν δηλοῖ ἀπὸ
 ὅλα³⁰².
 Νερὸν ζεστόν πλένεσαι, ἐπιστολάς θέλεις λάβει.
 Νερὸν καθαρὸν πίνεις, κέρδος δηλοῖ.
 179 | Νερὸν θολὸν πίνεις, πίκραν δηλοῖ.
 Νεκροὶ ἀναστένονται, μήνυμα χαρᾶς εἶναι³⁰³.
 Νεκροὺς ὀμιλεῖς μὲ αὐτοὺς, πολλὰ καλὸν εἶναι.
 Νεκροὺς ἰδῆς πὼς ἀκολουθεῖς, εἰς κρεββάτι ξένου ἀνθρώπου θέλεις ἀκολουθήσει.
 Νεκρὸν ἰδῆς τοῦ λόγου σου, πολλὰ καλὸν εἶναι.
 Νεκρὸν ἰδῆς καὶ ἀκολουθαῖς, πεθαίνεις καὶ ἐσύ.
 Νεκρὸν ἰδῆς καὶ φιλήσης, μακρινὴν ζωὴν σου εἶναι.
 Νεκρὸν ἰδῆς καὶ θάπτεις, ἐλευθερίαν καὶ ἀνάπαυσιν δηλοῖ.
 Νεκρὸν ἰδῆς πὼς πίνει, πολὺ καλὸν εἶναι.
 Νερὸν κρύον ἰδῆς εἰς ποτήριον πὼς πίνεις, δηλοῖ πὼς ἔχεις νὰ χαρῆς γυναῖκα.

Ξ

Ξενιτεύεσαι, θάνατον σημαίνει.
 Ξένον ἐν τῇ οἰκίᾳ σου ἰδῆς, φθονήσουσί σε οἱ ἐχθροί σου.
 Ξένοις ἀνθρώποις συλλαλεῖς, καλὸν δηλοῖ.
 Ξένον ἰδῆς τοῦ λόγου σου, πολλῶν λογίων δηλοῖ.
 Ξένους ἰδῆς πὼς ἔχεις εἰς τὸ σπίτι σου, φθόνον καὶ ζημίαν δηλοῖ.
 Ξύλα ἰδῆς καὶ βαστάς, τιμὴ μεγάλη σοῦ ἔρχεται.
 Ξερναῖς ἰδῆς, ζημίαν δηλοῖ.
 Ξύλα ξηρὰ ἰδῆς, δὲν εἶναι καλόν.
 Ξένους ἰδῆς, στενοχωρίαν δηλοῖ.

Ο

Ὅπλισμένον [γρ. Ὀπλισμένον] σεαυτὸν ἰδῆς, τιμὴν ἔξεις.
 | Ὅψαρια ἰδῆς, ἐχθροὶ ἐγέρθησαν ἢ ἐγερθήσονται κατὰ σοῦ³⁰⁴. 180
 Ὅστα ἔσθιεις ἢ δέσμα, λόγον καλὸν ἀκούσῃ.
 Ὅπλα βαστάζεις, ἀληθινὰ πράγματα φανεροῦνται.
 Ὅπλα ποιεῖς, μετὰ τῶν οἰκειῶν σου μάχην ποιήσεις.
 Ὅφιν ἰδῆς ἐν τῇ στρωμνῇ ὄντα, γάμος γυναικὸς γίνεται ἀλλ' ἔχει βλάβην.
 Ὅδόντα ἐκβάλλης καὶ πάλιν ἐκφύει ἕτερος εὐθύς, κέρδος σημαίνει.
 Ὅδόντα ἄνευ πόνου ἐκβάλλης, ἀμερμινίαν πράγατος δηλοῖ.
 Ὅφιν σου καλὴν καὶ ὠραίαν ἰδῆς, καλωσύνην σημαίνει.
 Ὅδόντων τῶν ἔμπροσθεν, τῶν ἄνωθεν ἰδῆς ὅτι εἷς ἐξῆλθεν, ἄνθρωπος ἐκ τῆς οἰκίας σου θανεῖται, πατὴρ τυχόν [γρ. τυχόν] ἢ μήτηρ ἢ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ ἢ παῖς σου ἢ γυνὴ σου, ἢ ἐὰν ἰδῆ τοῦτο γυνή, ὁ ἀνὴρ αὐτῆς θανεῖται, πάντως γὰρ εἷς τῶν ἀνωτέρων θανεῖται, ὁμοίως καὶ οἱ ἔμπροσθεν κάτωθεν ὀδόντες τὰ αὐτὰ σημαίνουσιν, οἱ δὲ μέσοι ὀδόντες ἢ τραπεζῖται εἰς τοὺς συγγενεῖς τὴν σημασίαν ἔχουσι³⁰⁵.
 Ὅφιν σου σαπρὰν καὶ ἄμορφον ἰδῆς, κακωσύνη<v> δηλοῖ.
 Οἶκος πυρπολεῖται, θάνατον σημαίνει καὶ πολλῶν πραγμάτων φανέρωσιν.
 Ὅφιν ἀπέκτεινας ἢ ἐπάτησες αὐτόν, τὸν ἐχθρόν σου νικήσεις.
 Οἶνον μέλαν [γρ. μέλανα] ἢ θολὸν ἔπιες, ἀνθρώπων ἀπώλειαν δηλοῖ.
 Οἶνον θολὸν ἢ δυσώδη ἐώρακας, εἰ μὲν ἔπιες ἐξ αὐτοῦ ἀρρώστιαν, λύπην, ζημίαν καὶ θάνατον δηλοῖ.
 Ὅπώρας ἐσθίεις, ἐμπόδιον πραγμάτων δηλοῖ.
 Ὅφθαλμούς σου ἐξέβαλες, οἱ παῖδές σου ἢ ἡ γυνὴ σου ἢ αὐτὸς σὺ ἀποθνήσκεις, θάνατος γὰρ σημαίνει, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὸν ἕνα ὀφθαλμόν, | ἔχεις κακόν, ἐκ τοῦ οἴκου σου μέλλεις ἐξελεύσεσθαι³⁰⁶. 181
 Ὅστα ἔσθιεις, ἐμπόδιον πραγμάτων δηλοῖ.
 Ὅστα συνάζεις, φίλοι σου καλοὶ θανοῦνται.
 Ὅνουχας μεγάλους ἔχεις, ἀμερμινίαν δηλοῖ.

Οἶνον σὺν ὕδατι πίνεις, λύπην σημαίνει.
 Οἶνος ἐχύθη ἢ οὐκ ἔπιες αὐτόν, ἀπὸ κακοῦ εἰς κακὸν γενήσεται.
 Οἶνον εἰς ἀγγεῖον ἔχεις ἢ ἔπιες, λύπην δηλοῖ.
 Οὐρανὸν εἶδες, κεκρυμμένα πράγματα φανερωθήσονται.
 Οἶκος κατεστράφη, θάνατον καὶ ζημίαν δηλοῖ.
 Οἶκόν σου χρυσὸν εἶδες, κινδυνεύσεις ἀπὸ τοῦ πυρός.
 Ὅργανα ἰδῆς πὼς παίζουν, γειτόνων μάχην δηλοῖ.
 Ὅρνιθια καὶ ἄλλα πουλιὰ εἶδες πὼς κάθονται εἰς αὐγά, καλὸν δηλοῖ.
 Ὅφιν ἐσκοτώσες, ἐχθρὸς σου εἶναι.
 Ὄνυχιά σου ἰδῆς πὼς τρώγεις, κόπον ἀλλουνοῦ θέλεις φάγει.
 Οὐρανὸν ἰδῆς καὶ πέφτει, ἐμπόδιον δηλοῖ.
 Ὄδόντιά σου ἰδῆς πὼς ἐβγάλεις, συγγενῆς <σ>ου ἀποθνήσκει.
 Ὅρνιθια ἰδῆς, κέρδος δηλοῖ.
 Ὅμίχλην ἤγουν ἀράχνην ἰδῆς, εὐτυχία<ν> δηλοῖ.
 Ὄφθαλμοῦ σου ἰδῆς καὶ ἐβγάζεις, καλὸν δηλοῖ.
 Οὐρανὸν ἰδῆς κόκκινον, ἀκαταστασίαν δηλοῖ.
 Ὄδόντιά σου ἰδῆς καὶ καθαρίζεις, ξένον κόπον θέλεις φάγει.
 Ὄνυχιά σου ἰδῆς καὶ εἶναι μεγάλα, κέρδος εἶναι.

Π

- Περιπατεῖν βούλεσαι καὶ οὐ δύνασαι, ὃ βούλεσαι ποιεῖν οὐκ ἔστι καλόν, καὶ ἐμπό-
 διον εἰς τὰ ἔργα σου.
- 182 | Πώγωνα ἐσπιλωμένον καὶ ῥυπαρὸν ἰδῆς ὅτι ἔχεις, ἢ ἴστασαι εἰς κρίσιν ἢ λύπην
 ἔξεις.
- Πώγωνά σου ἐξυρισμένον εἶδες ἢ μαδῶντα, ζημίαν καὶ κακὸν καὶ πτωχείαν ση-
 μαίνει.
- Πῦρ εἶδες, πειρασμὸν ἔξεις καὶ ζημίαν³⁰⁷.
- Πνίγεσαι εἰς μέγαν ποταμὸν, ἀπὸ μεγάλου ἀνθρώπου φόβον ἔξεις.
- Πίπτεις εἰς λάκκους, λίαν κακὸν ἐστίν.
- Πίπτοντα εἰς ποταμὸν ἢ εἰς θάλασσαν καὶ οὐ δύνασαι ἐγερθῆναι, λύπην ἔξεις.
- Περιπατεῖς ἰδῆς, ἄπεχε τοῦ λαβεῖν ἑτέρου πράγματα ἵνα μὴ κακῶς πάθης.
- Παίγνια εἶδες κρότον ποιῶντα ἢ χορεύοντας τινάς, μάχην δηλοῦσι, εἰ δὲ εἰσὶν εἰς
 οἶκον ἢ εἰς αὐλήν ἢ ἐμπροσθεν εἰς θύρας, ἐν ἐκείνῳ τῷ οἴκῳ θρήνος, κλαυθμὸς
 καὶ θάνατος γενήσεται³⁰⁸.
- Πρόσωπόν σου λεπρὸν ἰδῆς, πολὺ κακὸν σοῦ εἶναι.
- Πρόσωπον λαμπρὸν ἰδῆς, καλωσύνην σημαίνει.
- Πουλία πτηνὰ ἰδῆς, πολυχρόνιος ἔσει.
- Πρόσωπόν σου μέσα εἰς νερὸν ἰδῆς, πολλὴν ζωὴν σημαίνει.
- Πετεινὰ ἐκ παντὸς γένους κρατεῖς, κέρδος ἔξεις.
- Παλεύεις ἰδῆς, καλωσύνην σημαίνει.

- Πλούσιος ἰδῆς, τοῦτο γὰρ πτωχείαν δηλοῖ.
 Περιστερὰς ἰδῆς, βλάβην δηλοῖ.
 Ποταμὸν καθαρὸν, ἐλπίδα καὶ κέρδος δηλοῖ.
 Ποταμὸν μέγαν εἶδες ἢ διεπέρασες αὐτόν, πρόσωπον μεγάλου ἀνθρώπου θεάση⁹.
 | Παῖδες [γρ. παῖδας] παίζοντας ἢ καὶ σὺ συμπαίζεις αὐτοῖς, ταχέως κέρδος ἐλεύ- 183
 σεταί σοι δηλοῖ.
 Πλείεις ἰδῆς, αἴφνης ταραχὴν ἐπιλεύσεται σοι.
 Πέτρας [γρ. πέτρων] ἰδῆς καὶ ἐπ' αὐτῆς κάθη, ἐλπίδας ἀγαθῆς [γρ. ἀγαθὰς] προ-
 σμένειν σε δεῖ.
 Πόδας σου καθαρίζεις, φροντίδες ἔξειν σε δηλοῖ.
 Πόδας πλατεῖς ἔχεις ἰδῆς, λύπην δηλοῖ.
 Πόδας σου ἔτεμον, κατ' οὐδένα τρόπον περιπατήσεις, ἀλλὰ δεῖ καὶ κατ' ἐκείνον
 τὸν χρόνον πνίξει πάντως.
 Πρόβατα πέμπουσί σε, κέρδος σημαίνει.
 Πρόβατα εὐμορφα, κέρδος ἐλεύσεται σοι.
 Πρόβατα ἰδῆς καὶ ἀπὸ αὐτῶν ἱππεύεις, τήρει τοὺς ὀφθαλμούς σου καλῶς ἵνα μὴ
 χάσης αὐτούς.
 Πατέραν σου τεθνηκότα ὄντας ἰδῆς ζῶντα, χαρὰ σοῦ εἶναι.
 Πορφυροῦν ἰδῆς, ὁποίας ἂν εἶναι ὕλης, καλὸν σημαίνει.
 Παῖδα τίκεις, τιμὴ σου δηλοῖ ὅθεν οὐκ οἶδας οὐδὲ ἔλπισας.
 Παιδίον γεγήρακε, θλίψιν δηλοῖ.
 Παιδίον γενήσει πάσει [γρ. πᾶσι?], πολλὰ κακὰ καὶ πολλοὺς πειρασμοὺς σημαίνει.
 Πηγάδι ἰδῆς καὶ πλύνεσαι, κέρδος δηλοῖ.
 Ποταμὸ ἰδῆς καὶ πλύνεσαι ἔξω τοῦ νεροῦ, καλὸν εἶναι.
 Ποδήματα κόκκινα φορεῖς, κέρδος δηλοῖ.
 Ποδήματα καινούρια φορεῖς, ζημίαν δηλοῖ.
 Πανὶ ἰδῆς, στράταν δηλοῖ.
 Πλύνεις τὸ κεφάλι σου εἰς βρύσιν, ἀσθένειαν δηλοῖ.
 Ποταμὸν ἰδῆς καὶ περνᾷς, φίλοι σου ἔρχονται.
 | Πωρικὰ τρώγεις, ἐμπόδιον δηλοῖ. 184
 Ποταμὸν μικρὸν περνᾷς ἀνθρωπον μικρὸν θέλεις ἰδῆ.
 Ποταμὸν ἰδῆς, ἀνθρωπον πονηρὸν δηλοῖ.
 Παιδί ἰδῆς καὶ παίζεις με αὐτό, γλήγορον κέρδος δηλοῖ³¹⁰.
 Παιδιά ἰδῆς πὼς ἔχεις δύο, ἐξοδιάζεις κάτι τί.
 Πετεινὸν ἂν πιάσης, πρᾶξιν καλὴν δηλοῖ.
 Πετεινοῦ φωνὴν ἀκούσης, ἀνθρωπον δηλοῖ μελωδικόν.
 Πετζία καὶ δέρματα τρώγεις, καλὴν ζωὴν δηλοῖ.
 Πέτρα ἀπάνω κάθησαι, κέρδος δηλοῖ.
 Πλιθάρια ἰδῆς, καλὰ μαντάτα δηλοῖ.
 Ποδάριά σου ἰδῆς κομμένα, φυλάξου μὴν ταξιδεύσης.

- Παλεύεις ἰδῆς, τιμὴν καὶ δόξαν δηλοῖ.
 Πλύνεις τὰ ποδάριά σου ἰδῆς, ἐλευθερώνεσαι ἀπὸ πᾶσαν κακὸν καὶ ἔννοιαν.
 Παιδιά ἔχεις πολλά, κάτι ἔξοδιαν κάμεις.
 Παιδι θηλυκὸν ἰδῆς καὶ ἔχεις, καλὸν δηλοῖ.
 Ποδάρια ἰδῆς πληγωμένα, καλὸν κάμεις εἰς πτωχοῦς.
 Πουρνάρια τρώγεις, φυλάξου νὰ μὴν σέ ζημιώσουν οἱ ἐχθροί σου.
 Προσεύχεσαι ἰδῆς, τοῦτο τὸ ὄνειρον καλόν.
 Παππᾶν ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ.
 Παλεύεις ἢ πηδᾶς, ὑγείαν δηλοῖ.
 Πέτρας μαζώνεις, βίον περισσὸν θέλεις κάμει.
 Πανδρεύεσαι ἰδῆς, γλήγορα θέλεις χηρεύσει.
 Πλύνεις χωρὶς νερὸν ἰδῆς, πτωχείαν δηλοῖ.
 185 | Ποταμὸν καὶ θάλασσαν ἰδῆς, κακὴν καρδίαν θέλεις κάμει³¹¹.
 Πηγᾶδι ἰδῆς καὶ πέσης μέσα, καλὸν σοῦ εἶναι.
 Πουλία ἰδῆς καὶ πετοῦν, ἐχθρῶν ἐπανάστασιν δηλοῖ.
 Πνίγεσαι εἰς ποταμὸν ἰδῆς, κινδυνεύσεις ἀπὸ μεγάλον ἄνθρωπον.
 Πετροβολεῖ σέ τις, κατηγορίαν ἀπὸ τοὺς ἐχθροῦς σου εἶναι.
 Περιπατεῖς ἀργά, δυστυχίαν δηλοῖ.
 Πόρτα ἀπὸ τὸ σπίτι σου ἐπάρθηκε, θάνατος [γρ. θάνατον] τῆς γυναικὸς σου δηλοῖ.
 Ποταμὸν μεγάλον ἰδῆς πὼς πέφτεις μέσα, ἀπὸ μεγάλους ἀνθρώπους θέλεις χαλασθῆ.
 Πλύνεις ροῦχα ἰδῆς, ἀπὸ τὴν ἐντροπήν θέλεις ἐλευθερωθῆ.
 Πετᾶς ἰδῆς χωρὶς πετρά, εἰς ξένους καλὸν δηλοῖ, εἰς δὲ τοὺς ἐγκατοίκους κα-
 κὸν³¹².
 Πόρνην ἰδῆς καὶ ἐσμίχθης μὲ αὐτήν, ταραχήν δηλοῖ.
 Πάγον ἰδῆς, συμφορὰν μεγάλην καὶ τρόμον δηλοῖ.
 Πλέεις εἰς τὴν θάλασσαν, τιμὴν ἀπαντέχαινε.
 Πρόβατα ἰδῆς καὶ καβαλικεύεις, φύλαγε νὰ μὴ χάσης τὰ ῥοῦχα σου.
 Ποδήματα μαῦρα ἰδῆς πὼς φορεῖς, στενοχωρίαν καὶ εἰς θάνατον δηλοῖ.
 Ποδήματα κίτρινα φορεῖς, φυλακὴν, ἀσθένειαν καὶ ζημίαν δηλοῖ.

P

- Ῥάβδος σου ἐθλάσθη ἢ πεσεῖται, κακὸν σημαίνει.
 Ῥάβδον βλαστήσασα ἰδῆς, δὲν εἶναι καλόν.
 Ῥοῦχα ράπτεις, καλὸν δηλοῖ.
 Ῥεπάνι τρώγεις, φυλάγου ἀπὸ φαρμάκι.
 186 | Ῥοῦχον ἄσπρον φορεῖς, καλὸν χρόνον καὶ διάφορον.
 Ῥαβδί ἰδῆς καὶ ἀκουμπίζεις, καλὸν εἶναι.
 Ῥετζίνι ἢ τειάφι ἢ πίσσαν ἰδῆς, ζημίαν δηλοῖ.
 Ῥόιδα ξηρὰ ἰδῆς, εὐκαιρα κοπιάζεις.
 Ῥοδάκινα τρώγεις, κέρδος δηλοῖ.

Ῥοῖδον μυρίζεις, μήνυμα καλὸν σοῦ ἔρχεται.
 Ῥόγαν σταφυλίου τρώγεις, ἡ δουλειά σου δὲν γίνεται.
 Ῥοῦχα κόκκινα φορεῖς, σημεῖον καλὸν εἶναι.
 Ῥοῖδα τρώγεις, καλὸν διάφορον εἶναι.
 Ῥοῦχα κίτρινα φορεῖς, ἀσθένειαν δηλοῖ.
 Ῥοῦχον καινούριον βάλεις, εἰς χαρὰν ξένην ὑπάγεις.
 Ῥοῦχον ἐξεσχίσθη, ἀπὸ βάρητες καὶ φροντίδες ἐλάφρωση.
 Ῥοῦχον λερωμένον ἢ λασπωμένον φορεῖς, πίκραν καὶ θλίψιν δηλοῖ.

Σ

Στέφανον βαστάζεις ἐν τῇ κεφαλῇ σου, ἢ δρυῖνον ἢ ἑτέρου εἶδους, καὶ βαρύνεται
 ἡ κεφαλὴ σου, εἰς ὁδὸν μέλλεις περιπατήσει μετὰ κόπου.
 Στηρίζεσαι ἤτοι ἀκουμβίζεις εἰς κράββατον, ἀρρωστίαν ἐπὶ σὲ σημαίνει.
 Σῶμα ὄλον σου πλύνεις, κέρδος προσγενήσεται σοι.
 Σελήνην καὶ ἥλιον ἅμα τρέχοντες ἴδῃς, μάχην δηλοῖ τὸ πρᾶγμα³¹³.
 Σπανὸς ὑπάρχεις, μάχην καὶ ζημίαν πείσει.
 Σκιὰν ἀνδρὸς ἢ γυναικὸς ἴδῃς, κέρδος καὶ ὁδὸν καλὴν εἶναι.
 Σελήνην ὑφαιμον ἴδῃς, ζημίαν καὶ θλίψιν δηλοῖ.
 | Στέφανον δέδωκάν σοι, οἱ ἐχθροί σου ἐνοχλήσουσί σε. 187
 Σηκώνουν σε τινὲς αἴφνης, εἰς ξένον τόπον πορεύσῃ.
 Σηκώνεις κανέναν εἰς τὰ χεῖριά σου, ἄδηλα καὶ κρυφὰ πράγματα φανερωθή-
 σονται.
 Σταυρὸν ἴδῃς εἰς ὑψηλὸν τόπον, δόξαν καὶ τιμὴν δηλοῖ.
 Στύλον ἴδῃς, τιμὴ μεγάλη σοῦ ἔρχεται.
 Σταυρωθέντα ἴδῃς τοῦ λόγου σου, τιμὴ σοῦ ἔρχεται.
 Στιχάρι καὶ βιβλία ἴδῃς, τιμὴ καὶ ἀξία δηλοῖ.
 Στεφάνι φορεῖς, ἀπὸ μέγαν ἄνθρωπον θέλεις τιμηθῆ.
 Σταφύλι τρώγεις, βροχὴν δηλοῖ.
 Στράταν καλὴν περιπατεῖς, τιμὴν δηλοῖ.
 Σταυρὸν ἴδῃς εἰς τὸ σπίτι σου, ἀπὸ μέγαν ἄνθρωπον θέλεις θυμηθῆ [γρ. τιμη-
 θῆ].
 Στολίσματα φορεῖς, τιμὴ με φθόνον δηλοῖ.
 Σταφύλια τρυγᾷς, πολλὰ καλὸν τὸ ὄνειρόν σου.
 Στεφάνι ἀπὸ κυπαρίσσι φορεῖς, ἀσθένειαν δηλοῖ.
 Στεφάνι με μαργαριτάρι καὶ με πολλῆς τιμῆς λίθους ἴδῃς, θλίψιν καὶ πτωχείαν
 δηλοῖ.
 Σπαθὶ φορεῖς, δύναμιν δηλοῖ.
 Σέλαν βαστᾷς, τρόμον καὶ θλίψιν δηλοῖ.
 Σκορπιούς ἴδῃς, κακούς ἐχθρούς δηλοῖ³¹⁴.
 Σκοτάδι ἴδῃς καὶ κάθεσαι, λύπην δηλοῖ.

- Σεισμόν ἰδῆς, κοσμικὴν ταραχὴν δηλοῖ.
 Σάλπιγγαν ἀκούσης, κέρδος δηλοῖ.
 Σπίτι σου ἰδῆς πὼς καίεται, κέρδος δηλοῖ.
 188 | Σαγίττα μὲ δοξάρι ἰδῆς καὶ ρίξης, καλὸν δηλοῖ.
 Σπίτι ἰδῆς καὶ εἶσαι καβαλάρης, μάχην δηλοῖ.
 Σκύλος σὲ δαγκάσῃ, ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς σου βλαβήσεται [γρ. βλαθήσει].
 Σπίτι σου γκρεμνίζεται, ζημίαν δηλοῖ.
 Σκυλία φωνάζουν, οἱ ἐχθροὶ σου βλάπτονται.
 Σύννεφα κτυποῦνται, τιμὴ σοῦ ἔρχεται.
 Σπαθὶ καὶ ἄλλα ἄρματα φορεῖς, ἀπὸ ὅλους τοὺς κινδύνους ἐλευθερώνεσαι.
 Σπαθὶ καὶ δοξάρι φτιάνεις, μὲ ἀνθρώπους θέλεις μαχευθῆ.
 Σύκα τρώγεις, αὕξισιν καλοῦ πράγματος δηλοῖ.
 Σκύλον τοῦ λόγου σου ἰδῆς καλὸν καὶ ὀρνόμενον [?] χρόνον δηλοῖ.
 Σκύλους πολλοὺς ἰδῆς, δηλοῖ ἀνταμοιβὴν ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς σου.
 Σεισμόν ἰδῆς εἰς τὸ σπίτι σου, βλάβην δηλοῖ.
 Σκοτάδι ἰδῆς εἰς τὸ σπίτι σου, ἀρρώστίαν καὶ βλάβην δηλοῖ.
 Σπορίτια ἰδῆς, θάνατος καὶ δάκρυα δηλοῖ.
 Σύκα μαῦρα τρώγεις, κακὴν πίκραν δηλοῖ.
 Σκαντζόχοιρον ἰδῆς, ἐπιβουλὴν ἐχθρῶν δηλοῖ.
 Σπίτι σου ἰδῆς καὶ φτιάνεις, κέρδος δηλοῖ.
 Στράταν ἰδῆς καὶ περιπατεῖς, πολλὴν ἀρρώστίαν δηλοῖ.

Τ

- Τέθνηκας αὐτὸς σύ, λίαν καλὸν σοι ἔσται.
 Τόξον ἔχεις, στενοχωρίαν ἔξεις.
 Τεθνηκότα ἀσπάζεσαι, ζήσῃ σε πολλὴν ζωὴν δηλοῖ.
 Τρίχε<ς> σου ἔπεσαν, κίνδυνον μέγαν ἔξεις.
 189 | Τεθνηκότα ἔλαβον ἀπὸ τοῦ οἴκου σου, ζημίαν πείσει.
 Τεθνηκότα ἔλουσας ἢ ἐμφιάσω αὐτὸν ἢ ἐβάσταξες, κακὸν καὶ διάστροφον ση-
 μεῖόν ἐστιν.
 Τεθνηκότας πολλοὺς εἶδες, ἀμερμιάν δηλοῖ.
 Τεθνηκότα περιπατοῦντα εἶδες, θέλει ἀκουσθῆ ὁ λόγος σου καὶ ἡ παραγγελία
 σου.
 Τοῖχον τῆς οἰκίας σου πεσόντα, θάνατον καὶ ζημίαν δηλοῖ.
 Ταῦρον ἐρχόμενον κατὰ σοῦ ἵνα σὲ τύψῃ, ζημίαν σου εἶναι.
 Τράχηλόν σου ἰδῆς παχύν, ὁ ποῦλος σου δυναστεύεται.
 Τρίχες ἀπὸ τὸ κεφάλι σου πέφτουν, κέρδος δηλοῖ.
 Τράχηλόν σου ἔχεις λιγνόν, ἀρρώστίαν δηλοῖ.
 Ταῦρον ἰδῆς καθεζόμενον, τάφον καὶ πίκραν δηλοῖ.
 Ταύρους πολλοὺς ἰδῆς, χαρὰ σοῦ ἔρχεται.

Τυρὶ τρώγεις, εὐτυχησμένα εἶναι τὰ πράγματά σου.
 Τυρὶ ἐδέχθης ἀπὸ κανέναν, κέρδος δηλοῖ.
 Τρώγεις καὶ πίνεις καὶ τραγουδᾷς, καλὸν δηλοῖ.
 Τυφλὸν ἰδῆς, κακὸν δηλοῖ.
 Τυφλώθηκες ἀπὸ τὸ ἓνα μάτι, θέλεις χάσει τὸ σπίτι σου.
 Τρουμπέταν ἀκούσης, ταραχὴν δηλοῖ.
 Τρώγεις γλυκὰ πράγματα, πίκραν δηλοῖ.
 Τίκτεις ἢ μέλλεις τέξεσθαι παιδίον, λύπην πολλὴν ἔξεις.
 Τειρία ἰδῆς ὅτι ποιούσι κόναβον ἐν τῷ οἴκῳ σου, ἀγγελίας ἀγαθὰς ἀκούσει.
 Ταῦρον ἰδῆς καὶ παίρνεις, ἐκεῖνο ὅπου ἐλπίζεις δὲν γίνεται.
 | Τρώγεις μὲ τὸν ἐχθρὸν σου, φιλίαν δηλοῖ. 190
 Τρέχεις καὶ δὲν δύνασαι, ἐμπόδιον δηλοῖ.
 Τριγυρίζεις ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, στενοχωρίαν δηλοῖ.
 Ταῦρον ἰδῆς πὼς ἐκτυπήθη, θάνατον δηλοῖ³¹⁵.
 Ταύρους μαύρους ἰδῆς, θανατικὸν δηλοῖ.
 Ταύρου κρέας τρώγεις, τιμὴν δηλοῖ.
 Τραγουδῶντας ἰδῆς ἄνθρωπον, κακὸν εἰς τοῦ λόγου σου.
 Τόπον ἰδῆς ἔρημον πὼς περιπατεῖς, πειρασμὸν καὶ κακὸν χωρὶς θάνατον.

Υ

Ὑποδήματα καινούργια φορεῖς, ζημίαν πείσει.
 Ὑψηλὰ ἴστασθαι καὶ ὀρθᾶς κάτω, ἀμέριμνος ἔσει ἀπὸ παντός πράγματος.
 Ὑποδήματά σου καθαρίζεις καὶ ἀποσιμῆχεις, ἐμπόδιον σημαίνει.

Φ

Φυλακὴν εἶδες ἢ ἔνδον ἐν αὐτῇ περιπατεῖς καὶ ἐκεῖ καταγίνεσαι, στενοχωρίαν
 σημαίνει.
 Φαλακρὸς εἶ τὴν κεφαλὴν, μάχην καὶ ἐνόχλησιν δηλοῖ.
 Φεύγειν καὶ οὐ δύνασαι, ἐμπόδιον σημαίνει.
 Φορτίον βαρὺ βαστάζεις, ἐλευθερίαν ἔξεις παντός πράγματος.
 Φθειρίζει ἤγγουν ψειρίζεσαι, τὸ ἔργον ὃ θέλει<ς> ποιεῖν χρονίσει.
 Φόρεμα κοντὸν ἰδῆς πὼς φορεῖς, κέρδος ἀπὸ γυναικῶν εἶναι.
 Φυλακωμένος εἶσαι, ζημίαν ἢ πίκραν δηλοῖ.
 | Φλεβοτωμένος εἶσαι, ἔξοδος χρυσοῦ δηλοῖ. 191
 Φίλον σου ἰδῆς, κέρδος δηλοῖ.
 Φακίολιον φορεῖς, εἰς ἄλλον τιμὴν καὶ ἀξίαν δηλοῖ.
 Φορτωμένον ἰδῆς τοῦ λόγου σου, ἐλευθερίαν δηλοῖ.
 Φεύγεις ἰδῆς καὶ ἀπὸ τινὰ ἐμποδίζεσαι, καλὸν δηλοῖ.
 Φίλον ἰδῆς καὶ σοῦ σιμώνει, κέρδος δηλοῖ.
 Φίλον ἰδῆς καὶ συντυχαίνεις μὲ αὐτόν, χαρὰν δηλοῖ.

Φίλους ἰδῆς, δὲν εἶναι καλόν.
 Φίλον ἰδῆς καὶ καρβαλικεύσης τον, ζημίαν δηλοῖ.
 Φωτίαν ἰδῆς πὼς καίει, πειρασμὸν δηλοῖ.
 Φορέματα ἀχαμνὰ ἰδῆς πὼς ἔχεις, ταραχὴν δηλοῖ.
 Φορέματα καλὰ ἰδῆς πὼς φορεῖς, καλὴν ζωὴν θέλεις ἀπεράσει.
 Φορέματα λερὰ φορεῖς, καλὸν δηλοῖ.
 Φόρον ἰδῆς πὼς περιπατεῖς, θλίψιν δηλοῖ.
 Φουρτούνα ἰδῆς εἰς τὴν θάλασσαν, φόβον δηλοῖ.
 Φίδια ἰδῆς πὼς πατεῖς, φυλάγου ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς σου.
 Φίδι ἰδῆς πὼς κρατεῖς, ἀπαντέχαινε ἐχθρόν.
 Φίδι ἰδῆς εἰς κρεββάτι, χαρὰν καὶ γυναικόγαμον δηλοῖ.
 Φίδι ἰδῆς πὼς ἐσκοτώσες, τὸν ἐχθρόν σου θέλεις νικήσει.
 Φλουέρες καὶ βούκινα ἰδῆς, θόρυβον δηλοῖ.
 Φεγγάρι αἵματωμένον, ζημίαν δηλοῖ.
 Φεγγάρι καθαρὸν ἰδῆς, καλὸν δηλοῖ.
 Φαλακροὺς ἰδῆς, ταραχὴν καὶ μάχην δηλοῖ.
 Φίλον ἰδῆς πὼς κατοικᾷς μὲ λόγου του ἢ πλησιάζεις, κέρδος δηλοῖ.

192

I X

Χεῖράς σου νίπτεις, ἀμεριμνίαν δηλοῖ.
 Χρυσὸν κρατεῖν, ἀρρωστίαν σημαίνει καὶ τὸ ἔργον ὃ βούλει ποιεῖν ἔσται ἄπρακτον.
 Χρυσᾶ ἢ ἀργυρᾶ γράμματα εἶδες, εἰ μὲν τεχνίτης εἶ, καλόν, εἰ δὲ ἄτεχνος, κακόν.
 Χαιρετώμενον ἰδῆς τοῦ λόγου σου, τιμὴν δηλοῖ.
 Χιόνι νέον ἰδῆς, πείσμα τοῦ ἐχθροῦ σου δηλοῖ.
 Χρυσάφι κρατεῖς, ἀπρακτικὸς δηλοῖ.
 Χαλάζι ἰδῆς, κέρδος ἐχθρῶν δηλοῖ.
 Χύνονται ποταμοὶ ἰδῆς, ἐχθροὶ θάρσυνε πὼς ἔρχονται ἀπάνω σου.
 Χέρια πολλὰ ἔχεις, καλὸν δηλοῖ.
 Χιόνι ἰδῆς, ἐχθρὸν ἀνθρώπου κοντὰ σου δηλοῖ.
 Χαρτὶ ὀνομαζόμενον δύσκολον διαθήκη ὅπου τὸ ἀναγνώσης, εὐτυχίαν δηλοῖ.
 Χωρατάδες ἰδῆς πὼς κάμνεις, ἡμερότητα δηλοῖ.

Ψ

Ψωμί ἄσπρον ἰδῆς καὶ παίρνεις, νέους φίλους καρτέρειε νὰ ἰδῆς.
 Ψάθαν κρατεῖς, λύπην καὶ στενοχωρίαν δηλοῖ.
 Ψύλλους ἰδῆς, μικροὶ ἐχθροὶ κατὰ σοῦ σηκώνονται.
 Ψάρια ἰδῆς, οἱ ἐχθροὶ σου σηκώνονται κατὰ σοῦ.
 Ψωμί μουχλιασμένον τρώγεις, ἀσθένειαν δηλοῖ.
 Ψωμί ξεφουρνᾷς, πολλὰ καλὸν εἶναι.

193

| Ψείρας τζακίζεις, βίον ἐξοδιάζεις.

Ψηλὰ στέκεσαι καὶ κάτω κοιτάζεις, καλὸν εἶναι.

Ω

Ῥὰ βαστάζεις, λύπην ἐπελεύσεταιί σοι.

Ῥὰ κόκκινα ἴδης ἢ ἔφαγες αὐτὰ ἢ καὶ ποικίλα ἐστί, ἀρρωστίαν σημαίνει³¹⁶.

Ῥολόγιον ἴδης, τὸν τόπον σου θέλεις ἀλλάξει.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΣΧΟΛΙΑ

1. Ἡ λέξις *Καλεντάριον* ἀποτελεῖ δημώδη τύπο τῆς λέξεως *Καλαντάριον*, μεσαιωνικὸ *Καλανδάριον* <λατιν. *caland-arium*>, δηλαδή τὸ βιβλίον τῶν καλανδῶν [Ν. Π. Ἀνδριώτης, *Ἑτυμολογικὸ Λεξικὸ τῆς Κοινῆς Νεοελληνικῆς*, Θεσσαλονίκη 1983³, σ. 142]. Στὴν ἑλληνικὴ δημώδη παράδοση εἶναι γνωστὰ καὶ ἄλλα παρόμοια προγνωστικά βιβλία, ὀρισμένα ἀπὸ τὰ ὅποια σώζονται σὲ χειρόγραφα διαφόρων συλλογῶν [βλ. *Παρνασσός* 15 (1892), σ. 315 κ.έξ.]. Γνωστὴ εἶναι ἐπίσης καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ Γ. Ρουσιάδου, *Χρονικὸν προγνωστικὸν ἦτοι Καλαντάριον παντοτεινόν*, ἐν Βιέννῃ 1820, πού ἀναφέρεται ἤδη στὴν προγενέστερὴ τῆς χειρόγραφου παράδοσις τῶν καλανταρίων, στὰ ὄρια τῆς ὁποίας ἀνήκει καὶ τὸ κείμενό μας ἐδῶ, τὸ ὁποῖο καὶ πάλι προέρχεται ἀπὸ ἔντυπο πρότυπο, ὅπως δηλώνεται στὴν ἀρχὴ του [βλ. Ν. Γ. Πολίτης, «Λαογραφικὴ ἐπιθεώρησις τῶν περιοδικῶν δημοσιευμάτων», *Λαογραφία* 1(1909), σ. 373].

2. Καλαντάρια σώζονται σὲ χειρόγραφα ἤδη ἀπὸ τὰ βυζαντινὰ χρόνια. Ὡς ἀντιπροσωπευτικὸ παράδειγμα μπορεῖ νὰ ἀναφερθεῖ τὸ καλαντάριον τοῦ 354, γνωστὸ καὶ ὡς *Χρονογράφος τοῦ 354*, ἓνα πρῶμο δεῖγμα τῆς μεγάλης παράδοσις στὴν ὁποία ἀνήκει τὸ κείμενό μας [H. Stern, *Le Calendrier de 354: Étude sur son texte et ses illustrations*, Paris 1953. T. Mommsen, *Gesammelte Schriften* 7, Berlin 1909, σ. 536-579. M. R. Salzman, «The Representation of April in the Calendar of 354», *American Journal of Archaeology* 88 (1984), σ. 43-50]. Ἡ σχετικὴ ἔρευνα ἔχει μάλιστα ἐπισημάνει ὅτι ἡ νεοελληνικὴ παράδοσις συνεχίζει, σὲ πολλὰ σημεῖα, τὴν ἀντίστοιχὴ βυζαντινὴ [H. Eideneier, «Ein byzantinisches Kalendergedicht in der Volkssprache», *Ἑλληνικά* 31 (1979), σ. 368-419].

3. Τὰ σχετικὰ μὲ τὴν ἔκδοσις τοῦ πρωτοτύπου Καλανταρίου, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἔγινε ἡ μετάφρασις τοῦ κειμένου πού ἐκδίδεται καὶ σχολιάζεται ἐδῶ βλ. στὴν εἰσαγωγὴ τοῦ μετὰ χειρὸς τόμου.

4. Πὰ τὰ διάφορα χρονολογικὰ συστήματα, πού ἐν μέρει χρησιμοποιοῦνται καὶ ἐδῶ, ἡ βιβλιογραφία εἶναι μεγάλη [βλ. V. Grumel, *La Chronologie, Traité d' Études Byzantines* 1, Paris 1958, σ. 124 κ. ἐξ., 176]. Παλαιότερα μάλιστα τὸ πολιτικὸ ἔτος ἄρχιζε τὴν 1η Μαρτίου, ἐνῶ τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἔτος ξεκινούσε τὴν 1η Σεπτεμβρίου [πρβλ. J. Lietzmann-K. Aland, *Zeitrechnung der römischen Kaiserzeit des Mittelalters und der Neuzeit für die Jahre 1 – 2000 nach Christus*, Berlin 1956, σ. 127-130]. Οἱ ἡμερολογιακὲς αὐτὲς διαφορὲς μνημονεύονται συχνὰ στὴ χειρόγραφη ἀστρολογικὴ

παράδοση [Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, «Λαογραφικές παρατηρήσεις σὲ ἀνέκδοτο ζωδιολόγιο», *Δωδώνη* 9 (1980), σ. 99].

5. Περί τῆς χρονολογήσεως ἀπὸ κτίσεως κόσμου, γνωστῆς ἀπὸ τὴν βυζαντινὴ παράδοση, πολλὰ ἔχουν γραφῆ [πρβλ. V. Grumel, *La Chronologie...* ὅ.π., σ. 125: «Le début de l'année dans l'ère byzantine»]. Τὸ χρονολογικὸ αὐτὸ σύστημα προσδιόρισε ἄμεσα τὴν ζωὴ καὶ τὴν ἰδεολογία τῶν βυζαντινῶν [βλ. Ἴω. Πετρόπουλος, «Τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου στὸ Βυζάντιο», *Ἀρχαιολογία* 74 (2000), σ. 6-7. Θ. Νικολαΐδης, «Ἡ μέτρηση τοῦ χρόνου στὸ Βυζάντιο», *Ἀρχαιολογία* 74 (2000), σ. 16-22. Anne Tihon, *Études d'astronomie byzantine*, Variorum Collected Studies Series 454, 1994, σ. 20 κ. ἐξ.].

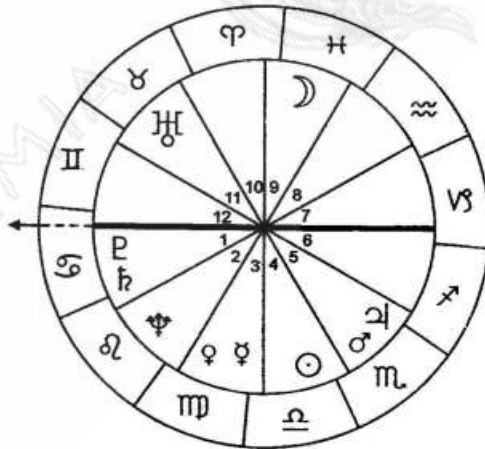
6. Ὁ Κρόνος εἶναι πλανήτης ποὺ ἀναφέρεται συχνὰ στὴν ἑλληνικὴ μαγικὴ παράδοση, ἀφοῦ θεωρεῖται ἰδιαίτερης δύναμης καὶ ἐπιβολῆς οὐράνιο σῶμα, ἰδίως πάνω στὶς ἀνθρώπινες ὑποθέσεις [βλ. A. Delatte, *Anecdota Atheniensi* 1, Liège et Paris 1927, σ. 444, 654. J. Hubaux, «L'herbe aux cent têtes», *Musée Belge* 32 (1928), σ. 167]. Στὸ πλαίσιο αὐτὸ ἐντάσσεται καὶ ἡ ἀναφορά του ἐδῶ, στὴν ἀρχὴ τοῦ καλαντολογίου, μὲ τὴν ἐπεξήγηση καὶ ἐξειδίκευση τῶν δυνάμεων ποὺ τοῦ ἀποδίδονται στὴ λαϊκὴ λατρευτικὴ καὶ μαγικὴ σκέψη [βλ. J. Hubaux-M. Leroy, «Le talisman de Phaon», *Annuaire de l'Institut de Philologie et d'Histoire Orientales et Slaves de l'Université de Bruxelles* 4 (1936), σ. 575]. Ἡ παλαιότερη μάλιστα μαγικὴ παράδοση ἀναφέρεται συχνὰ στὴν συμβολικὴ χρῆση τῆς «βοτάνης τοῦ Κρόνου» σὲ διάφορες μαγικὲς πράξεις καὶ τελετὲς [Μ. Παπαθωμῶπουλος-Μ. Βαρβούνης, *Βερναρδάκειος Μαγικὸς Κώδικας. Εἰσάγωγον τῆς Μαγείας τῆς πάλαι ποτέ*, Ἀκαδημία Ἀθηνῶν, πρ. 61, Ἀθῆναι 2006, σ. 411].

7. Ἐκφράζεται ἐδῶ ἡ βασικὴ ἰδέα στὴν ὁποία στηρίζεται ἡ ἀστρολογικὴ μαντεία στὸ σύνολό της, ὅτι δηλαδή ἡ δραστηριότητα τῶν ζώων, τῶν ἀνθρώπων καὶ τῆς φύσης ρυθμίζεται ἀπὸ τὴ θέση καὶ τὶς ἐπιδράσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων [Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Λαογραφία-Λαϊκὴ λατρεία 2. Ἡ Μαγεία*, Πάνννη 1986, σ. 70]. Οἱ ἀντιλήψεις αὐτὲς διατρέχουν ὀλόκληρη τὴν ἑλληνικὴ ἀστρολογικὴ παράδοση, καὶ ἀποτελοῦν τὴν οὐσιαστικὴ βάση γιὰ τὴ συγκρότηση ὅσων ἀκολουθοῦν [βλ. *Catalogus Codicum Astrologorum Graecorum* 5:1, Bruxellis 1904, σ. 152]. Στὴν ἑλληνικὴ λαϊκὴ μαγεία, ἡ ἀστρολογία παίξει σπουδαῖο καὶ καθοριστικὸ ρόλο, ὡς βασικὸς ὑπερφυσικὸς τρόπος πρόγνωσης τοῦ μέλλοντος, βλ. Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Μαγεία καὶ Ἀστρολογία. Εἰσαγωγικὴ ἐθνολογικὴ προσέγγιση καὶ ἀπομυθοποίηση*, Ἀθῆνα 2007, σ. 238-240. Χ. Δ. Γούδης - Π. Ε. Χριστοπούλου, *Περὶ ἀστρολογίας*, Ἀθῆνα 1993, σ. 22-24, ὅπου καὶ σχετικὲς παρατηρήσεις.

8. Στὸ πλαίσιο ποὺ παραπάνω τέθηκε, καὶ οἱ καιροὶ μὲ τὶς ἐναλλαγὲς τοὺς ἐπηρεάζονται ἀπὸ τοὺς πλανῆτες, τὴν οὐσία καὶ τὶς κινήσεις τους, ἀντίληψη ποὺ παρατηρεῖται ὄχι μόνον στὴν Ἑλλάδα, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες χώρες καὶ λαοὺς [βλ. Lucas Gauricus, *Tractatus astrologiae*, Venedig 1522, σ. 7. Franciscus Junctinus, *Speculum*

astrologiae, Lyon 1583, σ. 12. J. B. Morin de Villefranche, *Ad australes et boreales astrologos, pro restituenda astrologia epistulae*, Paris 1628, σ. 3]. Αυτήν ακριβώς την θέση αναλύει και εξειδικεύει το κείμενο που ακολουθεί, και στο οποίο επιχειρείται η διατύπωση προγνώσεων τόσο για τους ανθρώπους και τα ζώα, όσο και για τη φύση. Στην αστρολογική παράδοση οί επί μέρους προγνώσεις μπορεί, κατά εποχή και συγγραφέα, να διαφοροποιούνται, ή ουσία όμως της πρόγνωσης αναλόγως της θέσης, την συγκεκριμένη χρονική στιγμή, ενός ουρανίου σώματος, παραμένει [πρβλ. K. Seligmann, *Das Weltreich der Magie*, Stuttgart 1958, σ. 290-292].

9. Βασική πίστη της αστρολογίας είναι ο καθορισμός του χαρακτήρα ενός ανθρώπου αναλόγως της θέσεως των πλανητών την ώρα της γεννήσεώς του, το γνωστό ως «ζώδιο» [*Catalogus...* ὀ.π. 10, Bruxellis 1924, σ. 102]. Ἡ κατηγοριοποίηση αὐτή, με αστρολογικά κριτήρια, τῶν χαρακτήρων τῶν ἀνθρώπων, συνεπάγεται βεβαίως καὶ τὴν προβλεψιμότητά τους, γεγονός που ὀδηγεῖ στὴν πρόγνωση διὰ τῆς αστρολογίας, ἡ ὀποία καὶ ἀποτελεῖ τὴν οὐσία ὄσων παρατίθενται στὴ συνέχεια [πρβλ. W. Gundel, *Sterne und Sternbilder im Glauben des Altertums und der Neuzeit*, Bonn–Leipzig 1922 (ἀνατ. Hildesheim–New York 1981), σ. 15. W. – E. Peuckert, *Astrologie. Geschichte der Geheimwissenschaften 1*, Stuttgart 1960, σ. 20-25. Ἐπίσης, V. Stegemann, «Sterndeutung», *Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens 9* (1938-1941), στ. 689-762]. Παράδειγμα ἀστρολογικοῦ χάρτη ἀτόμου δημοσίευσε πρόσφατα ὁ Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Μαγεία καὶ Ἀστρολογία*, ὀ.π. σ. 256 σχ. 1, ἀπ' ὀπου παρατίθεται καὶ στὴ συνέχεια· πρόκειται γιὰ ἄνθρωπο που ἀνήκει στὸ ζῳδιο τοῦ Ζυγοῦ καὶ ἔχει ὠροσκόπιο Καρκίνο:

10. Σὲ μιὰ προωθημένη περίπτωση ἀστρολογικῆς πρόβλεψης, τὸ ζῳδιο ἐμφανίζεται νὰ προσδιορίζει καὶ τὰ φυσιολογικὰ χαρακτηριστικὰ τῶν ἀνθρώπων, οὐσιώδεις δηλαδὴ πτυχὲς τῆς βιολογικῆς τους ὑπαρξῆς καὶ ταυτότητας [βλ. V. Stegemann, «Sterne (Stern Glaube)», *Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens 9* (1938-1941),

στ. 763]. Στά ίδια πλαίσια εξακολουθούν οι προβλέψεις στη συνέχεια, και για τους υπόλοιπους πλανήτες του ήλιακού συστήματος.

11. Από τον πλανήτη και την επίδρασή του εξαρτάται, κατά την λαϊκή σκέψη, ο καιρός και τα μετεωρολογικά φαινόμενα. Έτσι, το κείμενό μας προβαίνει σε μία κατά βάσει μετεωρολογική πρόβλεψη, που κατεξοχήν ενδιαφέρει τους ανθρώπους σε γεωργικές και κτηνοτροφικές κοινωνίες [πρβλ. F. Boll, *Sphaera. Neue griechische Texte und Untersuchungen zur Geschichte der Sternbilder*, Leipzig 1903 (άντ. Hildesheim 1967), σ. 25 κ. έξ. Έπίσης, F. Boll – C. Bezold, *Stern Glaube und Sterndeutung* (έκδ. W. Gundel), Leipzig 1931⁴, σ. 50 κ. έξ.]. Θυμίζω ότι πολλές πρακτικές της έλληνικής λαϊκής μετεωρολογικής παρατήρησης και πρόβλεψης στηρίζονται έπίσης στην παρατήρηση των ουράνιων σωμάτων και στην έρμηνεία των κινήσεών τους και των φαινομένων που σχετίζονται με αυτά, υπό το πρίσμα της λαϊκής συνειρμικής και ανάλογικης σκέψης [πρβλ. X. Π. Κορύλλος, «Δημώδης μετεωρολογία», *Λαογραφία* 2 (1910-1911), σ. 703-706].

12. Η πρακτική χρησιμότητα της διά των καλανταρίων μετεωρολογικής προγνώσεως βρίσκεται άκριβώς στην σύνδεσή της με την πρόοδο της γεωργικής παραγωγής, από την όποία εξαρτάται ή επιβίωση όλης της παραδοσιακής κοινότητας, γι' αυτό και οι κατά μήνα προγνώσεις που ακολουθούν παρουσιάζουν τέτοια λεπτομερή διεξοδικότητα, φαινόμενο που άπαντά γενικότερα στην έλληνική λαϊκή μετεωρολογία [βλ. Θ. Ί. Άθανασόπουλος, «Δημώδης μετεωρολογία», *Λαογραφία* 4 (1912-1913), σ. 738].

13. Οι κατά μήνα προβλέψεις του καιρού που διατυπώνονται έδω, συμφωνούν, όσον άφορά τις διαπιστώσεις τους, με ανάλογες προβλέψεις που είναι συχνές στην έλληνική λαϊκή μετεωρολογία [βλ. σχετικά Ά. Πανάρετος, «Κυπριακές γεωργικές παροιμίες», *Κυπριακά Σπουδαί* 9 (1945), σ. 77-112. Δ. Σ. Λονκάτος, *Κεφαλονίτικα γνωμικά*, Άθήνα 1952, σ. 3-12. Ντ. Ψυχογιός, «Μετεωρολογικά Ήλειώτικα», *Ήλειακά* (1959), σ. 528-533. Θαν. Κωστάκης, «Έκφραστικά μέσα για τον προσδιορισμό του χρόνου στα τσακωνικά», *Λαογραφία* 20 (1962), σ. 27-29]. Πρόκειται για μιá σπουδαία προφορική παράδοση, με ρίζες στην άπώτατη φυσική παρατήρηση του ανθρώπου, από τα πρώτα κιόλας στάδια του πολιτισμού, που βρήκε την έκφρασή της και στην δημώδη γραπτή, αλλά και στη λαϊκή προφορική παράδοση του λαού, τη σχετική με τη μετεωρολογική πρόβλεψη.

14. Ο πλανήτης Ζεύς είναι έπίσης γνωστός στην έλληνική λαϊκή μαγική και μαντική παράδοση, ως ουράνιο σώμα ιδιαίτερης μαγικής δύναμης [Α. Delatte, *Anecdota...* ό.π., σ. 347, 389. Μ. Παπαθωμόπουλος-Μ. Βαρβούνης, *Βεργαυράκειος Μαγικός Κώδικας...* ό.π., σ. 38-382, όπου και βιβλιογραφία]. Έπόκειται και έδω ή αντίληψη για τους πλανήτες που «κυριεύουν», επικρατούν δηλαδή, σε όρισμένες χρονικές στιγμές, αντίληψη που προέρχεται από την άρχαία άστρολογική μαγική παράδοση [βλ. *Papyri Graecae Magicae. Die griechischen Zauberpapyri* (έκδ. Karl Preisendanz) 2, Stuttgart 1974, σ. 115-116] και προσδιορίζει την ουσία του καλαντα-

ρίου που εκδίδεται ἐδῶ, ἀλλὰ καὶ τὴ νεοελληνικὴ μαντικὴ καὶ ἀστρολογικὴ παράδοση, στὸ σύνολό της [Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Ἡ Μαγεία...* ὁ.π., σ. 79. Ὁ ἴδιος, *Τὸ ἀνακάλυμμα νεκρῶν καὶ ζωντανῶν στὰ νεοελληνικὰ ὕδρομαντικὰ καὶ κατοπιτρομαντικὰ ἔθιμα*, Γιάννενα 1977 (διδ. διατρ.), σ. 166, 223].

15. Ἡ κατὰ μῆνα πρόγνωση τοῦ καιροῦ ἀπαντᾷ καὶ στὴν ἑλληνικὴ λαϊκὴ μετεωρολογικὴ παράδοση γενικότερα, ὅπως ἔχει καταγραφεῖ καὶ ἀποτυπωθεῖ σήμερον [βλ. Στ. Παπαγιαννάκης, «Λαϊκὴ πρόγνωση καιροῦ στὴν Κρήτη», *Κρητικὴ Πρωτοχρονιά* (1965), σ. 16-27. Θεοδ. Μαλδογιάννης, «Διοσημεῖα ἢ σημεῖα καιροῦ περιοχῆς λεκανοπεδίου Ἰωαννίνων», *Ἡπειρωτικὴ Ἑστία* 19 (1970), σ. 442-449 καὶ *Ἡπειρωτικὴ Ἑστία* 20 (1971), σ. 86-97]. Ὁδηγούμεστε ἔτσι στὸν σχηματισμὸ ἑνὸς λαϊκοῦ μαντικοῦ μηνολογίου, πού προέρχεται ἄμεσα ἀπὸ τὴν ἀστρολογία, τὶς ἀντιλήψεις καὶ τὶς δοξασίαις της [Σ. Ρωνᾶς, «Λαϊκὸ μηνολόγιο τῆς Σμύρνης», *Μικρασιατικὰ Χρονικὰ* 7 (1957), σ. 309-329. Δημ. Ἀ. Κρεκούκας, *Τὰ προγνωστικὰ τοῦ καιροῦ εἰς τὴν ἀρχαίαν, τὴν μεσαιωνικὴν καὶ τὴν νεωτέραν Ἑλλάδα*, Ἀθήναι 1966 (διδ. διατρ.), σ. 151]. Ἀξίζει νὰ παρατηρηθεῖ ἐδῶ ὅτι παρόμοια διάρθρωση τῆς μετεωρολογικῆς πρόβλεψης ὑπῆρχε καὶ κατὰ τὴν ἑλληνικὴ καὶ ρωμαϊκὴ ἀρχαιότητα [βλ. J. L. Ideler, *Meteorologia veterum Graecorum et Romanorum*, Berolini 1832, σ. 13 κ.ἐξ.].

16. Ὅπως καὶ παραπάνω παρατηρήθηκε γιὰ τοὺς ἄλλους πλανῆτες, καὶ ὁ Ἄρης εἶναι οὐράνιο σῶμα στὸ ὁποῖο ἀποδίδεται ἀπὸ τὴ λαϊκὴ μαγικὴ παράδοση ἰδιαιτέρη δύναμη καὶ ἐπίδραση στὰ ἀνθρώπινα πράγματα [A. Delatte, *Anecdota...* ὁ.π., σ. 410. Ἐπίσης βλ. Fuchsius, *Historia stirpium*, 1542, σ. 643b. Lonicerus, *Kreuterbuch*, 1573, σ. 301b. Dodonaeus, *Cruydt-boeck* (ἐκδ. de Clusius, 1644), σ. 944b καὶ Sibthorp, *Flora graecae prodromus*, 1806, σ. 175 Π]. Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος πού συμπεριλαμβάνεται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ μαγικὴ παράδοση στοὺς πλανῆτες οἱ ὁποῖοι καθορίζουν ἄμεσα τὰ μετεωρολογικὰ φαινόμενα στὴ γῆ.

17. Ἡ παρατήρηση αὐτὴ προέρχεται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι στὴν ἀρχαιότητα ὁ θεὸς Ἄρης ἦταν θεὸς τοῦ πολέμου καὶ τῆς διαμάχης. Γι' αὐτὸ καὶ σὲ χειρόγραφες σολομωνικῆς, ὅπως στοὺς κώδικες Petropolitanus 575 καὶ Harleianus 5596, ὑπάρχουν συχνὰ ἐξορκισμοὶ τοῦ Ἄρη, ὥστε νὰ ἐπιτευχθεῖ μαγικὰ ἡ εἰρήνευση μεταξὺ ἀντιμαχομένων ἀνθρώπων καὶ λαῶν [Μ. Παπαθωμόπουλος-Μ. Βαρβούνης, *Βεργναρδάκειος Μαγικὸς Κώδικας...* ὁ.π., σ. 381].

18. Ὁ λαὸς φαντάζεται τὸν καιρὸ ἐπιθετικὸ καὶ ἐχθρικό πρὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἀνάλογο τοῦ πολεμικοῦ Ἄρη, ὁ πλανῆτης τοῦ ὁποῖου κυριαρχεῖ, κατὰ τὴν συγκεκριμένη περίοδο. Παρόμοιες ἀντιλήψεις γιὰ τὴν ἐρμηνεία τῶν καιρικῶν φαινομένων ὑπάρχουν καὶ μαρτυροῦνται συχνὰ στὴν ἑλληνικὴ λαϊκὴ μετεωρολογία [βλ. Γ. Ἀ. Μέγας, «Ζητήματα Ἑλληνικῆς Λαογραφίας», *Ἐπετηρὶς Λαογραφικοῦ Ἀρχείου* 2 (1941-1942), σ. 155-162].

19. Οί προβλέψεις αυτές είναι συνήθειες στην έλληνική λαϊκή μετεωρολογική παράδοση, ως προσπάθεια του λαού να ανακαλύψει μιὰ ουσιώδη σχέση ανάμεσα στα έξωτερικά γνωρίσματα τῶν φυσικῶν φαινομένων, στην κίνηση τῶν οὐρανίων σωμάτων καὶ στην μετεωρολογική κατάσταση [πρβλ. Β. Αἰγινήτης, «Περὶ τῶν προγνώσεων τοῦ καιροῦ παρὰ τοῖς Ἀρχαίοις», *Πρακτικά Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν* 29 (1954), σ. 207-219. Δ. Αἰγινήτης, *Μετέωρα*, ἐν Ἀθήναις 1927. Β. Ἀττικίδης, «Οἱ θαλασσινοὶ καὶ ἡ πρόγνωση τοῦ καιροῦ», *Ναυτική Ἑλλάς* 8 (1937), σ. 3609-3610. Π. Βαβουλές, «Παρατηρήματα γιὰ τὸν καιρὸ», *Κρητική Ἑστία* 9:71 (1957), σ. 31]. Στὴν διαδικασία αὐτὴ ἐπιστρατεύονται τόσο τὰ ὀνόματα τῶν πλανητῶν, ὅσο καὶ οἱ γενικότερες ιδιότητες πού τοὺς ἀποδίδονται ἀπὸ τὸν λαὸ [Ν. Γ. Πολίτης, «Μετεωρολογικοὶ μῦθοι», *Λαογραφικά Σύμμεικτα* 3, ἐν Ἀθήναις 1931, σ. 1-63], ὥστε νὰ ὀδηγηθεῖ ἡ ὅλη προσπάθεια σὲ κάποιον λογικὸ ἢ λογικοφανές συμπέρασμα.

20. Ὁ ἥλιος, μὲ τὴν καθημερινὴ ζωογόνο παρουσία του, θεωρεῖται ἀπὸ τὸν λαὸ οὐράνιο σῶμα πανίσχυρο, μὲ μεγάλες καὶ μοναδικές μαγικὲς δυνάμεις [βλ. Μ. Παπαθωμόπουλος-Μ. Βαρθούνης, *Βερναρδάκειος Μαγικὸς Κώδικας...* ὁ.π., σ. 377, 410. A. Delatte, *Herbarius, recherches sur le cérémonial usité chez les anciens pour la cueillette des simples et des plantes magiques*, Bruxelles-Brussel 1961, σ. 84. Lonicerus, ὁ.π., σ. 322. Dodonaeus, ὁ.π., σ. 92, 94. Sibthorp, ὁ.π., σ. 111]. Πὰ τὸν λόγο αὐτὸ καὶ οἱ ἀκτίνες του χρησιμοποιοῦνται συχνὰ σὲ διάφορες λαϊκὲς μαγικὲς πράξεις, κυρίως σὲ ὑδρομαντικά καὶ κατοπτρομαντικά ἔθιμα [Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Τὸ ἀνακάλημα...* ὁ.π., σ. 213-214], μὲ τὴν πίστη ὅτι οἱ ἀκτίνες αὐτὲς δὲν εἶναι ἀρεστὲς σὲ νεκροὺς καὶ δαίμονες, πού τρέπονται σὲ φυγὴ ἂν ἔρθουν σὲ ἐπαφὴ μαζί τους [Th. Hopfner, *OZ. Griechisch-ägyptischer Offernbarungszauber. Seine Methoden* 1, Leipzig 1921, σ. 226]. Στὴν έλληνική μετεωρολογική παράδοση ὁ ἥλιος ἀναφέρεται συχνὰ, σὲ πολλὲς προβλέψεις, ἀντιλήψεις καὶ δεισιδαμμονίες [Ν. Γ. Πολίτης, «Ὁ ἥλιος κατὰ τοὺς δημῶδες μῦθους», *Λαογραφικά Σύμμεικτα* 2, ἐν Ἀθήναις 1921, σ. 110-153].

21. Ἡ μεγαλοπρεπὴς ἐμφάνιση καὶ ἡ κυριαρχικὴ παρουσία τοῦ ἡλίου στὸ στερέωμα ὀδηγεῖ στὴν προβολὴ τῶν χαρακτηριστικῶν του αὐτῶν καὶ στοὺς ἀνθρώπους πού γεννήθηκαν κάτω ἀπὸ τὴν ἀστρολογικὴ ἐπίδρασή του, σύμφωνα μὲ ἕναν τρόπο σκέψης συνήθη στὴν λαϊκὴ ἀστρολογία [βλ. Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Ἡ Μαγεία...* ὁ.π., σ. 78-79. *Catalogus...* ὁ.π. 4, Bruxellis 1903, σ. 136, 137. Ὁ ἴδιος, «Ἡ ἀστρολογικὴ παράδοση τῶν ζωδιολογίων καὶ ὠροσκοπίων», *Δωδώνη* 9 (1980), σ. 87-88. A. Delatte, *Anecdota Atheniensia...* ὁ.π., 1, σ. 397].

22. Παρόμοιες προβλέψεις, σχετιζόμενες μὲ τὴν ἡλιακὴ ἐπίδραση, ἔχουμε καὶ στὴν έλληνική λαϊκὴ μετεωρολογία, πού ἔχει ἐπηρεαστεῖ ἀπὸ τὴν δημῶδη παράδοση ὅπως αὐτὴ ἀπηχεῖται στὸ κείμενο πού δημοσιεύουμε ἐδῶ [βλ. ἐνδεικτικὰ Χρ. Ἐξαδάκτυλος, «Παροιμίες γιὰ τὸν καιρὸ», *Πάφος* 4 (1939), σ. 22-23. Φ. Ἴ. Κουκουλές, *Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμὸς* 1:2, ἐν Ἀθήναις 1948, σ. 218-226. Ὁ ἴδιος, *Θεσσαλο-*

νίκης *Εὐσταθίου τὰ λαογραφικά* 2, ἐν Ἀθήναις 1950, σ. 28-35. Ν. Κρανιδιώτης, «Κυπριακὰ σημειώματα. Προβλέψεις γιὰ τὸν καιρὸ», *Κυπριακὰ Γράμματα* 5 (1940-1941), σ. 439-440], γι' αὐτὸ καὶ ἀποτελοῦν ὕλικὸ συγκρίσιμο, ποὺ μᾶς βοηθοῦν στὴν πληρέστερη κατανόηση τοῦ κειμένου μας.

23. Ἡ Ἀφροδίτη θεωρεῖται ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ μαγικὴ παράδοση πλανήτης «ἀγαθὸς» [Α. Delatte, *Anecdota...* ὁ.π., σ. 399. Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Ἡ Μαγεία...* ὁ.π., σ. 78], γι' αὐτὸ καὶ οἱ μετεωρολογικὲς ἐπιδράσεις ποὺ τῆς ἀποδίδονται εἶναι ἤπιες, ὅπως ἤπια ὀφείλει νὰ εἶναι, κατὰ τὴν λαϊκὴ ἀνθρωπολογία, ἡ γυναίκα καὶ ἡ γυναικεία ὁμορφιά, τὴν ὁποία ἀντιπροσωπεύει. Παρόμοιες εἶναι καὶ οἱ συμβολικὲς χρήσεις τῆς σὲ συνταγὲς τῆς ἑλληνικῆς μαγείας [Μ. Παπαθωμόπουλος–Μ. Βαρβούνης, *Βερναρδάκειος Μαγικὸς Κώδικας...* ὁ.π., σ. 382. Ἐπίσης, βλ. Fuchsius, ὁ.π., σ. 558c. Lonicerus, ὁ.π., σ. 280b. Dodonaeus, ὁ.π., σ. 370b μὲ ἀναφορὲς στὰ βότανα τῆς Ἀφροδίτης καὶ στὴν μαγικὴ δραστικότητά τους].

24. Ἀνάλογες παρατηρήσεις καὶ προβλέψεις συναντοῦμε καὶ στὴν ἑλληνικὴ λαϊκὴ μετεωρολογικὴ πράξι καὶ πρακτικὴ, στὸν βαθμὸ ποὺ αὐτὴ ἔχει καταγραφεῖ καὶ μελετηθεῖ [βλ. Σ. Μαράτος, «Πρόγνωσης τοῦ καιροῦ», *Ναυτικὴ Ἑλλάς* 4 (1931-1932), σ. 1083-1085. Κ. Ματζουράνης, «Βουρβουρέικη λαογραφία Β'. Μετεωρολογικὰ παροιμίαι τοῦ χωριοῦ μας», *Ἐπετηρίς τῶν Βουρβούρων* 3 (1939), σ. 130-132. Μ. Πιπτόκος, «Ἡ πρόβλεψις τοῦ καιροῦ», *Προμηθεὺς Πυροφόρος* 3:66 (1927), σ. 7. Δημ. Ἀ. Κρεκούκας, *Τὰ προγνωστικά τοῦ καιροῦ...* ὁ.π., σ. 1-3].

25. Πὰ τὸν πλανήτη Ἑρμῆ ἰσχύουν ὄσα παραπάνω σημειώθηκαν γιὰ τοὺς ὑπόλοιπους πλανῆτες τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος. Πρόκειται γιὰ πλανήτη ποὺ συχνὰ ἀναφέρεται σὲ μαγικὲς πράξεις καὶ συνταγὲς [Α. Delatte, *Anecdota...* ὁ.π., σ. 337, 356. Fuchsius, ὁ.π., σ. 622d. Lonicerus, ὁ.π., σ. 291a. Dodonaeus, ὁ.π., σ. 161. E. Boissier, ὁ.π., 2, σ. 723. Μ. Παπαθωμόπουλος–Μ. Βαρβούνης, *Βερναρδάκειος Μαγικὸς Κώδικας...* ὁ.π., σ. 381]. Ἡ ἀστρολογικὴ ἀποτελεσματικότητά του προφανῶς συνδέεται μὲ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ ἀρχαῖος θεὸς Ἑρμῆς ὑπῆρξε συνδεμένος μὲ τὴ μαγεία, γι' αὐτὸ καὶ ἀναφέρεται συχνὰ σὲ ἀρχαῖες μαγικὲς ἐπικλήσεις, καταδέσμιους καὶ ἐπωδὲς [βλ. F. J. M. de Waele, *The magic staff or rod in graeco-italian antiquity*, Gent 1927, σ. 29 καὶ D. Jordan, «Three curse tablets» στὸν τόμο D. Jordan–H. Montgomery–E. Thomassen (ἐκδ.), *The world of ancient magic*, Bergen 1999, σ. 116-119. S. Johnston, «Songs for the ghosts: Magical solutions to deadly problems» στὸν τόμο *The world of ancient magic...* ὁ.π., σ. 86-87].

26. Πολλὲς μετεωρολογικὲς προβλέψεις συναρτῶνται ἀπὸ τίς κινήσεις καὶ τὴν συμπεριφορὰ τῶν ζώων, ἥδη στὴν ἀρχαία ἀλλὰ καὶ στὴ νεώτερη λαϊκὴ παράδοση [βλ. D. A. Krekoukias, *Gli Uccelli nelle credenze e nelle tradizioni del popolo Greco e Siciliano*, Atene 1970, σ. 5]. Αὐτὴ τὴν ἀλληλεπίδραση ἀπηγεῖ καὶ ἡ πληροφορία τοῦ κειμένου μας ἐδῶ.

27. Πά παρόμοιες προβλέψεις, όπως και παραπάνω σέ ανάλογη εύκαιρία σημειώθηκε, ύλικό πρὸς σύγκριση προσφέρει ἡ ἑλληνική λαϊκή μετεωρολογική παράδοση [βλ. σχετικά Ν. Γ. Πολίτης, «Οἱ περὶ ἀστέρων καὶ ἀστερισμῶν μῦθοι», *Λαογραφικά Σύμμεικτα* 2, ἐν Ἀθήναις 1921, σ. 178-208. Ἴ. Ν. Πρωτοπαπᾶς, «Τὰ προγνωστικά ἐν Βασσαρά Β'. Προγνωστικά διὰ τὰς καιρικές μεταβολάς», *Μαλεβός* 4:49 (1925), σ. 388. Ἴ. Π. Σταματούλης, «Δημώδης μετεωρολογία», στὸ *Τὰ Νέα Γεωπονικά*, ἐν Ἀθήναις, 3:27 (1908), σ. 222-223. Ἑλπ. Σταμούλη-Σαραντῆ, «Προγνωστικά», *Θρακικά* 4 (1933), σ. 234-239].

28. Ἡ σελήνη εἶναι ὁ κατεξοχὴν μαγικός πλανήτης, γι' αὐτὸ καὶ ἀναφέρεται σέ πολλές σολομωνικές καὶ συνταγές τῆς ἑλληνικῆς μαγικῆς παράδοσης [Μ. Παπαθωμόπουλος-Μ. Βαρβούνης, *Βερναρδάκειος Μαγικός Κώδικας...* ὁ.π., σ. 343, 369, 412]. Στὴν ἑλληνική λαϊκή μαγεία ὑπάρχει ἔντονη ἡ πίστη στὴ δοξασία γιὰ τὸ κατέβασμα τῆς σελήνης στὴ γῆ ἀπὸ συγκεκριμένες μάγισσες, μὲ ιδιαίτερες ἰκανότητες καὶ δυνάμεις, ὥστε νὰ χρησιμοποιηθεῖ στὴν ἐπιτελούμενη μαγική πράξη [ἀναλυτικά βλ. στὸν Ν. Κ. Μουτσόπουλο, «Οἱ “μαῖστρες” τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης», *Πρακτικά Στ' Συμποσίου Λαογραφίας τοῦ Βορειοελλαδικοῦ χώρου*, Θεσσαλονίκη 1991, σ. 293-317]. Ἡ πράξη αὐτὴ ὑπαινικτικά μνημονεύεται ἐδῶ. Εἶναι χαρακτηριστικό τὸ ὅτι τὸ κατέβασμα τοῦ φεγγαριοῦ μαρτυρεῖται ὡς ἔνδειξη μεγάλης μαγικῆς δύναμης ἤδη ἀπὸ ἀρχαίους Ἑλληνας καὶ Ρωμαίους συγγραφεῖς [βλ. Ἀπολλωνίου Ῥοδίου, *Ἀργοναυτικά* Δ' 54-65 (ἔκδ. Η. Fränkel), Οξονίη 1961, σ. 171. Βιργίλιος, *Βουκολικά*, 68-71 (ἔκδ. R. A. B. Mynors), Οξονίη 1969], ἀλλὰ καὶ στὶς ἀνάλογες ἀντιλήψεις καὶ δοξασίες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ [Ντ. Ψυχογιός, *Περὶ γοητειῶν καὶ μαντείας*, Λεχαῖνα 1989, σ. 22-29]. Σέ διάφορα κείμενα μαγικῶν χειρογράφων καὶ σέ περιγραφές ἑλληνικῶν μαγικῶν κωδίκων ἀπὸ τὸ φεγγάρι ἐμφανίζεται θηλυκὸς δαίμονας, ὁ ὁποῖος συντελεῖ στὴν μαγική τελετή. Ἄλλωστε, τὰ μαγικά κείμενα συχνὰ ἐκλαμβάνουν τὴν σελήνη ὡς θηλυκὴ ὄντοτητα, καὶ τὴν παριστάνουν ὡς γυναίκα ποὺ γνέθει [Ν. Γ. Πολίτης, «Ἡ σελήνη κατὰ τοὺς μῦθους καὶ τὰς δοξασίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ», *Λαογραφικά Σύμμεικτα* 2, ὁ.π., σ. 185]. Τὸ ἴδιο μαρτυρεῖται καὶ ἀπὸ τὶς μυθολογίες ἄλλων λαῶν [J. Ivanov, *Livres et légendes Bogomiles*, Paris 1976, σ. 191].

29. Ἀνάλογα προγνωστικά συναντοῦμε καὶ στὴν ἑλληνική λαϊκή μετεωρολογική παράδοση, ποὺ ἔχει τὶς ρίζες τῆς στὴν ἴδια ἀρχαία παράδοση περὶ προγνωστικῶν, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀντλεῖ καὶ τὸ κείμενό μας ἐδῶ [Δ. Ἀ. Κρεκούκας, *Τὰ προγνωστικά τοῦ καιροῦ...* ὁ.π., σ. 155. Ἑλπ. Σταμούλη-Σαραντῆ, *Ἀπὸ τὴν Ἀνατολικὴ Θράκη. Ἡ Σηλύβρια μὲ τὰ γύρω τῆς χωριᾶ* 1, Ἀθήναι 1956, σ. 168. Νικ. Χαλιορῆς, *Υδροεῖκα λαογραφικά*, Πειραιεὺς 1931, σ. 20 κ. ἔξ. Εὐαγγ. Φραγκάκι, *Συμβολὴ στὰ λαογραφικά τῆς Κρήτης*, Ἀθήναι 1949, σ. 15-17. Μιχ. Πετριδῆς, «Ναυτικά λόγια Καστελλορίζου», *Λαογραφία* 2 (1910), σ. 689-691].

30. Στὸ νέο αὐτὸ καλαντάριο, οἱ συνοπτικὲς προβλέψεις τοῦ ὁποῖου ξεκινοῦν ἀπὸ τὸ 1722 καὶ φτάνουν ὡς τὸ 1945, ἐμφανίζεται πρώτη στὸν κατάλογο τῶν ἐπι-

κρατούντων οὐρανίων σωμάτων ἢ σελήνη, γὰ τὴν μαγικὴ δύναμη τῆς ὁποίας, κατὰ τὴν ἑλληνικὴ μαγικὴ παράδοση, ἔγινε λόγος προηγουμένως. Ἡ ὑποταγὴ τῆς σελήνης θεωρεῖται στὴ μαγεία ὑψιστὴ ἀπόδειξι τῶν ἱκανοτήτων τοῦ μάγου, ἀφοῦ ἔτσι θὰ ἀποκτήσει ἰδιαίτερες δυνάμεις γιὰ τὴν ἐπιτέλεση καὶ τὴν ἐπιτυχή κατάληξη τῶν μαγικῶν τελετουργιῶν ποὺ θὰ τελέσει [N. K. Μουτσόπουλος, «Οἱ “μαῖστρος” τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης», ὅ.π., σ. 297. Cl. Préaux, «La lune dans la pensée grecque», *Académie Royale de Belgique. Mémoires de la Classe des Lettres* 61:4 (1973), σ. 119. Δ. Ἄ. Πετρόπουλος, «Ἡ γύμνωση στὶς μαγικὲς ἐνέργειες», *Ἀρχεῖον Θρακικοῦ Λαογραφικοῦ καὶ Γλωσσικοῦ Θησαυροῦ* 13 (1946-1947), σ. 100-101]. Κι' αὐτὸ, ἐπειδὴ ἡ σελήνη θεωρεῖται ἀπὸ τὸν λαὸ οὐράνιο σῶμα μὲ ἐξαιρετικὲς μαγικὲς δυνάμεις [N. Γ. Πολίτης, *Λαογραφικὰ Σύμμεικτα* 2, ὅ.π., σ. 160].

31. Σὲ ὁλόκληρο τὸ καλαντάριο ποὺ ἀκολουθεῖ γίνονται προβλέψεις γιὰ ὀρισμένες, κάθε φορὰ, χρονιές, ὡς εἶδος ὠροσκοπίου, μὲ βάση τὸ σύστημα τῶν δώδεκα τμημάτων στὰ ὁποῖα χωρίζεται νοητὰ ὁ οὐράνιος θόλος, καὶ τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται στὴν ἀστρολογία «οἴκοι». Κάθε πλανήτης περνᾷ ἀπ' ὅλους τοὺς «οἴκους», κατὰ τὴν περιφορὰ του, κυριαρχεῖ ὅμως ὅταν βρεθεῖ στὸν δικό του «οἶκο». Γιὰ τὴν κατανόηση ὅσων ἀκολουθοῦν, παρατίθεται ὁ ἀκόλουθος συνοπτικὸς πίνακας, ὅπως τὸν ἔχει σχηματοποιήσει ὁ κατεξοχὴν μελετητῆς τῆς ἑλληνικῆς λαϊκῆς μαγικῆς καὶ ἀστρολογικῆς παραδόσεως καθηγητῆς Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, καὶ ὅπου παρατίθενται οἱ ἡμερήσιοι καὶ νυκτερινοὶ οἴκοι κάθε πλανήτη, μὲ τὰ σύμβολά τους καὶ τὶς μοῖρες τῆς πρὸ μεγάλης καὶ τῆς πρὸ μικρῆς τους ἐπίδρασης [Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Ἡ Μαγεία...* ὅ.π., σ. 73]:

Πλανήτες	“Οἴκοι” ἡμερήσιοι μὲ τὰ ἀντίστοιχα ζῶδια	“Οἴκοι” νυκτερινοὶ μὲ τὰ ἀντίστοιχα ζῶδια	Σημεῖα μέγιστης ἐπίδρασης (Υψώματα)	Σημεῖα ἐλάχιστης ἐπίδρασης (Ταπεινώματα)
Ἡλιος 	Λέων 		 19°	 19°
Σελήνη 		Καρκίνος 	 3°	 3°
Κρόνος 	Αἰγόκερως 	Υδροχόος 	 21°	 21°
Ζεὺς 	Τοξότης 	Ἰχθύες 	 15°	 15°
Ἄρης 	Σκορπιός 	Κριός 	 28°	 28°
Ἀφροδίτη 	Ζυγός 	Ταῦρος 	 27°	 15°
Ἑρμῆς 	Παρθένος 	Δίδυμοι 	 15°	 15°

Ἐς σημειωθεί ὅτι παρόμοια στοιχεῖα μὲ τὸν πίνακα τοῦ Κ. Δ. Τσαγγαλᾶ, ποὺ παρατέθηκε παραπάνω, ὑπάρχουν στὴν ἀστρολογικὴ παράδοση καὶ ἄλλων λαῶν [βλ. Kurt Seligmann, *Das Weltreich der Magie*, Stuttgart 1958, σ. 239 εἰκ. 149].

32. Ἀπληχεῖται ἐδῶ ἡ πάγια ἀντίληψη γιὰ τὴν ἐπίδραση τῶν πλανητῶν καὶ τῶν θέσεών τους ἐπὶ τῶν ἐπιδημικῶν ἀσθενειῶν, οἱ ὁποῖες κατὰ τοὺς προηγούμενους τοῦ 20οῦ αἰῶνος εἶχαν ἀποδεκατίσει μεγάλο μέρος τοῦ πληθυσμοῦ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας. Οὐσιαστικὰ προτείνεται ἡ ἀστρολογικὴ ἐρμηνεῖα καὶ πρόγνωση τῶν ἐξαιρετικῶς θανατηφόρων αὐτῶν ἐπιδημιῶν [πρβλ. Π. Γκράβιγγερ, *Ἡλιακὸν ὠροσκόπιον καὶ προγνωστικὴ ἀστρολογία*, Ἀθήνα 1940. Ἰ. Παπαδόπουλος, «Περὶ τῶν ἀποφράδων ἡμερῶν», *Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν* 18 (1948), σ. 238-244. Θ. Κωστάκης, *Ἡ Ἀνακοῦ Καπλαδοκίας*, Ἀθήνα 1963, σ. 323-342].

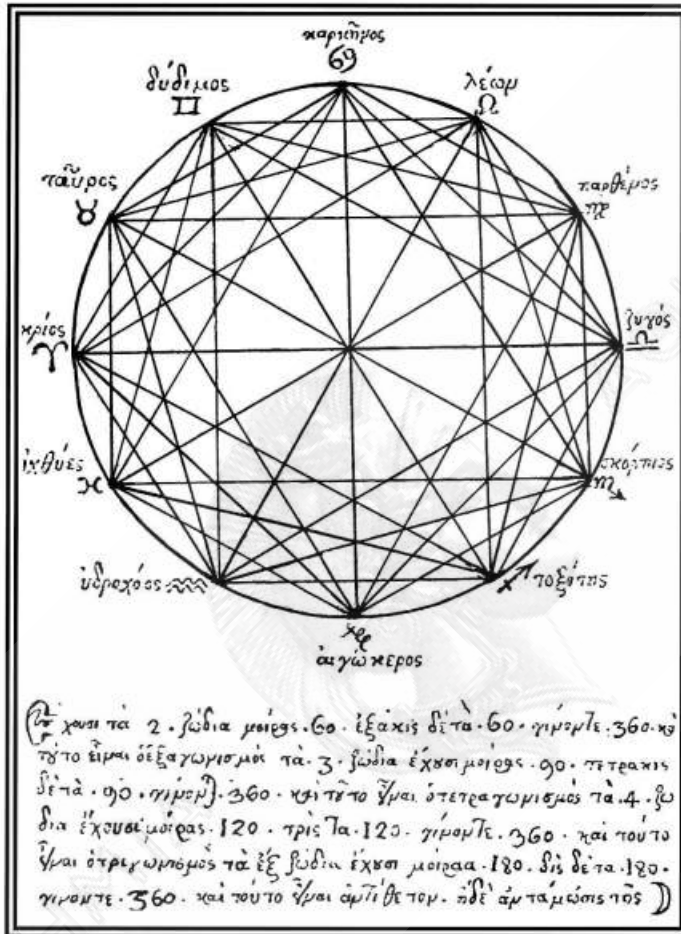
33. Ἡ ἔνταξη τῆς προόδου τῆς φυτικῆς καὶ γεωργικῆς παραγωγῆς στὸ ἀστρολογικὸ ἐρμηνευτικὸ σχῆμα ἀποτελεῖ δοξασία ριζωμένη στὴν ἑλληνικὴ καὶ μεσογειακὴ εὐρύτερα λαϊκὴ ἀστρολογικὴ καὶ μαντικὴ παράδοση [βλ. D. A. Krekoukias, *Il mondo vegetale nelle leggende tradizionali del popolo Greco e Siciliano*, Atene 1970, σ. 5-6, 47]. Ὑπὸ τὸ πρῖσμα αὐτὸ μποροῦν νὰ ἐρμηνευθοῦν οἱ ἀναφορὲς στὶς ἐπιδράσεις πλανητῶν καὶ ζωδίων ἐπὶ διαφόρων κλιματικῶν συνθηκῶν καὶ ἐπὶ τῆς προόδου τῆς αὐξήσεως καὶ καρποφορίας ὀρισμένων φυτῶν.

34. Οἱ ἀναφορὲς σὲ πολέμους, συγκρούσεις καὶ πιθανὲς ἐκθρονίσεις ἡγεμόνων εἶναι συχνὲς στὶς κάθε εἴδους ἀστρολογικὲς προβλέψεις. Παρόμοιες προγνώσεις καθεστωτικῶν ἀλλαγῶν καὶ πολεμικῶν συγκρούσεων ὑπάρχουν καὶ σὲ δημῶδη ἀστρολογικὰ κείμενα τῆς βυζαντινῆς παράδοσης, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀστρολογικῆς παράδοσης διαφόρων λαῶν καὶ ἐποχῶν, ὡς ζητήματα ποὺ πάντοτε γοήτευαν τὸν λαὸ καὶ εἴλκναν τὸ λαϊκὸ ἐνδιαφέρον [βλ. D. Pingree, *The Yavanajataka of Sphujidhva* 2, Cambridge, Mass. – London 1978, σ. 421-445. U. Riedinger, *Die Heilige Schrift im Kampf der griechischen Kirche gegen die Astrologie*, Innsbruck 1956, σ. 25-32].

35. Δυσοίωνες προβλέψεις γιὰ τὴν πορεία τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων εἶναι συχνὲς στὰ κείμενα τῆς ἀστρολογικῆς παράδοσής μας καὶ ἀπαντοῦν σὲ διάφορα καλαντάρια ἤδη ἀπὸ τὰ βυζαντινὰ χρόνια [βλ. H. G. Beck, *Vorsehung und Vorherbestimmung in der theologischen Literatur der Byzantiner*, Rome 1937, σ. 65-84. Ἐπίσης, «Astrology», *The Oxford Dictionary of Byzantium* 1, New York-Oxford 1991, σ. 214-216].

36. Μεγάλῃ σημασίᾳ ἀποδίδεται ἀπὸ τὴν λαϊκὴ ἀστρολογικὴ παράδοση στὶς «ὄψεις», στὶς θέσεις δηλαδή ποὺ κάθε πλανήτης παίρνει σὲ σχέση μὲ τοὺς ἄλλους, ὅταν περνᾷ ἀπὸ τὰ διάφορα ζῶδια. Σχετικὸ εἶναι τὸ ἀκόλουθο σχῆμα ἀπὸ παλαιὸ ἀστρολογικὸ μαγικὸ κείμενο, ποὺ παραθέτει ὁ καθηγητὴς Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, καὶ τὸ ὁποῖο

μπορεί νά βοηθήσει τὸν μελετητὴ τοῦ χειρογράφου μας στὴν κατανόηση τοῦ τρόπου καὶ τῶν θέσεων διὰ τῶν ὁποίων κάθε πλανήτης εἰσέρχεται στὰ ζώδια, ὥστε νά γίνουν οἱ προβλέψεις πού σημειώνονται ἐδῶ [Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Ἡ Μαγεία...* ὁ.π., σ. 76]:

37. Τόσο οἱ βροχές, ὅσο καὶ οἱ πλημμύρες ἐνδιέφεραν ἄμεσα τὶς ἀγροτικὲς καὶ κτηνοτροφικὲς παραδοσιακὲς κοινότητες, γι' αὐτὸ καὶ προβλέπονται ἐδῶ μὲ ἰδιαίτερη σχολαστικότητα. Παρόμοιες προβλέψεις εἶναι συχνὲς καὶ ἀναμενόμενες στὰ κείμενα τῆς ἐλληνικῆς ἀστρολογικῆς παράδοσης [βλ. L. Weigl, *Studien zu dem unedierten astrologischen Lehrgedicht des Johannes Kamateras*, Progr. Gymn. Münnersstadt, Würzburg 1902. P. Tannery, «Le traité de Manuel Moschopoulos sur les carrés magiques», *Mémoires Scient.* 4 (1920), σ. 27-29. Ὁ ἴδιος, «Notes critiques sur les traités de l'astrolabe de Philopon», *Mémoires Scient.* 4 (1920), σ. 241-260].

38. Ἀνάλογες προβλέψεις συναντοῦμε καὶ σὲ ἄλλα ἀστρολογικὰ κείμενα, μὲ σκοπὸ τὴν κάθε εἴδους προστασία τῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τὸ ἐπερχόμενο κακὸ [πρβλ.

D. Pingree, «Historical Horoscopes», *Journal of the American Or. Society* 82 (1962), σ. 487-502. Ὁ ἴδιος, «Gregory Chionides and Palaeologan Astronomy», *Dumbarton Oaks Papers* 18 (1964), σ. 133-160].

39. Οἱ κατὰ ἐποχὲς μετεωρολογικὲς προβλέψεις ἀποτελοῦν πιθανότατα ἐπίδραση ἀπὸ τὴν πλούσια ἀραβικὴ ἀστρολογικὴ παράδοση, ἡ ὁποία διαμόρφωσε, ἐν μέρει, τὴν ἀντίστοιχη βυζαντινὴ φιλολογία, καὶ δι' αὐτῆς καὶ τὴ νεοελληνικὴ παράδοση τῶν χειρογράφων –καὶ ἐντύπων ἀργότερα– καλανταρίων [βλ. O. Neugebauer, «The Early History of the Astrolabe. Studies in Ancient Astronomy IX», *Isis* 40 (1949), σ. 240-256. P. Kunitzsch, «Die arabische Herkunft von zwei Sternverzeichnissen in cod. Vat. Gr. 1056», *Zeitschrift Dt. Morgenländ. Ges.* 120 (1970), σ. 281-287].

40. Ἡ πρόγνωση τῶν καταστρεπτικῶν καὶ φονικῶν σεισμῶν ὑπῆρξε ἐπίσης κύριο μέλημα τῆς ἀστρολογίας, καθὼς συχνὰ οἱ ἄνθρωποι τοὺς συσχετίζαν μὲ τὶς κινήσεις τῶν οὐρανίων σωμάτων, στὴν ἐπίδραση τῶν ὁποίων ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τοὺς ἀπέδιδαν [D. Pingree, «The Indian and Pseudo-Indian Passages in Greek and Latin astronomical and astrological texts», *Viator* 7 (1976), σ. 152-153. Ὁ ἴδιος, «The Astrological School of John Abramios», *Dumbarton Oaks Papers* 25 (1971), σ. 191-215. Πρὸβλ. ἐπίσης Δ. Κωτσάκης, *Ἀστρονομία καὶ ἀστρολογία στὸ Βυζάντιο* (Κοσμολογικὰ θέματα 11), Ἀθήνα 1983, ὅπου καὶ σχετικὲς πληροφορίες].

41. Τὸ κείμενό μας προβαίνει ἐδῶ ἀκόμη καὶ σὲ ἐρωτικῶ περιεχομένου προβλέψεις, οἱ ὁποῖες συχνὰ ἀπασχολοῦν τὴν ἀστρολογία καὶ τὴν ἀστρολογικὴ μαγεία, ὡς βασικὸ τμῆμα τῆς ἀνθρώπινης καθημερινότητος [πρὸβλ. W. καὶ H. G. Gundel, *Astrologumena. Die astrologische Literatur in der Antike und ihre Geschichte*, Wiesbaden 1966, σ. 35 κ. ἐξ. F. Cünlen, *La lécanomancie grecque*, Liège 1957, σ. 42-43].

42. Ἡ παραγωγή τῶν σιτηρῶν καὶ ἡ πορεία της, μὲ τὸν ζωτικὸ της ρόλο στὴν ἐπίβωση τῶν ἀνθρώπινων κοινωνιῶν, ὑπῆρξε συχνὰ ἀντικείμενο ἀστρολογικῆς πρόβλεψης, σὲ μὴ προσπάθεια μαγικοῦ προσδιορισμοῦ τῆς ἀβεβαιότητος τοῦ μέλλοντος [A. Delatte-L. Delatte, «Un traité byzantin de Géomancie (codex Parisinus 2419)», *Annuaire Inst. Philol. Hist. Or. Slav.* 4 (1936), σ. 575-658. P. Tannery, «Le Rabolion. Traités de Géomancie arabes, grecs et latins», *Mémoires scient.* 4 (1920), σ. 297-411].

43. Στὸ πλαίσιο τῆς ἀστρολογικῆς πρόβλεψης τῶν καιρικῶν συνθηκῶν ἐντάσσεται καὶ ἡ προσπάθεια προειδοποίησης τῶν ἀνθρώπων γιὰ καταστρεπτικούς σφοδρὸς ἀνέμους [βλ. σχετικὰ F. Cumont, «L'opuscule de Jean Pédiasimos Περὶ ἑπταμήνων καὶ ἑννεαμήνων», *Rev. Belge de Philol. et d'Hist.* 2 (1923), σ. 5-21].

44. Ἡ ἀστρολογικὴ κατάσταση ἐμφανίζεται ἐδῶ νὰ ἐπιδρᾷ καὶ στὴν ποιότητα τῶν ἀνθρώπινων σχέσεων, ἀφοῦ ἡ δύναμη τῶν οὐρανίων σωμάτων παρουσιάζεται

νά διαμορφώνει σκέψεις, διαθέσεις και συναισθήματα [βλ. A. Tihon, «Un traité astronomique Chyprite du XIVs.», *Janus* 64 (1977), σ. 279-282. Ὁ ἴδιος, «Le Livre V retrouvé du Commentaire à l'Almageste de Théon d'Alexandrie», *Centaurus* 56 (1987), σ. 201-218]. Παρόμοιες ἄλλωστε παρατηρήσεις γίνονται σὲ διάφορα παλαιὰ ἀστρολογικὰ κείμενα [βλ. L. Gauricus, *Tractatus astrologiae*, Venedig 1522. F. Junctinus, *Speculum astrologiae*, Lyon 1583. J. B. Morin de Ville franche, *Ad australes et boreales astrologos, pro restituenda astrologia epistulae*, Paris 1628].

45. Προβλέπεται ἐδῶ ἡ πορεία καὶ ἡ διαμόρφωση τῶν τιμῶν σὲ εἶδη πρώτης ἀνάγκης, κάτι ποὺ ἀποτελεῖ συχνὸ μέλημα τῶν ἀστρολογικῶν κειμένων καὶ μαντευμάτων [βλ. σχετικά J. Mogenet, «L'influence de l'astronomie arabe à Byzance du IXe au XIVE siècles», *Collogue d'histoire des sciences* 1 (1972) καὶ 2 (1973) (Université de Louvain. Recueil de travaux d'histoire et de philologie besérie, fasc. 9), Louvain 1976, σ. 45-55].

46. Συχνή, στὴν λαϊκὴ ἀστρολογικὴ παράδοση, εἶναι ἡ ἀπόδοση ὀρισμένων προγνώσεων σὲ ἐπιφανεῖς λογίους τῆς ἀρχαιότητος, ὥστε καὶ μόνον μὲ τὴν ἀναφορὰ τοῦ ὀνόματός τους νὰ ἀποκτήσουν κύρος καὶ ἀξιοπιστία [προβλ. L. G. Westerink, «Ein astrologisches Kolleg aus dem Jahre 564», *Byzantinische Zeitschrift* 64 (1971), σ. 6-21. Ἐπίσης J. Tucker, *Ptolemaic Astrology*, Sidcup/Kent 1961, σ. 57, μὲ ἀνάλογο παράδειγμα].

47. Πὰ τὴν κυριαρχικὴ θέση τοῦ ἡλίου στὴν ἀστρολογία ἔγινε λόγος καὶ παραπάνω. Ἐδῶ κυριαρχεῖ ἡ ἄποψη γιὰ τὴν ἐξόχως εὐεργετικὴ ἐπίδρασή του στὰ ἀνθρώπινα πράγματα, ἡ ὁποία ἐπαναλαμβάνεται καὶ ἀπὸ μεγάλο μέρος τῆς βυζαντινῆς ἀστρολογικῆς παράδοσης [βλ. P. Wirth, «Zur Kenntnis heliosatellitischer Planetentheorien im griechischen Mittelalter», *Historische Zeitschrift* 212 (1971), σ. 363-366].

48. Ἡ λ. *στράτα* ὑποδηλώνει ἐδῶ τὴν ἐκστρατεία τῶν στρατιωτικῶν δυνάμεων, δηλαδὴ πόλεμο, μὲ τὶς ἀναπόφευκτες συνέπειές του γιὰ τὴν ἀνθρώπινη κοινωνία.

49. Ἡ ἀπαγόρευση αὐτὴ, ποὺ γίνεται γιὰ λόγους ὑγιεινῆς, ἔχει ἀστρολογικὴ βάση, ὅπως συμβαίνει καὶ μὲ ἄλλες παρόμοιες ἀπαγορεύσεις τροφῶν, ποὺ συχνὰ περιλαμβάνονται σὲ παρόμοια καλαντάρια [προβλ. A. Tihon, «Notes sur l'astronomie grecque au Ve siècle de notre ère (Marinus de Naplouse: un commentaire au Petit Commentaire de Théon)», *Janus* 63 (1976), σ. 167-184].

50. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ τὴν πρόβλεψη τῆς ἐμφάνισης ἀγρίων ζώων, ποὺ προξενοῦν φθορὰς σὲ ἀνθρώπους, καλλιέργειες καὶ οἰκόσιτα ζῶα, γι' αὐτὸ καὶ προβλέπονται ἔγκαιρα, ὥστε νὰ ἀντιμετωπιστοῦν οἱ συνέπειες τῆς παρουσίας τους [βλ. σχετικά F. Jürss, «Johannes Katrarios und die Dialog Hermippos oder Über die

Astrologie», *Byzantinische Zeitschrift* 59 (1966), σ. 275-284. W. και H. Gundel, *Astrologumena...* ὅ.π., σ. 79].

51. Ἡ παρατήρηση φυσικῶν καὶ ἀστρονομικῶν δεδομένων εἶναι συχνὴ στὴν ἑλληνικὴ ἀστρολογικὴ παράδοση, μόνο πού ἐρμηνεύεται στὸ πλαίσιο τῆς ἀστρολογίας, μέσα δηλαδὴ ἀπὸ μιὰ μεταφυσικὴ καὶ μαγικὴ ἀντίληψη τῆς φύσης καὶ τῶν ἐνεργειῶν τῆς [πρβλ. D. Kotsakis, «Astronomy and Mathematical Sciences in Byzantium», στὸν τόμο G. D. Dragas (ἐπιμ.), *Aksum–Thyateira. A Festschrift for Archbishop Methodios of Thyateira and Great Britain*, London 1985, ὅπου καὶ ἡ προγενέστερη σχετικὴ βιβλιογραφία].

52. Ἐδῶ οἱ ἀστρολογικὲς προβλέψεις παίρνουν τὴν μορφὴ πρακτικῶν ὁδηγιῶν γιὰ τοὺς γεωργούς, ὅπως συχνὰ συμβαίνει σὲ διάφορα κείμενα τῆς ἑλληνικῆς ἀστρολογικῆς παράδοσης [πρβλ. A. Delatte, *La Catoptromancie grecque et ses dérivés*, Liège-Paris 1932, σ. 45 κ. ἔξ. Παλαιότερα βλ. A. Bouché-Ch. Leclercq, *L'Astrologie grecque*, Paris 1899, σ. 18-19]. Τὸ ἴδιο παρατηρεῖται σὲ πολλὰ συστήματα ὁργανωμένων ἀστρολογικῶν προβλέψεων διαφόρων εὐρωπαϊκῶν λαῶν [βλ. L.-F.-Alfred Maury, *La magie et l'astrologie dans l'antiquité et au moyen age*, Paris 1860 καὶ J. Lindsay, *Origins of Astrology*, London 1971].

53. Μὲ τὴν ἴδια μέθοδο πού παραπάνω ἐπισημάνθηκε, διατυπώνονται ἐδῶ προβλέψεις γιὰ τὶς ἐπικίνδυνες τρικυμίες, πού ἐμπόδιζαν τὸ ἔργο τῶν ναυτικῶν καὶ ἔθεταν σὲ κίνδυνο τὶς ζωές τους, ἄρα ἔπρεπε νὰ προβλεφθοῦν ὥστε νὰ προληφθοῦν οἱ πιθανὲς καταστρεπτικὲς συνέπειές τους [βλ. σχετικὰ F. Boll–F. Bezold–W. Gundel, *Stern Glaube und Sterneutung. Die Geschichte und das Wesen der Astrologie*, Stuttgart 1966⁵, σ. 38-39].

54. Οἱ ἐπιδρομὲς ἀκριδῶν ὑπῆρξαν καταστρεπτικὲς γιὰ τὴν γεωργικὴ παραγωγὴ τῶν ἀγροτικῶν κοινωνιῶν, γι' αὐτὸ καὶ ἡ πρόληψή τους, διὰ τῆς προγνώσεως, ἦταν ἀνάμεσα στὰ ζητούμενα τῆς ἀστρολογικῆς μαντείας [βλ. F. Boll–F. Bezold–W. Gundel, *Stern Glaube...* ὅ.π., σ. 24-26].

55. Ἐμφανίζεται ἐδῶ ἡ κυριαρχικὴ ἀστρολογικὴ ἐπίδραση τῆς σελήνης, γιὰ τὴν ὁποία ἔγινε λόγος καὶ προηγουμένως. Ἡ ἀστρολογικὴ ἔνωσή της μὲ τοὺς πλανῆτες παρουσιάζεται ὡς αἰτία πολλῶν ἐξελίξεων καὶ ἀλλαγῶν, τόσο στὸ φυσικὸ περιβάλλον, ὅσο καὶ στὴν ἀνθρώπινη ζωὴ [βλ. A. Wasserstein, «An Unpublished Treatise by Demetrius Triclinius on Lunar Theory», *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinischen Gesellschaft* 16 (1967), σ. 153-174].

56. Ὅπως ἔχει παρατηρηθεῖ στὴ σχετικὴ βιβλιογραφία, τέτοιου εἴδους ἀστρολογικὲς προβλέψεις συχνὰ ἐνέχουν πολιτικὸ χαρακτῆρα καὶ ἀπηχοῦν πολιτικὲς ἀπό-

ψεις τῶν συντακτῶν τους, φαινόμενο συχνό στην ἀστρολογική μας παράδοση [πρβλ. D. Pingree, «Political horoscopes from the reign of Zeno», *Dumbarton Oaks Papers* 30 (1976), σ. 133-150, ὅπου καὶ σχετική βιβλιογραφία].

57. Στὶς ἀστρολογικὲς προβλέψεις τοῦ κειμένου μας ἡ ἀναφορὰ σὲ φυσικὰ φαινόμενα εἶναι συχνή, μὲ τὴν μορφή μιᾶς συνολικῆς πρόβλεψης τῆς συμπεριφορᾶς τῆς φύσης, πού μόνο μέσα ἀπὸ τὴν μαντεία μποροῦσε νὰ δομηθεῖ, καθὼς δὲν εἶχαν ἀκόμη ἀναπτυχθεῖ ἐπαρκῶς, τὴν ἐποχὴ συγγραφῆς καὶ πιθανῆς χρήσης τοῦ κειμένου, τὰ ἀντίστοιχα ἐπιστημονικὰ ἐργαλεῖα γιὰ τὴν μελέτη τῆς φύσης [πρβλ. P. Kunitzsch, «Die Unwettersterne und die "Geomantie" des Zanati», *Byantinische Zeitschrift* 60 (1967), σ. 309-317].

58. Ἡ ξηρασία καὶ ἡ λεηλυδρία ἀποτελοῦν γιὰ τὶς ἀγροτικὲς καὶ κτηνοτροφικὲς κοινωνίες πληγές, γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν ὁποίων οἱ ἄνθρωποι συχνὰ προσφεύγουν στοῦ θεῖου. Ἐδῶ ἡ ἀστρολογικὴ πρόβλεψη ἐρχεται ἀρρωγῶς στὴν προσπάθεια γιὰ ἐγκαιρὴ πρόγνωση τέτοιων καταστάσεων [πρβλ. J. Mogenet, «Une scolie inédite du Vat. Gr. 1594 sur les rapports entre l'astronomie arabe et Byzance», *Osiris* 14 (1962), σ. 198-221, μὲ ἀνάλογες ἀναφορές].

59. Ἀπὸ τὸ πάνθεον τῶν ἀστρολογικῶν προβλέψεων πού προηγήθηκε δὲν θὰ μποροῦσαν νὰ λείπουν οἱ ταξιδιωτὲς καὶ οἱ πραγματευτὲς, ἡ ἐπιτυχία τοῦ ἔργου τῶν ὁποίων ἐντάσσεται ἐδῶ στὰ ἀστρολογικὰ δεδομένα. Γενικά, ἡ ἀστρολογία καλύπτει μὲ τὶς προγνώσεις τῆς τὸ σύνολο σχεδὸν τῶν ἀνθρώπινων δραστηριοτήτων καὶ ἐνεργειῶν, γεγονός πού τῆς δίνει τὸν χαρακτήρα μιᾶς συνολικῆς ὑπερφυσικῆς παρέμβασης στὴν ἀνθρώπινη καθημερινότητα [πρβλ. σχετικὰ O. Neugebauer, «Commentary on the Astronomical Treatise Par. Gr. 2455», *Mém. Ac. R. Belge Cl. Lettr.* 59:4 (1969), σ. 1-45 καὶ J. Mogenet, «Les scolies astronomiques du Vat. Gr. 1291», *Bull. Inst. Hist. Belge Rome* 40 (1969), σ. 69-91, μὲ ἀνάλογες παρατηρήσεις].

60. Τὰ ζάρια ἀποτελοῦν τυχερὸ παιχνίδι πού ἤρθε στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὴ Δύση, καὶ διαδόθηκε στὸν λαὸ [βλ. Στ. Ξανθοῦδίδης, «Ἐκ τῆς ἐν Κρήτῃ Ἐνετοκρατίας. Τὰ ζάρια», *Κρητικὸς Λαὸς* 1:1-6 (1909), σ. 7-11. Πρβλ. Ν. Γ. Πολίτης, «Βιβλιογραφία τῆς ἐλληνικῆς λαογραφίας», *Λαογραφία* 3 (1911-1912), σ. 258]. Στὴν δημώδη ἀλλὰ καὶ στὴν λόγια διδακτικὴ ποίηση τὸ παιχνίδι μὲ τὰ ζάρια καταδικάζεται ὡς καταστρεπτικὸ, τόσο ἀπὸ οἰκονομικὴ, ὅσο καὶ ἀπὸ ἠθικὴ καὶ κοινωνικὴ ἄποψη [βλ. S. Karaiskakis, «Das Lehrgedicht *Λόγοι Διδακτικοὶ τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱὸν* von Markos Depharanas 1543», *Λαογραφία* 11 (1934-1937), σ. 29, στ. 92 κ.ἐξ.]. Π' αὐτὸ τὸν λόγο ἀναφέρονται συχνὰ στὰ μεσαιωνικὰ ἑλληνικὰ κείμενα, πάντοτε ὡς ἐργαλεῖα τυχερῶν παιχνιδιῶν [M. Triandaphyllidis, *Die Lehnwörter der mittelgriechischen Vulgärliteratur*, Strassburg 1919, σ. 23]. Ἐδῶ τὰ ζάρια χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴν ἀσκηση μαντικῆς, καὶ παρατίθεται ἓνα πλήρες ἐγχειρίδι μὲ τὶς ἐξηγήσεις τῶν διαφορῶν συνδυασμῶν τους.

61. *Ψαλμός* 139, 1. Σὲ ὅσα ἀκολουθοῦν οἱ συνδυασμοὶ τῶν ζαριῶν συσχετίζονται μὲ χωρία τῶν ψαλμῶν, ὥστε νὰ ἐξαχθεῖ καὶ νὰ τεκμηριωθεῖ τὸ μάντευμα. Πρόκειται γὰρ ἕναν συνδυασμὸ μαντείας διὰ τῶν ζαριῶν καὶ βιβλιομαντείας ἢ ψαλτηρομαντείας, γιὰ τὴν ὁποία εἶναι ἀπολύτως χαρακτηριστικὰ ὅσα γράφει ὁ Γ. Ἰ. Μέγας, «Ζητήματα Ἑλληνικῆς Λαογραφίας», *Ἐπετηρὶς Λαογραφικοῦ Ἀρχείου* 3-4 (1941-1942), σ. 137: «Ποίων βιβλίων γίνεται χρῆσις διὰ μαντείας καὶ κατὰ ποίους τρόπους συνάγονται μαντεύματα ἐξ αὐτῶν; Π.χ. εἰς τὴν Σάμον “τὴν ἡμέρα τοῦ Κλήδονα” κόρη παίρνει ἕνα ψαλτήρι καὶ τὸ ξεφυλλίζει· στὴν πρώτη σελίδα ποὺ λήγει εἰς ἀριθμὸν 3 (23, 33, 103 πλὴν τοῦ 13) κοιτάζει νὰ δη ποιὸ ἀνδρικό ὄνομα ἀναγράφεται. Αὐτὸ τὸ ὄνομα θὰ ἔχη ὁ μέλλον σύζυγός της. – Εἰς τὰ Φιλιατρὰ ἀνοίγουν τὸ Ψαλτήρι στὴ μέση καὶ βάζουν ἕνα κλειδί γύφτικο, δηλ. μεγάλο εἰς τρόπον, ὥστε, ὅταν τὸ κλείσουν, νὰ προεξέχη τὸ χέρι, ἢ λαβὴ τοῦ κλειδιοῦ. Κλείνουν καὶ δένουν τὸ ψαλτήρι μὲ σπάγγο χιαστί καὶ κατόπιν ὁ ἐνδιαφερόμενος κ’ ἕνας ἄλλος βάζουν τὸν δείκτην τοῦ χεριοῦ των κάτω ἀπὸ τὴν λαβὴν τοῦ κλειδιοῦ. Τὸ ψαλτήρι κρέμεται ἔτσι ἐπὶ τι διάστημα καὶ ἕαν γυρίση μαζί μὲ τὸ κλειδί, εἶναι πραγματικὸ ἐκεῖνο ποὺ ὑποπτεύονται, ἂν πρόκειται περὶ κλεψίματος, ἢ θὰ συμβῆ ἐκεῖνο ποὺ ποθεῖ, παντρεία, προαγωγή κ.λπ. Ἄν δὲν γυρίση, θὰ συμβῆ τὸ ἀντίθετο. Πρβλ. τὴν φράσιν “τὸν ἔρριξαν στὸ κλειδί”. Μαντικὴ ἐκ στίχων τοῦ ψαλτηρίου ἢ ἄλλου ἱεροῦ βιβλίου, τυχαίως ἀναγνωσκομένων». Ἄς σημειωθεῖ ἐδῶ ὅτι στὸν ἑλληνικὸ λαὸ ἔχουμε, κατὰ περιπτώσεις, καὶ μαντεία μὲ τὴν χρῆσιν ἄλλων ἱερῶν κειμένων ἢ βιβλίων τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας [βλ. Φ. Ἰ. Κουκουλές, *Βυζαντινῶν βίος καὶ πολιτισμὸς* 1:2, ἐν Ἀθήναις 1948, σ. 158. Ὁδ. Λαμπρίδης, «Ἡ διὰ τοῦ βιβλίου τοῦ Εὐαγγελίου μαντικὴ», *Λαογραφία* 33 (1982-1984), σ. 439-440].

62. Πρβλ. *Ψαλμός* 142, 11.

63. *Ψαλμός* 30, 2.

64. Πάγια ἐπιδίωξις τῆς μαγείας εἶναι ἡ ἐπίτευξις καὶ πραγματοποίησις τῶν συλλογισμῶν τῶν ἀνθρώπων, ἀκριβῶς ὅπως περιγράφεται ἐδῶ, μὲ τὴν μεσολάβησιν μιᾶς ὑπερφυσικῆς παρέμβασιν [βλ. Μ. Παπαθωμόπουλος–Μ. Βαρβούνης, *Βερναρδάκειος Μαγικὸς Κώδικας...* ὅ.π., σ. 110, 193].

65. Πρβλ. *Ψαλμός* 36, 27.

66. *Ψαλμός* 67, 4.

67. Πρβλ. *Ψαλμός* 15, 1 μὲ παραλλαγή, ἀφοῦ στὸ βιβλικὸ κείμενο δὲν ὑπάρχει ἀναφορὰ στοὺς Τρεῖς Παῖδες ἐν Καμίνῳ.

68. *Ψαλμός* 68, 17.

69. Πρβλ. *Ψαλμός* 108, 17.

70. *Ψαλμός* 30, 2.

71. Πρβλ. *Ψαλμός* 32, 1 παραλλαγμένος.

72. Πρβλ. *Ψαλμός* 144, 4.

73. Πρβλ. *Ψαλμός* 119, 3.

74. Τύπος τῆς λ. λόντρα: μικρὸ πλοῖο [βλ. Ἐμμ. Κριαρᾶς, *Λεξικὸ τῆς Μεσαιωνικῆς Ἑλληνικῆς Δημόδοις Γραμματείας 1100-1669* 9, Θεσσαλονίκη 1985, σ. 220-221 καὶ Ν. Β. Τομαδάκης, *Κρητολογία* 3 (1976), σ. 32].

75. *Ψαλμός* 54, 5.

76. *Ψαλμός* 139, 2.

77. Πρβλ. *Ψαλμός* 108, 20.

78. Πρβλ. *Ψαλμός* 26, 2.

79. Πρβλ. *Ψαλμός* 9, 38.

80. Πρβλ. *Ψαλμός* 68, 34.

81. Πρβλ. *Ψαλμός* 32, 6.

82. Πρβλ. *Ψαλμός* 9, 38.

83. Πρβλ. *Ψαλμός* 142, 5.

84. Πρβλ. *Ψαλμός* 12, 5.

85. Πρβλ. *Ψαλμός* 139, 2.

86. Πρβλ. *Ψαλμός* 118, 27, 34, 73, 125, 144, 169.

87. Ὁ ἀρνητικὸς συμβολισμὸς τῶν φιδιῶν, ποὺ συσχετίζονται ἀπὸ τὸν λαὸ μετὰ τὸν διάβολο, ὑπάρχει ἤδη στὰ βυζαντινὰ κείμενα, ἂν καὶ συχνὰ στὰ λαϊκὰ θεάματα περιλαμβάνονταν καὶ γόητες φιδιῶν, ποὺ φαίνεται ὅτι ἦταν ἀρκούντως δημοφιλεῖς κατὰ τὴν μεσαιωνικὴ περίοδο [βλ. G. Galavaris, *The Illustrations of the Liturgical*

Homilies of Gregory Nazianzenus, Princeton 1969, εἰκ. 51. Ἐπίσης βλ. Γ. Ἄ. Ράλλης–Μ. Ποτλῆς, *Σύνταγμα τῶν θεῶν καὶ ἱερωῶν κανόνων* 2, Ἀθήναι 1853, σ. 44 κ. ἐξ.].

88. Παρόμοια εἶναι ἡ συμβολικὴ σημασία ποῦ ἀποδίδεται, ἤδη στὰ βυζαντινὰ χρόνια, καὶ στοὺς δράκοντες ὡς προσωποποίησης καὶ συμβολισμοῦ τοῦ κακοῦ [βλ. «Snakes», *Oxford Dictionary of Byzantium* 3, New York–Oxford 1991, σ. 1920 καὶ S. Der Nersessian, *L'illustration des psautiers grecs du moyen âge* 2. *Londress Add.* 19.352, Paris 1970, εἰκ. 116].

89. Πρβλ. *Ψαλμός* 50, 3.

90. Πρβλ. *Ψαλμός* 33, 2.

91. *Ψαλμός* 33, 15 καὶ *Ψαλμός* 36, 27.

92. *Ψαλμός* 54, 5.

93. Πρβλ. *Ψαλμός* 148, 4.

94. *Ψαλμός* 50, 1.

95. Πρβλ. *Ψαλμός* 9, 38.

96. Πρβλ. *Ψαλμός* 22, 6.

97. Πρβλ. *Ψαλμός* 103, 7.

98. Πρβλ. *Ψαλμός* 89, 11.

99. Πρβλ. *Ψαλμός* 11, 3.

100. *Ψαλμός* 67, 4.

101. Πρβλ. *Ψαλμός* 142, 4.

102. Πρβλ. *Ψαλμός* 103, 13.

103. Πρβλ. *Ψαλμός* 50, 10.

104. *Ψαλμός* 3, 2.

105. Πρβλ. *Ψαλμός* 117, 5.

106. Πρβλ. *Ψαλμός* 12, 6.

107. Πρβλ. *Ψαλμός* 9, 5.

108. *Ψαλμός* 90, 9.

109. *Ψαλμός* 37, 12.

110. *Ψαλμός* 15, 1.

111. *Ψαλμός* 103, 18.

112. *Ψαλμός* 118, 41. Πρβλ. *Ψαλμός* 85, 13.

113. Πρβλ. *Ψαλμός* 36, 27.

114. Ἡ χρήση τοῦ συγκεκριμένου χωρίου στή νεκρώσιμη ἀκολουθία δημιουργεῖ τοὺς συνειρμούς πού ὀδηγοῦν στή σύνδεσή του μέ τόν θάνατο ὡς τιμωρίας τῶν ἀνθρώπων [βλ. π. Θεμ. Στ. Χριστοδοῦλου, *Ἡ Νεκρώσιμη Ἀκολουθία κατά τοὺς χειρογράφους κώδικες 10ου-12ου αἰῶνος* 2, Θήρα 2005 (ἐκδ. Θεσβίτης), σ. 63].

115. *Ψαλμός* 118, 103.

116. Πρβλ. *Ψαλμός* 17, 49.

117. Πρβλ. *Ψαλμός* 33, 15.

118. Πρβλ. *Ψαλμός* 124, 1.

119. Σέ ὅσα προηγήθηκαν ἡ ἄσκηση τῆς μαντείας συνίσταται στήν διερεύνηση, μέσω τοῦ ἀριθμητικοῦ ἀποτελέσματος τῶν τριῶν ζαριῶν πού ρίχνει ὁ μαντευόμενος, τῶν διαλογισμῶν του, τῆς σκέψης πού κυριαρχεῖ στό μυαλό του καί τοῦ κατά πόσον αὐτή εἶναι ἐφικτή ἢ συμφέρουσα. Πρόκειται λοιπόν γιά εἶδος τεχνητῆς μαντείας (*Divinatio Artificiosa*), πού χρησιμοποιεῖται ἀπό τόν λαό [Γ. Ἄ. Μέγας, «Ζητήματα Ἑλληνικῆς Λαογραφίας»..., ὁ.π., σ. 127. Ἄ. Λεντάκης, «Μαγεία καί Μαντική», *Ἀρχαιολογία* 20 (1986), σ. 23-24], καί ἡ ὁποία, ἂν καί χρησιμοποιεῖ παλαιοδιαθηκικά χωρία, ὅπως παραπάνω ἐπισημάνθηκε, εἶναι καταδικασμένη ἀπό τήν Ἐκκλησία [βλ. Σπ. Τρωϊάνος, «Μαγεία καί δίκαιο στό Βυζάντιο», *Ἀρχαιολογία* 20 (1986), σ. 43]. Στήν ἑλληνική μαγική καί μαντική παράδοση συχνό εἶναι τὸ φαινόμενο τῆς ἀπόδοσης ἰδιαίτερης σημασίας σέ ὀρισμένους ἀριθμούς, ὅπως ἄλλωστε συμβαίνει καί στήν εὐρωπαϊκή μαγική παράδοση, εὐρύτερα [πρβλ. Ο. Fischer, *Orientalische und*

griechische Zahlensymbolik, Leipzig 1918. W. Knopf, *Zur Geschichte der typischen Zahlen in der deutschen Literatur des Mittelalters*, 1902 και S. Lüttich, *Über bedeutungs-Volle Zahlen*. Jahresbericht des Domgymnasiums, Naumburg 1891].

120. Ἡ διατύπωση μαντευμάτων ἀπὸ τὰ φυσιογνωμικὰ χαρακτηριστικὰ ἐνὸς ἀνθρώπου, πὺν ἀφοροῦν τὸν χαρακτήρα, τὴν προσωπικότητα, τὶς ἀντιδράσεις καὶ τὰ ἔργα του, εἶναι γνωστὴ στὴν ἑλληνικὴ μαγικὴ καὶ μαντικὴ παράδοση, ἤδη ἀπὸ τὴν ὑστερὴ ἀρχαιότητα [Δ. Ἄ. Πετρόπουλος, «Θεοκρίτου *Εἰδύλλια* ὑπὸ λαογραφικὴν ἔποψιν ἐρμηνευόμενα», *Λαογραφία* 18 (1959), σ. 66-67. Ἐπίσης, P. Heimgartner, *Die Eigenart Theokrits in seinem Sprichwort*, Freiburg in der Schweiz 1940, σ. 89]. Ὁ Θεόκριτος, γιὰ παράδειγμα (*Εἰδύλλια* IB', στ. 23-24), ἀναφέρει ὅτι οἱ ἐκφύσεις πάνω στὴ μύτη θεωροῦνταν, στὴν ἐποχὴ του, σημεῖο δηλωτικὸ τοῦ ψεύτη [Πρὸβλ. J. Rumpel, *Lexicon Theocriteum*, λ. «ψεῦδος» καὶ Δ. Ἄ. Πετρόπουλος, ὁ.π., σ. 67 σημ. 1]. Αὐτὴ ἡ παράδοση καταγράφεται ἀναλυτικὰ στὸ κείμενο πὺν ἀκολουθεῖ.

121. Στὴν Ἡπειρο πιστεύουν ὅτι τὸ «φερωτό» μάτι δηλώνει ἀνδρεία [Γ. Ἄ. Μέγας, «Ζητήματα Ἑλληνικῆς Λαογραφίας», ... ὁ.π., σ. 117].

122. Στὴν Κρήτη καὶ τὴ Λέσβο θεωροῦν τὰ μεγάλα αὐτιά δεῖγμα μακροσημέρευσης [Γ. Ἄ. Μέγας, ὁ.π., σ. 117].

123. Στὴν Ἡπειρο θεωροῦν ὅτι τὸ μυτερὸ στὴν κορυφὴ κεφάλι, εἶναι δεῖγμα ἀνθρώπου σταθεροῦ, ἀγρίου καὶ φθονεροῦ [Γ. Ἄ. Μέγας, ὁ.π., σ. 118].

124. Τὰ σταυρωτὰ φρύδια, ἀντιθέτως, θεωρεῖται ὅτι ἐπισημαίνουν ἀνθρώπο στὸν ὅποιο δὲν μποροῦμε νὰ ἔχουμε ἐμπιστοσύνη [Γ. Ἄ. Μέγας, ὁ.π., σ. 118].

125. Ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ λαὸ ἡ μεγάλη τριχοφυΐα θεωρεῖται δεῖγμα καλῆς τύχης [Γ. Ἄ. Μέγας, ὁ.π., σ. 118].

126. Κατὰ τὴν χειρόγραφη μαντικὴ παράδοση τοῦ λαοῦ μας, ἐλιά στὸ μάγουλο τοῦ ἀνδρα σημαίνει πλοῦτο, ἐνῶ στὸ στήθος φτώχεια, στὰ πόδια πολυτεκνία καὶ ἀνάμεσα στὰ φρύδια χηρεία, κυρίως στὴ Σμύρνη, ἢ στὰ χεῖλη διὰ βίου δυστυχία, στὴ Λέσβο [Γ. Ἄ. Μέγας, ὁ.π., σ. 117].

127. Τὸ κείμενο αὐτό, σὲ λογιότερη ἐκδοχὴ, καὶ ἀποδιδόμενο στὸν βυζαντινὸ αὐτοκράτορα Λέοντα Στ' τὸν Σοφό, παραδίδεται στοὺς κώδικες Ἁγίας Πετροπόλεως 180, φφ. 153 κ. ἐξ., τοῦ 18ου αἰώνα, καὶ Ἁγίας Πετροπόλεως 575 (φφ. III-IV), τοῦ 17ου αἰώνα, μὲ τὸν τίτλο «*Περὶ ἐλεῶν φυσιογνωμία*». Ἔχει δὲ ἐκδοθεῖ ἀπὸ τὸν Ἄ. Παπαδόπουλο-Κεραμέα, «Αἶ τοῦ σώματος ἐλαῖαι», *Λαογραφία* 1 (1909), σ. 578-581. Τὸ κείμενό μας ἐδῶ εἶναι δημώδης παράφραση τοῦ πρωτοτύπου κειμένου, πὺν φτάνει ὡς τὸν στ.

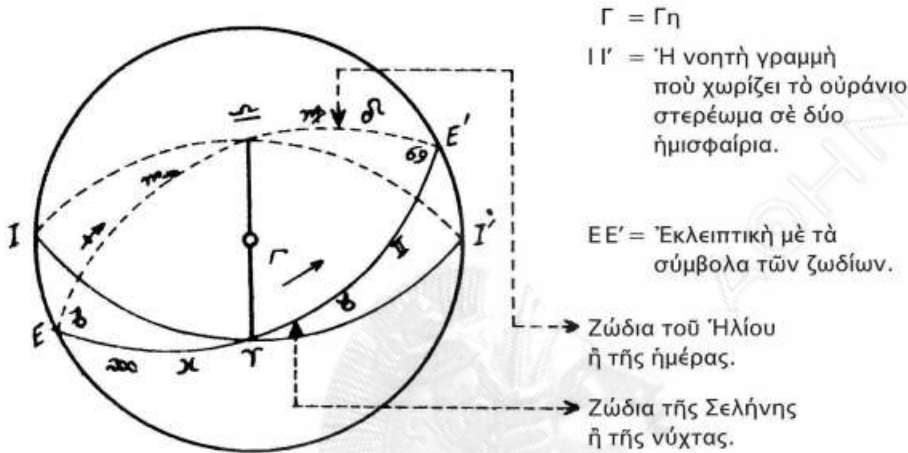
28, παραλείποντας τούς στίχους 29-55 τοῦ ἀρχικοῦ κειμένου. Ὅπως σημειώνει ὁ Ἄ. Παπαδόπουλος-Κεραμεύς, ὄ.π., σ. 581, τὸ κείμενο δημοσιεύθηκε γιὰ πρώτη φορά «Υπὸ Καμίλλου Πετρούσκου» (ἐν Ρώμῃ 1545, φ. 110β-111α), ὡς ἐπίμετρο τῆς ἐκδοσης τοῦ ἔργου *Ποικίλη Ἱστορία* τοῦ Αἰλιανοῦ, ὁ ἴδιος μάλιστα ὑποθέτει ὅτι οἱ κώδικες πού ἐκδίδει δὲν ἦταν ἀντίγραφα τοῦ κώδικα πού χρησιμοποιήθηκε γιὰ τὴν ρωμαϊκὴ αὐτὴ ἐκδοσι. Τὸ κείμενο πού δημοσιεύεται ἐδῶ, ἀπὸ τὸν κώδικα 666 τῆς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Μετεώρου, παρουσιάζει, ὡς δημῶδες παράφραση, καὶ γλωσσικὸ ἐνδιαφέρον.

128. Ἀνάλογα ζωδιολόγια, μὲ μαντικὲς προβλέψεις καὶ ἀστρολογικὲς παρατηρήσεις κατὰ μῆνα, ὑπάρχουν σὲ πολλὰ ἑλληνικὰ χειρόγραφα μὲ σύμμεικτη λαογραφικὴ, μαντικὴ καὶ ἀστρολογικὴ ὕλη [βλ. Στ. Κυριακίδης, «Ἐπωδαὶ καὶ δημῶδη ἱατρικὰ ἐκ χειρογράφου τοῦ ΙΗ' αἰῶνος», *Λαογραφία* 4 (1912-1913), σ. 377, 378]. Σημαντικὰ μάλιστα κείμενα αὐτῆς τῆς παραδόσεως ἔχουν ἤδη δημοσιευθεῖ [βλ. ἐνδεικτικὰ Α. Delatte, *Codices Athenienses descripti*, Bruxellis 1924—*Catalogus Codicum Astrologorum* 1, σ. 172 κ.ἐξ.]. Ἡ ἴδια δὲ ἡ λέξι ζωδιον ἀπαντᾷ συχνὰ τόσο σὲ χειρόγραφα, ὅσο καὶ στὴν προφορικὴ παράδοσι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ [Γ. Ν. Χατζηδάκης, «Μεθοδικὰ καὶ ἐτυμολογικὰ», *Ἀθηνᾶ* 36 (1925), σ. 177-213. Ὁ ἴδιος, *Μεσαιωνικὰ καὶ Νέα Ἑλληνικὰ* 2, ἐν Ἀθήναις 1907, σ. 306. Πρβλ. Δ. Β. Οἰκονομίδης, «Ἡ τύχη εἰς τὴν προφορικὴν παράδοσιν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ», *Λαογραφία* 28 (1972), σ. 4. Ἐμμ. Κριαρᾶς, *Λεξικό...* ὄ.π. 7, Θεσσαλονίκη 1980, σ. 38].

129. Ἡ ἀναφορὰ στοὺς μῆνες πού προηγεῖται, σὲ συσχετισμὸ πάντοτε πρὸς τὰ ζῶδια πού κυριαρχοῦν σὲ κάθε μῆνα, ὥστε νὰ διατυπωθοῦν μαντικὲς προβλέψεις γιὰ τὴν πορεία τῆς φύσεως καὶ τῶν ἀνθρώπων, σχετίζεται ἄμεσα μὲ τὴν ἀντίληψη περὶ χρόνου πού κυριαρχεῖ στὸν ἑλληνικὸ λαϊκὸ πολιτισμὸ [βλ. Ch. Stewart, «Χρόνος, τελετουργία καὶ τελεολογία», *Ἀρχαιολογία* 76 (2000), σ. 26-34. Εὐ. Αὐδίκος, «Χρόνος καὶ κοινωνικὴ ὀργάνωσι στοὺς νομάδες τοῦ ἑλληνικοῦ χώρου», *Ἀρχαιολογία* 76 (2000), σ. 35-41 καὶ, παλαιότερα, H. Hubert—M. Mauss, «La représentation du temps dans la religion et la magie», *Mélanges d'histoire des religions*, Paris 1981 (ἐπανεκδοσι), σ. 152 κ. ἐξ.]. Ἀπὸ μὰ ἄλλη σκοπιὰ, αὐτὸ ἐκφράζεται στὴν ἑλληνικὴ παράδοσι μὲ τὸ παραμῦθι γιὰ τοὺς Δώδεκα Μῆνες, πού ἐμπεριέχει πολλὰ οἰκολογικὰ καὶ ἄλλα μηνύματα [πρβλ. D. S. Loukatos, «Le conte des douze mois, et ses particularités écologiques en Grèce», *Λαογραφία* 38 (1995-1997), σ. 72-84. Μαρ. Καπλάνογλου, «Ὁ ἄνθρωπος καὶ ὁ χρόνος: ἡ γὰ καὶ οἱ μῆνες στὴ δωδεκανησιακὴ λαϊκὴ παράδοσι», *Πρακτικὰ Ἐπιστημονικῆς Διημερίδας γιὰ τὰ 50 χρόνια τῆς ἐνσωμάτωσεως τῆς Δωδεκανήσου*, Ρόδος 1999, σ. 59-65]. Σὲ τελικὴ ἀνάλυσι, πρόκειται γιὰ ἓναν μαγικὸ τρόπο ἐπαναπροοδιορισμοῦ τῆς σχέσεως τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν χρόνο, στὸν λαϊκὸ πολιτισμὸ μας [Μαρ. Καπλάνογλου, «Διαχείρισι τοῦ χρόνου στὴν προφορικὴ παράδοσι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἄλλων βαλκανικῶν λαῶν», *Ἀρχαιολογία* 76 (2000), σ. 42-47].

130. Τὰ ζῶδια πού ἀναφέρονται ἐδῶ προκύπτουν ἀπὸ τὴν διαίρεσι τοῦ φαινομε-

νικοῦ κύκλου τοῦ ἡλίου περὶ τὴν γῆ, στὴ διάρκεια ἑνὸς ἔτους, σὲ δώδεκα «οἴκους», πού ἀντιστοιχοῦν σὲ ἕνα ζώδιο ὁ καθένας. Ἡ ἀντιστοιχία αὐτή, πού διακρίνεται στὰ ζώδια τοῦ βορείου καὶ τοῦ νοτίου ἡμίσεως τῆς ἐκλειπτικῆς τροχιᾶς, τοῦ ζωδιακοῦ κύκλου δηλαδή, φαίνεται καθαρά στὸ ἀκόλουθο σχῆμα, ὅπως παρατίθεται ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Κ. Δ. Τσαγγαλά, *Ἡ Μαγεία...* ὁ.π., σ. 72, ἀπ' ὅπου καὶ ἀναδημοσιεύεται ἐδῶ:

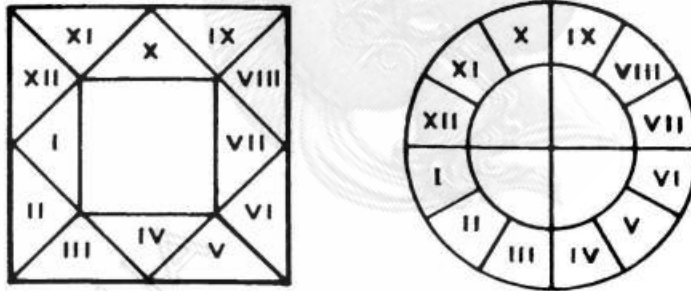
Οἱ πλανῆτες, κατὰ τὴν περιφορὰ τους, περνοῦν ἀπ' ὅλους τοὺς «οἴκους», ἀποκοτῶν ὁμως τὸ μέγιστο τῆς δυνάμει τους ὅταν βρίσκονται στὸν δικό τους «οἶκο», ὅποτε καὶ μποροῦν νὰ ἐπηρεάσουν ἄμεσα τὴ φύση καὶ τοὺς ἀνθρώπους, σύμφωνα μὲ τὴν πάγια ἀρχὴ πού βρῖσκεται στὴ βάση τῆς ἀστρολογικῆς μαγείας [βλ. Φωτ. Ἀποστολοπούλου, «Ἀστρολογία καὶ σύγχρονη βιολογία: ἡ ἐπικοινωνία», *Ἀρχαιολογία* 20 (1986), σ. 47-49. Πρβλ. ἐπίσης Γ. Παπαγεωργίου, «Τεχνικὲς τῆς ἐλληνικῆς μεταφυσικῆς», *Ἀρχαιολογία* 20 (1986), σ. 27-34, μὲ ἐνδιαφέρουσες παρατηρήσεις].

131. Παρόμοιες ἀντιλήψεις γιὰ ἀστρολογικὲς ἐπιδράσεις σὲ παιδιὰ πού γεννιοῦνται κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση συγκεκριμένου πλανήτη καὶ ζωδίου, ὑπάρχουν συχνὰ σὲ ὠροσκόπια τῆς ἐλληνικῆς μαγικῆς παράδοσης [Κ. Δ. Τσαγγαλάς, «Ἡ ἀστρολογικὴ παράδοση...», ὁ.π., σ. 87. A. Delatte, *Anecdota Atheniensia...* ὁ.π., 1, σ. 397 ἀπὸ τὸν Cod. Harleianus 5596, φ. 3ν κ. ἐξ. τοῦ 15ου αἰώνα, μὲ παρόμοιες ἀντιλήψεις].

132. Πρόκειται γιὰ ἐκτενὲς ὠροσκόπιο πού προβλέπει καὶ ὁμαδοποιεῖ τὰ ἀνθρώπινα χαρακτηριστικά. Παρόμοια κείμενα, μὲ ἀνάλογες προβλέψεις, εἶναι γνωστὰ ἀπὸ τὴν ὑστερὴ ἀρχαιότητα· ἐνδεικτικὰ θυμίζω τὸ ὠροσκόπιο πού παραδίδεται σὲ παπύρους τοῦ Oslo [βλ. S. Eitrem-L. Amundsen, *Papyri osloenses* 2, Oslo 1931, σ. 151]. Καὶ τὰ δύο ὠροσκόπια πού βρίσκονται στοὺς παπύρους τῆς συλλογῆς Janda, ἢ ὅποια ἀπὸ τὸ 1927 ἀνήκει στὸ κλασικὸ σεμινάριο τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Giessen, κατόπιν δωρεᾶς τοῦ C.

Kalbfleisch [βλ. *Papyri Iandanae. Cum discipulis edidit Carolus Kalbfleisch. Fasciculus quintus. Literarische Stücke und verwandtes. Bearbeitet von Josef Sprey mit 2 Lichtdruckdoppeltafeln*, Leipzig-Berlin 1931, αρ. 88, 89]. Καί εἶναι αὐτή ἀκριβῶς ἡ ὑπόσχεση τῆς πρόβλεψης πού, κατὰ τὴν παρατήρηση τοῦ Wolfgang Steinitz, κάνει τὴν ἀστρολογία καὶ τὰ ὠροσκοπία δημοφιλῆ διαχρονικά [βλ. Ad. Spamer, *Romanus büchlein. Historisch-philologischer Kommentar zu einem deutschen Zauberbuch*, Berlin 1958, σ. II].

133. Σύμφωνα μὲ τις πάγιες ἀρχές τῆς ἀστρολογικῆς παράδοσης τὸ ὠροσκόπιο πρέπει νὰ ἀπαντᾷ στὰ ἐρωτήματα γιὰ τὴ ζωὴ, τὸν πλοῦτο, τὴν κληρονομιά, τὴ χώρα καὶ τοὺς τάφους τῆς οἰκογένειας, τὴ γυναῖκα ἢ τὴν πόλη, τὰ παιδιὰ ἢ τὰ ἀδελφία καὶ τοὺς γονεῖς, τὴν ὑγεία καὶ τὶς ἀσθένειες, τὸν γάμο, τὸν θάνατο, τοὺς θεοὺς, τὴ θρησκεία καὶ τὰ ταξίδια, τὸν τόπο κατοικίας, τὴν κοινωνικὴ θέση, τὴν τέχνη καὶ τὸν χαρακτήρα, τὶς φιλίες καὶ τὸν ἔρωτα, τοὺς ἐχθροὺς καὶ τὴν φυλάκιση, δηλαδὴ σὲ δώδεκα κατηγορίες ἐρωτημάτων, ὅπως συμβαίνει καὶ στὸ ὠροσκόπιο πὸ δημοσιεύουμε ἐδῶ [K. Seligmann, *Das Weltreich der Magie*, Stuttgart 1958, σ. 294]. Ἡ δωδεκάδα αὐτὴ ἀντιστοιχεῖ στὴν ταξινόμησι τῶν οἴκων, σὲ τετράγωνο ἢ κυκλικὸ σχῆμα, σύμφωνα μὲ τὰ ἀκόλουθα σχήματα πὸ παραθέτουν οἱ K. Seligmann, ὁ.π., σ. 294 καὶ K. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Ἡ Μαγεία...* ὁ.π., σ. 75, καὶ ἀπ' ὅπου ἀναδημοσιεύονται ἐδῶ:

Τὰ σχήματα αὐτὰ φανερόνουν τὴν κοσμολογικὴ τάξη, ὅπως τὴν ἀντιλαμβάνεται ἡ παραδοσιακὴ λαϊκὴ ἀστρολογία [W.-E. Peuckert, *Astrologie. Geschichte der Geheimwissenschaften 1*, Stuttgart 1960, σ. 12 καὶ H. Biedermann, *Hexen*, Graz 1974, σ. 162] καὶ μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὴν πληρέστερη κατανόηση ὅσων γράφονται στὸ κείμενο πὸ παραπάνω ἐκδίδεται.

134. Οἱ προβλέψεις τῆς ἀστρολογικῆς μαντείας συχνὰ ἀναφέρονται στὴν ἀπόκτηση ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο θεϊκῆς δόξας, ἡ ὁποία καὶ θὰ βελτιώσει τὴν καθημερινότητα, τὴν οἰκονομικὴ του κατάσταση καὶ τὴν κοινωνικὴ του θέση [βλ. R. A. Proctor, *Old and New Astrology*, London 1892, σ. 15-17]. Αὐτὴ ἀκριβῶς εἶναι καὶ ἡ σημασία ὅσων ἀναφέρονται ἐδῶ.

135. Οἱ ἀστρολογικὲς προβλέψεις συχνὰ συσχετίζονται μὲ τὶς ἀσθένειες καὶ τὴν

πιθανή θεραπεία τους, ή όποια έδω συνδέεται και με την συμμετοχή στην όρθόδοξη λατρευτική ζωή και παράδοση [πρβλ. J. B. Morin de Villefranche, *Ad australes et boreales astrologos, pro restituenda astrologia epistulae*, Paris 1628, σ. 7]. Άλλωστε, ή έλλειψη προηγμένης και δραστικά παρεμβατικής ιατρικής αύξανε την ανθρώπινη άγωνία γύρω από την ύγεια και την άσθένεια, ή όποια και εύρισκε άνέκαθεν διέξοδο στην ύπερφυσική πρόβλεψη και στον κόσμο της μεταφυσικής πίστης και πρακτικής.

136. Έδω τó κείμενό μας αναφέρεται σέ φυλακτά μέσα στα όποια υπάρχουν χαρτάκια με ρητά από την *Παλαιά* και την *Καινή Διαθήκη* [Μ. Γ. Βαρβούνης, *Λαϊκή λατρεία και θρησκευτική συμπεριφορά τών κατοίκων της Σάμου*, Άθήνα 1992, σ. 153-157, 212]. Αυτά θεωρούνται από τόν λαό πανίσχυρα και συχνά φέρονται πάνω στα ένδύματα τών ανθρώπων, καθώς πιστεύεται ότι τούς έξασφαλίζουν άποτελεσματική ύπερφυσική προστασία [βλ. Γερμ. Παρασκευόπουλος, *Τά φυλακτά της Ήλειάς υπό τó φώς της χριστιανικής πίστewς*, Άθήνα 1981, σ. 11-17 και Pfister, «Amulett», *Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens* 1 (1927), στ. 377 κ. έξ.]. Άνάλογες άντιλήψεις και λατρευτικές πρακτικές μαρτυρούνται ήδη στην ύστερη άρχαιότητα, αλλά και καθόλη τή διάρκεια της βυζαντινής περιόδου [πρβλ. Στ. Ήμελλος, *Τό περι ζώων ιδιότητος έργον του Αίλιανου ως πηγή ειδήσεων περι μαγικών και δεισιδαιμόνων δοξασιών και σννηθειών*, έν Άθήναις 1972, σ. 19-20].

137. Τό σιδερένιο δαχτυλίδι θεωρείται έξαιρετικό φυλακτήριο, άκριβώς λόγω του ύλικου από τó όποιο είναι κατασκευασμένο [Μ. Παπαθωμόπουλος-Μ. Βαρβούνης, *Βερναρδάκειος Μαγικός Κώδικας...* ό.π., σ. 336, 408]. Γενικότερα, ό σίδηρος από τά άρχαία χρόνια θεωρείται μέταλλο με ιδιαίτερη μαγική και άντιβασκάνια δύναμη, και έτσι μαρτυρούνται σέ πολλές άναφορές συμβολικής χρήσης του σέ διάφορα έλληνικά και ξένα λαϊκά έθιμα [Άννα Παπαμιχαήλ, «Χρήσις τών μετάλλων εις μαγικάς, δεισιδαίμονας και άλλας ένεργείας εις τόν κοινωνικόν βίον του λαου», *Έπετηρίς Λαογραφικού Άρχείου* 15-16 (1962-1963), σ. 62-91, ιδίως δέ σ. 78-82. Έλπ. Σταμούλη-Σαραντή, «Τό μαγικό δαχτυλίδι», *Άρχειον Πόντου* 19 (1954), σ. 232-236, πίστη που άντανανκλάται και στην μνεία αυτή του άστρολογικου κειμένου που έδω σχολιάζεται.

138. Πρόκειται για τόν μανδραγόρα, που συχνά χρησιμοποιείται στην έλληνική και εύρωπαϊκή λαϊκή μαγεία [Μ. Παπαθωμόπουλος-Μ. Βαρβούνης, *Βερναρδάκειος Μαγικός Κώδικας...* ό.π., σ. 382]. Ό μανδραγόρας άποτελεί βότανο δημοφιλές και διαδεδομένο στην μαγική και ιατρική πρακτική του έλληνικου λαου [Anna Paramichael, *Birth...*, ό.π., σ. 14, 16, 21, 33, 98, 106-107. Π. Γ. Κοητικός, «Ό Μανδραγόρας», *Λαογραφία* 19 (1960-1961), σ. 399-452], στο όποιο άποδίδονται, από Έλληνες και ξένους, διάφορες ιδιότητες [πρβλ. Σπυρ. Λάμπρος, «Τό μετά σολομωνικής ιατροσόφου της Βονωνίας», *Νέος Έλληνομνήμων* 15 (1921), σ. 31, 38. Αr. Delatte, *Herbarius. Recherches sur le cérémonial usité chez les anciens pour la cueillette des simples et des plantes magiques*, Bruxelles-Brussel 1961, σ. 37, 40-45, 181-186], που έν

μέρει οφείλονται και στο παράξενο σχήμα της ρίζας του. Χρησιμοποιείται ευρύτατα σε ιατρικές συνταγές ως ύπνωτικό και δυναμωτικό βότανο, αλλά και σε μαγικές πράξεις ως αντιπροσωπευτικό του ανθρώπινου οργανισμού, μέσω του οποίου μπορεί να ασκηθεί έπωφελής ή βλαπτική μαγεία σε άλλους ανθρώπους. Στα πλαίσια αυτά εντάσσεται και η αναφορά του στο ωροσκόπιο που εκδίδεται εδώ.

139. Η έρωτική πρόβλεψη αλλά και η πρόγνωση της μελλοντικής οικογενειακής κατάστασης ανήκουν στα άμεσα ενδιαφέροντα της αστρολογικής μαγείας και της μαντείας των ωροσκοπίων [βλ. Fr. Saxl, *Verzeichnis astrologischer und mythologischer illustrierter Handschriften des lateinischen Mittelalters* 2, Heidelberg 1928, σ. 12-13]. Κομμάτια αυτής της αστρολογικής παράδοσης είναι και όσα αναφέρονται εδώ.

140. Ο φυλακτικός άργυρός δακτύλιος που αναφέρεται εδώ αποτελεί κοινό στοιχείο πολλών ελληνικών μαγικών συνταγών. Τα μαγικά μάλιστα δακτυλίδια συχνά πιστεύεται ότι έχουν ενσωματωμένο και δεσμευμένο εντός τους μαγικό πνεύμα, που ουσιαστικά τους δίνει τη δύναμή τους [G. Salzberger, *Die Salomosage in der semitischen Literatur*, Berlin 1907, σ. 93].

141. Η υπερίσχυση επί των αντιδίκων, με μαγική και υπερφυσική βοήθεια, αποτελεί κύρια επιδίωξη διαφόρων λαϊκών μαγικών τελετών και δρωμένων [Alfred Lehmann, *Aberglaube und Zauberei*, Aalen 1969 (ανάτυπωση της 1^{ης} έκδοσης: Stuttgart 1925), σ. 117-119]. Γι' αυτό και στο ζήτημα αυτό αναφέρονται πολλές από τις συστηματικές προβλέψεις του ωροσκοπίου μας.

142. Πρόκειται για πρόβλεψη μελλοντικών κινδύνων, ή όποια συχνά απασχολεί τις μαγικές προβλέψεις του μέλλοντος των ανθρώπων [πρβλ. Sig. Riezler, *Geschichte der Hexenprozesse in Bayern*, Stuttgart 1869, σ. 12. Julius Lippert, *Christentum, Volksglaube und Volksbrauch*, Berlin 1882, σ. 503-504]. Φυσικό είναι λοιπόν να περιλαμβάνονται συχνά παρόμοιες φράσεις και στην παράδοση των ωροσκοπίων.

143. Πρόβλεψη για το τέλος της ζωής, ή όποια, με παρόμοια φρασεολογία, υπάρχει και σε ανάλογες προβλέψεις άλλων ευρωπαϊκών λαών [πρβλ. C. Meyer, *Der Aberglaube des Mittelalters und der nächstfolgenden Jahrhunderte*, Basel 1884 (ανάτυπωση: Hildesheim-New York 1971), σ. 178. Επίσης, βλ. David Meili, *Hexen in Wasterkingen*, Basel 1980, σ. 29], και η όποια επαναλαμβάνεται σε αρκετά ελληνικά λαϊκά ωροσκόπια.

144. Αναφορά στην ζημιά που θεωρείται ότι μπορεί να προκαλέσει στα έμβια όντα, στα οικόσιτα ζώα εν προκειμένω, ή βασκανία [Δ. Κόκκοτος, «Η βασκανία», *Αρχαιολογία* 20 (1986), σ. 45-46]. Η γλωσσοφαγία οδηγεί, κατά τον λαό, στη βασκανία που συχνά οφείλεται, όπως εδώ, σε βάσκανο όφθαλμό και σε μάτιασμα. [Γ. Α.

Μέγας, «Ζητήματα Έλληνικής Λαογραφίας 3», ὁ.π., σ. 81-86. Δ. Λουκάτος, *Εἰσαγωγή στὴν ἑλληνικὴ λαογραφία*, Ἀθήνα 1978², σ. 66. Δ. Πετρόπουλος, «Λαογραφικά Σκοποῦ Ἀνατολικῆς Θράκης», *Ἀρχεῖον Θρακικοῦ Λαογραφικοῦ καὶ Γλωσσικοῦ Θησαυροῦ* 5 (1938-1939), σ. 166. Ch. Stewart, ὁ.π., σ. 232-237. R. Georges, «Matiasma: Living Folk Belief», *Midwest Folklore* 12:2 (1962), σ. 69-74. Th. Hauschild, «Adwehrmagie und Geschlechtsymbolik im mittelmeerischen Volksglauben», *Baessler-Archiv* 28 (1980), σ. 84. M. Herzfeld, «Closure as Cure: Tropes in the Exploration of Bodily and Social Disorder», *Current Anthropology* 27 (1986), σ. 107-120], πού ἀποτελεῖ, γιὰ τὸν παραδοσιακὸ ἄνθρωπο, μεγάλη ἀπειλή, ἢ ὅποια μόνο μὲ τὴ μαγεία μπορεῖ νὰ ἐξουδετερωθεῖ, ἀπαλλάσσοντας τὸν βασκαμένο ἀπὸ τὶς φοβερές τῆς συνέπειες. Ἐδῶ ἔχουμε τὴν πρόβλεψη αὐτοῦ τοῦ ἰδιαίτερος βλαπτικοῦ ματιάσματος [πρὸβλ. Χρ. Βεῖκου, *Κατὸ Μάτι. Ἡ κοινωνικὴ κατασκευὴ τῆς ὀπτικῆς ἐπικοινωνίας*, Ἀθήνα 2004⁴, μὲ βιβλιογραφία].

145. Ἡ ἐπιτυχὴς ἀντιμετώπιση τῆς ἀνθρώπινης καταλαλιᾶς ἀποτελεῖ συχνὸ ἀντικείμενο ὄχι μόνο τῆς ἀστρολογικῆς πρόβλεψης, ἀλλὰ καὶ τῆς μαγικῆς θεωρίας καὶ πρακτικῆς τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν λαῶν [βλ. J. Ennemoser, *Geschichte der Magie*, Wiesbaden 1966², σ. 759-760. Johann Georg Theodor Grässe, *Bibliotheca Magica et Pneumatica*, Leipzig 1843, σ. 31-32], καθὼς φαίνεται καὶ στὸ συγκεκριμένο σημεῖο τοῦ κειμένου πού ἐκδίδεται καὶ σχολιάζεται ἐδῶ.

146. Ἡ ξενιτιά, πού πάντοτε ἀπασχολοῦσε καὶ φόβιζε τὸν ἄνθρωπο τοῦ λαοῦ, ἀπασχολεῖ, ὅπως εἶναι φυσικὸ καὶ τὴν ἀστρολογικὴ πρόβλεψη, ὥστε νὰ γίνῃ ἡ κατάλληλη προετοιμασία καὶ νὰ προβλεφθεῖ ἡ ἀρμόδια μαγικὴ καὶ ἀστρολογικὴ προστασία του [βλ. σχετικὰ H. Möller, «Angewandte Aufklärung und magia naturalis. Versuch über ein Konfisziertes Hausbuch des ausgehenden 18. Jahrhunderts», στὸν τόμο *Volksüberlieferung*, Göttingen 1968, σ. 491-502].

147. Συχνὰ ὡς σκοπὸς τῆς μαγικῆς πράξης ἀναφέρεται ἡ προστασία ἀπὸ δαμονικὲς ἐπιβουλές ἢ ἐπιδράσεις, ἀφοῦ μάλιστα ὁ κόσμος τῆς μαγείας θεμελιώνεται σὲ αὐτὴν τὴν πίστη σὲ δαίμονες καὶ δαμονικά [βλ. G. Roskoff, *Geschichte des Teufels* 2, Leipzig 1869, σ. 10. R. Müller-Sternberg, *Die Dämonen*, Bremen 1964, σ. 30 κ. ἔξ. Ἐπίσης βλ. Max Osborn, *Die Teuffelliteratur des XVI. Jahrhunderts*, Berlin 1893 (ἀνατύπωση: Hildesheim 1965), σ. 41 κ. ἔξ.]. Σὲ αὐτὴ τὴν προσπάθεια συμβάλλει καὶ ἡ πρόγνωση πού σημειώνεται ἐδῶ.

148. Σὲ μία κοινωνία μὲ αὐξημένη βρεφικὴ θνησιμότητα, ὁ θάνατος καὶ ἡ ἐπιβίωση τῶν βρεφῶν συνδεόταν συχνὰ μὲ τὴν μαγικὴν πράξη καὶ πρακτικὴ, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀστρολογικὴ πρόγνωση, ὅπως γίνεται ἐδῶ [βλ. J. H. Zedler (ἐκδ.), *Grosses vollständiges Universal-Lexicon aller Wissenschaften und Künste etc.* 68Bde, Leipzig-Halle 1732-1754 (ἀνατύπωση: Graz 1961-1964), ἐδῶ 43 (1745), στ. 1287]. Οὐσιαστικά, ἡ πρόγνωση αὐτὴ

κάλυπτε τὰ κενὰ τῆς ἀναπτυσσόμενης τότε ἱατρικῆς ἐπιστήμης, ὅπως καὶ προηγουμένως σημειώθηκε [πρβλ. Lynn Thorndike, *History of Magic and Experimental Science during the first thirteen centuries of our Era* 1, New York–London 1923, σ. 293-294].

149. Ἄλλο ἓνα πάγιο λαϊκὸ μῆλημα, ἡ ἀπόκτηση ἀκίνητης περιουσίας, καὶ μάλιστα ἀγρῶν καὶ ἀγροτεμαχίων, ἀναφέρεται ἐδῶ στὴν πρόβλεψή μας [πρβλ. K. Aram, *Magie und Mystik in Vergangenheit und Gegenwart*, Berlin 1929, σ. 104-105], ὅπως ἐπίσης καὶ σὲ ὁλόκληρη σχεδὸν τὴν ἑλληνικὴ μαγικὴ παράδοση, ἀπὸ τὰ ἑλληνοιστικὰ χρόνια καὶ κατόπιν. Αὐτὴ ἡ παράδοση ἀπηχεῖται καὶ στὸ κείμενό μας ἐδῶ.

150. Ὁ ἀριθμὸς 12 ἀποτελεῖ μαγικὸ ἀριθμὸ, συχνὰ ἀναφερόμενο στὴν ἑλληνικὴ λαϊκὴ μαγεία, τόσο σὲ ἐπωδές, ὅσο καὶ σὲ συνταγές τῆς χειρόγραφης μαγικῆς παράδοσής μας [K. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Ἡ Μαγεία...* ὁ.π., σ. 58. E. Bischoff, *Die mystik und magie der Zahlen*, Berlin 1920, σ. 25 καὶ K. Menninger, *Zahlwort und Ziffer*, Göttingen 1957, σ. 52-53], γεγονός πού ἀπηχεῖται καὶ στὴν ἀνάλογη ἀναφορὰ μας ἐδῶ. Εἶναι ἄλλωστε καὶ γενικότερα γνωστὸ ὅτι ὀρισμένοι ἀριθμοὶ παίζουν ἰδιαίτερο ρόλο στὴ λαϊκὴ μαγικὴ καὶ μαντικὴ πράξη [πρβλ. S. H. Ahmad, *The hidden mysteries of Numbers*, London 1912. F. C. Endres, *Die Zahlen in Mystik und Glauben der Kulturvölker*, Berlin 1935].

151. Πάγιο αἴτημα τῆς μαγικῆς παράδοσης εἶναι ἡ ἀνάπτυξη, μὲ μαγικὲς μεθόδους, χαρακτήρα ἀγαπητοῦ στοῦς συνανθρώπους του [βλ. P. Raddow, *Seelenführung*, München 1954, σ. 287], ὅπως διαλαμβάνει καὶ τὸ ὄροσκοπίό μας ἐδῶ. Στὴν ἀνάπτυξη μάλιστα αὐτῶν τῶν μεθόδων χρησιμοποιοῦνται στοιχεῖα καὶ πρακτικὲς ἀναλογικῆς μαγείας [Pfister, «Analogiezauber» *Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens* 1 (1927), στ. 385 κ.ἐξ.], ἡ ὁποία κυριαρχεῖ στὸ μεγαλύτερο μέρος τῶν ἑλληνικῶν καὶ ξένων μαγικῶν πρακτικῶν καὶ τελετουργιῶν.

152. Οἱ σεληνιακὲς φάσεις καὶ οἱ ἡμέρες πού ἐπηρεάζονται ἀπὸ τὴ σελήνη θεωροῦνται ἰδιαίτερης σπουδαιότητος γιὰ τὴν ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὶς ποικίλες πτυχές τῶν μαγικῶν πράξεων, κατὰ τὴν ἄσκηση τῆς λαϊκῆς μαγείας, ἀκόμη δὲ καὶ γιὰ τὴν λαϊκὴ ἱατρικὴ παράδοση [πρβλ. Carly Seyfarth, *Aberglaube und Zauberei in der Volksmedizin Sachsens*, Hildesheim–New York 1979 (α' ἔκδοση: Leipzig 1913), σ. 150 κ.ἐξ.].

153. Ἡ ζήλια ὡς κακοποιὸς δύναμη πού ἀντιμετωπίζεται μὲ μαγικὲς πράξεις καὶ πρακτικὲς εἶναι γνωστὴ καὶ σὲ ἄλλες λαϊκὲς μαγικὲς συνταγές [Max Löhr, «Magie», *Reallexikon der Vorgeschichte* 7, Berlin 1926, σ. 340], ὅπως ἐπίσης καὶ στὴν λαϊκὴ ἱατρικὴ παράδοση, ὅπου ἡ ζήλια θεωρεῖται ὡς γενεσιουργὸ αἴτιο διαφόρων, καὶ ἐπικίνδυνων γιὰ τὸν ἄνθρωπο, ἀσθενειῶν [πρβλ. Julius von Negelein, «Bild, Spiegel und Schatten im Volksglauben», *Archiv für Religionswissenschaft* 5 (1902), σ. 12 κ.ἐξ.].

154. Όπως και ἐδῶ ἀναφέρεται, τὰ βότανα ἀποτελοῦν συχνούς συντελεστές τῶν ποικίλων μαγικῶν πράξεων καὶ ἐνεργειῶν, γι' αὐτὸ καὶ μεγάλη ποικιλία τους ἀναφέρεται σὲ διάφορες μαγικὲς συνταγές, ὅπως καὶ στὸ ὠροσκοπίο μας ἐδῶ [βλ. Alfred Vierkandt, «Die Anfänge der Religion und Zauberei», *Globus* 92 (1907), σ. 41 κ.ἐξ.]. Στὴν ἀναφορὰ τῶν βοτάνων βλέπουμε ἀνάγλυφα τῆ συμμετοχῆ τῶν στοιχείων τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος στὴν μαγικὴ πράξη, σύμφωνα μὲ μιὰ πανάρχαιη ἀρχή, ποὺ διέπει διαχρονικὰ τὶς μαγικὲς παραδόσεις διαφόρων λαῶν [πρβλ. K. Beth, *Religion und Magie bei den Naturvölkern*, Leipzig–Berlin 1914, σ. 16 κ.ἐξ.].

155. Ὅσα περιγράφονται ἐδῶ εἶναι πάγια χαρακτηριστικὰ τοῦ ἀνθρώπου ποὺ εἶναι εὐνοημένος ἀπὸ τὰ πνεύματα, ποὺ κατέχει τὴν μαγικὴ δύναμη καὶ διάγει βίον ξεχωριστὰ εὐλογημένο [βλ. Theodor–Wilhelm Danzel, *Der magische Mensch*, Potsdam–Zürich 1928, σ. 33-35]. Αὐτὲς οἱ ιδιότητες, κατὰ κύριο λόγο προκύπτουν ἀπὸ τὴν ἠθελήμενη καὶ ἐνσυνείδητη ὑποταγὴ του σὲ μιὰ ἀνώτερη ὄντοτητα, πρὸς τὴν ὁποία τελετουργικὰ ἀπευθύνεται [A. Bertholet–F. V. Campenhausen, *Wörterbuch der Religionen*, Stuttgart 1952, σ. 290].

156. Σὲ ὅλες τὶς ἀναφορὲς σὲ ἁγίους προστάτες, οἱ ὁποῖοι πρέπει νὰ λειτουργηθοῦν γιὰ νὰ ἀποκαταστήσουν ὑπερφυσικὰ τὴν ὑγεία τοῦ ἀρρώστου, ἐνυπάρχει ἡ παλαιὰ τάση τοῦ λαοῦ γιὰ ὀργανικὴ σύνδεση μαγείας καὶ θρησκείας, ποὺ ἀπαντᾷ στὶς μαγικὲς παραδόσεις καὶ τῶν ὑπολοίπων εὐρωπαϊκῶν λαῶν [Karl Anton Nowotny (ἐκδ.), *Henricus Cornelius Agrippa ab Nettesheim, De occulta Philosophia*, Graz/Austria 1967, σ. 384]. Τὸ ζήτημα ἔχει ἀπασχολήσει ὅλους τοὺς θεωρητικούς τῆς ἐθνολογικῆς ἐξέτασης τῶν κατὰ λαοὺς, ἐποχῆς καὶ τόπου θρησκευτικῶν συστημάτων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν διαπιστώσει τὶς στενὲς αὐτὲς σχέσεις [πρβλ. J. G. Frazer, *Der goldene Zweig*, Leipzig 1928, σ. 70 κ. ἐξ. K. Beth, *Religion...* ὅ.π., σ. 16-31, ὅπου εἰδικὸ κεφάλαιο γιὰ τὸ ζήτημα]. Ἀξίζει δὲ νὰ ἀναφερθεῖ πὼς ὅσο περισσότερο μελετοῦμε τὶς ἀρχαῖες θρησκείες, τόσο βρισκόμε τὴ σχέση αὐτῆ ζωντανὴ καὶ στενότερη [βλ. γιὰ παράδειγμα, Th. Hopfner, *Griechisch-ägyptischer Offenbarungszauber* 1, Leipzig 1921, σ. 205 κ. ἐξ. K. Δ. Τσαγγαλᾶς, *Ἡ Μαγεία...* ὅ.π., σ. 39-50, μὲ ἀναλυτικὴ διαπραγμάτευση].

157. Ἡ διατύπωση τοῦ κειμένου ἐδῶ θυμίζει θεραπευτικὲς ἐπὼδὲς τῆς ἐλληνικῆς λαϊκῆς μαγικῆς παράδοσης, τὶς ὁποῖες μᾶλλον εἶχε ὑπόψη του ὁ συγγραφέας, ὥστε νὰ τὸν ἐπηρεάσουν στὴ σύνταξη καὶ ἀπόδοση τῶν νοημάτων τοῦ δικοῦ του κειμένου [βλ. Φ. Ἰ. Κουκουλές, «Μεσαιωνικοὶ καὶ νεοελληνικοὶ κατάδεσμοι 3», *Λαογραφία* 9 (1926), σ. 79 καὶ Εὐαγγ. Κουτουλάκη, «Γηθειὲς ἐκ Κριτσᾶς Κρήτης», *Λαογραφία* 20 (1962), σ. 197].

158. Ἡ ἀναφορὰ ἐδῶ σὲ λάδι ἀπὸ τὸ καντήλι ναοῦ καὶ σὲ ἁγίασμα, ποὺ συνιστᾶται στὸ ὠροσκοπίο ὡς θεραπεία τῆς μαντευόμενης καὶ ἐπικείμενης ἀσθένειας, ἐντάσσεται σὲ ὅσα παραπάνω ἀναφέρθηκαν γιὰ τὶς σχέσεις μαγείας καὶ θρησκείας.

Ἀνάλογες μάλιστα ἀναφορές συναντοῦμε συχνὰ σὲ νεοελληνικὲς λαϊκὲς ἐπωδές, ὅπου τὸ μαγικοφυσικὸ καὶ τὸ μαγικοθηρησκευτικὸ στοιχεῖο συχνὰ ἐνώνονται καὶ συμφύρονται [πρὸβλ. Ντ. Ψυχογιός, «Ἡλειώτικα παιδοκόμια», *Λαογραφία* 15 (1953), σ. 253. Ἑλπ. Σαραντῆ-Σταμούλη, «Προλήψεις Θράκης», *Λαογραφία* 14 (1952), σ. 191. Σπ. Καβάσιλας, «Λαογραφικὰ σύλλεκτα ἐκ Νυμφῶν Κερκύρας», *Λαογραφία* 2 (1910), σ. 647. Γ. Ἰ. Σαλβάνος, «Λαογραφικὰ σύλλεκτα ἐξ Ἀργυροῶν Κερκύρας», *Λαογραφία* 10 (1929), σ. 125].

159. Τὰ σημεῖα τοῦ σώματος ἀποτελοῦν πάντοτε οἰωνοὺς γιὰ τὸν χαρακτήρα καὶ τὸ μέλλον τοῦ ἀνθρώπου πού τὰ φέρει, σύμφωνα μὲ ἀρχές τῆς οἰωνοσκοπίας καὶ τῆς μαντείας πού ἔχουν πανάρχαιη καταγωγή καὶ ρίζες στὴν μαντικὴ παράδοση τῆς ἀρχαιότητος [βλ. Alex Olrik, «Epische Gesetze der Volksdichtung», *Zeitschrift für deutsche Altertum* 5 (1908), σ. 1-12. Ἐπίσης, Κ. Preisendanz (ἐκδ.), *Papyri Graecae Magicae* 1, Stuttgart 1973, σ. 52-53]. Οἱ ἀντιλήψεις αὐτὲς ἀπηχοῦνται καὶ στὴν συγκεκριμένη διατύπωση τοῦ κειμένου πού ἐκδίδεται καὶ σχολιάζεται ἐδῶ.

160. Συχνὲς στὸν ἑλληνικὸ λαὸ εἶναι οἱ παραδόσεις γιὰ κρυμμένους θησαυροὺς, στὴν ἀποκάλυψη τῶν ὁποίων κάποτε ἀποσκοπεῖ ἡ μαγικὴ πράξη καὶ τελετουργία [Μ. Παπαθωμόπουλος-Μ. Βαρβούνης, *Βεργαρδάκειος Μαγικὸς Κώδικας...* ὅ.π., σ. 366, 367-368, 379, 388, 401]. Σύμφωνα μὲ τίς λαϊκὲς παραδόσεις, ἂν ἀποκαλυφθεῖ σὲ τρίτους ὁ τόπος ὅπου βρῖσκεται κρυμμένος θησαυρὸς, ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο στὸν ὁποῖο ὑπερφυσικὰ γνωστοποιήθηκε ἡ συγκεκριμένη πληροφορία, ὁ θησαυρὸς γίνεται κάρβουνο [Ν. Γ. Πολίτης, *Παραδόσεις 1...*, ὅ.π., σ. 229-249 καὶ 2, σ. 1003-1005. Γ. Ἀ. Μέγας, «Παραδόσεις περὶ θησαυρῶν», *Λαογραφία* 4 (1913-1914), σ. 29-31]. Ἀπὸ τὴ δοξασία αὐτὴ προήλθε καὶ ἡ παροιμία «ἄνθρωκες ὁ θησαυρὸς» [E. L. Leutsch-F. G. Schneidewin, *Corpus Papyrographorum Graecorum* 1, Gottingae 1839, σ. 195. Κ. Σάθας, *Μεσαιωνικὴ Βιβλιοθήκη* 5, Βενετία-Παρίσι 1876, σ. 261], πού ἔχει πολλὲς νεοελληνικὲς παραλλαγές, ἐνῶ παρόμοια δοξασία γιὰ τὴν μετατροπὴ τοῦ θησαυροῦ σὲ ἄλλα, μικρῆς ἀξίας, ὑλικά ὑπάρχει σὲ διάφορους λαοὺς [Ν. Γ. Πολίτης, *Παραδόσεις 2...*, ὅ.π., σ. 1011-1013]. Οἱ θησαυροὶ αὐτοί, ὡστόσο, συχνὰ ἔχουν ὑπερφυσικὴ προστασία. Ἡ δοξασία ὅτι στοιχειὰ καὶ πνεύματα φυλάγουν θησαυροὺς ἐμποδίζοντας τὴν ἀνεύρεσή τους εἶναι παλαιὰ καὶ εὐρύτατα διαδομένη [πρὸβλ. Κ. Ρωμαῖος, *Τὸ ἀθάνατο νερό*, Ἀθήνα 1973, σ. 189-193. Στ. Κυριακίδης, *Ἑλληνικὴ Λαογραφία 1. Μνημεῖα τοῦ λόγου*, Ἐν Ἀθήναις 1965², σ. 186-187. Γ. Ἀ. Μέγας, «Παραδόσεις περὶ θησαυρῶν», ὅ.π., σ. 22-34. Στ. Κυριακίδης, «Παρατηρήσεις εἰς τὰς χιακὰς παραδόσεις Στ. Βίου», *Λαογραφία* 8 (1921-1925), σ. 447-487]. Γι' αὐτὸ καὶ χρειάζεται μαγικὴ τελετὴ καὶ ὑπερφυσικὴ δύναμη γιὰ νὰ μπορέσει ὁ ἄνθρωπος νὰ βρεῖ, νὰ καρπωθεῖ καὶ νὰ ἀπολαύσει τοὺς θησαυροὺς αὐτούς. Ὁ ἐξευμενισμὸς τῶν πνευμάτων πού φυλάγουν τοὺς θησαυροὺς, συνήθως μὲ θυσία καὶ χύσιμο αἵματος, εἶναι ἀπαραίτητος ὥστε αὐτὰ νὰ ἐπιτρέψουν τὴν ἀνακάλυψή του, χωρὶς νὰ βλάψουν τοὺς ἀνθρώπους πού τὸ ἐπιχειροῦν. Σὲ λαϊκὲς περὶ θησαυρῶν παραδόσεις, ἀλλὰ καὶ σὲ σολομωνικὲς [Κώδικας Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος 1265, φ. 21r], ὅπου παραδί-

δεται ότι πρέπει ό άνθρωπος νά χύσει λίγο από τό αίμα του έκει, για νά μήν τόν ένοχλήσει τό στοιχείο πού φρουρεί τόν θησαυρό [Ν. Γ. Πολίτης, *Παραδόσεις...*, ό.π., 2, σ. 1004-1005, όπου ανάλογες αναφορές από τήν Τήνο καί τή Σάμο], έχουμε παράλληλα άφηγηματικά στοιχεία· πρόκειται για έξασθενημένη μορφή άνθρωποθυσίας, άφου τό αίμα πού χύνεται άποσκοπεί στο νά έξευμενίσει τά κακά πνεύματα πού φρουρούν τόν θησαυρό, σύμφωνα με όσα προαναφέρθηκαν. Θυσίες με σκοπό τήν εύρεση θησαυρού μαρτυρούνται από διάφορες έλληνικές περιοχές, συνήθως θυσίες ζώων [Φ. Κουκουλές, *Βυζαντινών βίος καί πολιτισμός 1:2*, Άθήνα 1948, σ. 193. ΚΛ, χφ. 2952, σ. 230 (Άλίσοφι Πόντου, 1965). Γ. Ά. Μέγας, «Παραδόσεις...», ό.π., σ. 28. Θ. Κωστάκης, «Παρατηρήσεις στα τσακόνικα τής Προποντίδας», *Πελοποννησιακά 1* (1956), σ. 123. ΚΛ, χφ. 1435, σ. 3 (Βράχα Εύρυτανίας, 1939). ΚΛ, χφ. 4069, σ. 7 (Άστρομερίτης Κύπρου, 1977), ενώ σε μία περίπτωση ύπάρχει βεβαιωμένη περίπτωση άνθρωποθυσίας για νά βρεθεί ό θησαυρός [Γ. Ν. Αϊκατερινίδης, *Νεοελληνικές...*, ό.π., σ. 165 σημ. 4]. Αυτά τά δεδομένα τής λαϊκής μας παράδοσης άποτελούν τή βάση για νά κατανοηθούν οί αναφορές σε κρυμμένο θησαυρό, πού περιλαμβάνονται στο ώροσκοπίό μας.

161. Πιθανότατα ύπόκεινται έδω οί αντίληψεις του λαού μας για τά στοιχειωμένα ή τά ιερά δένδρα, τή δύναμή τους καί τήν δυνατότητά τους νά έπιδρούν ύπερφυσικά πάνω στη ζωή τών ανθρώπων, πού σχηματοποιούνται, ήδη από τήν αρχαιότητα, σε πλήθος σχετικών παραδόσεων [βλ. Στ. Δ. Ήμελλος, «Δένδρα ιερά-στοιχειωμένα στις λαϊκές παραδόσεις. Ή σχέση τών παραδόσεων με βυζαντινές θρησκευτικές διηγήσεις καί με αρχαίους μύθους», *Έπετηρίς Κέντρον Έρεύνης Έλληνικής Λαογραφίας 28* (1987-1997), σ. 21-59. Ό ίδιος, *Λαογραφικά 4. Ποικίλα*, Άθήνα 2003, σ. 48-85. Βλ. επίσης Otto Lauffer, «Geister im Baum», *Forschungen und Fortschritte 11* (1935), σ. 448].

162. Ή άφθονία ή ή στέρηση του μητρικού γάλακτος είχε άνέκαθεν μεγάλη σημασία για τήν έπιβίωση τών βρεφών, γι' αυτό καί άποτελέσε άντικείμενο τόσο άστρολογικών προβλέψεων, όπως έδω, όσο καί μαγικών πράξεων καί μαγικο-θρησκευτικών τελετουργιών [βλ. Άννα Παπαμιχαήλ, «Γυναίκες γάλακτος... έστερημένα», *Έπετηρίς Έταιρείας Βυζαντινών Σπουδών 43* (1977-1978), σ. 263-277].

163. Σε πολλές συνταγές τής παραδοσιακής ιατρικής διαφόρων λαών συναυτοΰμε παρόμοια *άποπλύματα*, από όργανα καί όπλα με ιδιαίτερη χρηστική καί συμβολική σημασία, ως ένδεδειγμένα φάρμακα για όρισμένες άσθένειες [πρβλ. F. Stemplinger, *Antiker Volksglaube*, Stuttgart 1948, σ. 105-106]. Γενικότερα δέ καθημερινά άντικείμενα συχνά χρησιμοποιούνται συμβολικά, σε πράξεις μαγικές καί θεραπευτικές του έλληνικού λαού, έπειδή θεωρείται ότι, ως εκ τής χρήσεώς τους, περιέχουν ιδιαίτερη ύπερφυσική δύναμη [πρβλ. Μ. Ε. Γιαννοπούλου-Έλτανησία, «Ζακυνθινά ξόρκια», *Λαογραφία 13* (1951), σ. 275-276].

164. Παρόμοιες εκφράσεις συναντώνται συχνά στην χειρόγραφη άστρολογική

παράδοσή μας, ὅσον ἀφορᾷ τὴ δύναμη ὀρισμένων ἡμερῶν τῆς Σελήνης [πρβλ. *Catalogus...* 10, ὁ.π., σ. 73]. Τὸ ἴδιο ἀπαντᾶται καὶ σὲ κείμενα ἐλληνικῆς λαϊκῆς μαγείας, κυρίως σὲ καταδέσμιους καὶ ἐπωδὲς διαφόρων ἐλληνικῶν περιοχῶν [πρβλ. Στ. Βαρδάκης, «Κρητικαὶ ἐπωδαί», *Λαογραφία* 9 (1926), σ. 248. Στ. Κυριακίδης, «Κυπριακαὶ ἐπωδαί», *Λαογραφία* 6 (1917-1918), σ. 612-613].

165. Οἱ παρατηρήσεις αὐτὲς εἶναι κοινὲς στὰ ζωδιολογικὰ κείμενα τῆς ἐλληνικῆς χειρόγραφης παράδοσης [βλ. Ἑλ. Κακουλίδη-Πάνου, «“Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος ἐν καιρῷ ζωδίου...”». Ἐνα ἀνέκδοτο ἀστρολογικὸ κείμενο τοῦ 16ου αἰώνα», *Δωδώνη* 9 (1980), σ. 76-84, ἀπὸ τὸν κώδικα τῆς Βιέννης Vindob. Theol. Gr. 244 (φφ. 144-153)]. Προέρχονται, κατὰ κανόνα, ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχη βυζαντινὴ, λόγια ἢ λαϊκὴ, ἀστρολογικὴ παράδοση [πρβλ. H. Hunger, *Die hochsprachliche Profane Literatur der Byzantiner* 2, München 1978, σ. 221-260. Ἐπίσης, H.-G. Beck, *Geschichte der byzantinischen Volksliteratur*, München 1971, σ. 203].

166. Ἡ κατοίκια, ὡς ζωο δαιμονικὸ κατὰ τὴν λαϊκὴ παράδοση, ἀποτελεῖ ταυτοχρόνως καὶ ἰσχυρὸ ἀποτροπαϊκὸ τῶν δαιμόνων, μέσω τῆς καύσεως τῶν κεράτων καὶ τῶν ὀστέων της, πού περιγράφεται ἐδῶ, στὰ πλαίσια μίας μαγικο-φυσικῆς θεραπευτικῆς πρακτικῆς [πρβλ. *Catalogus...* ὁ.π., 4, σ. 152, ἀπὸ τὸν Cod. Neap 19, II. C. 33, τοῦ 15ου αἰώνα, φ. 430v].

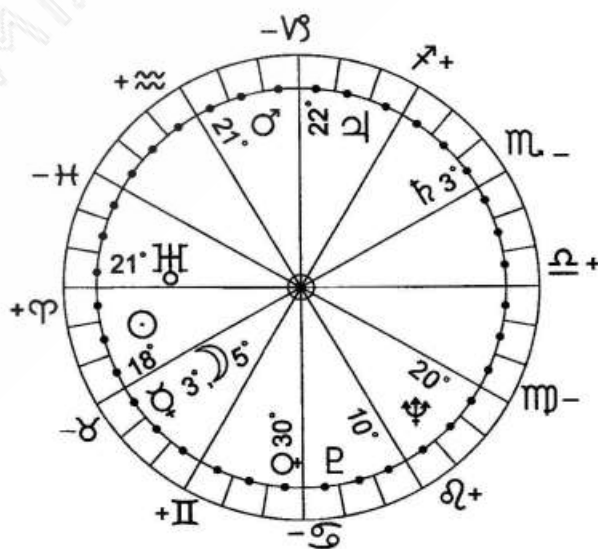
167. Οἱ συχνὲς ἀναφορὲς τῶν ἀστρολογικῶν κειμένων σὲ ἱερὰ πρόσωπα καὶ ἁγίους τοῦ χριστιανισμοῦ, σύμφωνα καὶ μὲ ὅσα προαναφέρθηκαν, ἔρχονται σὲ οὐσιαστικὴ ἀντίθεση πρὸς τὴν ἀπόλυτη καταδίκη τῆς ἀστρολογίας ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία [K. Δ. Τσαγγαλᾶς, «Ἡ ἀστρολογικὴ παράδοση...», ὁ.π., σ. 88. Ἐπίσης, Regio von Prün, *Libri duo de Synodalibus Causis et de Disciplinis Ecclesiasticis* (ἐκδ. F. Wasserschleben), Leipzig 1840 (ἀνατ. Graz 1964), σ. 356].

168. Ἀνάλογες προβλέψεις ὑπάρχουν καὶ σὲ βυζαντινὰ ἀστρολογικὰ καὶ μαγικὰ κείμενα, βυζαντινὲς διασκευὲς μαγικῶν παπύρων, πού δὲν ἔχουν διασωθεῖ μέχρι σήμερα [πρβλ. N. Γ. Πολίτης, «Παλαιογραφικὴ σταχυολογία ἐκ τῶν μαγικῶν βιβλίων», *Byzantinische Zeitschrift* 1 (1892), σ. 555-556. *Catalogus...* ὁ.π., 2, Bruxellis 1900, σ. 123]. Οἱ ἀναφορὲς αὐτὲς ἐπισημαίνουν τὴν παλαιότητα καὶ τῶν ἀναφορῶν τοῦ χειρογράφου πού ἐκδίδεται καὶ σχολιάζεται ἐδῶ.

169. Παρόμοιες προβλέψεις εἶναι συχνὲς στὴν χειρόγραφη ἀστρολογικὴ παράδοση [βλ. Ἑλ. Κακουλίδη-Πάνου, «“Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος...”», ὁ.π., σ. 80-81]. Ὁ φόβος γιὰ τὸ νερὸ καὶ τὶς πιθανὲς ἐπιπτώσεις τῆς χρήσης του στηρίζεται στὴν ἀντίληψη γιὰ τὰ πνεύματα πού ἐνοικοῦν στὸ νερὸ, ἰδίως τὸ τρεχούμενο, καὶ τὸ ζωογονοῦν, δεισιδαιμονία κοινὴ στὴν ἐλληνικὴ λαϊκὴ παράδοση [πρβλ. *Catalogus...* ὁ.π., 5, σ. 159 καὶ *Catalogus...* ὁ.π., 10, σ. 228].

170. Συχνή είναι, στην χειρόγραφη αστρολογική παράδοσή μας, η πρόβλεψη συμφορών και θανάτων [πρβλ. *Catalogus...* ὁ.π., 4, σ. 153], ἔξ αἰτίας τῆς ὁποίας ἀστρολόγοι ὑπῆρχαν κατὰ τὸ παρελθὸν σὲ αὐλὲς βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων καὶ εὐρωπαϊῶν ἡγεμόνων [βλ. C. Kiesewetter, *Faust in der Geschichte und Tradition*, Leipzig 1893, σ. 39], πὺν ἐνδιαφέρονταν νὰ γνωρίζουν παρόμοιες πληροφορίες γιὰ τοὺς ἴδιους καὶ γιὰ τὰ μέλη τῶν οἰκογενειῶν τους [Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, «Ἡ ἀστρολογικὴ παράδοση...», ὁ.π., σ. 93-94]. Γιὰ τὸν κοινὸ τρόπο «ἀνάγνωσης» τῶν μηνυμάτων τῶν οὐρανίων σωμάτων στὴν ἀστρολογικὴ μας παράδοση, κυρίαρχο εἶναι τὸ σύστημα τῆς διάκρισης τῆς ἐκλειπτικῆς σὲ 36 δεκανοὺς, πὺν ἀνάγεται στοὺς ἀρχαίους Αἰγυπτίους [βλ. Agrippa ab Nettesheim, *De occulta philosophia* (ἔκδ. K. A. Nowotny), Graz 1967, σ. 439-440. Th. Hopfner, *Griechisch-ägyptischer Offenbarungszauber. Seine Methoden 1*, Leipzig 1921, σ. 36].

171. Ὁροσκόπια, ζωδιολόγια καὶ κείμενα τῆς ἀστρολογικῆς μαγικῆς παράδοσης ἀποτέλεσαν ἀπὸ νωρὶς θέμα καὶ ἀντικείμενο εἰδικῶν ἐκδόσεων, κυκλοφοροῦσαν μάλιστα καὶ ἐπωνύμως στὴν Εὐρώπη, ὅπως τὸ ἔργο Bartolomaei Sculteti, ... *Prognosticon, über das Jahr nach Christi Geburt 1604* [βλ. H. Biederman, *Handlexikon...* ὁ.π., σ. 48 καὶ R. Beitzl, *Wörterbuch...* ὁ.π., σ. 424]. Ἡ παράδοση συνεχίζεται ὡς καὶ τίς μέρες μας, μὲ τηλεοπτικὲς ἐκπομπὲς ὅπου δίνονται ἀστρολογικὲς προβλέψεις, μὲ εἰδικὰ τηλεοπτικὰ κανάλια καὶ τηλεφωνικὲς γραμμὲς προβλέψεων, ἀλλὰ καὶ μὲ δημοσιεύσεις σὲ κάθε εἶδος ἐφημερίδες καὶ περιοδικὰ [βλ. Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, «Ἡ ἀστρολογικὴ παράδοση...», ὁ.π., σ. 92-94, μὲ παραδείγματα]. Οἱ ἀπόψεις αὐτὲς ἀποκρυσταλλώνονται στὸ σχῆμα πὺν ἀκολουθεῖ, ὅπου σημειώνονται τὰ θετικὰ καὶ ἀρνητικὰ ζώδια, οἱ δεκανοὶ καὶ οἱ πλανῆτες, καὶ ἔχει δημοσιευθεῖ ἀπὸ τὸν Κ. Δ. Τσαγγαλᾶ, *Μαγεία καὶ Ἀστρολογία*, σ. 274 σχ. 10:

172. Παρόμοιες προβλέψεις για ένδοικογενειακές και κοινωνικές ευρύτερα σχέσεις, είναι κοινές στην αστρολογική παράδοσή μας [Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, «Λαογραφικές παρατηρήσεις σὲ ανέκδοτο ζωδιολόγιο», *Δωδώνη* 9 (1980), σ. 98-101. *Catalogus...* ὅ.π., 7, σ. 171 καὶ *Catalogus...* ὅ.π., 10, σ. 236, ἀλλὰ καὶ σ. 102, 161]. Ὁ καθηγητὴς Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς [«Λαογραφικές παρατηρήσεις...», ὅ.π., σ. 100] ἔχει ἐπισημάνει δώδεκα θέματα κοινὰ καὶ σταθερὰ στὶς αστρολογικὲς προβλέψεις, τὰ ὁποῖα κατὰ κανόνα περιλαμβάνονται καὶ στὸ κείμενο ποὺ ἐκδίδεται καὶ σχολιάζεται ἐδῶ, κάποτε μάλιστα μὲ στερεότυπες ἐκφράσεις [γιά τὸ φαινόμενο βλ. Δ. Ἄ. Πετρόπουλος, «Στερεότυποι στίχοι δημοτικῶν τραγουδιῶν», *Προσφορὰ εἰς Στίλπωνα Π. Κυριακίδη*, Θεσσαλονίκη 1953, σ. 532-545, μὲ παραδείγματα].

173. Πὰ ἀνάλογες αστρολογικὲς προβλέψεις ὑλικὸ ὑπάρχει σὲ πολλὰ κείμενα τῆς αστρολογικῆς παράδοσης, ποὺ ἀποτυπώνεται σὲ ἑλληνικὰ χειρόγραφα, ὅπως στὸν Cod. Athen 1275, τοῦ 19ου αἰ., φ. 4 [*Catalogus...* ὅ.π., 10, σ. 102], στὸν Cod. Athen 1350, τοῦ 19ου αἰ., φ. 64v [*Catalogus...* ὅ.π., 10, σ. 228 κ. ἔξ.], στὸν Cod. Athen 211, τοῦ 17ου αἰ. [*Catalogus...* ὅ.π., 10, σ. 228], ἀλλὰ καὶ στὸν Cod. Berol (φ. 145v) [*Catalogus...* ὅ.π., 7, σ. 171]. Οἱ ἀναφορὲς αὐτὲς ὀριοθετοῦν τὴν παράδοση, στὰ πλαίσια τῆς ὁποίας κινεῖται τὸ κείμενο ποὺ δημοσιεύεται ἐδῶ.

174. Ἡ ἀναφορὰ αὐτὴ σχετίζεται μὲ τὴν μεγάλη ἐκτίμηση ποὺ ὁ λαὸς μας ἔτρεφε στὴν μόρφωση, ἀλλὰ καὶ στὴν ιδιαίτερη θέση ποὺ κατεῖχαν στὴν παραδοσιακὴ ἑλληνικὴ κοινωνία οἱ κάτοχοι παιδείας [Μ. Γ. Μερακλῆς, *Ἑλληνικὴ Λαογραφία*, Ἀθήνα 2004, σ. 82-84], ἀπότοκο τῆς ὁποίας εἶναι καὶ οἱ πάμπολλες λαϊκὲς εὐτράπελες διηγήσεις στὶς ὁποῖες οἱ «γραμματισμένοι» σατιρίζονται [βλ. Δ. Σ. Λουκάτος, «Γλωσσικὲς εὐτράπελες διηγήσεις», *Ἀφιέρωμα στὴ μνήμη τοῦ Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, Θεσσαλονίκη 1960, σ. 233-255 καὶ Μ. Γ. Μερακλῆς, *Εὐτράπελες διηγήσεις. Τὸ κοινωνικὸ τους περιεχόμενο*, Ἀθήνα 1980, σ. 17].

175. Τὸ λάδι, ποὺ ἐδῶ μαρτυρεῖται μὲ τὴν μορφή τοῦ «εὐχελαίου», εἶναι ὑλικὸ γνωστὸ στὴν ἑλληνικὴ μαγικὴ παράδοση. Τὸ λάδι χρησιμοποιεῖται ὡς ἐπίθυμα γιὰ τὴν πρόσκληση καὶ ἀγωγή δαιμόνων, σὲ διάφορες πράξεις καὶ τελετουργίες τῆς παραδοσιακῆς μας μαγείας [Δ. Σ. Μπενέκος, ὅ.π., σ. 42, 109]. Μὲ τὴν ἔννοια αὐτὴ ἀναφέρεται καὶ ἐδῶ, γιὰ τὴν ἐπιτυχία τῆς ὅλης τελετῆς. Χρησιμοποιεῖται ἐπίσης ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία σὲ διάφορες τελετές, οἱ ὁποῖες συνήθως εἶναι διαβατήριες, ἐπισημαίνουν δηλαδὴ τὸ πέρασμα τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴ μία κατάσταση στὴν ἄλλη. Παρόμοιες χρήσεις καὶ σηματοδοτήσεις τοῦ λαδιοῦ ἄπαντοῦμε ἤδη στὰ μεσαιωνικὰ κείμενα [βλ. Ἡλ. Ἀναγνωστάκης, «Ἑλλαδικὰ παραμῦθια καὶ ἐλαδικὴ παραμῦθια στὸ Βυζάντιο τοῦ 10ου αἰώνα», *Πρακτικὰ Τριημέρου Ἐργασίας «Ἐλιά καὶ λάδι»*, Ἀθήνα 1996, σ. 121-150]. Ἐδῶ ἡ χρῆση του εἶναι στὰ πλαίσια μίας μαγικοθεραπευτικῆς πρακτικῆς [Μ. Παπαθωμόπουλος-Μ. Βαρβούνης, *Βερναρδάκειος Μαγικὸς Κώδικας...* ὅ.π., σ. 338].

176. Όπως και προηγουμένως παρατηρήθηκε, και έδω το λάδι έχει μιά σαφή μαγικοθεραπευτική πρακτική, καθώς μάλιστα είναι υπερφυσικά ένισχυμένο, ως προερχόμενο από καντήλια αγίων. Το λάδι αποτελεί συνηθισμένη ανάιμακτη προσφορά σε δαίμονες, με σκοπό τη συνέργειά τους σε μαγικές πράξεις [Δ. Σ. Μπενέκος, *ό.π.*, σ. 109]. Το ίδιο συμβαίνει και με τη θρησκεία, όπου το λάδι χρησιμοποιείται ως προσφορά πρό τόν Θεό και τούς αγίους [G. Spitzing, *Lexicon...*, *ό.π.*, σ. 249-250], ενώ συχνά αποτελεί φυλακτήριο για τούς πιστούς και του αποδίδονται ιαματικές και αγιαστικές ικανότητες. Ήδη από την αρχαιότητα το λάδι, μαζί με το μέλι που αναφέρεται στη συνέχεια, συγκαταλέγονταν στα *μειλίγματα*, στίς ανάιμακτες δηλαδή προσφορές προς τούς χθόνιους θεούς από τις ιδέες αυτές ίσως έλκει την καταγωγή και ή χρήση του λαδιού που σημειώνεται στο εκδιδόμενο και σχολιαζόμενο έδω χειρόγραφο.

177. Παρόμοιες προβλέψεις είναι συνήθεις στην χειρόγραφη έλληνική αστρολογική παράδοση [Κ. Δ. Τσαγγαλάς, «Η αστρολογική παράδοση...», *ό.π.*, σ. 88-89]. Με διαφορετικές μάλιστα διατυπώσεις απαντούν και σε παλαιότερα κείμενα της ίδιας κατηγορίας [βλ. για παράδειγμα, Cod. Venetus (Marc. CCCXXIV), δημοσιευμένο στον *Catalogus...* *ό.π.*, 2, Bruxellis 1900, σ. 123].

178. Έδω ή αστρολογική πρόβλεψη επεκτείνεται και στα παιδιά, όπως συχνά συμβαίνει στα ποικίλα χειρόγραφα ζωδιολόγια [βλ. Cod. Vatic. 15, σ. 131, δημοσιευμένο στον *Catalogus...* *ό.π.*, 3, Bruxellis 1910, σ. 98. Πρβλ. H. Hunger, *ό.π.*, σ. 252].

179. Ανάλογες διατυπώσεις είναι συχνές σε ζωδιολόγια και ώροσκόπια [βλ. Cod. Angelicus 16 (E16 Sup.), φ. 68v, Lib. III α', δημοσιευμένο στον *Catalogus...* *ό.π.*, 5:1, σ. 152, 19 κ. έξ.], αποτελούν δε αναπόσπαστο μέρος της αστρολογικής μας παράδοσης [Κ. Δ. Τσαγγαλάς, «Λαογραφικές παρατηρήσεις...», *ό.π.*, σ. 100-101].

180. Πρόκειται για μία ακόμη από τις στερεότυπες φράσεις που συχνά χρησιμοποιούνται στην χειρόγραφη αστρολογική παράδοση [βλ. *Catalogus...* *ό.π.*, 10, σ. 118. Επίσης, Κ. Δ. Τσαγγαλάς, «Λαογραφικές παρατηρήσεις...», *ό.π.*, σ. 102].

181. Το κείμενο που ακολουθεί ανήκει στην γενικότερη παράδοση των *καλαντολογίων*, πολλά από τα όποια έχουν ήδη δημοσιευθεί από χειρόγραφους κώδικες [*Catalogus...* *ό.π.*, 7, Bruxelles 1908, σ. 126, 171-178. *Catalogus...* *ό.π.*, 8, Bruxelles 1912, σ. 172-173, 191-192. *Catalogus...* *ό.π.*, 10, Bruxelles 1924, σ. 151-152, 153], ανάγονται δε σε ανάλογη βυζαντινή παράδοση, δείγματα της όποίας είναι γνωστά στην βιβλιογραφία [πρβλ. R. Wünsch, «Zu Lydus de ostendis», *Byzantinische Zeitschrift* 5 (1896), σ. 419-420, από τόν Cod. Vatic. Gr. 1823]. *Καλαντάρια* και *καλαντολόγια* υπάρχουν σε πολλά νεότερα χειρόγραφα της εποχής της όθωμανικής κατάκτησης [βλ. Γ. Καράς, *Οί φυσικές θετικές έπιστήμες στον έλληνικό 18ο αί.*, Αθήνα 1977, σ. 139-140], αλλά και σε πολλές έντυπες εκδόσεις τών πρώτων δεκαετιών της έλληνικής

τυπογραφίας, κατά την ίδια ιστορική περίοδο [πρβλ. σχετικά Φ. Ήλιου, *Προσθήκες στην ελληνική βιβλιογραφία*, Αθήνα 1973, σ. 252-253. Επίσης Γ. Λαΐος, «Οί άδελφοί (Μαρκίδες) Πουλίου, ό Γ. Θεοχάρης και άλλοι σύντροφοι του Ρήγα», *Δελτίον Ιστορικής και Έθνολογικής Έταιρείας τής Ελλάδος* 12 (1957), σ. 209-210, 253-254. Β. Παναγιωτόπουλος, «Προτάσεις του Π. Μαρκίδη Πούλιου για έγκατάσταση ελληνικής τυπογραφίας στην Ίόνιο Πολιτεία (1800)», *Πρακτικά Γ Διεθνούς Πανιωνίου Συνεδρίου* 1, Αθήνα 1967, σ. 292-297]. Πρόσφατα δημοσιεύθηκε και σχολιάστηκε ένα ακόμη σύντομο *καλαντολόγιο*, από κώδικα που ανήκε στον καθηγητή Στ. Π. Κυριακίδη [Ίω. Οικονόμου-Άγοραστού, «Ανέκδοτο *Καλαντολόγιο* από σύμμικτον κώδικα του Στίλπωνος Κυριακίδου», *Λαογραφία* 33 (1982-1984), σ. 247-256].

182. Άνάλογες εκφράσεις και παρόμοιοι χαρακτηρισμοί είναι συχνοί σε σχετικά κείμενα που έχουν ήδη εκδοθεί στην υπάρχουσα βιβλιογραφία μας [C. Wachsmuth, *Lydi de ostendis*, Leipzig 1863, σ. 41. Πρβλ. Φ. Ί. Κουκουλές, *Βυζαντινών βίος και πολιτισμός* 1:2, εν Αθήναις 1948, σ. 131, με μαρτυρία για καλαντολόγια του 9ου αι.].

183. Η ιδέα ότι ή μέρα της γέννησης κάποιου επιδρά άμεσα πάνω στον χαρακτήρα του και στα διακριτικά του γνωρίσματα, και μάλιστα με διαφορετικό τρόπο αναλόγως του αν πρόκειται για άνδρα ή για γυναίκα, είναι ανάλογη και παράλληλη της ιδέας ότι οι μέρες σχετίζονται άμεσα με τις καιρικές συνθήκες που θα επικρατήσουν στην διάρκειά τους [βλ. H. Stern, *La calendrier de 354. Étude sur son texte et sur ses illustrations*, Paris 1953, σ. 6-7].

184. Η πρόγνωση με χρονολογικά κριτήρια άποτελεί πάγιο χαρακτηριστικό στην μεσαιωνική παράδοση των καλανταρίων [βλ. G. S. P. Freeman-Grenville, *The islamic and christian Calendars*, London 1995, σ. 15-16. Επίσης, Y. Dağlı-C. Üçer, *Tarih Çevirme Kılavuzu* 3, Ankara 1997]. Αυτή ή παράδοση βρίσκεται και στην βάση του κειμένου που εκδίδεται και σχολιάζεται εδώ.

185. Άνάλογα κείμενα υπάρχουν σε διάφορα ελληνικά μαγικά χειρόγραφα. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα του κειμένου που διασώζεται στον Cod. Medio. H2 infer. του 16ου αιώνα, φ. 243, με τίτλο «*Ποῖαι τῆς Σελήνης ἡμέραι καλαὶ ἢ κακαὶ*» [βλ. A. Delatte, *Anecdota Atheniensia* 1, ό.π., σ. 631 κ.έξ.], και το όποιο ανήκει στα ελληνικά ζωδιολόγια [Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, «*Λαογραφικές παρατηρήσεις...*», ό.π., σ. 104 και σημ. 3].

186. Πολλές από τις μετεωρολογικές προβλέψεις που διατυπώνονται εδώ στηρίζονται στις άρχές της αναλογικής σκέψης, που διέπουν μεγάλο μέρος των λαϊκών μεταφυσικών αντιλήψεων [F. Pfister, «*Analogiezauber*», *Handwörterbuch des deutschen Aberglaubens* 1 (1927), σ. 385 κ.έξ.], σύμφωνα με τις όποιες οι φάσεις της σελήνης σχετίζονται άμεσα με τον καιρό πάνω στην επιφάνεια της γης.

187. Ἴσως σημειωθεῖ ἐδῶ ὅτι οἱ φάσεις τῆς σελήνης ἀποτελοῦν προσδιοριστικὸ παράγοντα καὶ τῆς ἀλχημιστικῆς παράδοσης, ἀφοῦ λαμβάνονταν σοβαρὰ ὑπόψη ἀπὸ μεγάλους ἀλχημιστοὺς [βλ. H. Kopp, *Die Alchemie in älterer und neuerer Zeit*, Heidelberg 1886 (ἐπανέκδοση: Hildesheim–New York 1971). Alex von Bernus, *Alchymie und Heilkunst*, Nürnberg 1972, σ. 54 κ.ἐξ. Ἐπίσης Edmund O. Lippmann, *Entstehung und Ausbreitung der Alchemie*, Hildesheim–New York 1978, σ. 25-26].

188. Ἡ μαγικὴ πρόβλεψη ἐδῶ σχετίζεται μὲ τὴν φύση καὶ τὰ στοιχεῖα τῆς, σύμφωνα μὲ μία πάγια ἀρχὴ γιὰ τὴν ἐπίδραση τοῦ ὑπερφυσικοῦ στὸ φυσικό, ἐπὶ τῆς ὁποίας στηρίζεται μεγάλο μέρος τῆς πρόβλεψης ποὺ ἐπιχειρεῖται στὸ κείμενό μας [βλ. σχετικὰ Al. Vierkandt, «Die Anfänge der Religion und Zauberei», *Globus* 92 (1907), σ. 41-42. Edw. Lehmann, «Die Anfänge der Religion und die Religion der primitiven Völker», στὸ *Die Kultur der Gegenwart* 1:3, Leipzig–Berlin 1913², σ. 11-12].

189. Πρόκειται γιὰ βροντολόγιο, ἀπὸ τὰ πολλὰ παρόμοια κείμενα ποὺ σώζονται στὴν ἑλληνικὴ χειρόγραφη μαγικὴ παράδοση. Ἀνάλογα χειρόγραφα κείμενα σὲ κώδικες τῶν Μονῶν τῶν Μετεώρων εἶχε ἐντοπίσει, ἤδη στὶς ἀρχὲς τοῦ 20οῦ αἰῶνα, ὁ Ἀδαμάντιος Ἀδαμαντίου [βλ. «Λαογραφικὰ ἐκ κωδίκων τῶν Μετεώρων», *Λαογραφία* 1 (1909), σ. 429]. Ἀλλὰ καὶ ὁ Στ. Κυριακίδης εἶχε ἐντοπίσει βροντολόγια σὲ κώδικα τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου αἰῶνα, χωρὶς ὥστόσο νὰ τὰ δημοσιεύσει, ἢ νὰ ἀσχοληθεῖ ἐπισταμένως μὲ αὐτὰ [βλ. Στ. Κυριακίδης, «Ἐπωδαὶ καὶ δημῶδη ἱατρικὰ ἐκ χειρογράφου τοῦ ΙΗ' αἰῶνος», *Λαογραφία* 4 (1912-1913), σ. 377]. Στὴν Καλλιπὸλη τῆς Θράκης, παλαιότερα, βροντολόγια ὀνόμαζαν ἓνα χειρόγραφο *Γεωπονικόν*, ποὺ ἦταν σὲ εὐρεῖα χρῆση [Φ. Ἰ. Κουκουλές, «Μεσαιωνικοὶ καὶ νεοελληνικοὶ κατάδεσμοι 3», *Λαογραφία* 9 (1926), σ. 467 σημ. 5].

190. Πρβλ. Cod. Veneti (Cod. 5, Marc CCCXXIV) [*Catalogus...* ὁ.π., 2, σ. 123].

191. Πρβλ. *Catalogus...* ὁ.π., 3, σ. 143.

192. Πρβλ. *Catalogus...* ὁ.π., 4, σ. 139.

193. Πρβλ. Cod. Athen 1274 [*Catalogus...* ὁ.π., 10, σ. 23]. Γιὰ τὴν ἀστρολογικὴ βάση παρόμοιων προβλέψεων βλ. E. Riess, «Astrologie», *Real - Encyclopädie der classischen Altertumswissenschaft* 2:2 (1896), στ. 1805-1807.

194. Πρβλ. Cod. Angelicus 29 (C.4, 8), φ. 69ε' [*Catalogus...* ὁ.π., 5:1, σ. 153].

195. Πρβλ. *Catalogus...* ὁ.π., 5:1, σ. 152. Βλ. ἐπίσης Κ. Δ. Τσαγγαλάς, «Ἡ ἀστρολογικὴ παράδοση...», ὁ.π., σ. 87-88.

196. Πρβλ. Cod. Mediol. 19, φ. 314ν [*Catalogus...* ὁ.π., 3, σ. 49].

197. Πρβλ. Cod. Laur. 12, σ. 28, 34 [*Catalogus...* ὁ.π., 1, σ. 118].
198. Πρβλ. Cod. Neapol. 20, II C. 34, φ. 123v [*Catalogus...* ὁ.π., 4, σ. 170]. Πρβλ. Κ. Δ. Τσαγγαλάς, *Ἡ Μαγεία...* ὁ.π., σ. 70.
199. Πρβλ. Cod. Vindobonensis phil.gr. 108, φ. 278ρλβ' [*Catalogus...* ὁ.π., 6, σ. 62].
200. Πρβλ. Cod. Florentini F. 17, 1 [*Catalogus...* ὁ.π., 1, σ. 122].
201. Πρβλ. Cod. Athen. 11, φ. 17 [*Catalogus...* ὁ.π., 10, σ. 142].
202. Πρβλ. Cod. Mediol. 19, φ. 314v [*Catalogus...* ὁ.π., 3, σ. 49].
203. Πρβλ. Cod. Laur. 12, 28, 34, φ. 20 [*Catalogus...* ὁ.π., 1, σ. 128].
204. Πρβλ. Cod. Athen. 11, φ. 15v [*Catalogus...* ὁ.π., 10, σ. 140].
205. Πρβλ. Cod. Mediol. 19, φ. 315 [*Catalogus...* ὁ.π., 3, σ. 48-49].
206. Πρβλ. Cod. Vat. gr. 1056, φ. 16 [*Catalogus...* ὁ.π., 5:3, σ. 83].
207. Πρβλ. Cod. Mediol. 19 (E 81 Sup.), φ. 307 [*Catalogus...* ὁ.π., 3, σ. 47].
208. Πρβλ. Cod. Athen 1350, φ. 64v [*Catalogus...* ὁ.π., 10, σ. 170]. Ἐπίσης, Κ. Δ. Τσαγγαλάς, *Ἡ Μαγεία...* ὁ.π., σ. 106.
209. Πρβλ. Cod. Harleianus 5596, φ. 41v [A. Delatte, *Anecdota Atheniensia...* ὁ.π., 3, σ. 434].
210. Πρβλ. Cod. Athen. 1265, φ. 5 [*Catalogus...* ὁ.π., 10, σ. 81].
211. Πρβλ. Cod. Neapol. 19 II C. 33, φ. 389 [*Catalogus...* ὁ.π., 4, σ. 136-137].
212. Πρβλ. Cod. Harleianus 5596, φ. 19v [A. Delatte, *Anecdota Atheniensia...* ὁ.π., σ. 399].
213. Πρβλ. Cod. Ath. Dion. mon. 282, φ. 29v [A. Delatte, *Anecdota Atheniensia...* ὁ.π., σ. 651].
214. Πρόκειται γὰρ σεισμολόγιο, ἀνάλογα τοῦ ὁποίου ἔχουν δημοσιευθεῖ ἀπὸ παλαιότερους χειρόγραφους κώδικες καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν [Ἰω. Οἰκονόμου- Ἄγοραστοῦ, «Ἀνέκδοτο σεισμολογικὸ κείμενο», *Ἑλληνικά* 35 (1984), σ. 90-102, μὲ κριτικὴ ἔκδοση τοῦ κειμένου. Παλαιότερα βλ. Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκης, «Παντοτεινὸν καλαντάριον, βροντολόγιον καὶ σεισμολόγιον», *Παρθνασσός* 15 (1892), σ. 315-319, 795-800, μὲ

ἀναδημοσίευση σὲ εἰδικὸ περὶ σεισμῶν ἀφιέρωμα τοῦ περιοδικοῦ *Βιβλιοφιλία* 13-15 (1981), σ. 20-21]. Τὰ κείμενα αὐτὰ συνήθως παρουσιάζουν εὐδιάκριτες ὁμοιότητες μεταξὺ τους, καθὼς ἔχουν κοινὴ ρίζα στὴν ἀνάλογη βυζαντινὴ παράδοση τῶν σεισμολογιῶν [H.-G. Beck, *Geschichte der byzantinischen Volksliteratur*, München 1971, σ. 205], ὑπάρχουν δὲ σὲ διάφορες παραλλαγές, πού παραδίδονται ἀπὸ νεοελληνικὰ χειρόγραφα [πρβλ. Γ. Καρᾶς, *Οἱ φυσικὲς θετικὲς ἐπιστῆμες στὸν ἑλληνικὸ 18ο αἰῶνα*, Ἀθήνα 1977, σ. 138-140].

215. Ἀνάλογες ἀντιλήψεις βλ. στὸ σεισμολόγιο «*τοῦ σοφωτάτου βασιλέως Λέοντος*» [*Catalogus...* ὁ.π., 10, σ. 132-135].

216. Παρόμοιες εἶναι οἱ μαντικὲς προβλέψεις καὶ ἄλλων χειρογράφων σεισμολογιῶν [βλ. Ἰω. Οἰκονόμου-Ἀγοραστοῦ, ὁ.π., σ. 94].

217. Γιὰ ἀνάλογες προβλέψεις βλ. καὶ τὶς παρόμοιες διατυπώσεις ἄλλων σεισμολογιῶν τῆς χειρογράφης παράδοσής μας [Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκης, ὁ.π., σ. 797].

218. Πρβλ. Ἰω. Οἰκονόμου-Ἀγοραστοῦ, ὁ.π., σ. 94. Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκης, ὁ.π., σ. 798.

219. Πρβλ. Ἰω. Οἰκονόμου-Ἀγοραστοῦ, ὁ.π., σ. 94. Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκης, ὁ.π., σ. 798.

220. Πρβλ. Ἰω. Οἰκονόμου-Ἀγοραστοῦ, ὁ.π., σ. 95. Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκης, ὁ.π., σ. 798.

221. Πρβλ. Ἰω. Οἰκονόμου-Ἀγοραστοῦ, ὁ.π., σ. 95. Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκης, ὁ.π., σ. 798.

222. Πρβλ. Ἰω. Οἰκονόμου-Ἀγοραστοῦ, ὁ.π., σ. 95. Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκης, ὁ.π., σ. 798.

223. Πρβλ. Ἰω. Οἰκονόμου-Ἀγοραστοῦ, ὁ.π., σ. 95. Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκης, ὁ.π., σ. 798.

224. Πρβλ. Ἰω. Οἰκονόμου-Ἀγοραστοῦ, ὁ.π., σ. 96. Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκης, ὁ.π., σ. 799.

225. Πρβλ. Ἰω. Οἰκονόμου-Ἀγοραστοῦ, ὁ.π., σ. 96. Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκης, ὁ.π., σ. 799.

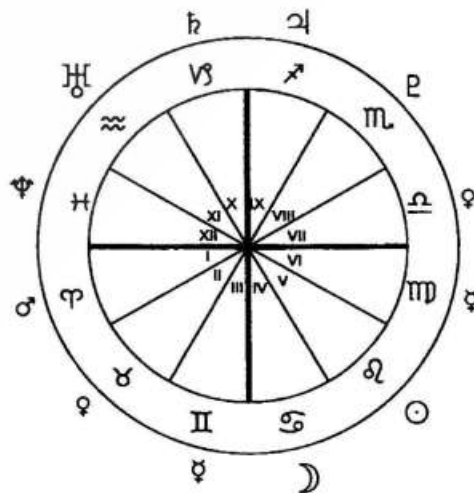
226. Πρβλ. Ἰω. Οἰκονόμου-Ἀγοραστοῦ, ὁ.π., σ. 96. Γ. Ἰακ. Καλαϊσάκης, ὁ.π., σ. 799.

227. Πρόκειται γιὰ ἓνα ἀκόμη ἀνέκδοτο ζωδιολόγιο, παρόμοιο τοῦ ὁποίου ὑπάρχουν σὲ διάφορους κώδικες, ὅπως στὸν Cod. Ath., Dion. mon. 282, τοῦ 16ου αἰ., φ. 28ν [βλ. A. Delatte, *Anecdota...* ὁ.π. 1, σ. 649] καὶ στὸν Cod. Mediol. H2 infer., τοῦ 16ου αἰ., φ. 243 [βλ. A. Delatte, *Anecdota...* ὁ.π. 1, σ. 633]. Οἱ διατυπώσεις του κεμμένου αὐτοῦ συμφωνοῦν μὲ τὰ περιεχόμενα τῶν ἀναλόγων ζωδιολογιῶν τῆς χειρογράφης ἀστρολογικῆς παράδοσής μας [Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, «*Λαογραφικὲς παρατηρήσεις...*», ὁ.π., σ. 104].

228. Πρβλ. Cod. Athen. 1265, φ. 9 [A. Delatte, *Anecdota...* ὄ.π., 1, σ. 398].
229. Πρβλ. Cod. Athen. 1265, φ. 12 [A. Delatte, *Anecdota...* ὄ.π., 1, σ. 87].
230. Πρβλ. Cod. Mediol. 17 (E. 37 Sup.), φ. 373v [*Catalogus...* ὄ.π., 3, σ. 43].
231. Πρβλ. Cod. Harleianus 5596, φ. 26 [A. Delatte, *Anecdota...* ὄ.π., 1, σ. 411].
232. Πρβλ. Cod. Flor. 86, 14, φ. 233 [A. Delatte, *Anecdota...* ὄ.π., 1, σ. 618].
233. Πρβλ. Cod. Paris. 2419, φ. 278 [A. Delatte, *Anecdota...* ὄ.π., 1, σ. 505].

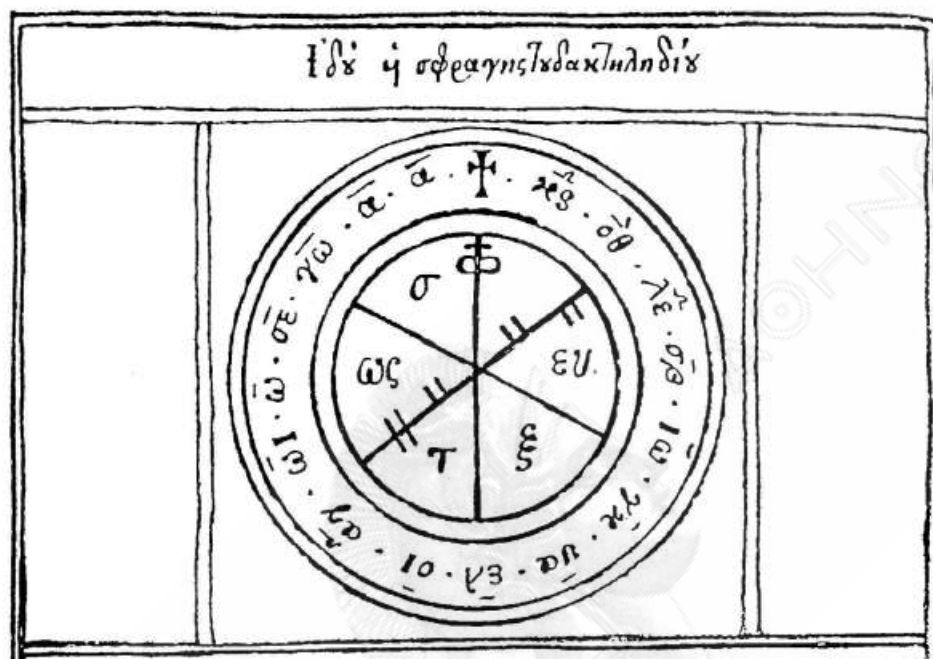
234. Ἀνάλογους ὑπολογισμοὺς βρίσκουμε συχνὰ σὲ χειρόγραφα κείμενα τῆς ἀστρολογικῆς παράδοσής μας, ὅπως στὸν Cod. 19, Near. II, C. 33, φ. 390v [*Catalogus...* ὄ.π., 4, σ. 138]. Οἱ ὑπολογισμοὶ αὐτοὶ ὑπῆρξαν σημαντικοὶ γιὰ τὴν δόμηση τῶν ἀντιστοιχῶν ἀστρολογικῶν προβλέψεων [βλ. W. Gundel, *Sterne und Sternbilder im Glauben des Altertums und der Neuzeit*, Bonn-Leipzig 1922, σ. 342], γι' αὐτὸ καὶ παρόμοιες σημειώσεις, ἢ ἀκόμη καὶ ἀνάλογοι πίνακες, ἀπαντοῦν συχνὰ στὰ ἑλληνικὰ μαγικὰ χειρόγραφα, ὅπως στὸν Cod. Oxon. 4, φ. 206v [J. Bidez-F. Cumont-J. L. Heiberg-O. Lagercrantz, *Catalogue des Manuscrits alchimiques grecs 3. Les manuscrits des iles Britanniques*, Bruxelles 1924, σ. 22].

235. Μία ἀκόμη μορφή ζωδιολογίου, ποὺ ἐξαρτᾶ τὶς προβλέψεις ἀπὸ τὸν συσχετισμὸ τῶν ζωδίων μὲ τὴν τροχιά τῆς γῆς περὶ τὸν ἥλιο, ὅπως καὶ στὸ ἀνάλογο κείμενο τοῦ Cod. 19, Near. II, C. 33 (olim 34), φ. 387v [*Catalogus...* ὄ.π., 4, σ. 134]. Στὸ σχῆμα ποὺ ἀκολουθεῖ, δημοσιευμένο ἀπὸ τὸν Κ. Δ. Τσαγγαλᾶ, *Μαγεία καὶ Ἀστρολογία*, σ. 272 σχ. 9 σημειώνονται οἱ οἴκοι, τὰ ζώδια καὶ οἱ πλανῆτες ποὺ κυβεροῦν, κατὰ τὴν λαϊκὴ ἀστρολογικὴ μας παράδοση:

236. Πρβλ. Cod. Paris. 2419, φ. 278 [A. Delatte, *Anecdota...* ὄ.π., 1, σ. 506].
237. Πρβλ. Cod. Athen. 1265 [*Catalogus...* ὄ.π., 10, σ. 75].
238. Πρβλ. Cod. Paris. 68, φ. 139v [*Catalogus...* ὄ.π., 8, σ. 103].
239. Πρβλ. Cod. Bonon. 3632 [A. Delatte, *Anecdota...* ὄ.π., 1, σ. 603].
240. Πρβλ. Cod. Neap. II, C. 33, φ. 232v [A. Delatte, *Anecdota...* ὄ.π., 1, σ. 619].
241. Πρβλ. Cod. Ath. 1365, φ. 9v [*Catalogus...* ὄ.π., 10, σ. 80].
242. Πρβλ. Cod. Vindob. Phil. Gr. 179, φ. 31v [*Catalogus...* ὄ.π., 6, σ. 83].
243. Πρβλ. Cod. Paris. Gr. 2256, φ. 34 [*Catalogus...* ὄ.π., 8, σ. 144].
244. Πρβλ. Cod. Vatic. Gr. 1056, φ. 73 [*Catalogus...* ὄ.π., 5, σ. 80].
245. Πρβλ. Cod. Par. Gr. 2256, φ. 580 [*Catalogus...* ὄ.π., 8, σ. 153].
246. Πρβλ. Cod. Mediol. H2, infer. φ. 251v [A. Delatte, *Anecdota...* ὄ.π., 1, σ. 603].
247. Πρβλ. Cod. Paris. Gr. 2256, φ. 21 [*Catalogus...* ὄ.π., 8, σ. 145]. Ἀνάλογες προβλέψεις ἔχουμε καὶ σὲ ἄλλα ἀνάλογα κείμενα τῆς χειρόγραφης ἀστρολογικῆς παράδοσής μας [βλ. Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, «Λαογραφικὲς παρατηρήσεις...», ὄ.π., σ. 100-101. Ὁ ἴδιος, «Ἡ ἀστρολογικὴ παράδοση...», ὄ.π., σ. 89-91. Ἑλ. Κακουλίδη-Πάνου, «Ὁ γεννηθεὶς νεώτερος...», ὄ.π., σ. 76-83].
248. Ἀνάλογα μαντικά ἀστρολογικὰ ἢ «μηνολογικὰ» κείμενα ὑπάρχουν πολλὰ στὴν ἑλληνικὴ μαντικὴ παράδοση [πρβλ. Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς, «Τέσσερα μαγικά, μαντικά, ἀστρολογικὰ καὶ ἰατροσοφικὰ χειρόγραφα βιβλία ἀπὸ τὴν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας», *Δωδώνη* 26 (1997), *Μνήμη Σωτήρη Δάκαρη*, σ. 137-157]. Τὸ ἴδιο ἰσχύει καὶ γιὰ ἀνάλογα βυζαντινὰ κείμενα [βλ. G. Gundel, *Astrologumena. Die astrologische Literatur in der Antike und ihre Geschichte*, Wiesbaden 1966, σ. 256-274].
249. Ὁ ἑλληνικὸς λαὸς ἀνέπτυξε πολλοὺς τρόπους μαντείας, σὲ συνάρτηση μετὰ τοὺς μῆνες καὶ τὰ ζῶδια, ὀρισμένα δείγματα τῆς ὁποίας περιέχονται στὰ κείμενα ποὺ δημοσιεύθηκαν καὶ σχολιάστηκαν παραπάνω. Ἡ χριστιανικὴ παράδοση εἶναι, ἐπὶ τῶν ζητημάτων αὐτῶν, ἀπολύτως ξεκάθαρη, καθὼς θεωρεῖ ὡς σατανολατρεία κάθε εἶδος μαγείας καὶ μαντικῆς, ἀκόμη κι ἂν σὲ αὐτὸ γίνεται ἐπίκληση ἱερῶν προσώπων [βλ. Σπ. Ν. Τρωιάνος, «Μαγεία καὶ διάβολος ἀπὸ τὴν Παλαιὰ στὴ Νέα Ρώμη», *Ἀρχαι-*

ολογία 71 (1999), σ. 9-16. Ίω. Πετρόπουλος, «Ἡ μαγεία στὸ Βυζάντιο», *Ἀρχαιολογία* 71 (1999), σ. 6-8]. Πράγματι, τὸ φαινόμενο τῆς χρήσης χριστιανικῶν συμβόλων, εὐχῶν καὶ ἀναφορῶν γιὰ τὴν ἐνίσχυση τῶν μαγικῶν καὶ μαντικῶν πράξεων εἶναι συχνό, ὅπως δείχνει ἐνδεικτικὰ ἡ ἀκόλουθη μαγικὴ σφραγίδα ἀπὸ καππαδοκικὸ χει-

ρόγραφο (χφ. Δ', φ. 82r), ὅπως τὴν δημοσίευσε ὁ καθηγητὴς Κ. Δ. Τσαγγαλᾶς [«Τέσσερα μαγικά, μαντικά...», ὁ.π., σ. 162], ὁ σημαντικότερος λαογράφος μελετητὴς τῆς νεοελληνικῆς λαϊκῆς μαγικῆς καὶ μαντικῆς παράδοσης. Τὸ ἴδιο ἄλλωστε φαινόμενο τῆς μαγικῆς χρήσης χριστιανικῶν στοιχείων εἶναι γνωστὸ καὶ ἀπὸ τὸ Βυζάντιο, καθὼς ἀπαντᾷ καὶ στὴν βυζαντινὴ μαγικὴ παράδοση [βλ. I. Grübel, *Die Hierarchie der Teufel. Studien zum christlichen Teufelsbild und zur allegorisierung des Bösen in Theologie, Literatur und Kunst zwischen Frühmittelalter und Gegen reformation*, München 1991. Sp. Troianos, «Der Teufel im orthodoxen Kirchenrecht», *Byzantinische Zeitschrift* 90 (1997), σ. 97-111]. Στὸ ἴδιο πλαίσιο ἔχουμε συχνὲς ἀναφορές, στὰ μαγικά κείμενα ποὺ διαθέτουμε, σὲ ἀγγέλους καὶ δαίμονες [πρβλ. E. V. Maltese, *Dimensione bizantine Donne, Angeli e Démoni nel medioevo greco*, Torino 1995, σ. 10 κ.ἐξ.], ἀλλὰ καὶ πολλὲς ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴν λαϊκὴ δαιμονολογικὴ παράδοση, ἡ ὁποία συνεχίζει τὶς ἀντίστοιχες λαϊκὲς ἀντιλήψεις τῆς ὕστερης ἀρχαιότητος [βλ. D. Jordan, «Οἱ δαίμονες τοῦ κόσμου: ἄλλο ἓνα “τρισάθλιο θέμα”», *Ἀρχαιολογία* 71 (1999), σ. 21-24]. Ἀκόμη καὶ στὴ λόγια βυζαντινὴ παράδοση παρατηροῦνται ἐπιδράσεις ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχὴ λαϊκὴ μαγικὴ παράδοση καὶ πρακτικὴ, ὅπως συνεχῶς καταδεικνύει ἡ σχετικὴ ἔρευνα [πρβλ. J. Duffy, «Reactions of two Byzantine intellectuals to the theory and practice of Magic: Michael Psellos and Michael Italikos», στὸ H. Maguire

(έκδ.), *Byzantine Magic*, Washington D. C. 1995, σ. 83-97. Επίσης Μ. Τ. Fögen, «Balsamon on Magic: From Roman Secular Law to Byzantine Canon Law», στο Η. Maguire (έκδ.), *Byzantine Magic*, ό.π., σ. 99-115]. Η ίδια παράδοση της χρήσης χριστιανικών συμβόλων συνεχίζεται και στη νεοελληνική χειρόγραφο μαγική και μαντική παράδοση [πρβλ. Άγ. Τσελίκας, «Γητείς και έξορκισμοί σε δύο μεταβυζαντινά χειρόγραφα», *Αρχαιολογία* 71 (1999), σ. 31-36], όπως και παραπάνω αναφέρθηκε. Ως χαρακτηριστικό δείγμα των πρακτικών της νεοελληνικής παραδοσιακής μαντικής πράξης παρατίθεται, στη συνέχεια, σχήμα από καππαδοκικό χειρόγραφο (χφ. Δ', φ. 76ν), που δημοσίευσε επίσης ο καθηγητής Κ. Δ. Τσαγγαλός [«Τέσσερα μαγικά, μαντικά...», ό.π., σ. 161], και στο όποιο παρέχονται πρακτικές συμβουλές για την άσκηση αστρολογικής μαντείας, που συνδέεται με τον βιβλικό βασιλιά Σολομώντα, στον όποιο ή λαϊκή μαγική παράδοση αποδίδει εξαιρετικές υπερφυσικές δυνάμεις και ιδιότητες:

<p>ΣΚϸΝΦ</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>α</td><td>β</td><td>α</td></tr> <tr><td>β</td><td>κβ</td><td>μ</td></tr> <tr><td>γ</td><td>ι</td><td>α</td></tr> <tr><td>δ</td><td>λ</td><td>μ</td></tr> <tr><td>ε</td><td>π</td><td>α</td></tr> <tr><td>ς</td><td>ξ</td><td>α</td></tr> <tr><td>ζ</td><td>κξ</td><td>μ</td></tr> <tr><td>η</td><td>ιε</td><td>α</td></tr> <tr><td>θ</td><td>δ</td><td>α</td></tr> <tr><td>ι</td><td>κδ</td><td>μ</td></tr> <tr><td>ια</td><td>ιβ</td><td>α</td></tr> <tr><td>ιβ</td><td>α</td><td>α</td></tr> <tr><td>ιγ</td><td>κα</td><td>μ</td></tr> <tr><td>ιδ</td><td>β</td><td>α</td></tr> <tr><td>ιε</td><td>κθ</td><td>μ</td></tr> <tr><td>ις</td><td>ιξ</td><td>α</td></tr> <tr><td>ιζ</td><td>ε</td><td>α</td></tr> <tr><td>ιη</td><td>κε</td><td>μ</td></tr> <tr><td>ισ</td><td>ιγ</td><td>α</td></tr> </table>	α	β	α	β	κβ	μ	γ	ι	α	δ	λ	μ	ε	π	α	ς	ξ	α	ζ	κξ	μ	η	ιε	α	θ	δ	α	ι	κδ	μ	ια	ιβ	α	ιβ	α	α	ιγ	κα	μ	ιδ	β	α	ιε	κθ	μ	ις	ιξ	α	ιζ	ε	α	ιη	κε	μ	ισ	ιγ	α	<p>ὄσφρος σολομών</p> 	<p>ΣΚ†ΘΣ</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr><td>α</td><td>ιβ</td></tr> <tr><td>β</td><td>κί</td></tr> <tr><td>γ</td><td>ς</td></tr> <tr><td>δ</td><td>ιξ</td></tr> <tr><td>ε</td><td>κπ</td></tr> <tr><td>ς</td><td>θ</td></tr> <tr><td>ζ</td><td>κ</td></tr> <tr><td>η</td><td>α</td></tr> <tr><td>θ</td><td>ιβ</td></tr> <tr><td>ι</td><td>κγ</td></tr> <tr><td>ια</td><td>δ</td></tr> <tr><td>ιβ</td><td>ιε</td></tr> <tr><td>ιγ</td><td>κς</td></tr> <tr><td>ιδ</td><td>ξ</td></tr> <tr><td>ιε</td><td>π</td></tr> <tr><td>ις</td><td>κθ</td></tr> <tr><td>ιζ</td><td>ι</td></tr> <tr><td>ιη</td><td>κα</td></tr> <tr><td>ισ</td><td>β</td></tr> </table> <p>ἡτρυ χίρα, σολομών.</p> 	α	ιβ	β	κί	γ	ς	δ	ιξ	ε	κπ	ς	θ	ζ	κ	η	α	θ	ιβ	ι	κγ	ια	δ	ιβ	ιε	ιγ	κς	ιδ	ξ	ιε	π	ις	κθ	ιζ	ι	ιη	κα	ισ	β
α	β	α																																																																																															
β	κβ	μ																																																																																															
γ	ι	α																																																																																															
δ	λ	μ																																																																																															
ε	π	α																																																																																															
ς	ξ	α																																																																																															
ζ	κξ	μ																																																																																															
η	ιε	α																																																																																															
θ	δ	α																																																																																															
ι	κδ	μ																																																																																															
ια	ιβ	α																																																																																															
ιβ	α	α																																																																																															
ιγ	κα	μ																																																																																															
ιδ	β	α																																																																																															
ιε	κθ	μ																																																																																															
ις	ιξ	α																																																																																															
ιζ	ε	α																																																																																															
ιη	κε	μ																																																																																															
ισ	ιγ	α																																																																																															
α	ιβ																																																																																																
β	κί																																																																																																
γ	ς																																																																																																
δ	ιξ																																																																																																
ε	κπ																																																																																																
ς	θ																																																																																																
ζ	κ																																																																																																
η	α																																																																																																
θ	ιβ																																																																																																
ι	κγ																																																																																																
ια	δ																																																																																																
ιβ	ιε																																																																																																
ιγ	κς																																																																																																
ιδ	ξ																																																																																																
ιε	π																																																																																																
ις	κθ																																																																																																
ιζ	ι																																																																																																
ιη	κα																																																																																																
ισ	β																																																																																																
<p>Αἰεπακτέ τῶν δωδεκαμηνῶν εἰς τὰ κεφαλεῶδη γράμματα</p>																																																																																																	
<p>· Η · Α · Η · Ι · Ι · Α · Γ · Ο · Ν · Δ · Ι · Φ ···</p>																																																																																																	
<p>· έμ · αυ · γδ · ςω · αυ · δι · ζε · βη · εκ · ζυ · γι · ςδ · ·</p>																																																																																																	
<p>Και πέντε μάρτιος ·· και μίαν μόλιω απρίλλιος ·· ὀδεμάϊος ἔχ' ἄπρεις ·· ἰκρίος ἔξι ·· ἰκλίος μίαν ·· αὐτῆς δὲ δύο ·· ὀδε σεπτεμβριος ἑπτά ·· δύο καιμόρας δὲ ὀτομβριος ·· και πέν τε ὀροεμβριος ·· ἑπτά δὲ πάλιν δεκεμβριος ·· τρὶς ἰωσή μχάριος ·· και δὲ τρεῖς ὀφθούραρίος ·· -αψυε·</p>																																																																																																	

250. Ὁ Ἀστράμπυχος ἦταν Πέρσης μάγος τοῦ 4ου π.Χ. αἰῶνος, στὸν ὁποῖο ἀποδίδονται πολλὰ ἔργα τῆς βυζαντινῆς περιόδου, μὲ κυριότερο ἓνα ὄνειροκριτικὸ σύγγραμμα τὸ ὁποῖο χρονολογεῖται μεταξὺ τοῦ 6ου καὶ τοῦ 9ου αἰῶνος [S. M. Oberhelman, *Byzantion* 50 (1980), σ. 489. Ὁ ἴδιος, «Astrampsychos», *The Oxford Dictionary of Byzantium* 1, ὁ.π., σ. 213]. Στὸ ἔργο αὐτὸ στηρίχθηκαν τὰ μεταγενέστερα ὄνειροκριτικὰ βιβλία ποὺ ἀποδίδονται στὸν Πατριάρχη Νικηφόρο Α' καὶ στὸν Πατριάρχη Γερμανὸ Α' ἢ Β', στὸν Γρηγόριο τὸν Ναζιανζηνὸ καὶ στὸν Ἀθανάσιο Ἀλεξανδρείας. Στὸν Ἀστράμπυχο ἀποδίδονται ἐπίσης καὶ ἄλλα ἔργα, ὅπως χρησμοί, γεωμαντικά κείμενα, ἐρωτικὲς ἐπωδὲς καὶ θεραπευτικὲς μαγικοθρησκευτικὲς προσευχὲς [βλ. A. J. Hoogendijk–W. Clarysse, *Kleio* 11 (1981), σ. 54-97. G. M. Browne, *The Papyri of the Sortes Astrampsychi*, Meizenheim am Glan 1974. P. Tannery, *Revue des Études Grecques* 11 (1898), σ. 96-105. G. M. Browne, *Sortes Astrampsychi* 1, Leipzig 1983. Ὁ ἴδιος, «The Origin and Date of the Sortes Astrampsychi», *Illinois Classical Studies* 1 (1976), σ. 53-58. E. Riess, *Real-Encyclopädie der classischen Altertumswissenschaft* 2 (1896), σ. 1796 κ.ἐξ.]. Ἡ ὄνειρομαντεία ὑπῆρξε ἰδιαίτερος δημοφιλὴς κατὰ τὰ βυζαντινὰ χρόνια [K. Krumbacher, *Ἱστορία τῆς βυζαντινῆς λογοτεχνίας* (μετάφρ. Γ. Σωτηριάδου) 2, Ἀθήναι 1900, σ. 449 κ.ἐξ. O. Stählin–W. Schmid, *W. von Christ's Geschichte der griechischen Literatur* 2, München 1961⁶, σ. 804 κ.ἐξ. Th. Hopfner, «Traumdeutung», *Real – Encyclopädie der classischen Altertumswissenschaft* 6 (1937), σ. 2223-2245], δείγματα δὲ αὐτῆς τῆς προτίμησης τῶν Βυζαντινῶν βρίσκονται σὲ διάφορους χειρόγραφους κώδικες, ὅπου περιλαμβάνονται κείμενα σχετικὰ μὲ τὴν βυζαντινὴ ὄνειρομαντικὴ παράδοση [βλ. F. Drexl, «Das anonyme Traumbuch des Cod. Par. gr. 2511», *Λαογραφία* 8 (1925), σ. 347-375. Ὁ ἴδιος, «Achmet und Artemidoros», *Byzantinische Zeitschrift* 36 (1936), σ. 299. D. del Corno, «Ricerche sull'onirocritica greca», *Ist. Lomb. Ac. Sc. Lett.* 96 (1962), σ. 334-366]. Ἀκόμη δὲ καὶ σημαντικοὶ βυζαντινοὶ συγγραφεῖς καὶ ἐπιφανεῖς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ἀναφέρονται στὰ ὄνειρα καὶ τὴν ἐρμηνεία τους ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς, ἢ ὁποῖα ἐν μέρει ἔχει διαμορφώσει καὶ τὴ νεοελληνικὴ λαϊκὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοση [βλ. H. Hunger, *Βυζαντινὴ λογοτεχνία...* 3, Ἀθήνα 1994, σ. 17. H. G. Beck, *Volksliteratur...* ὁ.π., σ. 203].

251. Παρόμοιες ἐρμηνεῖες ὄνειρων, μὲ διαφορετικὲς ὡστόσο διατυπώσεις, συναυτοῦμε καὶ σὲ ἄλλα βυζαντινὰ ὄνειροκριτικὰ κείμενα, ὅπως αὐτὸ τοῦ Ψευδο-Δαυιὴλ [βλ. E. de Stoop, «Onirocriticon du prophète Daniel dédié au roi Nabuchodonosor», *Revue de Philologie* 33 (1909), σ. 93-111. Πρβλ. Fr. Drexl, «Das Traumbuch des Propheten Daniel nach dem cod. Vatic. Palat. Gr. 319», *Byzantinische Zeitschrift* 26 (1926), σ. 290-314], τὸ ὄνειροκριτικὸ τοῦ Ἀχμέτ [βλ. Fr. Drexl, *Achmetis Onirocriticon*, Lipsiae 1925] καὶ τὸ ἀνάλογο ἔργο ποὺ ἀποδίδεται στὸν Ἀρτεμίδωρο τὸν Δαλδιανὸ [βλ. R. A. Pack, *Artemidori Daldiani Onirocriticon*, Lipsiae 1963]. Ἀνάλογες δὲ εἶναι καὶ ὁρισμένες προβλέψεις τῆς νεοελληνικῆς ὄνειροκριτικῆς παράδοσης [πρβλ. A. Delatte, «Traité Onirocritique», στὸ *Anecdota Atheniensia* 1, Paris 1927, σ. 511-524], γιὰ τίς ὁποῖες θὰ γίνει λόγος στὴ συνέχεια.

252. Ἀνάλογες προβλέψεις καὶ στὸν Ἀχμέτ [ἔκδ. Fr. Drexl, ὁ.π.], ἀφοῦ ἀνάγονται στὴν κοινὴ δεξαμενὴ τῆς βυζαντινῆς ὄνειροκριτικῆς παράδοσης.

253. Παρόμοια παρατήρηση καὶ σὲ ἐπιστολὴ τοῦ Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγου πρὸς τὸν Ἀνδρέα Ἀσάν, *Περὶ ὄνειράτων* [βλ. *Patrologia Graeca* 156, στ. 87-92. Ἐπίσης, I. R. Alfageme, *Cuadernos filol. Clasica* 2 (1971), σ. 227-255], πού φανερώνει τὴν διάδοσι τῆς ὄνειροκριτικῆς πρακτικῆς στὴ βυζαντινὴ κοινωνία.

254. Ὅπως συμβαίνει καὶ ἐδῶ, ὑπάρχουν ἐπιδράσεις καὶ ἀπὸ τὴν ἀραβικὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοσι στὰ βυζαντινὰ ὄνειροκριτικὰ κείμενα καὶ μαντεύματα [προβλ. L. Massignon, «Thèmes archétypiques on onirocritique musulmane», *Eranos-Jahrbuch* 12 (1945), σ. 241-251. G. Dagron, «Le saint, le savant, l'astrologue», στὸν τόμο *Hagiographie, cultures et sociétés IVe-XIIe siècles*, Paris 1981, σ. 147-148. T. Fahd, «Les songes et leur interprétation selon l'Islam», στὸν τόμο *Les songes et leur interprétation*, Paris 1959, σ. 125-158. Ὁ ἴδιος, «Le rêve dans la société islamique du Moyen Age», στὸν τόμο *Le rêve et les sociétés humaines*, ὁ.π., σ. 335-365].

255. Τὰ ὄνειρα ἐρμηνεύονται μὲ βάση τὴν ψυχολογικὴ ὑπόστασι καὶ τὶς προσλαμβάνουσες παραστάσεις τόσο τῶν ἀτόμων, ὅσο καὶ τῶν κοινωνιῶν πού τὰ ἐρμηνεύουν [βλ. R. Caillois, «Prestiges et problèmes du rêve», στὸν τόμο *Le rêve...* ὁ.π., σ. 25-26. R. Cahen, «La psychologie du rêve», στὸν τόμο *Le rêve...* ὁ.π., σ. 102-121]. Ἔτσι συχνὰ οἱ ὄνειροκριτικὲς προβλέψεις ἀποσκοποῦν στὴν ὑπερφυσικὴ ἐρμηνεία δυσμενῶν ἐξελίξεων καὶ καταστάσεων γιὰ τὴν ἀνθρώπινη ζωὴ [βλ. G. Dagron-J. Rougé, «Trois horoscopes de voyage en mer», *Revue des Études Byzantines* 40 (1982), σ. 117-133]. Αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ προγνώσεις ἔχουν, βεβαίως, παράλληλα καὶ στὴν ἀραβικὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοσι [προβλ. J. Lecerf, «Le rêve dans la culture populaire arabe et islamique» στὸν τόμο *Le rêve...* ὁ.π., σ. 371].

256. Ἡ σχέση τῶν ὀνείρων μὲ τὴν ὑγεία καὶ τὴν ἀσθένεια εἶναι παλαιά, καὶ γνωστὴ ἤδη ἀπὸ τὴν ἀρχαία παράδοσι, πού συνεχίστηκε καὶ στὰ βυζαντινὰ χρόνια [βλ. Ch. Stewart, «Τὰ ὄνειρα καὶ τὸ τέλος τῆς ἀρχαίας θρησκείας», *Ἀρχαιολογία* 79 (2001), σ. 20-25. F. T. Van Straten, «Daikrates' Dream: A Votive Relief from Kos, and some other Kat'onar Dedications», *Bulletin Antieke Beschaving* 51 (1976), σ. 1-38, μὲ τὴ σχετικὴ βιβλιογραφία]. Ἡ σχέση ὀνείρου καὶ ὑγείας ἀποτελεῖ σημαντικὸ τμῆμα καὶ τῆς βυζαντινῆς ὄνειροκριτικῆς παράδοσης [βλ. Γ. Θ. Καλόφωνος, «Τὸ ὄνειρο στὸ Βυζάντιο», *Ἀρχαιολογία* 79 (2001), σ. 6-7].

257. Συχνὴ εἶναι στὴ βυζαντινὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοσι ἡ ἀναφορὰ σὲ βασιλικά καὶ αὐτοκρατορικὰ σύμβολα, πού ἐρμηνεύονται ποικιλοτρόπως [προβλ. Ἡ. Ἀναγνωστάκης-Τ. Παπαμαστοράκης, «Πορφύρες ὀνειράτων, ὄψεις καὶ χρήσεις. Ἀφήγησι καὶ εἰκονογράφηση βασιλικῶν ὀνείρων στὸ Βυζάντιο», *Ἀρχαιολογία* 79

(2001), σ. 26-33]. Ἄλλωστε, ἡ πρόγνωση μίας καλλίτερης μοίρας εἶναι βασικός στόχος τῆς ὄνειροκριτικῆς πράξης τῶν Βυζαντινῶν, καὶ τὸ μέλλον αὐτὸ συχνὰ σχετίζεται μὲ τὴν ἀναφορὰ σὲ «αὐτοκρατορικὰ» μελλούμενα γιὰ τὸν ὄνειρευόμενον [βλ. Γ. Θ. Καλόφωνος, «Τὸ ἱστορικὸ ὄνειρο στὸ τέλος τῆς ἀρχαιότητος: Ἡ Χρονογραφία τοῦ Μαλάλα καὶ τὰ Ἀνέκδοτα τοῦ Προκοπίου», στὸν τόμο Δ. Ἰ. Κυρτάτας (ἐπιμ.), *Ὅψεις ἐνυπνίου. Ἡ χρῆση τῶν ὀνειρῶν στὴν ἑλληνικὴ καὶ ρωμαϊκὴ ἀρχαιότητα*, Ἡράκλειο 1993, σ. 283-322. Ὁ ἴδιος, «Dream Interpretation: a Byzantinist Superstition?», *Byzantine and Modern Greek Studies* 9 (1984-1985), σ. 215-220. Β. Κάλφας, «Διάγνωση καὶ πρόγνωση. Ὁ Ἀρτεμίδωρος καὶ ἡ ἀρχαία ἐρμηνευτικὴ τῶν ὀνειρῶν», στὸν τόμο Δ. Ἰ. Κυρτάτας (ἐπιμ.), *Ὅψεις ἐνυπνίου... ὅ.π.*, σ. 231-258, μὲ σχετικὴ βιβλιογραφία].

258. Ἡ πρόγνωση αὐτὴ ἀπαντᾷ καὶ στὸ Ὀνειροκριτικὸν τοῦ Ἀχμέτ, ἓνα κείμενο μὲ ἰδιαίτερη διάδοση στὴν βυζαντινὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοση [βλ. Μ. Μαυρουδη, «Τὸ λεγόμενον Ὀνειροκριτικὸν τοῦ Ἀχμέτ. Ἐνα βυζαντινὸ βιβλίον ὄνειροκριτικῆς καὶ οἱ ἀραβικὲς πηγές του», *Ἀρχαιολογία* 79 (2001), σ. 34-40. Ἡ ἴδια, *The So-Called «Oneirocriticon of Achmet»: A Byzantine Book on Dream Interpretation and its Arabic Sources*, Harvard University: Ph. D., 1998]. Ἄς σημειωθεῖ ἐδῶ ὅτι ἡ ἀραβικὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοση ἔχει ἐπαρκῶς μελετηθεῖ, ἀκόμη καὶ σὲ διάφορες λεπτομέρειές της [βλ. T. Fahd, *La divination arabe. Études religieuses, sociologiques et folkloristiques sur le milieu natif de l'Islam*, Leiden 1966 (ἀνατ.: Paris 1987, χωρὶς βιβλιογραφία)].

259. Συχνὰ στὴν ὄνειροκριτικὴ παράδοση υἱοθετοῦνται λογοτεχνικὲς συμβάσεις τοῦ ἀρχαίου μυθιστορήματος σχετικὰ μὲ τὰ ὄνειρα, ποὺ περνοῦν καὶ στὰ βυζαντινὰ δημῶδη μυθιστορήματα [βλ. S. Mac Alistair, «Τὰ ὄνειρα στὰ μυθιστορήματα τοῦ δωδέκατου αἰῶνα», *Ἀρχαιολογία* 79 (2001), σ. 41-51]. Αὐτὸ ἐπιδρᾷ ἄμεσα καὶ στίς προγνώσεις ποὺ διατυπώνονται, καὶ οἱ ὁποῖες ἔχουν περάσει μέχρι καὶ τὰ νεοελληνικὰ δημῶδη ὄνειροκριτικὰ κείμενα.

260. Τὸ ἀποδιδόμενον στὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως ὄνειροκριτικὸ κείμενον ἔχει ἐκδοθεῖ ἀπὸ τὸν Fr. Drexl, στὸ *Festgabe für A. Ehrhard*, Bonn-Lipsiae 1922, σ. 94-118. Ἐδῶ ἔχουμε παραλλαγὴ τοῦ κειμένου, μὲ ὀρισμένες ἐνδιαφέρουσες δημῶδεις διατυπώσεις. Γιὰ τὴν παράδοση τῶν χειρογράφων καὶ τὴν ἐκδοτικὴν τύχην τοῦ κειμένου βλ. G. Guidorizzi, *Pseudo-Niciforo. Libro dei sogni*, Neapoli 1980, σ. 18-20. Γενικότερα, ἡ σύνδεση κειμένων τῆς ὄνειροκριτικῆς παράδοσης μὲ ἐπιφανῆ ἱστορικὰ πρόσωπα ἀποτελεῖ μᾶλλον σύννηθες φαινόμενο στὴν λαϊκὴ ὄνειροκριτικὴ πράξη καὶ πρακτικὴ διαφόρων λαῶν [βλ. R. Balkuté-G. Plytnikas (ἐκδ.), «Sarpnai», *Liaudies Kultura* 4 (1996), σ. 62-63. R. B. Jonsson, «Über das Traumlied und seine Datierung», *Sumlen* (1994-1995), σ. 64-65. P. Zambelli, *L'apprendista stregone. Astrologia, cabala e arte lulliana in Pico della Mirandola e seguaci*, Venezia 1995, σ. 197-200].

261. Ένδιαφέρον παρουσιάζουν οι απόψεις που εκτίθενται εδώ για τις προϋποθέσεις και τους τρόπους προετοιμασίας του ανθρώπου ενόψει της άναμνησης ενός μαντικού ονείρου [βλ. Ίω. Πετρόπουλος, «Τὸ ὄνειρο στὴν ἑλληνικὴ ἀρχαιότητα», *Ἀρχαιολογία* 78 (2001), σ. 6-7. S. R. F. Price, «Τὸ μέλλον τῶν ονείρων: ἀπὸ τὸν Φρόνυτ στὸν Ἀρτεμίδωρο», *Ἀρχαιολογία* 78 (2001), σ. 8-22, μὲ ἰδιαιτέρως ἐνδιαφέρουσες παρατηρήσεις. W. Kurth, «Das Traumbuch des Artemidoros im Lichte der Freudschen Traumlehre», *Psych* 4 (1951), σ. 488-512. R. G. d'Andrade, «The Effect of Culture on Dreams», στὸ F.L.K. Hsu (ἐκδ.), *Psychological Anthropology*, Homewood 1961, σ. 308-332. S. G. M. Lee-A.R. Mayes (ἐκδ.), *Dreams and Dreaming*, Harmondsworth 1973, σ. 198-208]. Ἡ ψυχικὴ συντριβὴ, ἡ μετάνοια καὶ ἡ ἐπίκληση τοῦ θεοῦ θεωροῦνται σὲ ὁλόκληρη τὴν ἑλληνικὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοση ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ ἓνα θεόσταλο ἢ ἱαματικὸ ὄνειρο [πρβλ. Β. Κάλφας, «Διάγνωση καὶ πρόγνωση. Ὁ Ἀρτεμίδωρος καὶ ἡ ἀρχαία ἐρμηνευτικὴ τῶν ονείρων», *Ἀρχαιολογία* 78 (2001), σ. 23-30 (= Ὁ ἴδιος, στὸν τόμο Δ. Ί. Κυρτάτας (ἐκδ.), *Ὅψεις ἐνυπνίου. Ἡ χρήση τῶν ονείρων στὴν ἑλληνικὴ καὶ ρωμαϊκὴ ἀρχαιότητα*, Ἡράκλειο 1992, σ. 231-258). Ἐλ. Κούκη, «Τὰ θεραπευτικὰ ὄνειρα τῆς Ἐπιδαύρου», *Ἀρχαιολογία* 78 (2001), σ. 36-40, ὅπου καὶ σχετικὴ βιβλιογραφία. Πολ. Ἀθανασιάδη, «Ἡ μαρτυρία τῆς Περπέτουας», *Ἀρχαιολογία* 78 (2001), σ. 47-53. Ἡ ἴδια, *Τὸ ἡμερολόγιό τῆς Ἁγίας Περπέτουας*, Ἀθήνα 1999].

262. Τὰ σύμβολα καὶ ἡ ἐρμηνεῖα τους στὰ ὄνειρα ἀποτελοῦν τὸ κλειδὶ ὁλόκληρης τῆς θεωρίας στὴν ὁποία στηρίζεται ἡ ἑλληνικὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοση [βλ. Στ. Οἰκονομίδης, «Προαρχαϊκὴ Ἑλλάδα καὶ ὄνειρα. Ὀνειρικὸς λήθαργος-ψυχικὴ ἐγρήγορηση-πολιτικὴ ἀφύπνιση», *Ἀρχαιολογία* 78 (2001), σ. 31-35. Ἄνδρ. Μάνος, «Ἡ ἀριστοτελικὴ διδασκαλία περὶ τῶν ονείρων», *Ἀρχαιολογία* 78 (2001), σ. 41-46. Δ. Ί. Κυρτάτας, «Ἡ ἀλήθεια τῶν πλαστῶν ονείρων», *Ἀρχαιολογία* 78 (2001), σ. 54-58]. Ἰδιαίτερη σημασία γιὰ τὸ θέμα μας παρουσιάζουν οἱ ἀνακοινώσεις τοῦ συμποσίου «Ὁνειρα καὶ ὄραματα στὴν ὕστερη ἀρχαιότητα καὶ στὸ Βυζάντιο» (Ἀθήνα, 23-24 Μαΐου 2008), ποὺ διοργανώθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτοῦτο Βυζαντινῶν Ἐρευνῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἰδρύματος Ἐρευνῶν, καὶ τοῦ ὁποίου τὰ πρακτικὰ ἀναμένονται μὲ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον.

263. Ένδιαφέρον παρουσιάζει ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο ἐρμηνεύονται στοιχειώδεις καὶ βασικὲς σωματικὲς ἐκδηλώσεις, ὅταν παρουσιαστοῦν σὲ ὄνειρο [βλ. D. Del Corno, *Graecorum de re onirocritica scriptorum reliquiae*, Milano 1968, σ. 98. G. Guidorizzi, *Sogno e funzioni culturali*, Laterza 1988, σ. 54]. Οὐσιαστικὰ δημιουργεῖται, μέσω τῶν συμβολισμῶν ποὺ καθιερῶνται καὶ τῶν ἐρμηνειῶν τους, ἓνας νέος ὄνειροκριτικὸς κόσμος, στὸν ὁποῖο τὰ πάντα ἔχουν μιὰ διαφορετικὴ τῆς καθημερινῆς ὑπόσταση καὶ σημασία [βλ. F. Brandley, *Appearance and reality*, Sonnenschein 1930, σελ. 15-16. C. Brillante, *Studi sulla rappresentazione del sogno nella Grecia antica*, Sellerio 1991, σ. 29-30. Γ. Δ. Καραλῆς, *Ἱστορία καὶ φιλοσοφία τῶν ονείρων ἀπὸ τὸν Ὅμηρο μέχρι τὸν Πλούταρχο*, Ἀθήνα 1988].

264. Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις κατά τις οποίες τὰ μαντεύματα τῶν ὄνείρων συνδέονται μὲ ὄψεις καὶ μορφές τῆς συγκρότησης καὶ τῆς δομῆς παραδοσιακῶν κοινοτήτων [πρὸβλ. R. G. A. van Lieshout, *Greeks on Dreams*, Utrecht 1980, σ. 64]. Πρόκειται μάλιστα γιὰ φαινόμενο γνωστὸ καὶ διαπιστωμένο καὶ στὴν λαϊκὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοση διαφόρων λαῶν [βλ. H. E. Davidson (ἐκδ.), *The Seer in Celtic and Other Traditions*, Edinburgh 1989, σ. 5-6. A. Kaivola-Bregenhøj, «From dream to interpretation», *International Folklore Review* 7 (1989), σ. 89-98. M. Szepes, *Dream dictionary: How to plain our dreams*, Budapest 1989, σ. 54-57].

265. Στὴ νεοελληνικὴ λαϊκὴ παράδοση, συχνὰ εἶναι τὰ μαντικά ὄνειρα ποὺ σχετίζονται μὲ τὴν θρησκευτικὴ συμπεριφορὰ, τὴν λαϊκὴ θρησκευτικὴ καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ [βλ. Ἰω. Πετρόπουλος, «Τὸ ὄνειρο στὴ νεότερη Ἑλλάδα», *Ἀρχαιολογία* 80 (2001), σ. 6-7. Ἐπίσης, Ch. Stewart, «Οἱ ὄνειρευάμενοι. Τὰ γεγονότα τοῦ 1930 στὴν Κόρωνα», *Ἀρχαιολογία* 80 (2001), σ. 8-14]. Τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰ παρατηρηθεῖ καὶ στὴν λαϊκὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοση ἄλλων εὐρωπαϊκῶν λαῶν μὲ αὐξημένη συλλογικὴ θρησκευτικὴ, ὅπως συμβαίνει μὲ τοὺς Ἕλληνες [βλ. W. Christian, *Visionaries: The Spanish Republic and the Reign of Christ*, Berkeley 1996].

266. Ἡ ἐρμηνεία τῶν ἐθίμων συχνὰ ἔχει ἀπηχήσεις κοινωνικὲς καὶ ἐπιπτώσεις στὴν οἰκογενειακὴ πορεία καὶ συνοχὴ [Κ.-Νάντια Σερεμετάκη, «Ὀνειρο καὶ ἐθνογραφία στὴ Μάνη», *Ἀρχαιολογία* 80 (2001), σ. 15-20. Πρὸβλ. Ar. W. H. Adkins, «Laws versus Claims in early Greek Religious Ethics», *History of Religions* 20:3 (1981), σ. 222-239]. Τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰ παρατηρηθεῖ καὶ γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο παρουσιάζεται νὰ λειτουργεῖ ὁ χρόνος στὰ ἐλληνικὰ ὄνειροκριτικὰ κείμενα, καὶ μάλιστα στὰ ὄνειρα ποὺ περιγράφονται σὲ λογοτεχνικά ἔργα τῆς ἐλληνικῆς ἠθογραφικῆς παράδοσης [πρὸβλ. Μ. Χρυσανθόπουλος, «Ἡ λειτουργία τοῦ χρόνου στὰ ὄνειρα τῆς λογοτεχνίας: Βιζυηνὸς καὶ Παπαδιαμάντης», *Ἀρχαιολογία* 80 (2001), σ. 21-28 καὶ γενικότερα, S. Flanders (ἐκδ.), *The Dream Discourse Today*, London 1993, σ. 108-121].

267. Ὅπως συμβαίνει καὶ στὸ ἐρμηνεύμα ποὺ δίνεται ἐδῶ, ὑπάρχει μία σαφὴς διαβατήρια σημασία σὲ πολλὰ ἀπὸ τὰ ἐξηγήματα τῆς λαϊκῆς ὄνειροκριτικῆς παράδοσης [βλ. Β. Χρυσανθοπούλου, «Διαβατήρια ὄνειρα στὴν ἐλληνικὴ μεταναστευτικὴ ἐμπειρία», *Ἀρχαιολογία* 80 (2001), σ. 29-39]. Ἡ λειτουργικὴ αὐτὴ σχετίζεται ἄμεσα μὲ τὴν βιωμένη κοινωνικὴ ἐμπειρία, ἣ ὁποία ἀντικατοπτρίζεται τόσο στὰ ὄνειρα, ὅσο καὶ στὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο αὐτὰ ἐρμηνεύονται καὶ κατανοοῦνται [βλ. I. Edgar, «Dream Imagery becomes Social Experience: The Cultural Elucidation of Dream Interpretation», στὸν τόμο S. Heald-A. Deluz (ἐκδ.), *Anthropology and Psychoanalysis: An Encounter through Culture*, London-New York 1994, σ. 99-113. Ὁ ἴδιος, *Dreamwork, Anthropology and the Caring Professions: A cultural approach to Dreamwork*, Aldershot 1995].

268. Σὲ πολλὰ ἔρμηνεύματα ὀνείρων κυριαρχεῖ ἡ λογικὴ τοῦ ἀντιστρόφου, καθὼς αὐτὸ πού εἶναι ὀλοφάνερα κακὸ ἔρμηνεύεται ὡς καλὸ, ἐνῶ τὸ καλὸ συχνὰ θεωρεῖται προμάντευμα συμφορῶν. Αὐτὸ κυριαρχεῖ γενικότερα στὴν ὀνειροκριτικὴ παράδοση διαφόρων λαῶν [πρβλ. W. Kracke, «Myths in Dreams, Thought in Images: An Amazonian Contribution to the Psychoanalytic Theory of Primary Process», στὸν τόμο B. Tedlock (ἐκδ.), *Dreaming: Anthropological and Psychological Interpretations*, Cambridge 1987, σ. 31-32. A. Kuper, «A Structural Approach to Dreams», *Man* 14 (1979), σ. 52].

269. Ἡ πτήση στὸ ὄνειρο ἀποτελεῖ ψυχοσωματικῆς προελεύσεως θέμα, πού συνδέεται ὄχι μόνον μὲ τὴν ἔρμηνεία πού ἐδῶ παρέχεται, ἀλλὰ καὶ μὲ συμπτώματα συγκεκριμένων ὀργανικῶν καταστάσεων ἢ παθήσεων [A. Kuper–A. Stone, «The Dream of Irina's Injection: A Structural Account», *American Journal of Psychiatry* 139 (1982), σ. 59-60].

270. Χαρακτηριστικὴ ἐδῶ εἶναι ἡ μεταφορὰ τῆς βλάβης πού προκαλοῦν τὰ ἔντομα αὐτὰ στὸν ἄνθρωπο, καθὼς αὐτὴ μεταστοιχείωνεται σὲ ἀρνητικὴ ἐπίπτωση ἐπὶ ὀρισμένων ἀνθρώπων, πού προσδιορίζονται μάλιστα σὲ σχέση μὲ αὐτὸν πού βλέπει τὸ ὄνειρο [πρβλ. I. R. Järvinen, «Mothers, daughters and dreams. Family relations reflected by dream narratives in a Karelian village», στὸν τόμο *The family as the tradition carrier*, Tallinn 1996, σ. 45-50. Ἐπίσης, Ja. Košelev, «The Smolensk's fortune tellings», *Kraj Smolenskij* 11-12 (1996), σ. 50-64].

271. Ἀνάλογα μαντεύματα ἀπὸ ὄνειρα ἀπαντοῦν καὶ στὴν ὀνειροκριτικὴ παράδοση ἄλλων λαῶν, γεγονός πού δείχνει ὅτι σὲ πολλὰ ζητήματα ὑπάρχει μία ὑπερθυτική ὀνειροκριτικὴ πρακτικὴ βλ. [βλ. An Ančev, *Dreams and folklore*, Sofia 1995, σ. 178-179. S. F. Karatov–G. P. Muravjova, *Dreams and fortunes. The classic dream book*, Moskva 1995, σ. 27-32].

272. Ἡ διὰ φωνῶν μαντικὴ ἔχει ἀρχαῖες ρίζες, καὶ ἀπαντᾷ γενικότερα στὴν λαϊκὴ μαντικὴ παράδοση ὄχι μόνον τοῦ ἑλληνικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἄλλων βαλκανικῶν καὶ εὐρωπαϊκῶν λαῶν [πρβλ. St. Lahrtz, «Träume und Omen, Vorzeichen», στὸν τόμο *Krank warum? Vorstellungen der Völker, Heiler, Mediziner*, Ostfildern 1995, σ. 245-247. Ἐπίσης, F. H. W. Nicolaisen, «Agleaner's vision», *Folklore* 106 (1995), σ. 71-76].

273. Ὅπως ὑπάρχει συστηματικὴ φροντίδα γιὰ τὴν ὀρθὴ κατανόηση καὶ ἔρμηνεία τῶν ὀνείρων, ἔτσι ὑπάρχει καὶ ἀγωνία γιὰ τὴν ἐξακριβωση τῶν ψευδῶν ὀνείρων, ὥστε νὰ μὴν παρασυρθοῦν οἱ ἄνθρωποι σὲ λανθασμένα συμπεράσματα διὰ τῆς ἔρμηνείας τους [βλ. R. Plötz, «Vision y realidad», *Compostelanum* 40 (1995), σ. 339-365. L. Virtanen, «Dream-telling today», στὸν τόμο *Studies in oral narrative*, Helsinki 1989, σ. 137-148. Ἐπίσης βλ. γιὰ τὸν μεσαίωνα, M.E. Wittmer–Busch, *Zur Bedeutung von Schlaf und Traum im Mittelalter*, Krems 1990, σ. 310-322].

274. Το όνειροκριτικό που αποδίδεται στον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Γερμανό έχει εκδοθεί από τον Fr. Drexl, «Das Traumbuch des Patriarchen Germanos», *Λαογραφία* 7 (1923). *Μνημόσυνο Ν. Γ. Πολίτου*, σ. 428-448. Ωστόσο, το κείμενο που εκδίδεται εδώ από το μετεωροϊκό χειρόγραφο μας είναι διαφορετικό και αποτελεί δημόδη έκδοσή με όρισμένα νέα στοιχεία του κειμένου που δημοσίευσε ο Fr. Drexl, γι' αυτό και προχωρούμε στη δημοσίευσή του. Αξίζει μάλιστα εδώ να σημειωθεί ότι οι δημόδεις αυτές εκδοχές του κειμένου επέδρασαν άμεσα και επί του σχηματισμού δημοφιλών νεοελληνικών όνειροκριτικών κειμένων, που γνώρισαν ευρύτατη διάδοση στον λαό μας, και τα όποια συχνά παραδίδονται άνω-κάτω [βλ. Fr. Drexl, «Das anonyme Traumbuch des Cod. Paris. gr. 2511», *Λαογραφία* 8 (1921-1925), σ. 347 κ.έξ.] ή με το όνομα του συντάκτη τους [βλ. A. Delatte, *Anecdota...* 1, ό.π., σ. 149-183. Κ. Α. Παπαχρίστος, «Ο Όνειροκριτής του Χατζή Γερασίμου (1836)», *Λαογραφία* 34 (1985-1986), σ. 58-91]. Το κείμενο που εδώ δημοσιεύεται παρουσιάζει μεγάλες όμοιότητες με τον *Όνειροκριτή του Χατζή Γερασίμου*, όπως παραδίδεται στο χφ. 1275 της Έθνικης Βιβλιοθήκης της Ελλάδος, φαινόμενο συχνό στη βυζαντινή και νεοελληνική όνειροκριτική παράδοση [βλ. Φ. Ί. Κουκουλές, *Η νεοελληνική έρμηνεία των όνείρων και η όνειροκριτική παράδοση*, έν Άθήναις 1954—Πραγματεία της Ακαδημίας Άθηνών, όρ. 20:4]. Στη συνέχεια προχωρούμε στην έκδοση, με όρισμένες έρμηνευτικές παρατηρήσεις που συνοδεύουν το κείμενο.

275. Η παρουσία νεκρών στα όνειρα έχει άπασχολήσει όχι μόνον την όνειροκριτική παράδοση του λαού, αλλά και τους ασχολούμενους με την θεωρία των όνείρων, από διάφορες μάλιστα όπτικές γωνίες [βλ. Ίω. Πετρόπουλος, «Θεωρίες περί όνείρων», *Άρχαιολογία* 81 (2001), σ. 6-7. Επίσης, Π. Χαρτοκόλλης, «Χρόνος και όνειρο», *Άρχαιολογία* 81 (2001), σ. 8-16, με ιδιαίτερες ένδιαφέρουσες παρατηρήσεις, και A. Gross, «Sense of Time in Dreams», *Psychanalytic Quarterly* 18 (1949), σ. 446-470].

276. Υπάρχουν όνειρα που ούσιαστικά περιγράφουν σκηνές, οι όποιες με τη σειρά τους έχουν χρησιμοποιηθεί και σε ποικίλες καλλιτεχνικές έκδηλώσεις και δημιουργίες του σύγχρονου άνθρωπου, όπως ό κινηματογράφος [βλ. Ν. Ξένιος, «Τό όνειρο και η νοσταλγία του κινηματογράφου», *Άρχαιολογία* 81 (2001), σ. 17-26] ή οι ποικίλες εικαστικές δημιουργίες και συνθέσεις [βλ. Μ. Καρρά, «Βλέπω όνειρα μέσα στα μάτια μου», *Άρχαιολογία* 81 (2001), σ. 55-58. Μπ. Βέμη, «Ξυπώντας τό πρωί Σαββάτου ή, πώς γράφονται τά όνειρα», *Άρχαιολογία* 81 (2001), σ. 59-60]. Στην κατηγορία αυτή μπορεί να ένταχθεί και τό έρμηνευμα που παρέχεται εδώ, με την «σκηνοθετική δομή» που τό συνέχει.

277. Παρόμοιες προβλέψεις άναφέρονται σε όνειρα τά όποια συχνά στηρίζονται σε άτομικές έκδοχές συμβάντων της καθημερινής ζωής του ανθρώπου [βλ. Σ. Τόλης, «Χώρος και συναίσθημα. Μία μέθοδος έρμηνείας των όνείρων», *Άρχαιολογία* 81

(2001), σ. 27-35. 'Ο ίδιος, *Χῶρος και συναίσθημα-μία ιδέα*, "Εδεσσα 1992 και ὁ ίδιος, *12 ὄνειρα, 12 χωρο-συναισθηματικὲς ἐρμηνείες*, Ἀθήνα 1997].

278. Πολλὲς ἀπὸ τὶς προβλέψεις τῆς ὄνειροκριτικῆς παράδοσης διακρίνονται γιὰ τὴν ποιητικότητά τους, κι αὐτὸ διαπιστώνεται ὄχι μόνο στὴν ἑλληνική, ἀλλὰ καὶ εὐρύτερα στὴν εὐρωπαϊκὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοση [βλ. G. Bachelard, *La poétique de la rêverie*, Paris 1986², σ. 15-20. 'Ο ίδιος, *L'air et les songes*, Paris 1987² σ. 62].

279. Γιὰ παρόμοιες ὄνειροκριτικὲς προβλέψεις, μὲ ὀρισμένες ποιητικὲς προεκτάσεις, βλ. G. Bachelard, *Le droit de rêver*, Paris 1988², σ. 73. Παρόμοιες παρατηρήσεις ἔχουν διατυπώσει ἐπίσης καὶ οἱ ψυχαναλυτὲς, ποὺ ἰδιαίτερος ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐρμηνεία τῶν ὀνείρων [βλ. E. H. Erikson, «The Dream Specimen of Psychoanalysis», *Journal of the American Psychoanalytic Association* 2 (1954), σ. 5-56]. Ἄλλωστε, ὁ ίδιος ὁ πατέρας τῆς ψυχανάλυσης, ὁ Σ. Φρόυντ, θεμελίωσε τὴν ἀνάλυση τῶν ὀνείρων μὲ σημαντικό τμῆμα τοῦ ἐπιστημονικοῦ ἔργου του [πρβλ. S. Freud, «The Interpretation of Dreams», *Standard Edition* 5, London 1960, σ. 1-621. 'Ο ίδιος, «New Introductory Lectures on Psycho-Analysis», *Standard Edition* 22, London 1964, σ. 5-182].

280. Τὴν βύθιση στὸ ὄνειρο ἔχουν ἰδιαίτερος ἐρμηνεύσει οἱ ψυχαναλυτὲς, στὴν δική τους θεώρηση τῶν ὀνείρων [βλ. M. Bonaparte, «Time and the Unconscious», *International Journal of Psycho-Analysis* 21 (1940), σ. 427-468. G. Zilboorg, «Psychoanalytic Concepts of Sleep and Dream», στὸν τόμο H. A. Abramson (ἐκδ.), *Problems of Consciousness*, London 1951, σ. 62-88].

281. Μέσα ἀπὸ τὰ ἐρμηνεύματα αὐτὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ παρακολουθήσει τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο λειτουργεῖ ἡ φαντασία, τόσο στὴν ἀνθρώπινη συνείδηση, ὅσο καὶ στὸν λαϊκὸ πολιτισμὸ εἰδικότερα [βλ. S. Smith, «The Golden Fantasy: «Regressive reaction to Separation Anxiety», *International Journal of Psycho-Analysis* 58 (1977), σ. 311-324].

282. Παρόμοια ὄνειροκριτικὰ σχόλια, στὰ ὁποῖα ἐμφανίζεται καὶ παίξει ρόλο ἡ φύση καὶ τὸ φυσικὸ περιβάλλον, ἀπαντοῦμε καὶ σὲ ἀνάλογα κείμενα τῆς εὐρωπαϊκῆς λογοτεχνικῆς παράδοσης, ἀπ' ὅπου καὶ πέρασαν στὴν λαϊκὴ ὄνειροκριτικὴ πράξη καὶ πρακτικὴ [βλ. Ἄγγ. Ταμβάκη, «Ἡ *Hypnerotomachia Poliphili* (1499) τοῦ Francesco Colonna. Οἱ παγανιστικὲς καὶ ἐρωτικὲς ὄνειροφαντασιώσεις ἑνὸς ἀρχαιολάτρη τοῦ τέλους τοῦ 15ου αἰῶνα», *Αρχαιολογία* 81 (2001), σ. 50-54, ὅπου καὶ ἡ προγενέστερη σχετικὴ βιβλιογραφία].

283. Ἀνάλογα καὶ στὴν εὐρωπαϊκὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοση, ὅπως τὴν γνωρίζουμε ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχη γραμματεία [βλ. H. Barolini, *Aldus and his Dream Book. An Illustrated Essay*, New York 1992, σ. 102-103].

284. Παρόμοια όνειροκριτικά μαντεύματα υπάρχουν και σε άλλους βαλκανικούς λαούς [An. Ancen, «Dreams in the folklore of the people from Banskó», στον τόμο *Banskó. Izsledvanija i materialis*, Sofia 1996, σ. 143-169. Πρβλ. J. R. Diaz, «Samuel Feijóo. La noche como un dueno», *Signos* 42 (1996), σ. 218-227].

285. Ανάλογα μαντεύματα, από όνειρα στά όποία αναφέρονται τὰ δόντια του όνειρευόμενου, υπάρχουν και σε άλλους λαούς [βλ. S. F. Karatov–G. P. Muravjova, *The dreams and the fates. The fortune-telling and the sorcery on dreams*, Moskva 1996, σ. 22-23].

286. Ανάλογα μαντεύματα υπάρχουν σε μαντικά όνειρα και όράματα, που μαρτυρούνται από την αντίστοιχη παράδοση διαφόρων λαών [βλ. E. H. Davidson, «The Seer's Thumb», στον τόμο *The Seer...* ό.π., σ. 68. C. Blacker, «The Seer as Healer in Japan», στον τόμο *The Seer...* ό.π., σ. 122. M. Loew, «The Chinese Tradition in Prophecy» στον τόμο *The Seer...* ό.π., σ. 131].

287. Παρόμοια έρμηνεία δίνεται στην εμφάνιση ζώων στα όνειρα και τὰ όράματα και άλλων λαών [πρβλ. J. MacInnes, «The Seer in Gaelic Tradition», στον τόμο *The Seer...* ό.π., σ. 22. J. MacQueen, «The Saint as Seer: Adomnan's Account of Columbia», στον τόμο *The Seer...* ό.π., σ. 39-40].

288. Ανάλογα όνειροκριτικά μαντεύματα έχουμε στην παράδοση διαφόρων λαών [βλ. χαρακτηριστικά Ven. Newall, «The Role of the Seer within the Punjabi Asian Minority of Britain», στον τόμο *The Seer...* ό.π., σ. 129-130. J. R. Porter, «The Seer in Ancient Israel», στον τόμο *The Seer...* ό.π., σ. 104. W. Zeitler, *Der Mühlhiasl und seine Prophezeiungen 5. Auflage*, Amberg 1989, σ. 52-53].

289. Πρβλ. σχετικά όνειροκριτικά μαντεύματα άλλων λαών [βλ. V. Čubatj, *The new full book of explanation of dreams*, Moskva 1993, σ. 78. Επίσης, βλ. E. P. Cvetkov, *The happy dream. In the Kingdom of the death and dreams*, Moskva 1993, σ. 61].

290. Ανάλογα και σε ρωσικά όνειροκριτικά κείμενα [βλ. N. G. Grišina, *The book of explanation of dreams. XVI-XX centuries*, Moskva 1993, σ. 172].

291. Πρόκειται για πράξη συμβολική, αφού ή αποβολή του ένδύματος έκλαμβάνεται ως ένδεικτική της αποβολής ύλικών αγαθών και δεδομένων ευζωίας [βλ. A. Kaivola–Bregenhøj, «Dreams as folklore», *Fabula* 34 (1993), σ. 211-224. Επίσης, M. Pierssens, «Le merveilleux psychique au XIXe siècle», *Ethnologie Française* 23 (1993), σ. 351-366].

292. Πα την παρουσία και έρμηνεία αριθμών ή αριθμητικών δεδομένων στα όνειρα έχουμε εξηγήσεις στην όνειροκριτική παράδοση διαφόρων λαών [βλ. ΑΙ.

Salazar, «Man and the numbers», *Bohemia* 2 (1991), σ. 64-66. Έπίσης, S. Smith, «Omens and visions—a different approach. Academic belief—popular knowledge», *Tradisjon* 23 (1993), σ. 121-122].

293. Πρόκειται για αναλογική έρμηνεία όνειρων, συχνή στην όνειροκριτική παράδοση διαφόρων, εύρωπαϊκών ή μή, λαών [βλ. *The Encyclopedia of Dreams*, Tula 1993, σ. 214. Έπίσης βλ. *The book of explanation of dreams*, Vladimir 1993, σ. 314].

294. Ανάλογα και στην όνειροκριτική παράδοση άλλων λαών, όπως οί Βούλγαροι [βλ. A. Ancev, «Dreams interpretation. On material from Bansko», *Bălgarski Folklor* 17:2 (1991) σ. 49] και οί Ούγγροι [βλ. S. Bosnyak, «Mother should read it: notes on the people's interpretation of dreams», στον τόμο *A Dunamenti népek hagyományes műveltsége*, Budapest 1991, σ. 609].

295. Παρόμοια και σε άλλους βαλκανικούς και εύρωπαϊκούς λαούς, όπου ή κοπριά μεταφέρει την δυσομία της και σε συμβολικό-προφητικό επίπεδο [βλ. C. Bregenhøj, «The Nordic dreambook 1641-1991», στον τόμο *Drömmar och Kultur: drömböcker och drömtolkning*, Stockholm 1992, σ. 32. T. Djakov, «The dream-interpretation in our traditional culture», *Bălgarska Etnografija* 3:2 (1992), σ. 41].

296. Ανάλογα όνειροκριτικά μαντεύματα και σε άλλους λαούς [βλ. V. Espeland, «Dream and dream stories» στον τόμο *Drömmar och Kultur...* ό.π., σ. 69].

297. Για παρόμοια μαντεύματα, σχετικά με την διατροφική πρακτική διαφόρων λαών [βλ. Ch. Hagström, «When did you meet Bruce Springsteen last? About the day dream as object for ethnological studies», *Lundalinjer* 104 (1990), σ. 32].

298. Οί λίμνες, όρόσημα της καθημερινής ζωής, ήταν φυσικό να έχουν ιδιαίτερα έρμηνεύματα και στά όνειρα του λαού [βλ. A. Kaivola-Bregenhøj, «Our important dreams», στον τόμο *Drömmar och Kultur...* ό.π., σ. 22-23. Προβλ. Ul. Schrock, «Kometenerscheinungen in ostfälischer Chronikschreibung», *Jahrbuch des Museumsvereins Hameln* (1991), σ. 36-37].

299. Τα λιοντάρια αποτελούν συνήθη όνειροκριτικά σημεία και μαντεύματα, που πάντοτε συνδυάζονται με την κοινωνική άνοδο και την βασιλική ή αυτοκρατορική τιμή [προβλ. A. S. Satynenko, «The fortune-telling as custom and poetical system», στον τόμο *Vestnik Moskovskogo Universiteta* 1 (1992), σ. 19-20. J. Vaiskunas, «About star symbols in the Baltic world attitude», *Liaudies Kultūra* 2 (1991), σ. 35-37].

300. Οί μέλισσες, λόγω του ότι ή έκτροφή τους ήταν οικεία στον λαό ως επαγγελματική άπασχόληση, αποτελούν και σύμβολο στην λαϊκή όνειροκριτική παρά-

δοση [βλ. J. Szabadfalvi, «Die Gestalt des “wissenden Imkers” in der ungarischen Volksüberlieferung», *Ethnographica et Folkloristica Carpathica* 7-8:1 (1992), σ. 246-250].

301. Οί νεκροί, και τὰ σχετικά με τὸν θάνατο και τὰ λαϊκά ταφικά ἔθιμα, θεωρεῖται ὅτι σχετίζονται ἄμεσα με τὴν μαντεία και τὰ μαντεύματα, γι' αὐτὸ και ἀναφέρονται στὰ ὄνειροκριτικά κείμενα [βλ. K. Jung, «Forecasting death and its omens in the traditions of the Hungarians in Yugoslavia», στὸν τόμο *Köznepok és legendák*, Ujvidék 1992, σ. 70-77].

302. Συμπληρωματικά με ὅσα παραπάνω ἀναφέρθηκαν, παρέχονται ἐδῶ μαντεύματα σχετικά με τὴν ἐρμηνεία τοῦ νεροῦ [βλ. B. Guoni, *The book of divination*, Reykjavik 1987, σ. 92. G. Kowa, «Ratschläge aus dem Heidelberger Schicksalsbuch», *Baden-Württemberg* 34:1 (1987), σ. 37-38].

303. Οί νεκροί, ὅπως και παραπάνω ἀναφέρθηκε, συνδέονται με τὴν μαντική πράξη και πρακτική, ἰδίως με τὴν πρακτική τῆς νεκρομαντείας. Ἀπλήγηση αὐτῶν εἶναι και ἡ ἀναφορά τους στὴν λαϊκή ὄνειροκριτική παράδοση. [βλ. G. Sigurlang, «Dreaming of her husband's and children's death», *Heima er bezt* 38:12 (1988), σ. 406-407].

304. Ἀνάλογες ἐρμηνεῖες ὄνειρων βρῖσκουμε και σὲ κείμενα τῆς παλαιότερης χειρόγραφης ὄνειροκριτικῆς παράδοσης, διαφόρων λαῶν και ἐποχῶν [πρβλ. Ch. Weisser, «Ein mittelniederdeutsches Vers-Sammellunar aus der Pariser Handschrift Lat. 7998 und seine Prosa-Bearbeitung», *Sudhoffs Archiv* 71 (1987), σ. 94].

305. Παρόμοια ὄνειροκριτικά μαντεύματα, με ἀνάλογες ἐρμηνεῖες τῶν ἰδίων ὄνειρων, συναντοῦμε τόσο στοὺς Γερμανοὺς [Ch. Weisser, ὁ.π., σ. 92-93], ὅσο και σὲ γερμανόφωνους εὐρωπαϊκούς πληθυσμούς διαφόρων κρατῶν τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης [βλ. Fel. Fuchs, *Von der Zukunftsschau zum Seelenspiegel: Eine Studie zur Traumauffassung und Traumdeutung am Beispiel deutschsprachiger Traumbücher*, Aachen 1987, σ. 74].

306. Τὸ ὄνειρο αὐτὸ ἐρμηνεύεται με παρόμοιο τρόπο και στὶς ὄνειροκριτικὲς παραδόσεις, παλαιότερες και σύγχρονες, και ἄλλων λαῶν [βλ. A. Ančev, «Dreams in the folklore of the population of the Sakar mountain», *Bälgarski Folklore* 12:3 (1986), σ. 62-63. G. Gangi, *Imisteri esoterici*, Roma 1986, σ. 174. Fel. Fuchs, *Von der Zukunftsschau... ὁ.π.*, σ. 102].

307. Παρόμοια μαντεύματα ἀπὸ ὄνειρα ἀπαντοῦν και στὴν παλαιότερη χειρόγραφη ὄνειροκριτική παράδοση [βλ. K. Brackertz (ἐκδ.), *Das Traumbuch des Achmed*

ben Sirin, München 1986, σ. 205. D. B. Haage, «Das “Astrolabium planum” des Codex palatinus germanicus 832. Ein Forschungsbericht», *Heidelberger Jahrbücher* 29 (1985), σ. 94-95].

308. Ἡ ἐρμηνεία αὐτὴ ἐμφανίζεται διαχρονικὰ στὴν εὐρωπαϊκὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοση, δείχνοντάς μας ὅτι ὀρισμένες ἐρμηνεῖες ὄνειρων σχετίζονται μὲ τὶς ἀπώτατες χρονικὰ μορφές τοῦ λαϊκοῦ πολιτισμοῦ [βλ. Ann Kaivola-Bregenhøj, *Dreams through thousands of years*, København 1986, σ. 174-175]. Ἀξίζει ἐδῶ νὰ σημειωθεῖ ὅτι ἀνάλογα μαντεύματα συχνὰ συμφύρονται καὶ μὲ τὴν ἀστρολογικὴ μαντεία, κατὰ τὶς μαρτυρίες ὀρισμένων πηγῶν [πρβλ. G. J. Toomer, «Galen on the astronomers and astrologers», *Archive for the History of Exact Sciences* 32 (1985), σ. 195-197].

309. Ἡ εὐρωπαϊκὴ μεσαιωνικὴ ὄνειροκριτικὴ παράδοση περιλαμβάνει συχνὰ ἀνάλογες ἐρμηνεῖες τῶν ἴδιων ὄνειρων [βλ. R. St. Fischer, «Ein deutsches “Somnia-Danielis” Fragment aus dem späten Mittelalter», *ZDA* 111 (1982), σ. 147-148]. Πρόκειται γιὰ μαντεύματα ποὺ σχετίζονται ἄμεσα καὶ μὲ τὴν παράδοση τῆς λαϊκῆς μαντείας, στὴν ὁποία συχνὰ ἐπαναλαμβάνονται, ὄχι ὡς ἐρμηνεῖες ὄνειρων ἀλλὰ ὡς προϊόντα τῆς λαϊκῆς προσπάθειας γιὰ γνώση τοῦ μέλλοντος, κυρίως μέσω σημείων καὶ ὀραμάτων [βλ. B. Haage, «Das “Heidelberger Schickalsbuch” Cpg 832», *ZDA* 110 (1982), σ. 143-158. M. Loewe-C. Blacker, *Divination and oracles*, London 1981, σ. 145. E. A. Westerlund, «On being clairvoyant», *Tradisjon* 12 (1982), σ. 3-14 καὶ K. Wozniak, «The Sibyl’s prophecies—known and unknown», *Lit. Lud.* 24: 1-3 (1982), σ. 79-93].

310. Καὶ στὴν περίπτωσι τοῦ ἐρμηνεύματος αὐτοῦ ἔχουμε σχέσεις μὲ ἀνάλογα ἐρμηνεύματα τοῦ ἴδιου σημείου σὲ μορφές λαϊκῶν μαντευτικῶν ὀραμάτων, ποὺ ἐντάσσονται στὴν εὐρωπαϊκὴ λαϊκὴ μαντεία [βλ. J.-P. Otte, *Les gestes du commencement. Chronique des sources et des sourciers*, Paris 1982, σ. 144-145]. Τὸ ἴδιο μπορεῖ νὰ παρατηρηθεῖ καὶ γιὰ ὀρισμένες περιπτώσεις ἀστρολογικῶν προβλέψεων καὶ ἀστρολογικῆς λαϊκῆς μαντείας [πρβλ. Becker, *Lexikon der Astrologie. Astrologie, Astronomie, Kosmologie*, Freiburg i. Br. –Basel–Wien 1981, σ. 210-214. Ἐπίσης βλ. τὶς πληροφορίες τοῦ ἀστρολογικοῦ κειμένου ποὺ ἔχει ἐκδοθεῖ μὲ σχόλια τοῦ Bern. D. Haage, *Das Heibelberger Schicksalsbuch. Das “Astrolabium planum”, deutsch aus CPG 832 der Universitätsbibliothek Heidelberg*, Frankfurt a.M. 1981, σ. 85-88. Ὁ ἴδιος, «Astrolabium deutsch», *Sudhoffs Archiv* 65 (1981), σ. 117-143].

311. Σχέσεις μὲ ἀνάλογα ἀστρολογικὰ μαντεύματα διαπιστώνονται καὶ στὸ συγκεκριμένο ὄνειρικὸ ἐρμηνεύμα τοῦ κειμένου ποὺ ἐδῶ ἐκδίδεται καὶ σχολιάζεται [βλ. Chr. Weisser, *Studien zum mittelalterlichen Krankheitslunar. Ein Beitrag zur Geschichte laienastrologischer Fachprosa (Würzburger Medizinhistorische Forschungen, 21)*, Pattensen–Hannover 1982, σ. 315-317, ὁ ὁποῖος ἔχει σχολιάσει μὲ ἐπάρχεια τὸ ὅλο ζήτημα].

312. Παρόμοια έρμηνεία του ίδιου όνειρου έχουμε στις όνειροκριτικές παραδόσεις και άλλων λαών, όπως και παραπάνω έπισημάνθηκε με παρόμοιες ευκαιρίες, για άλλα σημεία του όνειροκριτικού κειμένου μας [βλ. Elfa Björnsdottir, *Traumdeutung*, Reykjavik 1980, σ. 47].

313. Άνάλογαμαντεύματα άπαντούν και σε άλλους λαούς [βλ. R. Pinon, «Heidnischer Liebeszauber in christlichen Gewand», *Mannus* 45 (1979), σ. 109]. Πρόκειται για τμήματα μίας κοινής λαϊκήςμαντικής παράδοσης, που έμφανίζεται σε πολλούς ευρωπαϊκούς λαϊκούς πολιτισμούς, χρησιμοποιώντας παρόμοιαμαντεύματα σε ποικίλες και διαφορετικές λαϊκέςμαντικές πρακτικές, μέρος των οποίων είναι όπωσδήποτε και ή όνειρομαντεία [πρβλ. Chris Morgan, *The Shape of Futures Past: The Story of Prediction*, Leicester 1980, σ. 91].

314. Παρεμφερής είναι ή έξήγηση που δίνεται στο ίδιο όνειρο στις όνειροκριτικές πρακτικές και άλλων λαών [βλ. S. Simonarson, «Träume», *Sulur* 18 (1979), σ. 179-180]. Επίσης, ανάλογαμαντεύματα συναντούμε και στην ευρωπαϊκή άστρολογικήμαντεία διαφόρων λαών [βλ. S. Geddes, *Astrology*, London 1978, σ. 42-44].

315. Σχετική είναι ή έρμηνεία του ίδιου σημείου και στην σκανδιναβική όνειροκριτική παράδοση [βλ. S. Simonarson, «Träume», *Sulur* 19 (1980), σ. 168]. Και εδώ υπάρχουν ανάλογα στην άστρολογικήμαντική πρακτική της Βόρειας Ευρώπης [βλ. τον τόμο *Geburtstage mit Sterne deutungen*, Hafnarfjörbur 1979, σ. 38, 121].

316. Όπως και παραπάνω με διάφορες ευκαιρίες έπισημάνθηκε, ή άστρολογική και ή όνειροκριτικήμαντική παράδοση συχνά συγκλίνουν, γεγονός που συνηγορεί υπέρ της ιδέας μίας κοινής καταγωγής τωνμαντευμάτων τους, με ρίζες στηνμαντική παράδοση των ευρωπαϊκών λαών [βλ. G. Čitaiia, «G. Giorgobiani. Pagan calendar and astral beliefs in ancient Georgia», *Masalebi sakartvelos etnograpiisatvis* 20 (1979), σ. 129-132. B. D. Haage, «Dekane und Paranatellonta des "Astrolabium planum" in einem Nürnberger Fragment», *Archiv für Kulturgeschichte* 60 (1978), σ. 121-140. Επίσης, H. Petursson, *Erscheinungen im Schlaf und beim Wachen*, Hafnarfjörbur 1980, σ. 98-104].

ΒΑΣΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ

- Agrippa, Occulta phil.*: Henricus Cornelius AGRIPPA von Nettesheim, *De occulta philosophia libri tres*, (χωρίς τόπο ἐκδόσεως), 1533.
- Αἰκατερινίδη, Ἀμίλητο νερό*: Γεωργ. Ν. ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΙΔΗ, «Χρήσις καὶ σημασία τοῦ “ἀμίλητου νεροῦ” εἰς τὸν βίον τοῦ λαοῦ», *ΕΛΛ* 15-16 (1962-1963), σ. 42-61.
- Anhorn, Magiologia*: Bartholomaeus ANHORN, *Magiologia*, Besel 1674.
- AfA*: *Archiv für Anthropologie*.
- Aram, Magie*: Kurt ARAM, *Magie und Mystik in Vergangenheit*, Berlin 1929.
- ARW*: *Archiv für Religionswissenschaft*.
- Bälz, Mag. Spiegel*: E. BÄLZ, «Die sogenannten magischen Spiegel und ihr Gebrauch», *AfA*, N. F. 2: 1 (1904), σ. 42-46.
- Bartsch, Sagen*: Karl BARTSCH, *Sagen, Märchen und Gebräuche aus Meklenburg* 2, Wien 1880.
- Belovič, Südslawen*: Jasna BELOVIČ, *Die Sitten der Südslawen*, Dresden 1927.
- Biedermann, Mag. Künste*: Hans BIEDERMANN, *Handlexikon der magischen Künste*, Graz 1973.
- Bieler, Spiegel*: L. BIELER, «Spiegel», *HDA IX* (1938/1941), σ. 547-577.
- Bodin, Daemonomania*: Johannes BODIN, *De daemonomania magorum*, Strassburg 1591.
- Boehm, Hydromantie*: Fritz BOEHM, «Hydromantie», *HDA IV* (1931/1932), σ. 548-574.
- Boehm, Hydromanteia*: Fritz BOEHM, «Hydromanteia», *RE IX*, 1 (1914), σ. 79-86.
- Boehm, Katoptromantie*: Fritz BOEHM, «Katoptromantie», *HDA IV* (1931/1932), σ. 1099-1107.
- Boehm, Lekanomantie*: Fritz BOEHM, «Lekanomantie», *HDA V* (1932/1933), σ. 1205-1208.
- Bohner, Fetisch*: Heinrich BOHNER, *Im Lande des Fetischs*, Basel 1890.
- Bolton, Modern Oracle*: H. Carrington BOLTON, «A Modern Oracle and its Prototypes. A study in Catoptromancy», *Journal of American Folk-Lore VI* (1893), σ. 25-37.
- Bouché-Leclercq, Divination*: A. BOUCHÉ-LECLERCQ, *Histoire de la divination dans l'antiquité* 1, Paris 1879.
- Catalogus*: *Catalogus Codicum Astrologorum Graecorum I-X*, Bruxellis 1898-1924.
- Cardanus, De subtilitate*: Hieronymus CARDANUS, *De subtilitate libri XXI*, Basileae 1664.
- Cardanus, De rerum varietate*: Hieronymus CARDANUS, *De rerum varietate libri XVII*, Basileae 1557.
- Clemen, Reste der prim. Religion*: Carl CLEMEN, *Die Reste der primitiven Religion im ältesten Christentum*, Giessen 1916.
- Cunen, Lécanomancie*: François CUNEN, *La lécanomancie grecque* (δ. διατφ.), Université de Liège, 1950-1951.
- Danzel, Mag. Mensch*: Theod.-Wilh. DANZEL, *Der magische Mensch*, Zürich 1928.
- Delatte, Catoptromancie*: A. DELATTE, *La Catoptromancie grecque et ses dérivés*, Paris 1932.
- Delatte, Cod. Gennadianus*: A. DELATTE, «Un nouveau témoin de la littérature solomonique, le

- codex Gennadianus 45 d'Athènes», *Bulletin de la Classe des Lettres et des Sciences Morales et Politiques de l'Académie Royale de Belgique*, 5e Série, XLV (1959), σ. 280-321.
- Delatte, Anecdota:* *Anecdota Atheniensia* 1, Ἔκδ. Armand Delatte, Liège et Paris 1927. (Bibliothèque de la Faculté de Philosophie et Lettres de l'Université de Liège. 36).
- Duhn, Rot und Tot:* Friedrich von DUHN, «Rot und Tot», *ARW* 9 (1906), σ. 1 κ.έ.
- Eckstein, Speiseopfer:* F. ECKSTEIN, «Speiseopfer», *HDA* IX (1938/1941), σ. 496-547.
- Eckstein, Verhüllen:* F. ECKSTEIN, «Verhüllen», *HDA* VIII (1936/1937), σ. 1591-1609.
- Eitrem, Opferritus:* S. EITREM, *Opferritus und Voropfer der Griechen und Römer* (Skrifter utgitt av Videnskapsselskapet I Kristiania 1914. 2, 1).
- Eitrem, Orakel:* S. EITREM, *Orakel und Mysterien am Ausgang der Antike*, *Albae Vigiliae*, N. F., Heft V, Zürich 1947.
- Eitrem, Papyri Osloenses:* S. EITREM, *Papyri Osloenses*, I. *Magical papyri*, Oslo 1925.
- ΕΛΑ:* Ἐπετηρίς τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.
- Endres, Magie:* Franz Carl ENDRES, *Magie und Gegenwart ewig lebendige kräfte*, Stuttgart 1929.
- Fielding, Mirror:* Bernard FIELDING, *The Occult Lore of the Mirror*, *The Occult Review*, 1919.
- Franz, Benediktionen:* Adolf FRANZ, *Die kirchlicher Benediktionen im Mittelalter* I. Freiburg 1909.
- Ganschinetz, Κατοπτρομαντεία:* Richard GANSCHINIETZ, «Κατοπτρομαντεία», *RE* XI, 1 (1921), σ. 27-29.
- Ganszyniec, Λεκανομαντεία:* GANSZYNIEC, «Λεκανομαντεία», *RE* XII, 2 (1925), σ. 1879-1889.
- Geiger, Totenbeschwörung:* Paul GEIGER, «Totenbeschwörung», *HDA* VIII (1936/37), σ. 1054-1055.
- Granz, Grünland:* D. GRANZ, *Historie von Grünland*, Frankfurt-Leipzig 1799.
- Haberland, Spiegel:* Karl HABERLAND, «Der Spiegel im Glauben und Brauch der Völker», *Zeitschrift für Völkerpsychologie und Sprachwissenschaft* 13(1882), σ. 324-347.
- Halliday, Greek divin:* W. R. HALLIDAY, *Greek divination. A study of its Methods and principles*, Chicago MCMLXVII.
- Hampp, Beschwörung:* Irmgart HAMPP, *Beschwörung, Segen, Gebet*, Stuttgart 1961.
- HDA:* *Handwörterbuch des Deutschen Aberglaubens*.
- Hansen. Hexenverfolgung:* Joseph HANSEN, *Quellen und Untersuchungen zur Geschichte des Hexenwahns und der Hexenverfolgung im Mittelalter*, Bonn 1901.
- Hartlaub, Zauber des Spiegels:* G. F. HARTLAUB, *Zauber des Spiegels. Geschichte und Bedeutung des Spiegels in der Kunst*, München 1951.
- Hartlieb, Verbot. Kunst:* Johann HARTLIEB, *Johann Hartliebs Buch aller verbotenen Kunst*, untersucht und herausg. Von Dora Ulm. Halle a. S. 1914.
- Heinz-Mohr, Lex. der Symbole:* Gerd HEINZ-MOHR, *Lexikon der Symbole*, Düsseldorf-Köln 1971.
- Hopfner, Lekanomantie:* Th. HOPFNER, «Mittel- und Neugriechische Lekano-Lychno-Katoprto- und Onychomantien», *Studies presented to F.Ll. Griffith par Egypt Exploration Society*, London 1932, σ. 218-232.

- Hopfner, Kindermedien:* Th. HOPFNER, «Die Kindermedien in den griechisch-ägyptischen Zauberpapyri», *Recueil d'études dédiées à la mémoire de Nikodim Pavlovič Kondakov, Annales de l'Institut Kondakov*, Prag 1926, σ. 65-74.
- Hopfner, Nekromantie:* Th. HOPFNER, «Nekromantie», *RE XVI*, 2(1935), σ. 2218-2233.
- Hopfner, Orient. Griech.P.Aeg.:* Th. HOPFNER, «Orientalisch-Religions-geschichtliches aus den griechischen Zauberpapyri Aegyptens», *Archiv Orientální III* (Praha 1931), 1, σ. 119-155, 2, σ. 327-358.
- Hopfner, Dem. Zauberpapyrus:* Th. HOPFNER, «Der Religionsgeschichtliches Gehalt des demotischen Zauberpapyrus», *Archiv Orientální VII* (1935), σ. 89-120.
- Hunger, Lex. der gr. Mythol.:* Herbert HUNGER, *Lexikon der griechischen und römischen Mythologie*, Wien ⁵1959.
- Hunger, Becherwahrung:* Johannes HUNGER, *Becherwahrung bei den Babyloniern. Nach zwei Keilschrifttexten aus des Hammurabi-Zeit.* (Leipziger semitische Studien, 1,1), Leipzig 1903.
- Hünnerkopf, Brunnen:* R. HÜNNERKOPF, «Brunnen», *HDA I* (1927), σ. 1672-1685.
- Hunt, Mag. Pap.:* Arthur S. HUNT, «The Warren magical Papyrus», *Studies presented to F. Ll. Griffith*, London 1932, σ. 233-240.
- Canet, Névroses:* Pierre JANET, *Névroses et idées fixes 1*, Paris 1898.
- Jeremias, Schleier:* Alfred JEREMIAS, *Der Schleier von Sumer bis heute*, Leipzig 1931.
- John, Sitte, Brauch:* Alois JOHN, *Sitte, Brauch und Volksglaube im deutschen Westböhmen*, (Beiträge zur deutsch-böhmischen Volkskunde, 6), Prag 1905.
- Keller, Aberglaube:* Ernst Urban KELLER, *Das Grab des Aberglaubens*, Frankfurt-Leipzig 1777.
- Klein, Kreuzweg:* A. KLEIN, «Kreuzweg», *HDA V* (1932/1933), σ. 516-529.
- Κουκουλέ, ΒΒΠ:* Φαίδωνος ΚΟΥΚΟΥΛΕ, *Βυζαντινών βίος και πολιτισμός, Α'-ΣΤ'*, Ἀθήναι 1948-1955.
- Kropp, Kopt. Zaubertexte:* Angelicus M. KROPP, *Ausgewählte Koptische Zaubertexte*, Bruxelles, I-II (1931), III (1930).
- Kühnau, Schles. Sagen:* Richard KÜHNAU, *Schlesische Sagen III. Zauber-Wunder-und Schatzsagen* (Schlesiens volkstümliche Überlieferungen), Leipzig - Berlin 1913.
- Kyd, Sagen:* F. D. KYD, «Sagen aus der Innerschweiz», *Schweizerisches Archiv für Volkskunde* 21 (1917), σ. 210-225.
- Κυριακίδη, Λαογραφία:* Στίλπ. Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗ, *Ἑλληνική Λαογραφία*, Ἀθήναι ²1965.
- Lanczkowski, Ostung:* G. LENCZKOWSKI, «Ostung. I. Religions-geschichtlich», *LThK VII* (1962), σ. 1293-1294.
- Lefébure, Vase divinatoire:* Eugène LEFÉBURE, «Le vase divinatoire», *VI* (1902), σ. 61-85.
- Lefébure, Miroir d'encre:* Eugène LEFÉBURE, «Le miroir d'encre dans la magie Arabe», *Revue Africaine XLIX* (1095), σ. 205-227.
- Lehmann, Aberglaube:* Alfred LEHMANN, *Aberglaube und Zauberei*, Stuttgart ²1908.
- Lenormant, Magie:* Fr. LENORMANT, *Die Magie und Wahrsagekunst der Chaldäer*, Jena 1878.
- LThK:* *Lexikon für Theologie und Kirche.*
- Liebrecht, Zur Volkskunde:* Felix LIEBRECHT, *Zur Volkskunde*, Heilbronn 1879.
- ΑΣ:* Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗ, *Λαογραφικά Σύμμεικτα Α'-Γ'*, Ἀθήναι 1920, 1921, 1931.

- Löwenstimm, Aberglaube:* Aug. LÖWENSTIMM, *Aberglaube und Strafrecht*, Berlin 1897.
- Longinus, Trinum magicum:* Caesar LONGINUS, *Trinum magicum, (Tractatus Magicus)*, Francofurti 1616.
- Maury, Magie:* L.-F.-Alfred MAURY, *La magie et l'astrologie dans l'antiquité et au moyen age*, Paris 1860.
- Γ. Μέγα, ZEA:* Γ. ΜΕΓΑ, «Ζητήματα Ἑλληνικῆς Λαογραφίας», *ΕΛΛΑ Α'-Γ'* (1939, 1941-42 καὶ 1942-43).
- Mengis, Gelb:* Carl MENGIS, «Gelb», *HDA III* (1930/1931), στ. 570-583.
- Mengis, Rot:* Carl MENGIS, «Rot», *HDA VII* (1935/1936), στ. 792-834.
- Mengis, Schwarz:* Carl MENGIS, «Schwarz», *HDA VII* (1935/1936), στ. 1431-1455.
- Mengis, Weiss:* Carl MENGIS, «Weiss», *HDA IX* (1938/1941), στ. 337-358.
- Meringer, Spiegel im Abergl.:* Rudolf MERINGER, «Der Spiegel im Aberglauben», (*Wörter und Sachen*, 8), Heidelberg 1923, σ. 17-21.
- Meyer, Bad. Volksleben:* E. Hugo MEYER, *Badisches Volksleben im 19 Jahrhundert*, Strassburg 1900.
- Negelein, Bild, Spiegel:* Julius von NEGELEIN, «Bild, Spiegel und Schatten im Volksglauben», *ARW 5* (1902), σ. 1-37.
- Ninck, Bedeutung des Wassers:* Martin NINCK, «Die Bedeutung des Wassers im Kult und Leben der Alten», *Philologus*, Supplementband XIV, Heft 2 (1921), σ. 1-180.
- Olbricht, Stein:* Karl OLBRICHT, «Stein», *HDA VIII* (1936/1937), στ. 380-390.
- Otto, Manen:* Walter F. OTTO, *Die Manen, oder von den Urformen des Totenglaubens*, Berlin 1923.
- Panzer, Bayer. Sagen:* Friedrich PANZER, *Bayerische Sagen und Bräuche 2. Beiträge zur deutschen Mythologie*, Göttingen 1956.
- Παπαδοπούλου, Ἐξέλλ. Χριστιανισμοῦ:* Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, «Ἐξέλλήνισις τοῦ Χριστιανισμοῦ», *HME* (1925), σ. 213-229.
- Παπαδοπούλου, Νεοελλ. Μαντεία:* Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ, «Νεοελληνική μαντεία», *HME* (1923), σ. 142-149.
- Παπαθωμόπουλος-Βαρβούνης, Βερναρδάκειος:* Μ. ΠΑΠΑΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ – Μ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ, *Βερναρδάκειος Μαγικός Κώδικας. Εἰσάγωγον τῆς μαγείας τῆς πάλαι ποτέ, Ἀθήναι 2006.*
- PG:* Patrologia Graeca.
- PGM:* *Papyri graecae magicae, Die griechischen Zauberpapyri* hrsg. Von Karl PREISENDANZ I-III, Stuttgart 1973.
- Parthey, Griech. Zauberpapyri:* G. PARTHEY, «Zwei griechische Zauberpapyri des Berliner Museums», *Abhandlungen der philosophisch-historischen Klasse der Königlichen Akademie der Wissenschaften zu Berlin*, 1865, σ. 109-167.
- Peucer, Commentarius:* Casparus PEUCER, *Commentarius de praecipuis divinationum generibus*, Wittebergae 1553.
- Πολίτη, Μαγ. Τελεταί:* Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗ, «Μαγικαὶ τελεταὶ πρὸς πρόκλησιν μαντικῶν ὀνείρων περὶ γάμου», *Λαογραφία 3* (1911), σ. 3-50.
- Πολίτη, Νεοελλ. Μυθολογία:* Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗ, *Μελέτη ἐπὶ τοῦ βίου τῶν Νεωτέρων Ἑλλήνων, Α'. Νεοελληνικὴ Μυθολογία*, Ἀθήναι 1871.
- Πολίτη, Παλαιογρ. σταχ.:* Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗ, «Παλαιογραφικὴ σταχυολογία ἐκ τῶν μαγικῶν βιβλίων», *BZ 1* (1892), σ. 555-571.

- Πολίτη, Παραδόσεις:* Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗ, *Μελέτη περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς γλώσσης τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Παραδόσεις, Α'-Β'*, Ἀθήναι 1904.
- Πολίτη, Τὰ κατὰ τὴν τελευταίην:* Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗ, «Τὰ κατὰ τὴν τελευταίην», *ΛΣ Γ'*, σ. 323-359.
- Πολίτη, Νομοκάνων:* Ν. Γ. ΠΟΛΙΤΗ, «Ἐν κεφάλαιον νομοκάνονος περὶ γοητειῶν, μαντιῶν καὶ δευσδαμονιῶν», *Λαογραφία* 3 (1911), σ. 381-389.
- RGVV:* *Religionsgeschichtliche Versuche und Vorarbeiten.*
- Remigius, Daemonolatreia:* Nic. REMIGIUS, *Daemonolatreiae libri tres*, Lugduni 1595.
- Riess, Volksthümliches:* E. RIESS, «Volksthümliches bei Artemidoros», *RM N. F.* 49 (1894), libri σ. 177-193.
- Riezler, Hexenprozesse:* Sigmund RIEZLER, *Geschichte der Hexenprozesse in Bayern*, Stuttgart 1896.
- RM:* *Rheinisches Museum für Philologie.*
- Robinson, Psychol. D. Naturvölker:* J. ROBINSON, *Die Psychologie der Naturvölker. Ethnographische Parallelen*, Leipzig γ. γρ. (γύρω στὸ 1930).
- Rohde, Psyche:* Erwin ROHDE, *Psyche. Seelencult und Unsterblichkeits-glaube der Griechen*, Freiburg i.B. – Leipzig 1894.
- Röheim, Spiegelzauber:* Dr. Géza ROHEIM, *Spiegelzauber*, Leipzig–Wien 1919.
- B. Schmidt, Der böse Blick:* Bernhard SCHMIDT, «Der böse Blick und ähnlicher Zauber im neugriechischen Volksglauben», *Neue Jahrbücher für das klassische Altertum, Geschichte und deutsche Literatur und für Pädagogik* 1. Abteilung, XXXI (1913), σ. 574-613.
- B. Schmidt, Volksleben d. Neugriechen:* Bernhard SCHMIDT, *Das Volksleben der Neugriechen und das hellenische Alterthum I*. Leipzig 1871.
- W. Schmidt, Bedeutung des Namens:* Wilhelm SCHMIDT, *Die Bedeutung des Namens im Kult und Aberglauben*, Darmstadt 1912.
- Schönverth, Sitten und Sagen:* Fr. SCHÖNWERTH, *Aus der Oberpfalz. Sitten und Sagen* 3, Augsburg 1859.
- Schultze, Bedeutung d. Magie:* Otto SCHULTZE, *Die Bedeutung der Magie im Leben der Chinesen.* (Verhandlungen des II. Internationalen Kongresses für Allgemeine Religionsgeschichte in Basel, 30 August bis 2. September 1904), Basel 1905.
- Seligmann, Der böse Blick:* S. SELIGMANN, *Der böse Blick und Verwandtes* 1, 2, Berlin 1910.
- Seligmann, Mag. Schutzmittel:* S. SELIGMANN, *Die magischen Heil – und Schutzmittel aus der unbelebten Natur*, Stuttgart 1927.
- Silberer, Char. Lek. Schauens:* Herbert SILBERER, «Zum Charakteristik des lekanomantischen Schauens», *Zentralblatt für Psychoanalyse* III (1912), σ. 73-98.
- Silberer, Lekan. Versuche:* Herbert SILBERER, «Lekanomantische Versuche», *Zentralblatt für Psychoanalyse* II (1911), σ. 383-451, 518-531, 566-588.
- Silberer, Mantik und Psychoanal.:* Herbert SILBERER, «Mantik und Psychoanalyse», *Zentralblatt für Psychoanalyse* II (1911), σ. 78-83.
- Stöber, Volksaberglauben:* August STÖBER, *Zur Geschichte des Volksaberglaubens im Anfange des 16. Jahrhunderts*, Basel 1856.
- Stoll, Suggestion:* Otto STOLL, *Suggestion und Hypnotismus in der Völkerpsychologie*, Leipzig 2¹904.

- Tiemann, Rund:* Karl-Albrecht TIEMANN, «Rund», *HDA VII* (1935/1936), σ. 852-854.
- Τσαγγαλά, Λαϊκή λατρεία:* Κ. Δ. ΤΣΑΓΓΑΛΑ, *Λαογραφία - Λαϊκή λατρεία 2. Η Μαγεία*, Πάνευνα 1986.
- Τσαγγαλά, Μαγεία και Άστρολογία:* Κ. Δ. ΤΣΑΓΓΑΛΑ, *Μαγεία και Άστρολογία. Εισαγωγική εθνολογική προσέγγιση και απομυθοποίηση*, Αθήνα 2007.
- Τσαγγαλά, Άστρ. παράδοση:* Κ. Δ. ΤΣΑΓΓΑΛΑ, «Η άστρολογική παράδοση των ζωδιολογιών και ώροσκοπίων», *Δωδώνη* 9 (1980), σ. 87-97.
- Τσαγγαλά, Βιβλία:* Κ. Δ. ΤΣΑΓΓΑΛΑ, «Τέσσερα μαγικά, μαντικά, άστρολογικά και ιατροσοφικά χειρόγραφα βιβλία από την Καισάρεια της Καππαδοκίας», *Δωδώνη* 26 (1997). *Μνήμη Σωτήρη Δάκαρη*, σ. 137-157.
- Τσαγγαλά, Παρατηρήσεις:* Κ. Δ. ΤΣΑΓΓΑΛΑ, «Λαογραφικές παρατηρήσεις σέ ανέκδοτο ζωδιολόγιο», *Δωδώνη* 9 (1980), σ. 98-107.
- Τσαγγαλά, Συνταγές:* Κ. Δ. ΤΣΑΓΓΑΛΑ, «Δύο μαγικές συνταγές από ιατροσοφικό-μαγικό κώδικα των Τριτάλων», *Δωδώνη* 22:1 (1994), σ. 55-102.
- Turner, Samoa:* George TURNER, *Samoa*, London 1884.
- Ungnad, Deutung der Zukunft:* Arthur UNGNAD, *Die Deutung der Zukunft bei den Babyloniern und Assyriern*, (Der alte Orient, X, Abh. 3), Leipzig 1909.
- Weinhold, Quellen:* K. WEINHOLD, «Die Verehrung der Quellen in Deutschland», *Philosophische und historische Abhandlungen der königlichen Akademie der Wissenschaften zu Berlin*. Aus dem Jahre 1898. Abh. I, σ. 1-69.
- Wessely, Griech. Zauberp.:* Carl WESSELY, «Griechische Zauberpapyrus von Paris und London», *Denkschriften der Philosophisch-historischen Classe der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften in Wien* 36 (1888), σ. 27-151.
- Wessely Neue griech. ZP:* Carl WESSELY, «Neue griechische Zauberpapyri», *Denkschriften der Philosophisch-historischen Classe der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften in Wien* 42 (1893), σ. 1-96.
- Wier, De praest. daemonum:* Jean WIER, *De praestigiis daemonum et incantationibus ac veneficiis libri sex*, Lib. 2, Basileae 1568.
- Wolfram, Brauchtumsforschung:* Richard WOLFRAM, *Prinzipien und Probleme der Brauchtumsforschung*, Wien 1972.
- Wolfram, Sonnwendbräuche:* Richard WOLFRAM «Die Sonnwendbräuche in der Gottschee», *Jahrbuch für Ostdeutsche Volkskunde* 13 (1970), σ. 104-135.
- Wolters, Amulett:* Paul WOLTERS, «Faden und knoten als Amulett», *ARW* 8 (1905), Beiheft, σ. 1-22.
- Wunderlich, Rote Farbe:* Eva WUNDERLICH, «Die Bedeutung der roten Farbe im Kultus der Griechen und Römer», *RGVV XX* (1925), Heft I, σ. 1-116.
- Wünsch, Zauberspiegel:* Richard WÜNSCH «Ein Odenwälder Zauberspiegel», *Hessische Blätter für Volkskunde* 3 (1904), σ. 154-160.
- Wuttke, Volksaberglaube:* Adolf WUTTKE, *Der deutsche Volksaberglaube der Gegenwart*, Berlin³1900.

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

ΤΩΝ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΔΗΜΩΔΩΝ ΚΑΙ ΛΟΓΙΩΝ ΛΕΞΕΩΝ*

- ἄβλαβος*, ἀκίνδυνος (108)
ἄβροχία, ἀναβροχιά, ἀνομβρία (166)
ἀγαπητικός, ἀξιαγάπητος (21)
ἀγνωσία, ἀσυνεσία, μωρία, ἀνοησία (72)
ἀγρίμα, ἄγρια ζῶα (43)
ἀγριμιά, τά, ἀγριμιά ὡς θηράματα (118)
ἀγριόγιδον, ἀγριοκάτικο (62)
ἄγροικος, ἀγροϊκός, χωριάτης, χωρὶς καλοὺς τρόπους (72)
Ἄερος, τοῦ Ἄρεως (τοῦ πλανήτη) (34)
ἄθλιβος, πού δὲν θλίβεται, εὐχάριστος (96)
αἱματοπότης, κακός, πού θέλει νὰ ρουφᾷ τὸ αἷμα τοῦ ἄλλου (105)
αἱματοχύτης, φονιάς, αἰμοσταγής (10)
αἴρεσις, ἐπιλογή (127)
ἀκαταστασία, ἀστάθεια, σύγχυση (72)
ἀκαταστασίεις, ἐπαναστάσεις, ἀνώμαλη πολιτική κατάσταση (123)
ἀκατάστατος, ἄστατος, εὐμετάβολος (112)
ἀκουμβίζω, *ἀκουμπίζω*, ἀκουμπῶ (186)
ἀκριβός, δύσκολος (3), δαπανηρός (3)
ἄλαφος, ἔλαφος, ἐλάφι (98)
ἄλλαξις, ἀλλαγὴ (11)
ἀλληλοσφαγία, ἀλληλοσφαγὴ (110)
ἀμέθυσος, ἀμέθυστος (λίθος) (7)
ἀμεριμνία, ἀμεριμνησία, ξεγνοιασιά (168)
ἀμή, ὄμως, ἀλλά (28)
ἀναβάνω, ἀνεβαίνω (173)
ἀνάβλημα, τό, ἐμφάνιση, ὄψη (47)
ἀναγελάστρια, πικρόχολη, αὐτὴ πού περιπαί-
ζει (105)
- ἀναγνώθω*, ἀναγινώσκω, διαβάζω (164)
ἀνακατόνομαι, παρεμβάλλομαι, ὑπεισέροχο-
μαι (64)
ἀνακατωμένος, ἀκατάστατος (καιρὸς) (4)
ἀναλίσσομαι, πεθαίνω (80)
ἀνάρεστος, μὴ ἀρεστός, δυσάρεστος (16)
ἀναφάλανδρος, φαλακρὸς εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος τῆς κεφαλῆς (85)
ἀναφειλδός, ἀντὶ ἀναφάλαντος [πβ. *ἀναφάλανδρος*] (78)
ἀνδροψεύτρα, ἄπιστη στὸν ἄνδρα τῆς (98)
ἀνέγνοιαστος, ξεγνοιαστος, ἀμέριμνος (106)
ἀνελεήμονη, ἄσπλαγχνη, σκληρόκαρδη (105)
ἀνελεήμων, ἄσπλαγχνος, σκληρόκαρδος (76)
ἀνεμώδης, καιρὸς μὲ δυνατό ἄνεμο, θυελλώ-
δης (3)
ἀνεσταλμένος, συνεσταλμένος (89)
ἀνοικτοπρόσωπος, εὐγενικός, εὐπροσήγο-
ρος (104)
ἄντζες, κνήμες, γάμπες (77)
ἀντιλόγησις, ἀντίλογος, ἀντίρρηση (124)
ἀνδρία, ξηρασία (46)
ἀνυποταξία, ἀπειθεία (45)
ἄξια, ἀξίωμα (31)
ἄξιωματική, ἄξια τιμῆς (106)
ἀπαλότης, ἠρεμία, ἠρεμος, γλυκὸς καιρὸς (5)
ἀπαντεχαίνω, περμιένω, ἀναμένω (164)
ἀπάντησις, συνάντηση (92)
ἀπετάω, πετάω, πετῶ (166)
ἀποβάλλομαι, ἀποβάλλω, γεννῶ πρόωρα (92)· διώχνω, χωρίζω (97)

* Ὑπὸ Δημητρίου Ζ. Σοφianoῦ. Ἐντὸς παρενθέσεως τίθεται ὁ ἀριθμὸς σελίδας τοῦ κώδικα, ὅπου γιὰ πρώτη φορὰ ἀπαντᾶται ἡ ἐρμηνευόμενη λέξις.

- ἀποκίνησης*, ἐκστρατεία (125)
ἀποκλαίω, ξεσπάω σὲ θρήνους, κλαίω γοερά (97)
ἀπόκοτος, τολμηρός, αὐτὸς ποὺ κάνει ἀποκοτιές (100)
ἀπόλειψις, ἔλλειψη (126)
ἀπόξυμα, *ἀπόξυμα*, τελευταῖο ξύσμα, ὑπόλεμμα (88)
ἀπόπλυμα, ξέπλυμα (96)
ἀπόρητος, χῆρος (84)
ἀπρακτιμένος, ἀπρακτος, ἀποτυχημένος (192)
ἀπρόσωπος, κακοπρόσωπος (105)
ἀρεστός, εὐχάριστος (καιρὸς) (8)
ἄρματα, (λατ. / arma—ogum), ὄπλα (163)
ἀρμόζομαι, μνηστεύομαι (82)
ἀρμός, κλειδώση (87)
ἀρριζικός, χωρὶς ριζικό, κακορριζικός (3)
ἀρχινῶ, ἀρχίζω (32)
ἀρχόντου, τοῦ, τοῦ ἀρχοντα (166)
ἀστιχημένα, ἀστοχα, ἀποτυχημένα (126)
ἀστράγαλος, ὁ, ἀστράγαλος (97)
ἀτός του, ὁ ἴδιος (38)
ἀνγάτισις, ἀξίηση, πρόοδος (129)
ἀνθεντάδες, ἡγεμόνες, ἀρχοντες (116)
ἀνθέντης, ἡγεμόνας, ἀρχοντας (129)
αὐτομανία, πραγματικὴ μανία (120)
ἀφηθῆς, νὰ ἀφθεῖς (63)
ἀφίσταμαι, ἀπομακρύνομαι (127)
ἀχαμνός, μέτριος, ὄχι καλὸς (καιρὸς) (5)
ἀχαμνοσύνη, κακὴ κατάσταση, μετριότητα (115)
ἄχρειος, ἀχρεῖος, ἄχρηστος (72)
ἀψιά, ὀξύθυμη, εὐερέθιστη, τσουχτερή (98)
ἀψύθυμος, ὀξύθυμος, εὐερέθιστος (104)
- βάρητα*, τὰ βάρη (φορολογικά, οἰκονομικά βάρη) (37)
βάρητες, οἱ, τὰ βάρη, οἱ ἔγνοιες (186)
Βένους, (λατ. Venus), ὁ πλανήτης Ἀφροδίτη (17)
βιβλιογράφος, συγγραφέας βιβλίων (105)
βίος, περιουσία (89)
βιοτικός, κατάλληλος γιὰ τὴ ζωὴ, προσαρμοσμένος σωστά (93)
βίσκα, τὰ (τὸ βίσκον καὶ ὁ βίσκος ἢ ἰβίσκος), φυτὸν, ἀλθαία ἢ ροδανθῆς, κοινῶς νερομολόχα, δεντρομολόχα (134)
- βλάβις*, βλάβη (20)
βούκινο, κέρατο ποὺ χρησιμοποιεῖται ὡς σάλπιγγα, «τὸ κάνω βούκινο» = διαλαλῶ κάποιον μυστικῶς (191)
βραδύουσιν, μέλλον, θὰ βραδύνουν, θὰ ἀργοπορήσουν (125)
βρίζα, ἡ, εἶδος δημητριακοῦ, σίκαλις (7)
- γάδος*, γαῖδ(αρ)ος (166)
γαληνός, γαλήνιος, ἤρεμος (75)
γελαστής, αὐτὸς ποὺ ξεγελάει, πονηρός, ἀνελικρινής (10)
γελασσοδεσάτη, πολὺ γελαστή, χαρούμενη, εὐχάριστη (90)
γέννημα, σιτηρὸ, καρπὸς (116)
γηροκομήτης, γηροκόμος, αὐτὸς ποὺ περιποιεῖται τοὺς γέροντας (100)
Γιούπιτερ (λατ. Jupiter), ὁ πλανήτης Ζεὺς (6)
γλότος, ὁ, γλουτὸς (76)
γλυκαία, γλυκειά, εὐχάριστη (164)
γλυκοσύντυχος, εὐχάριστος (100)
γλωσσώδης, μὲ γλώσσα σκληρή, γλωσσάς, πολυλογάς (97)
γνόφος [γρ. *γκόφος* ?], ὁ, γοφός, ἰσχίον (76)
γογγύστρια, αὐτὴ ποὺ γογγύζει, παραπονοῖα (105)
γόμος, γέμιση, παραγέμισμα, γόμωση (159)
γοργόλογος, ποὺ ὀμιλεῖ γρήγορα, ἑτοιμολόγος (96)
γοριτζά, (*γκορ(ι)τσ(ι)ά*), ἀγριαχλαδιὰ (137)
Γραιτζία, Γραικία, Ἑλλάδα (1)
γραφεύς, συγγραφεὺς (105)
γυναικῆσιος, γυναικεῖος (173)
γυναικομανής, αὐτὸς ποὺ ἐπιθυμεῖ πολὺ, ἔχει μανία μὲ τὶς γυναῖκες, γυναικῆς (81)
γυναικόφιλος, αὐτὸς ποὺ ἀγαπᾷ τὶς γυναῖκες, φίλος τῶν γυναικῶν (36)
γύναιον, τό, ἐπίθ., γυναικεῖο (17)
- δαρμός*, δάρσιμο, πόνος, ταλαιπωρία (114)
δαψίλεια, ἀφθονία (118)
δένδρη, τά, δένδρα (14)
δηγμός, δηγμα, δάγκωμα (150)
δήμια, τὰ δημόσια (101)

- διαβαίνω*, (μέλλων διαβάσω), διαβαίνω, περνῶ, ξεπερνῶ (83)
- διάφρυγον*, τό, ὑδράφρυγος (20)
- διάστροφος*, διεστραμμένος, ἀνώμαλος (167)
- διασχεθήσεται*, μέλλων τοῦ διέχομαι, χάνω τὴν ἐξουσία (127)
- διάφορον*, κέρδος, τόκος (60)
- διγαμῶ*, ἔρχομαι σὲ δεύτερο γάμο (86)
- διδόμενος*, δεδομένος, ἀφοσιωμένος (100)
- διορθωμένη*, εὐθυτενής (86)
- διορίζω*, ἐξουσιάζω (3)
- διχονοίης*, διχόνοιες (39)
- δολοευλαβής*, ὑποκρινόμενος τὸν εὐλαβῆ, ψεύτης (23)
- δοξάριον-τοξάριον*, δοξάρι, τόξο (95)
- δοσίματα*, φόροι (28)
- δυναστεία*, βία (28)
- δυναστικός*, βίαιος, μὲ βίαιο τρόπο (37)
- δυσικός*, δυτικός (5)
- δύσφορος*, δύσκολος, αὐτὸς πού προξενεῖ δύσφορία (142)
- ἐγκαστρομένη*, ἔγκυος (30)
- ἐγκάτοικοι*, οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως ἢ τοῦ χωριοῦ (185)
- ἐγκώνας*, ἀγκώνας (75)
- εἰσεβαίνω*, εἰσβαίνω, εἰσέρχομαι, μπαίνω (178)
- ἐκδύνομαι*, ἐκδύομαι, γδύνομαι (169)
- ἐκκαίω*, κατακαίω (88)
- ἐκκοπή*, κατάργηση (110)
- ἐλαφικός*, τῆς ἐλάφου (99)
- ἐλάφρωση*, ἐλάφρωση, ἀνακούφιση (186)
- ἐλεήμονη*, εὐσπλαγχνική (106)
- ἐλεημονητικός*, ἐλεήμων, φιλόφρωνος (6)
- ἐλεημονήτρια*, ἐλεήμων, φιλόφρωνος (80)
- ἐμεριμνία*, μέριμνα, φροντίδα (181)
- ἐμπαθής*, δραστήριος, ὀρηκτικός (100), μὲ σαρκικὲς ἐπιθυμίες (102)
- ἐμπαίνω*, μπαίνω (168)
- ἐμπεπλησμένος*, εὐχαριστημένος μὲ ὅλα, χορηγία (104)
- ἐμπιστευμένος*, πιστός, ἀξιόπιστος (6)
- ἐμφιάζομαι*, ντύνομαι (189)
- ἐμφύσιμα*, ἐμφύσημα (90)
- ἐναποβάλλομαι* (καὶ ἀποβάλλομαι), ἀποβάλλω, γεννῶ πρόωρα (88)
- ἐνδημος*, σταθερὸς στὴν ἐγκατάστασή του, αὐτὸς πού δὲν ἀλλάζει τόπο κατοικίας (98)
- ἐνδομένος*, δοσμένος (171)
- ἐνθυμητικός*, αὐτὸς πού ἐνθυμεῖται, δὲν ξεχνάει (20)
- ἐντελεῖς*, ἀξιωματοῦχοι (125)
- ἐντροπιακός*, ντροπαλός, αἰδήμων (6)
- ἐντροπίαρα*, ντροπαλή (98)
- ἐξάκουστος*, ξακουστός, φημισμένος (109)
- ἐξάστερος*, καθαρὸς στὴ συμπεριφορά, στίς ἐνέργειές του (94)
- ἐξαφνος*, ξαφνικός, αἰφνίδιος (94)
- ἐξηγητής*, αὐτὸς πού ἐξηγεῖ, ἐρμηνεύει τὰ πράγματα (105)
- ἐξοδία*, ἢ, ξοδίασμα χρημάτων (184)
- ἐξοδιάζω*, ξοδιάζω (184)
- ἐπιβουλία*, ἐπιβουλή (129)
- ἐπίβροχος*, βροχερός (129)
- ἐπίκοιλος χειμών*, κακός, δύσκολος (109)
- ἐπιλαῶ*, λοιδορῶ, καταλαλῶ (82)
- ἐπίλοιπος*, ὑπόλοιπος (119)
- ἐπιφάνεια*, ἐμφάνιση (111)
- ἐπιχειρίζομαι*, ἀναλαμβάνω, πράττω, ἐπιχειρῶ (38)
- ἔπο<μ>βροῖ*, βροχὲς (118)
- ἐπομβρία*, βροχόπτωση (119)
- ἐργαστικός*, ἐργατικός (3)
- ἐρημάζω*, ρημάζω, καταστρέφω (114)
- ἐρημώσεις*, καταστροφές (46)
- ἐσταλμένος*, συνεσταλμένος (81)
- εὐάγορος*, εὐπροσήγορος, καλομίλητος (95)
- εὐθαλής*, ἀνθηρὸς, γερός (79)
- εὐθηνία*, φτήνεια (34)
- εὐκαρπία*, εὐφορία, ἀφθονη παραγωγή καρπῶν (36)
- εὐκαρπίζω*, παράγω πολλοὺς καρποὺς (50)
- εὐκαρπος*, καρπερός, πλούσιος σὲ καρποὺς (7)
- εὐλαλος*, γλυκόλαλος, γλυκομίλητος (90)
- εὐλογία*, εὐλογία (ἀσθένεια) (3, 96)
- εὐμαθής*, αὐτὸς πού εὐκόλα μαθαίνει (81)
- εὐμετάδοτη*, εὐπροσήγορη (?) (90)
- εὐπονία*, καλὴ ἐργασία, ἀποτελέσματα καλῆς ἐργασίας (121)

- εὐπραγία*, εὐτυχία (125)
εὐπραΐα, εὐπραγία, εὐκολία (117)
εὐστομεριῶσα, καλομίλητη, εὐστοχη (93)
εὐτακτος, τακτικός (20)
εὐτηνός, φθηνός (3)
εὐτυχος, ἐπιτυχής, πετυχαμένος (78)
εὐφημος, με καλὸ ὄνομα (90)
εὐφορῶ, εἶμαι εὐφορος, παράγω πολλοὺς καρπούς (127)
ἔχθρητες, ἔχθρες (46)
ἔχτικας, ἔκτερος (23)
ἔψω, ψήνω (159)
- ζαλισμός*, ζάλη, καταστροφή (20)
ζαμφείρι, τό, σάπφειρος (7)
ζηλεία, ζήλεια (80)
ζουμός, ὄ, ζουμί (92)
- θαλαττεύοντες*, ναυτικοί, θαλασσοπόροι (44)
θανατικόν, θάνατος, ἐπιδημία με πολλὰ θύματα (30)
θαρρείτω (88)
θάροιε, προστ., νόμιζε, νὰ θαρρεῖς (192)
θεοσεβήτρια, θεοφοβούμενη (80)
θεόφοβος, θεοφοβούμενος, εὐσεβής (6)
θερμασία, θερμότητα, θερμοκρασία (130)
θέρημη, ζέστη (7)
θλιβερός, θλιμμένος (97)
θρίδαξ, μαρούλι (143)
θυμώδης, ὀξύθυμος (10)
- ιδιόπεισμος*, πεισματάρης (85)
ιδίωμα, ιδιότητα, χαρακτήρας (20)
ίλαρός, εὐχάριστος (41)
ισθάσθω-ιστάσθω, προστ. τοῦ *ἴσταμαι*, νὰ στέκεται, νὰ σταθεῖ (83)
ισόγνωμος, με ἴση, σωστή γνώμη (96)
ισοκάρδιος, καρδιακός (96)
- κάκητα*, ἦ, κακία (10)
κακιωμένος, θυμωμένος (3)
κακοανάγραφος, κακοαναθρεμμένος (95)
κακογενήτρα, πού ἔχει κακὲς, δύσκολες γέννες (99)
κακομηχανία, δολιότητα (80)
κακοπαθαίνω, παθαίνω κακά, ὑποφέρω (39)
κακορρίζικος, κακότυχος (74)
κακοσίνη, κακία (54)
καλεντάριον, ἀστρολογικὸ ἡμερολόγιο (1)
καλλίζωος, καλοζωισμένος, πού περνᾶ καλὴ ζωὴ (17)
καλόεργος, καλοδουλεuttής (135)
καλοήλικος, καλός, εὐμορφος γιὰ τὴν ἡλικία του (97)
καλοθεώρητη, με ὠραία θεωρία, ἐμφάνιση (106)
καλοπρόσωπος, εὐπρόσωπος, με ὠραία ἐμφάνιση (106)
καλορρίζικος, εὐτυχής (7)
καλορρίζικία, καλὴ τύχη, εὐτυχία (33)
καλοσύμβουλος, πού δίνει καλὲς συμβουλές, καλὸς συμβουλάτορας (89)
καλοσίνη, εὐδία, καλοκαιρία (108)
καλοσύντυχος, καλόβολος (89)
καλόφιλος, φιλικός (89)
καματερός, ἐργατικός, προκομμένος (95)
καμινάρης, ἐργάτης καμινιοῦ, καμινευτής (105)
καμμυστί, με μισόκλειστα μάτια (72)
κανίσκλα, τά, (κανίσκουλα < κανίσκιον), μικρὸ πανέρι (173)
καννάβι, τό, ἡ κάνναβις (3)
κανόνιον, τό, πίνακας, μαθηματικὸ διάγραμμα (2)
κᾶντε-κᾶντε (κᾶν), εἶτε-εἶτε (71, 80)
καπήλισσα, γυναίκα τοῦ καπηλιοῦ, τῆς ταβέρνας (105)
καρδιακός, εἰλικρινής, αὐτὸς πού ἐνεργεῖ ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς του (104)
καρτέρεσον, προστ., νὰ καρτερήσεις, νὰ περμιένεις (54)
καρτέρ<ε>ιε, προστ., περιμένε (166)
καταδοτικός, αὐτὸς πού καταδίδει, προδίδει, προδότης (76)
καταλαλήτρια, αὐτὴ πού κακολογεῖ, συκοφαντεῖ, κακόγλωσση (105)
καταμιτωμένη, (<καταμιτώνω: ξεγελῶ, ἀπατῶ), ἀπατεώνας (106)
καταπαλλακίζομαι, συζῶ με παλλακίδα, γίνομαι μοιχός (86)
καταπλακίνα, ἦ, παλλακίδα, πόρνη (87)

- καταπλανῶμαι**, πλανῶμαι πολύ, ξεγελιέμαι (79)
- καταποντισμός**, κατακλυσμός τοῦ Νῶε (1)
- κατάψυχον**, τό, ψύχρα, κρύο (9)
- κατάψυχος**, ὁ, κατάψυχρος (9)
- κατεκνία, κατεκνιά, κατεχνιά**, ἤ, καταχνιά, ὁμίχλη (5, 8, 108)
- κατέσθω**, κατεσθίω, κατατρώγω (141)
- κατευοδουμένος**, ἐπιτυχημένος, εὐοδωμένος (104)
- καῦσες**, οἶ, ζέστες (7)
- καῦσις**, ζέστη, καύσωνας (19)
- κάψες**, οἶ, ζέστες, καύσωνες (35)
- κερδαίνω**, κερδίζω (60)
- κινητικός**, προτρεπτικός (105)
- κίρκος**, γεράκι (143)
- κίτερνα**, τά, κίτρινα (185)
- κλέπτισσα**, κλέφτρα (105)
- κλονισμός**, ταραχή (117)
- κλόνος**, κλονισμός, ταραχή, κούνημα, ταρακούνημα (146)
- κλύδων**, τρικυμία, θαλασσοταραχή (122)
- κοιλιοῦμαι**, καθίσταμαι ἔγκυος, ἔχω στήν κοιλιά μου (84)
- κοίλωμα**, ταπεινώμα (91)
- κόναβος**, κρότος, θόρυβος, πάταγος (189)
- κορώνα**, στέμμα (174)
- κορώνη**, κορούνα, κοράκι (173)
- κούρση**, τά (τὸ **κοῦρσος**), διαρπαγές, λεηλασίες, κουρσεύματα (113)
- κουφαλισμός**, τιμωρία (121)
- κράββατος**, κρεβάτι (173)
- κρασίον**, κρασί (28)
- κρασοποῦλος**, οἰνοπώλης (105)
- κρίθος**, κριθή, κριθάρι (112)
- κριτήριον**, δικαστήριο (89)
- κριτής**, δικαστής (178)
- κρονικός**, αὐτὸς ποὺ ἀνήκει στοῦ ζώδιο τοῦ Κρόνου (40)
- κρότησις**, ἀναταραχή, ἐχθρική διάθεση (122)
- κρυάδα**, ψύχρα, κρύο (4)
- κρυαδίτσα**, μικρὴ κρυάδα (9)
- κρυότης, κρυότητα**, κρύο, ψύχος (14)
- κρύφιον ἢ κρυφίον μέλος**, ἀπόκρυφα μέρη τοῦ σώματος, γεννητικὰ ὄργανα (74)
- κρυώδης**, ψυχρὸς, κρύος (3)
- κύρνος**, νόθος (143)
- λάδιον**, λάδι (43)
- λαθύρι**, τό, λάθυρος, λαθούρι (14)
- λάπες**, λάσπες (3)
- λάφι**, τό, ἐλάφι (55)
- λευκόχροος**, με λευκὸ δέγμα (79)
- λεχίνα**, ἢ λειχίνα, ψωρίαση (111)
- λιμός**, πείνα (144)
- λογοθέτης**, ἀξιωματοῦχος (30)
- λοιμική**, ἢ, λοιμός (113)
- λοιμικός**, λοιμώδης, μολυσματικὸς (111)
- λοιμός**, λοιμική, μολυσματικὴ νόσος (111)
- λούντρα**, ἢ, νεροτριβή (56)
- λυγιοδάκτυλη**, με λεπτά, λυγερά δάκτυλα, λεπτοδάκτυλη, κρινοδάκτυλη (84)
- μαγαρισμένος**, βρομισμένος, μολυσμένος (177)
- μάζαρη**, τὸ μπιζέλι (7)
- μαζίλης**, ἔκπτωτος, καθηρημένος (124)
- μαλάζω**, χαϊδεύω, θωπεύω, τρίβω (173)
- μαλακισμός**, πόνος, δυσεξία (114)
- μαλώματα**, τά, ἔριδες, φιλονεικίες, τσακώματα (32)
- μάνδρα**, ἢ, σάνη, μαντρι (49)
- μάνιτα**, ἢ, μανία, ὄργη (73)
- μαντατοφόρος**, αὐτὸς ποὺ φέρει μαντάτα, μηνύματα (162)
- Μαρή**, ὁ (λατ. Mars), ὁ πλανήτης Ἄρης (10)
- μαχεύομαι**, μάχομαι, συμπλέκομαι (188)
- μεγαλόσχημη**, ἀξίωμα μοναχῆς (106)
- μεγαλόφθαλμος**, με μεγάλους ὀφθαλμούς (88)
- μεγαλώτατος**, ὑπερθ., πάρα ποὺ μεγάλος (29)
- μελίξανθος**, ξανθὸς σάν τὸ μέλι (92)
- μελίχροος**, μελίχρωμος (91)
- μερί**, τό, μηρὸς (74)
- Μερκούριος**, (λατ. Mercurius), ὁ πλανήτης Ἑρμῆς (20)
- μεισιακός**, (καρπὸς) μέσης ποιότητος, μέτριος (114)
- μεσοήλικος, μισοήλικος**, μεσήλικας (79, 85)
- μεσόχροος**, με μέτριο ὄχι ἔντονο χρῶμα στοῦ δέγμα (96)
- μεταδοτικός**, πρόθυμος νὰ χαρίζει (76)

- μετατοπίζω**, μετοικῶ, ἐγκαθίσταμαι σὲ ἄλλο τόπο (32)
- μετεωριστής**, μὴ σταθερός, ἀσταθής, πού ἀλλάζει εὐκόλα γνώμη, μὴ προσγεωμένος (106)
- μετοίκισις**, ἐγκατάστασις σὲ ἄλλο τόπο (113)
- μετριάζω**, φέρομαι μετριοπαθῶς (88)
- μηχανές**, πανουργίες, τεχνάσματα (50)
- μέτριος (καιρός)**, χωρὶς ἀκραῖα καιρικὰ φαινόμενα (3)
- μηχανή**, (ὡς οὐσ.), πανουργία, τέχνασμα (50)
- μηχανή**, (ὡς ἐπιθ.), πανούργα, πολυμήχανη (105)
- μικρόφθαλμος**, κοντόφθαλμος, περιορισμένης ἐμβέλειας (83)
- μνηστριά**, ἢ, ἀρραβωνιάσματα, μνηστρα (174)
- μοιρασία**, μοιρασιά, κληρονομικὴ μερίδα (87)
- μονοφάγισσα**, αὐτὴ πού θέλει τὸ φαγητὸ ἢ ὅτιδήποτε ἄλλο γιὰ τὸν ἑαυτὸ της μόνο (105)
- μόρος**, μοῖρα, πεπρωμένο, θάνατος (156)
- μουσαίαι**, μουσες, καλὰ ἦθη (17)
- μυστήριον**, μυστικὸ (78)
- νατούρα**, (λατ. natura), ἡ φύσις (17)
- νενησμένα**, παραγεμισμένα (144)
- νητρεκίς**, πραγματικὸς, ἀληθινὸς (143)
- νοσεύω**, νοσῶ, ἀρρωσταίνω (169)
- νοστιμοσύντηχος**, τυχερὸς στὶς συναντήσεις του (79)
- νοτερός**, ὑγρὸς (17)
- νοτικός**, νοτερός, ὑγρὸς (51)
- νυκτήμερον**, τό, ἡμερονύκτιο, μερόνυχτο (112)
- ξανθικός**, ξανθός, ὑπόξανθος (111)
- ξάστερος**, καθαρὸς, εἰλικρινής (14)
- ξενιτεύω**, ξενιτεύομαι (88)
- ξεραγγινός**, ξερακιανός, κοκκαλιάρης (10)
- ξέρη**, ἢ, ξηρασία (11)
- ξεστεριά**, **ξεστεριά**, ξαστεριά (5)
- ξεσχισμός**, ἀρρώστια, λύπη, κακὴ κατάσταση (109)
- ξύγγι**, λίπος (79)
- ξύλη**, ξυλεία γιὰ οἰκοδομὴ (137)
- ξύλοκαρπία**, παραγωγή ξύλων, καλὴ ξύλευσις δένδρων (129)
- ὀγλήγορα**, γρήγορα (18)
- ὀγλήγορεύω**, ἐπιταχύνω (32)
- ὀγλήγορος**, γρήγορος (29)
- οἰκονομητικός**, οἰκονόμος, φειδωλὸς στὰ ἔξοδα (82)
- οἰνοπότισσα**, αὐτὴ πού ἀγαπᾷ καὶ πίνει πολὺ κρασί (105)
- ὀλιγόγνωμος**, περιορισμένης ἀντίληψης, ὀλιγόβουλος (72)
- ὀλιγόστευσις**, ἐλάττωσις, μείωσις (126)
- ὀλιγότημος**, μικρῆς ἐκτίμησις (23)
- ὀμβρία**, **ὀμβριά**, ἀφθονία βροχῆς (114)
- ὀμβρικός**, βροχερὸς (141)
- ὄμβρος**, βροχὴ (123)
- ὀμμάτι**, μάτι (23)
- ὀξύγγιον**, ξύγγι, λίπος (83)
- ὀρθόπιστη**, καλῆς πίστεως (106)
- ὀρμερός**, ὀρητικὸς (56)
- ὀρμίζω**, κατευθύνομαι πρὸς (46)
- ὀρνιθίτικος (ἀβγό)**, τῆς ὀρνιθας τῆς κότας (163)
- ὀρόνομενος**, ἐγειρόμενος, ξεσηκωμένος (188)
- ὀσπίτι(ον)**, οἰκία, σπίτι (66)
- ὀφθαλμόκανστος**, μὲ ὀφθαλμοὺς πού καίνε (86)
- ὀφθαλμόπονος**, πόνος τῶν ὀφθαλμῶν, πόνουματος (109)
- ὀφίδια**, φίδια (60)
- ὀφρύδιον**, φρύδι (73)
- ὀφφικιάληδες**, ἀξιοματοῦχοι (41)
- ὀχλήσις**, ταραχὴ (110)
- ὀψάρια**, ψάρια (20)
- παγωνία**, παγωνιά (8)
- παιγνιώτης**, παιχιδιάρης (106)
- παλλακίζομαι**, συζῶ μὲ παλλακίδα (81)
- πανούκλα**, πανώλης (28)
- παραξέστη**, μεγάλη ξέστη (24)
- παραξέστος**, πολὺ ζεστός (14)
- παραζηλωτής**, ζηλωτής, πολὺ πρόθυμος (92)
- παραθαλασσία**, παραθαλάσσιο μέρος, παραλία (119)
- πάρα καλά**, **παρακαλά**, πολὺ καλὰ (4)
- παρακαλός**, πολὺ καλὸς (9)
- παρακρύος**, πολὺ κρύος (23)

- παραλαλῶ*, παραμιλῶ, τὰ χάνω, ζαλίζομαι (94)
παραπόνηση, παράπονο (97)
παραχόνομαι, χώνομαι βαθιά (18)
παρήκομος, παρήκοος, ἀνυπάκομος (135)
πασιάς, πασάς (Τοῦρκος ἀξιωματοῦχος) (110)
πατοῦνες, πατοῦσες, πέλματα ποδιῶν (71)
πάχνη, ὀμίχλη, ὑγρασία (29)
πειρασμοί, δοκιμασίες, ταιλαιπωρίες (45)
πεισματαρέα, πεισματάρια (94)
πεξῶνες, οἶ, περόνες (77)
περισσός, περίσσιος, πολὺς (41)
περιστασίαι, δύσκολες περιστάσεις, κατα-
 στροφές (113)
πετζιον, τό, πετσι (184)
πετήγη, σκίουρος (13)
πιλαλῶ, τρέχω (164)
πλάνος, ὁ, ταραχῆ (115)
πλατυπρόσωπος, με πλατὺ πρόσωπο (93)
πλατυπόγωνος, με πλατὺ πηγούνι (83)
πλέματα, πέλματα (77)
πλήθια, πλήθος, πολλά (129)
πλιθάριο, πέτρα, πετρούλα (184)
πλουσιότητα, πλοῦτος (132)
πλουτήρες, θαλασσοπόροι (?) (120)
ποδαλία, ποδάγρα (3)
ποδαλιῶ, ἔχω ἄλγος, ποδάγρα, πόνο στὰ πό-
 δια (97)
ποδήματα, ὑποδήματα, παπούτσια (183)
πολλά, ἐπίρρ., πολὺ (27)
πολυγροίκητος, πολυακουσμένος, γνωστὸς
 πολὺ, φημισμένος (132)
πολυζώητος, μακρόβιος (96)
πολύζωος, μακρόβιος (99)
πολυκαρπία, εὐφορία, παραγωγή πολλῶν
 καρπῶν (39)
πολύξευρος, αὐτὸς ποὺ τὰ ξέρει ὅλα, πολὺ-
 ξερος (98)
πολυπλασιάζομαι, πολλαπλασιάζομαι (38)
πολύτριχος, τριχωτός, με πολλές τρίχες
 (80)
πολυφάγος, λαίμαργος (74)
πολυχρόνιος, μακρόβιος (182)
πονοκέφαλον, τό, κεφαλαλγία (11)
πουρνόν, τό, πρῶνι (8)
πραγματεία, ἐμπόρευμα, πρᾶματεια (96)
πραγματευτής, με ἐμπορικές ιδιότητες καὶ
 κλίσεις, ἔμπορος (20)
πρήσιμα, τό, πρήξιμο (3)
προβάτειος, πρόβειος (172)
προκάτορος, ὁ, πληροφοριοδότης (10)
προξενᾶ, προξενεῖ, προκαλεῖ (132)
προξενούμαι, με προξενεῦουν σὲ γάμο (87)
προσφιλεία, τὸ νὰ γίνεται, νὰ εἶναι κανεὶς
 προσφιλῆς (119)
πρόσφιλος, προσφιλῆς (96)
πρόσχαρος, καλός, εὐχάριστος (καιρὸς) (22)
προτοφάνεια, ἡ πρώτη ἐμφάνιση, πρωτο-
 φανέρωση (1)
πυκνάζω, ἔχω κάτι πυκνά, μοῦ συμβαίνει
 κάτι συχνά (79)
πυργοποιία, κτίσιμο τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ (1)
πωρικά, τά, ὀπωρικά (7)
ραβδιά, ἡ, χτύπημα με ράβδο, μαστουινιά
 (166)
ραγιάς, ὑπόδουλος (45)
ρετζίνι, ρητίνη, ρετσίνα (186)
ρήγας, πρίγκιπας, βασιλιάς (13)
ρηγάτον, βασιλεῖο (36)
ροῖδι, ρόδι (186)
ροῖδινός, ρόδινος, ροδόχρσος (93)
ροῖδον, ρόδο, τριαντάφυλλο (186)
ροῦσις, ρεῦμα, ροή (ποταμοῦ) (108)
σαγίττα, (λατ. sagitta), τόξο (188)
Σατοῦνος, (λατ. Saturnus) ὁ πλανήτης Κρόνος
 (2)
σαφράνι, τό, κρόκος (τὸ φυτὸ) (7)
σεβαίνη, (νά), συμβαίνει (95)
σερπετός, δραστήριος, ἄξιος (95)
σιγηρός, σιωπηλός (87)
σιμά, κοντά, πλησίον (169)
σκλαβία, σκλαβιά (38)
σκότωμα, σκοτοδινία, ζάλη (93)
σκυθρωπία, λύπη, κατήφεια (119)
σκύλευμα, διαρπαγή, καταλήστευση (91)
σκυλία, τά, σκυλιά (188)
σπανόφρυδος, με φρύδια σπανά, χωρίς τρί-
 χες (72)
σπορίτια, τά, σπουργίτια (188)

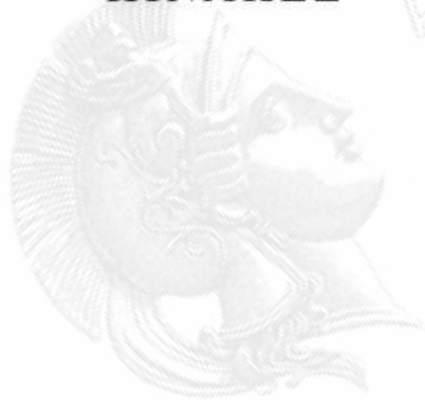
- στάγος*, ό, σιαγόνη, γνάθος (71)
στάσιμον, τό, τρόπος ζωής, ευστάθεια (28)
στάσις, επανάσταση, άνταρσία (28)
στυρίον, διάρθρωση του μηριαίου και του λαγονίου όστού στο ίσχύο (83)
στητικός, επίμονος (93)
στιχάρι, σημειωματάριο (187)
στράτα, δρόμος, έκστρατεία (28)
στράτευμα, έκστρατεία (31)
στρογγυλοκέφαλος, με στρογγυλό κεφάλι (100)
στρογγυλοπρόσωπος, με στρογγυλό πρόσωπο (91)
σύγχυσις, άναταραχή, άναστάτωση (44)
συλλαλώ, συνομιλώ (179)
συμβουλευόμαι, συσκέπτομαι με άλλους και άποφασίζω (56)
συμβουλίες, συμβουλές (38)
συμμάζωξις, συγκέντρωση (171)
συναπαντώ, συναντώ (80)
συνδροφίες, οί, συντροφίες (7)
συννεφία, συννεφιά (44)
συννεφώδης, συννεφιασμένος (42)
συνοικώ, *συνοικίζω*, συγκατοικώ (80, 93)
συνοχή, λύπη, θλίψη (111)
συντροφιάζομαι, συντροφεύομαι (23)
συντυχαίνω, τυχαίνω (72)
σφαγμοί, σφαγές (34)
σφαλερός, άπιστος (106)
σωτηριώδης, καλός, χωρίς προβλήματα (καιρός) (28)
ταξιδιάρης, ταξιδευτής, αυτός που άγαπά τα ταξίδια (104)
ταχύ, γρήγορα (89)
ταχύ, τό, πρωί, πρωινό (102)
τειάφι, θειάφι (186)
τέχνες, τεχνάσματα, ψευτιές (50)
τεψία, τά, ταψιά (189)
τζαλαπατοῦμαι, τσαλαπατοῦμαι, κακοποιούμαι (127)
τιμητικός, άξιοσέβαστος (14)
τιμονιούχος, τιμονιέρης (53)
τραϊτουργίες, πανουργίες, δολοπλοκίες (38)
τρομπέτα, σάλπιγγα (189)
τρύγον, τό, τρυγητός (51)
Τρύφος, άγιος, Τρύφων (101)
ύετός, βροχή (107)
ύλαγμός, γαύγισμα (143)
ύλακτώ, γαυγίζω (173)
ύπερβιβασθήσονται, θά ύπερβοῦν τά ύπό νόμου τιθέμενα όρια (124)
ύπερώδυνος, ευάισθητος στους πόνους (83)
ύπήκοον, τό, οί ύπήκοοι, ό λαός (28)
ύποκρίνομαι, ύπόσχομαι (45)
ύπορρόδινος, έλαφρά ροδόχρους (90)
ύποστέλλομαι, ύποχωρώ, φοβοῦμαι (87)
ύπωρικά, όπωρικά (40)
ύστερινός, ύστερος, στερνός, τελευταίος
ύφαιμος, με χρώμα αίματος, κοκκινωπός (186)
ύψωμα, ύψωμο, άντίδωρο (101)
ύψόνομαι, άποκτώ άξιώματα (45)
φακιόλιον, μαντήλι (191)
φάρμακον, τό δηλητήριο, τό φαρμάκι (86)
φιδάνι, τό, φιντάνι (167)
φιλάσθενής, φιλάσθενος (84)
φιλίασμα, τό, φίλιασμα, συμφιλίωση (38)
φιλιώνομαι, συμφιλιώνομαι (171)
φιλογνήσιος, ειλικρινής προς φίλους, γνήσιος φίλος (96)
φιλογύναιος, φίλος των γυναικών, που άγαπά τις γυναίκες (40)
φιλόπορνος, αυτός που ρέπει στην πορνεία (105)
φιλοτραπέζης, αυτός που άγαπά τό φαγητό, τό στρωμένο τραπέζι (83)
φλεβοτωμένος, φλεβοτομημένος (191)
φλήναφος, φλύαρος, κενολόγος (141)
φλουέρες, φλογέρες (191)
φλυαρήματα, φλυαρίες, φληναφήματα (176)
φοβερισμός, έκφοβισμός (121)
φόρος, (λατ. forum), άγορά (191)
Φράντζα, Φραγγία, Γαλλία (46)
φρυγμός, καταστροφή, κακή κατάσταση (117)
φυλακτήριον, φυλαχτό, προστασία (80)
φυλακωμένοι, φυλακισμένοι (28)
φύλλιασμα, έγκεντρισιμός, μπόλιασμα (38)
φύτευμα, τό να φυτεύει κανείς (32)

- χαλαζοκοπιά*, πτώση ἄφθονης χάλαζας (119)
χαλαζωμένος καιρός, με χαλάξι, με χαλαζό-
 πτωση (8)
χαλαζώνομαι, καταστρέφομαι ἀπό τή χαλα-
 ζόπτωση ()
χαλινῶ, χαλάω, χειροτερεύω (29)
χαμέϊ, (ρουμ. hamei), λυκίσκος (17)
χαμός, καταστροφή (110)
χαράτζι, φόρος (28)
χαροποιός, εὐφρόσυνος (79)
χαροποιοῦμαι, εὐφραίνομαι πραγματοποι-
 ώντας κάτι (62)
χειμονώδης, χειμωνιάτικος, θυελλώδης (15)
χινοπόριο, *χινόπωρο*, φθινόπωρο (14)
- χιονώδης*, με χιόνι (καιρός) (108)
χολιακός, ὀξύθυμος, θυμώδης (104)
χολομανής, ὀξύθυμος, φιλόνεικος (93)
χρεία, ἀνάγκη (29)
χριστογονία, Χριστοῦ Γέννηση (ἔτος ἀπό χρι-
 στογονίας) (1)
χωρατάδες, χωρατά, ἀστειότητες (192)
- ψεύτρια*, ψεύτρα (105)
ψόφος, θάνατος, θανατικό (ζώων) (33)
ψοφῶ, πεθαίνω (ἐπὶ ζώων κυρίως) (34)
ψωρός, ψωριασμένος (161)
- ώραιογένης*, με ὠραῖα γένεια (105)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Πίναξ

DR. HECTOR SARAFIDI
GINECOLOGIE-FACERI
Constantia, Str. Negru-Vodă No. 8
- Consult 9-12 -

A

Καταλαβόν τα νυν έβασαν η αβαν τον βραχύν
 ρουσαν-λυτο δοδών αβαν η σροβανιμυ
 ηυπλην γυλα ερασθω. Ισηνιων αβαν αβαν
 σιχηρ χρονον ιμαλον

Καταλαβόν βαυλοθινον-μελλημιθωον εν λυ
 παλινδοι φωνη η βελαν φηρηλον. Ισητον
 η σιχηρ μενισθω ης τα παλωθω σροβανωλα
 εη. η παδ' εηη

Βιβριον δε μαθε σρογοισον τα ανδρωθε οβ
 εθερε αγαθισον να ιγνοισον μαμον η μαρον
 τα ελ φανισθωον τον λειον. Ισηριον

Ψυδορμυθισον δε να ιγνοισον ηνας τον ανδρωθεν - 71

Περι ιραίας οβαν εηη ο ανδρωθω ης μαθε
 μελλημιθωον η σροβανωλα - 70

Περι τον ιρα ισηθωον η περι τα σωματα τα
 ανδρωθε οβαν μερριθωον μαθε τα: ιρα ισηθωον - 75

Περι τον ιρα ισηθωον η τον μενισθωον αγαθισον
 η σρογοισον ης τα μαθε ισηθωον η η Ισητον - 78

Περι τον η μερριθωον η σροβανωλα η η εηη η ηηη
 μενισθωον αγαθισον η σρογοισον η Ισητοι - 10 ε

Περι τα βελανιμυ οβαν εροβανωλα φηρη η οβαν
 η Ισητον

ποεμ βει

ΠΙΝ. Α'. Κώδ. 666 Μονής Μεγάλου Μετεώρου (Μεταμορφώσεως), φ. Α', Πίναξ περιεχομένων.

Πίναξ

B 377

Ονήρων περίσσι συνλογιστήν ἀγροθίαν, αἰ
 γνοῖν ἦναι Τερμανῶ του ἀγροθίου
 βασιλέως πονσηρῶν σβόρος ἐσθραξίμα
 καὶ ἀρχαίον - - - - - 160:

Ἰσον ἀβαράρατον του βροβύτου χαλσεφίσι
 του βροβύτου βροβύτου, αἰ δὲ τὸν ἀνακινιστὸν Ἰσ
 μοναστηρίου βροβύτου, αἰ δὲ τὸν Ἰσ
 βροβύτου ἢ ἀσυνδωσίας ὅσοι ἐχάρισον ὅταν
 ἐπερίσσει τὸν βροβύτον - - - - - 194:

Διήμος τὸν συμβάντων τὸν Βεφα, ἢ Μιχρίε,
 βασιλεῖον βασι. συγγραφέσα καὶ μετὰ
 γραμματικῶσα καὶ τὸν Ὀθωμανῶν γραμματικῶν, αἰ
 σίχων βροβύτων, ἔσοι χάρη τὸν
 ἀναγνωστούτων, ἢ ἀπὸ τὸν Ἰσ - - - - - 208:

Ἰδὸν συγγένον αἰ γερμῶ βροβύτου τὸν
 ἀπὸ τὸν 172: ἢ καὶ τὸν τὸν Ἰσ - - - - - 207:

Καὶ

ἑπτάμυβρος Δ ἀπὸ τὸν σ
 ἑπτάμυβρος Δ ἀπὸ τὸν σ
 πνεύμα βροβύτου κ

ΠΙΝ. Β'. Κώδ. 666 Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου, φ. Β', Πίναξ περιχομένων.

1

Καλεντάριον ἐκ νῦν βρώλον ἕως ἀρχῆς τῶν βλαχῶν
 ἤσαν ἕως δωδὴ ἀφο τῆς σλαβωνικῆς ἡμετέρας
 μεταφραστῆς. ἄρκεται ἀφο αὐτῆς ἕως μίσητος
 χρόνον ἰσαλον.

ἄλλα ἐνὸς ἀερολόγου ὄντος ἕως Κιάνου μὲτ' ἑαυτοῦ
 Μοσχόβου. ἔβρωθη δὲ ἕως Μήσασοβου ἐν ἔτῳ ἀφο

χειρονομίας - - - - - 29 1733:

ἀφο δὲ πλιετοι πύου - - - - - 29 7241:

ἢ ἀφο βωδύμον - - - - - 29 3816:

ἢ ἀρχῆς τῶν 4. ἡμετέρας.

ἀφο βαβυλωνίας - - - - - 29 4368:

ἀφο βερσίας - - - - - 29 2241:

ἀφο γραιφίας - - - - - 29 2060:

ἀφο γερμανίας - - - - - 29 1805:

ἀφο ἔξοδος τῶν ἰσραηλιτῶν - - - 29 3450:

ἀφο βροδοβανίας ἕως φρενὸς βυζαντίου

γερμανοῦ ἡμετέρας - - - - - 29 3503:

ἀφο τῆς ἐξόδου ἢ ἀφο γραιφίας - - - 29 4293:

ἀφο βυζαντινῶν - - - - - 29 4505:

ἀφο πλιετοι Κονσταντινουπόλεως - - 29 1415:

ἢ ἀφο ἀρχῆς Κονσταντινουπόλεως - 29 280:

ἢ ἀφο παλαιφονοῦ - - - - - 29 4999:

ἢ ἐκ βυζαντίου

π:

Εἰς τὸ φασὸν πανόνιον ἦν ὅσα ἴη ἴσται. ἦν ὅσα περιὰς
 ὁ θρανίης ὁ βαρῆνος, ἦσαν ὁ Κρόνος. ἢ φανερώνη ἢ δέλη
 ἦσαν ἦν πᾶσι χρόνον ὅσα πάλωθεν φαίνονται ὡς ἐξέρχο-
 σθαι λεβλομερῶς θρανίης.

βαρῆνος ὁ αὐτὸς θρανίης.
 δηλαδὴ ὁ Κρόνος.

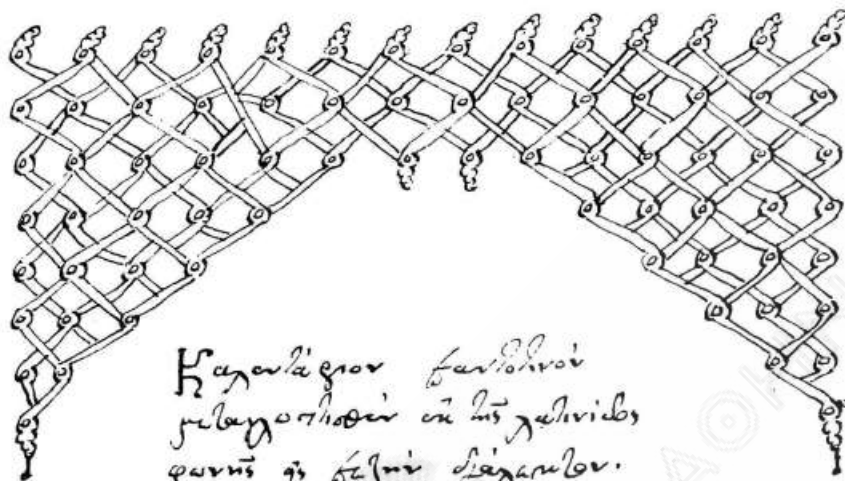
h

κύματα ἢ ἡλίου		ἴλος	ἴλος	ἴλος	ἴλος
					
1θ.	6	1735	1763	1791	1819
αδ.	6	1740	1768	1796	
β	6	1746	1774	1802	
1γ	6	1757	1785	1813	

ὡς ἀνορθωθῆναι ὁ φασὸν θρανίης ἰστίος ἢ ἦν ἴσται
 ἐξέρχονται ἐφαίνονται θρανίης ἀνορθωθῆναι ἢ ἦν φανερώ-
 νη ἢ ἦν περιὰς ἢ ἦν θρανίης ὅσα περιὰς ἢ ἦν σημεῖα
 πρὸς τὴν φανερώνη ἢ ἦν χρόνον ἐν συνολίᾳ, ὅσα
 δέλη ἦσαν ἢ αὐτῆς ἢ ἦν κροῖς, ἢ ἦν ἦν ἦν ἦν ἀπο-
 κροῖς, ἢ ἦν ἦν ἦν ἦν κροῖς δέλη ἦσαν ἢ ἦν ἦν ἦν
 ἦν ἦν ἦν.

ὁ θρανίης,

27.

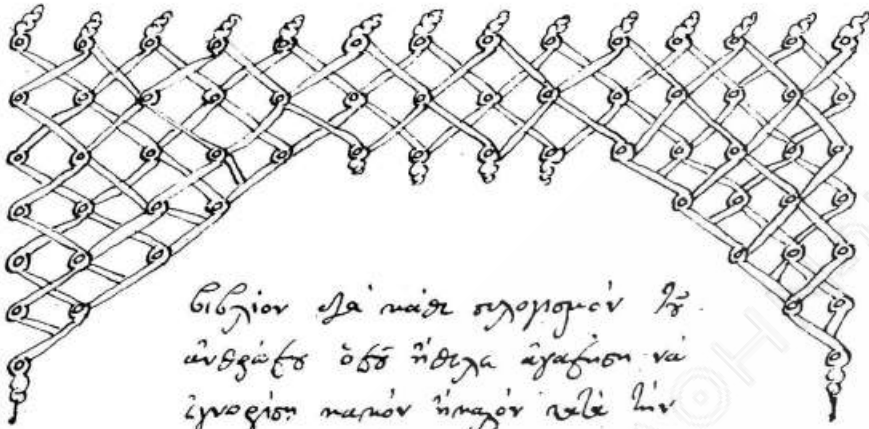

Καλεντάριον φανόλιον
μεταχρησθέν εν τῷ καλεντάριον
φανῶν ἢ ἄλλῳ διακελευθῶν.
ἀρχὴν ἢ ἑξῆς γενέσθαι ἢ ἐν καίῳ
σημειώσθαι 2^η. ἢ καθ' ἑξῆς.

1722= 1780= 1778: 1806: 1834: 1862: 1890:
ἢ 1918:

Ὁ περιόριον τοῦ χρόνου ἔστιν ὁ βραχύνει καὶ ἐκτείνει,
ἢ ἐν ἴσῳ τοῦ τοξότου καλεντάριον τοῦ Διός.
ὁ χρόνος εἶναι ἴσος ἀπασθῶν ἢ πλεονῶν, ἢ ἀρχὴν ἢ
χρημάτων εἶναι μετρία, ἢ μῶσον βροχεῶν καὶ
ἀνεμῶν, ἢ ἕως ἢ βροχαῖς. εἶναι αὐξήσῃ βορρᾷ
ἢ νεφῶν, ἢ εἶναι κατὰ μετρίαν ἔχουσι. εἶναι
ἴσος χαλάσει. ἢ ἕσασθαι ἀπὸ τοῦ σφίον εἶναι ἴσος
ἴσος ἢ μετ' ἀφ' ἑσθῆς. ἢ τοῦ αὐτοῦ χρόνου εἶναι
ἴσος σφίον, ἢ ἢ ἐν μετρίᾳ ἴσος εἶναι ἀφ' ἑσθῆς
ἢ ἢ ἢ

52.

βιβλίον εἰς παιδὲς σχολαστικόν ἔσθ
 ἀνθρώπου ὁ δὲ ἦθελε ἀγαθὸν καὶ
 ἐγνωρίσθη πατρὸν ἡμαρτῶν καὶ ἐν
 φανέρωσιν τῶν ἑσθίων ζαριῶν.

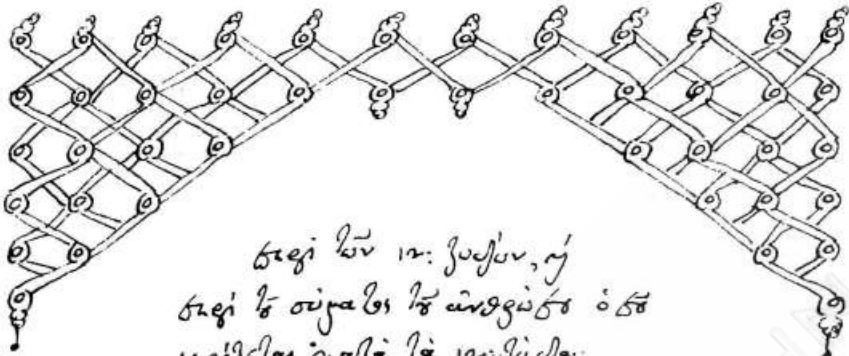
Ἡ δὲ βασίλειος οἱ ἀσπίδες, ἢ ὁ ἦχος ἐπολιῶν, ἢ βασιλεὺς ἐκινῶν
 ζαριῶν. ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ ἤγαγε πνεύματα πύργου ἐξ ἀν-
 θρώπου φανέρωσθ, ὁμοίως ἢ εἶνα ἀνθρώπου πνεύματος. ὁ πύργος
 οὐ ἀπὸ φανέρωσθ πατρῶν, ἢ εἶσοι μνηστῆραι καὶ ἐν σχολαστικόν.

ἐγνωρίσθησαν εἰς σχολαστικόν πατρῶν, ἢ ἡ χήρα ἐκινῶν
 θύρα ἐκινῶν. ὁ βασιλεὺς Δαβὶδ ἤγαγε ἐκ θύρας ἐκ φανέρωσθ
 πύργου πνεύματος ἢ ἀπὸ φανέρωσθ πατρῶν. εἰς εἶνα ἢ εἶνα
 ἀνθρώπου θύρα πνεύματος ὁ θεὸς ἐκ φανέρωσθ πατρῶν. ἢ εἶνα
 ἐκινῶν ὁ δὲ σχολαστικὸν πατρῶν βραχίονα ἦναι.

μενίσθωσαι

79:

περι τῶν 12 ζώων, ἢ
 περὶ τοῦ σίμβολοῦ τοῦ ἀνθρώπου ὅτι
 μεγάλα ἴατα ἐὰν ζώει.

μαῖος

ὁ Κερός· περὶ αὐτοῦ παραπῆ· ζῆται ζώον ἀστεινικόν· ἐστὶ γρηκός
 ἰατρικὸς ἀγαθός, αἰχμὴ ἀπὸ θυμῶν.

ἀδειγμός

ὁ Ταῦρος· περὶ αὐτοῦ βακχῆ ἢ γαιθῆ· ζῆται θυμικόν· αἰχμὴ ἢ
 ἀρροζίνος, ἀλλὰ θυμῶν· ἢ ἀρχὴ τῶν σάβανων.

μαῖος

ὁ Διδυμός· περὶ αὐτοῦ ἕρως, θράλας, βραχιόνων, ἐργονίων ἢ ὄχλα
 ἐπὶ χεῖρας· ζῆται ἀστεινικόν ἢ θυμικόν ἐστὶν ὀρθοίχθος σιγματά.
 βαλκός, ἢ ὀρθόγος.

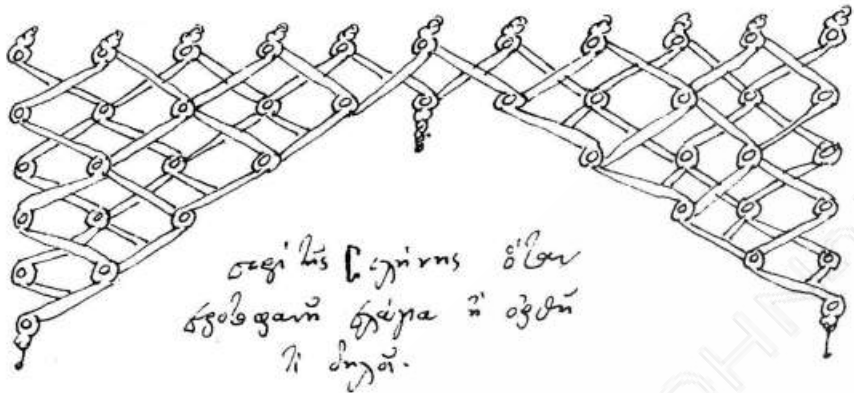
ζόνιος

ὁ Καρμίνος· περὶ αὐτοῦ γαστή ἢ ζῆθος· ζῆται θυμικόν· ἐστὶ δὲ ἀρροζίνος
 ἢ ἀφρομοδός.

ἢ ἀφρομοδός

ἢ ἀφρομοδός

107:

σεβί λυς βελήνης δ' ειν
 εσοβ φανη βρεγα η ορθη
 ηι δηλα.

ζανναει.

Εαν η βελήνη ορθη φανη \cup τυχρα βρηθι βρη γανη,
 η παρτων βρεθις ηδ' εραγια \cup φανη βροχι βρη και
 δαυαλον παλι εβρο. -

φουρταει.

Εαν ορθη φανη τυχρα βρη οιβις η δινος βρηις ηδ' εραγια
 φανη εσθαινηται δηρι βρηι αν ε ποση.

μαρθη.

Εαν ορθη φανη τυχρα η οιβις βρηις μενισαι, ηδ' εραγια
 φανη βροχι βρηι η νοσητα οισ ανδρ' εοις.

αδελφω.

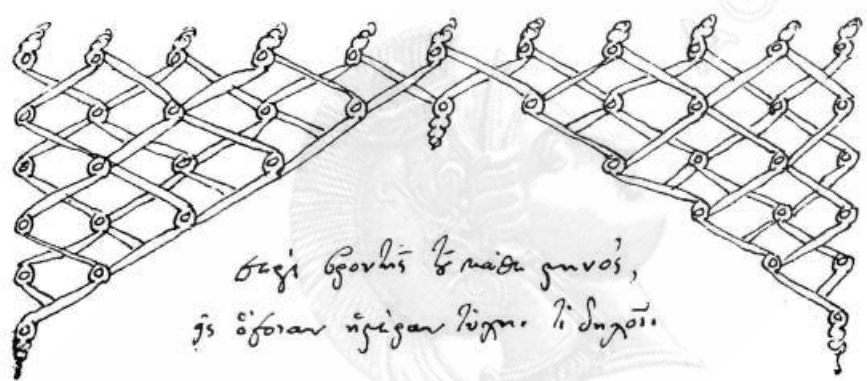
Εαν φανη ορθη τυχρα βροχαις η χαρβις η μαγαρον ανδρ'
 ειν δαυαλον δηρι. ηδ' εραγια παροι ηρονος αν ορη η
 η αν αγαθος ηελις μενισαι.

μαιτα.

Εαν ορθη φανη ηελις βρηις εσαι ηθαιναις ηηυεις. ηδ'
 εραγια

116:

ὡς ἀνδρώτων ἡς βίς κόρης ἢ γυνός, ἢ ἀ' ἐργὴν ἠωσιούσων·
 βαι. χημῶνας ἰσοχρόσ. βωὼν ἢ ἐξέλεον ἢ ἡλατόδον ἀδύχηα.
 ἢ τῶφος δόχης, ἡς βί ὄρηα ἀμαρτία, ἡς βί ἀναλοχὴν αἰσι
 δύσιν φθορά, ὅμοιος ἢ μεγάλων ἀνδρώτων ἢ αἰθουλαδων
 φθορά, ἢ ἢ βί ἀναλοχὴν καρε βασιχίως· ἢ δὲ ἢ σποσὸς γαίην
 ἀφῶσιαις δόχης δίχων ἦσθαι.

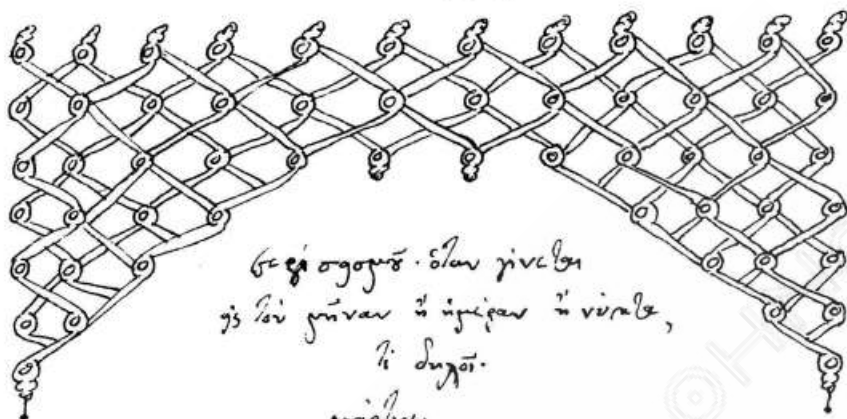
σεξι βροντὴς ἔμαθε γυνός,
 ἡς ὄφθαι ἢ ἡρίαν ἴχνη. ἢ δὲ χροί.

μαρτίας.

- α: 2: 3: εἰν βροντὴσ σίλος δόχης ἢ ὀδυνία μνήσεται.
- 4: 5: 6: μαρτίος δόχης ἢ οὐμαρτίαν σίλσ.
- 7: 8: 9: 10: 11: μνήματα δόχη.
- 12: 13: 14: 15: 16: νόσση δὲχρὶ ὄχρῶνος.
- 17: 18: σμασίαν ἢ ἀφροσύνη.
- 19: 20: ἔβ βασιχίως.
- 21: 22: 23: ἔβ σίεμναν δόχην.
- 24: 25: 26: ἔβ σίσις ἢ φόνος δόχη ἔσονται.
- 27: βόχρημον δὲχρὶ.

ΠΙΝ. ΙΑ'. Κώδ. 666 Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου, σελ. 116.
 Ἐπίτιτλο καὶ τίτλος κεκείμενον («Περί βροντῆς»).

123

ὅταν σφοδρῶς ὄλον γίνεσθαι
 ἢ τὸν γῆνα ἢ ἡμέραν ἢ νύκτα,
 ἢ δυχῶσι.

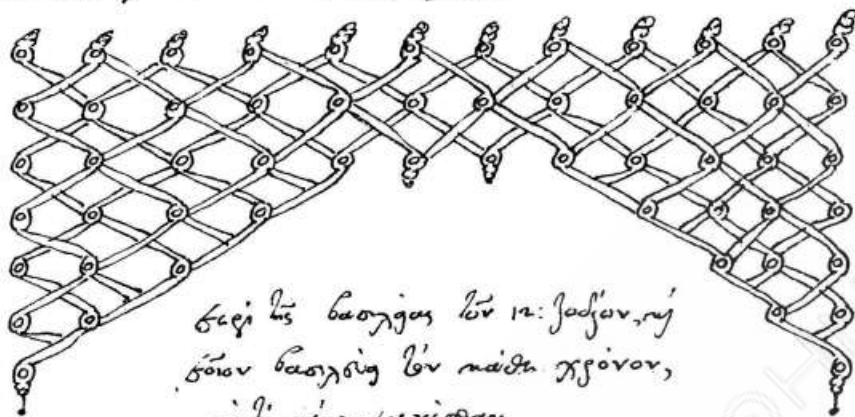
μαίλιος.

Ἐάν σφοδρῶς γένῃ ἐν ἡμέρᾳ, ἴσχυρον ἢ βῶν ἢ ἰεραβοδων
 φαίλον φθορὰν σημαίνῃ, λαὶ δὲ ἀσπίδα ἴσα αὐτὴν θύουσιν.
 ἢ τὰ ὀπίσθια ἢ οἱ παρῶσι ἐν τοῖς δένδροις ἀφορμίσσῃ, ἢ ἀγῶν
 ἢ τὸν πῶσμον. Ἐάν νυκτὶ γένη σφοδρῶς, ἐν βύσσῃ τῶσι δόχῃσι
 θόρυβοι ἢ βραχαί, ἢ τῶσι ἀνδρῶν ἴσαι. Ἄλλοι δὲ βραχῶσι
 ἐρημυθίσουσιν. ἢ ἢ ἀναλόχῃ νόσῃσι μεγάλῃ ἢ βραχῶσι ἴσαι. ἢ
 τὰ θαλάσσια ἢ βλαμιαία ἴσα αὐτὴν θύουσιν. καὶ αἱ δόχῃσι
 μεταβάλλουσιν ἀπαλασσίας. ἢ ἄλλῃσι ἴσαι ἐδρεμυθίῃ τῶν βραχῶν
 μαίλιον, ἢ ἀπὸ βραχῶν ἢ χερῶν ἐκρίσουσιν.

ἀβριζῶσι.

Ἐάν σφοδρῶς γένῃ ἐν ἡμέρᾳ, ἀγροτικῶν ἢ βασιλικῶν ἰδίῶσι
 χούουσιν ἢ ἡμέρῃσι οἱ ἀγροτικοὶ ἢ ἀγροτικῶν ἢ δόχῃσι βραχῶν
 χούουσιν μεγάλως. ἢ ἢ θρηνητικῶν θόρυβον ἴση, ἢ ἀπὸ ἀνδρῶν
 ἐστύχῃσι ἢ οἱ βραχῶν ἀνδρῶν ἀνδρῶν. ἢ ἄλλῃσι δόχῃσι
 ἴσαι. ἢ οἱ παρῶσι ἢ τὰ δένδρα ἀφορμίσσῃ. δόχῃσι δὲ λαίῃσι
 ἢ οἱ ἀγροτικοὶ

95 25. 1808: 7516: 129:

ἑρμῆς ἕως βασιλέως ἔν 12: ἰσχυρὸν, καὶ
 εἶον βασιλέως ἔν παιδὶ χρόνον,
 ἢ ἢ: γένηται / γενέσθαι.

Ἡρμῆς εἴαν βασιλέως, ὁ χρόνος ἐπιήνοιο γινέσθαι ἡμέρας καὶ
 ἡμερῶν, ἡμέρας ἕως ἑὸς βασιλέως. σφοδρὰ γινέσθαι εἴτε παρῆ. Ἔ
 παροπαίει βροχὴ παρῆ, χροῖα βαρῆ, αὐγαίησις ἕως ἑὸς βρο-
 χῆ, ἢ ἢς βαρῆσις ἢ ἀγρίων θνητῶν θάνατος.

Ταύρος εἴαν βασιλέως, αὐτὸν ἔν χρόνον γινέσθαι χροῖ-
 ναί ἄναιος. ἔα μηνῆματα βροχῆ. Ἔ παροπαίει ἀνέμοι
 εἰρηνοί. ἔν μηνῶν χρόνος.

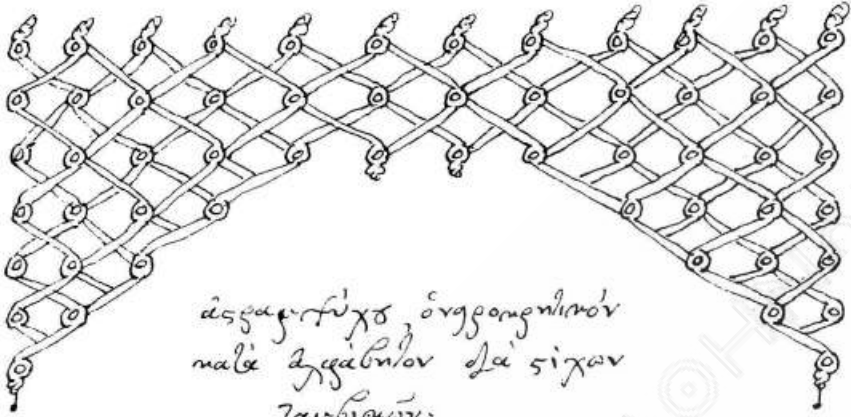
Δίδυμος εἴαν βασιλέως, γινέσθαι ὁ χρόνος ἐξέβροχοι. χροῖ-
 ναί ἰσχυρὸς ἢ βαρῆς. βροχῆσις χρόνος. εἰσάμαν βροχῆ. μηνῆματα
 βροχῆ. παρῆ βαρῆ. ἢ ἀγρίων ἐβροχῆ εἰσάμαν παρῆ ἢ αὐτῶν αὐτῶν.

Ἡρακλῆος εἴαν βασιλέως, αὐτὸν ἔν χρόνον γινέσθαι θάνατος
 σοφῆς. ἢ σφοδρὰ βαρῆ. ζυγομαχῆς ὀλιγοσῆ. ἔα μαχῆ
 πόλεμος.

ΠΙΝ. ΙΓ'. Κώδ. 666 Μονῆς Μεγάλου Μετεώρου, σελ. 129.

Ἐπίτιτλο καὶ τίτλος κεμένον («Περὶ τῆς βασιλείας τῶν 12 ζωδίων»).

141.

ἀσφαμφύχου ὄνηροκοιτικόν
 παλὲν ἀγαθόν διὰ σίχων
 ζαμβικῶν.

A

Ἀνδραλ βαίνων, ἐχθροικῶν δηροὶ βράβων.
 Ἀφὸν μεγάλων ἴσ, ἀσφαμφύχων ἐχθροικῶν.
 Ἀφῶν ἀνυῖσθαι, δυσυχῆς φοῖσ ἰεῖσ.
 Ἀφῶν νόον, γινωσκὰ γῆν ναιῖν ζῆντων.
 Ἀφῶν βράβων, παρῆισον ἀνερῶτοις βίβων.

B

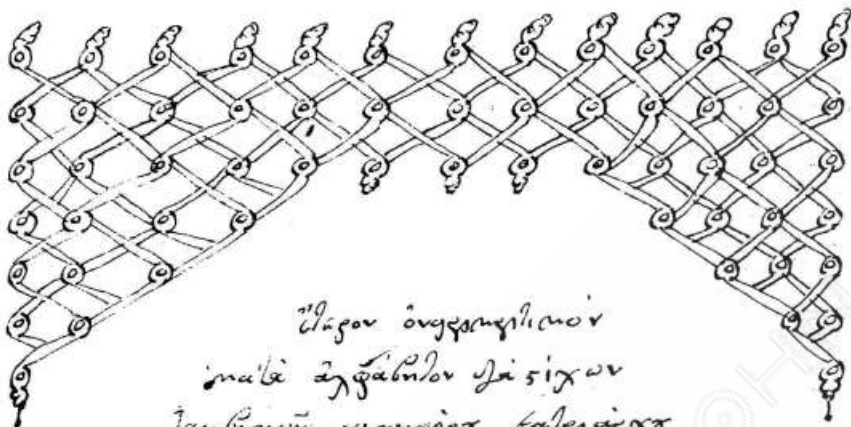
Βαίνων παρῆισον, δυσμενῶν βράβων φοῖσ.
 Βοῖαι βρωσῶν ἴσ παρῆισον βράβων φοῖσ.
 Βοῖσεν παρῆισον, ὄνηροκοιτικόν δηροὶ κχῆισον.
 Βρονταὶ παρῆισον, ἀφῶν ζοῖ λόγοι.
 Βρῶσις σῆισον, δῆισον ἀφῶν ζοῖ λόγοι.

T:

Τατα γαζωνῶν, ἐφῶντον βίβων ζοῖσ.

Τατα

147:

ἕτερον ὀνεροκριτικὸν
 ἡμεῖς ἀρχαῖον παλαιῶν
 ζαμπιανῶν, νικηφόρου βασιλέως
 κωνσταντίνου ἑτάμου.

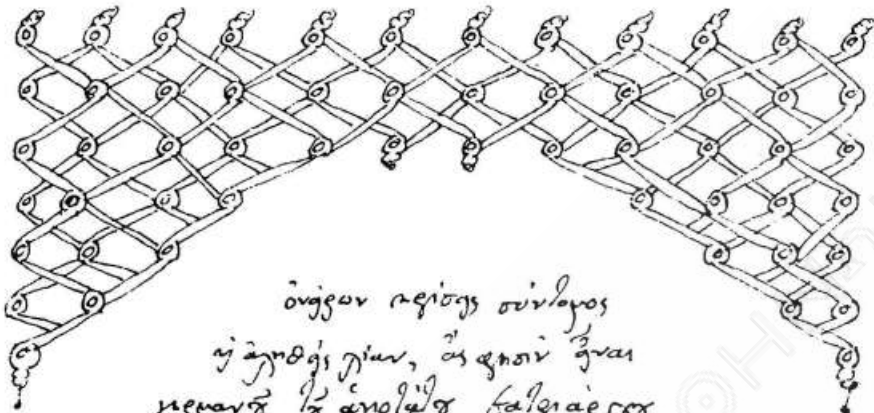
Ἄρχη βροχάντων, ἢ βασιλεὺς ἢ ποιητὴς
 ἢ δάμνα εὐνάβου οὐ τῶν ὀνεροκριτικῶν
 ἀλλὰ βροχάντων ἕξ ὀνης ἢς μαρτυρεῖται.
 ἢ χῆρας ἕξων ἢ ὁμοῦ ἢ διασπῆ-
 ῖσαν ἕξοι ἕξων εἰς βροχί νῶσαι σῆρας
 ἕξο γὰρ ὄψη ἢ σαφῆ ἢ συνδῆρας
 αἰῶν ὀνερον ἢς σαφῆς ἀφῆρας
 ἕξοις ὀνερος ποιητὴς δηλοῦ γῆρας
 ἕξοι ἕξοις ἢ μαρτυρεῖται ἀπῆρας
 ἢ ἕξοις ἕξοις ἢ ἕξοις γῆρας

Α

Ἄ-βῶν ἕξοις ἀγγερον δεῦ νόη.
 Ἄ-βῶν ἕξοις ἀγγερον ἕξοις νόησον.

ἀγγερον

160.

ὄνειρον κρίσις σύντομος
 ἢ ἀληθῆς λίαν, ὡς φησὶ ἶναί
 μερμανθὶ ἢ ἀπολάτῃ βαλθαῖα ἔχει
 κωνσταντινουπόλεως ἐσθιζόμενα.
 κατὰ ἀριστοτέλην.

Α

ἄνθρωπος πύρος ἰσχυρῶς ἐστὶ ἢ δὲ φυχέλωσθαι.
 ἄξιον δυσώδη ἐσθίης, μακρὸν σημαίνει.
 ἄξιον ἔχον ἢ φαίης ἀνδρὸν ὄχρον. ἢ ἐλπίδα ἢ αὐτὸν ἔ-
 σθαι ὡς φαίην ὄχρον, ἢ ἄλλως ἀσθενήσας, ὅτι ἐλπίδα
 αὐτὸν ἢ φαίης.

ἄξιον ἀσθενῆς ἰσθίης, ἢ μακρὸν ἔστιν.

ἄξιον ἰσθίης μακρὸν σημαίνει.

ἄξιον μάθαι πᾶσι ἔστι σοὶ μακρὸν.

ἄνθρωποι μακροὶ μακροχρόνιοι, μακρὸν σημαίνει.

ἄξιον ἀπὸ ἄνευ ἔβασαν, μακρὸν σημαίνει.

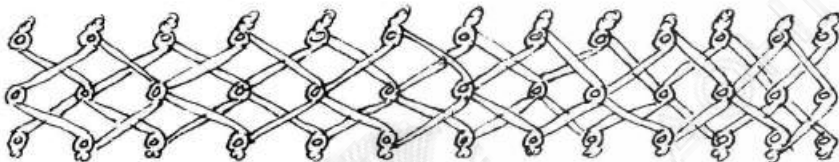
ἄνθρωποι βαρβαρικοὶ ἢ ἢ ἀπὸ ἀνδρῶν ἀνέβησιν
 λυχνίανσιν, ἢ ἢ ἀπὸ ἀνδρῶν ἢ μακροχρόνιοι.

ἄξιον ἀπὸ ἀνδρῶν μακροχρόνιοι μακροχρόνιοι ἢ ἢ ἀπὸ ἀνδρῶν

ἄξιον ἀπὸ ἀνδρῶν

132:

7274: αὐτὸ αὐτὰ γράφουσι τὰς κλητάδας καὶ μὲν
 274: αὐτὸ αὐτὰ ἀγράφουσι ὅσα τὰ δώδεκα ἢ μὲν
 2: γινώσκοντες τὸν χρόνον 1759: τὸν βασιλεῖα ὁ ταῦτος.
 ὁμοίως ἀπογράφουσι ἢ τὸ ἐξήκοντον.

φανέρωσι τοῦ ἡλίου, ὅτι ἡμεῖς
 ἴσμεν τὰ πάντα γινώσκοντες, ἢ ἴσμεν τὰς
 γινώσκοντες, ἢ ἴσμεν τὰς γινώσκοντες.

Ἰαννουάριος.

Ἰαννουάριος ἡμέρας ἀρχαῖα ὁ ἡλιος ἴσμεν τὸ γινώσκοντες ἢ ἡμεῖς.
 ἴσμεν τὰ πάντα ἢ ἡμεῖς ἢ ἡμεῖς ἀγράφουσι τὰς κλητάδας ὁ χρόνος ἀγράφουσι
 ἴσμεν ἀγράφουσι. οἷον μνηστέριος ἴσμεν ἡμέρας ἢ Ἰαννουάριος
 ἴσμεν παρόνομος, συνθεστέριος, συγκλητάδας. ἢ ἡμεῖς τοῦ
 ἀγράφουσι ἢ ὅσα τοῦ ἀγράφουσι ἢ ἡμεῖς. τὰ δὲ μνηστέριος
 παρόνομος ἀγράφουσι ἢ ἡμεῖς ἀγράφουσι, ἀγράφουσι ναὶ ἡμεῖς.
 ἡμεῖς ἀγράφουσι, οἱ ἡμεῖς ἀγράφουσι ἀγράφουσι. ἢ ἡμεῖς
 ἴσμεν τὰς 14: ἢ ἡμεῖς ἀγράφουσι ἡμεῖς ὁ χρόνος ἴσμεν παρόνομος,
 ἴσμεν ἢ ἡμεῖς ἀγράφουσι ἀγράφουσι ἀγράφουσι ἢ ἡμεῖς ἢ ἡμεῖς
 ἡμεῖς

159:

χίτων ῥίμα ῥόβου ἀσπίδος ῥόβου

ϛ

ϛαδῆς ὀνήστῃ, ῥρονίωδον ῥαῖν σκόβῃ

ϛῆμα ῥευσθῆν, ῥυσφενῆς ὄρῶν ῥόβου

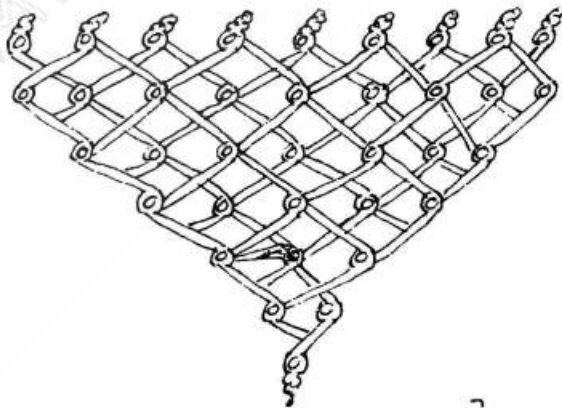
ϛαδῆς ὀνήστῃ ποιχίας ῥηρῆ γόμος

ϛαδῆς ὀνήστῃ, ἀνῆστῆ ῥαῖν ῥόβου

ω

ωὰ ῥραθῆν ῥίτηνικ, σιρκαίνῃ ῥύβου

ωὰ δὲ ῥαγθῆν ὄρῶν ῥόβου ῥόβου ῥαῖν

ὀνήστῃ ῥαῖν

122

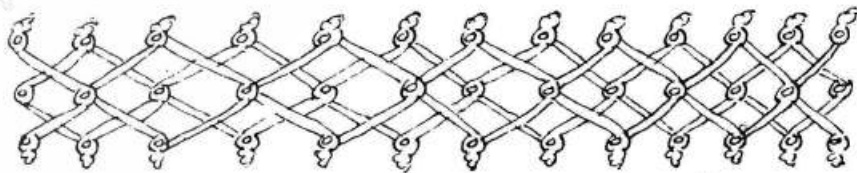
24:25:26: μηνιαία βόρρα
 27:28: αληνών θάλασσα
 29:30:31: ἀργομενώς ἀβύρρα·

ζαννσαρι^α

α^α:2:3:4: ζανν φονήσση μηνιαίων ἰθύνια ἕσαι.
 5:6:7: χιόνι βόρρα ἢ φουρα σίτ.
 8:9:10:11:12: ἰθύνια σίτ ἢ θαναλιαν βόρρα.
 13:14: χιόνι βόρρα ἢ μηνιαίων ἀβύρρα.
 15:16:17: ἰθύνια θανάσση ἕσαι.
 18:19:20: σίτ βόρρα.
 21:22:23: βασιλῆος ἐφί βασιλῆων.
 24:25:26: σίτ σφάνις.
 27:28:29:30:31: παρβοί βόρρα.

φουραρι^α

α^α:2:3:4: ζανν φονήσση μηνιαία βόρρα.
 5:6:7: χιόνι βόρρα.
 8:9: μηνιαίων φουρα.
 10: ἀβύρρα σφάνις · 11:12:13: ἀδυναγία ἰθύνια ἢ ἀβύρρα.
 14:15:16:17:18:19:20:21:22:23:24: βασιλῆος ἰθύνια ἢ φουρα ἢ σφάνις.
 25:26:27:28: ἰθύνια ἢ μηνιαίων βόρρα.

βερι σησθ

Η ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ
ΛΟΓΓΡΑΦΙΚΑ
ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΑ 666 ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ
ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ - ΜΕΓΑΛΟΥ ΜΕΤΕΩΡΟΥ
ΤΩΝ †ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ζ. ΣΟΦΙΑΝΟΥ -
ΜΑΝΟΛΗ ΒΑΡΒΟΥΝΗ
ΤΥΠΩΘΗΚΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ ΤΟΥ 2011
ΣΤΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
«ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Γ. ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΣ ΕΠΕ»

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ